

သလ္လောသသုတ်တရားတော်
ဆောင်ပုဒ်

ဝိဟိသာ၊ ပါတ၊ အဒိန္နနှင့်၊ အဗြဟ္မစရိယာ၊ မုသာ၊ ပိသု၊
 ဖရ၊ သမ္မာ၊ အဘိဇ္ဇ၊ ဗျာနှင့်၊ ဆယ်ဖြာမိစ္ဆတ္တ၊ စဉ်တိုင်းပြု၍၊
 ထိန၊ ဥဒ္ဒစ္စာ၊ ဝိစိကိစ္ဆနှင့်၊ ကောဓာ၊ ပနာဟ၊ မက္ခ၊ ပဠာ၊
 က္ကဿာ၊ မစ္ဆေ၊ သာဠေ၊ မာယာ၊ အတိမာ၊ ထမ္ဘ၊ ဒုဗ္ဗစနှင့်၊
 ပါပမိတ္တော၊ ပမာဒေါတစ်ဖြာ၊ သဒ္ဓါမရို၊ အဟိရိက၊ နောတ္တပ္ပနှင့်၊
 သုတနည်းဘိ၊ ပျင်းရိတစ်ရပ်၊ မုဋ္ဌဿစ္စ၊ ဒုပ္ပညတာ၊ ယုသည်းစွာဟု၊
 ကိလေသာဘေး၊ လေးဆယ့်လေးကို၊ ဝေးဝေးစွန့်စေ၊ ညွှန်ပြ
 ပေသည်၊ သလ္လောသုတ် မိန့်ခွန်းတည်း။

အဲဒါဟာ သလ္လော အကျင့်ဖြင့် ပယ်ရမည့် အကုသိုလ်
 တရား ၄၄ ပါးရဲ့ ခေါင်းစဉ် ဆောင်ပုဒ်ပဲဖြစ်ပါတယ်။

ဆဋ္ဌသင်္ဂီတိဝုတ္တက

အဋ္ဌဟောပဏ္ဍိတ

ကျေးဇူးတော်ရှင်
 ဟောဧည့်ဆရာတော်ဘုရားကြီး

ဟောကြားတော်မူသော

သလ္လောသသုတ်တရားတော်ကြီး

ပထမတွဲ

သာသနာ - ၂၅၄၀

ကောဇာ - ၁၃၅၈

၁ရပ် - ၁၉၉၆

စာတိုက်ကြီး

ဆဋ္ဌသင်္ဂီတိပုစ္ဆက

အဋ္ဌမဟာပဏ္ဍိတ

ကျေးဇူးတော်ရှင်
မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး

မဟာကြားတော်မူသော

သဗ္ဗေဒသုတိတရားတော်ကြီး

ပထမတွဲ

သာသနာ - ၂၅၄၀

ကောဇာ - ၁၃၅၈
စတုတ္ထအကြိမ်

၁ရစ် - ၁၉၉၆

သလ္လောသုတ် တရားတော်ကြီး

ဘာသာရေးဆိုင်ရာစာမူခွင့်ပြုချက်အမှတ် (၃၄/၉၅)(ဂ)

မျက်နှာဖုံးခွင့်ပြုချက်အမှတ် (၆၉၁/၉၅)(၁၁)

စတုတ္ထအကြိမ်

အုပ်ရေ - ၂၀၀၀

၁၉၉၅ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ

ဓမ္မဒါန

ထုတ်ဝေသူ - ဦးလှကြိုင် (မြ ၀၂၄၈) ဗုဒ္ဓသာသနာ့နဂ္ဂဟအဖွဲ့ချုပ်၊
မဟာစည်သာသနာ့ရိပ်သာ၊ အမှတ်(၁၆)သာသနာ့ရိပ်သာလမ်း၊
ဗဟန်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

ပုံနှိပ်သူ - အဖုံး၊ အတွင်းနှင့် ကွန်ပျူတာစာစီ ဦးလှချို (မြ ၀၄၈၂၉)
တိုက်ဂါးအောင်ဆက် အမှတ်(၁၅) သုဒဿနလမ်း၊ တာမွေမြို့နယ်
ရန်ကုန်မြို့။ ☎ ၅၅၅၀၃၅

သက်တော် (၇၈) နှစ်၊ သိက္ခာတော် (၅၈) ဝါ

၂၉. ၇. ၁၉၀၄ သောကြာနေ့တွင် ဖွားသန့်စင်သည်။

၁၄. ၈. ၁၉၈၂ စနေနေ့တွင် စုတိကမ္မဇရုပ် ချုပ်ငြိမ်းတော်မူသည်။

လက်ဦးဂုဗ္ဗယ်

ဟောတရားမှ စာအုပ်အဖြစ်သို့

ကျေးဇူးရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ဟောကြားသောသုတ္တန်တရားတော်ကြီးများကို ဟောတရားမှ စာအုပ်အဖြစ်သို့ရောက်အောင် ၁။ ဟောစဉ်ကာလက အသံအမဲးစက်ဖြင့် ဖမ်းယူထားခြင်း၊ ၂။ ထိုဖမ်းယူထားသော တရားအသံတိပ်ကြီးတွေများမှ ထုတ်ယူရေးကူးခြင်း၊ ၃။ ထိုရေးကူးထားသောစာမူကို ဆရာတော်ဘုရားကြီးထံတော်ပြုခြင်း၊ ၄။ ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ပြင်သင့်သည်ကို ပြင်တော်မူ၍ စာအုပ်အဖြစ် ရိုက်နှိပ်ရန် အခွင့်ပြုသောအခါ တာဝန်ဆောင်အဖွဲ့က ပုံနှိပ်တိုက်သိုအပ်နှံ၍ ရိုက်နှိပ်စေခြင်းဟူသော ဤအစဉ်ဖြင့် အဆင့်ဆင့်ဆောင်ရွက် ကြရပါသည်။

ဤနည်းဖြင့် ဆရာတော်ဘုရားကြီးဟောသော တရားတော်များကို အဝေးအနီးများစွာသော ရဟန်းရှင်လူတို့ အလွယ်တကူ ကြည့်ရှုမှတ်သားနာကြားနိုင်စေရန်အလို့ငှာ စာအုပ်အဖြစ်သို့ရောက်အောင် ရွက်ဆောင်ခဲ့ကြပါသည်။ ယခုထုတ်ဝေသော သလ္လောသုတ်တရားတော်ကြီးကိုလည်း ထိုနည်းအတိုင်းပင် ဗုဒ္ဓသာသနာနဂ္ဂဟအဖွဲ့ချုပ်ကြီး၏ အတွင်းရေးမှူးဦးသိန်းအောင်က ဟောတရားမှ စာမူအဖြစ်ရောက်အောင် ရွက်ဆောင်ကြီးစားခဲ့ကြောင်း ကြားသိရပါသည်။

ဟောတရားမှစာအုပ်အဖြစ်သို့ ရောက်အောင် အားထုတ်ကြသော ဤနည်းမှာ သင့်လျော်ကောင်းမြတ်သောနည်း ဖြစ်ပေသည်။ ဤနည်းဖြင့် ခန့်ညားလေးနက်၍ အလွန်အမိုးတန်သော တရားတော်ကြီးများမှာ တစ်ကြိမ်တစ်ခါ နာကြားရုံမျှဖြင့် ပျောက်ကွယ်ခဲ့ရသော အခြားတရားများလို ပျောက်ကွယ်မသွားခြင်း၊ စာအုပ်အဖြစ်သို့ရောက်သောအခါ ကမ္ဘာတဝန်းလုံးရှိ ဘာသာရေးတရားကို စိတ်ဝင်စားသူတိုင်း အဖန်ဖန်အခါခါ ကြည့်ရှုလေ့လာနိုင်ခြင်းစသော အကျိုးကျေးဇူး အမြောက်အမြား ထွက်ပေါ်လာနိုင်ပါသည်။

တရားတစ်ပွဲလျှင် တစ်ပိုင်း

ကျေးဇူးရှင်မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် စာအုပ်အဖြစ်သို့ရောက်ခဲ့ပြီးသော အဂ္ဂိယာဝါသတရားတော်ကြီး ဝဗ္ဗိကသုတ်တရားတော်ကြီး၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်ကြီး စသည်တို့ကို အများနားလည်အောင် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ဟောကြားတော်မူသကဲ့သို့ ဤသလ္လောသုတ်တရားတော်ကြီးကိုလည်း အများနားလည်အောင် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ပင် ဟောတော်မူထားပါသည်။ ပါဠိစာမျက်နှာ

(၁)

လက်ဦးရူပယ်

အားဖြင့် ၈-မျက်နှာမျှရှိသော သလ္လေခသုတ်တရားတော်ကြီးကို တရားပွဲ ၁၂-ပွဲ အထိ ဟောတော်မူပြီးမှ အဆုံးသတ်သွားသဖြင့် စာအုပ်အဖြစ် စီစဉ်ရာ၌ တရားပွဲ တစ်ပွဲကို တစ်ပိုင်းတစ်ပိုင်းပြုလျက် ၁၂-ပိုင်း စီစဉ်ထားပါသည်။ ထိုတွင် ရှေ့ ၆-ပိုင်းကို ပထမတွဲအဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ နောက် ၆-ပိုင်းကို ဒုတိယတွဲအဖြစ်ဖြင့် လည်းကောင်း တွေ့ကြုံရပါလိမ့်မည်။

ဟောကြားတော်မူသော နှစ်၊လ၊ရက်တို့ကိုလည်း တရားတစ်ပိုင်းတစ်ပိုင်း၏ အစ၌ အတိအကျဖော်ပြထားသဖြင့် ယင်းနှစ်၊လ၊ရက် တို့ကိုပါ အတိအကျသိလိုသူ သုတေသီတို့အတွက် ကျေးဇူးများလှပါပေသည်။ ၎င်းမှာ နောက်တစ်ချိန်တွင် သုတေသီ တို့အတွက် အလွန်အရေးကြီး၍ အဖိုးတန်သော အချက်ဖြစ်နေဖွယ်ရာ ရှိပါပေသည်။

ယင်းနှစ်၊လ၊ရက်နှင့် တရားအပိုင်းတို့ကို ဤနေရာ၌ အကျဉ်းချုပ် ဖော်ပြ ရလျှင် ၁၃၃၁-ခုနှစ် နှောင်းတန်ခူးလဆန်း ၈-ရက်သင်္ကြန်အကျနေ့၌ ပထမပိုင်းကို ၁၃၃၂-ခုနှစ်ဦး တန်ခူးလပြည့်နေ့၌ ဒုတိယပိုင်းကို၊ ထိုနှစ်ကဆုန်လပြည့် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့၌ တတိယပိုင်းကို၊ ထိုနှစ်နယုန်လပြည့်နေ့ မဟာသမယနေ့၌ စတုတ္ထပိုင်းကို၊ ထိုနှစ်ဝါခေါင်လပြည့်နေ့၌ ပဉ္စမပိုင်းကို၊ ထိုနှစ်တော်သလင်းလပြည့်နေ့၌ ဆဋ္ဌမပိုင်းကို ထိုနှစ်သီတင်းကျွတ်လပြည့်နေ့၌ သတ္တမပိုင်းကို၊ ထိုနှစ်သီးတင်းကျွတ်လဆုတ် ၈-ရက်နေ့၌ အဋ္ဌမပိုင်းကို ထိုနှစ်ပြာသိုလပြည့်နေ့၌ နဝမပိုင်းကို ထိုနှစ် ပြာသိုလဆုတ် ၈-ရက်နေ့၌ ဒသမပိုင်းကို ထိုနှစ် တပို့တွဲလပြည့်နေ့၌ ကောဒသမပိုင်းကို ထိုနှစ် တပို့တွဲလကွယ်နေ့၌ ဒွါဒသမနောက်ဆုံးပိုင်းကို ဟောခဲ့ကြောင်း အသီးသီးဖော်ပြ ထားပါသည်။

(၁၃၃၂ခုနှစ် ဝါဆိုလပြည့်နေ့၌ ဝါဆိုသင်္ကန်းတရားကို ထိုနှစ် နတ်တော်လပြည့် နေ့၌ နှစ်ပတ်လည် သြဝါဒသယုပ္ပတွင် သြဝါဒတရားကို ဟောရသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ထိုနှစ် တန်ဆောင် မုန်းလပြည့်နေ့၌ မန္တလေး စစ်ကိုင်း စသည်သို့ ကြွရောက်နေ့၌ ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း ယင်းလပြည့်နေ့များ၌ ဤသလ္လေခသုတ် တရားတော်ကို ဟောခွင့်မရဘဲ ရှိခဲ့လေသည်။)

စေ့စပ်သေချာတော်မူလှပေသည်

အမှတ်တမဲ့ ပြုတတ်သူများအဖို့မှာဆိုလျှင် နာကြားလိုသည့် တရားသား သက်သက်ကို နာကြားရရှိမျှဖြင့်ပင် အားရကျေနပ်နေကြပေလိမ့်မယ်။ သို့သော် ထိုမျှလောက်ဖြင့် အားမရမကျေနပ်နိုင်သေးဘဲဟောရာ နှစ်၊လ၊ရက်၊ဌာန စသည်ကိုပါ

သိလိုမှတ်သားလိုကြသော သုတေသီတို့ကလည်း ရှိနေပေသေးသည်။ ထိုသုတေသီတို့အတွက် နေရာတကာမှာ အတိအကျ ဖော်ပြထားခြင်းကို လိုအပ်လှပေသည်။

ဤသို့ တိကျမှုကို လိုလားသူ သုတေသီတို့အတွက်ပင် အရှင်မဟာကဿပ အစရှိသော သင်္ဂါယနာတင်ထေရ်အရှင်မြတ်တို့သည် "ဧဝံ မေ ဘုတံ" အစချီလျက် "မည်သည့်အခါတွင် မည်သည့်မြို့ရွာအရပ်၌ မည်သူ့ကို အကြောင်းပြု၍ ဤတရား ဤသုတ်တော်ကို မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူသည်ကို ကျွန်ုပ် အာနန္ဒာ ကြားသိလိုက်ရပါသည်"ဟု တရားတော်သုတ်တို့၏ အစ၊ အစ၌ နိဒါန်းပျိုးကာ ပျိုးကာ သင်္ဂါယနာတင်တော်မူခဲ့ကြရပေသည်။

ထိုနည်းတူပင် စေ့စပ်သေချာတော်မူလှသော ကျေးဇူးရှင်မဟာစည်ဆရာတော် ဘုရားကြီးသည်လည်း နှုတ်ဖြင့်တရားကို ဟောသည်ဖြစ်စေ၊ လက်ဖြင့်ကျမ်းဂန်ကို ရေးသည်ဖြစ်စေ စေ့စပ်သေချာတော်မူလှပေသည်။ ဟောကြားသော တရားတော်ကို သေသေချာချာ နာကြားကြည့်ပါ။ ရေးသားသော ကျမ်းဂန်တို့ကို သေသေချာချာ ဖတ်ရှုကြည့်ပါ။ ကြားဝင်စရာမရှိလောက်အောင် စေ့စပ်သေချာလှသည်ကို ကိုယ်တိုင် တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။

ဤသို့ပြောရခြင်းမှာ ကိုယ်အမြင်နှင့်ကိုယ် မိမိတစ်ကိုယ်တည်း အထင်ကြီးပြီ ပြောနေခြင်းမဟုတ်ပါ။ ငါတစ်ဦးတည်းမှသာ ဤလိုအမြင်မျိုး မြင်နေခြင်း ဖြစ်လေသလောဟူသော သံသယကြောင့် ဤစာရေးသူသည် အခြားပညာရှင်တို့အားလည်း အခွင့်သင့်တိုင်း စုံစမ်းမေးမြန်း ကြည့်မိဖူးပါသည်။ ထိုပညာရှင်တို့ကလည်း ဤအတိုင်းပင် မြင်တော်မူကြလျက် ဤအတိုင်းပင် အားပါးတရ ချီးကျူးတော်မူကြသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ အတော်မြင့်မား၍ အထက်တန်း အတော်ကျသော စာရေးဆရာကြီးတစ်ဦးကပင် ဤအဓိပ္ပါယ်မျိုး ပါသော အဆိုတစ်မျိုးကို ဆိုခဲ့ဖူးကြောင်း တစ်ဆင့်စကား တစ်ဆင့်နားကြားဖူးပါ သေးသည်။ အဘယ်သို့နည်းဟူမူ-

"မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားရေးသားသော စာဆိုလျှင်

သဝေထိုးတစ်လုံးမျှပင် မပြင်လေနှင့် ပြင်စရာမလိုဘူး" ဟူ၍-

ဖြစ်လေသည်။ ထိုစာရေးဆရာကြီးက ဤသို့ပင်သိနေသောကြောင့် ဤသို့ပင် ဆိုခြင်း ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ သူရေးသောစာမူကိုပင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးထံ တင်ပြ၍ ပြင်ဆင်ပေးပါရန် တောင်းပန်လျှောက်ထားရကြောင်းကို ထိုဆရာကြီး၏ စာအုပ် နိဒါန်းတွင် ဖော်ပြထားသဖြင့် ဤစာအုပ်ကို ဖတ်နေသူသည်လည်း ထိုနိဒါန်းက

(ဃ)

လက်ဦးရှုဖွယ်

ဖတ်ရှုဖူးကောင်းဖတ်ရှုဖူးပါလိမ့်မည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကြီးသည် သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်မဟုတ် စာရေးဆရာ အကျော်အမော်တွေထဲတွင် အပါအဝင် ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတစ်ဦး ဖြစ်ပေသည်။

တရားဦးစကားဝလွင်

ဤတရားတော်ကြီး စာအုပ်စာမျက်နှာ(၂)၅-

“ဒီသုတ်ကတော့ ဝိပဿနာတရား အားထုတ်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေအတွက်လဲ အသုံးကျပါတယ်၊ ကျေးဇူးများပါတယ်၊ အားမထုတ်ဘဲအလွတ်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ အတွက်လဲ အသုံးကျပါတယ်၊ ကျေးဇူးများပါတယ်၊ အကုသိုလ်ကို ပယ်ရှားလိုတဲ့ ကုသိုလ်ကိုပွားများလိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ အားလုံးအတွက် ကျေးဇူးများစေနိုင်တဲ့ သုတ်တော်ကြီးဖြစ်ပါတယ်”

ဟူ၍ ကျေးဇူးရှင်မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးက သလ္လောသသုတ်တရားတော်ကြီးနှင့် ထိုက်တန်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို တရားဦး စကားပလ္လင်ခံမှာ ထုတ်ဖော်ပြထားပါသည်။ ဆိုလိုရင်းကတော့ ဝိပဿနာတရား အားထုတ်သောသူရော အားမထုတ်သောသူရော မည်သူမဆို အကုသိုလ်ပယ်လိုလျှင် ကုသိုလ်ကို ပွားစေလိုလျှင် ဤသို့ တရားတော်ကြီး ကို နာယူမှတ်သားသင့်သည်၊ ဤသုတ်၌ ညွှန်ပြထားသည့်အတိုင်း ကျင့်သင့်သည်။ ထိုသို့သော ပုဂ္ဂိုလ်အားလုံးပင် ဤသုတ်တရားတော်ကြီးနှင့် ထိုက်တန်ပါသည်။ “ငါတို့နှင့်မတန်၊ ငါတို့၏အရာမဟုတ်”ဟု မည်သူမှ စိတ်အားငယ်နေစရာမရှိဟု ဆိုလိုပါသည်။

ကျေးဇူးရှင်မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ထိုညွှန်ကြားပြဆိုချက်ကို တွေ့ရသောအခါ လွန်ခဲ့သော ၁၅-နှစ်ခန့်က ဆရာတော်ကြီးတစ်ပါးက ပြောကြား ဖူးသော စကားကို ပြန်လည်အမှတ်ရလာပါတော့သည်။ ထိုဆရာပေတော်ကြီး၏ ပြောကြားပုံမှာ-

“လူတွေက သတိပဋ္ဌာန်တရားတော်ကြီးကို အာဂုံကျက်လိုကျက်၊ ကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်တယ်ဆိုပြီး ဝိပဿနာလုပ်လိုလုပ်နဲ့ ရယ်စရာကောင်းသေးတော့၊ သတိပဋ္ဌာန် တရားဆိုတာက လူတွေနဲ့ နဲနဲမှတော်တဲ့တရား မဟုတ်ဘူး”တဲ့။

ဘုရားဒေသနာတော်များကို ရိုသေလေးစားတာကတော့ ကောင်းပါသည်။ သို့သော် လူတွေနှင့်မတန်အောင် လေးစားနေသည်မှာမူ လွန်လွန်းလှပါသည်။ ဘုရား ဒေသနာတော်များဟာ လူတွေနှင့် မတန်မရာဘူးဆိုလျှင် နတ်တွေ ဗြဟ္မာတွေနှင့်သာ တန်သည်ဟု ဆိုလိုပါသလား၊ သို့ဆိုပါလျှင် ထိုတရားဒေသနာတော်တွေကို

အဘယ်ကြောင့် လူလောက၌ ဟောတော်မူပါသနည်း။ ဤသို့လည်း ဆင်ခြင်မိဖို့ ကောင်းပါသည်။ သို့မဟုတ် လူတွေနှင့်မတန်ဟူသော စကားဖြင့် ရဟန်းများနှင့်သာ တန်သည်ဟု ဆိုလိုပါသလား။ သို့ဆိုလျှင်လည်း ပါဠိတော်အဋ္ဌကထာတို့၌ သံရိဝန မည်သောသူကြွယ်၊ မာနဒိန္နမည်သောသူကြွယ်၊ မာတိဂ၊ အတာမည်သော ဒါယိကာမကြီး ဤသို့စသော လူဝတ်ကြောင်များလည်း သတိပဋ္ဌာန်တရားကိုပွားစေ၍ အနာဂါမ်အထိ ဖြစ်နေကြကြောင်း ပြဆိုထားသည်ကို အမှတ်ရဖို့ကောင်းပါသည်။ ထိုအကြောင်းအရာတွေက တိမ်မြုပ်နက်နဲနေသောကြောင့် သတိမမူမိတောင်မှ သတိပဋ္ဌာန်သုတ် အဋ္ဌကထာတို့၌ "ကုရုတိုင်း ကမ္မာသဓမ္မနိဂုံးအရပ်၌ ယိုသတ်လေးပါး လုံး သတိပဋ္ဌာန်ဘာဝနာကို အားထုတ်ကြကြောင်း၊ အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့် ကျွန်အလုပ်သမား အခြွေအရံ အောက်တန်းစားလူများတောင် သတိပဋ္ဌာန် စကား ကိုသာ ပြောကြကြောင်း ရေခပ်ရင်းမိုင်းငင်ရင်းတောင်မှ သတိပဋ္ဌာန်စကားပြောကြ သတိပဋ္ဌာန်အလုပ် လုပ်ကြကြောင်း" ပြဆိုထားသည်ကိုမူ အမှတ်ရဖို့ကောင်းပါသည်။ မမေ့သင့်ပါ။ ထိုတရားတော်ကြီး၏ ထိုစကားကို ကြားခဲ့စဉ်က ဆင်ခြင်မိသည်မှာ-

"ဤဆရာတော်ကြီးလို အထင်ရှိနေသူပုဂ္ဂိုလ်တွေ အများအပြားရှိနေကောင်း ရှိနေကြပေလိမ့်မည်။ ဤအထင်မျိုး ထင်နေကြသူတွေဆိုလျှင် ကြံတောင်ကြံခဲ့ လှသည် သတိပဋ္ဌာန်ကျင့်စဉ်ကို ငါတို့နှင့် မတန်ဘူးဆိုပြီး ကျင့်ကြံအားထုတ်ဝံ့ ကြတော့မည် မဟုတ်တော့ဘူး။ အလွန်အကျိုးနဲအောင် မှားတဲ့အမြင်မှားကြီးပါ ကလား" ဟူ၍ဆင်ခြင်မိခဲ့ပါသည်။

ဤသလ္လောသုတ်တော်နှင့်စပ်၍ အကျိုးများနိုင်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ထုတ်ဖော် ပြသော ကျေးဇူးရှင်မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ အဆိုပါစကားသည် အရာဌာန အားလျော်စွာ ဟောကြားမည်သုတ်တော်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးများကို ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျကျ ဖော်ပြမှုမျှသာ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ သို့သော် ထိုဆရာတော်ကြီးကဲ့သို့ အထင်အမြင်မှားနေ သူတို့အတွက် အမြင်မှန်ရစေရန် ညွှန်ကြားထားသည်နှင့်လည်း တူလှပေတော့သည်။

သုတ္တန်လောမ

သလ္လောသုတ်ပါဠိအဋ္ဌကထာဋီကာတို့၌ "မည်သူတွေအတွက် အသုံးကျသည် ကျေးဇူးများသည်" ဟူ၍ ပြဆိုထားချက်ကား မရှိပေ။ ထိုသို့ပင် မရှိသော်လည်း ကျေးဇူးရှင်ဆရာတော်ဘုရားကြီးက "မည်သူတွေအတွက် အသုံးကျပါသည်၊ ကျေးဇူး များပါသည်"ဟု ထုတ်ဖော်ဟောကြားထားပေသည်။ ဤသို့ဟောကြားတော်မူခြင်းသည် ပါဠိတော်အားလျော်စွာ ဟောတော်မူခြင်းသာ ဖြစ်ပေသည်။ ပါဠိတော်နှင့် ဆန့်ကျင်ခြင်း

လက်ဦးရှုဖွယ်

(စ)

ကား လုံးဝပင်မရှိပေ။

အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဤသလ္လောသုတ်တရားတော်သည် ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်ကဲ့သို့ ရဟန်းတော်တို့အတွက်သာ ပညတ်အပ်သောတရားလည်း မဟုတ်ပေ။ သီဂီလောဝါဒသုတ်ကဲ့သို့ လူဝတ်ကြောင်တို့အတွက်သာ ဟောကြားအပ်သောတရားလည်းမဟုတ်ပေ။ စင်စစ်သောကား ဝိဟိသာ-ညှဉ်းဆဲမှု၊ ပါဏတိပါတ-သတ္တဝါကိုသတ်မှုစသော အကုသိုလ်တရား လုံးဝမကင်းသေးသော ရဟန်း၊ ရှင်၊ လူမည်သူမဆို ကျင့်ရမည့်တရားတို့ကိုသာ ဟောထားသော သုတ်တရားတော်ကြီးဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ပါဠိတော်အားလျော်စွာ ဟောထားသော သုတ္တာနုလောမစကားသာ ဖြစ်ပါပေသည်။

ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာတို့၌ တိုက်ရိုက်ပြဆိုထားသော ဤလို အနက်အဓိပ္ပါယ်မျိုးကို လျော်စွာယူရမည် နေရာများ၌ ကျေးဇူးရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် သုမတူအောင် ယူဆ ဟောပြောနိုင်သော စွမ်းရည် ရှိတော်မူကြောင်းကို ဝမ်းဗိုက်၏ ဖောင်းမှု၊ ပိန်မှု ရုပ် ဝိပဿနာရှုအပ်ကြောင်း အဆုံးအဖြတ်ပေးခြင်းဖြင့် ထင်ရှားသိရပေသည်။

အဆုံးအဖြတ်ပေးပုံကို အခြေအမြစ်ကစ၍ ပြပါမည်။ မင်းကွန်းဇေတဝန် (မူလ) ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ မူလရင်း တပည့်ဖြစ်သော ဖျော်ဘွယ်မြို့ ကမ္မဋ္ဌာန်းပြဆရာကြီး ဦးစံဒွန်း၏ တပည့်ဖြစ်သူ မြို့လှမြို့ ဓမ္မကထိကဆရာကြီး ဦးချစ်အောင် ရေးသားစီရင်သော သတိပဋ္ဌာနဒီပနီကျမ်း စာမျက်နှာ ၀၀၀ ၌ အောက်ပါအတိုင်း ပြဆိုထားသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

"ကာယာနုပဿနာအရ ဗိုက်ပူသည်၊ ပိန်သည်ကို ရှုမှတ်၍နေရာ စကောဝိုင်းသကဲ့သို့ လှည့်ကာ၊ လှည့်ကာ တဘိဘိဖြင့် သိမှတ်တိုင်း ရုပ်နာမ်တို့ပျက်ခြင်းကို ထင်မြင်ပါသည်ဟု ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာထံ အစစ်ခံရာ ဆရာကနစ်သက်အားရလှသဖြင့် ကြီးစား၍ ရှုမှတ်ပါလော့ဟု မိန့်တော်မူသတည်း။ ဗိုလ်ပူသည် ပိန်သည်ဟူရာ၌ "ကာယေကာယနုပဿီ ဝိဟရတိ" ဟူသော သတိပဋ္ဌာန်ပါဠိတော်ကို ထောက်၍ သိမြင်စေကုန်လော့။"

အထက်ပါ သတိပဋ္ဌာနဒီပနီကျမ်းကို ၁၂၉-ပြည့်နှစ်က ရိုက်နှိပ်ပြီးစီးကြောင်း ထိုစာအုပ်၌ ပြထားသည်။ ထိုစာအုပ်၌ ပြထားသော အထက်ပါ စကားဖြင့်ပင် ဝမ်းဗိုက်ပူသည်၊ ပိန်သည်ကို ရှုခြင်းသည် ကာယာနုပဿနာ၌ အတွင်းဝင်ကြောင်း

သုတ္တနုလောမ

(ဆ)

သုဝိညာပယ (သိနားလည်စေလွယ်သော) ပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် သဘောပေါက်နားလည်းနိုင်လောက်ပါစေ၊ သို့သော် ထိုမျှဖြင့် သဘောမပေါက်နိုင်ကြသော ပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် ဝိပဿနာဋီကာကျမ်း ပထမတွဲ စာမျက်နှာ ၁၈၉-၌ အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရပြန်၏။

အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်၌ နာသီးဖျားမှာ စိတ်ထား၍ ထွက်တယ် ဝင်တယ် ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ရှုတယ် ရှိုက်တယ်ဟူ၍လည်းကောင်း အများတို့ မှတ်ရှုကြလေရာ မင်းကွန်းကိုယ်မှာမူကား အချို့ ဝမ်းဗိုက်မှာ စိတ်ထား၍ ပူတယ် ပိန်တယ် ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဖောင်းတယ် ဂှပ်တယ် ဟူ၍လည်းကောင်း ရှုမှတ်သည်ဟူ၍ ကျမ်းဂန်လည်းမရှိ၊ ရှုမှတ်သော အရိုးအစဉ်လည်း မရှိပါဘဲနဲ့ ထူးကဲလွန်းသည်ဟု အများတို့ကပင် ပြောကြလေသည်။ ထိုသူများသည်ကား ကျမ်းဂန် တိုက်ရိုက် အထင်အရှားတွေ့ရှိခြင်း ရှေးရိုးစဉ်လာ ဆရာသမားနှင့် အများတို့ ပြုလုပ်ကြသည်ကိုသာ မှတ်သားထား၍ သဘာဝတရား၏ အမှန်အမှားကိုကား ဉာဏ်မမြင်နိုင်ကြပေ၊ သဘောမှာကား လေတို့၏ ဖြစ်ရာဌာနကို ပြဆိုရာ၌ ထွက်လေ၏အစ ချက်၊ အလယ်ရင်ချိုင့်၊ အဆုံး နာသီးဖျား၊ ဝင်လေ၏အစ နာသီးဖျား၊ အလယ်ရင်ချိုင့်၊ အဆုံးချက်ဟု ထွက်လေ၏ ဖြစ်ရာဌာနသုံးမျိုး၊ ဝင်လေ၏ ဖြစ်ရာဌာနသုံးမျိုး ကျမ်းဂန်၌ လာရှိပေ၏။ ယခုကဲ့သို့ လာရှိသည်အရ နာသီးဖျား၌ စိတ်ထား၍ ရှုမှတ်ခြင်းသည် ထွက်လေ၏ အဆုံးဌာနနှင့် ဝင်လေ၏အစဌာနကို နိမိတ်ပြု၍ ရှုမှတ်ခြင်း ဖြစ်လေရာ ဗိုက်မှာ စိတ်ထား၍ ရှုမှတ်ခြင်းသည်ကား ဝင်လေ၏ အဆုံးဌာနနှင့် ထွက်လေ၏ အစဌာနကို နိမိတ်ပြု၍ ရှုမှတ်ခြင်း ဖြစ်ပေ၏။ (ဤသို့စသည်ဖြင့် ပြဆိုထားလေသည်။)

ယင်းဝိပဿနာဋီကာကျမ်းကို မင်းကွန်းဇေတဝန် (မူလ)ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ တပည့်ရင်းဖြစ်သော ကမ္မဋ္ဌာနစရိယ ဆရာကြီးဦးမြတ်ကျော် ရေးသားစီရင်သည်။ ၁၂၉၈-ခုနှစ်က ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေကြောင်း ထိုစာအုပ်၌ ပြထားသည်။ ထိုဋီကာအဆို ဖြင့်လည်း အချို့ သဘောကျဖွယ် ရှိပါသည်။ သို့သော် ထိုမျှဖြင့် သဘောမကျနိုင်သေးသော ပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် ကျေးဇူးရှင်မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးက "ဝမ်းဗိုက်၏ ဖောင်းမှု ပိန်မှုသည် သဘာဝအားဖြင့် ထောက်ကန် တောင့်တင်းလှုပ်ရှားမှု ဝါယောဓာတ်ဖြစ်ကြောင်း၊ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ်ဟု ရှုမှတ်ခြင်းဖြင့် ဝါယောဓာတ်၏ ဝိတ္ထုန္တနုလက္ခဏာ၊ သမုဒီရဏရသ၊ အဘိနိဟာရပစ္စုပ္ပန်တို့ကို ထင်ရှားသိရ၍ သဘာဝကျကြောင်း၊ ကွေးမှု ဆန့်မှုကို ရှုမှတ်၍ သိခြင်းကဲ့သို့ပင် ဖောင်းမှု ပိန်မှုကို

(၉)

လက်ဦးရူဖွယ်

ရှုမှတ်၍ သိခြင်းသည်လည်း ကိုယ်အမူအရာရုပ်ကို သိခြင်းပင်ဖြစ်၍ ကာယာနုပဿနာ၌ အတွင်းဝင်ကြောင်း (သတိပဋ္ဌာနသုတ်ဋီကာ ဒုတိယနည်း အဖွင့်အားဖြင့်) "ယထာ ယထာ ဝါ ပနဿ ကာယော ပဏိဟိတော ဟောတိ၊ တထာ တထာနံ ပဇာနာတိ" ဟူသော သတိပဋ္ဌာနသုတ်ပါဠိ၌ အတွင်းဝင်ကြောင်း၊ အဘိညေယျသုတ် ပရိညေ ယျသုတ် စသည်တို့နှင့်လည်း ညီညွတ်ကြောင်း၊ ဝိပဿနာအရာ၌ မည်သည် ကိုယ်အစိတ်အပိုင်းက ရုပ်မဆို ရူအပ်ကြောင်း မည်သည် ဝါယောရုပ်မဆို ရူအပ် ကြောင်း ဤသို့စသည်ဖြင့် သဘာဝ၊ အာဂမ ၂-ပါးလုံးကိုပြ၍ ပြတ်သားစွာ ရှင်းလင်းဆုံးဖြတ် ပြထားလေသည်။ (အကျယ်သိလိုလျှင် ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်း ပထမတွဲ ပဉ္စမနှိပ်နာ ၂၈၈၉၊ ၎င်း ဒုတိယတွဲ သတ္တမနှိပ် နာ ၃-၄-၅ မှတ်ချက်၌ လည်းကောင်း၊ အရိယာဝါသတရားတော်ကြီး နာ ၁၈၄ မှ ၁၈၉၊ နောက်ဆက်တွဲ နာ ၂၄၄ စသည်၌လည်းကောင်း၊ ဝဓိကသုတ် တရားတော်ကြီး နာ ၂၁၇ စသည်၌ လည်းကောင်း၊ မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ သတိပဋ္ဌာနသုတ် ပါဠိနိဿယ နောက်ဆက်တွဲ၌လည်းကောင်း ကြည့်ရှုလေ့လာနိုင်ပါသည်။)

ယင်းသို့ကျေးဇူးရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဖောင်းပိန်ရုပ်ကို ရူအပ်ကြောင်း ခိုင်လုံစွာ အဆုံးအဖြတ်ပေးသော ကျေးဇူးကြောင့် ဖောင်းပိန်ရုပ်ကို ပဓာန အရင်းခံပြု၍ ဒွါရ ၆-ပါးမှ ပေါ်လာသမျှ ရုပ်နာမ်တို့ကို ရှုမှတ်ခြင်းဖြင့် သိန်းသောင်း မက များပြားလှစွာသော ယောဂီတို့မှာ မည်မျှအကျိုးရှိနေကြသည်ကို မြန်မာနိုင်ငံ တစ်ဝန်းလုံး သိကြပြီးဖြစ်နေရုံမျှမက ထိုင်းနိုင်ငံ၊ သီဟိုဠ်၊ အင်္ဂလန်၊ အမေရိကန် စသည်တို့မှာလည်း ထင်ရှား၍နေလေပြီ။

တောခြေခိုင်နိဗ္ဗေသ

စုန္ဒမထေရ်က မေးလျှောက်၍ မြတ်စွာဘုရားက ဖြေကြားထားသော ဤသလ္လောသုတ်တော်ကို ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာမူ ပမာဏဖြင့် ဖော်ပြရလျှင် ပါဠိမှာ ၈-မျက်နှာသာရှိ၍ အဋ္ဌကထာမှာ ၁၅-မျက်နှာခန့်သာ ရှိပါသည်။ ၎င်းပါဠိ အဋ္ဌကထာ တို့ကို ရွတ်ဖတ်မည်ဆိုလျှင် မိနစ် ၄၀-၅၀ ခန့်ဖြင့် ပြီးစေနိုင်ပါသည်။ သို့သော် အနက်အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့်မူ အလွန်ပင်နက်နဲခက်ခဲ၍ ကျယ်ဝန်းလှပါသည်။ သိမ်မွေ့လှ ပါသည်။

ဈာန်စိုက်တရားများနှင့်စပ်၍ မေး၊ ဖြေ ထားသော အမေးအဖြေတရားများ ဖြစ်သောကြောင့် မည်မျှနက်နဲ ခက်ခဲသိမ်မွေ့မည်ကို ပညာရှိတို့ သိမြင်နိုင်ပေသည်။ တရားသဘောရင်းကိုက ဤသို့ နက်နဲ ခက်ခဲ သိမ်မွေ့လှသည်အထဲမှာ အမေးအဖြေ

သဘောကလည်း ဆိုလိုသည်ကို သိနိုင်ရန် ခက်ခဲချက်တစ်ရပ် ပါဝင်နေပြန်ပါသေးသည်။
ထို့ကြောင့်ပင် ကျေးဇူးရှင်မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးက-

“ဒီအမေးအဖြေ ၂-ခုလုံးဟာ သဘောပေါက်ဖို့ နားလည်ဖို့မလွယ်ဘူး
ခက်တယ်၊ အမေးမှာ နှလုံးသွင်းခါစနှင့် ဒီအယူအမှားတွေကို ပယ်နိုင်ပါသလား-
လို့ မေးထားတယ်၊ ဒီဦးအယူမှားတွေ ဖြစ်ပွားရာဘုံ အာရုံဖြစ်တဲ့ ခန္ဓာငါးပါး
ရုပ်နာမ်တရားတွေကို ‘ငါ့ဥစ္စာမဟုတ်၊ ငါမဟုတ်၊ ငါ၏အတ္တမဟုတ်’လို့ ရှုမြင်လျှင်
အဲဒီဒီဦးအယူမှားတွေကို ပယ်စွန့်ခြင်း ဖြစ်တယ်လို့ ဖြေထားတယ်” ဟူ၍-

အမေးအဖြေကို ရှင်းလင်းဟောပြောတော့မည်ပြုရာတွင် ထည့်သွင်းဟောပြောထားခြင်း
ဖြစ်ပေသည်။ ယင်းဟောပြောချက်ဖြင့် သဘာဝအခက်ကို ဆိုလိုသည်မဟုတ်သေးဘဲ၊
အမေးအဖြေဝေါဟာရအပေါ်မှာ သိနိုင်ရန်ခက်ခဲကြောင်းကိုသာ ဆိုလိုကြောင်း ထင်ရှား
ပါသည်။ တရားတော်၏ အစဖြစ်သော အမေးအဖြေ သဘောကိုက နားမလည်နိုင်
လောက်အောင် ခက်နေပြီဆိုလျှင် ဓမ္မသဘာဝကို သိနိုင်ဖို့ကျတော့ အဆများစွာ
ပိုမိုခက်ခဲတော့မည်မှာ သေချာလှပါသည်။

သို့သော် ဤအရာ၌ ခက်တယ်ဆိုသည်မှာ တရားနာ ဟိုသတ်တို့အတွက်သာ
ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ကျေးဇူးရှင်ဆရာတော်ဘုရားကြီးအတွက်မှာမူ မခက်ပါ၊
မခက်သောကြောင့်ပင်-

“အဲဒီအသိခက်တာတွေကို သိနားလည်အောင်ရှင်းပြရလိမ့်မယ်” လို့ရှင်းပြဖို့ရန်
ဆက်လက်ပြီး တာဝန်ခံတော်မူလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အကယ်၍ ဆရာတော်ဘုရား
ကြီးအတွက်လည်း ခက်နေပါလျှင် ရှင်းပြရန်တာဝန်လည်း ခံနိုင်မည်မဟုတ်၊
ရှင်း၍လည်း ပြနိုင်မည်မဟုတ်ပေ။ ယခုမူ ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ရှင်းပြရန်
တာဝန်ခံပြီးလျှင် အများဟိုသတ်တို့ နားလည်အောင် အစအဆုံး ပြည်ပြည်စုံစုံ
ရှင်းပြထားပေသည်။

မရှိခဲ့ဖူးသေး

အစမှာလည်းခက်၊ အလယ်မှာလည်းခက်၊ အဆုံးမှာလည်းခက်လှသော
ဤလိုသုတ္တန်ဒေသနာတော်မျိုးတွေကို ကျေးဇူးရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးလို
တခမ်းတနား ထိမိနိုင်နင်းစွာ ဝေဖန်ဟောကြားရန်မှာ မလွယ်ကူပါ၊ မလွယ်ကူသော
ကြောင့်ပင် ယခင်က ဤတရားတော်ကြီးမျိုး မပေါ်မထွက်ဘဲ ရှိခဲ့လေသည်။
မှန်ပါသည်။ ကျေးဇူးရှင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ဟောကြားဘော်မူသကဲ့သို့ အခြားသော

(ည)

လက်ဦးဂ္ဂုယံ

ဓမ္မကထိကတို့ ဟောကြားထားသော ဤလိုခမ်းနားပြည့်စုံသည့် သုတ္တန်တရားတော်ကြီးများ မရှိခဲ့ဖူးသေးပါ။ စေ့စေ့စပ်စပ်မဟုတ်ဘဲ ဟိုတစ်စ သည်တစ်စ လိုရာအကွက်ကလေးလောက်သာ ဆွဲထုတ်ဟောကြားရေးသားထားသော တရားနှင့် စာအုပ်များမှာမူ မရှိမဟုတ် ရှိကြပါသည်။ သို့သော် အစအဆုံး ပြည့်ပြည့်စုံစုံ မဟုတ်ကြသောကြောင့် ပညာရှိတို့ အားရကျေနပ်လောက်အောင် မဖြစ်ရုံသာမက ထည်ဝါခန့်ညားခြင်းလည်း မရှိကြပါ။

လူတိုင်းသိနားလည်နိုင်သည့်

အကြောင်းအားလျော်စွာ တစ်ခါတစ်ရံ ဆွမ်းစသည်တို့နှင့်စပ်သော အနုမောဒနာတရားများကို ဟောကြားသေးသော်လည်း အနုသာသနီအနေဖြင့် ဟောကြားရသည့် သီးသန့်တရားပွဲကြီးများ၌မူ ကျေးဇူးရှင်မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ဤသလ္လောသုတ်တော်ကြီးလို လေးနက်သော သုတ်တော်ကြီးတို့ကိုသာ ဟောကြားတော်မူလေ့ ရှိပါသည်။

ထိုသုတ္တန်တရားတော်တို့မှာ အဟောအပြောခက် အသိခက်ငြားသော်လည်း ကျေးဇူးရှင်ဆရာတော်ဘုရားကြီးက နိုင်နိုင်နင်းနင်း ရှင်းလင်းဝေဖန်ဟောကြားတော်မူနိုင်သဖြင့် နာကြားရသူတို့မှာ အလွယ်တကူပင် သိမြင်သဘောပေါက်နိုင်ကြပေသည်။ ဤသို့သဘောပေါက်နိုင်ပုံကို ဤသလ္လောသုတ်တရားတော်ကြီးက ဖတ်ရှုသူတို့အား ထင်ရှားသိစေပါလိမ့်မည်။

ဤသလ္လောသုတ်တော်ကြီးသည် မင်္ဂုလ်ကို မရသေးပါဘဲ ရပြီဟုထင်မှု အဓိမာနရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အတွက် ရည်ရွယ်၍ ဟောထားသော တရားတော်ဖြစ်သောကြောင့် အခြားသုတ်တော်တို့ထက်ပင် အဆစ်အဖု အခက်အခဲတွေများသောကြောင့်သာ၍ အဟောခက် အသိခက်သည်ဟု ဆိုချင်ပါသည်။ အကြောင်းမူကား အဓိမာနဟုတ်သည် မဟုတ်သည်ကို အဆုံးအဖြတ်ခက်ခဲရာမှာ တိတိကျကျ ဆုံးဖြတ်နိုင်အောင် အလွန်သိမ်မွေ့နက်နဲသော ဈာန်မင်္ဂုလ်တရားများကို ဟောကြားရခြင်းကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။

ယင်းသို့ အခြားသုတ်တော်ကြီးတို့ထက် အဟောရခက်မည်ဟု ထင်ရငြားသော်လည်း ကျေးဇူးရှင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဟောကြားထားပုံကို ဖတ်ရှုကြည့်ရသောအခါ အခြားသုတ်တော်ကြီးများကို ပေါ်လွင်ထင်ရှားအောင် ဟောကြားထားသည်ကို တွေ့ရပေသည်။ ယောဂီတို့မှာ အထင်ကြီးမှု အဓိမာန ဖြစ်တတ်သည်

အရာဌာနများကို အကွက်ချ၍ ဖော်ပြဟောကြားထားသည်ကိုလည်း တွေ့ရပေသည်။
အဓိမာန ဖြစ်တတ်သည် သဘောကို ဖော်ပြရာ၌-

“တရားအားထုတ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ တရားတွေကို တွေ့ရလိမ့်မည်လို့ မျှော်လင့်ပြီး
အားထုတ်နေတယ်၊ ဒီတော့ ထူးထူးခြားခြားကလေးကို တွေ့ရင် တရားထူး
ပဲလေလားလို့ ထင်မြင်အောက်မေ့မိတတ်တယ်၊ တောထဲမှာ မှီရှာတဲ့ လူဟာ
ဖွေးဖွေးကိုမြင်ရင် မှီလေလားလို့ တွေးမိတာလိုပါပဲ” ဟူ၍-

တရားနာဟိုသတ်တဲ့ အသိဉာဏ်တွင် သိလွယ် မြင်လွယ်အောင် ထင်ရှားလွယ်ကူသော
ဥပမာကိုဆောင်၍ ဖော်ပြဟောကြားထားပေသည်။

ဆုံးဖြတ်ရာ၌ တိကျသည်

ကျေးဇူးရှင်မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ယိုယတ် ပဋိပတ်နှစ်ရပ်လုံး၌
ကျွမ်းကျင်တော်မူလှသောကြောင့် အဆုံးအဖြတ်ပေးသင့်သည်နေရာများ၌လည်း
တိတိကျကျ ဆုံးဖြတ်နိုင်စွမ်းရှိတော်မူသည်ကိုလည်း တွေ့နိုင်ပါသည်။ သာဓကတစ်ခု
လောက်ကို ထုတ်ပြရလျှင် အချို့ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာများ တွေဝေမှားယွင်းတတ်သော
အရာ၌-

“တစ်ချို့က တုံးလုံးပက်လက်လဲနေတာ၊ ကိုးရိုးကားရား လူးလိမ့်နေတာကို
တရားထူးလို့ ထင်မှတ်နေကြတယ်၊ ဒါကတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ ဈာန်-မဂ်-ဖိုလ်ဆိုတာ
တွေဟာ အပ္ပနာဇောတွေပဲ၊ အပ္ပနာဇောဆိုတာ ထိုင်ခြင်း ရပ်ခြင်း အစရှိတဲ့ ဣရိယာ
ပုဟ်တွေကို မူလတည်မြဲအတိုင်းပင် တည်စေတတ်တယ်၊ ဒါကြောင့် “အပ္ပနာဇောနံ
ဣရိယာ ပထမိသန္တာမေတိလို့ အဋ္ဌကထာတွေမှာ အထင်အရှားပြဆိုထားပါတယ်”ဟူ၍-

(ဤတရားတော်ကြီး နှာ ၃၉-မှာ) ခိုင်လုံတဲ့ သာဓကနှင့်တကွ အဆုံးအဖြတ်
ပေးထားသည်ကို တွေ့ကြရပါလိမ့်မည်။

ထိုကဲ့သို့ မှားမှားယွင်းယွင်း ထင်မြင်ယူဆပြီး တရားထူးမဟုတ်သည်ကို
တရားထူးအနေဖြင့် အသိအမှတ်ပြုနေတဲ့ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာတို့သည်ကား ယိုယတ်
ပဋိပတ်အရာ၌ မကျွမ်းကျင်သောကြောင့်လည်း ဖြစ်ကောင်းဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ သို့မဟုတ်
ဝိပဿနာအလုပ်ကို ကိုယ်တိုင်က ကျကျနန အားမထုတ်ဖူးပါပဲ၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းခေတ်စား
နေခိုက်မှာ ငါလည်းကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာလုပ်မည်ဟု လာဘသက္ကာရ သိလောကကို
မျှော်လင့်ပြီး သူမနိုင်သောအလုပ်ကို လုပ်နေသူလည်း ဖြစ်ကောင်းဖြစ်ပေလိမ့်မည်။
ဤသို့တွေးတောယူဆရာ၌ အထောက်သာဓကမှာ မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်တော်

(၄)

လက်ဦးရှုဖွယ်

ကာလကပင် ဘုရားမဟုတ်ပါဘဲ ဘုရားလုပ်နေသူတွေ ရှိခဲ့သည်ကို ထောက်ဆကြည့်လျှင် ယခုခေတ်၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာအတု ဟူသည်မှာလည်း မရှိဘူးဟူ၍ အဘယ်မှာဆိုနိုင်လိမ့်မည်နည်း။

ထိုသို့သော ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာအတုတို့ထံ၌ နည်းခံ၍ကျင့်သဖြင့် အရိယာဖြစ်ပြီသောတာပန်ဖြစ်ပြီ သကဒါဂါမ်၊ အနာဂါမ်၊ ရဟန္တာ ဖြစ်ပြီဟု အသိအမှတ်ပြုချက်ရသော်လည်း စိတ်မချရ၊ မကြာမီပင် ပုထုဇဉ်အဖြစ်သို့ ပြန်ရောက်တတ်သည်။ ရဟန္တာလူထွက်အထိ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ဖူးသည်ကို မကြာမီ နှစ်များအတွင်းက သတင်းစာများ၌ပင် အထင်အရှား မကြားကောင်း မနာသာ တွေ့ခဲ့ကြရလေသည်။ ထို့ကြောင့် တရားထူးအရာ၌ အထင်မှားတတ်သည်ကို ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျကျ ဖော်ပြထားသည်မှာ သင့်လျော်လှပါပေသည်။

ပရိယတ် ပဋိပတ် စွယ်စုံ

ကျေးဇူးရှင်မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည်ကား ပရိယတ် ပဋိပတ် နှစ်ရပ်လုံး စွယ်စုံဖြစ်ပေသည်။ အနည်းငယ် ဖော်ပြရလျှင် ၁၂၉၃-ခုနှစ် ရဟန်းသိက္ခာ ၈-ဝါရအရွယ်၌ သထုံမြို့ မင်းကွန်းဇေတဝန် (မူလ)ဆရာတော်ဘုရားကြီးထံ၌ နည်းနိဿယသံယူ၍ သတိပဋ္ဌာန် ဝိပဿနာအလုပ်ကို လေးလကျော် အားထုတ်ခဲ့သဖြင့် ပဋိပတ်ဘက်မှာလည်း ပြည့်စုံတော်မူပေသည်။ ပရိယတ်နှင့် ပြည့်စုံကြောင်းမှာမူ ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာတင်စဉ်က ဩသာနသောဓနကိစ္စနှင့် အမေးပုစ္ဆာအရာတို့၌ ဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့ခြင်းဖြင့် အလွန်ထင်ရှားလှပါပေသည်။ သို့သော် ကျေးဇူးရှင် ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် တရားအားထုတ် ပြီးလျှင် ပြီးချင်း ကမ္မဋ္ဌာန်း ဟောကြားပြသခဲ့သည် မဟုတ်ပေ။ သင့်လျော်သော အချိန်အခါကို ငုံ့လင့်လျက် ပရိယတ် ပဋိပတ်တို့ကို ထပ်မံလေ့လာနေခဲ့ပြီးလျှင် ၁၃၀၀-ပြည့်နှစ်မှသာလျှင် အစပြု၍ ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို ဟောကြားပြသတော်မူခဲ့ပေသည်။

အရိယာလူထွက်စရို

ဟောကြားညွှန်ပြရာ၌လည်း တပည့်ယောဂီ၏အားထုတ်ပုံ တွေ့မြင်ပုံများကို နေ့စဉ်မေးမြန်းစစ်ဆေး၍ ဝိပဿနာဉာဏ်များ အစဉ်အတိုင်း အပြည့်အစုံ ဖြစ်ပေါ်လျက် မင်္ဂလိုလ်ဉာဏ်များဖြစ်ပုံ ထင်ရှားသည်တိုင်အောင် ညွှန်ကြားပြသတော်မူပေသည်။ တရားထူးနှင့် ပြည့်စုံလောက်ပြီဟု ယုံကြည်ရသော သူအားလည်း သောတာပန် ဖြစ်ပြီသည်ဖြင့် အဆုံးအဖြတ်မပေးဘဲ ဓမ္မာဒါသသုတ်တရားတော်နှင့်အညီ ဉာဏ်စဉ်တရားကို ဟောပြု၍ ယောဂီ၏ ကိုယ်တိုင်တွေ့ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့်သာလျှင် ဆုံးဖြတ်

စေပါသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ယခုအထိ နှစ်ပေါင်းသုံးဆယ်ကျော်အတွင်းမှာ ကျေးဇူးရှင် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ တပည့်ထဲမှ အရိယာလူထွက်ဟူ၍ တစ်ဦးတစ်ယောက်မျှ ပေါ်လာခြင်းမရှိဘဲ ကြည်ညိုဖွယ်ဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံလျက် ရှိပါပေသည်။ အမြော်အမြင် ဉာဏ်ပညာနှင့် ပြည့်စုံသူ စာပေကျမ်းဂန်တတ် ရဟန်း၊ ရှင်၊ လူတို့၏ ယုံကြည် လေးစားခြင်းကိုလည်း ခံယူရပါသည်။ ဤအချက်မှာ ရန်ကုန်မြို့ မဟာစည်သာသနာ့ ရိပ်သာ တစ်ခုတည်း၌ပင် စာပေကျမ်းဂန်တတ် ရဟန်းတော်များ သုံးလေးဆယ်အထိ အသစ်အဟောင်း ပြောင်းလဲကာ အားထုတ်လျက် အမြဲတမ်း ရှိနေခြင်းဖြင့် ထင်ရှားလှပါသည်။

တစ်စတစ်စနှင့် ကြီးထွားလာရသည်

ဤသို့ ရဟန်း၊ ရှင်၊ လူအများ၏ ယုံကြည်လေးစားခြင်းကြောင့် ကျေးဇူးရှင် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ပဋိပတ်လုပ်ငန်းစဉ်ကြီးသည် ၁၃၀၀-ပြည့်နှစ်မှစ၍ ပေါက်ပွား လျက် တစ်စတစ်စနှင့် ကြီးထွားလာခဲ့ရာ ယခုအခါမှာ အကြီးဆုံး၊ အကျယ်ပြန့်ဆုံး အဖြစ်သို့ ရောက်နေပြီ။ ဤသည်မှာ ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ပရိယတ် ပဋိပတ် နှစ်ရပ်လုံး ပြည့်စုံလုံလောက်ခြင်း၊ စိတ်စေတနာ သဒ္ဓါတရား ဖြူစင်သန့်ရှင်းခြင်း ပြောင်မတ်မှန်ကန်ခြင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားလှပါသည်။ မမှန်ကန်သော အတူအယောင်တို့မှာမူ တစ်ရှိန်ထိုးအမြန်တက်လာပြီးလျှင် တစ်ခဏ လောက်နှင့် ပျောက်မှန်းမသိ ပျောက်ကွယ်သွားတတ်ကြပါသည်။

ဤသို့ထင်မှတ်ရသည်

နောက်ဆုံး နိဂုံးချုပ်အနေအားဖြင့် ဖော်ပြလိုသည်မှာ ကျေးဇူးရှင် မဟာစည် ဆရာတော်ဘုရားကြီး ဟောကြားထားသော သုတ္တန်တရားတော်ကြီးများမှာ တရား တစ်ပုဒ်ကို နာကြားဖတ်ရှုနေစဉ် အခြားတစ်ပုဒ်ထက် ပိုကောင်းသည်၊ ပိုလေးနက်သည် ဟု ထင်မှတ်ကြရပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ယခင်က ဖတ်ခဲ့ဖူးသော အရိယာဝါသ တရား တော်ကြီး စသည်တို့ကို လေးနက်ကောင်းမွန်လှပါပေသည်ဟု ထင်မှတ်ခဲ့ပြီးသော သူတို့သည် ဤသလ္လောသုတ်တရားတော်ကြီးကို ဖတ်ရှု ကြရသည့်အခါ ဤသုတ် တရားတော်ကြီးက ပိုလေးနက်ပိုကောင်းပါကကားလို့ ထင်မှတ်ရလိမ့်မည်ဖြစ်ကြောင်း နိဂုံးချုပ်အနေဖြင့် ဖော်ပြလိုက်ပါသတည်း။

၁၃၃၇-ခုနှစ်၊
ဦးတန်ခူးလပြည့်ကျော် ၈-ရက်
(၁၈-၄-၇၁)

ဦးတိဿ
နာယကဆရာတော်
မစိုးရိမ်ကျောင်းတိုက်
ဝက်လက်မြို့

သလ္လောသုတ် တရားတော်ကြီး

ဓာတိကာ

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

ပထမပိုင်း ၁ မှ ၆၅

ပလ္လင်ဒံ	... ၁
အရှင်စုန္ဒမထေရ်ကလျှောက်ထားတယ်	... ၃
အရှင်မဟာစုန္ဒမထေရ်၏ မေးလျှောက်ပုံ	... ၃
အတ္တဝါဒနှင့်စပ်တဲ့မိစ္ဆာအယူ	... ၄
လောကဝါဒရှစ်ပါး	... ၈
မြတ်စွာဘုရား၏အဖြေ	... ၁၆
မြင်ဒိုက်မှာ ခန္ဓာငါးပါးထင်ရှားပုံ	... ၁၈
ကြားဒိုက်မှာ ခန္ဓာငါးပါးထင်ရှားပုံ	... ၁၈
နံသိဒိုက်မှာ ခန္ဓာငါးပါးထင်ရှားပုံ	... ၁၉
စားသိဒိုက်မှာ ခန္ဓာငါးပါးထင်ရှားပုံ	... ၁၉
ထိသိဒိုက်မှာ ခန္ဓာငါးပါးထင်ရှားပုံ	... ၁၉
ကြံသိဒိုက်မှာ ခန္ဓာငါးပါးထင်ရှားပုံ	... ၂၀
ခန္ဓာငါးပါး၌ အတ္တဒိဋ္ဌိဖြစ်ပုံ	... ၂၁
ကိလေသာကိန်းပုံ	... ၂၂
ကိလေသာမကိန်းအောင်ရှုပ်	... ၂၃
ငါးဥစွာမဟုတ်စသည်ဖြင့်သိမြင်ပုံ	... ၂၄
ဒိဋ္ဌိကိုပယ်နိုင်အောင် ရှုပ် ရှုနည်း	... ၂၆
ပထမဈာန်ရရှိနဲ့လဲ အထင်ကြီးတတ်သည်	... ၃၀
ပထမဈာန်၏ ဂုဏ်များ	... ၃၂
အထင်ရောက်တဲ့ ရဟန်းငါးရာဝတ္ထု	... ၃၅
မဟာနာဂမထေရ်ဝတ္ထု	... ၃၆
စူဠသုမ မထေရ်ဝတ္ထု	... ၃၇
ထူးခြားတဲ့အတွေ့တွေကို တွေ့ရတယ်	... ၃၈
မျက်မှောက်ချမ်းသာရေးတရား	... ၃၈
ဝိပဿနာမှာလဲ ဈာန်သဘောတွေ ပါဝင်နေတယ်	... ၃၉

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
သာသနာတော်၌ သလ္လောအကျင့်	... ၄၁
ခေါင်းစဉ်ဆောင်ပုဒ်ကြီး	... ၄၂
သလ္လောအကျင့် အကျယ်ပြချက်	... ၄၄
အဝိဟိသာတရား	... ၄၅
စိတ္တုပ္ပါဒဝါရ	... ၄၈
ပရိက္ခမနဝါရ	... ၅၁
ဥပရိဘာဂဝါရ	... ၅၂
ပရိနိဗ္ဗာနဝါရ	... ၅၅
(၁)အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်	... ၅၈
ညှဉ်းဆဲမှု၏အပြစ်နှင့်မညှဉ်းဆဲမှု၏အကျိုး	... ၅၉
ပုတိဂတ္တတိဿမထေရ်ဝတ္ထု	... ၆၀
ဘုရားကိုယ်တော်တိုင်သူနာပြုပုံ	... ၆၁
ရဟန္တာဓာတ်တော်ဆိုတာအရိုးတွေပါပဲ	... ၆၂
ပုတိဂတ္တတိဿမထေရ်၏ ရှေးအကြောင်း	... ၆၃
အမျှဝေ တရားသိမ်း နိဂုံးချုပ်	... ၆၅

ဒုတိယပိုင်း ၆၆ မှ ၉၄

တရားအနုသန္ဓေ	... ၆၆
ပါဏာတိပါတပုဒ်အနက်	... ၆၆
သလ္လောဝါရ၌ ဟောတော်မူပုံ	... ၆၇
စိတ္တုပ္ပါဒဝါရစသည်	... ၇၀
(၂)အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်	... ၇၂
ဈာန်နှင့်မသတ်မှုနှိုင်းယှဉ်ပြခြင်း	... ၇၂
ပညာဖြင့်ပယ်မှအမြစ်ပြတ်ငြိမ်းသည်	... ၇၅
ပါဏာတိပါတကံ မြှောက် မမြှောက်	... ၇၈
စေ့ခိုင်းလျှင်လဲ ကံထိုက်တယ်	... ၇၉
အစွန်းသုံးပါး လွတ်ကင်းတဲ့အသား	... ၈၀
အပြစ်နှင့်အကျိုး	... ၈၃

(တ)

သလ္လောသုတ် တရားတော်ကြီး

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

မွေးခါစကလေးသေတာ ဘာကြောင့်လဲ

... ၈၄

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏အဖြေ

... ၈၅

သိုးကို သတ်မိလို့ သိုးမွေးနှင့်အမျှ ခံရသည်

... ၈၇

မတကသတ် ဇာတ်ဝတ္ထု

... ၈၉

အသက်တိုသူနှင့်စပ်ပြီးသောကဖြစ်ရတာကတော့

... ၈၉

ပါဏာတိပါတမှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်း၏အကျိုး

... ၉၀

အမျှဝေတရားသိမ်းနိဂုံးချုပ်

... ၉၄

တတိယပိုင်း ၉၅ မှ ၁၃၂

ကဆုန်လပြည့်ဗုဒ္ဓနေ့

... ၉၅

ဘုရားအလောင်းလိုစွန့်ရဲကြပါမလား

... ၉၆

ဘုရားဖြစ်တော်မူရာဌာန

... ၉၇

ပလ္လင်၏ပမာဏ

... ၉၈

ဒေဝပုတ္တမာရ်ကို အောင်တော်မူခြင်း

... ၉၉

ဝသုန္ဒရီနတ်ဆိုတာ ရှိသလား

... ၁၀၁

အောင်တော်မူဂါထာ

... ၁၀၂

ပုဗ္ဗနိဝါသဉာဏ်ကိုရတော်မူခြင်း

... ၁၀၄

ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်ကိုရတော်မူခြင်း

... ၁၀၅

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို ဆင်ခြင်တော်မူခြင်း

... ၁၀၆

အာသဝက္ခယဉာဏ်ကိုရရန် ဝိပဿနာ ရှုတော်မူပုံ

... ၁၀၇

ဗုဒ္ဓဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူခြင်း

... ၁၁၀

ရူပကာယကိုယ်တော် ဘယ်လိုထူးသလဲ

... ၁၁၂

တရားဟောခြင်းနှင့် ပရိနိဗ္ဗာန်

... ၁၁၂

ရာဇဝင်ကြောင်းထင်ရှားမှ စိတ်ချရတယ်

... ၁၁၃

ဘုရား၏ဓာတ်တော်များ

... ၁၁၄

ဘုရားဓာတ်တော်များ၏ပမာဏနှင့်အဆင်း

... ၁၁၅

အဒိန္နာဒါန လှူသက်ဦးယူခြင်း

... ၁၁၆

ဦးမှမြောက် မမြောက် စိစစ်ချက်

... ၁၁၈

ဝိရတီသုံးပါး

... ၁၂၀

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
မဒိုးမှုနှင့် အဆင့်အတန်းတက်မည်	... ၁၂၂
မဒိုးမှုနှင့် ငြိမ်းအေးမည်	... ၁၂၃
(၃) အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်	... ၁၂၄
အပြစ်နှင့်အကျိုး	... ၁၂၃
အဆင့်အတန်းတက်ရအောင်	... ၁၂၇
ကိလေသာကိန်းပုံနှင့် ငြိမ်းပုံ	... ၁၂၇
ရှုမှတ်တာလဲ သလ္လောအကျင့်ပဲ	... ၁၂၈
ရှုမှတ်ရင် အဆင့်အတန်းတက်တယ်	... ၁၂၉
အမျှဝေ တရားသိမ်း နိဂုံးချုပ်	... ၁၃၂
စတုတ္ထပိုင်း ၁၃၃ မှ ၁၇၀	
မဟာသမယနေ့	... ၁၃၃
ဒီကနေ့အလှည့်ကျတာက	... ၁၃၅
သလ္လောဝါရ	... ၁၃၅
အဗြဟ္မစရိယ ၂-မျိုး	... ၁၃၆
ကာမေသုမိစ္ဆစာရ	... ၁၃၆
ဗြဟ္မစရိယ	... ၁၃၇
ယရိက္ခမနဝါရ စသည်	... ၁၃၈
မေထုန်ငယ် ၇-ပါး	... ၁၄၀
မေထုန်ငယ်ဆောင်ပုဒ်	... ၁၄၃
အပြစ်နှင့်အကျိုး	... ၁၄၆
အမျိုးသားများဘက်ကဝတ္ထု	... ၁၄၈
အမျိုးသမီးများဘက်ကဝတ္ထု	... ၁၅၀
(၁) ခေမာထေရီ ဝတ္ထု	... ၁၅၂
(၂) ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီ ဝတ္ထု	... ၁၅၉
(၃) ပဋာစာရာထေရီ ဝတ္ထု	... ၁၅၉
(၄) ကုဏ္ဍလကေသာထေရီ ဝတ္ထု	... ၁၆၀
(၅) ကိသာဂေါတမီထေရီ ဝတ္ထု	... ၁၆၁
(၆) ဓမ္မဒိန္နာထေရီ ဝတ္ထု	... ၁၆၂

(၁)

သလ္လောသုတ် တရားတော်ကြီး

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

(၇) ဝိသာခါ ဝတ္ထု

... ၁၆၅

သုံစဉ်စံ သောတာပန်

... ၁၆၆

(၄) အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်

...

အမျှဝေ တရားသိမ်းနိဂုံးချုပ်

... ၁၇၀

ပဉ္စမပိုင်း ၁၇၁ မှ ၂၀၈

တရားအနုသန္ဓေ

... ၁၇၁

မုသာဝါဒ

... ၁၇၁

သက်သေခံတဲ့အခါ အရေးကြီးတယ်

... ၁၇၂

အရိယနှင့် အနရိယ ဝေါဟာရများ

... ၁၇၃

စိတ္တုပ္ပါဒဝါရ စသည်

... ၁၇၄

အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်

... ၁၇၄

အပြစ်နှင့်အကျိုး

... ၁၇၅

မျက်မှောက်မှာလဲအကျိုးရနိုင်တယ်

... ၁၇၇

အဆိပ်ကိုလဲပယ်ဖျောက်နိုင်တယ်

... ၁၇၈

ရောဂါကိုလဲပြောက်စေနိုင်တယ်

... ၁၇၉

တရားဆေးတစ်မျိုးပေါ့

... ၁၈၀

မိုးကိုလဲရွာစေနိုင်တယ်

... ၁၈၁

သုတသောမမင်း

... ၁၈၁

ယခုလူတွေကလည်းအသားကြိုက်ကြတယ်

... ၁၈၁

လူသားစားလို့နှင့်ထုတ်ခံရတယ်

... ၁၈၂

လူသားစားလို့ပေါ့ရှိသားဒေဝီတယ်

... ၁၈၂

မရလှ ရသကချိုင့်

... ၁၈၃

ညောင်စောင်နှုတ်ကိုးတယ်

... ၁၈၃

ယဇ်ပူဇော်ဖို့ မင်းတွေ ဖမ်းတယ်

... ၁၈၃

သုတသောမမင်းကို ဖမ်းပုံ

... ၁၈၅

ဝန်ခံချက်ပျက်မှာတော့ စိုးရိမ်တယ်

... ၁၈၆

တစ်ရာတန်ဂါထာများ

... ၁၈၇

သိလျှင် သိရသလောက် မြင်မြတ်တယ်

... ၁၈၉

မာတိကာ

(၉)

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
မိဘကြောင့် မြင်မြတ်လာပုံ	... ၁၉၀
ဘုရားဟောနှင့်ညီမမြင်မြတ်တယ်	... ၁၉၁
ဝိသုဒ္ဓိနှင့်ဉာဏ်စဉ်မြင်မြင်မြတ်လာပုံ	... ၁၉၂
တော်ဝင်ရထားတွေလဲအိုမင်းသွားသည်	... ၁၉၃
ခန္ဓာကိုယ်လဲအိုမင်းသွားသည်	... ၁၉၅
မအိုတဲ့တရား	... ၁၉၇
တရားရှာပုံအားကျဖွယ်	... ၁၉၈
အဝေးကြီး ၄-ပါး	... ၁၉၉
အဝေးတကာ အဝေးဆုံး	... ၂၀၀
ရာတန်က ထောင်တန်ဖြစ်သည်	... ၂၀၁
သစ္စာစောင်ပုံ	... ၂၀၂
ပေါရိသာဒချွတ်ခန်း	... ၂၀၃
ပြည်တော်ပြန်ခန်း	... ၂၀၇
ဇာတ်ပေါင်းခန်း	... ၂၀၇
လိုရင်းကောက်နုတ်ချက်	... ၂၀၇
အမျှဝေတရားသိမ်းနိဂုံးချုပ်	... ၂၀၈
ဆဋ္ဌမပိုင်း ၂၀၉ မှ ၂၅၃	
တရားအနုသန္ဓေ	... ၂၀၉
ပိသုဏ္ဍဝါစာ	... ၂၀၉
ဘေဒဥပါယ်	... ၂၁၀
ဝဿကာရ၏ ကုန်းတိုက်ပုံ	... ၂၁၁
ပိသုဏ္ဍဝါစာကိုပယ်ပုံ	... ၂၁၂
အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်	... ၂၁၅
အပြစ်နှင့်အကျိုး	... ၂၁၅
ဣသိဒါသီထေရီဝတ္ထု	... ၂၁၆
ဥဒုမ္မရဒေဝီအကြောင်း	... ၂၂၂
ဣသိဒါသီထေရီအကြောင်း	... ၂၂၅
ကောက်နုတ်ချက်	... ၂၃၁

(န)

သလ္လောသုတ် တရားတော်ကြီး

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

ဖရသဝါစာ

... ၂၃၁

ရှုမှတ်ခြင်းဖြင့် ဖရသဝါစာကို ပယ်ပုံ သာဓက

... ၂၃၃

အပြစ်နှင့်အကျိုး

... ၂၃၄

ကျိန်ဆဲလို့ ပြိတ္တာဖြစ်သည်

... ၂၃၅

ဆဲရေးလို့လဲ ပြိတ္တာဖြစ်တတ်သည်

... ၂၃၇

သမ္မပ္ပလာပ

... ၂၃၈

ဃဋီကာရထုံး

... ၂၄၀

အပြစ်နှင့်အကျိုး

... ၂၄၂

အဘိဇ္ဈာ

... ၂၄၇

လိုချင်မှု ၄-မျိုး

... ၂၄၇

အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်

... ၂၅၀

ဗျာပါဒ

... ၂၅၀

အမျှဝေတရားနိဂုံး

... ၂၅၃

သလ္လောသသုတ်တရားတော်ကြီး

၁၃၃၁-ခုနှစ်၊ တန်ခူးလဆန်း ၈-ရက်နေ့ဟောသည့်။

နမော တဿ ဘဂဝတော သီခါပ္ပတ္တ သလ္လောသဿ။

ဗလ္လင်ခံ

ဒီကနေ့ဟော ၁၃၃၁-ခုနှစ်၊ နှောင်းတန်းခူးလဆန်း ၈-ရက်၊ သင်္ကြန်အကျနေ့ ဖြစ်တယ်။ ဒီကနေ့ကစပြီး ဟောဖို့တရားကတော့ နိကာယ်ငါးရပ်မှာ မချိမနိကာယ် မူလပဏ္ဏာသ ပါဠိတော်က သလ္လောသသုတ် ဆိုတဲ့တရားကို စဉ်းစားထားပါတယ်။

သင်ကလဲ ဒီတရားကို သုံးလေးကြိမ်ထက်မနည်း ဟောခဲ့ဖူးပါပြီ။ ဒီဌာနမှာလဲ လွန်ခဲ့တဲ့ ၂၀-ခုနှစ် ဝါဆိုကလစပြီး တစ်ကြိမ် ဟောခဲ့ဖူးပါတယ်။ ယခု တစ်ကြိမ် ဒီမှာထပ်ပြီး ဟောရကတော့ အကြောင်းရှိပါတယ်။ အဲဒီ ၂၀-ခုနှစ်က ဟောတုန်းက အသံဖမ်းယူထားတဲ့ တိပ်ကြီးတွေထဲမှာ တချို့က အသံဟောင်းတွေနှင့် ရောနေတယ်၊ တချို့ကလဲ ကြီးတွေလိမ်တွန့်နေလို့ ဖွင့်ပြီး အများကြားနာရန် မကောင်းတော့ဘူးလို့ ဆိုပါတယ်။ အဲဒါတွေကြောင့် ဒီသလ္လောသသုတ်တရားတော်ကို တိပ်ကြီးတွေများမှ ဖွင့်ထုတ်ပြီးတော့ အများတို့ သန့်သန့်ရှင်းရှင်း အမြဲတမ်း ကြားနာနိုင်ကြရအောင်လို့ ယခုတစ်ကြိမ်ထပ်ပြီးတော့ ဟောရပါတယ်။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်မှာ အပ္ပိစ္ဆာဂုဏ်၊ သန္တုဋ္ဌိဂုဏ်၊ သလ္လောဂုဏ်ဆိုတဲ့ ဒီဂုဏ်တွေဟာ ပြည့်စုံဖို့ရာ အင်မတန်အရေးကြီးတဲ့ ဂုဏ်တွေ ဖြစ်ပါတယ်။ အပ္ပိစ္ဆာ အလိုနည်းခြင်းဆိုတဲ့ ဂုဏ်နဲ့ပြည့်စုံဖို့ရာ အလိုရမ္မက် နည်းအောင်ကျင့်ရမယ်၊ အလိုရမ္မက်များပြီး လောဘကြီးနေလို့ရှိရင် မြတ်စွာဘုရား အလိုတော်မကျဘူး၊ ဒါကြောင့် အလိုရမ္မက်နည်းစေရမယ်၊ လောဘဘက်ကဆိုရင် အသုံးအဆောင် ပစ္စည်း ရေးတွေနဲ့စပ်ပြီးတော့လဲ အလိုရမ္မက်နည်းစေရမယ်၊ အခြွေအရံစသည်နဲ့စပ်ပြီး တောလဲ အလိုရမ္မက်နည်းစေရမယ်၊ တရားဘက်ကဆိုရင်လဲ ပရိယတ်နဲ့စပ်ပြီးတော့ ဖြစ်စေ၊ ပဋိပတ်နဲ့စပ်ပြီးတော့ဖြစ်စေ မိမိဂုဏ်ကိုမဖော်လိုဘဲ အလိုရမ္မက် နည်းစေရမယ်၊ မိမိက စာပေကျမ်းဂန်သိပြီး ဗဟုသုတများနေပေမယ်လို့ ဖော်ပြလိုစိတ် မရှိဘဲ အလိုနည်းစေရမယ်၊ ပဋိပတ်အကျင့်တွေကို ထူးထူးချွန်ချွန် ကျင့်ထားဖူးပေမယ်လို့

(၂)

သလ္လောသုတ် တရားတော်ကြီး

အဲဒါတွေကို သူများသိအောင် ပြောပြလိုခြင်း မရှိဘဲ အလိုနည်းစေရမယ်၊ တကယ် ဟုတ်နေပေမယ်လို့ သောတာပန် ဖြစ်နေတယ်၊ သကဒါဂါမ် ဖြစ်နေတယ်၊ အနာဂါမ် ဖြစ်နေတယ်၊ ရဟန္တာ ဖြစ်နေတယ်၊ အကြားအမြင် ပေါက်နေတယ် စသည်ဖြင့် ဒီလိုဟာတွေကို သူများသိအောင် ဖော်ပြလိုခြင်းမရှိဘဲ အလိုနည်းစေရမယ်၊ အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်အစစ်ဆိုရင်တော့ ဒီလိုမိမိဂုဏ်ကို ဖော်ပြလိုခြင်း မရှိဘဲ အလိုရမ္မက် နည်းနေ ပါတယ်၊ မိမိရထားတဲ့ တရားထူးကို သူတစ်ပါးအား ရစေချင်ပါတယ်၊ ဒါပေမယ် မိမိရဂုဏ်ကိုတော့ ဖော်ပြခြင်း မရှိဘဲ လျှို့ဝှက်နိုင်သမျှ လျှို့ဝှက်ထား တတ်ကြပါတယ်၊ အစစ်အမှန် မဟုတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကသာ အရိယာအဖြစ် ရဟန္တာ အဖြစ်ကို ဖော်ပြတတ်ကြပါကယ်။

နောက်ပြီးတော့ သန္တုဒ္ဓိ - ရောင်ရဲလွယ်ခြင်း ဆိုတဲ့ဂုဏ်နဲ့ ပြည့်စုံဖို့ရာလဲ ကျင့်ရမယ်၊ ကောင်းသည်ဖြစ်စေ မကောင်းသည်ဖြစ်စေ ရသမျှပစ္စည်းနဲ့ ရောင်ရဲ နိုင်အောင် ကျင့်ရမယ်၊ ဒီဂုဏ်ကလဲ အရေးကြီးပါတယ်၊ နောက်ပြီးတော့ သလ္လော- ကိလေသာကို ခေါင်းပါးစေခြင်းဆိုတဲ့ ဂုဏ်နဲ့ ပြည့်စုံဖို့ရာလဲ ကျင့်ရမယ်၊ ကိုယ်မှာ အညစ်အကြေး တွေ လူးပေးနေရင် ဝါးခြမ်းစသည်နဲ့ ခြစ်ပစ်ရသလို စိတ်သန္တာန်မှာ ဖြစ်ပွားနိုင်တဲ့ "ကိလေသာ အညစ်အကြေးတွေကို ခေါင်းပါးအောင် နည်းပါးအောင် ကင်းသွားအောင် ကျင့်ရတဲ့ ပဋိပတ်ကို သလ္လောအကျင့်လို့" ခေါ်တယ်၊ အဲဒီ သလ္လောအကျင့်တွေကို ဒီသုတ်မှာ အကျယ်ဖော်ပြထားတယ်၊ ဒါကြောင့် ဒီသုတ်ကို သလ္လောသုတ်လို့ခေါ်တယ်၊ အဲဒီသလ္လောသုတ်ကို ဒီကနေ့ကစပြီး ဟောရမယ်၊ အယင် နှစ်ဆယ်ခုနှစ်တုန်းက ခုနှစ်သီတင်း ခုနှစ်ကြိမ် ဟောရတယ်၊ ယခုလဲ ခုနှစ်ကြိမ်ထက် နည်းမယ်မဟုတ်ဘူး၊ သုတ်ကြီးက အရှည် ကြီးပဲ၊ ဒါကြောင့် တစ်ပိုင်းချင်းပဲ ဟောသွားရမယ်။

ဒီသုတ်ကတော့ ဝိပဿနာတရား အားထုတ်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေအတွက်လဲ အသုံးကျပါတယ်၊ ကျေးဇူးများပါတယ်၊ တရားမအားထုတ်ဘဲ အလွတ်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် တွေအတွက်လဲ အသုံးကျပါတယ်၊ ကျေးဇူးများပါတယ်၊ အကုသိုလ်ကို ပယ်ရှားလိုတဲ့ ကုသိုလ်ကို ပွားများလိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ အားလုံးအတွက် ကျေးဇူးများစေနိုင်တဲ့ သုတ်ကြီး ဖြစ်ပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ဒီသုတ်တရားကို ကြားနာလေ့လာရင် ကမ္မဋ္ဌာန်း ကျောင်းမှာ တရားအားထုတ်နေကြတဲ့ သူတွေအတွက်လဲ အထောက်အပံ့ရမယ်၊ အိမ်မှာနေတဲ့လူတွေ အလုပ်ကိစ္စတွေကို လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်နေရင်းလဲ ကုသိုလ် ပွားပြီး အကျိုးများစေမယ်၊ ဒါကြောင့် ဒီသလ္လောသုတ်တရားက အားလုံးနဲ့ဆိုင်

ပါတယ်။ ဒီသုတ်ကို ဘာကြောင့် မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူရတယ်ဆိုတဲ့ အကြောင်းကစပြီး ယခုဟောရမယ်။

အရှင်စုန္ဒမထေရ်က လျှောက်ထားတယ်

အခါတစ်ပါး မြတ်စွာဘုရားဟာ သာဝတ္ထိပြည် ဧတဝန်ကျောင်းတော်မှာ သီတင်းသုံးနေတော်မူပါတယ်။ အဲဒီအခါမှာ အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ညီတော်ဖြစ်တဲ့ မဟာစုန္ဒဆိုတဲ့ ရဟန္တာမထေရ်က တစ်နေ့သောအခါမှာ ဖလသမာပတ်ကို ဝင်စားပြီး နေတော်မူပါတယ်။ ဒီလို သမာပတ်ဝင်စားတယ် ဆိုတာကလဲ ဒီတစ်နေ့တည်း မဟုတ်ပါဘူး။ ရဟန္တာဆိုတာ အကြောင်းအထူး မရှိရင် သမာပတ် တစ်ပါးပါးကို ဝင်စားနေလေ့ရှိပါတယ်။ တရားဆွေးနွေးစရာ ဟောပြောစရာ ရှိတဲ့အခါမှာ ဆွေးနွေးတယ်။ ဟောပြောတယ်။ အခြားပုဂ္ဂိုလ်က ဟောရင်လဲ တရားနာတယ်။ ကိစ္စကြီးငယ် ဆောင်ရွက်စရာရှိရင်လဲ ဆောင်ရွက်တယ်။ ဒီပြင်အချိန်တွေမှာဆိုရင် အများအားဖြင့် သမာပတ် တစ်ပါးပါးကို ဝင်စားနေလေ့ရှိပါတယ်။ တစ်ရံတစ်ခါ စုန်သမာပတ်ကို ဝင်စားနေတယ်။ တစ်ရံတစ်ခါ နိရောဓသမာပတ်ကို ဝင်စားနေတယ်။ နိရောဓသမာပတ်ဆိုတာ စိတ်စေတသိက်တွေနဲ့ စိတ္တဇရုပ်တွေ အကုန်ချုပ်ငြိမ်းနေတဲ့ သဘောပါပဲ။ တစ်ရံတစ်ခါမှာ အရဟတ္တဖလသမာပတ်ကို ဝင်စားနေတယ်။ အရဟတ္တဖလသမာပတ်ဆိုတာ နိဗ္ဗာန်အငြိမ်းဓာတ်ကို အာရုံပြုပြီး အငြိမ်းဓာတ်ထဲ ဝင်ရောက်နေသလို အရဟတ္တဖိုလ် စိတ်ချည်းမပြတ် ဖြစ်နေတဲ့သဘောပါပဲ။ အနာဂါမ်က အနာဂါမိဖလသမာပတ်ကို ဝင်စားတဲ့အခါ၊ 'သကဒါဂါမ်က သကဒါဂါမိ ဖလသမာပတ်ကို ဝင်စားတဲ့အခါ သောတာပန်က သောတာပတ္တိဖလသမာပတ်ကို ဝင်စားတဲ့အခါများမှာလဲ ဒီအတိုင်းပါပဲ။ မြင်စရာ ကြားစရာ တွေစရာ သိစရာတွေက ရှိနေပေမယ့် အဲဒီလို အာရုံတွေဆီကို စိတ်ကမရောက်ဘဲနဲ့ ရုပ်နာမ်သင်္ခါရချုပ်ငြိမ်းတဲ့ နိဗ္ဗာန်အာရုံထဲမှာ စိတ်ကလေးဝင်ပြီး တည်နေသလို ချုပ်ငြိမ်းမှုသဘောတစ်မျိုးတည်း ထင်နေတဲ့ သဘောပါပဲ။ အရှင်စုန္ဒမထေရ်ဟာ ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း အရဟတ္တဖလသမာပတ်ကို တစ်နေ့လုံးဝင်စားပြီးတော့ ညနေချမ်းအခါမှာ မြတ်စွာဘုရားထံ လာရောက်တယ်။ မြတ်စွာဘုရားကို ရိုသေစွာ ရှိခိုးပြီး သင့်တော်တဲ့အရပ်မှာ ထိုင်တယ်။ အဲဒီလို ထိုင်နေပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရားကို ဒီလို မေးလျှောက်ပါတယ်။

အရှင်စတာစုန္ဒမထေရ်၏မေးလျှောက်ခံ

ယာက္ခမာ ဘန္တေ အနေကဝိဟိတာ ဒိဋ္ဌိယော လောကေဥပ္ပစ္စန္ဓိ၊ အတ္တဝါဒ ပဋိသံယုတ္တာ ဝါ လောကဝါဒပဋိသံယုတ္တာ ဝါ၊ အာဒိမေဝ ဘန္တေ ဘိက္ခုနော

(၄)

သလ္လောသုတ် တရားတော်ကြီး

မနသိကရောတော ဧဝမေတာသံ ဒိဋ္ဌိနိယဟာနံ ဟောတိ၊ ဧဝမေတာသံ ဒိဋ္ဌိနိယ ဝဋ်နိဿရော ဟောတိ။

ဒါက မြတ်စွာဘုရားကို မဟာစုန္ဒမထေရ်က လျှောက်ထားပုံပဲ၊ ဘုရားလက်ထက်တော်ကာလတုန်းက အိန္ဒိယအလယ်ပိုင်းမှာ အချင်းချင်း ပါဠိဘာသာနဲ့ ပြောဆိုနေ ကြတယ်၊ ဒါကြောင့် ပါဠိဘာသာနဲ့မေးလျှောက်တယ်၊ တရားနာဖိုသတ်ကတော့ ပါဠိဘာသာကို နားမလည်တဲ့ သူကပဲများတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီပါဠိကို မြန်မာလို ပြန်ပြီး ဟောရမယ်။

ဘန္တေ - မြတ်စွာဘုရား၊ အတ္တဝါဒပဋိသံယုတ္တာ ဝါ အတ္တဝါဒနှင့်ဆိုင်သည် မူလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ လောကဝါဒပဋိသံယုတ္တာ ဝါ-လောကဝါဒနှင့်ဆိုင်သည်မူလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ အနေကဝိဟိတာ-များစွာကုန်သော၊ ယာက္ခမာဒိဋ္ဌိယော-အကြင်မှားသောအယူ အမြင်တို့သည်၊ လောကေ-လောက၌ ဥပ္ပဇ္ဈိ-ဖြစ်ပေါ်နေကြပါသည် အရှင်ဘုရား။

လောကမှာ မှားတဲ့မိစ္ဆာအယူအမြင်တွေက ဖြစ်ပေါ်နေကြပါတယ်၊ အဲဒါတွေဟာ တစ်မျိုးတည်းလဲ မဟုတ်ပါဘူး၊ အနေကဝိဟိတာ-အများကြီးပါပဲတဲ့၊ ဘယ်လိုဟာတွေလဲဆိုရင် အတ္တကောင်လို့ ပြောဆိုတဲ့ ဝါဒနဲ့လဲစပ်ပြီး ဖြစ်ကြပါတယ်၊ လောကလို့ပြောဆိုတဲ့ ဝါဒနဲ့လဲ စပ်ပြီး ဖြစ်ကြပါတယ်ဘုရားတဲ့။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မူခင်ကတည်းက သတ္တဝါကို အတ္တလို့လဲ ခေါ်ကြတယ်၊ လောကလို့လဲ ခေါ်ကြတယ်၊ သတ္တလောက၊ သင်္ခါရလောက ဩကာသလောကဆိုတဲ့ လောကသုံးပါးထဲမှာ သတ္တလောကဆိုတာ သတ္တဝါကို ခေါ်တာပဲ၊ သတ္တဝါတစ်ယောက်ကို လောကတစ်ခုလို့ ဆိုရတယ်၊ အဲဒီသတ္တဝါနဲ့ အတ္တကောင်ဆိုတာ အမည်သာကွဲပါတယ်၊ အနက်အထည်ခြိပ်ကတော့ အတူတူပါပဲ၊ အသက်ရှင်နေတဲ့ အကောင်ချည်းပဲ ဆိုလိုပါတယ်။

အတ္တဝါဒနှင့်စပ်ပြီး စစ်တဲ့မိစ္ဆာအယူ

အတ္တဝါဒနှင့်စပ်ပြီး အယူမှားဖြစ်ပုံကတော့ "ရူပံအတ္တတောသမနုဿတီ"တဲ့၊ ရူပံ-ရုပ်ကို၊ အတ္တတော-အတ္တဟု၊ ဝါ အသက်ရှင်နေသော အကောင်ဟု၊ သမနုဿတီ- ရှုမြင်ထင်မှတ်၏၊ ရုပ်ကိုပဲ အသက်ရှင်နေတဲ့ အကောင်လို့ ယူဆထင်မှတ်တဲ့ အယူမှားက တစ်မျိုးတဲ့၊ ရုပ်ဆိုတာ ယခုထင်ရှားတွေ့နေကြရတဲ့ ကိုယ်ကြီးတစ်ခုလုံးပေါ့၊ အဲဒါဟာ ရုပ်အသေးအမွှားကလေးတွေ သန်းသောင်းများစွာ ကုဋေပေါင်းများစွာ

အတ္တဝါဒနှင့်စပ်တဲ့မိစ္ဆာအယူ

(၅)

စုပေါင်းပြီး ဖြစ်နေတဲ့ ရုပ်အစုအဝေးကြီးပါပဲ။ အဲဒီရုပ်အစုအဝေး ရုပ်ကိုယ်ကြီးကိုပဲ အသက်ရှင်နေတဲ့ အတ္တကောင်လို့ဆိုပါတယ်။ "ရုပ်ကိုယ်ကြီးသည်ပင် အတ္တကောင်၊ အတ္တကောင်သည်ပင် ရုပ်ကိုယ်ကြီး၊ ရုပ်ကိုယ်ကြီးနဲ့ အတ္တကောင်ဟာ အတူတူပဲ" လို့ ယူဆတဲ့ ဒီလိုအယူဝါဒလဲ လောကမှာ ရှိနေပါတယ်။ ဥပမာ လက်ငြေ စသည်ကို ကွေးရင် ဆန့်ရင် လှုပ်ရှားရင် "ငါကပဲ ကွေးတယ် ဆန့်တယ် လှုပ်ရှားတယ် ကွေးတာ ဆန့်တာ လှုပ်ရှားတာဟာ ငါပဲ"လို့ ဒီလိုယူဆစွဲလမ်းတာဟာ ရုပ်ကို အတ္တလို့ ယူဆ စွဲလမ်းတာပါပဲ။

နောက်ပြီးတော့ "ရူပဝဇ္ဇံ ဝါ၊ အတ္တာနံ သမနုပဿတိ"တဲ့၊ အတ္တဆိုတာ ရုပ်တော့မဟုတ်ဘူး၊ ဒါပေမယ့် အတ္တမှာ ရုပ်ရှိတယ်၊ သစ်ပင်မှာ အရိပ်ရှိနေသလို ပါဘဲတဲ့၊ သစ်ပင်ရဲ့အရိပ်ဟာ သစ်ပင်နဲ့စပ်ဆိုင်နေသလို ရုပ်ကိုယ်ကြီးဟာလဲ အတ္တနဲ့ စပ်ဆိုင်နေတယ်-လို့ ဒီလိုယူဆတဲ့ ဝါဒလဲရှိတယ်။ ဥပမာ ကွေးတယ် ဆန့်တယ် လှုပ်ရှားတယ်ဆိုရင် ကွေးတာ ဆန့်တာ လှုပ်ရှားတာက ရုပ်ပဲ၊ အဲဒါက အတ္တ မဟုတ်ဘူး၊ အတ္တနဲ့ဆိုင်တဲ့ ရုပ်ပဲ၊ အတ္တရဲ့ အလိုအတိုင်း အဲဒီရုပ်က ကွေးလိုက် ဆန့်လိုက် လှုပ်ရှားလိုက်နဲ့ ဖြစ်နေရတာပဲလို့ ယူဆတယ်။ ဒီအယူကတော့ စိတ်နာမ် ဟုရားကို အတ္တလို့ ယူရာရောက်ပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ "အတ္တနိ ဝါ ရူပံ သမနုပဿတိ"တဲ့၊ ရုပ်က အတ္တပေါ်မှာ တည်မှီနေတယ်၊ ပန်းရဲ့အနံ့က ပန်းထဲမှာ တည်မှီနေသလိုပဲ-လို့ ဒီလိုယူဆတဲ့ ဝါဒလဲရှိတယ်။ ဒါလဲ စိတ်နာမ်တရားကို အတ္တလို့ စွဲလမ်းရာ ရောက်ပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ "ရူပံသ္မိံ ဝါ အတ္တာနံ သမနုပဿတိ"တဲ့၊ အတ္တဆိုတဲ့ အသက်ကောင်က ရုပ်ကိုယ်ကြီးထဲမှာ တည်မှီနေတယ်လို့ ဒီလိုယူဆတဲ့ ဝါဒလဲ ရှိတယ်။ တချို့က အသက်ရှင်နေတဲ့ အတ္တကောင်ဟာ တစ်ကိုယ်လုံးမှာ ဖြန့်ပြီးတည် နေတယ်၊ ရုပ်ကိုယ်ကြီးရင် အတ္တကောင်ကလဲ ကြီးတယ်၊ ရုပ်ကိုယ်က ငယ်ရင် အတ္တကောင်ကလဲ ငယ်တယ်-လို့ ဒီလို ယူဆကြတယ်။ တချို့ကလဲ အတ္တကောင်ဟာ လေငြိမ်ရာမှာ မီးထွန်းထားရင် မီးတောက်ကလေး ငြိမ်နေတာလို နှလုံးအိမ်ထဲမှာ ငြိမ်းပြီး တည်နေတယ်-လို့ ယူဆကြတယ်။ ဒီလို အတ္တစွဲလမ်းပုံ ယူဆပုံတွေကတော့ အိန္ဒိယမှာ ကျမ်းဂန်ကြီးတွေနဲ့ အထင်အရှား ရှိနေပါတယ်။ အခြားနိုင်ငံတွေမှာလဲ ဝိညာဉ်ကောင်ဆိုတဲ့အမည်နဲ့ ရေးသားထားကြတာတွေ ရှိပါတယ်။

ရုပ်နာမ်မျှသာ ရှိတယ်၊ အတ္တကောင်ဆိုတာ မရှိဘူး-လို့ ဟောထားတဲ့ ဗုဒ္ဓတရားတော်တွေထွန်းကားနေတဲ့ မြန်မာပြည်လိုဌာနမှာတော့ အဲဒီလို အတ္တအယူ

(၆)

သလ္လေသသုတ် တရားတော်ကြီး

ဝါဒဟာ ထင်ထင်ရှားရှား ပီပီသတော့ မရှိပါဘူး၊ ဒါပေမယ့် ဒီကိုယ်ထဲမှာ အသက် ရှင်နေတဲ့ အသက်ကောင် လိပ်ပြာကောင် ဆိုတာဟာ ရှိသလိုလို အစွဲအလမ်းက တော့ တချို့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ ရှိနေသေးတာပါပဲ၊ ဒါကြောင့် တချို့ အမျိုးသမီးကြီး တွေက လိပ်ပြာလန်သွားတယ်၊ လိပ်ပြာတို ဥစ္စာစောင့်က နုတ်ယူသွားတယ်၊ လိပ်ပြာချင်းတွေကြတယ်-စသည်ဖြင့် ပြောဆိုနေကြပါတယ်၊ နောက်ပြီးတော့ ပဋိ သန္ဓေတည်နေတဲ့အခါ အသက်ကဝင်လာသလိုလို သေတဲ့အခါ အသက်က ထွက်သွား သလိုလို ဒီလိုလဲ အများက ပြောဆိုနေကြပါတယ်၊ အဲဒါတွေဟာ အတ္တစွဲရှိကြောင်း သက်သေ သာဓကတွေပါပဲ။

ယခုပြောခဲ့တာဟာ ရုပ်နဲ့စပ်ပြီး အတ္တစွဲအယူဝါဒ ၄-မျိုး ဖြစ်ပုံပဲ၊ အဲဒီ ၄-မျိုးထဲမှာ ပထမဝါဒက ရုပ်ကို အတ္တကောင်လို့ စွဲလမ်းတယ်၊ နောက်ဝါဒ ၃-ခုကတော့ စိတ်နာမ်တရားကို စွဲလမ်းတယ်၊ အဲဒီ ၃-ခုကတော့ ရုပ်နာမ်မှ အလွတ် ပညတ်ကိုစွဲတဲ့ အတ္တစွဲလဲ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ကတော့ ယခုခေတ်မှာ အတ္တစွဲရှိတဲ့သူအချို့က သူတို့ယူဆထားတဲ့ အတ္တဟာ ရုပ်လဲမဟုတ်ဘူး၊ နာမ်လဲ မဟုတ်ဘူး-လို့ ငြင်းဆိုနေကြပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် သူတို့က ဘယ်လိုပဲ ငြင်းဆိုနေ ပေမယ့် ရုပ်နာမ်နဲ့တော့ မကင်းနိုင်ပါဘူး၊ သူတို့ရဲ့ စွဲလမ်းမှုဟာ ရုပ်နာမ်အပေါ်မှာပဲ ကျနေပါတယ်။

ရုပ်နဲ့စပ်ပြီး အတ္တစွဲ ၄-မျိုးဖြစ်သလို ဝေဒနာနဲ့ စပ်ပြီးတော့လဲ ၄-မျိုး ဖြစ်တယ်၊ ဖြစ်ပုံကတော့ ခံစားမှုဝေဒနာကိုပဲ အတ္တကောင်လို့ ယူဆစွဲလမ်းတာလဲ ရှိတယ်၊ ညောင်းတာ ပူတာ နာကျင်ကိုကံခံတာဟာ ငါပဲ၊ ကိုယ်ထဲမှာ အခံခံတာ ဆင်းရဲတာဟာ ငါပဲ၊ ခံသာတာ ကောင်းတာလဲ ငါပဲ၊ စိတ်ထဲမှာ ဆင်းရဲတာ ချမ်းသာတာ ကောင်းတာလဲ ငါပဲလို့ ဒီလို ယူဆစွဲလမ်းတာက တစ်မျိုး၊ အတ္တက ခံစားမှုဝေဒနာ မဟုတ်ဘူး၊ အတ္တမှာ ခံစားမှု ရှိနေတယ်၊ ခံစားမှုနဲ့ စပ်ဆိုင်နေတယ်လို့ ဒီလိုယူဆစွဲလမ်းတာက တစ်မျိုး၊ အတ္တကိုမှီပြီး ခံစားမှုက ဖြစ်နေတယ်၊ အတ္တရှိနေလို့ ဆင်းရဲမှု၊ ချမ်းသာမှုတွေဖြစ်နေတယ်လို့ ဒီလိုယူဆစွဲလမ်းတာကတစ်မျိုး၊ အတ္တက ခံစားမှု ဝေဒနာကိုမှီပြီး တည်နေတယ်လို့ ဒီလိုယူဆစွဲလမ်းတာကတစ်မျိုး၊ အဲဒီ ၄-မျိုးဟာ ဝေဒနာနဲ့ စပ်ပြီးဖြစ်တဲ့ အတ္တစွဲ ၄-မျိုးပါပဲ။

ထို့အတူ မှတ်သားမှုသညာနဲ့ စပ်ပြီးတော့လဲ အတ္တစွဲ ၄-မျိုးဖြစ်တယ်၊ မှတ်သားမှုသညာကိုပင် အတ္တလို့ ထင်မှတ်စွဲလမ်းတာက တစ်မျိုး၊ ငါက မှတ်မိတယ်၊ မှတ်ဉာဏ်ကောင်းတယ်လို့ ဒီလိုထင်မှတ်စွဲလမ်းတာမျိုးပါပဲ၊ အတ္တမှာ မှတ်သားမှု

အတ္တဝါဒနှင့်စပ်တဲ့မိစ္ဆာအယူ

(၇)

ရှိတယ်လို့ စွဲလမ်းတာက တစ်မျိုး၊ မှတ်သားမှုသညာက အတ္တကို မှီပြီး ဖြစ်နေတယ်လို့ စွဲလမ်းတာကတစ်မျိုး၊ အတ္တက မှတ်သားမှုသညာကို မှီပြီး တည်နေတယ်လို့ စွဲလမ်းတာကတစ်မျိုး၊ ဒီ ၄-မျိုးဟာ သညာနဲ့စပ်ပြီးဖြစ်တဲ့ အတ္တစွဲ ၄-မျိုးပါပဲ။

နောက်ပြီးတော့ ပြုပြင်အားထုတ်မှု သင်္ခါရတွေနဲ့ စပ်ပြီးတော့လဲ အတ္တစွဲ ၄-မျိုးဖြစ်တယ်၊ ကွေးအောင် ဆန့်အောင် ထိုင်အောင် ထအောင် သွားလာလှုပ်ရှားအောင် ကိုယ်အမူအရာတွေဖြစ်အောင် ပြုလုပ်နေတာဟာ အတ္တကောင်ပဲ၊ အဲဒါတွေဖြစ်အောင် ငါကပြုလုပ်နေတာပဲ၊ ပြောဆိုမှု နှုတ်အမူအရာတွေကိုလဲ ငါက ပြုလုပ်နေတာပဲ၊ စိတ်ကူးကြံစည်မှု သိမှုတွေ ပြီးစီးအောင်လဲ ငါကပဲ လုပ်နေတာပဲလို့ ဒီလိုလဲ ယူဆစွဲလမ်းတယ်၊ အဲဒါဟာ ပြုပြင်မှု သင်္ခါရတွေကို အတ္တကောင် ငါကောင်လို့ စွဲလမ်းတာပါပဲ၊ အတ္တမှာ ပြုပြင်အားထုတ်မှုရှိတယ်လို့ ဒီလိုလဲ ယူဆစွဲလမ်းတယ်၊ ပြုပြင်အားထုတ်မှုတွေက အတ္တကိုမှီပြီး ဖြစ်နေတယ်လို့ ဒီလိုလဲ ယူဆစွဲလမ်းတယ်၊ အတ္တက ပြုပြင်အားထုတ်မှုတွေမှာ တည်မှီနေတယ်လို့ ဒီလိုလဲ ယူဆစွဲလမ်းတယ်၊ အဲဒါတွေက သင်္ခါရတွေနဲ့စပ်ပြီး ဖြစ်တဲ့ အတ္တစွဲ ၄-မျိုးပဲ။

နောက်ပြီးတော့ စိတ်ဝိညာဉ်နဲ့ စပ်ပြီးတော့လဲ အတ္တစွဲ ၄-မျိုးဖြစ်တယ်၊ မြင်မှု ကြားမှု နံမှု စားသိမှု ထိသိမှု ကြံသိမှု စိတ်ဝိညာဉ်ကို အတ္တကောင်လို့လဲ ယူဆစွဲလမ်းတယ်၊ ငါကမြင်တယ်၊ ငါကြားတယ်၊ ငါကကြံသိတယ်၊ မြင်တာကြားတာ ကြံသိတာဟာ ငါပဲလို့ ဒီလိုထင်မှတ်စွဲလမ်းတာမျိုးပါပဲ၊ အဲဒီလို ထင်မှတ်တဲ့ အတိုင်း တကယ်ဟုတ်တယ်လို့ ယူဆစွဲလမ်းရင် သက္ကာယဒိဋ္ဌိခေါ်တဲ့ အတ္တဒိဋ္ဌိ ဖြစ်တယ်၊ စိတ်ကတော့ အတ္တမဟုတ်ဘူး၊ အတ္တမှာ စိတ်ရှိတယ်၊ အတ္တက အဲဒီစိတ်နဲ့ မြင်မှု ကြားမှု ကြံသိမှု စသည်တွေကို ပြုလုပ်နေတယ်လို့ ဒီလိုလဲ စွဲလမ်းတယ်၊ စိတ်ဝိညာဉ်က အတ္တမှာ တည်မှီနေတယ်လို့ ဒီလိုလဲ စွဲလမ်းတယ်၊ အတ္တက စိတ်ဝိညာဉ်မှာ တည်မှီနေတယ်လို့ ဒီလိုလဲ စွဲလမ်းတယ်၊ ဒီ ၄-မျိုးက စိတ်ဝိညာဉ်နဲ့ စပ်ပြီးဖြစ်တဲ့ အတ္တဝါဒ ၄-မျိုးပဲ။

ယခုပြောခဲ့တဲ့ အတ္တဝါဒ အတ္တအစွဲတွေဟာ ခန္ဓာတစ်ပါးပါးမှာ ၄-မျိုးရှိတယ်၊ ခန္ဓာငါးပါးလုံးမှာ ဆိုတော့နှစ်ဆယ်ရှိတယ်၊ အဲဒီနှစ်ဆယ်ကို သက္ကာယဒိဋ္ဌိလို့လဲခေါ်တယ်၊ အတ္တဒိဋ္ဌိလို့လဲ ခေါ်တယ်၊ ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်မှာ ဆိုရင် အဲဒီအတ္တဒိဋ္ဌိ အတ္တအစွဲက ကင်းခဲ့ပါတယ်၊ တချို့ပုဂ္ဂိုလ်မှာ ခိုင်ခိုင်မြဲမြဲကြီး စွဲလမ်းတယ်၊ တချို့ပုဂ္ဂိုလ်မှာတော့ သိပ်မခိုင်လှဘူး၊ ဒါလောက်သာ ကွဲပြားခြားနားခြင်း ရှိပါတယ်၊ အစွဲအလမ်းကတော့ ရှိနေကြတာချည်းပါပဲ၊ ဝိပဿနာဉာဏ်ရင်သန့်ပြည့်စုံလို့

(၈)

သလ္လေသသုတ် တရားတော်ကြီး

သောတာပတ္တိမဂ် ရောက်တော့မှ ဒီအတ္တဒိဋ္ဌိအတ္တစွဲက လုံးဝကင်းစင်သွားပါတယ်။ အဲဒီလို ကင်းပုံ မကင်းပုံကိုပဲ အရှင်မဟာစုန္ဒမထေရ်က မေးလျှောက်ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

လောကဝါဒရှစ်ပါး

နောက်ပြီးတော့ လောကဆိုတဲ့ အမည်ဝေါဟာရနဲ့ ပြောဆိုတဲ့ဝါဒကလဲ ရှစ်ပါးရှိပါတယ်။ သုရားလက်ထက်တော် ဟိုခေတ်တုန်းက အိန္ဒိယနိုင်ငံမှာ ခေတ်စားနေတဲ့ အယူဝါဒတွေပါပဲ။ ယခုလဲ ဒီလိုဝါဒတွေ ရှိနေတာပါပဲ။ ဒီဝါဒတွေရဲ့ ဖြစ်ပုံကတော့-

(၁) "သဿတော လောကော"တဲ့၊ လောကော-လောကဆိုတဲ့ သတ္တဝါသည်၊ သဿတော၊ ပျက်စီးခြင်းမရှိဘဲ တည်မြဲနေသည်တဲ့၊ ဒီနေရာမှာ လောကဆိုတာ သတ္တဝါဆိုတဲ့ အတ္တကောင်ကို ဆိုတာပါပဲ။ ဒါကြောင့် လောကဆိုတဲ့ အသက်ကောင် အတ္တကောင် သတ္တဝါကောင်ဟာ ပျက်စီးခြင်းမရှိဘဲ အမြဲတည်ရှိနေတယ်လို့ ယူဆတဲ့ အယူအဆပါပဲ။ ဒီလိုအယူကို သဿတဒိဋ္ဌိလို့ ခေါ်တယ်။ ဒီအယူရှိတဲ့သူက "သတ္တဝါဟာ ရုပ်ကိုအကြမ်းကြီးက ပျက်စီးပြီး သေသွားတယ်လို့ ဆိုရပေမယ်၊ လောကခေါ်တဲ့ အတွင်းသား အတ္တကောင်ကတော့ ပျက်စီးခြင်း မရှိဘူး၊ နောက်နောက်ဘဝ ခန္ဓာအိမ်အသစ်တွေထဲမှာ ဝင်ရောက်ပြီး တည်မြဲတည်ရှိနေတယ်၊ ဘယ်တော့မှ ပျောက်ပျက်မသွားဘူး၊ ပျောက်ပျက်သွားအောင်လဲ ဘယ်လိုနည်းနဲ့မှ မလုပ်နိုင်ဘူး"လို့ ယူဆစွဲလမ်းတယ်။ ဒီအယူက တချို့မြန်မာတွေ ယူဆပုံနဲ့ တူနေဟန် ရှိပါတယ်။ ဗုဒ္ဓတရားကျမ်းဂန် ဗဟုသုတမရှိတဲ့ သူတွေက ဒီအတိုင်းပဲ ယူနေကြတာ များပါလိမ့်မယ်။ ပဋိသန္ဓေနေတဲ့အခါ နာနာဘာဝ အကောင်က အမိဝမ်းထဲ ဝင်လာသလိုလိုလဲ ထင်နေကြတယ်။ မိခင်လောင်းဖြစ်တဲ့သူ ရေသောက်ရာမှာ အမှိုက်ယောင်ဆောင်ပြီး ဝင်လာတတ်တယ်လို့ ဒီလိုပြောသံကိုလဲ ငယ်ငယ်တုန်းက ကြားလူးတယ်။ သေတဲ့အခါမှာလဲ အသက်က နာခေါင်းက ထွက်သွားသလိုလို ပါးစပ်က ထွက်သွားသလိုလို ဒီလိုလဲ ထင်မှတ်နေကြတယ်။ သေပြီးတော့ ဘဝသစ်ဌာနသစ်မှာ ခန္ဓာအိမ်အသစ်ထဲ ဝင်ပြီး ဖြစ်တယ်လို့လဲ ထင်နေကြတယ်။ အဲဒီလို အယူအဆ အထင်အမြင်တွေဟာ သဿတအယူအမြင်တွေပါပဲ။ ဒီအယူက "ခန္ဓာကိုယ်တွေ ဘယ်လိုပျက်သွားပေမယ်၊ လောကခေါ်တဲ့ အတ္တကောင် အသက်ကောင်ကတော့ ပျက်တယ်လို့ မရှိဘူး၊ တစ်နေရာရာမှာ တည်မြဲတည်ရှိနေတာပဲလို့ ယူဆတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီအယူခိုင်ခိုင်မြဲမြဲကြီး ရှိနေတဲ့သူဟာ အကြောင်းအကျိုး ရုပ်နာမ်အဆက်ဆက်မျှသာရှိတယ်။ အမြဲတမ်း တည်ရှိနေတဲ့ အတ္တကောင်မရှိဘူးဆိုတာကို မယုံကြည်နိုင်ဘူး၊ ဝိဿနာရှုပြီး မဂ်ဉာဏ်

ဖြင့် အကြောင်းကိလေသာတွေ ချုပ်ငြိမ်းသွားရင် အကျိုးရုပ်နာမ်တွေ ချုပ်ငြိမ်းပြတ်စဲသွားတယ်ဆိုတာကိုလဲ မယုံကြည်နိုင်ဘူး၊ ဒါကြောင့် ဒီလိုအယူအစွဲ အားကြီးတဲ့ သူဟာ ဝိပဿနာတရားကိုလဲ အားမထုတ်နိုင်တဲ့အတွက် မင်္ဂိုလ်နိဗ္ဗာန်ကိုလဲ မရောက်နိုင်ဘူး၊ ဒါကြောင့် ဒီသဿတဒိဋ္ဌိကို မဂ္ဂန္တရယ် ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုထားပါတယ်၊ အဲဒါက မစွန့်လွှတ်နိုင်အောင် အလွန်ခိုင်မြဲနေတဲ့ သဿတ အယူကို ဆိုတာပါ၊ မြန်မာတွေမှာ ရှိနေတဲ့ သဿတအယူမျိုးကတော့ အဲဒီလို ခိုင်မြဲတဲ့အယူ မဟုတ်ပါဘူး၊ ဒါကြောင့် အကြောင်းအကျိုး ရုပ်နာမ်မျှသာရှိတယ်၊ အမြဲတည်နေတဲ့ အတ္တကောင်ရယ်လို့ မရှိဘူးဆိုတာကိုလဲ ယုံကြည်လက်ခံနိုင်တယ်၊ ဝိပဿနာရှုပြီး မင်္ဂဉာဏ်လေးပါးကို ရတဲ့အခါ ကိလေသာအကြောင်းတရားတွေ ချုပ်ငြိမ်းပြတ်စဲသွားလို့ အကျိုးရုပ်နာမ်ဘဝတွေလဲ ချုပ်ငြိမ်းပြတ်စဲသွားနိုင်တယ်၊ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုရတယ်ဆိုတာကိုလဲ ယုံကြည်လက်ခံနိုင်တယ်၊ ဒီလိုယုံကြည်လက်ခံပြီး ဝိပဿနာတရားကိုလဲ ကောင်းကောင်းအားထုတ်နိုင်တယ်၊ ဒါကြောင့် ဗုဒ္ဓသာသနာဝင် မြန်မာလူမျိုးတွေမှာ ရှိနေတဲ့ သဿတအယူမျိုးကတော့ မဂ္ဂန္တရယ်မဖြစ်ဘူးဆိုတာကိုလဲ မှတ်ထားကြရမယ် ဒါပေမယ့် ဒီမခိုင်မြဲဘူးဆိုတဲ့ သဿတအယူဟာလဲ သောတာပတ္တိ မင်္ဂဉာဏ်မရောက်သေးရင်တော့ သူကလုံးဝမကင်းသေးဘူး၊ သောတာပတ္တိမင်္ဂဉာဏ်ရောက်မှ သူကလုံးဝကင်းစင်သွားပါတယ်၊ အဲဒီအကြောင်းကိုပဲ အရှင်မဟာစုန္ဒမထေရ်က မေးလျှောက်နေခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

(၂) နောက်တစ်ခုကတော့ "အသဿတောလောကောတံ"၊ လောကောလောကောဆိုတဲ့ သတ္တဝါသည်၊ အသဿတော-မတည်မြဲဘူးတဲ့၊ ဒီအယူက ခုနက ပြောခဲ့တဲ့ သဿတအယူနဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက် အယူပဲ၊ ဒီအယူမှာတော့ သတ္တဝါဟာ မသေခင်အတွင်းသာရှိတယ်၊ သေပြီးရင် ဘာမှမရှိတော့ဘူး၊ ပျောက်ပျက်သွားတယ်လို့ ယူဆတယ်၊ ဒီအယူကို ဥဇ္ဈေဒဒိဋ္ဌိလို့ ခေါ်တယ်၊ ရှေးတုန်းက ဘုရားလက်ထက်တော်ကာလဆီတုန်းကတော့ ဒီလို ဥဇ္ဈေဒအယူရှိတဲ့သူက နည်းနည်းပဲရှိခဲ့ပါတယ်၊ ယခုခေတ်မှာတော့ ဒီဥဇ္ဈေဒအယူကို ကြိုက်တဲ့လူတွေက များလာတယ်၊ ဒီလိုများလာခြင်းရဲ့ အကြောင်းကတော့ အနောက်နိုင်ငံက ပုဂ္ဂိုလ်တွေက လူဟာ သေပြီးရင် ဘာမျှမရှိတော့ဘူး၊ ပျောက်ကွယ်သွားတယ်ဆိုတဲ့အကြောင်း ယုတ္တိတွေနဲ့ပြပြီး ကျမ်းစာတွေ ရေးထုတ်ကြတယ်၊ စာရေးပုံတွေကလဲ အလွန်ကောင်းတယ်၊ မျက်မှောက်ကိုယ်တိုင် မတွေ့ရင် မယုံရဘူးဆိုတာကို အခြေခံပြပြီး ရေးထားကြတယ်၊ အဲဒီလို စာပေတွေကိုလဲ ကြည့်မိကြတဲ့အပြင် မသေခင် အပြည့်အဝ ခံစားလိုတဲ့ လောဘကလဲ အားကြီးကြတဲ့အတွက် အဲဒီဥဇ္ဈေဒအယူကို အကြိုက်များလာကြဟန် တူပါတယ်။

(၁၀)

သလ္လောသသုတ် တရားတော်ကြီး

အမှန်စင်စစ်ကတော့ အမြဲတမ်းတည်နေတဲ့ အတ္တကောင်ရယ်လို့လဲ မရှိဘူး၊ သေပြီးရင် ဘာမျှမရှိတော့ဘဲ ပျောက်သွားတယ်ဆိုတာလဲ မဟုတ်ဘူး၊ မြတ်စွာဘုရားဟောတော်မူတဲ့ တရားတော်အရအားဖြင့် အတ္တကောင်ဆိုတာကိုက ရှိတာမဟုတ်ဘူး၊ အကြောင်းအကျိုး ဆက်သွယ်ပြီး ဖြစ်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ အစဉ်မျှသာရှိတယ်၊ ဆင်းရဲချမ်းသာ အစစ်အမှန်ကို မသိတဲ့ အဓိဇ္ဈာန်ကြောင့် ချမ်းသာအောင် အားထုတ်တဲ့ သင်္ခါရတွေ ဖြစ်ကြတယ်၊ အဲဒီ အားထုတ်မှု ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကံကြောင့် ဘဝသစ် ဝိညာဉ်ဖြစ်တယ် စသည်ဖြင့် ဒီလိုအကြောင်းအကျိုးတွေ အဆက်ဆက် ဖြစ်နေတာ သာရှိတယ်၊ တစ်ဘဝက သေတယ်ဆိုတာ အထူးအဆန်း မဟုတ်ဘူး၊ ဘာမစဲ ချုပ်ပျက်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်အစဉ်ထဲမှာ နောက်ဆုံးရုပ်နာမ် ပြတ်စဲသွားတဲ့ သဘောမျှပါပဲ၊ အသက်ရှင်နေတယ်လို့ ခေါ်ဆိုရတဲ့ ရုပ်နာမ်အစဉ်ထဲမှာ နောက်ဆုံး ရုပ်နာမ်ပြတ်စဲ သွားတဲ့သဘောမျှပါပဲ၊ အသက်ရှင်နေတယ်လို့ ခေါ်ဆိုရတဲ့ ရုပ်နာမ်အသစ်မဖြစ် လာတော့ဘဲ ပြတ်စဲသွားတာကို သေတယ်လို့ ခေါ်ရတာပဲ၊ အဲဒီလို သေပြီးတော့ ဘာမျှမရှိတော့ဘဲ လုံးလုံးပျောက်သွားပါသလားဆိုတော့ အဲဒီလိုလဲ လုံးလုံးပျောက် သွားတာမဟုတ်ဘူး၊ ကိလေသာမကင်းသေးရင် ကံအား လျော်စွာ ဌာနအသစ်ဘဝ အသစ်မှာ ပဋိသန္ဓေဝိညာဉ်မှစပြီး နာမ်ရုပ်အစဉ်တွေ ရှေးဘဝကလိုပဲ အဆက်မပြတ် ဖြစ်သွားပြန်တယ်၊ အဲဒါဟာ ဘဝဟောင်းမှ အသက်ကောင်က ပြောင်းရွှေ့လာတာလဲ မဟုတ်ဘူး၊ ဘဝဟောင်းမှာ အသက်ရှင် နေစဉ်တုန်းကလဲ ရုပ်နာမ်တွေဟာ မြင်ပြီး ပျောက် ကြားပြီးပျောက် စသည်ဖြင့် ဘာမစဲဖြစ်ပြီး ပျောက်ပျက်သွားတာချည်းပဲ၊ မြင်တဲ့စိတ်က ကြားတာမဟုတ်ဘူး၊ ကြားတဲ့စိတ်ကလဲ မြင်တာမဟုတ်ဘူး၊ မြင်တဲ့ စိတ် ကြားတဲ့စိတ်တွေက နံတာ စားသိတာ ထိသိတာ ကြံသိတာ မဟုတ်ဘူး၊ အဲဒီ နံသိ စားသိ ထိသိ ကြံသိတဲ့ စိတ်တွေကလဲ မြင်တာ ကြားတာ မဟုတ်ဘူး၊ သူ့အခိုက်အတန့်နဲ့သူ ဖြစ်ပေါ်လာပြီး ချက်ချင်းပျောက်ပျက်သွားတာချည်းပဲ၊ ဒါပေမယ့် ရှေ့စိတ်ရှိလို့ နောက်စိတ်ဖြစ်ရတယ်၊ နောက်စိတ်ဖြစ်ရမှာ ရှေ့စိတ်နဲ့ သက်ဆိုင်နေပါတယ်၊ အကြောင်းအကျိုး အဖြစ်ဖြင့် ဆက်စပ်နေပါတယ်၊ အဲဒီလိုပါပဲ သေတဲ့အခါမှာ ဘဝဟောင်းက ရုပ်နာမ်တွေ အကုန်လုံး ချုပ်ပျက်သွားကြပါတယ်၊ ဘဝသစ်မှာ ရုပ်နာမ်တွေ အသစ်ဖြစ်ကြပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် ဘဝဟောင်းက ရုပ်နာမ်တွေနဲ့ အကြောင်းအကျိုး အဖြစ်ဖြင့်တော့ ဆက်စပ်နေပါတယ်၊ သေခါနီးကကံ ကမ္မနိမိတ်၊ ဂတိနိမိတ်ဆိုတဲ့ အာရုံတစ်ခုခုကို စွဲလမ်းခဲ့လို့ အဲဒီအာရုံကိုပဲစွဲပြီး ပဋိသန္ဓေစိတ် အစရှိသော နာမ်ရုပ်တွေ ဖြစ်ပေါ်ရတယ်၊ ဒီလို အကြောင်းအကျိုး အဖြစ်ဖြင့် ဆက်စပ်နေတဲ့ နာမ်ရုပ်အစဉ်သာ ရှိပါတယ်၊

အသက်ရှင်ပြီး အမြဲတမ်းတည်နေတဲ့ အကောင်လဲမရှိဘူး၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် မသေခင် အသက်ရှင်နေတယ်လို့ ဆိုရတုန်းကပင် ရုပ်နာမ်အစဉ်မျှသာ ရှိခဲ့တယ်၊ အသက်ရှင်ပြီး တည်နေတဲ့ အသက်ကောင်ရယ်လို့ မရှိဘူး၊ ဒီတော့ သေတဲ့အခါ ပျောက်ကွယ်သွားတဲ့ အကောင်ရယ်လို့ မရှိနိုင်တော့ဘူးပေါ့၊ အမှန်ကတော့ မသေခင်ကလဲ အကြောင်းအကျိုး ရုပ်နာမ်အစဉ်သာရှိတယ်၊ သေတဲ့အခါလဲ ရုပ်နာမ်အစဉ်သာရှိတယ်၊ ဘဝ အသစ်ဖြစ်တယ်ဆိုတာလဲ ရုပ်နာမ်အစဉ်ဆက်ပြီး ဖြစ်ရုံမျှပဲ၊ ဒီရုပ်နာမ် အစဉ်ဟာ ကိလေသာ မကင်းသေးသမျှ ကာလပတ်လုံး ကံအားလျော်စွာ တစ်ဘဝပြီး တစ်ဘဝဆက်ပြီး ဖြစ်နေမှာပဲ၊ ဒါကြောင့် လောကဆိုတဲ့ သတ္တဝါဟာ အမြဲတည် မနေဘူး၊ သေရင်ပျောက်ကွယ်သွားတယ်ဆိုတဲ့ အယူဟာ မှားယွင်းတဲ့ မိစ္ဆာအယူ မျှသာဖြစ်တယ်၊ ဝိပဿနာအလုပ်ကို အားထုတ်လို့ ရဟန္တာ ဖြစ်သွားတဲ့အခါမှာ ကိလေသာတွေ လုံးဝကင်းစင်သွားတယ်၊ အဲဒီအခါ ဘာကိုမျှ စွဲလမ်းခြင်း မရှိတော့တဲ့အတွက် နောက်ဆုံး စုတိစိတ် ချုပ်သွားတဲ့အခါ ရုပ်နာမ်အသစ် ဖြစ်ပေါ်မလာ တော့ဘဲ လုံးဝအပြီးတိုင် ချုပ်ငြိမ်းသွားတယ်၊ အဲဒါကို ဗုဒ္ဓိဗ္ဗာန်စံတယ်လို့ ခေါ်တယ်၊ အဲဒီအခါမှာလဲ အသက်ရှင်နေတဲ့ အကောင် ပျောက်ကွယ်သွားတာ မဟုတ်ဘူး၊ မပြတ် ဆက်စပ်ပြီး ဖြစ်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်အစဉ် ဆင်းရဲအစုမျှသာ ချုပ်ငြိမ်းသွားတာ ပါပဲ၊ ဒါကြောင့် ဒီလို ရုပ်နာမ်အစဉ်မျှ ဖြစ်ပျက်နေပုံကို အမှန်အတိုင်းသိအောင် ဗဟိယတ်အနေဖြင့်လဲ လေ့လာရတယ်၊ ပဋိပတ်အနေဖြင့်လဲ ကိုယ်တိုင်သိအောင် အားထုတ်ရတယ်။

(၃) နောက်တစ်ခုကတော့ "သဿတောစ အသဿတောစလောကော"တဲ့၊ လောကော-လောကဆိုတဲ့ သတ္တဝါသည်၊ သဿတောစ-မြဲသည်လည်းရှိ၏၊ အသဿ တောစ-မမြဲသည်လည်းရှိ၏တဲ့၊ လောကဆိုတဲ့ သတ္တဝါဟာ မြဲတာလဲရှိတယ်၊ မမြဲတာ လဲရှိတယ်တဲ့၊ ကမ္ဘာလောကကြီးနဲ့ သတ္တဝါ ဖန်ဆင်းတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးရဲအတ္တကတော့ ကောင်းကင်ဘုံမှာ မပျက်စီးဘဲ အမြဲတမ်းတည်ရှိနေတယ်၊ သူက ဖန်ဆင်းထားတဲ့ သတ္တဝါတွေကတော့ သေကြရ ဘဝပြောင်းကြရတယ် မမြဲဘူးလို့ ဒီလိုယူတဲ့ ဝါဒပါပဲ၊ ဒီအယူဝါဒကို ဧကစ္စသဿတဝါဒလို့ ဗြဟ္မဇာလသုတ်မှာ ဟောထားပါတယ်၊ ဒီဝါဒမှာ ဖန်ဆင်းထားတဲ့ အများသတ္တဝါတွေက မမြဲဘူးဆိုပေမယ့် သေတဲ့အခါ လုံးလုံး ပျောက်သွားတယ်လို့တော့ မဆိုလိုပါဘူး၊ ခန္ဓာကိုယ်ကြီး ပျက်သွားတဲ့အခါ အတ္တကောင်က ပြောင်းရွှေ့ပြီး တခြား တစ်နေရာ တစ်ဘဝ တစ်ဌာနမှာ တည်မြဲ ဘည်နေတယ်လို့ပဲ ယူဆပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ဒီအယူဝါဒဟာ အမှတ်(၁) သဿတ ဝါဒထဲမှာ ပါဝင်နေတဲ့ ဝါဒပါပဲ။

(၁၂)

သလ္လောသသုတ် တရားတော်ကြီး

(၄) နောက်တစ်ခုကတော့ "နေဝသဿတော နာသဿတော လောကော" တဲ့၊ လောကဆိုတဲ့ သတ္တဝါတွေဟာ တည်မြဲတာလဲ မဟုတ်ဘူး၊ မတည်မြဲတာလဲ မဟုတ်ဘူးတဲ့၊ ဒီအယူဝါဒကတော့ နားလည်ဖို့ ခက်ပါတယ်၊ သူ့အယူဝါဒရှင်သာ နားလည်နိုင်စရာ ရှိပါတယ်၊ အကြောင်းမဲ့ သက်သက် ကြံဆပြီး ယူဆထားတဲ့ ဝါဒပါပဲ၊ သူ့ဟာက မြဲတာမဟုတ်ဘူးလို့လဲ ဆိုတယ်၊ မြဲတာမဟုတ်ရင် မမြဲတာလားလို့ ဆိုတော့ မမြဲတာလဲ မဟုတ်ပြန်ဘူးတဲ့၊ မမြဲတမြဲလို့ ဆိုရမလို့ ဖြစ်နေပါတယ်၊ ဒီ အယူဝါဒမှာ တိတိကျကျ အဖြေမပေးတဲ့အတွက် အမရာ-ဝိက္ခေပ အယူဝါဒလို့လဲ ခေါ်ရပါတယ်၊ အမရာခေါ်တဲ့ အဖမ်းခက်တဲ့ ငါးတစ်မျိုး ရှိတယ်လို့ ဆိုပါတယ်၊ အဲဒီငါးကို အဖမ်းရခက်သလိုပဲ ဒီအယူဝါဒကို အဖမ်းရခက်တဲ့အတွက် အမရာငါးလို့ပဲ အတည်တကျမရှိဘဲ ပျံ့လွင့်စေတတ်တဲ့ အယူဝါဒလို့ ခေါ်ပါသတဲ့။

(၅) နောက်ပြီးတော့ "အန္တဝါလောကော" တဲ့၊ လောကော-လောကဆိုတဲ့ သတ္တဝါသည်၊ အန္တဝါ-အဆုံးအပိုင်းအခြားရှိ၏၊ ဆိုလိုတာကတော့ သတ္တဝါ တစ်ယောက် တစ်ယောက်ဟာ လောက တစ်ခု တစ်ခုပဲ၊ အဲဒီသတ္တဝါ တစ်ယောက် တစ်ယောက်မှာ တစ်ကိုယ်လုံးပျံ့နှံ့ပြီး တည်နေတဲ့ အတ္တကောင်ဟာ အပိုင်းအခြား အကန့်အသတ် ရှိနေတယ်၊ ကိုယ်ခန္ဓာက ငယ်ရင် အတ္တကောင်ကလဲ ငယ်တယ်၊ ကိုယ်ခန္ဓာကြီးရင် အတ္တကောင်ကလဲကြီးတယ်၊ ကိုယ်ခန္ဓာရဲ့ ပမာဏလောက်ပဲ အတ္တကောင်ရဲ့ ပမာဏရှိတယ်လို့ ဆိုပါတယ်၊ လူရဲ့အတ္တကောင်ဆိုရင် အမြင်က တစ်လံလောက် လုံးပတ် ၂-ပေခွဲ ၃-ပေလောက် အပိုင်းအခြား အကန့်အသတ် ရှိနေတယ်လို့ ဆိုပါတယ်၊ တချို့ကလဲ အတ္တကောင်ဟာ နှလုံးအိမ်မှာ တည်နေတယ်၊ သူတည်ရာ အရပ်ပမာဏရှိတယ်လို့ ဆိုကြတယ်၊ ဘဝဟောင်းကသေပြီး ဘဝသစ် ခန္ဓာကိုယ်ကို လိုက်ရှာနေတဲ့အခါမှာတော့ အတ္တကောင်ဟာ ယရမဏျမြို့လောက် အထိတောင် သေးငယ်တယ်လို့လဲ ဆိုကြပါတယ်၊ ဒီလိုအယူဝါဒတွေဟာ လောကဆိုတဲ့ အတ္တကောင်မှာ အန္တဝါ-အပိုင်းအခြားအကန့်အသတ်ရှိတယ်-လို့ဆိုတဲ့ အယူဝါဒ တွေပါပဲ။

(၆) နောက်တစ်ခုကတော့ "အနန္တဝါလောကော" တဲ့၊ လောကော လောက ဆိုတဲ့ သတ္တဝါသည်၊ အနန္တဝါ-အပိုင်းအခြားမရှိ အလွန်ကြီးကျယ်ပါတယ်တဲ့၊ ဆိုလို တာကတော့ ဒီအယူဝါဒမှာ သတ္တဝါတစ်ယောက်တစ်ယောက်ကို အတ္တကောင် တစ်ခုစီ ကပ်နှံ အသီးသီးရှိတယ်လို့ ဒီလိုမယူဆဘူး၊ သတ္တဝါတွေ အားလုံးဟာ ကောင်းကင် ဘုံက ဖန်ဆင်းတဲ့ သုရားသခင်ရဲ့ ယရမတ္တဆိုတဲ့ အတ္တကြီးရဲ့ အစိတ်အပိုင်းတွေပဲ

အဲဒီဘုရားသခင်ရဲ့ အတ္တကြီးဟာ အတိုင်းမသိ အလွန်ကြီးကျယ်တယ်။ တစ်လောကလုံးမှာ ပျံ့နှံ့ပြီး တည်နေတယ်။ ဒါကြောင့် လောကဆိုတဲ့ အတ္တကောင်ဟာ အနန္တဝိ-အပိုင်းအခြား အကန့်အသတ်မရှိ အလွန်ကြီးတယ်လို့ ဆိုကြပါတယ်။ ယခုပြောခဲ့တဲ့ အပိုင်းအခြား ရှိ၊ မရှိ ယူဆပုံတွေကတော့ ယခုခေတ် အိန္ဒိယ ကျမ်းစာအုပ်တွေမှာ ထင်ရှားရှိနေတဲ့ ယူဆပုံတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ အဋ္ဌကထာများမှာ ပြဆိုထားတာကတော့ ကသိုဏ်း ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို အတ္တပဲ လောကပဲလို့ ယူပြီး အဲဒီ ပဋိဘာဂနိမိတ်ရဲ့ အပိုင်းအခြား ရှိ၊ မရှိကို အကြောင်းပြုပြီး စွဲလမ်းတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ အဲဒါကတော့ ဖျားနဲ့ရဲ့ အထက်တန်းစား အနည်းငယ်သော ပုဂ္ဂိုလ်များနဲ့သာ ဆိုင်ပါတယ်။ ဘုန်းကြီး ယခုပြောခဲ့တဲ့ အပိုင်းအခြား ရှိ၊ မရှိ စွဲလမ်းပုံကတော့ သာမန်လူများစုနဲ့ ဆိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် လူများစု နားလည်လွယ်မည့် စွဲလမ်းပုံကိုသာ ဒီမှာပြောနေခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

(၇) နောက်တစ်ခုကတော့ "အန္တဝါစ အနန္တဝါစ လောကော"တဲ့ လောကော-လောကဆိုတဲ့ သတ္တဝါသည်၊ အန္တဝါစ-အပိုင်းအခြားလည်းရှိ၏၊ အနန္တဝါစ-အပိုင်းအခြားလည်းမရှိ အလွန်ကြီးကျယ်ပါတယ်တဲ့၊ ဒီဝါဒကတော့ ဧကစ္စသဿတ ဝါဒနဲ့ တူဟန်ရှိပါတယ်။ တချို့ကအပိုင်းအခြားရှိတယ်၊ တချို့က အပိုင်းအခြားမရှိဘူးလို့ ဆိုလိုဟန်ရှိပါတယ်။ ဘုရားသခင်က ဖန်ဆင်းထားတဲ့ သတ္တဝါတွေရဲ့ အတ္တက အပိုင်းအခြား ရှိတယ်၊ ဘုရားသခင်ရဲ့ ဗုဒ္ဓတ္တဆိုတဲ့ အတ္တကြီးက အပိုင်းအခြားမရှိဘူး-လို့ ဆိုလိုတဲ့ သဘောပါပဲ။

(၈) နောက်တစ်ခုကတော့ "နေဝန္တ ဝါ နာနန္တ ဝါ လောကော"တဲ့ လောကော-လောကဆိုတဲ့ သတ္တဝါသည်၊ နေဝန္တဝါ-အပိုင်းအခြားရှိသည်လည်းမဟုတ်၊ နာနန္တဝါ-အပိုင်းအခြားမရှိသည်လည်း မဟုတ်ဘူးတဲ့၊ ဒီဝါဒကလဲ အမှတ်(၄)ဝါဒလိုပဲ အကြောင်းမဲ့ ကြံဆထားတဲ့ အယူဝါဒပဲ၊ အတိအကျ အပြေမပေးနိုင်တဲ့ အမရာဝိက္ခေပ အယူပါပဲ။

အမှန်စင်စစ်ကတော့ ယခုပြောခဲ့တဲ့ လောကနဲ့စပ်တဲ့ အယူဝါဒတွေဟာ ဘာမျှမရှိတဲ့ ယုန်ချို့ လိပ်မွေး ဆိုတာတွေလို အမျိုးမျိုး အထွေထွေ ယူဆပြောဆို တာမျိုးတွေချည်းပါပဲ။ ယုန်ချို့ဆိုတာ ရှိမှ မရှိပါပဲနဲ့ ယုန်ချို့ဟာ တိုတယ် ရှည်တယ် ထက်တယ် မာတယ် စသည်ဖြင့် ပြောနေရင် ဟုတ်မှန်နိုင်ပါ့မလား၊ လိပ်မွေးဟာ တိုတယ် ရှည်တယ် ဖြူတယ် မည်းတယ်စသည်ဖြင့် ပြောနေရင်ကော ဟုတ်မှန် နိုင်ပါ့မလား၊ ယုန်ချို့လိပ်မွေးဆိုတာ အခြေခံကမှ မရှိပါဘဲနဲ့ အဲဒါတွေကို တိုတယ် ရှည်တယ် စသည်ဖြင့် ပြောနေတာဟာ အခြေခံမရှိဘဲ အရမ်းပြောနေခြင်းမျှသာ

(၁၄)

သလ္လောသသုတ် တရားတော်ကြီး

ဖြစ်တယ်၊ အမှားပေါ်မှာ ထပ်ပြီးမှားနေတဲ့ အပြောအဆိုတွေချည်းပဲဆိုတာ ထင်ရှားပါတယ်၊ အဲဒါလိုပဲ လောကဆိုတဲ့ သတ္တဝါကောင် အတ္တကောင်ကိုက မရှိပါဘဲနဲ့ အဲဒီလောကအတ္တဆိုတဲ့ သတ္တဝါဟာ မြဲတယ် မမြဲဘူး၊ အပိုင်းအခြား ရှိတယ် မရှိဘူး စသည်ဖြင့် ကြံဆပြောဆိုနေတဲ့ အယူဝါဒတွေဟာလဲ အခြေအမြစ် မရှိဘဲ အရမ်းကြံဆပြောဆိုနေတဲ့ မိစ္ဆာအယူဝါဒတွေချည်းပါပဲ။

ဒါကြောင့် ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း အတ္တနဲ့စပ်လဲ မိစ္ဆာဝါဒတွေ၊ လောကနဲ့ စပ်လဲ မိစ္ဆာဝါဒတွေဟာ လောကမှာ ဖြစ်ပေါ်လျက် ရှိနေကြပါတယ်၊ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ရဲ့ အပြင်ကလူတွေဟာ ဒီလိုအယူဝါဒတွေကိုပဲ တရားကောင်းအနေနဲ့ ယူဆပြောဆိုနေကြပါတယ်၊ အဲဒီလို အယူဝါဒတွေဟာ တရားအားထုတ်ခါစမှာ ကင်းနိုင်ပါသလားဆိုတာကို အရှင်မဟာစုန္ဒမထေရ်က ဒီလို မေးလျှောက်ပါတယ်။

ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ အတ္တဝါဒပဋိသံယုတ္တာ ဝါ-အတ္တဝါဒနှင့် ဆိုင်သည်မူလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ လောကဝါဒပဋိသံယုတ္တာဝါ-လောကဝါဒနှင့်ဆိုင်သည်မူလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ အနေကဝိဟိတာ-များစွာကုန်သော၊ ယာ ကုမာဒိဗ္ဗိယော-အကြင်မှားသော အယူအမြင်တို့သည်၊ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ-လောက၌ ဖြစ်ပေါ်နေကြပါသည် အရှင်ဘုရား၊ ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ အာဒိမေဝ မနသိကရောတော၊ အစမျှ၌သာလျှင် နှလုံးသွင်းရသေးသော၊ ဝါ-နှလုံးသွင်းခါစမျှသာဖြစ်သော၊ ဘိက္ခုနော-ရဟန်းအား၊ ဧဝံ-ဤသို့စ၍ နှလုံးသွင်းခါမျှဖြင့်၊ ဧတသံ ဒိဋ္ဌိနံ-ဤမှားသော အယူအမြင်တို့ကို၊ ပဟာနံဟောတိ-ပယ်ခြင်းဖြစ်ပါသလား အရှင်ဘုရား၊ ဧဝံ-ဤသို့စ၍ နှလုံးသွင်းကာမျှဖြင့်၊ ဧတသံဒိဋ္ဌိနံ-ဤမှားသော အယူအမြင်တို့ကို၊ ပဋိနိဿဂ္ဂေါ-လုံးဝစွန့်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်ပါသလား အရှင်ဘုရားလို့ မေးလျှောက်ပါတယ်။

အဲဒီမေးလျှောက်ချက်မှာ အတိုချုပ်ဆိုလိုတာကတော့ အတ္တဝါဒနဲ့စပ်တဲ့ အယူမှားတွေ၊ လောကဝါဒနဲ့စပ်တဲ့ အယူမှားတွေဆိုတဲ့ အဲဒီအယူမှားတွေကို နှလုံးသွင်းရှုမှတ်ခါစဖြင့် ပယ်နိုင်ပါသလားလို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ တရားအားထုတ်ခါစ သမာဓိရရုံ လောက်နဲ့ အဲဒီအယူမှားတွေကို ပယ်နိုင်ပါသလား၊ ဝိပဿနာရှုလို့ အရောင်အလင်း ပီတိအစရှိတဲ့ ဝိပဿနာ ညစ်ညူးကြောင်း ဥပက္ကိလေသကို တွေ့ရုံမျှလောက်နဲ့ ပယ်နိုင်ပါသလားလို့ မဟာစုန္ဒမထေရ်က မေးလျှောက်ပါတယ်။

ဒီလိုမေးလျှောက်ရတာကလဲ အကြောင်းရှိပါတယ်၊ အချို့ပုဂ္ဂိုလ်တွေက သမာဓိရရုံလောက်နဲ့ ဈာန်ရရုံလောက်နဲ့ ဥပက္ကိလေသကို တွေ့ရုံလောက်နဲ့ အဲဒီအယူမှားတွေကို ပယ်နိုင်တယ်လို့ အထင်ရောက်နေကြတယ်၊ တချို့ကလဲ အဲဒီလို သမာဓိ

ရရှိမျှ အရောင်အလင်းစသည်ကို တွေ့ရုံမျှနဲ့ ရဟန်းကိစ္စပြီးပြီ၊ ရဟန္တာ ဖြစ်ပြီလို့ ဒီလို အထင်ရောက်နေကြတယ်။ အဲဒီလို အထင်မှားပြီး အထင်ကြီးနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ အမြင်မှန်ရအောင်လို့ မေးလျှောက်ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ဟုတ်တယ်၊ တရားအားထုတ်တဲ့အလုပ်က အထင်ကြီးစရာအလုပ်ဖြစ်တော့ နည်းနည်းပါးပါး ထူးခြားတာကလေးကိုတွေ့ရင် တရားထူးလို့ အထင်ရောက်တတ်တယ်၊ အထင်ကြီးတတ်တယ်၊ လမ်းမှန်ကို ညွှန်ပြနိုင်တဲ့ ဆရာကောင်းမရှိရင် အဲဒီလို မဖြစ်စလောက် အတွေ့ထူးကလေးလောက်နဲ့ တရားထူးရပြီ၊ ဈာန်ရပြီ၊ အရိယမဂ် ရပြီ၊ သောတာပန်ဖြစ်ပြီ၊ ရဟန္တာဖြစ်ပြီလို့ အထင်ကြီးနေတတ်တယ်။ အဲဒါဟာ ယခုမှမဟုတ်ဘူး၊ ရှေးရှေးတုန်းက ဘုရားလက်ထက်တော် ကာလကတည်းက ခိုလာခဲ့တာပဲ။ အဲဒီတုန်းက မြတ်စွာဘုရားက၊ သေသေချာချာ တိတိကျကျ ကိုယ်တော်တိုင် ကမ္မဋ္ဌာန်းပေးပြီး ဟောကြားညွှန်ပြနေပါတယ်။ အရှင်သာရိပုတ္တရာအစရှိတဲ့ ပဋိသမ္ဘိဒ၊ ပတ္တရဟန္တာ အရှင်မြတ်ကြီးတွေကလဲ ပရိယတ် ပဋိပတ် နှစ်ရပ်လုံး စွယ်စုံညွှန်ပြနေတဲ့ ခေတ်တုန်းကတောင် အားထုတ်ခါစ သမာဓိရရှိကလေးနဲ့ အရောင်အလင်း အစရှိတဲ့ အထူးကို တွေ့ရှိကလေးနဲ့ တရားထူးရပြီ၊ တရားပြည့်စုံပြီးလို့ အထင်မှားပြီး အထင်ကြီးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ရှိခဲ့သေးတယ်ဆိုတော့ ယခုအခါမှာဆိုရင် အဲဒီလို အထင်မှားပြီး အထင်ကြီးနေတာတွေ အများကြီးရှိနေမှာပေါ့၊ အဲဒီလို အထင်ကြီးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်က သင်ပြပေးတဲ့အတိုင်း အားထုတ်လို့ သူလိုပဲ ထူးခြားချက်ကလေးအနည်းငယ် တွေ့ရရုံနဲ့ တရားပြည့်စုံပြီလို့ အဆုံးအဖြတ်ရပြီး ကျေနပ်နေတဲ့သူတွေလဲ အများကြီး ရှိမှာပေါ့။

အမှန်စင်စစ်ကတော့ မဂ်ဖိုလ်တရားထူးကို ရတယ်ဆိုတာဟာ ရုပ်နာမ်တရားတွေကို ပိုင်းခြားပြီး သိရမယ်၊ အဲဒီ ရုပ်နာမ်တွေ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတာကိုလဲ ထင်ထင်ရှားရှားတွေ့ရမယ်၊ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘောတွေကိုလဲ ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် သိရမယ်၊ အဲဒီလိုသိတဲ့ ဝိဿနာဉာဏ်တွေနဲ့ ပြည့်စုံရမယ်၊ အထူးအားဖြင့် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ဘင်္ဂဉာဏ် နိဗ္ဗိန္ဒဉာဏ် သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်ဆိုတာတွေကို ထင်ထင်ရှားရှား တွေ့ရမယ်၊ အဲဒီလို ဝိဿနာဉာဏ်တွေနဲ့ ပြည့်စုံပြီးမှ ရုပ်နာမ်သင်္ခါရု ချုပ်ငြိမ်းတဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို တွေ့မြင်နိုင်ပါတယ်၊ အဲဒီလို နိဗ္ဗာန်ကို အောက်ထစ်ဆုံး သောတာပတ္တိ မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့မြင်ခါမှ ခုနကပြောတဲ့ အယူမှား မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတွေကို ပယ်စွန့်နိုင်တယ်၊ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက ဒီလိုဖြေတော်မူပါတယ်။

(၁၆)

သလ္လေသုတ် တရားတော်ကြီး

ဇြိတ်စွာဘုရား၏ အမူ

ယာ ကုမာ ဓုန္ဒ အနေကဝိဟိတာ ဒိဋ္ဌိယော လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ အတ္တဝါဒ ပဋိသံယုတ္တာ ဝါ လောကဝါဒပဋိသံယုတ္တာ ဝါ၊ ယတ္ထစေတာ ဒိဋ္ဌိယော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ယတ္ထ စ အနုသေန္တိ၊ ယတ္ထ စ သမုဒါစရန္တိ၊ တံ "နေတံ မမ၊ နေသောဟမသ္မိ၊ န မေသော အတ္တာ" တိ ဝေမေတံ ယထာဘူတံ သမ္ပပ္ပညာယ ပဿတော ဝေမေတာသံ ဒိဋ္ဌိနံ ပဟာနံ ဟောတိ ဝေမေတာသံ ဒိဋ္ဌိနံ ပဋိနိဿဂ္ဂေါ ဟောတိ။

ဓုန္ဒ-ချစ်သားဓုန္ဒ၊ အတ္တဝါဒပဋိသံယုတ္တာ ဝါ-အတ္တဝါဒနှင့်စပ်ဆိုင်သည်မူလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ လောကဝါဒပဋိသံယုတ္တာ ဝါ၊ လောကဝါဒနှင့်စပ်ဆိုင်သည်မူလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ အနေကဝိဟိတာ-များစွာကုန်သော၊ ယာကုမာ ဒိဋ္ဌိယော-အကြင်မှား သောအယူအမြင်တို့သည်၊ လောကေဥပ္ပဇ္ဇန္တိ-လောက၌ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိကုန်၏၊ တော ဒိဋ္ဌိယော-ဤမှားသောအယူအမြင်ဒိဋ္ဌိတို့သည်၊ ယတ္ထ စ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ အကြင်ခန္ဓာငါးပါး၌ လည်းဖြစ်ကုန်၏၊ ယတ္ထ စ အနုသေန္တိ-အကြင်ခန္ဓာငါးပါး၌လည်း ကိန်းကုန်၏၊ ယတ္ထ စ သမုဒါစရန္တိ-အကြင်ခန္ဓာငါးပါး၌လည်း မပြတ်ဖြစ်ကုန်၏၊ တံ-ထိုဒိဋ္ဌိတို့၏ ဖြစ်ရာကိန်းရာ မပြတ်ဖြစ်ရာဘုံ အာရုံဖြစ်သော ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားကို၊ နေတံမမ န ဧတံမမ ဤသည်ကား ငါးဥစ္စာမဟုတ်၊ ဝါ-ငါးဥစ္စာအနေဖြင့် သာယာသိမ်းပိုက်သင့် သောအရာမဟုတ်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ နေသောဟမသ္မိ န ဧသော အဟံ အသ္မိ- ဤသည်ကား ငါမဟုတ် ငါပဲဟု အထင်ကြီးစရာ မာန်တက်စရာ မဟုတ်ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ နမေသော အတ္တာတိ-န မေ ဧသော အတ္တာတိ-ဤသည်ကား ငါ၏အတ္တကောင် အထည်ကိုယ်မဟုတ် အနတ္တ သဘောတရားမျှသာ ဟူ၍လည်း ကောင်း၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဧတံ ဤသဘောကို၊ ယထာဘူတံ-ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ၊ သမ္ပပ္ပ ညာယ-မှန်စွာသိသော ဝိပဿနာပညာ မဂ်ပညာဖြင့်၊ ပဿတော - ရှုမြင်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ ဟု ရှုမြင်ခြင်းဖြင့်၊ တောသံ ဒိဋ္ဌိနံ ဤဆိုသော အယူမှား အမြင်မှား ဒိဋ္ဌိတို့ကို၊ ပဋိနိဿဂ္ဂေါ ဟောတိ-လုံးဝစွန့်ခြင်း ဖြစ်ပေ၏။

ဒါကမြတ်စွာဘုရားအဖြေပဲ၊ ဒီအမေးနဲ့ အဖြေ ၂-ခုလုံးဟာ သဘောပေါက်ဖို့ နားလည်ဖို့ မလွယ်ဘူး ခက်တယ်၊ အမေးမှာ နှလုံးသွင်းခါစနဲ့ ဒိဋ္ဌိအယူမှားတွေကို ပယ်နိုင်ပါသလားလို့ မေးထားတယ်၊ အဲဒီမှာ နှလုံးသွင်းခါစဆိုတာ ဘာကိုရည်ရွယ် သလဲလို့ သိဖို့ခက်တယ်၊ အဖြေမှာ ဒိဋ္ဌိ-အယူမှားတွေ ဖြစ်ပွားရာဘုံ အာရုံဖြစ်တဲ့

ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတွေကို ငါ့ဥစ္စာမဟုတ် ငါမဟုတ် ငါ၏အတ္တ မဟုတ်လို့ ရှုမြင်လျှင် အဲဒီဒိဋ္ဌိအယူမှားတွေကို ပယ်စွန့်ခြင်းဖြစ်တယ်လို့ ဖြေထားတယ်။ အဲဒီမှာ ဘယ်လိုရှုရမလဲ။ ဘယ်လောက်ရှုရမလဲ စသည်ဖြင့် တိတိကျကျ သိဖို့ခက်တယ်။ အဲဒီ အသိခက်တာတွေ သိနားလည်အောင် ရှင်းပြောရလိမ့်မယ်။

အတ္တဝါဒနဲ့စပ်တဲ့ အယူမှားတွေ၊ လောကဝါဒနဲ့စပ်တဲ့ အယူမှားတွေဆိုတာဟာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အတ္တဒိဋ္ဌိပင်ဖြစ်ကြောင်းကို ရှေ့နားက ရှင်းပြောခဲ့ပြီ။ အဲဒီ ဒိဋ္ဌိတွေကို ပယ်စွန့်ချင်ရင် အဲဒီဒိဋ္ဌိတွေ ကင်းစေချင်ရင် အဲဒီ ဒိဋ္ဌိတွေရဲ့ ဖြစ်ရာဌာန အသိုက်အအုံကို သိဖို့လိုတယ်။ နောက်ပြီးတော့ အဲဒီ ဒိဋ္ဌိရဲ့ ဖြစ်ရာ ဌာနတွေကို ဘယ်လို ရှုမြင်ထင်မှတ်နေတယ်လို့ အဲဒီဒိဋ္ဌိတွေ ဖြစ်ပွားနေတယ်ဆိုတာလဲ သိဖို့လိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက အဲဒီ ဒိဋ္ဌိတွေဟာ ခန္ဓာငါးပါးမှာ ဖြစ်ပွားနေကြတယ်။ အဲဒီ သူတို့ရဲ့ဖြစ်ပွားရာ ခန္ဓာငါးပါးကို ငါ့ဥစ္စာပဲ၊ ငါပဲ၊ ငါ့အတ္တပဲလို့ ပကတိ အရိုးအစဉ်အတိုင်း ထင်မှတ်နလုံးသွင်းနေရင် အဲဒီ ဒိဋ္ဌိတွေဟာ ဖြစ်မြဲ ဖြစ်ပွားနေမယ်။ ငါ့ဥစ္စာမဟုတ် ငါမဟုတ် ငါ့အတ္တမဟုတ်ဘူးလို့ ဒီလိုရှုမြင်ပါမှ အဲဒီ ဒိဋ္ဌိတွေကို ပယ်နိုင်မယ်ဆိုတဲ့ အကြောင်းများကို ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

အဲဒီမှာ ခန္ဓာငါးပါး တရားတွေဆိုတာ အထူးအဆန်းတွေ မဟုတ်ဘူး။ တခြားမှာ လိုက်ရှာနေရမည့်တရားတွေ မဟုတ်ဘူး။ သတ္တဝါတိုင်း သတ္တဝါတိုင်း မိမိတို့ကိုယ်ထဲမှာ အသီးသီး အဲဒီခန္ဓာတွေ ရှိနေကြတာပါပဲ။ ရုပ်ကတစ်မျိုး ဝေဒနာကတစ်မျိုး သညာကတစ်မျိုး သင်္ခါရတွေဆိုတာကတစ်မျိုး စိတ်ဝိညာဏ်ဆိုတာကတစ်မျိုး အဲဒါတွေဟာ ခန္ဓာငါးပါးတရားတွေပါပဲ။ အဲဒီမှာ ရုပ်ဆိုတာ ရုပ်ကိုယ်ကြီး တစ်ခုလုံးပေါ့။ ရုပ်အသေးအမွှားကလေးတွေ သန်းပေါင်းများစွာ ကုဋေပေါင်းများစွာ စုဝေးပြီး တည်နေတဲ့ ရုပ်အစုအဝေးကြီးပါပဲ။ ဥပမာ ဆန်မှုန့်၊ ဂျုံမှုန့်နဲ့ အသေးအမွှားကလေးတွေကို သင့်တော်လောက်တဲ့ရေနဲ့ ရောစပ်လိုက်ရင် အတုံးအခဲကြီး ဖြစ်လာသလိုပါပဲ။ ဒီရုပ်ကိုယ်ကြီးကလဲ ပကတိမျက်စိနဲ့ မမြင်နိုင်လောက်အောင် သေးငယ်တဲ့ရုပ်တွေ ကုဋေပေါင်းများစွာ ပေါင်းစပ်ပြီး တည်နေတဲ့ ရုပ်အစုအဝေးကြီး ရုပ်အစုအပုံကြီးပါပဲ။ အဲဒါကို ရူပက္ခန္ဓာလို့ ခေါ်ပါတယ်။ ဝေဒနာဆိုတာကတော့ အာရုံအကောင်းအဆိုးနဲ့တွေ့ပြီး ကိုယ်ထဲစိတ်ထဲမှာ အကောင်းအဆိုးကို ခံစားတဲ့သဘောပါပဲ။ သညာဆိုတာကတော့ မြင်ရ ကြားရ တွေ့ရ သိရတဲ့ အာရုံတွေကို မမေ့နိုင်အောင် မှတ်သားတဲ့ သဘောပါပဲ။ သင်္ခါရတွေဆိုတာကတော့ အမျိုးမျိုးသော ကိုယ်အမူအရာ နှုတ်အမူအရာ စိတ်အမူအရာတွေကို ပြုလုပ်တတ်တဲ့ သဘောတရားတွေပါပဲ။

(၁၈)

သလ္လောသုတ် တရားတော်ကြီး

အဲဒါတွေကတော့ အာရုံကိုတွေတဲ့ ဖဿ၊ နှလုံးသွင်းတဲ့ လောဘ၊ ပြစ်မှားဖျက်ဆီး ချင်တဲ့ ဒေါသ၊ မလိုချင် မတပ်မက် မနှစ်သက်တဲ့ အလောဘ၊ မပြစ်မှား မဖျက်ဆီးလိုတဲ့ အဒေါသ စသည်ဖြင့် အမျိုးပေါင်း ငါးဆယ်တောင် ရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် သူတို့ကို တော သင်္ခါရတွေလို့ ဗဟုဝစ်နဲ့ ပြောထားပါတယ်။ စိတ်ဝိညာဏ် ဆိုတာကတော့ မြန်မာစကားလို ဖြစ်နေပါပြီ။ ထင်ရှားပါတယ်။ မြင်သိတာ ကြားသိတာ နံသိတာ စားသိတာ ထိသိတာ ကြံသိတာ အဲဒါတွေပါပဲ။ အဲဒီမှာ ရုပ်ခန္ဓာကတစ်ပါး၊ နာမ် ခန္ဓာက ဝေဒနာရယ် သညာရယ် သင်္ခါရရယ် ဝိညာဏ်ရယ် ၄-ပါးရှိတယ်။ ပေါင်း ခန္ဓာငါးပါး ဖြစ်ပါတယ်။ ရုပ်နာမ်ဆိုတဲ့ ဝေါဟာရနဲ့ ခွဲရင်တော့ ရုပ်နဲ့နာမ် ၂-ပါးပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

မြင်ဒိုက်မှာ ခန္ဓာငါးပါး ထင်ရှားစုံ

အဲဒီ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတွေဟာ ဘယ်အခါမှာ ဘယ်လိုထင်ရှား ဖြစ်နေသလဲဆိုရင် မြင်တဲ့အခါ ကြားတဲ့အခါ စသည်မှာ မြင်တဲ့အနေ ကြားတဲ့ အနေ စသည်ဖြင့် ထင်ရှားဖြစ်နေပါတယ်။ မြင်တဲ့အခါမှာ မျက်စိနှင့်တကွ တစ်ကိုယ် လုံးက ရုပ်၊ မြင်ရတဲ့ အဆင်းကလဲ ရုပ်၊ မြင်သိတာက နာမ်၊ အဲဒီမြင်သိမှုထဲမှာ မြင်လို့ကောင်းတာ မကောင်းတာက ဝေဒနာ၊ မြင်ရတဲ့အာရုံကို မှတ်သားတာက သညာ၊ မြင်မှုကိုစွဲပြီးအောင် နှလုံးသွင်းတာ ကြောင့်ကြစိုက်တာက သင်္ခါရ၊ မြင်သိ ရုံမျှသဘောက ဝိညာဏ်၊ အဲဒါ ခန္ဓာငါးပါးပဲ။ မြင်တိုင်း မြင်တိုင်း အဲဒီ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ် ၂-ပါးမျှသာ ထင်ရှားဖြစ်ဖြစ်သွားတယ်။ အသက်ရှင်နေတဲ့ အတ္တကောင်ရယ် လို့ မရှိဘူး၊ ဒါပေမယ့် မျက်စိနှင့်တကွ ရုပ်ကိုယ်ကြီးတစ်ခုလုံးကိုလဲ ငါပဲလို့ ထင်နေကြတယ်။ မြင်လို့ကောင်းတာ မကောင်းတာကိုလဲ ငါပဲလို့ ထင်နေကြတယ်။ မြင်ရတဲ့ အာရုံမှတ်သားတာကိုလဲ ငါပဲလို့ ထင်နေကြတယ်။ မြင်အောင်လို့ နှလုံးသွင်းတာ ကြောင့်ကြစိုက်တာကိုလဲ ငါပဲလို့ ထင်နေကြတယ်။ မြင်သိတာကိုလဲ ငါပဲလို့ ထင်နေကြတယ်။ ကိုယ်ကိုယ်ကို မြင်ရရင် မြင်ရတာကိုလဲ ငါပဲလို့ ထင်နေကြတယ်။ သက်ရှိ သတ္တဝါရဲ့အဆင်းကို မြင်ရရင်လဲ အသက်ရှင်နေတဲ့ အကောင်ကို မြင်ရတယ်လို့ ထင်နေကြတယ်။ အဲဒါဟာ မြင်ဒိုက်မှာ ခန္ဓာငါးပါးကို အတ္တကောင် ငါကောင်လို့ စွဲလမ်းပြီး သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အတ္တဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ပွားနေပုံပါပဲ။

ကြားဒိုက်မှာ ခန္ဓာငါးပါး ထင်ရှားစုံ

ကြားဒိုက်မှာ နားနှင့်တကွ တစ်ကိုယ်လုံးကရုပ်၊ ကြားရတဲ့အသံကလဲရုပ်၊ ကြားသိတာကနာမ်၊ အဲဒီကြားသိမှုထဲမှာ ကြားလို့ကောင်းတာ မကောင်းတာက

ထိသိဒ္ဓိတ်မှာ ခန္ဓာငါးပါးထင်ရှားပုံ

(၁၉)

ဝေဒနာ၊ ကြားရတဲ့အာရုံကို မှတ်သားတာက သညာ၊ ကြားမှုကိစ္စပြီးအောင် နှလုံးသွင်းတာ ကြောင်ကြစိုက်တာက သင်္ခါရ၊ ကြားသိရုံမျှသဘောက ဝိညာဏ်၊ အဲဒါ ခန္ဓာငါးပါးပဲ၊ ကြားတိုင်း ကြားတိုင်း အဲဒီ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ် ၂-ပါးမျှသာ ထင်ရှား ဖြစ်ဖြစ်သွားတယ်၊ အသက်ရှင်နေတဲ့ အကောင်ရယ်လို့ မရှိဘူး၊ ဒါပေမယ့် အဲဒီလို ကြားတဲ့သဘောတွေကို ငါပဲ အသက်ရှင်နေတဲ့ အကောင်ပဲလို့ ဒီလို ထင်မြင်စွဲလမ်းနေကြတယ်၊ အတ္တဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ပွားနေတာပါပဲ။

နံသိဒ္ဓိတ်မှာ ခန္ဓာငါးပါး ထင်ရှားပုံ

နံသိဒ္ဓိတ်မှာ နှာခေါင်းနှင့်တကွ တစ်ကိုယ်လုံးကရုပ်၊ နံသိရတဲ့အနံ့ကလဲ ရုပ်၊ နံသိတာကနာမ်၊ အဲဒီနံသိမှုထဲမှာ နံလို့ ကောင်းတာမကောင်းတာက ဝေဒနာ၊ နံရတဲ့အာရုံကို မှတ်သားတာက သညာ၊ နံသိမှုကိစ္စပြီးအောင် နှလုံးသွင်းတာ ကြောင်ကြစိုက်တာက သင်္ခါရ၊ နံသိရုံမျှသဘောက ဝိညာဏ်၊ အဲဒါ ခန္ဓာငါးပါးပဲ၊ နံတိုင်း နံတိုင်း အဲဒီ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ် ၂-ပါးမျှသာ ထင်ရှားဖြစ်ဖြစ်သွားတယ်၊ အသက်ရှင်နေတဲ့ အတ္တကောင်ရယ်လို့ မရှိဘူး၊ ဒါပေမယ့် အဲဒီလို နံတဲ့သဘော တွေကို ငါပဲ အသက်ရှင်နေတဲ့အကောင်ပဲလို့ ဒီလိုထင်မြင်စွဲလမ်းနေကြတယ်၊ အတ္တဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ပွားနေတာပါပဲ။

စားသိဒ္ဓိတ်မှာ ခန္ဓာငါးပါး ထင်ရှားပုံ

စားသိဒ္ဓိတ်မှာ လျှာနှင့်တကွ တစ်ကိုယ်လုံးကရုပ်၊ စားသိရတဲ့ အရသာကလဲ ရုပ်၊ စားသိတာကနာမ်၊ အဲဒီစားသိမှုထဲမှာ စားလို့ကောင်းတာ မကောင်းတာ မြိန် ရှက်တာ မမြိန်ရှက်တာက ဝေဒနာ၊ စားသိရတဲ့ အာရုံကို မှတ်သားတာက သညာ၊ စားသိမှုကိစ္စပြီးအောင် နှလုံးသွင်းတာ ကြောင်ကြစိုက်တာက သင်္ခါရ၊ စားသိရုံမျှ သဘောက ဝိညာဏ်၊ အဲဒါခန္ဓာငါးပါးပဲ၊ စားသိတိုင်း စားသိတိုင်း အဲဒီခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ် ၂-ပါးမျှသာ ထင်ရှား ဖြစ်ဖြစ်သွားတယ်၊ အသက်ရှင်နေတဲ့ အတ္တကောင် ရယ်လို့ မရှိဘူး၊ ဒါပေမယ့် အဲဒီလို စားသိတဲ့သဘောတွေကို ငါပဲ အသက်ရှင်နေတဲ့ အကောင်ပဲလို့ ဒီလိုထင်မြင်စွဲလမ်းနေကြတယ်၊ အတ္တဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ပွားနေတာပါပဲ။

ထိသိဒ္ဓိတ်မှာ ခန္ဓာငါးပါး ထင်ရှားပုံ

ထိသိဒ္ဓိတ်မှာ ကာယပဿာဒခေါ်တဲ့ ကိုယ်အကြည်ရုပ်နှင့်တကွ တစ်ကိုယ်လုံး ကရုပ်၊ ထိသိရတာကလဲ ရုပ်၊ ထိသိတာက နာမ်၊ အဲဒီထိသိမှုထဲမှာ ထိလို့ကောင်း တာ မကောင်းတာက ဝေဒနာ၊ ညှောင်းတယ် နာဝယ် ပူတယ် ကိုက်ခဲတယ်

(၂၀)

သလ္လေသုတ် တရားတော်ကြီး

ယားတယ် စသည်ဖြင့် အခံခက်တာတွေ ဟူသမျှဟာ ထိလို့ မကောင်းတဲ့ ဒုက္ခဝေဒနာ တွေချည်းပဲ။ အဲဒါတွေကတော့ အလွန်ပဲ ထင်ရှားပါတယ်။ တစ်ကိုယ်လုံးမှာ နေရာ တကာကပဲ ထင်ရှားပေါ်နိုင်ပါတယ်။ ထိသိရတဲ့ အာရုံကို မှတ်သားတာက သညာ၊ ထိသိမှုကိုစွဲပြီးအောင် နှလုံးသွင်းတာ ကြောင့်ကြစိုက်တာက သင်္ခါရ၊ ထိသိရုံမျှသဘော က ဝိညာဏ်၊ အဲဒါ ခန္ဓာငါးပါးပဲ။ သွားတယ် ရပ်တယ် ထိုင်တယ် လျောင်းတယ် ကွေးတယ် ဆန့်တယ် လှုပ်ရှားပြုပြင်တယ် ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် ဆိုရတာတွေလဲ အတွေ့အထိသဘောတွေပဲ။ အဲဒီကိုယ်အမူအရာတွေကို ပြုလုပ်ရာမှာလဲ ယခုပြော ခဲ့တဲ့အတိုင်း ခန္ဓာငါးပါးပါပဲ။ ဒါကြောင့် ထိသိတိုင်း လှုပ်ရှားပြုပြင်တိုင်း အဲဒီ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ် ၂-ပါးမျှသာ ထင်ရှားဖြစ်ဖြစ်သွားတာပဲ။ အသက် ရှင်နေတဲ့ အတ္တကောင်ရယ်လို့ မရှိဘူး၊ ဒါပေမယ့် အဲဒီလို ထိသိသဘောတွေ ကိုယ်လက်လှုပ်ရှား ပြုပြင်မှုတွေကို ငါပဲ အသက်ရှင်နေတဲ့ အကောင်ပဲလို့ ဒီလို ထင်မြင်စွဲလမ်းနေကြတယ်။ ငါသွားတယ် ငါရပ်တယ် ငါထိုင်တယ် ငါအိပ်တယ် ငါကွေးတယ် ငါဆန့်တယ် စသည်ဖြင့် ထင်မြင် စွဲလမ်းနေကြတယ်။ အတ္တဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ပွားနေတာပါပဲ။

တြိသိသိတိမှာ ခန္ဓာငါးပါး ထင်ရှားပုံ

စိတ်ကူး ကြံစည်ခိုက် ကြံသိခိုက်မှာ စိတ်ကူးကြံစည်မှု၏ တည်ရာရပ်နှင့် တစ်ကိုယ်လုံးကရပ်၊ စိတ်ကူးကြံသိတာကနာမ်၊ အဲဒီကြံသိမှုထဲမှာ ဝမ်းသာတာ စိတ်ရွှင်လန်းချမ်းသာတာ ဝမ်းနည်းတာ စိတ်နှလုံးမသာတာတွေက ဝေဒနာ၊ စိတ်ထဲ မှာ ပေါ်လာတဲ့ အာရုံကို မှတ်သားတာက သညာ၊ ကိုယ်အမူအရာ နှုတ်အမူအရာ စိတ်အမူအရာတွေကို ကြံစည်ပြုလုပ်တာက သင်္ခါရ၊ သွားမှု ရပ်မှု စသည် ကွေးမှု ဆန့်မှု စသည်ပြီးစီးအောင် ကြောင့်ကြစိုက်တာကလဲ သင်္ခါရပဲ။ စိတ်ကူးကြံစည်မှု ဖြစ်အောင် နှလုံးသွင်းတာ ကြောင့်ကြစိုက်တာလဲ သင်္ခါရပဲ။ ဒီသင်္ခါရကွဉ်အရဲ့ အလုပ်က အင်မတန် ကျယ်ပြန့်ပါတယ်။ ကိုယ်အမူ နှုတ်အမူ စိတ်အမူ ဟူသမျှတွေကို သုကပြုလုပ်နေ တာပဲ။ ကြံသိရုံမျှသဘောက ဝိညာဏ်၊ အဲဒါခန္ဓာငါးပါးပဲ။ စိတ်ကူးကြံစည်တိုင်း အဲဒီခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ် ၂-ပါးမျှသာ ထင်ရှား ဖြစ်ဖြစ်သွားတယ်။ အသက်ရှင်နေတဲ့ အတ္တကောင်ရယ်လို့ မရှိဘူး၊ ဒါပေမယ့် ဒီလို ကြံစည် စဉ်းစားတဲ့သဘောတွေကို ငါပဲ အသက်ရှင်နေတဲ့ အကောင်ပဲလို့ ဒီလိုထင်မြင် စွဲလမ်းနေကြတယ်။ အတ္တဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ပွားနေတာပါပဲ။ ဒီစိတ်ကူးကြံစည်မှု ဆိုတာကတော့ အမြဲမပြတ် ရှိနေတဲ့အတွက် အဲဒီစိတ်ကူး ကြံစည်မှုနဲ့စပ်ပြီး စွဲလမ်းမှုကလဲ အမြဲမပြတ်လိုပဲ ဖြစ်နေတတ်ပါတယ်။ ရုပ်နာမ်သဘောတရားအကြောင်းကို

မကြားဖူးတဲ့သူတွေမှာဆိုရင် ဒီအတ္တစွဲက အမြဲ မပြတ်လိုပဲ ဖြစ်နေတတ်ပါတယ်။

ခန္ဓာငါးပါး၌ အတ္တဒိဋ္ဌိဖြစ်ပုံ

ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း မြင်ခိုက်မှာ ထင်ရှားတဲ့ ခန္ဓာငါးပါးကိုလဲ စွဲမှီပြီး အတ္တဒိဋ္ဌိဖြစ်တယ်။ မျက်စိနှင့်တကွ တစ်ကိုယ်လုံးဟာ ငါပဲ။ အသက်ရှင်နေတဲ့ အတ္တကောင်ပဲလို့ ဒီလိုလဲ ထင်မှတ်တယ်။ အဲဒါဟာ ရုပ်ခန္ဓာကို အတ္တလို့ စွဲလမ်းတဲ့ အတ္တဒိဋ္ဌိပဲ။ မြင်လို့ ကောင်းတာ မကောင်းတာကိုလဲ ငါကောင် အတ္တကောင်လို့ ထင်မှတ်တယ်။ မြင်ရတဲ့ ပုံပန်းအခြေအနေကို မှတ်သားနိုင်တဲ့ သညာကိုလဲ ငါကောင် အတ္တကောင်လို့ ထင်မှတ်တယ်။ မြင်အောင် ကြောင်ကြံစိုက်တာကိုလဲ ငါကောင် အတ္တကောင်လို့ ထင်မှတ်တယ်။ မြင်သိတာကိုလဲ ငါက မြင်တယ် မြင်တာဟာ ငါပဲလို့ ထင်မှတ်တယ်။ အဲဒါဟာ မြင်ခိုက်မှာ ထင်ရှားတဲ့ ခန္ဓာငါးပါးကို အတ္တကောင် ငါကောင်လို့ ထင်မှတ်ပြီး အတ္တဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ပုံပါပဲ။

ကြားခိုက် နံခိုက် စားသိခိုက်တွေမှာလဲ နည်းတူပဲ ထင်မှတ်ပြီး အတ္တဒိဋ္ဌိက ဖြစ်နေပါတယ်။ ထိသိခိုက်မှာတော့ ထိသိရာဌာန ရုပ်နဲ့ တစ်ကိုယ်လုံးကို အတ္တကောင် ငါကောင်လို့ ထင်မှတ်တယ်။ ရုပ်ခန္ဓာကို အတ္တလို့ စွဲလမ်းတဲ့ အတ္တဒိဋ္ဌိပဲ။ နာကျင်ခြင်း စသည်ဖြစ်ရင်လဲ ငါနာတယ် ကျင်တယ် ကိုက်ခဲတယ် ယားတယ် ပူတယ် ငါအခဲ ခက်တယ် ငါဆင်းရဲတယ်လို့ ထင်မှတ်တယ်။ အဗ္ဘုအထိကောင်းတဲ့အခါလဲ ငါကောင်း တယ်။ တွေ့ထိပြီး ကောင်းနေတာဟာ ငါပဲလို့ ထင်မှတ်တယ်။ ဝေဒနာကို အတ္တလို့ စွဲလမ်းတဲ့ အတ္တဒိဋ္ဌိပါပဲ။ မှတ်သားတဲ့ သညာကိုလဲ ထို့အတူ ထင်မှတ်စွဲလမ်းတာပဲ။ ထိသိမှုဖြစ်အောင် နှလုံးသွင်းမှု ကြောင်ကြံစိုက်မှု သင်္ခါရကိုလဲ ထို့အတူ ထင်မှတ် စွဲလမ်းတာပဲ။ ထိသိကာမျှ ဝိညာဏ်ကိုလဲ ထို့အတူ ထင်မှတ်စွဲလမ်းတာပဲ။ ယခု ပြောခဲ့တာဟာ ကြားခိုက် စသည်မှာ ထင်ရှားတဲ့ ခန္ဓာငါးပါးကို အတ္တကောင် ငါကောင်လို့ ထင်မှတ်ပြီး အတ္တဒိဋ္ဌိဖြစ်ပုံပါပဲ။

စိတ်ကူးကြံစည်ခိုက်မှာတော့ စိတ်ကူးစဉ်းစား ကြံစည်နေတာကို ငါပဲလို့ ထင်မှတ်တယ်။ အဲဒါဟာ စိတ်ဝိညာဏ်ကို အတ္တလို့ စွဲလမ်းတဲ့ အတ္တဒိဋ္ဌိပဲ။ ပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ ဒီစိတ်ဝိညာဏ်ကို စွဲလမ်းတဲ့ အတ္တဒိဋ္ဌိကတော့ အများအားဖြင့် ဖြစ်နေတတ်ပါတယ်။ ကင်းခဲပါတယ်။ ဝမ်းသာတာ စိတ်ချမ်းသာတာကိုလဲ ငါပဲလို့ ထင်မှတ်တယ်။ စိတ်ညစ်တာ နှလုံးမသာတာကိုလဲ ငါပဲလို့ ထင်မှတ်တယ်။ ဝေဒနာကို အတ္တလို့ စွဲလမ်းတဲ့ အတ္တဒိဋ္ဌိပါပဲ။ မှတ်မိတာ မှတ်ဉာဏ်ကောင်းတာကိုလဲ ငါပဲလို့ ထင်မှတ်တယ်။ သညာကို အတ္တဒိဋ္ဌိစွဲလမ်းတဲ့ အတ္တဒိဋ္ဌိပါပဲ။ သွားမယ် ရပ်မယ်

(၂၂)

သလ္လေသသုတ် တရားတော်ကြီး

ထိုင်မယ် အိပ်မယ် ကွေးမယ် ဆန့်မယ် ပြောဆိုမယ် စသည်ဖြင့် ကြံစည်အားထုတ် တာကိုလဲ ငါပဲလို့ ထင်မှတ်တယ်၊ ငါသွားတယ် ရပ်တယ် ထိုင်တယ် အိပ်တယ်
 ၈ ကွေးတယ် ဆန့်တယ် ပြောဆိုတယ်၊ သွားတာ ရပ်တာ ထိုင်တာ အိပ်တာ ကွေးတာ ဆန့်တာ ပြောဆိုတာဟာ ငါပဲ စသည်ဖြင့်လဲ ထင်မှတ်တယ်၊ ရုပ်ခန္ဓာကို အတ္တလို့ စွဲလမ်းတဲ့ အတ္တဒိဋ္ဌိပါပဲ၊ အဲဒါတွေဟာ စိတ်ကူးကြံစည်ခိုက်မှာ ထင်ရှားတဲ့ ခန္ဓာငါးပါးကို အတ္တကောင် ငါကောင်လို့ ထင်မှတ်ပြီး အတ္တဒိဋ္ဌိဖြစ်ပုံပါပဲ။

ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း မြင်ခိုက် ကြားခိုက် နံခိုက် စားသိခိုက် ထိသိခိုက် ကြံသိခိုက်တွေမှာ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတွေကိုပဲ အတ္တကောင် ငါကောင်အနေနဲ့ ထင်မှတ်ပြီး အတ္တဒိဋ္ဌိ ဖြစ်တတ်ပုံကို မြတ်စွာဘုရားက

တော ဒိဋ္ဌိယော ဤမှားသော အတ္တအမြင် ဒိဋ္ဌိတို့သည်၊ ယတ္ထ စ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ- အကြင်ခန္ဓာငါးပါး၌လည်း ဖြစ်ကုန်၏၊ ယတ္ထစ အနုသေန္တိ အကြင် ခန္ဓာငါးပါး၌လည်း ကိန်းကုန်၏၊ ယတ္ထ စ သမုဒါစရန္တိ အကြင် ခန္ဓာငါးပါး၌လည်း မပြတ်ဖြစ်ကုန်၏ လို့ဟောထားပါတယ်။

တိဗလသာတိန်းဝံ

အဲဒီမှာ မြတ်စွာဘုရားက “ဖြစ်တယ် ကိန်းတယ် မပြတ်ဖြစ်တယ်လို့” ဒီလို ဝေါဟာရ ၃-မျိုးနဲ့ဟောထားတယ်၊ ဖြစ် ဆိုတာက မြင်ခိုက် ကြားခိုက် စသည်မှာ ထင်ရှားတဲ့ ခန္ဓာတွေကို အာရုံပြုပြီး အဲဒီ ဒိဋ္ဌိတွေ ဖြစ်ပေါ်တာကို ဆိုတာပါပဲ၊ မပြတ်ဖြစ် ဆိုတာကတော့ တစ်ကြိမ်တစ်ခါ မဟုတ်ဘဲ အကြိမ်ကြိမ် အထပ်ထပ်မပြတ်ဖြစ်နေတာကို ဆိုတာပါပဲ၊ ကိန်းဆိုတာကတော့ မြင်ခိုက် ကြားခိုက် စသည်မှာ ယောနိသော မနသိကာရ စသည်ကြောင့် အဲဒီဒိဋ္ဌိ မဖြစ်သေးပေမယ့် နောင်အခါ အကြောင်းညီညွတ်ရင် ဖြစ်ဖို့အဆင်သင့် ဖြစ်နေတာကို ဆိုတာပါပဲ၊ အဲဒါက ဘယ်လိုလဲဆိုရင် မြင်ခိုက် ကြားခိုက်စသည်မှာ ထင်ရှားပေါ်လာတဲ့ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတွေကို ပီပီသသ အထင်အရှား သိပြီးစွဲမှတ်ထားတဲ့ သဘောပါပဲ၊ အဲဒီလို စွဲမှတ်ထားတဲ့ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတွေကို ပြန်လည်စဉ်းစားပြီးတော့ သာယာနှစ်သက် တဲ့ လောဘလဲဖြစ်နိုင်တယ်၊ ဖြစ်မှားတဲ့ ဒေါသလည်း ဖြစ်နိုင်တယ်၊ မြဲတယ် ချမ်းသာတယ် စသည်ဖြင့် အသိမှားတဲ့ မောဟလဲ ဖြစ်နိုင်တယ်၊ ငါတတ်တယ် ငါမြတ်တယ် ငါစွမ်းတယ် အထင်ကြီးတဲ့ မာနလဲ ဖြစ်နိုင်တယ်၊ အလျင်က မြင်ခဲ့တာ ကြားခဲ့တာ တွေခဲ့တာ သိခဲ့တာဟာ ငါက မြင်ခဲ့ ကြားခဲ့ တွေခဲ့ သိခဲ့တာပဲ စသည်ဖြင့် အယူအမြင်မှားတဲ့ ဒိဋ္ဌိလည်း ဖြစ်နိုင်တယ်၊ ဒီလို ဒိဋ္ဌိဖြစ်ဖို့ရာ အာရုံကို

ကိလေသာမကိန်းအောင်ရှုပုံ

(၂၃)

အထင်အရှား စွဲမှတ်ထားတဲ့ သဘောကို ကိန်းတယ်လို့ ဆိုရတယ်။

ကိလေသာမကိန်းအောင်ရှုပုံ

ဒါဖြင့် ကိလေသာမကိန်းအောင် ဘယ်လိုလုပ်ရသလဲဆိုရင် မြင်ခိုက် ကြားခိုက် စသည်မှာ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာသဘောမျှ ဖြစ်ပျက်တဲ့သဘောမျှ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောမျှပဲလို့ အမှန်အတိုင်းသိအောင် ရှုရတယ်။ မြင်ခိုက်မှာ ထင်ရှားပေါ်လာတာကို မြင်တယ် မြင်တယ်လို့ ရှုရတယ်။ ကြားခိုက်မှာ ထင်ရှားပေါ်လာတာကို ကြားတယ် ကြားတယ်လို့ ရှုရတယ်။ နံခိုက်မှာ ထင်ရှားပေါ်လာတာကို နံတယ် နံတယ်လို့ ရှုရတယ်။ စားသိခိုက်မှာ ထင်ရှားပေါ်လာတာကို သိတယ် သိတယ်လို့ ရှုရတယ်။ ထိသိခိုက်မှာ ထင်ရှားပေါ်လာတာကို ထိတယ် ထိတယ် စသည်ဖြင့် ရှုရတယ်။ ဒီထိသိခိုက်မှာ ရှုပ်တွေကများပါတယ်။ သွားတယ် ရပ်တယ် ထိုင်တယ် အိပ်တယ် ကွေးတယ် ဆန့်တယ် ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် စသည်ဖြင့် ရှုတာတွေလဲ ဒီထိသိမှုကို ရှုတာပဲ။ နာတယ် ကျင်တယ် ကိုက်ခဲတယ် ယားတယ် ပူတယ် အေးတယ် မောတယ် စသည်ဖြင့် ရှုတာတွေလဲ ဒီထိသိမှုနဲ့ဆိုင်တာပဲ။ နောက်ပြီးတော့ ကြံသိခိုက်မှာ ထင်ရှားပေါ်လာတာကို ကြံတယ် သိတယ် စိတ်ဂူးတယ် စဉ်းစားဟယ် စသည်ဖြင့် ရှုရတယ်။ ဒီကြံခိုက်မှာလဲ ရှုပ်တွေများပါတယ်။ သာယာတယ် နှစ်သက်တယ် လိုချင်တယ် စိတ်ဆိုးတယ် စိတ်ညစ်တယ် ဝမ်းနည်းတယ် ဝမ်းသာတယ် စိတ်ထွက်တယ် စသည်ဖြင့် စိတ်အမူအရာတွေကို ရှုတာတွေလဲ ဒီကြံသိမှုနဲ့ ဆိုင်တာပဲ။ ယခုပြောခဲ့တာလောက်ဆိုရင် အခြေခံ ရှုပ်ကတော့ ပြည့်စုံပါပြီ။

ဒါပေမယ့်စပြီး ရွှါစ ပုဂ္ဂိုလ်ကတော့ မြင်မှု ကြားမှု စသည်တွေကို အကုန်လိုက်ပြီး မရှုနိုင်သေးဘူး။ အကုန်လိုက်ပြီး ရှုနေရင်လဲ သမာဓိ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ ဒါကြောင့် နည်းနည်းကစပြီး ရှုရတယ်။ ထိုင်နေတဲ့အခါဆိုရင် ထိုင်တယ် ထိုင်တယ် လို့ ထိုင်တာတစ်မျိုးတည်းကလဲ စပြီးရှုနိုင်တယ်။ ထိုင်တယ် ထိတယ် ထိုင်တယ် ထိတယ်လို့ ထိုင်တာနဲ့ ထိတာ ဒီ ၂-မျိုးကလဲစပြီး ရှုနိုင်တယ်။ အာနာပါနကို ကြိုက်ရင် နှာသီးဝမှာ ထိသိရာက စောင့်ပြီး ဝင်တယ် ထွက်တယ် ဝင်တယ် ထွက်တယ်လို့ ဒီလိုလဲ ရှုနိုင်ပါတယ်။ ဘုန်းကြီးတို့က အကောင်းဆုံးအနေနဲ့ ညွှန်ပြ နေတာကတော့ ဝမ်းမိုက်ထဲက တောင်တင်းလှုပ်ရှားနေတဲ့ ဝါယောဓာတ်ပါပဲ။ အဲဒါကို ဖောင်းတက်လာတိုင်း ပိန်ကျသွားတိုင်း ခေါ်ဝေါ်နေကျ အမည်နဲ့ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် ဖောင်းကယ် ပိန်တယ်လို့ အခြေခံအနေဖြင့် ရှုမှတ်ဖို့ ဘုန်းကြီးတို့က ညွှန်ပြနေပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီဖောင်းတာ ပိန်တာ ၂-ခုတည်းတော့လဲ မဟုတ်ပါ

(၂၄)

သလ္လောသုတ် တရားတော်ကြီး

ဘူး၊ အဲဒီလို ဖောင်းတာ ပိန်တာကို မပြတ်ရှုမှတ်နေရင်းထဲက စိတ်ကူးကြံစည်မှုတွေ ဖြစ်ပေါ်လာရင် အဲဒါတွေကိုလဲ မှတ်ရတယ်၊ နာကျင်တာ အခံခက်တာတွေ ဖြစ်ပေါ်လာရင် အဲဒီဒုက္ခဝေဒနာတွေကိုလဲ မှတ်ရတယ်၊ အတိုချုပ်အားဖြင့်တော့ စိတ်အမူအရာတွေ ဝေဒနာတွေ ကိုယ်အမူအရာတွေကို ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း လိုက်ပြီး မှတ်ရတယ်၊ ဘာမှ မှတ်စရာ အထူးမရှိတဲ့အခါကျတော့ ဝမ်းဗိုက်က ဖောင်းတာ ပိန်တာကိုပဲ ရှုမှတ်နေရတယ်၊ ဒါကလဲ အချိုးမကျသေးခင် ရှုမှတ်ခါစအတွက် ညွှန်ကြားချက်ပါပဲ၊ အချိုး ကျလို့ သတိသမာဓိအသိဉာဏ်က အားကောင်းလာတဲ့အခါ ကျတော့ မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း နံတိုင်း စားသိတိုင်း တွေ့ထိတိုင်း ကြံသိတိုင်း ပေါ်ရာ ပေါ်ရာကို အကုန်လုံး လိုက်ပြီး ရှုမှတ်ရပါတယ်၊ ရှုလဲရှုမှတ်နိုင်ပါတယ်။

အဲဒီလို ရှုမှတ်လို့ ကောင်းကောင်း ရှုမှတ်နိုင်တဲ့အခါကျတော့ မြင်ရာ ကြားရာ စသည်မှာ မြင်ရုံမျှ ကြားရုံမျှ စသည်လောက်ပဲ ထင်ရှားတယ်၊ မြဲတဲ့ အနေလဲ မထင်ဘူး၊ နှစ်သက်ဖွယ် မုန်းဖွယ်လဲ မထင်ဘူး၊ ငါကောင် သတ္တဝါကောင် အနေလဲ မထင်ဘူး၊ ပထမအာရုံမှာတော့ မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း ကြံသိတိုင်းမှာ သိစရာ ရုပ်သဘောနဲ့ သိတဲ့ နာမ်သဘောမျှ ကိုသာတွေ့တယ်၊ သူ့ထက် သမာဓိ ရင့်လာတဲ့အခါမှာ အကြောင်းနဲ့ အကျိုးမျှကိုသာ တွေ့ရတယ်၊ အဲဒါထက် သမာဓိဉာဏ် အားကောင်း လာတဲ့အခါမှာ ခဏမစဲ အသစ်သစ် ဖြစ်ပျက်နေတာကိုချည်း တွေ့ရတယ်၊ ပေါ်လာသမျှ မြင်မှု ကြားမှု စသည်တွေလဲ ဖြစ်ဖြစ်ပြီး တစ်ခဏချင်း ပျက်ပျက် သွားတာကို သာတွေ့ရတယ်၊ ရှုမှတ်နေတာကလဲ သိသိပြီး တစ်ခဏချင်း ပျက်ပျက် သွားတယ်လို့ပဲ ထင်ရှားတွေ့ရတယ်။

ခါဥစ္စာဓတုတ် စသည်ဖြင့် သိမြင်ပုံ

အဲဒီလိုအခါမှာ မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း နံတိုင်း စားသိတိုင်း ထိသိတိုင်း ကြံသိတိုင်း ပေါ်လာသမျှ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတွေကို ဖြစ်ပေါ်လာပြီး ပျောက်ပျောက်သွားလို့ မမြဲဘူးလို့လဲ ထင်ရှားသိရတယ်၊ အဲဒီလို မမြဲဘူး မမြဲဘူးလို့ သိတိုင်း သိတိုင်း "ငါပဲ ငါတတ်တယ် ငါမြတ်တယ် ငါစွမ်းတယ်"လို့ အထင်ကြီးတဲ့ မာန်မာန မဖြစ်နိုင် တော့ဘူး၊ ဥပမာ စောစောက ဘယ်လို မာနကြီးနေပေမယ်လို့ ယခုချက်ချင်း သေရတော့မယ်ဆိုရင် အဲဒီမာနဟာ မဖြစ်နိုင်တော့သလိုပါပဲ၊ ဒါကြောင့် ရှုတိုင်း မှတ်တိုင်း အလွန်လျင်မြန်စွာ ဖြစ်ပျက်သွားတာတွေကိုချည်း ထင်ရှားတွေ့နေရလို့ မမြဲဘူး မမြဲဘူးလို့ သိတိုင်း သိတိုင်းဟာ "နေသောဟမသို့ ဤအရာသည် ငါမဟုတ်"လို့ ရှုနေသည် မည်ပါတယ်၊ "ငါမဟုတ်ဘူး ငါမဟုတ်ဘူး"လို့ ဒီလိုလဲ ဆင်ခြင်မိတတ်

ပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း "ဖြစ်လိုက် ပျက်လိုက်နဲ့ နှစ်သက် စရာ အားကိုးစရာ ဘာမျှမရှိဘူး။ ဆင်းရဲတွေ မကောင်းတာတွေချည်းဘဲ" လို့ ဒီလိုလဲ ထင်ရှားသိသိသွားတယ်။ အဲဒီလိုသိတော့ သာယာနှစ်သက်ပြီး ငါ့စွာအနေနဲ့ သိမ်းပိုက် စရာရယ်လို့ မထင်တော့ဘူး။ ဒါကြောင့် ဖြစ်ချည်ပျက်ချည်နဲ့ ဆင်းရဲချည်းပဲလို့ သိတိုင်း သိတိုင်း "နေတံ မေ-ဤအရာသည် ငါ့စွာမဟုတ်လို့ ရှုနေသည် မည်ပါတယ်၊ ငါ့ဟာမဟုတ်၊ ငါမဟုတ်လို့ ဒီလိုလဲ ဆင်ခြင်မိတတ်ပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့လဲ ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း ကိုယ်အလိုအတိုင်း မဖြစ်ဘဲ သူသဘောအတိုင်းသာ ဖြစ်ဖြစ်ပြီး ပျက်ပျက်သွားတာကိုချည်း တွေ့နေရတဲ့အတွက် အစိုးမရတဲ့ အတ္တကောင် မဟုတ်တဲ့ အနတ္တသဘောတရားမျှချည်းပဲလို့လဲ သိမြင်သဘောကျကျသွားတယ်။ အဲဒီလို သိမြင် သဘောကျကျသွားတာဟာ "နမေသော အတ္တာ-ဤအရာသည် ငါ၏ အတ္တမဟုတ်ဘူး" လို့ သိသိသွားတာပါပဲ။ ဒီနေရာမှာ ဒီအနတ္တအသိက အရေးအကြီး ဆုံးပါပဲ။ အဲဒီလို မြင်ခိုက် ကြားခိုက် စသည်မှာ ပေါ်လာသမျှ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတွေကို မမြဲတာတွေချည်းပဲ၊ ဆင်းရဲတာတွေချည်းပဲ၊ အတ္တကောင်မဟုတ်တဲ့ သဘောတရားမျှတွေချည်းပဲ-လို့ ရှုမှတ်ပြီး သိတိုင်း သိတိုင်း အဲဒီရုပ်နာမ်ခန္ဓာ တွေမှာ ငါကောင် သတ္တဝါကောင်အနေနဲ့ ထင်မှတ်တဲ့ အတ္တဒိဋ္ဌိက မကိန်းဘူး။ တစ်နည်းအားဖြင့် ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း ငါ့စွာမဟုတ် ငါမဟုတ် ငါ့အတ္တမဟုတ်လို့ သိမြင် သဘောကျကျသွားရင် အဲဒီရုပ်နာမ်ခန္ဓာတွေမှာ အတ္တဒိဋ္ဌိက မကိန်းဘူး။ ဒါကြောင့် အဲဒီလို ရှုမှတ်မိတဲ့ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတွေနဲ့စပ်ပြီး ပြန်လည်စဉ်းစားသောအားဖြင့် ငါမြင်တယ်၊ မြင်တာဟာ ငါပဲ စသည်ဖြင့် အယူအမြင်မှားတဲ့ အတ္တဒိဋ္ဌိဟာ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ အဲဒါဟာ ဝိပဿနာဖြင့် ရှုမိတိုင်း ရှုမိတိုင်းသာ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတွေမှာ တဒင်္ဂပဟာန်ဖြင့် အတ္တဒိဋ္ဌိကို ပယ်နေတာပါပဲ။

ဒါပေမယ့် ဒီလိုဝိပဿနာရှုပြီး တဒင်္ဂပဟာန်ဖြင့် ပယ်ရုံနဲ့တော့ ဒီအတ္တဒိဋ္ဌိက လုံးဝမကင် သေးဘူး။ မရှုမိတဲ့ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတွေမှာ ဒီအတ္တဒိဋ္ဌိက အခွင့်သင့်တိုင်း ဖြစ်ဖြစ်နေဦးမှာပဲ။ အဲဒီ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘောတွေကို သိမြင် သိမြင်ပြီး အဖြစ်အပျက် နှစ်ပါးလုံးကို မြင်နေရာက အပျက်သက်သက်ကို မြင်တဲ့ ဘင်္ဂဉာဏ်ဖြစ်လာတယ်။ အဲဒီအခါမှာ မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း မှတ်သိရတဲ့ အာရုံရော မှတ်သိတဲ့စိတ်ရော ပျောက်သွားတာကိုသာ တွေ့နေရတယ်။ ဒါကြောင့် ပေါ်လာတဲ့ အာရုံကိုလဲ မြဲတယ် ကောင်းတယ် အတ္တကောင်ပဲလို့ စွဲလမ်းစရာ မရှိဘူး။ မှတ်သိနေတဲ့စိတ်ကိုလဲ စွဲလမ်းစရာမရှိဘူး။ အတွင်းအပြင် အကုန်လုံး အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘောချည်းပဲ ဆိုတာ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိရတယ်။ အဲဒီ

ဘင်္ဂဉာဏ်က ရင်ပြန်တော့ ကြောက်ဖွယ်ထင်တဲ့ ဘယဉာဏ်ဆိုတာ ဖြစ်လာတယ်၊ အပြစ်မြင်တော့ ပြီးငွေ့တဲ့ နိဗ္ဗိဒါဉာဏ် ဖြစ်လာတယ်၊ ပြီးငွေ့တော့ အဲဒီအနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောမျှဖြစ်တဲ့ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတွေကို စွန့်လွှတ်လိုတဲ့ မုဉ္ဇိတုကာမျှတာဉာဏ် ဖြစ်လာတယ်၊ စွန့်လွှတ်ချင်တော့ စွန့်လွှတ်နိုင်အောင် တစ်ဖန်ကြိုးစားပြီးရှုတဲ့ ပဋိသင်္ခါဉာဏ်ဖြစ်လာတယ်၊ တစ်ဖန် ကြိုးစားပြီးရှုတော့ အဲဒီ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာဆိုတဲ့ သင်္ခါရတွေကို လျစ်လျူရှုတဲ့ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ် ဖြစ်လာတယ်၊ အဲဒီသင်္ခါရပေက္ခာ ဉာဏ်က ရင်သန်ပြည်စုံတဲ့အခါမှာ ခဏမစဲပျက်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတွေကို ရှုနေရင်းထဲက ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတွေ လုံးဝချုပ်ငြိမ်းတဲ့ နိဗ္ဗာန်အငြိမ်းဓာတ်ကို သိမြင်တဲ့ သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်ဆိုတာ ဖြစ်ပေါ်လာတယ်၊ အဲဒီ သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို တွေ့မြင်ရင် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတွေကို အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တလို့ သိမြင်မှုဟာ အတ္တဒိဋ္ဌိကို ပယ်နိုင်လောက်အောင် လုံးဝပြည်စုံသွားတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီနိဗ္ဗာန်ကို တွေ့မြင်ပြီးသည်မှ နောက်ကာလမှာ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတွေကို အသက်ရှင်နေတဲ့ အတ္တကောင် အနုနု ထင်မှတ်စွဲလမ်းမှုဟာ မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး၊ လုံးဝကင်းသွားတယ်၊ အဲဒီလို ကင်းသွားပုံကို ရည်ပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရားက ဒီလိုဖြေရှင်းဟောကြား တော်မူပါတယ်။

ဒိဋ္ဌိတို့ပယ်နိုင်အောင်ရှုခုံရှုနည်း

တံ-ထို ဒိဋ္ဌိတို့၏ ဖြစ်ရာ ကိန်းရာ မပြတ်ဖြစ်ရာ အသိုက်အအုံ ဘုံ အာရုံဖြစ်သော ခန္ဓာငါးပါးရုပ်နာမ်တရားကို နေတံ မမ-နု ဇေတံ မမ၊ ဤသည်ကား ငါဥစ္စာမဟုတ်၊ ငါခစ္စာအနေဖြင့် သာယာသိမ်းပိုက်သင့်သော အရာမဟုတ်ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ နေသောဟမသ္မံ နု သော အာကံ အာနိ ဟူ၍သည်ကား ငါမဟုတ်၊ ငါပဲဟု အထင်ကြီးစရာ မာန်တက်စရာ မဟုတ်ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ နမေသော အတ္တာတိ-နု မေ သော အတ္တာတိ- ဤသည်ကား ငါ၏ အတ္တကောင်အထည် ကိုယ်မဟုတ်၊ အနတ္တသဘောတရားမျှသာဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဇေတံ-ဤသဘောကို၊ ယထာဘူတံ၊ ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ၊ သမ္မပ္ပညာယ မှန်စွာသိသော ဝိပဿနာ ပုညာ မဂ်ပညာဖြင့်၊ ယဿတော-ရှုမြင်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ဧဝံ-ဤသို့ ငါဥစ္စာမဟုတ် ငါမဟုတ် ငါအတ္တမဟုတ်ဟု ရှုမြင်ခြင်းဖြင့်၊ ဝါ-ဤသို့ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဟု ရှုမြင်ခြင်းဖြင့်၊ ဧတသံ ဒိဋ္ဌိနု-ဤဆိုခဲ့သော အယူမှာ၊ အမြင်မှား ဒိဋ္ဌိတို့ကို၊ ပဟာနံ ဟောတိ - ပယ်ခြင်းဖြစ်ပါဟယ်-တဲ့။

အဲဒီမှာ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတရားတွေကို နေတံ မမ-နု ငါဥစ္စာမဟုတ်ဘူး၊ ငါဥစ္စာ အနေနဲ့ သာယာသိမ်းပိုက်စရာ ကောင်းတဲ့တရား မဟုတ်ဘူး-လို့ ရှုရမယ်၊ သိမြင်ရမယ်

တဲ့၊ အဲဒါဟာ စာသိအနေနဲ့တော့ မခက်လှပါဘူး၊ ကြားနာရုံနဲ့လဲ သိနိုင်ပါတယ်၊ ကျက်မှတ်ထားရုံနဲ့လဲ သိနိုင်ပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် အဲဒါက ကိုယ်တိုင် သိမဟုတ်ဘူး၊ တစ်ဆင့်ကြားလို့သိရတဲ့ သုတ-သိမျှသာ ရှိသေးတယ်၊ အဲဒီ သုတ သိလောက်နဲ့တော့ ကိလေသာကို မပယ်နိုင်သေးဘူး၊ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ တရားတွေမို့ ငါ့ဥစ္စာမဟုတ်ဘူး၊ ငါ့ဥစ္စာအနေနဲ့ မသာယာ မသိမ်းပိုက်သင့်ဘူးလို့ ဒီလိုဆင်ခြင်ကြည့် တဲ့ စိန္တာသိလောက်နဲ့လဲ ကိလေသာကို မပယ်နိုင်သေးဘူး၊ နုနုက ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်တွေကို တရစပ်ရှုမှတ်ပြီး သိမြင်တဲ့ ဘာဝနာသိ ကိုယ်တိုင်သိနဲ့ ကိလေသာကို ပယ်နိုင်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် အဲဒီလို တရစပ် မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီမှာ နုနုက ပြောခဲ့တဲ့ အတိုင်း ဝိပဿနာဉာဏ် ကောင်းကောင်း ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့အခါမှာ ဖြစ်ပေါ်လာသမျှ တွေဟာ ချက်ချင်းချက်ချင်း ပျောက်ပျက်သွားတာကို ချည်းတွေ့ရတယ်၊ အဲဒီလို တွေ့ရတဲ့အခါမှာ ဖြစ်ပြီး ပျက်သွားတဲ့ တရားတွေချည်းပဲ၊ မမြဲတဲ့ တရားတွေ ချည်းပဲ၊ မမြဲလို့ အားကိုးစရာမရှိတဲ့ တရားတွေချည်းပဲ၊ ကြောက်စရာ တရားတွေချည်းပဲ၊ ဆင်းရဲတွေချည်းပဲလို့ ဒီလို ကိုယ်တွေ့ ဉာဏ်တွေ့ သဘောကျပြီး သိမြင်ရတယ်၊ အဲဒီလိုသိရတော့ ကိုယ်တွင်းမှာရော ကိုယ်ပမှာရော ဘယ်ဟာမှ ငါ့ဥစ္စာအနေနဲ့ သာယာစရာ သိမ်းပိုက်စရာမရှိဘူး ဆိုတာကို ကောင်းကောင်း သဘောပေါက်ပြီး သိရတဲ့အတွက် သာယာမှု တဏှာကင်းသွားနိုင်ပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ အဲဒီလို ခဏမစဲ မပြတ် ဖြစ်ပျက်နေတာကိုချည်းတွေ့ပြီး မမြဲဘူးဆိုတာကို သိရတဲ့အတွက် "မြင်တာဟာ ငါပဲ၊ ကြားတာဟာ ငါပဲ၊ သိတာဟာ ငါပဲ၊ ပြုလုပ်တာဟာငါပဲ၊ ငါတတ်တယ် ငါမြတ်တယ် ငါသိတယ်" စသည်ဖြင့် အထင်ကြီးတဲ့ မာနလဲကင်းသွားနိုင်ပါတယ်၊ ယခုလူတွေမှာ အထင်ကြီးတဲ့မာန ဖြစ်နေတာဟာ မမြဲဘူးဆိုတာကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် မသိသေးလို့ပါပဲ၊ ပကတိလူတွေမှာ ဖြစ်တိုင်း ပျက်တိုင်းသော ရုပ်နာမ်တွေကို မရှုနိုင် မသိနိုင်ကြတဲ့အတွက် ရုပ်ကိုယ် ကြီးကလဲ တစ်သက်လုံးတည်မြဲ တည်နေတယ်လို့ ထင်နေကြတယ်၊ စိတ်ကလဲ တည်မြဲတည်နေတယ်လို့ ထင်နေကြတယ်၊ ကိုယ်ရော စိတ်ရော ငယ်ငယ်ကတည်းက ယခုထက်တိုင် တည်မြဲတည်နေတယ်လို့ ထင်နေတယ်၊ အလျင်က မြင်တာ ကြားတာ သိတာနဲ့ ယခုမြင်တာ ကြားတာ သိတာဟာ တစ်ယောက်တည်းပဲ၊ နောင်လဲ တည်မြဲတည်နေဦးမှာပဲလို့ ထင်နေကြတယ်၊ အဲဒီလို တည်မြဲတည်နေတယ်၊ တည်နေဦးမယ်လို့ထင်နေကြတဲ့အတွက် မာန်မာန တက်ကြွပြီး ထောင်လွှား

(၂၈)

သလ္လေသသုတ် တရားတော်ကြီး

နေကြတာပဲ။ ဖြစ်ခဲ့ကံ ရုပ်နာမ်တွေကို ဖြစ်တိုင်း ပျက်တိုင်း ရှုမှတ်လို့၊ ခဏမစဲ ပျက်ပျက်သွားတာကိုချည်း တွေ့နေတဲ့ ယောဂီမှာတော့ ငါပဲဆိုပြီး မာန်တက်စရာ ဘာမျှ မရှိတော့ဘူး။ နေသောမဟာသို့ ငါမဟုတ်ဘူး။ ငါအနေနဲ့ မာန်တက်စရာ မရှိဘူးဆိုတာကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့ ရှုမှတ်နေရင်း ကောင်းကောင်းသဘော ကျကျသွား ပါတယ်။ တချို့က ထုတ်ပြီးတော့တောင် ပြောတတ်ကြပါသေးတယ်။ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ရုပ်နာမ် ၂-ပါးမျှသာ ရှိတာပါပဲ။ မင်း မင်းကတော်စသည်ဖြင့် အလကား ဂုဏ်ယူနေကြတာပဲ စသည်ဖြင့် ပြောတတ်ကြပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ အဲဒီလို ခဏမစဲ ပျက်ပျက်သွားတာကိုချည်း တွေ့နေရတဲ့ ယောဂီမှာ အသက်ရှင်နေတဲ့ အတ္တကောင်ရယ်လို့ ထင်မှတ်စရာ ရှိလဲမရှိတော့ဘူး။ မြင်တာကလဲ မြင်ပြီး ပျောက်သွားတာပဲ။ ကြားတာကလဲ ကြားပြီး ပျောက်သွားတာပဲ။ ထိတာကလဲ ထိပြီးပျောက်သွားတာပဲ။ ကွေးတာ ဆန့်တာ လှုပ်ရှားတာတွေကလဲ ကွေးရင်း ဆန့်ရင်း လှုပ်ရှားရင်း တချိန်ချိန်နဲ့ ပျောက်ပျောက်သွားတာပဲ။ တစ်နေရာက တစ်နေရာ ကိုတောင် မရောက်ဘူး။ အင်မတန်အပျောက် မြန်ပါတယ်။ ကြံသိတာကလဲ ချက်ခြင်း ပျောက်ပျောက်သွားတာပဲ။ အဲဒီမှာ မှတ်သိတာကလဲ သိပြီးပျောက် သိပြီးပျောက်နဲ့ ပျောက်သွားတာချည်းပဲ။ သိစရာအာရုံရော သိတဲ့စိတ်ရော အတွဲလိုက် အတွဲလိုက် တစ်စုံ တစ်စုံ ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုချည်း တွေ့နေရတယ်။ ဒီတော့ တစ်သက်လုံး အသက်ရှင်နေတဲ့ ငါကောင် အတ္တကောင်ရယ်လို့ ထင်မှတ်စရာ ဘယ်ရှိတော့မလဲ။ ခဏမစဲ တချိန်ချိန်နဲ့ ပျောက်ပျောက်နေတဲ့ သဘောတရားမျှပဲ ရှိတယ်လို့ သိမြင်သဘော ကျနေပါတယ်။ အဲဒါဟာ "နမေသောအတ္တာ" ပျက်ပျက်သွားတာဟူသမျှဟာ ငါ၏ အတ္တမဟုတ်၊ အနတ္တသဘောတရားမျှချည်းပဲလို့ သိမြင်နေတဲ့ဉာဏ်ပါပဲ။

တကယ်သိအောင် မရှုနိုင်ကြလို့သာ အသက်ရှင်နေတဲ့အကောင် ရှိသလိုလို ထင်နေကြတာပါ။ မပြတ်ရှုမှတ်လို့ အစဉ်အတိုင်း အသိဉာဏ် ရင်ကျက်လာတဲ့ အခါကျတော့ ပေါ်လာသမျှဟာ ရှုမှတ်လိုက်ရင် ချက်ချင်းပျောက်သွားတာချည်းပဲ။ စိတ်ကလေးဆိုပါတော့ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် ထိုင်တယ် ထိတယ် စသည်ဖြင့် မှတ်နေရင်း စိတ်ကလေးက အပြင်ထွက်သွားတယ်ဆိုရင် ချက်ချင်းပဲ မှတ်သိနိုင်တယ်။ အဲဒီလို မှတ်သိလိုက်တော့ ချက်ချင်းပဲ ပျောက်သွားတယ်။ သူကမရှိတော့ဘူး။ အဲဒီစိတ်ကူးဟာ အစကလဲ မရှိဘူး။ မှတ်သိပြီးတော့လဲ မရှိဘူး။ ပျောက်သွားတယ်။ အဲဒါဟာ အမြဲတမ်း အသက်ရှင်နေတဲ့အကောင်ဟုတ်နိုင်ပါ့မလား။ ယောကျ်ား မိန်းမ

လို၊ ဆိုနိုင်ပါ့မလား၊ ဘာမှမဟုတ်ဘူး၊ သူသဘောအတိုင်း ဖြစ်ပေါ်လာပြီး ပျောက်သွားတဲ့ သဘောတရားမျှသာ ဟုတ်တယ်၊ အဲဒါကို အနတ္တ-အတ္တမဟုတ် သဘောတရားမျှလို့ ဆိုရတာပဲ နောက်တစ်ခုကတော့ မောင်းတယ် ပိန်တယ် စသည်ဖြင့် မပြတ်ရှုမှတ်နေတုန်း တစ်နေရာရာက ပူလာတယ်ဆိုပါတော့၊ အဲဒါကို 'ပူတယ် ပူတယ်လို့ စူးစိုက်ပြီး ရှုမှတ်ရတယ်၊ အဲဒီလို မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း ပူတဲ့သဘောကလေးဟာ အခိုးအငွေ့များ ထွက်ထွက်သွားသလို ဟာကနဲ ဟာကနဲ ပျောက်ပျောက်သွားတယ်၊ ပကတိလူများမှာလို ကြာရှည်စွာ တစ်ဆက်တည်း ပူမနေဘူး၊ မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း တပူချင်း တပူချင်း ပျောက်ပျောက်သွားတယ်၊ မှတ်သိတဲ့စိတ်ကလဲ သိရင်း ပျောက်ရင်း သိရင်း ပျောက်ရင်းနဲ့ ပူတာနဲ့အတူတူ အတွဲလိုက် အတွဲလိုက် ပျောက်ပျက်သွားတာကိုချည်း တွေ့နေရတော့ အသက်ရှင်နေတဲ့ အတ္တကောင်လို့ စွဲလမ်းစရာ မရှိတော့ဘူး၊ ပူလိုက် ပျောက်လိုက် ပူလိုက် ပျောက်လိုက်နဲ့ ပျောက်ပျောက်သွားတာဟာ အသက်ရှင်နေတဲ့ အကောင်ဟုတ်နိုင်ပါ့မလား၊ ယောက်ျားပဲ မိန်းမပဲ လို့ကော ဆိုနိုင်ပါ့မလား၊ သိသိပြီး ပျောက်ပျောက်သွားတဲ့ မှတ်သိမှုကကော အသက်ရှင်နေတဲ့အကောင် ဟုတ်နိုင်ပါ့မလား၊ ယောက်ျားပဲ မိန်းမပဲလို့ကော ဆိုနိုင်ပါ့မလား၊ အသက်ရှင်နေတဲ့ အကောင်လို့လဲ မဆိုနိုင်ဘူး၊ ယောက်ျား မိန်းမလို့လဲ မဆိုနိုင်ဘူး၊ သူဟာသူ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ သဘောမျှတရားသာ ဖြစ်တယ်၊ အဲဒီလို သိမြင်သဘောကျတဟာ အနတ္တဝိပဿနာဉာဏ် အစစ်ပါပဲ။

တချို့ဝိပဿနာလုပ်ငန်းစဉ်တွေမှာ တပွားပွားနဲ့ ဖြစ်ပျက်နေတာကို တွေ့ရတယ် လို့တော့ ဆိုပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် အဲဒီလို ရှုသိနေတဲ့စိတ်ရဲ့ အဖြစ်အပျက်ကိုတော့ ထင်ရှားမသိကြရဘူးတဲ့၊ အဲဒီလိုဆိုရင် ရှုသိနေတဲ့စိတ်ကို အသက်ရှင်နေတဲ့ ငါကောင်လို့ စွဲလမ်းမှု မကင်းသေးပေဘူး၊ ငါကရှုသိနေတယ်လို့ ထင်မှတ်စွဲလမ်းမှု ရှိနေဦးမှာပဲ၊ ဘုန်းကြီးတို့ ညွှန်ပြနေတဲ့ သတိပဋ္ဌာန်နည်းအရ ဒွါရ ၆-ပါးက ပေါ်လာသမျှ ရုပ်နာမ်တွေကို မပြတ်ရှုနေကြတဲ့ ယောဂီတွေမှာတော့ ပေါ်လာသမျှ အာရုံတွေ ခဏမစဲ ပျက်ပျက်သွားကိုလဲ ထင်ရှားတွေ့ရတယ်၊ မှတ်သိနေတဲ့ စိတ်ကလေး သိသိပြီး ပျောက်သွားတာကိုလဲ ထင်ရှားတွေ့ရတယ်၊ ဒါကြောင့် ပေါ်လာသမျှ အာရုံတွေလဲ သူသဘောအတိုင်း ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ သဘောတရားတွေချည်းပဲ၊ ရှုသိနေတဲ့ စိတ်လဲ သူသဘောအတိုင်း ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ သဘောတရားပဲလို့ ပိုင်ပိုင် နိုင်နိုင်ကြီး သိသွားတယ်၊ အဲဒါဟာ "နမေသောအတ္တံ" ငါ၏အတ္တမဟုတ်၊ အနတ္တ သဘောတရားမျှပဲလို့ ရှုမြင်တာပါပဲ၊ အဲဒီလို ရှုမြင်ပြီးတော့ ရှေ့နားက ပြောခဲ့တဲ့

(၃၀)

သလ္လောသသုတ် တရားတော်ကြီး

အတိုင်း ဝိပဿနာဉာဏ်တွေ အစဉ်အတိုင်းတက်ပြီး သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတွေ ချုပ်ငြိမ်းတဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို မြင်ရမယ်၊ အဲဒီလိုမြင်မှ အတ္တဝါဒ လောကဝါဒတွေနဲ့ စပ်တဲ့ အမြင်မှား အယူမှား ဒိဋ္ဌိတွေ လုံးဝကင်းစင်သွားတယ်၊ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက-

တေ-ဤခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်သဘောတရားကို၊ ယထာဘူတ-ဟုတ်တိုင်း မှန်စွာ၊ သမ္မပ္ပညာယ-ဝိပဿနာပညာ မဂ်ပညာဖြင့်၊ ယဿတော-ရှုမြင်သော ပုဂ္ဂိုလ် အား၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ငါဥစ္စာမဟုတ် ငါမဟုတ် ငါအတ္တမဟုတ်ဟု ရှုမြင်ခြင်းဖြင့်၊ ဝါ-ဤသို့၊ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဟု ရှုမြင်ခြင်းဖြင့်၊ တောသံ ဒိဋ္ဌိနံ-အတ္တဝါဒနှင့် လောကဝါဒနှင့်စပ်ဆိုင်သော ဤအမြင်မှား အယူမှား ဒိဋ္ဌိတို့ကို၊ ယဟာနံ ဟောတိ-ပယ်ခြင်းဖြစ်ပေသည်၊ ပဋိနိဿဂ္ဂေါ ဟောတိ-လုံးဝစွန့်ခြင်းဖြစ်ပေသည်-လို့ ဟောတော် မူပါတယ်။

အဲဒီမှာ အတိုချုပ်ကတော့ ဒွါရ ၆-ပါးက ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ ရုပ်နာမ် ခန္ဓာတွေကို ရှုမှတ်ပြီး ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတာကို သိမြင်ရမယ်၊ အဲဒီလို သိမြင် ပြီးတော့ မမြဲတဲ့ အနိစ္စတရားတွေချည်းပဲ၊ ဆင်းရဲတဲ့ ဒုက္ခတရားတွေချည်းပဲ၊ အဟ္တ ကောင်မဟုတ်တဲ့ အနတ္တသဘောတရားတွေချည်းပဲ-လို့ သိမြင်ရမယ်၊ အဲဒီမှာ ဒုက္ခ ထင်ရင် ငါဥစ္စာမဟုတ်ဘူး၊ ငါဥစ္စာအနေဖြင့် မသာယာ မသိမ်းပိုက်သင့်ဘူးလို့လဲ သိတော့တာပါပဲ၊ အနိစ္စထင်ရင် ငါမဟုတ် ငါပဲလို့ ဂုဏ်ယူပြီး မာန်မာနတက်စရာ မဟုတ်ဘူးလို့လဲ သိတော့တာပါပဲ၊ အနတ္တထင်ရင် ငါ၏အတ္တမဟုတ်ဘူးလို့ သိတာက တော့ အထူးပြောစရာမလိုပါဘူး၊ အဲဒီလို ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောတွေကို သိမြင်ပြီးတော့ သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို တွေ့မြင်ရမယ်၊ အဲဒီလို တွေ့မြင်မှ အမြင်မှား အယူမှား ဒိဋ္ဌိတွေ ကင်းတယ်၊ နှလုံးသွင်းအားထုတ် ခါစ သမာဓိ ဖြစ်ရုံလောက်နဲ့ အဖြစ်အပျက်ကို သိကာမျှ ဝိပဿနာဉာဏ် ဖြစ်ရုံလောက် နဲ့တော့ အဲဒီဒိဋ္ဌိတွေကို မပယ်နိုင်သေးဘူး၊ အဲဒီလို မပယ်နိုင်သေးပါဘဲနဲ့ ဈာန်ရ ရုံလောက်နဲ့ အထင်ကြီးနေတတ်ပုံကို မြတ်စွာဘုရားက ဆက်ပြီး ဟောတော်မူပါတယ်။

ဝေဇ္ဇာချာန်ရရှိနဲ့လဲ အထင်ကြီးတတ်သည်

ဌာနံ ခေါ် ပနေတံ စုန္တံ ဝိဇ္ဇတိ၊ ယံ က္ကုဓေကဇ္ဈော ဘိက္ခု၊ ဝိဝိဇ္ဇေဝ ကာမေဟိ ဝိဝိဇ္ဇ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ သဝိတက္ကံ သဝိစာရံ ဝိဝေကဓံ ဝိတိသုခံ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပန္တ ဝိဟရေယျ၊ တဿ ဝေမဿ "သလ္လောသေန ဝိဟရာမီ" တိ၊ န ခေါ် ပနေတေ စုန္တံ အရိယဿ ဝိနယေ သလ္လောခါ ဝုစ္စန္တိ၊ ဒိဋ္ဌိဓမ္မသုခဝိဟာရာ

ဧတေ အရိယဿ ဝိနယေ ဝုစ္စန္တိ။

စုန္ဒ-ချစ်သားစုန္ဒ၊ ဧတံ ခေါ် ဌာနံ-ယခုပြောမည့် အထင်လွဲစရာ အထင်ကြီး စရာအကြောင်းသည်။ ဝိစ္စတိ-ရှိပေ၏။ (ယခုပြောမည့် အထင်လွဲစရာ အထင်ကြီး စရာ အကြောင်းကလေး ရှိတယ်။ အဲဒါကို ပြောပြမယ်-လို့ ဆိုလိုပါတယ်။) ကုဓ- ဤသာသနာတော်၌၊ ဧကစ္စော ဘိက္ခု- အချို့ရဟန်းသည် ဝိဝိဇ္ဇေဝ ကာမေဟိ-လို ချင်စရာနှင့် လိုချင်မှု ကိလေသာကာမတို့မှ ကင်းဆိတ်၍သာလျှင်၊ ဝိဝိဇ္ဇ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ-နီဝရဏ အကုသိုလ်တရားမှ ကင်းဆိတ်၍သာလျှင်၊ သဝိတဏှ-ကြံစည်မှု လဲရှိသော၊ သဝိစာရ-စဉ်းစားဆင်ခြင်မှုလဲရှိသော၊ ဝိဝေကဓံ ဝိတိသုခံ-နီဝရဏကင်းလို့ ဖြစ်သည့် ဝိတိနှင့် ချမ်းသာလဲရှိသော၊ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပန္တ-ပဌမဈာန်ကို ရောက်၍ ရ၍၊ ဝိဟရေယျ-နေရာ၏။

မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်တွင်းမှာလဲ ဒီလိုရဟန်းအချို့ ရှိပါတယ်တဲ့။ ဘယ်လိုရဟန်းလဲဆိုရင် ပဌမဈာန်ကို ရနေတဲ့ ရဟန်းပါပဲ။ အဲဒီ ပဌမဈာန် ဆိုတာက ဘယ်လိုတရားလဲဆိုရင် ဈာန်ဆိုတာ ကသိုဏ်းအစရှိတဲ့ တစ်ခုတည်းသော အာရုံမှာ စူးစိုက်ပြီး တည်နေတဲ့ တရားပါပဲ။ တချို့က ပထဝီကသိုဏ်း မြေကသိုဏ်းအာရုံမှာ စူးစိုက်ပြီး တည်နေတယ်။ တချို့က အာပေါကသိုဏ်း ရေကသိုဏ်း အစရှိတဲ့ တခြားကသိုဏ်းအာရုံမှာ စူးစိုက်ပြီး တည်နေတယ်။ တချို့ကလဲ ဝင်လေထွက်လေ အာရုံမှာ စူးစိုက်ပြီး တည်နေတယ်။ တချို့က ဆံပင် မွေးညင်း အစရှိတဲ့ ၃၂-ခု ထဲက တစ်ခုခုမှာ စူးစိုက်ပြီး တည်နေတယ်။ တချို့က ဖူးဖူးရောင်တဲ့ လူသေကောင် ညိုမည်းပုပ်ပွနေတဲ့ လူသေကောင် အစရှိတဲ့ အသုဘအာရုံတစ်ခုခုမှာ စူးစိုက်ပြီး တည်နေတယ်။ အဲဒီလို သမထကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံ တစ်ခုတည်းအပေါ်မှာသာ စူးစိုက်ပြီး တည်ငြိမ်နေတဲ့ သဘောကို ဈာန်လို့ ခေါ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးက အဲဒီဈာန်သဘောကို လွယ်လွယ် မှတ်ရအောင် (တည်ငြိမ်ရုံမျှ၊ ရှုနေကာ၊ သမထဈာန်ခေါ်သည်)လို့ ဆောင်ပုဒ်ကလေး စီထားပါတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

တည်ငြိမ်ရုံမျှ၊ ရှုနေကာ၊ သမထဈာန်ခေါ်သည်။ (ဆို)

တည်ငြိမ်ရုံမျှ စူးစိုက်ပြီး ရှုနေတာကို သမထဈာန်လို့ ခေါ်ပါတယ်။ ဒါဖြင့် ဒီပြင် တခြားဈာန် ရှိပါသေးသလားလို့ မေးရာ ရှိပါတယ်။ တခြားဈာန်လဲရှိပါသေး တယ်။ အဲဒါက ဘာလဲဆိုရင် ဝိပဿနာဈာန်တဲ့ အဲဒါကိုလဲ ရွယ်လွယ်နဲ့ မှတ်ရအောင် (လက္ခဏာသုံးရပ်၊ ရှုသိမှတ်၊ ဝိပဿဈာန်ခေါ်သည်) လို့ ဆောင်ပုဒ်ကလေး စီထား ပါတယ်။ အဲဒါကိုလဲ ဆိုကြရမယ်။

(၃၂)

သလ္လောသသုတ် တရားတော်ကြီး

လက္ခဏာသုံးရပ်၊ ရှုသိမှတ်၊ ဝိပဿဈာန်ခေါ်သည်။ (ဆို)

အနိစ္စလက္ခဏာ ဒုက္ခလက္ခဏာ အနတ္တလက္ခဏာဆိုတဲ့ လက္ခဏာသုံးပါးကို ရှုမှတ် ပြီး သိတာက ဝိပဿနာဈာန်-တဲ့၊ အဲဒါဟာ လက္ခဏာသုံးပါးကို ရှုမှတ်ပြီး သိတဲ့ အတွက် လက္ခဏာပနိစ္စာန်လို့ အဋ္ဌကထာတွေမှာ ပြဆိုထားပါတယ်။ လွယ်လွယ်နဲ့ပြောရ ရင်တော့ ဝိပဿနာဈာန်ပါပဲ၊ ယခုပြောရမည့် ဈာန်ကတော့ အဲဒီဝိပဿနာဈာန် မဟုတ်ပါဘူး၊ သမထဈာန်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒါဟာ ကသိုဏ်းနိမိတ် အသုဘ နိမိတ် အစရှိတဲ့ အာရုံကို စူးစိုက်ပြီး ရှုနေတဲ့သဘော ဖြစ်တဲ့အတွက် အာရမ္မဏူ ပနိစ္စာန်လို့ အဋ္ဌကထာများမှာ ပြဆိုထားပါတယ်။ လွယ်လွယ်နဲ့ပြောရ ရင်တော့ သမထ ဈာန်ပါပဲ၊ အဲဒီသမထဈာန်က ပထမဈာန် ဒုတိယဈာန် စသည်ဖြင့် ရှစ်ပါး ရှိပါတယ်။ အဲဒီရှစ်ပါးထဲက ယခုစပြီး ပြောနေတဲ့ ဈာန်ကိုတော့ ပထမဈာန်လို့ ခေါ်ပါတယ်။

ပထမဈာန်၏ ဂုဏ်များ

အဲဒီပထမဈာန်မှာ လိုချင်နှစ်သက်စရာတွေကို လိုချင်နှစ်သက်ပြီး ကြံစည် တတ်တဲ့ ကိလေသာကာမဆိုတဲ့ ကာမစွန္တုနီဝရဂ္ဂဏ်ကလဲ ကင်းဆိတ်ပါတယ်တဲ့၊ ပကတိလူတွေမှာဆိုရင် ဒီလိုချင်နှစ်သက်မှု ကာမစွန္တုက အမြဲတမ်းလိုလို ဖြစ်နေတာ ပဲ၊ သမာဓိက အားမကောင်းသေးရင် တရားအားထုတ်နေဆဲမှာလဲ သူကဝင်ဝင်ပြီး ဖြစ်နေသေးတာပဲ၊ အဲဒီလို ဆိုးရွားတဲ့ ကာမအလိုဆန္ဒလဲ ပထမဈာန်မှာ ကင်းနေပါ တယ်တဲ့၊ နောက်ပြီးတော့ ဗျာပါဒခေါ်တဲ့ စိတ်ပျက် စိတ်ဆိုးမှု ဒေါသလဲ ကင်းနေပါ တယ်၊ ထိနမိဒွခေါ်တဲ့ ထိုင်းမှိုင်းပျင်းရိမှုလဲ ကင်းနေပါတယ်၊ စိတ်ပျံ့လွှင့်မှု ဥဒ္ဓစ္စ စိတ်ပူပန်မှု ကုက္ကုစ္စလဲ ကင်းနေပါတယ်၊ ယုံမှားတွေ့တော့မှ ဝိစိကိစ္ဆာလဲ ကင်းနေ ပါတယ်၊ ဈာန်ကုသိုလ် ဖြစ်ခွင့်မရအောင် တားမြစ်တတ်တဲ့ အဲဒီ နီဝရဏငါးပါး တရားတွေ အကုန်းကင်းနေကြပါတယ်၊ အဲဒါဟာ ဈာန်ဖြစ်ခိုက်မှာသာ မဟုတ်ဘူး၊ ဈာန်၏ရှေးနောက် ကာလတွေမှာလဲ ကင်းနေကြပါတယ်၊ ဒီနီဝရဏတွေ ကင်းနေတယ် ဆိုရင်ကို ကောင်းလှပါပြီ။

အဲဒီနီဝရဏတွေ ကင်းရုံမျှတွင် မဟုတ်သေးဘူး၊ အဲဒီနီဝရဏတွေ ကင်းနေ လို့ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ပီတိနဲ့သုခဆိုတာလဲ ဖြစ်ပေါ်ပြီး ရှိနေပါတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီ ဈာန်ဖြစ်နေတဲ့အချိန်မှာ နှစ်သိမ့်ဝမ်းမြောက်တဲ့ ပီတိတွေကြောင့် တစ်ကိုယ်လုံးမှာ တငြိမ်ငြိမ် တသိမ့်သိမ့်နဲ့ ဘယ်လိုကောင်းမွန်းမသိအောင်လဲ ကောင်းနေပါတယ်၊ စိတ်ကလဲ အင်မတန် ရွှင်လန်းချမ်းသာနေပါတယ်၊ စိတ်ချမ်းသာတဲ့အတွက် တစ်ကိုယ်

လုံးမှာလဲ ညောင်းညာပင်ပန်းခြင်း ဆင်းရဲခြင်းဆိုတာတွေ လုံးဝကင်းပြီး အင်မတန် ချမ်းသာနေပါတယ်။

ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း နီဝရဏခေါ်တဲ့ အကုသိုလ်တရားဆိုးတွေ ကင်းပြီး အလွန်အကဲ နှစ်သိမ့်ဝမ်းမြောက်တဲ့ ပီတိ၊ အလွန်အကဲချမ်းသာတဲ့ သုခဆိုတာတွေနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့အပြင် အလွန်ထက်သန်တဲ့ ကြံစည်မှုဝိတက်နဲ့ စဉ်းစားဆင်ခြင်မှုဝိစာရ ဆိုတာ တွေ့နဲ့လဲ ပြည့်စုံတယ်။ အဲဒီလိုထူးခြားတဲ့ ဝိတက် ဝိစာရ ပီတိ သုခတွေနဲ့ ပြည့်စုံပြီးတော့ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံမှာ တကြံတည်း တည်ငြိမ်နေတဲ့ သမာဓိကလဲ ဖြစ်နေ တယ်။ အဲဒီလို ကိုယ်အလိုရှိတဲ့အတိုင်း တစ်ခုတည်းသော အာရုံမှာ စူးစူးစိုက်စိုက် တည်ငြိမ်နေတဲ့ ဈာန်သမာဓိနဲ့ ပြည့်စုံနေပါတယ်တဲ့။ အဲဒီမှာ ဝိတက်ဝိစာရ ပီတိ သုခ(ဧကဂ္ဂထာဆိုတဲ့) သမာဓိအားဖြင့် ဈာန်အင်္ဂါငါးပါးလုံး ထင်ရှားဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီဈာန်ဖြစ်နေတဲ့အချိန်မှာ ဣရိယာပုတ်ကလဲ မလှုပ်မယှက် ကြံကြံတည်ပြီးတော့ ခိုင်ခံ့နေပါတယ်။ ဈာန်ဝင်စားနေတဲ့အခါမှာဆိုရင် တစ်နာရီ နှစ်နာရီ သုံးနာရီ စသည် ဖြင့် အကြာကြီးလဲ တည်နေတာပဲ။ တစ်နေ့လုံး တစ်ညလုံးလဲ တည်နေတာပဲ။ ထိုင်လျက် ဝင်စားနေရင် ထိုင်လျက်ပဲ။ တစ်နာရီ နှစ်နာရီ စသည် တစ်နေ့လုံး တစ်ညလုံးစသည်ဖြင့် တည်မြဲတည်နေတယ်။ လဲကျသွားခြင်း ယိမ်းယိုင်ခြင်း ဆိုတာ မျိုးတွေဟာ မရှိဘူး။ အဲဒါကို သေသေချာချာ မှတ်ထားကြ။ တချို့က တုံးလုံးပက်လက် လဲနေတာ ကိုးရိုးကားရား လူးလိမ်နေတာကို တရားထူးလို့ထင်မှတ်နေကြတယ်။ အဲဒါကတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ ဈာန် မဂ် ဖိုလ် ဆိုတာတွေဟာ အပ္ပနာဇောတွေပဲ။ အပ္ပနာဆိုတာ ထိုင်ခြင်း ရပ်ခြင်း အစရှိတဲ့ ဣရိယာပုတ်တွေကို မူလက တည်မြဲ အတိုင်းပင် ခိုင်စေတတ်တယ်။ ဒါကြောင့် "အပ္ပနာဇောနံ ဣရိယာပထမ္ဘိ သန္တာမေတိ" လို့ အဋ္ဌကထာတွေမှာ အထင်အရှား ပြဆိုထားပါတယ်။

အပ္ပနာဇောနံ - ဈာန်မဂ်ဖိုလ်ဟူသော အပ္ပနာဇောသည်။ ဣရိယာပထမ္ဘိ- ထိုင်ခြင်း ရပ်ခြင်း စသော ဣရိယာပုတ်ရပ်ကိုလည်း။ သန္တာမေတိ-တည်မြဲ တည်စေလျက် ခိုင်မာစေတတ်ပါတယ်-တဲ့။ ဒါကြောင့် တရားအားထုတ်နေရင်း လဲကျသွားတာတွေ လူးလိမ်နေတာတွေကတော့ သုရားအလိုတော်ကျ ပိဋိက ကျမ်းဂန် နဲ့ညီတဲ့ တရားထူးဖြစ်ပုံတွေ မဟုတ်ဘူးဆိုတာ တထစ်ချ မှတ်ထားကြရမယ်။

ယခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း နီဝရဏတရားဆိုးတွေ ကင်းပြီးတော့ ထက် သန်တဲ့ ဝိတက် ဝိစာရတွေနဲ့ ပြည့်စုံသည့်အပြင် အလွန်ထူးခြားတဲ့ ပီတိ သုခတွေနဲ့လဲ ပြည့်စုံပြီး တစ်ခုတည်းသောအာရုံမှာ တည်ငြိမ်နေတဲ့ သမာဓိ ဖြစ်နေတယ်ဆိုတာ

(၃၄)

သလ္လောသုတ် တရားတော်ကြီး

အင်မတန် အားရစရာ အထင်ကြီးစရာ တရားပါပေ။ ဒါကြောင့် အထင်ကြီးတတ်ပုံကို မြတ်စွာဘုရားက ဆက်ပြီးတော့ ဒီလိုဖော်ပြသွားပါတယ်။

တဿ-ထိုသို့ ထူးခြားသော ပထမဈာန်သို့ ရောက်ရှိနေသော ပုဂ္ဂိုလ်အား၊ သလ္လောနေ ဝိဟာရဓိတိ-ကိလေသာကို ခေါင်းပါးစေသော အကျင့်ဖြင့်နေရပါပေသည်ဟူ၍၊ ဧဝံ-ဤသို့ ထင်မြင်ခြင်းသည်၊ အဿ-ဖြစ်ရာ၏၊ ဝါ ဖြစ်နိုင်ပေ၏။

ကိလေသာကို ခေါင်းပါးစေတတ်တဲ့ ကိလေသာတွေကို ယယ်တတ်တဲ့ ကင်းစေတတ်တဲ့ တရားထူးနဲ့ မွေ့လျော်နေရပါတယ်။ တရားထူးကို ရပေပြီ-လို့ ဒီလို ထင်တတ်ပါတယ်-တဲ့၊ အဲဒီလို ထင်တာဟာ အကြောင်းမဲ့ထင်တာ မဟုတ်ဘူး၊ ထင်စရာအကြောင်းရှိလို့ ထင်တာပဲ၊ တရားအားထုတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ တရားထူးကို တွေ့ရလိမ့်မယ်-လို့ မျှော်လင့်ပြီး အားထုတ်နေတယ်၊ ဒီတော့ ထူးထူးခြားခြား ကလေးကိုတွေ့ရင် တရားထူးပဲလေလားလို့ ထင်မြင် အောက်မေ့မိတတ်တယ်၊ တောထဲမှာ မှီရှာတဲ့လူဟာ ဖွေးဖွေးကိုမြင်ရင် မှီလေလားလို့ တွေးမိတာလိုပဲ၊ တရားအလုပ်ကိုက အထင်ကြီးစရာအလုပ်ဆိုတော့ ထူးထူးခြားခြားကလေးတွေ့ရင် အထင်ရောက်မိတတ်တာပါပဲ၊ တချို့မှာ သမာဓိနိမိတ် အထူးကလေးတွေ့တာနဲ့လဲ တရားထူးထင်မှတ်ပြီး အားရနေတယ်၊ တချို့မှာတော့ ညွှန်ပြတဲ့ဆရာကိုက မပိုင်မနိုင်တာနဲ့ ထူးခြားတဲ့အတွေ့ကလေး တစ်စုံတစ်ခုလောက်နဲ့ တရားထူးရပြီလို့ အဆုံးအဖြတ်ပေးတဲ့အတွက် အားရကျေနပ်နေတတ်တယ်၊ တချို့မှာ ဈာန်ကိုတောင် မရောက်သေးပါဘူး၊ နိဝရဏကလေး အတော်အတန်ကင်းပြီး ပီတိသုဒ္ဓါကလေးများကို တွေ့တာနဲ့ တရားထူးရပြီလို့ ယူဆပြီး အားရနေတတ်တယ်၊ ယခုဘုရားဟောတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကတော့ ပထမဈာန်ကို တကယ်ရောက်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ပါပဲ၊ ဒါပေမယ့် အဲဒီဈာန်ဟာ သမာဓိစာန်းမျှသာ ရှိပါသေးတယ်၊ ရုပ်နာမ် ၂-ပါးကို ပိုင်းခြားသိတဲ့ ပထမအဆင့် ဝိပဿနာစာန်းတောင် မရောက်သေးပါဘူး၊ အဲဒီထက်မြင်တဲ့ အဖြစ်အပျက် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ လက္ခဏာကို သိတဲ့ ဝိပဿနာ ဉာဏ်တွေနဲ့တော့ ဝေးပါသေးတယ်၊ အဲဒီ ဈာန်သမာဓိလောက်နဲ့ ဒီဈာန်ပုဂ္ဂိုလ်က အားရကျေနပ်ပြီးတော့ သလ္လောအကျင့်ဖြင့် နေရပါတယ်လို့ အထင်ရောက်နေပါတယ်တဲ့၊ အဲဒါဟာ အထင်ရောက်ရုံမျှပါပဲ၊ တကယ်သလ္လောတရားတော့ မဟုတ်သေးပါဘူး၊ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက ဆက်ပြီးတော့ ဒီလို အဆုံးအဖြတ် ပေးတော်မူပါတယ်။

ပန-ထိုသို့ ကိလေသာကို ခေါင်းပါးစေသော အကျင့်ဖြစ် နေရပေသည်ဟု ထင်မှတ်သော်လည်း၊ စုန္တ-ချစ်သားစုန္တ၊ ဧတေ-ဤဈာန်တရားတို့ကို အရိယဿ

ဝိနယေ-ဘုရား၏အဆုံးအမ၌၊ သလ္လောခါ-ကိလေသာကို ခေါင်းပါးစေသော အကျင့်တို့ဟူ၍၊ နခေါ ဝုစ္စန္တိ-မဆိုအပ်ကုန်သေးပေ၊ (ဒီပဌမဈာန်တရားတွေကို မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်မှာ ကိလေသာကို ခေါင်းပါးစေတဲ့ သလ္လောအကျင့်လို့ မခေါ်ရ မဆိုရသေးဘူးတဲ့။)

ပဌမဈာန်ကို ရရုံနဲ့ သလ္လောအကျင့်ဖြင့် နေရပါသည်-လို့ ဒီလို ထင်မှတ်တတ်တယ်၊ သလ္လောအကျင့်ဆိုတာ တော်တော်ကြာတော့ ဆက်ပြီး ကြားရပါလိမ့်မယ်၊ ကိလေသာကို အမြစ်ပြတ် အကြွင်းမဲ့ ပယ်နိုင်သည်အထိ ပြီးစေနိုင်ပါတဲ့ အကျင့်ကိုမှ မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာမှာ သလ္လောအကျင့်လို့ ခေါ်တယ်၊ ဒီဈာန်ကတော့ အကြွင်းမဲ့ မပယ်နိုင်ဘူး၊ ကွာစေရုံလောက်သာ စွမ်းနိုင်တယ်၊ ဒါကြောင့် ဈာန်ကို မြတ်စွာဘုရားသာသနာတော်မှာ သလ္လောအကျင့်လို့ မဆိုရသေးဘူးတဲ့၊ ဒါပေမယ့် ဒီဈာန်လောက်ရရင်ပဲ သောတာပန်ဖြစ်ပြီ၊ ရဟန္တာဖြစ်ပြီလို့ ဒီလိုအထင်မျိုးကတော့ ဖြစ်တတ်ပါတယ်၊ ဘုရားလက်ထက်တော်ကလဲ ဒီလိုအထင်ရောက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ရှိခဲ့တာပဲ၊ ဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံပြီးတဲ့နောက်မှာလဲ ရှိခဲ့တာပဲ၊ သာဓကဝတ္ထု အနည်းငယ် ထုတ်ပြရဦးမယ်။

အထင်ရောက်တဲ့ ရဟန်းငါးရာဝတ္ထု

တစ်ချိန်က ရဟန်းတော်ငါးရာဟာ မြတ်စွာဘုရားထံမှ ကမ္မဋ္ဌာန်းယူပြီးတော့ တောအရပ်မှာ တရားအားထုတ်ကြတယ်၊ ဈာန်ရတဲ့အခါ ကိလေသာ ဖြစ်ပေါ်လာတာကို မတွေ့ကြရတဲ့အတွက် ရဟန်းကိစ္စပြီးပြီလို့ အထင်ရောက်ပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရားထံ လျှောက်ကြားဖို့ လာကြတယ်၊ ဇေတဝန်ကျောင်းတော် တံခါးဝရောက်တဲ့အခါ မြတ်စွာဘုရားက အရှင်အာနန္ဒကို "အဲဒီ ရဟန်းတွေ သုသာန်ကို သွားပြီးမှ ဘုရားထံ လာရမယ်" ဆိုတဲ့ အကြောင်းကို ပြောကြားစေလိုက်တယ်၊ အရှင်အာနန္ဒက သွားပြီး အဲဒီအကြောင်းကို ပြောကြားတယ်၊ ဒီတော့ အဲဒီငါးရာသော ရဟန်းတော်တွေက သုသာန်ကို သွားကြတယ်၊ ဟိုတုန်းက သုသာန်မှာ သုသေကောင်တွေကို မြေကြီးထဲ မမြှုပ်ဘဲ ပစ်ထားတားတွေ ရှိဟန်တူပါတယ်၊ ဒီလိုမဟုတ်ရင်လဲ မီးရှိမည့် အလောင်းတွေက လောလောလတ်လတ် ရှိနေကြတာရင်လဲ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီရဟန်းတွေဟာ သုသာန်ရောက်တော့ တစ်ရက်နှစ်ရက် လွန်ပြီးဖြစ်တဲ့ အလောင်းတွေကို မြင်ရတဲ့အခါ ရွံ့ရှာစက်ဆုပ်တဲ့ ဒေါမနဿ ဒေါသဖြစ်ကြပါသတဲ့၊ သေပြီးခါစ ဝိသသာဂ အလောင်းတွေကို မြင်ရတဲ့ အခါ တပ်မက်မှုရာဂ ဖြစ်ကြပါသတဲ့၊ အဲဒီတော့မှ အဲဒီ ရဟန်းတော်တွေဟာ မိမိတို့ ကိလေသာမကင်းသေးကြောင်း

(၃၆)

သလ္လေသသုတ် တရားတော်ကြီး

သိကြရပါသတဲ့၊ အဲဒီအခါမှာ မြတ်စွာဘုရားက ဇေတဝန်ကျောင်းတော် ဂန္ဓကုဋ် တိုက်ကပဲ နေတော်မူလျက် ရောင်ခြည်တော်လွှတ်ပြီး ဂါထာတစ်ပုဒ် တရားကို ဟောတော်မူပါတယ်။ အဲဒီတရားကို ကြားနာရင်း အဲဒီ ရဟန်းငါးရာဟာ အရဟတ္တဖိုလ် ရောက်ပြီး ရဟန္တာ ဖြစ်သွားကြပါတယ်။

ဒီပြင်လဲ ဘုရားလက်ထက်တော်က တရားရပြီလို့ အထင်ရောက်ပြီး ပြော ကြားကြတာတွေ ရှိပါသေးတယ်။ ယခု ဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန် စံပြီးတဲ့နောက် နှစ်ပေါင်း ၄၀၀ အတွင်းက ဖြစ်ခဲ့တဲ့ သာဓကဝတ္ထုများကို ထုတ်ပြဦးမယ်။

ဓမ္မာနာဂဓထေရ်ဝတ္ထု

ဘုရားပရိနိဗ္ဗာန်စံပြီးတဲ့နောက် နှစ်ပေါင်း ၃၀၀ ကျော် ၄၀၀ အတွင်းက သီဟိုဠ်ကျွန်းတောင်ပိုင်း တလင်္ကရတိဿဆိုတဲ့ တောင်မှာ အရှင်ဓမ္မဒိန္နဆိုတဲ့ ရဟန္တာ မထေရ်တစ်ပါး ရှိခဲ့တယ်။ အဲဒီအခါတုန်းက ဟင်္ကနဆိုတဲ့ကျောင်းမှာ ရဟန္တာ ဖြစ် ပြီလို့ အထင်ရောက်နေတဲ့ မထေရ်ကြီးတစ်ပါး ရှိတယ်။ ဘွဲ့အမည်ကတော့ မဟာ နာဂလှိုဠေါပါတယ်။ တစ်နေ့သောအခါမှာ အရှင်ဓမ္မဒိန္နက အဲဒီမထေရ်ကြီးထံ သွား ရောက်ပြီး ပြဿနာများစွာကို မေးပါတယ်။ မထေရ်ကြီးက အလွယ်တကူနဲ့ ဖြေရှင်း ပြပါတယ်။ ဒီတော့ အရှင်ဓမ္မဒိန္နက အရှင်ဘုရား၏ ဉာဏ်တော်ဟာ အလွန်ထက်မြက် ပါပေတယ်။ တရားထူးကို ဘယ်တုန်းက ရထားပါသလဲလို့ မေးပါတယ်။ ရဟန်းကိစ္စ ပြီးခဲ့တာ အနှစ် ၆၀ ကျော်ခဲ့ပါပြီလို့ မထေရ်ကြီးက ဖြေပါတယ်။ အဘိညာဉ်တန်ခိုး များ လေ့လာပါသေးသလားလို့ မေးပြန်ပါတယ်။ လေ့လာကြောင်း ပြန်ကြားပါတယ်။ ဒါဖြင့် အရှင်ဘုရား ဆင်ကြီးတစ်ကောင် ဖန်ဆင်းလိုက်စမ်းပါလို့ အရှင်ဓမ္မဒိန္နက လျှောက်ပါတယ်။ မထေရ်ကြီးက အဘိညာဉ်တန်ခိုးဖြင့် ချက်ချင်းဖန်ဆင်းလိုက်တယ်။ အဲဒီဆင်ကြီးဟာ နာရွက်များကိုလဲ ကုပ်၊ အမြီးကိုလဲ ဆန့်ထောင်ပြီးတော့ နာမောင်း ကိုလဲ သူပါးစပ်ထဲထည့်ပြီး စူးရှပြင်းထန်တဲ့ အသံကို အော်ပြီးတော့ အရှင်ဘုရားဆီ ကို ပြေးလာအောင် နှလုံးသွင်းကမ္မဋ္ဌာန်း ပြုလိုက်ပါဦးလို့ အရှင်ဓမ္မဒိန္နက လျှောက် ပြန်တယ်။ မထေရ်ကြီးက လျှောက်တဲ့အတိုင်း နှလုံးသွင်း အဓိဋ္ဌာန်ပြုလိုက်တဲ့အခါ ဆင်ကြီးက မထေရ်ကြီးဆီကို တစ်ဟုန်တည်း အတင်းပြေးလာတယ်။ အဲဒါကို မြင်တော့ မထေရ်ကြီးက ကြောက်တာနဲ့ ထပြေးဖို့ ပြင်ပါသတဲ့။ အဲဒီအခါ အရှင် ဓမ္မဒိန္နက မထေရ်ကြီးရဲ့ သင်္ကန်းစွန်းကို ဆွဲပြီးတော့ "ရဟန္တာမှာ ကြောက်လန့်ခြင်း ရှိပါသေးသလား"လို့ မေးပါတယ်။ အဲဒီတော့ မဟာနာဂမထေရ်ကြီးက မိမိဟာ ပုထုဇဉ်မျှသာ ဖြစ်ကြောင်း သိပြီးတော့ အရှင်ဓမ္မဒိန္နထံမှာ ကမ္မဋ္ဌာန်း တောင်းတယ်။

အရှင်ဓမ္မဒိန္န ညွှန်ကြားတဲ့အတိုင်း အားထုတ်ပြီး ရဟန္တာအစစ် ဖြစ်တော်မူပါသတဲ့။

အဲဒီ မဟာနာဂမထေရ်ကြီးဟာ ဒေါသစရိုက်ရှိတဲ့အတွက် ကြောက်ဖွယ်ထင်အောင် ဖန်ဆင်းပြီး ကြောက်လန့်မှု ဒေါမနဿနှင့် ဒေါသ ပေါ်လာအောင် အရှင်ဓမ္မဒိန္နက စီမံရခြင်း ဖြစ်ပါသတဲ့၊ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ်နှင့် သမ္မောဟ ဝိနောဒနီ အဋ္ဌကထာများမှာတော့ ဒီမဟာနာဂမထေရ်ကြီး၏ နေရာကျောင်းကို ဥစ္စတလင်္ကကျောင်းလို့ ပြဆိုထားပါတယ် ဟင်္ကကနကျောင်းမှာ အထင်ရောက်နေတဲ့ မထေရ်ကြီးကိုတော့ မဟာဒတ္တမထေရ်လို့လဲ ပြဆိုထားပါတယ်၊) နောက်ပြီးတော့ စိတ္တလတောင် ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်းမှာ သီတင်းသုံးနေတဲ့ မထေရ်တစ်ပါး အကြောင်းကိုလဲ ဒီသလ္လောသုတ်အဖွင့်မှာ ပြထားပါသေးတယ်၊ ယခု အဲဒီ မထေရ်ကြီး အကြောင်းကိုလဲ ပြောဦးမယ်။

စူဠသုမ မထေရ် ဝတ္ထု

စိတ္တလတောင်ဆိုတာလဲ သီဟိုဠ်ကျွန်းရဲ့ တောင်ဘက်စွန်းမှာ ရှိပါတယ်၊ ဒုဋ္ဌဂါမဏိမင်းရဲ့ ခမည်းတော် ကာကဝဏ္ဏတိဿမင်းကြီး၏ စိုးစံရာ မဟာဂါမရဲ့ အရှေ့မြောက်ဘက် မိုင်သုံးလေးဆယ်ခန့်မှာ ရှိပါတယ်၊ အဲဒီ ခေတ်တုန်းက ရဟန္တာတွေများစွာ ဖြစ်ပေါ်တဲ့ တောကျောင်းအရပ်ပါပဲ၊ အဲဒီ စူဠသုမထေရ်ကြီးထံလဲ အရှင်ဓမ္မဒိန္နက သွားရောက်ပြီးတော့ နည်းတူပဲ မေးပါတယ်၊ အဲဒီမထေရ်ကြီးလဲ နည်းတူပဲ ဖြေကြားပါတယ်၊ အဲဒီမထေရ်ကြီးကို ရေကန်ကြီးတစ်ခု ဖန်ဆင်းခိုင်းတယ်၊ အဲဒီ ရေကန်ထဲမှာ ပဒုမ္မာကြာရုံကြီး ဖန်ဆင်းခိုင်းတယ်၊ အဲဒီကြာရုံမှာ အင်မတန်ကြီးတဲ့ ပဒုမ္မာကြာပန်းကြီး ဖန်ဆင်းခိုင်းတယ်၊ အဲဒီကြာပန်းပေါ်မှာ ရပ်တည်ပြီးတော့ အင်မတန် သာယာတဲ့ အသံနဲ့ သီချင်းဆိုပြီး ကနေတဲ့ မိန်းမရုပ်ကိုလဲ ဖန်ဆင်းခိုင်းတယ်၊ မထေရ်ကြီးက ခိုင်းတဲ့အတိုင်းပါပဲ ချက်ချင်း ချက်ချင်း ဖန်ဆင်းလိုက်တယ်၊ အဲဒီအခါမှာ အရှင်ဓမ္မဒိန္နက သီချင်းဆိုပြီး ကနေတဲ့ မိန်းမရုပ်ကို ခဏလောက် ကြည့်နေရစ်ပါဦးလို့ ပြောပြီး ကျောင်းခန်းထဲဝင်သွားပါတယ်၊ အဲဒီအခါ ကိုယ်တိုင် ဖန်ဆင်းထားတဲ့ မိန်းမရုပ်ကို ကြည့်နေရင်း မထေရ်ကြီးမှာ အနှစ် ၆၀ ပတ်လုံး ဝေးကွာငြိမ်သက်နေခဲ့တဲ့ ကိလေသာတွေလှုပ်ရှား ဖြစ်ပေါ်လာကြပါသတဲ့၊ အဲဒီတော့မှ အဲဒီစူဠ သုမ မထေရ်ကြီးလဲ ပုထုဇဉ်မျှသာ ဖြစ်ကြောင်းသိပြီးတော့ အရှင်ဓမ္မဒိန္နထံမှာ ကမ္မဋ္ဌာန်းယူပြီး အားထုတ်လို့ ရဟန္တာ အစစ်ဖြစ်တော်မူပါတယ်တဲ့၊ ဒီမထေရ်ကြီးကတော့ ရာဂစရိုက်ရှိတဲ့အတွက် ကိန်းနေတဲ့ ရာဂအငုတ်ကလေး ပေါ်လာအောင် အရှင်ဓမ္မဒိန္နက ရာဂဖြစ်ဖွယ်အာရုံကို ဖန်ဆင်းခိုင်းတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

(၃၈)

သလ္လောသုတ် တရားတော်ကြီး

ထူးခြားတဲ့အတွေ့တွေကို တွေ့ရတယ်

ယခုပြောခဲ့တဲ့ အကြောင်းအရာတွေကတော့ ဟိုးရှေးခေတ်သာသနာတော် အင်မတန် ထွန်းပနေတဲ့အခါများက အထင်ရောက်ပုံ အကြောင်းအရာတွေပါပဲ။ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်တွေက ဈာန်အဘိညာဉ်တွေရပြီး အင်မတန် အဆင့်အတန်းမြင့်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် တွေဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလို အထင်ရောက်တာဟာ သမာဓိကလေး ထူးထူးခြားခြား ဖြစ်ရုံမျှနဲ့လဲ ဖြစ်တတ်တယ်။ ယခုနေအခါမှာတော့ ဘာမျှမဟုတ်သေးဘဲနဲ့ သူအစွဲနဲ့ သူ အထင်ရောက်နေကြတာတွေလဲ ရှိနေကြပါတယ်။ ဝိပဿနာရှုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မှာ နည်းမှန်လမ်းမှန်နဲ့ အားထုတ်လိုရှိရင် ရုပ်နာမ်အဖြစ်အပျက်ကိုမြင်တဲ့ ဥဒယဗ္ဗယ ဉာဏ်ရောက်တဲ့အခါ အရောင်အလင်း ပီတိပဿဒ္ဓိ သုခ သဒ္ဓါ အစရှိသော ထူးခြား တဲ့အတွေ့တွေကို လွန်လွန်ကဲကဲ တွေ့ရတယ်။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာ အဲဒီလိုဟာတွေ မုချ တွေ့ရတယ်လို့ ဆိုထားပါတယ်။ အဲဒီတော့ ဝိပဿနာ ရှုပါလျက်နဲ့ အဲဒီအရောင်အလင်း ပီတိစသည်ကို ထူးထူးခြားခြား မတွေ့ရလို့ရှိရင် နည်းလမ်းကပဲ မမှန်လို့လား။ အားထုတ်မှုကပဲ လိုနေသေးလို့လားဆိုတာ စဉ်းစားစရာပါပဲ။ အဲဒီလို ထူးထူးခြားခြား တွေ့ကို တွေ့ရတဲ့အခါမှာ တရားထူးရပြီလို့ အထင်ရောက်တတ်တယ်။

ဇုတ်ဇောတ်ချမ်းသာရေး တရား

ယခု ဒီသုတ်မှာ မြတ်စွာဘုရားက တိုက်ရိုက် ထုတ်ဖော်ပြီး ဟောနေတာ ကတော့ ဈာန်တရားတွေနဲ့စပ်ပြီး အထင်ရောက်ပုံတွေပါပဲ ပဌမဈာန်ရတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်က အဲဒီ ပဌမဈာန်ကိုပဲ ကိလေသာကင်းစင်နိုင်တဲ့ သလ္လောအကျင့်လို အထင်ရောက်နေ ပုံကို ယခုဟောခဲ့ပြီ။ အဲဒီပဌမဈာန်ဟာ ကိလေသာတွေကို အမြစ်ပြတ်ပယ်နိုင်တဲ့ သလ္လောအကျင့် မဟုတ်သေးပါဘူးတဲ့။ အဲဒီဈာန်ကို ဝင်စားနေခိုက်မှာ ကိုယ်ရော စိတ်ပါ ချမ်းသာစွာ နေရတဲ့အတွက် မြတ်စွာဘုရား၏ အဆုံးအမ သာသနာတော်မှာ တော့ အဲဒီဈာန်ကို ဒိဋ္ဌဓမ္မ သုခဝိဟာရ ခေါ်တဲ့ မျက်မှောက်ဘဝ ချမ်းသာစွာ နေထိုင်ရေး တရားမျှသာ မည်တယ်ဆိုတဲ့အကြောင်း မြတ်စွာဘုရားက ဒီလို ဆက်ပြီး ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

တော-ဤဈာန်တရားတို့ကို၊ အင်္ဂုယဿဝိနယေ-မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာ တော်၌၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရ-မျက်မှောက်ဘဝ၌ ချမ်းသာစွာ နေထိုင်ရရေး တရားတို့ ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ-ခေါ်ဆိုအပ်ကုန်၏-တဲ့။

ဈာန်ဝင်စားနေခိုက်မှာ အာရုံတစ်ခုတည်းမှာသာ တည်ငြိမ်နေတဲ့ ဈာန်စိတ်

ဖြင့် ချမ်းသာနေပါတယ်။ မကောင်းတဲ့ အာရုံတွေကို မမြင်ရ မကြားရ မတွေ့ရဘဲ ချမ်းသာနေပါတယ်။ တစ်နာရီဝင်စားနေရင် တစ်နာရီလုံး ချမ်းသာနေပါတယ်။ ၂-နာရီ ၃-နာရီ စသည်ဖြင့် ဝင်စားနေရင် ၂-နာရီ ၃-နာရီ စသည်ဖြင့် ပိုင်းခြားထားတဲ့ ကာလပတ်လုံး အခြားမရှိဘဲ ဈာန်ချမ်းသာဖြင့် မပြတ်ချမ်းသာနေပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဈာန်တရားတွေကို ဒိဋ္ဌိဓမ္မသုခဝိဟာရ မျက်မှောက်ကိုယ်၌ ချမ်းသာစွာ နေရေးတရားလို့ ဆိုပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ ပီတိ သုခ ကေဂ္ဂတာဆိုတဲ့ အင်္ဂါ ၃-ပါးရှိတဲ့ ဒုတိယဈာန်ကို ရရုံနဲ့ သလ္လောအကျင့်ထင်မှတ်ပြီး ကျေနပ်ပုံ သုခ ကေဂ္ဂတာဆိုတဲ့ အင်္ဂါ ၂-ပါးရှိတဲ့ တတိယဈာန်ကို ရရုံနဲ့ သလ္လောအကျင့်ထင်မှတ်ပြီး ကျေနပ်နေပုံ၊ ဥပေက္ခာ ကေဂ္ဂတာဆိုတဲ့ အင်္ဂါ ၂-ပါးပင်ရှိတဲ့ စက္ခုဏ္ဍဈာန်ကို ရရုံနဲ့ သလ္လောအကျင့်ထင်မှတ်ပြီး ကျေနပ်နေပုံများကိုလဲ မြတ်စွာဘုရားက ဖော်ပြပြီး အဲဒီဈာန်တွေလဲ သလ္လောအကျင့် မဟုတ်သေးကြောင်း၊ ဒိဋ္ဌိဓမ္မသုခဝိဟာရ မျှသာဖြစ်ကြောင်းများကို ဟောတော်မူပါတယ်။ အဲဒီဒုတိယ တတိယ စက္ခုဏ္ဍဈာန်တွေဟာ တစ်ဆင့်ထက်တစ်ဆင့် သာသာပြီး မြင့်မြတ်တဲ့ဈာန်တွေ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်မှာတော့ အဲဒီဈာန်တွေကိုလဲ သလ္လောအကျင့်လို့ မဆိုရသေးဘူး။ မျက်မှောက်ကိုယ်၌ ချမ်းသာစွာနေရေး တရားများလို့သာ ဆိုရတယ်။

နောက်ပြီးတော့ အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန် ဝိညာဏဉ္စာယတနဈာန် အာကိဉ္စညာယတနဈာန် နေဝသညာနာသညာယတနဈာန်ဆိုတဲ့ အရူပါဝစရ ဈာန်များကို ရရုံနဲ့ ကိလေသာကို ခေါင်းပါးစေတဲ့ သလ္လောအကျင့်ဖြင့် နေရပါပေပြီလို့ အားရကျေနပ်နေကြပုံများကိုလဲ ဖော်ပြပြီးတော့ အဲဒီအရူပါဝစရဈာန်တွေကိုလဲ ဘုရားသာသနာတော်မှာ သလ္လောအကျင့်လို့ မဆိုရသေးကြောင်း၊ အလွန်ငြိမ်သက်တဲ့ ဈာန်များဖြစ်တဲ့အတွက် သန္တဝိဟာရ ငြိမ်သက် ငြိမ်းချမ်းစွာနေရေး တရားများလို့သာ ခေါ်ဆိုရကြောင်းများကို မြတ်စွာဘုရားက ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

ဝိပဿနာမှာလဲ ဈာန်သဘောတွေ ဝါဝင်နေတယ်

ဝိပဿနာရှုရာမှာလဲ အဲဒီဈာန်တွေနဲ့ ခပ်တူတူဖြစ်နေပုံတွေ ရှိတယ်။ ရှုမှတ်လို့ အချိုးကျလာပြီး ကောင်းခါစမှ သမ္မသနဉာဏ်သိုင်းလောက်အတွင်းမှာ အာရုံပေါ်အောင် ကြံမှု ဝိတက်လဲ ထင်ရှားတယ်။ အာရုံကို ထပ်ခါ ထပ်ခါ သုံးသပ်ဆင်ခြင်မှု ဝိစာရလဲ ထင်ရှားတယ်။ နှစ်သိမ့်အာရမ္မ ပီတိလဲ ထင်ရှားတယ်။ စိတ်ရွှင်လန်း ချမ်းသာမှု သုခလဲ ထင်ရှားတယ်။ မှတ်ရာ မှတ်ရာ အာရုံနဲ့ ကပ်ခနဲ ကပ်ခနဲ

(၄၀)

သလ္လေသသုတ် တရားတော်ကြီး

စူးစိုက်တည်ကြည်မှု သမာဓိလဲ ထင်ရှားတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီအခါမှာ ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း ဈာန်အင်္ဂါငါးပါးရှိတဲ့ ပဌမဈာန်နဲ့ ခပ်တူတူ ဖြစ်နေပါတယ်။

ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ရောက်တဲ့အခါမှာ အာရုံကို ကြံမှု သုံးသပ်ဆင်ခြင်မှု မရှိတော့ဘဲ ပေါ်လာသမျှအာရုံကို မှတ်သိရုံမျှ မှတ်သိသွားနေတယ်။ အဲဒီအခါမှာ ပီတိ သုခတွေက အလွန်အကဲ ဖြစ်နေတယ်။ အလွန်ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာဖြစ်ပြီး ဘယ်လိုကောင်းမှန်းမသိအောင် ကောင်းနေတတ်တယ်။ စိတ် ပျံ့လွင့်ခြင်း မရှိဘဲ တည်ငြိမ်နေတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီအခါမှာ ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း အင်္ဂါသုံးပါး ရှိတဲ့ ဒုတိယဈာန်နဲ့ ခပ်တူတူ ဖြစ်နေပါတယ်။

အရောင်အလင်းအစရှိတဲ့ ဥပက္ကိလေသတွေ ပျောက်သွားတဲ့အခါ မှတ်ရတဲ့ အာရုံရဲ့ အဖြစ်အပျက်ကို ရှင်းလင်းပြတ်သားစွာ သိရတဲ့ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် အရင်စား ဖြစ်လာတယ်။ အဲဒီအခါမှာတော့ နှစ်သိမ့်ဝမ်းမြောက်မှု ပီတိမပါတော့ဘဲ စိတ်ချမ်းသာ မှုက အလွန်အကဲ ထင်ရှားပါတယ်။ စိတ်လဲ ပျံ့လွင့်ခြင်း မရှိဘဲ သာပြီး တည်ငြိမ် နေတယ်။ အဲဒီအခါမှာ ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း သုခ ကေဂ္ဂတာဆိုတဲ့ အင်္ဂါ ၂-ပါးရှိတဲ့ တတိယဈာန်နဲ့ ခပ်တူတူ ဖြစ်နေတယ်။

ဘင်္ဂဉာဏ် အစရှိတဲ့ အထက်ပိုင်း ဉာဏ်တွေကျတော့ အများအားဖြင့် စိတ်ရွှင်လန်း ဝမ်းသာမှု မရှိဘဲ ဥပေက္ခာနဲ့ ကေဂ္ဂတာ ထင်ရှားတတ်တယ်။ အထူး အားဖြင့် သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်မှာ လျစ်လျူရှုတဲ့ ဥပေက္ခာသဘောက ပိုပြီးထင်ရှား တတ်တယ်။ အဲဒီလိုအခါမှာ ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း ဥပေက္ခာကေဂ္ဂတာဆိုတဲ့ အင်္ဂါ ၂-ပါးရှိတဲ့ စတုတ္ထဈာန်နဲ့ ခပ်တူတူ ဖြစ်နေတယ်။

နောက်ပြီးတော့ တစ်ခါတစ်ရံမှာ ကိုယ်ကြီးတစ်ကိုယ်လုံးလဲ ပျောက်ပြီးတော့ တစ်ခြားတစ်ပါး ရုပ်အထည်ဒြပ်တွေလဲ ထင်ပေါ်ခြင်းမရှိဘဲ ဟင်းလင်းပြင်ထဲ ရောက်နေ သလို ထင်ရတယ်။ အဲဒီလိုအခါမှာ အာကာသာနဉ္စယတနဈာန်နဲ့ ခပ်တူတူ ဖြစ်နေတယ်။ တစ်ခါတစ်ရံမှာ စိတ်တစ်မျိုးတည်းသာ ပေါ်နေလို့ အဲဒီစိတ်ကိုချဉ်း ရှုရတယ်။ အဲဒီလို အခါမှာ ဝိညာဏဉ္စယတနဈာန်နဲ့ ခပ်တူတူ ဖြစ်နေတယ်။ တစ်ခါတစ်ရံမှာ ဘာမျှမရှိတာကိုချဉ်း ရှုမှတ်နေရသလို ထင်ရတယ်။ အဲဒီလိုအခါမှာ အာကိဉ္စညာယ တနဈာန်နဲ့ ခပ်တူတူ ဖြစ်နေတယ်။ တစ်ခါတစ်ရံမှာ ပေါ်လာတဲ့စိတ်ကလဲ အလွန်သိမ်မွေ့ပြီးတော့ စိတ်ကလဲ အလွန်သိမ်မွေ့နေလို့ စိတ်ဟာ မရှိသလိုလို ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီလိုအခါမှာ နေဝသညာနသညာယတနဈာန်နဲ့ ခပ်တူတူဖြစ်နေတယ်။

အဲဒီလို ဈာန်နဲ့သံတူဖြစ်နေတဲ့အတွက် ဝိပဿနာကို သာယာပြီး အထင်
ရောက်တတ်တယ်။ အထူးအားဖြင့် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်တဲ့အခါမှာ အရောင်
အလင်းတွေလဲ တွေ့ရပြီးတော့ ပီတိသုခအစရှိသော အထူးတွေကို တွေ့ရတဲ့အတွက်
တရားထူးလို့ထင်မှတ်ပြီး အားရနေတတ်တယ်။ အဲဒီလို အားရကျေနပ်နေရင် ဝိပဿနာ
ဉာဏ်က မတိုးတက်တော့ဘူး။ ဒါကြောင့် ဝိပဿနာအရာမှာလဲ ပေါ်လာသမျှ အထူး
တွေကို ရှုမှတ်ပြီး ပယ်ပယ်သွားဖို့ လိုပါတယ်။

ယခုဒီသလ္လောသုတ်မှာတော့ မြတ်စွာဘုရားက ဈာန်သမာပတ်တွေကို
သလ္လောအကျင့်ထင်မှတ်ပြီး အားရကျေနပ်နေတတ်ကြပုံတွေကို ဖော်ပြပြီးတော့ အဲဒီ
ဈာန်သမာပတ်တွေဟာ ကိလေသာတွေကို အမြစ်ပြတ် ခေါင်းပါးအောင် ကင်းပြတ်
သွားအောင်ပယ်နိုင်တဲ့ သလ္လောအကျင့် မဟုတ်သေးဘူး။ မျက်မှောက်ကိုယ်၌ ချမ်းသာ
စွာနေရေး တရားနှင့် ငြိမ်သက်ငြိမ်းချမ်းစွာ နေရေးတရားများသာ ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့်
ကိလေသာတို့ အမြစ်ပြတ်ခေါင်းပါးစေနိုင်ကင်းပြတ်စေနိုင်တဲ့ သလ္လောအကျင့်ကို
ကျင့်ရမယ်ဆိုတဲ့ အကြောင်းကို ဒီလိုဆက်ပြီး ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

သာသနာတော်၌ သလ္လောအကျင့်

က္ခမ ခေါ ပန ဝေါ စုန္တ သလ္လောခေါ ကရဏီယော။

စုန္တ-ချစ်သားစုန္တ၊ က္ခမ ပန-ဤငါဘုရား၏ အဆုံးအမသာသနာ၌မူကား၊
ဝေါ-ဗုဒ္ဓသာသနာဝင် ဖြစ်ကြသော သင်တို့သည်၊ သလ္လောခေါ-ကိလေသာကို အမြစ်ပြတ်
ငြိမ်းကောင် ခေါင်းပါးစေတတ်သော အကျင့်ကို၊ ကရဏီယော ပြုကျင့်အပ်ပေ၏။

သလ္လောအကျင့်ကို ကျင့်ရမယ်တဲ့၊ ဘယ်လိုကျင့်ရမလဲ ဆိုတော့-

ပရေဝိဟိသကာ ဘဝိဿန္တိ၊ မယမေတ္တ အဝိဟိသကာ ဘဝိဿာ
မာတိ သလ္လောခေါ ကရဏီယော-တဲ့။

ပရေ-တစ်ပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဝိဟိသကာ-သူတစ်ပါးကို မညှာတာ
ဘဲ ညှင်းဆဲနှိပ်စက်တတ်ကုန်သည်၊ ဘဝိဿန္တိ-ဖြစ်ကြကုန်လတ္တံ့၊ မေတ္တ-သူတစ်ပါး
တို့က ညှင်းဆဲကြမည့် ဤအရာ၌၊ မယ-ငါတို့သည်၊ အဝိဟိသကာ-မညှင်းဆဲ
မနှိပ်စက်ကုန်သည်၊ ဘဝိဿာမ-ဖြစ်ကုန်အံ့၊ က္ကတိ-ဤသို့၊ သလ္လောခေါ-ကိလေသာ
ကို ခေါင်းပါးစေသော အကျင့်ကို၊ ကရဏီယော-ပြုကျင့်အပ်ပေ၏-တဲ့။

သလ္လောအကျင့်နဲ့ မပြည့်စုံတဲ့သူတွေကတော့ ကိုယ်ချင်းစာမှမရှိဘဲ သူတစ်ပါး

(၄၂)

သလ္လောသသုတ် တရားတော်ကြီး

ကို ရက်ရက်စက်စက် ညှဉ်းဆဲနိပ်စက်ကြလိမ့်မယ်၊ အဲဒီလို သူတစ်ပါးတွေက နိပ်စက်ကြမည့်အရာမှာ ငါတို့ကတော့ ကိုယ်ချင်းစာကာသနားပြီး မညှဉ်းဆဲဘဲ နေကြမယ်၊ ညှဉ်းဆဲမှုကို ရှောင်ကြဉ်ကြမယ်လို့ ဒီလိုကျင့်ရမယ်၊ အဲဒီလို ကျင့်တာဟာ သလ္လောသအကျင့်ပါပဲတဲ့။

သလ္လောသသုတ်မှာ လိုရင်းတရားက ယခုမှ ရောက်လာတယ်၊ ရှေ့ပိုင်းက အခြေခံတရားတွေကို နာနေကြရတာ တစ်နာရီခွဲလောက်တောင်ရှိသွားပြီ၊ ဒီသုတ်မှာ ဟောထားတဲ့ ပယ်ရမည့်တရားတွေက ဝိဟိသာ- ညှဉ်းဆဲမှုကစပြီး ၄၄-ပါးရှိတယ်၊ အဲဒါတွေကို အတိုချုပ် လွယ်လွယ်နဲ့ မှတ်ထားရအောင် ဆောင်ပုဒ်အလင်္ကာ တစ်ပုဒ် စီထားတယ်၊ အဲဒီဆောင်ပုဒ်မှာလဲ တချို့နေရာမှာ လင်္ကာရေးနည်းနောက်မလိုက်ဘဲ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို အလေးပြုပြီး ရေးထားတာလဲ နည်းနည်းပါတယ်၊ အဲဒီဆောင်ပုဒ်ကို ယခု လိုက်ဆိုကြရမယ်။

ခေါင်းစဉ်ဆောင်ပုဒ်ကြီး

ဝိဟိသာ ပါတ၊ အဒိန္နနှင့်၊ အဗြဟ္မစရိယာ၊ မုသာ၊ ပိသု၊ ဖရ သမ္မာ၊
အဘိဇ္ဇ၊ ဗျာနှင့်၊ ဆယ်ဖြာ မိစ္ဆတ္ထ၊ စဉ်တိုင်းပြု၍၊ ထိန၊ ဥဒ္ဒစ္စာ၊ ဝိစိကိစ္ဆာနှင့်၊
ကောဓာ၊ ပနာဟ၊ မက္ခ၊ ပဠာ၊ ဣဿာ၊ မစ္ဆေ၊ သာဠေ၊ မာယာ၊ အတိမာ၊
ထမ္မ၊ ဒုဗ္ဗစနှင့်၊ ပါပမိတ္တာ၊ ပမာဒေါ တစ်ဖြာ၊ သဒ္ဓါမရှိ၊ အဟိရိက၊ နောတ္တပ္ပနှင့်၊
သုတနည်းဘိ၊ ပျင်းရိတစ်ရပ်၊ မုဋ္ဌဿစ္စ၊ ဒုပ္ပညတာ၊ ယူသည်းစွာဟု၊
ကိလေသာဘေး၊ လေးဆယ်လေးကို၊ ဝေးဝေးစွန့်စေ၊ ညွှန်ပြပေသည်၊
သလ္လောသသုတ် မိန့်ခွန်းတည်း။

အဲဒါဟာ သလ္လောသအကျင့်ဖြင့် ပယ်ရမည့် အကုသိုလ်တရား ၄၄-ပါးရဲ့ ခေါင်းစဉ်ဆောင်ပုဒ်ပဲ၊ ဝေဌထားတဲ့ စာရွက်ထဲမှာ အဲဒီအကုသိုလ် ၄၄-ပါးကို အစဉ်အတိုင်း ကဏန်းစဉ်နဲ့ ပြထားပါတယ်၊ ဝိဟိသာ၊ ပါတ၊ အဒိန္နနှင့်၊ အဗြဟ္မစရိယာ မုသာ ပိသု၊ ဖရ သမ္မာ၊ အဘိဇ္ဇ ဗျာနှင့်-အဲဒီတိုင်အောင် အကုသိုလ် တရား ၁၀-ပါးရှိတယ်၊ (၁) ဝိဟိသာ-ညှဉ်းဆဲခြင်း၊ (၂) ပါဏာတိပါတ-သတ္တဝါကို သတ်ခြင်း၊ (၃) အဒိန္နဒါန-သူ့စ္စာကို လုယက်ခိုးယူခြင်း၊ (၄) အဗြဟ္မစရိယ- မေထုန်မှုကိုပြုခြင်း၊ (၅) မုသာဝါဒ-လိမ်လည်ပြောဆိုခြင်း၊ (၆) ပိသုဏဝါစာ-ကုန်းတိုက်ခြင်း၊ (၇) ဖရသဝါစာ-ဆဲဆိုခြင်း၊ (၈) သပ္ပပ္ပလာပ-အနှစ်မဲစကား ပြောဆိုခြင်း၊ (၉) အဘိဇ္ဇာ-သူ့စ္စာကို ရရန်ကြံခြင်း၊ (၁၀) ဗျာပါဒ သူတစ်ပါးကို သေပျက်စေရန် ကြံခြင်း၊ အဲဒီ ၁၀-ပါးရဲ့ ခေါင်းစဉ်ပါပဲ။

အဲဒီကနောက်-ဆယ်ဖြာမိစ္ဆတ္တ၊ စဉ်တိုင်းပြတ်-ဆိုတာက (၁)မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ-မှားစွာယူခြင်း၊ (၂) မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပ-မှားစွာကြံခြင်း၊ (၃) မိစ္ဆာဝါစာ-မှားစွာပြောခြင်း၊ (၄) မိစ္ဆာကမ္မန္တ-မှားစွာပြုခြင်း၊ (၅) မိစ္ဆာအာဇီဝ-မှားစွာအသက်မွေးခြင်း၊ (၆) မိစ္ဆာဝါယာမ-မှားစွာအားထုတ်ခြင်း၊ (၇) မိစ္ဆာသတိ-မှားစွာအမှတ်ရခြင်း၊ (၈) မိစ္ဆာသမာဓိ-မှားစွာစိတ်တည်ခြင်း၊ (၉) မိစ္ဆာဉာဏ-မှားစွာဆင်ခြင်ခြင်း၊ (၁၀) မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ-မှားစွာလွတ်ခြင်းဆိုတဲ့ အဲဒီမိစ္ဆာတရားဆယ်ပါးကို အစဉ်အတိုင်း ပြထားတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ရှေ့ကတစ်ဆယ်နဲ့ ယခုတစ်ဆယ်ပါးလိုက်ရင် နှစ်ဆယ်ရှိသွားပြီ။

အဲဒီကနောက် (၂၁) ထိနမိဒ္ဓ-စိတ်ထိုင်းမှိုင်းခြင်း၊ (၂၂) ဥဒ္ဓစ္စ-စိတ်ယုံလွင်ခြင်း၊ (၂၃) ဝိစိကိစ္ဆာ-ယုံမှားခြင်း၊ (၂၄) ကောဓ-အမျက်ထွက်ခြင်း၊ (၂၅) ဥပနာဟ-ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်း၊ (၂၆) မက္ခ-သူ့ကျေးဇူးကို ချေဖျက်ခြင်း၊ (၂၇) ပဠာသဂုဏ်ကြီးသူနှင့် ဖက်ပြိုင်ခြင်း၊ (၂၈) ဣဿာ-မနာလိုခြင်း၊ (၂၉) မစ္ဆရိယ-ဝန်တိုခြင်း၊ (၃၀) သာဠေယျ-ဟန်ဆောင်၍ ပလွှားခြင်း-ဒီထိအောင် သုံးဆယ်ရှိသွားပြီ။ ဒါတွေကတော့ ဆောင်ပုဒ်အရပင် ထင်ရှားနေပါပြီ။ အခြားသုတ်များမှာတော့ မာယာပြီးမှ သာဠေယျကို ဟောတယ်။ ဒီသုတ်မှာတော့ သာဠေယျကို ရှေးဦးစွာ ဟောထားတယ်။ အဲဒီအစဉ် အတိုင်းပဲ ဆောင်ပုဒ် စီထားပါတယ်။

ဒါကြောင့် အဲဒီသာဠေယျပြီးတော့ (၃၁) မာယာ-မိမိအပြစ်ကို ဖုံးကွယ်လှည့် ပတ်ခြင်း၊ (၃၂) ထမ္ဘ-အရိုအသေမပြနိုင်ခြင်း၊ (၃၃) အတိမာန-အလွန်အထင်ကြီးခြင်း၊ (အခြားသုတ်များမှာ အတိမာနကို ရှေးဦးစွာ ဟောတယ်။ ဒီသုတ်မှာတော့ ထမ္ဘကို ရှေးဦးစွာ ဟောထားပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဆောင်ပုဒ်မှာတော့ ကာရန်ရတဲ့ အတိုင်း "အတိမာ, ထမ္ဘ"လို့ပဲ စီထားတယ်။) (၃၄) ဒုဗ္ဗစတာ-ဒေါဝစဿတာ-ဆို ဆုံးမာက်ခြင်း၊ (၃၅) ပါပမိတ္တာတာ-မိတ်ဆွေညွှန် ပေါင်းခြင်း၊ (၃၆) ပမာဒ-ကုသိုလ်ရေး၌မေ့ခြင်း၊ (၃၇) အသဒ္ဓတာ-သဒ္ဓါတရားမရှိခြင်း၊ (၃၈) အဟိရိက-အကုသိုလ်မှ မှုတ်ခြင်း၊ (၃၉) အနောတ္တပ္ပ-အကုသိုလ်မှ မကြောက်ခြင်း၊ (၄၀) အပ္ပသုတတာ-အကြားအမြင်နည်းခြင်း၊ ဒီထိအောင် လေးဆယ်ရှိသွားပြီ။ ဒါတွေလဲ ဆောင်ပုဒ်အရပင် ထင်ရှားနေပါပြီ။ အဲဒီကနောက် -

(၄၁) ကောသဇ္ဇ-ပျင်းရိခြင်း၊ (၄၂) မုဋ္ဌဿစ္စ-သတိလွတ်ခြင်း သတိမေ့ခြင်း၊ (၄၃) ဒုပ္ပညတာ-ဝိပဿနာပညာမဲခြင်း၊ (၄၄) သန္နိဒ္ဓိပရာမာသ-အယူသည်းခြင်း၊ ဒါတွေလဲ ဆောင်ပုဒ်အရပင် ထင်ရှားနေပါပြီ။ အဲဒီ ၄၄ ပါးဟာ ဒီသလ္လောသသုတ်မှာ ပယ်ရမည့် အကုသိုလ်ကိလေသာအဖြစ်ဖြင့် ထုတ်ဖော်ပြီး ဟောထားတာတွေ

(၄၄)

သလ္လောသုတ် တရားတော်ကြီး

ဖြစ်ပါတယ်၊ ဒါကြောင့်-

သလ္လောသုတ် အကျယ်ပြချက်

ယခုပြောခဲ့တဲ့ လေးဆယ်လေးပါးသော အကုသိုလ်တရားတွေကို ဈာန်သမာပတ်မျှဖြင့် အမြစ်ပြတ်ကင်းငြိမ်းအောင် မပယ်နိုင်ဘူး၊ အဲဒီအကုသိုလ် ၄၄-ပါးရဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်တဲ့ သီလ သမာဓိ ပညာအကျင့်ကို ပြည့်စုံအောင်ကျင့်မှ အဲဒီအကုသိုလ်တွေကို အမြစ်ပြတ် ငြိမ်းစေနိုင်တယ်၊ အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့် သောတာပတ္တိမဂ်ကို ရောက်မှ အမြစ်ပြတ် ငြိမ်းစေနိုင်တယ်၊ သောတာပတ္တိမဂ်ကိုရောက်ရင် အဲဒီ ၄၄-ပါးထဲက မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိရယ်၊ အယူသည်းတာရယ်၊ ဝိစိကိစ္ဆာရယ်၊ ပါဏာတိပါတရယ်-ဒီလို အကုသိုလ် တရားတွေ အမြစ်ပြတ် ကင်းငြိမ်းသွားတယ်၊ အတိုချုပ် အားဖြင့်ဆိုရင် အပါယ်လေးပါးကို ကျရောက်စေနိုင်တဲ့ အကုသိုလ်တရားတွေ အကုန်လုံး ကင်းငြိမ်းသွားတယ်၊ အဲဒီလို အကုသိုလ်တရား ကိလေသာတရားတွေ ကင်းငြိမ်းသင့်သမျှ ကင်းငြိမ်းဖို့က အရေးကြီးပါတယ်၊ သမာဓိရတယ်၊ ဈာန်ရတယ်၊ အကြားအမြင်ပေါက်တယ်၊ တရားထူးရတယ်ဆိုရုံနဲ့ ကိစ္စပြီးတာ မဟုတ်ဘူး၊ အောက်ထစ်ဆုံး ယခုပြောခဲ့တဲ့ ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာ ပါဏာတိပါတ အစရှိတဲ့ အပါယ်လားကြောင်း ကိလေသာတွေ ကင်းငြိမ်းဖို့က အရေးကြီးပါတယ်၊ အဲဒီကိလေသာတွေ မကင်းငြိမ်းဘူးဆိုရင် တရားထူးရတယ်ဆိုတာဟာ ဘာမျှအရာမရောက် ဘူးလို့သာ မှတ်ထားကြပေတော့။

သာသနာပမှာ ဈာန်ရတာဟာ အဲဒီဈာန်မပျက်စီးဘဲ သေသွားရင် ဗြဟ္မာ့ပြည်ရောက်ပြီး အသက်ရှည်စွာနေရဖို့ ဒါလောက်ပဲ အကျိုးရှိတယ်၊ အဲဒီဗြဟ္မာ့ဘုံက စုတေတဲ့အခါ လူ့ဘုံ နတ်ဘုံကို ပြန်ရောက်လာရမယ်၊ အဲဒီအခါ ကာမဂုဏ် အာရုံတွေနဲ့ပျော်မွေ့ပြီး အပါယ်လားကြောင်း မကောင်းမှုတွေကို ပြုမိရင် အပါယ် ၄-ပါးလဲ ကျရဦးမှာပဲ၊ နောက်ပြီးတော့ ဒီသာသနာတော်အတွင်းမှာ ဈာန်ရနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်လဲ အဲဒီဈာန်လောက်နဲ့ အားရကျေနပ်နေရင် သာသနာပ ဈာန်ရပုဂ္ဂိုလ်နဲ့ အတူတူပါပဲ၊ အပါယ် ၄-ပါးက လွတ်မြောက်တဲ့ တရားကို မရောက်နိုင်ဘူး၊ ထူးတာကတော့ သာသနာတွင်း ဈာန်ရပုဂ္ဂိုလ်က အဲဒီဈာန်ကို အခြေခံပြုပြီး ဝိပဿနာရှုလိုက်ရင်တော့ အပါယ်ဆင်းရဲ သံသရာဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်စေနိုင်တဲ့ မဂ်ဖိုလ်တရားထူးတွေကိုလဲ ရနိုင်ပါတယ်၊ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက အဲဒီလို ဈာန်လောက်နဲ့ အားရမနေဘဲ အကုသိုလ်တရားတွေကို အမြစ်ပြတ်ပယ်နိုင်တဲ့ သလ္လောသုတ်ကို ကျင့်ဖို့ရာ ဒီမှာ ဟောကြားထားပါတယ်။

အဝိဟိသာတရား

အဲဒီမှာ ရှေးဦးစွာ အဝိဟိသာဆိုတဲ့ မညှဉ်းဆဲခြင်း တရားကစပြီး ဟောထားပါတယ်။ သူတစ်ပါးကို ညှဉ်းဆဲတယ်ဆိုတာ တော်တော်မတရားတဲ့ အမှုပါပဲ။ စဉ်းစားကြည့်ပါ။ သူများက ကိုယ်ကိုလာပြီး အကြောင်းမဲ့ နိုင်လိုမင်းထက် ညှဉ်းဆဲမယ်ဆိုရင် ခွင့်ပြုလက်ခံနိုင်ပါမည်လား။ လက်မခံနိုင်ဘူး။ စွမ်းနိုင်မယ်ဆိုရင် အဲဒီညှဉ်းဆဲတဲ့သူကို ချေပမှာပဲ။ လူတိုင်း လူတိုင်း သတ္တဝါတိုင်း သတ္တဝါတိုင်း ဒီသဘောချည်းပါပဲ။ အဲဒီတော့ ကိုယ်လက်မခံနိုင်တဲ့ ညှဉ်းဆဲမှုကို သူတစ်ပါးအား ပြုမယ်ဆိုရင် တော်ပါမလား။ မတော်ဘူးလို့ပဲ ဖြေရပေလိမ့်မယ်။ အဲဒီလို ကိုယ်ချင်းစာတရားနဲ့ ဆင်ခြင်ပြီး ညှဉ်းဆဲမှုကို မပြုလုပ်ဘဲ ကြံ့ရှောင်သွားဖို့ပါပဲ။ အဲဒီ မညှဉ်းဆဲမှုကိုတော့ သတ္တဝါတိုင်းက လက်ခံနိုင်ပါတယ်။

အိန္ဒိယမှာဆိုရင် ဒီမညှဉ်းဆဲမှုဆိုတဲ့ အဝိဟိသာ အကျင့်ကို အင်မတန် အလေးပြုကြတယ်။ ဂျိန်းဘာသာဝင်တွေက သူတို့ရဲ့ ကျင့်ဝတ်ကြီး ငါးခုထဲမှာ ဒီအဝိဟိသာတရားကို ပထမဆုံး ခေါင်ထိပ်က ပြထားပါတယ်။ အဲဒါဟာ အထူးအလေးပြုတဲ့ သဘောကို ပြတာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် မညှဉ်းဆဲအပ်တဲ့ သတ္တဝါကို သူတို့ပြပုံကတော့ နယ်လွန်ပယ်လွန် ဖြစ်နေပါတယ်။ သူတို့က စိတ်ဝိညာဉ်ရှိတဲ့ အကောင်တွေကိုသာ မဟုတ်ဘဲ ရေအေးတွေ စိမ်းစိုတဲ့ မြက်သစ်ပင်တွေ မြေကြီးတွေကိုပါ သတ္တဝါတွေလို့ ဆိုထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် သူတို့နဲ့ အငြင်းအခုံ မပွားရအောင်လို့ မြတ်စွာဘုရားက ရဟန်းများအား မြက်သစ်ပင်ကို မဖျက်ဆီးရန် မြေကို မတူးဆွရန် ဒီလို သိက္ခာပုဒ်တွေတောင် ပညတ်ထားခဲ့ပါတယ်။ အဲဒါကတော့ အငြင်းပွားပြီး အကုသိုလ် မဖြစ်ဖို့လောက်ဘဲ ရည်ရွယ်ချက် ရှိပါတယ်။ တကယ်စင်စစ်ကတော့ မြက်သစ်ပင်တို့ မြေကြီးတို့ဆိုတာတွေဟာ သတ္တဝါတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ ရဟန်းမဟုတ်တဲ့သူတွေမှာဆိုရင် အဲဒီ မြက်သစ်ပင်တို့ မြေကြီးတို့ကို ခုတ်ဖြတ် ဖျက်ဆီးခြင်း တူးဆွခြင်းကြောင့် ဘာအကုသိုလ်မှ မဖြစ်ပါဘူး။ တကယ်မညှဉ်းဆဲအပ်တဲ့ သတ္တဝါဆိုတာကတော့ စိတ်ဝိညာဉ်ရှိတဲ့ အကောင်တွေသာ ဖြစ်ပါတယ်။ အကောင်းအဆိုးကို သိမှု ခံစားမှုရှိတဲ့ အကောင်တွေသာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီ စိတ်ဝိညာဉ်ရှိတဲ့ အကောင်းအဆိုးကို သိဘတ် ခံစားတတ်တဲ့ သတ္တဝါ ဆိုရင်တော့ သေးသေးကြီးကြီး မညှဉ်းဆဲရဘူး။ ဒါလောက်ပဲ မြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်မှာ ရည်ရွယ်ချက် ရှိပါတယ်။

ဒီလိုမညှဉ်းဆဲမှုက ဘာကြောင့် ဈာန်သမာပတ်တွေထက် မြင်မြတ်ပါသလဲလို့

မေးစရာရှိပါတယ်။ မြင်မြတ်ခြင်း၏ အကြောင်းကတော့ ဒီလိုပါ။ ညှဉ်းဆဲမှု ကိလေသာက သုံးဆင့်ရှိပါတယ်။ ကိုယ်ဖြင့် နှုတ်ဖြင့် ညှဉ်းဆဲတာကို ဝိတိက္ကမ ကိလေသာခေါ်တယ်။ ကာယကံမြောက် ဝစီကံမြောက် ညှဉ်းဆဲမှုပါပဲ။ အဲဒီ ဝိတိက္ကမ ကိလေသာခေါ်တဲ့ ညှဉ်းဆဲမှုကို သီလဖြင့် ပယ်ရတယ်။ သီလကို ရှိရှိသေသေ စောင့်ရှောက်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်က သူတစ်ပါးကို မညှဉ်းဆဲဘူး။ အမျက်ထွက်ပြီး ညှဉ်း ဆဲလိုတဲ့စိတ် ဖြစ်ပေမယ့် သီလကို ရှိသေသောအားဖြင့် ကာယံမြောက် ဝစီကံမြောက် ကျူးလွန်မှုကို သူကမပြုဘူး။

နောက်ပြီးတော့ စိတ်ထဲမှာ ညှဉ်းဆဲချင်တဲ့ ကြံစည်မှုတွေ ဖြစ်နေတာကိုတော့ ယရိယုဋ္ဌာန်ကိလေသာ ခေါ်တယ်။ စိတ်ကူးကြံစည်မှုဆိုတဲ့ စိတ်အစဉ်စိတ်သန္တာန်မှာ ထကြွဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ ညှဉ်းဆဲလိုမှု ကိလေသာပါပဲ။ အဲဒီ ယရိယုဋ္ဌာန် ကိလေသာကို တော့ ဥပစာရ အပ္ပနာ သမာဓိဈာန်များနဲ့ ပယ်ရတယ်။ ပထဝီကသိုဏ်းအာရုံကို ပထဝီ ပထဝီ မြေ မြေ-လို့ မပြတ်ရှုနေရင် အဲဒီလို ညှဉ်းဆဲလိုတဲ့ စိတ်ကူးကြံစည် မှုတွေ မဖြစ်ရတော့ဘူး။ ဒီပြင် ကသိုဏ်းအာရုံတွေကို ရှုနေရင်လဲ အဲဒီလို ညှဉ်းဆဲ လိုတဲ့ စိတ်ကူးကြံစည်မှုတွေ မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး။ ငြိမ်းနေတယ်။ အာနာပါန ကမ္မဋ္ဌာန်း ကို ရှုနေရင်လဲ ငြိမ်းတာပဲ။ ဒီပြင်သမထကမ္မဋ္ဌာန်း တစ်မျိုးမျိုးကို ရှုနေရင်လဲ အဲဒီညှဉ်းဆဲလိုမှု ကိလေသာဟာ ကင်းငြိမ်းနေတာပဲ။ အဲဒီလိုရှိပြီး အပ္ပနာဈာန် ရောက်နေရင်တော့ အထူးပြောစရာမလိုပါဘူး။ ဈာန်ရောက်နေခိုက်မှာလဲ အဲဒီလို ညှဉ်းဆဲလိုတဲ့ စိတ်ကူး မဖြစ်ရဘူး ငြိမ်းနေတယ်။ ဈာန်ကထပြီး အလွတ်နေတဲ့အခါလဲ အကြောင်းအထူးမရှိရင် ငြိမ်းမြဲငြိမ်းနေတာပဲ။ သို့သော် အကြောင်းအထူးနဲ့ တွေ့ရင် တော့ အဲဒီလို ညှဉ်းဆဲလိုတဲ့ ဒေါသက ပြန်ပြီးပေါ်လာတတ်သေးတာပဲ။ ဒါပေမယ့် အကြောင်းထူးနဲ့ မတွေ့ရမီအတွင်း အဲဒီလို ကြာရှည်စွာ မဖြစ်ဘဲ ကင်းကွာနေတာကို ဝိက္ခမ္ဘနုပဟာန်ဖြင့် ပယ်ထားလို့ ဝေးကွာနေတာလို့ ဆိုရတယ်။

ဥပမာအားဖြင့် ရေနံထဲမှာ မှော်သေးကလေးတွေက ရေမျက်နှာပြင်ပေါ် မှာ ဖုံးနေတယ်ဆိုပါတော့၊ ရေပိတ်တဲ့လူက အဲဒီမှော်တွေကို ရေအိုးနဲ့ ရိုက်လိုက်ရင် ဘေးကို ရှုံ့ကွာသွားကြတယ်။ အဲဒီအခါ ရေထဲကို အိုးနှစ်ပြီး ရေကိုသပ်ယူလိုက်ရင် အဲဒီမှော်တွေဟာ ဘေးကို တော်တော်ဝေးဝေးရွေ့ရှားသွားကြတယ်။ အဲဒီရေပိတ်တဲ့ နေရာမှာ မှော်မရှိဘဲ ကွက်လပ်ကလေး ဖြစ်နေတယ်။ ရုတ်တရက်ပြန်ပြီး မှော်တွေ ပြည့်မလာဘူး။ ဒါပေမယ့် တဖြည်းဖြည်းမှော်တွေက ပြန်လာကြတယ်။ တော်တော် ကြာတော့ ရေမျက်နှာပြင်မှာ ပြည့်မြဲပဲ ပြန်ပြီး ပြည့်လာကြတယ်။ ဈာန်သမာဓိဖြင့်

ကိလေသာကို ကွာစေတယ်ဆိုတာက အဲဒီရေမှော်တွေကို ကွာစေပုံနဲ့ တူတယ်လို့ အဋ္ဌကထာများမှ ပြဆိုထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဈာန်သမာဓိဖြင့် ပယ်ခွါထားလို့ နှစ်ပေါင်းများစွာ မဖြစ်ဘဲ ကင်းကွာနေပေမယ်လို့ အကြောင်းထူးနဲ့ တွေ့ရတဲ့အခါ ကြတော့ ကိလေသာပြန်ပြီး ဖြစ်မြဲ ဖြစ်ပြန်တာပဲ။ မူလပြန်တဲ့ သဘောပါပဲ။ ရှေ့နား ပိုင်းက ပြောခဲ့တဲ့ အဘိညာဉ်ရ မထေရ်ကြီးတွေမှာ ဆင်ရုပ်ကို ကြောက်မှု မိန်းမ ရုပ်ကို တပ်မက်မှု ဖြစ်တာမျိုးပေါ့။

နောက်ပြီးတော့ ဒွါရ ၆-ပါးက ထင်ရှားပေါ်လာတဲ့ စိတ်ဆိုးစရာ ရုပ်နာမ် ကို မရှုမမှတ်မိလျှင်ဖြစ်စေ၊ အနာဂါမိမဂ်ကို မရောက်သေးလျှင်ဖြစ်စေ၊ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်မှာ အကြောင်းညီညွတ်ရင် ညှဉ်းဆဲလိုတဲ့ ဒေါသ ကိလေသာဟာ ဖြစ်နိုင်တယ်။ အဲဒီလို ဖြစ်နိုင်တဲ့သဘောကို အနုဿကိလေသာခေါ်တယ်။ အဲဒါဟာ မြင်စဉ် တွေ့စဉ်က ဒေါသမဖြစ်ခဲ့ပေမယ်၊ မရှုမမှတ်ခဲ့မိလို့ရှိရင် ပြန်လည်စဉ်းစားတဲ့အခါမှာ ဒေါသဖြစ်ပြီး ညှဉ်းဆဲလိုတဲ့စိတ်တွေ ဖြစ်လာနိုင်တယ်။ အဲဒီအနုဿကိလေသာ ကိုတော့ ဝိပဿနာဉာဏ် မဂ်ဉာဏ်နဲ့ ပယ်ရတယ်။ ဒွါရ ၆-ပါးကပေါ်လာသမျှ ရုပ်နာမ်တွေကို မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ သူမှာ စိတ်ဆိုးစရာအာရုံတွေရပေမယ်လို့ စိတ်ဆိုး စရာရယ်လို့ မထင်ခဲ့ဘူး။ တဏှာချင်း ပျက်သွားတဲ့ အနိစ္စသဘော၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ သဘောလိုသာ ထင်ခဲ့သိခဲ့တယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီတွေ့ရစဉ် အပိုက်တုန်းကလဲ ဒေါသမဖြစ်ခဲ့ဘူး၊ ပြန်လည်စဉ်းစားပြီးတော့လဲ ဒေါသမဖြစ်ဘူး။ အဲဒါဟာ ဝိပဿနာက ညှဉ်းဆဲလိုတဲ့ ဒေါသကို တဒဂ်ပဟာန်ဖြင့် ပယ်တာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် မရှုမိတဲ့ အာရုံမှာတော့ ဒေါသက ဖြစ်နိုင်သေးတာပဲ။ အမြစ်ပြတ်တော့ မငြိမ်သေး ဘူး။ သို့သော်လဲ ဝိပဿနာ ရှုတိုင်း ရှုတိုင်းဟာ အဲဒီညှဉ်းဆဲလိုတဲ့ ဒေါသကို အမြစ် ပြတ်ပယ်နိုင်အောင် ကျင့်နေတဲ့အခြေခံ သလ္လောအကျင့်တော့ ဖြစ်နေပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ ဝိပဿနာဉာဏ်က ရင်သန်ပြည့်စုံတဲ့အခါမှာ သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာတယ်။ အဲဒီအခါမှာ အပါယ်ကျလောက်အောင် ကြမ်းတမ်းတဲ့ ညှဉ်းဆဲမှု ဒေါသမျိုး ကင်းသွားတယ်။ သကဒါဂါမိမဂ်ဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့အခါမှာ အဲဒီဒေါသ ဟာ သာပြီးတော့ နည်းပါးအားနည်းသွားတယ်။ အနာဂါမိမဂ်ဉာဏ် ရောက်တဲ့ အခါကျတော့ အဲဒီညှဉ်းဆဲလိုတဲ့ ဒေါသဟာ လုံးဝကင်းပြတ်သွားတယ်။ ဝိဟိဆိုတဲ့ ညှဉ်းဆဲမှုမှ ကြဉ်ရောင်တဲ့ မညှဉ်းဆဲမှု သလ္လောအကျင့်က အဲဒီအနာဂါမိမဂ်ရောက် အောင် ကျင့်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် မညှဉ်းဆဲမှု သလ္လောအကျင့်ကို ဈာန်သမာ ပတ်တွေထက် မြင်မြတ်တယ်လို့ ဟောတော်မူခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ယခု ဒီသာသနာရိပ်သာမှာ ဝိပဿနာတရားအားထုတ်နေကြတဲ့ ယောဂီတွေဟာ အဲဒီ သလ္လောအကျင့်ကို ကျင့်နေကြတာပဲ။ သီလဆောက်တည်ကတည်းက ညှဉ်းဆဲမှုမှ ကြဉ်ရှောင်တဲ့ သလ္လောအကျင့် ပါဝင်လာခဲ့တယ်။ အဲဒီကနောက်ဖောင်းတာ ပိန်တာက စပြီးတော့ မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း နံတိုင်း စားသိတိုင်း ထိသိတိုင်း ကွေးတိုင်း ဆန့်တိုင်း လှုပ်ရှားပြုပြင်တိုင်း စိတ်ကူး စဉ်းစား ကြံသိတိုင်း အကောင်း အဆိုး ဝေဒနာတွေ ဖြစ်ပေါ်တိုင်း သတိပညာဖြင့် မပြတ်ရှုမှတ်နေကြရတယ်။ အဲဒီလို မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်းဟာ ညှဉ်းဆဲလိုတဲ့ ဒေါသကို တဒဂံပဟာန်ဖြင့် ပယ်ပယ်သွားတယ်။ ဒါကြောင့် ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း အဲဒီသလ္လောအကျင့်ကို ကျင့်နေသည် မည်ပါတယ်။ နောက်ဆုံးအကြောင်း ညီညွတ်တဲ့ အချိန်ကျရင် အရိယမဂ်ဖြင့် အဲဒီ ညှဉ်းဆဲလိုတဲ့ ဒေါသကို အမြစ်ပြတ် ပယ်နိုင်ပါ လိမ့်မယ်။ အဲဒီလို အမြစ်ပြတ် ပယ်နိုင်တဲ့ အရိယမဂ်အကျင့်ကတော့ ဒီအပိုဒ်မှာ ခေါင်ထိပ်သလ္လောအကျင့် ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ယခု ရှုမှတ်နေကြတဲ့ ယောဂီတွေဟာ ဈာန်သမာပတ်တွေထက် မြင်မြတ်တဲ့ သလ္လောအကျင့်ကို ငါတို့ ကျင့်နေရပေတယ်လို့ အာရုံပြုပြီး ဝမ်းမြောက်ကြဖို့ စိတ်အားတက်ကြဖို့ပါပဲ။ အဲဒါဟာ -

ပရေ-တစ်ပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဝိဟိသကာ-သူတစ်ပါးကို မညှာမတာ ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက် တတ်ကုန်သည်၊ ဘဝိဿန္တိ-ဖြစ်ကြကုန်လတ္တံ့၊ ဧတ္ထ-သူတစ်ပါးတို့က ညှဉ်းဆဲကြမည့် ဤအရာ၌၊ မယံ-ငါတို့သည်၊ အဝိဟိသကာ-မညှဉ်းဆဲ မနှိပ်စက် ကုန်သည်၊ ဘဝိဿာမ-ဖြစ်ကုန်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့၊ သလ္လေခေါ-ကိလေသာကို ခေါင်းပါးစေသာအကျင့်ကို၊ ကရဏီယော-ပြုကျင့်အပ်ပေ၏-လို့ ဟောတော်မူတဲ့ ဘုရားစကားတော်နှင့်အညီပါပဲ။ ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးကလဲ -

သူများတွေက ညှဉ်းဆဲကြမည့်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ ညှဉ်းဆဲမှု ကင်းစေမည်၊ ကိလေသာပါးစေတဲ့အကျင့်ကို ကျင့်မည်လို့ ဆောင်ပုဒ်ပေးထားတယ်။

ယခုပြောခဲ့တဲ့ဝါရ က သလ္လောဝါရ လို့ခေါ်ပါတယ်။ ဒီဝါရမှာ ဝိဟိသာ မှ ကျန်တဲ့ ကိလေသာ ၃၃-ပါးကိုလဲ ဒီနည်းအတိုင်းပဲ ဟောထားပါတယ်။ အဲဒီကနောက် စိတ္တုပ္ပါဒဝါရကို ဒီလိုဟောတော်မူပြန်ပါတယ်။

စိတ္တုပ္ပါဒဝါရ

စိတ္တုပ္ပါဒမ္ပိ ခေါ အဟံ စုန္န ကုသလေသု ဓမ္မေသု ဗဟုကာရံ ဝဒါမိ၊
 ကော ပန ဝါ ဒေါ ကာယေန ဝါစာယ အနုဝိဓိယနာသု။

စုန္ဒ-ချစ်သားစုန္ဒ၊ ကုသလေသု ဓမ္မေသု-ကုသိုလ်တရားတို့၌၊ စိတ္တုပ္ပါဒမို့- စိတ်ဖြစ်ရုံမျှကိုသော်လည်း၊ ဗဟုကာရံ-အကျိုးကျေးဇူးများလှပြီဟူ၍၊ အဟံ-ငါဘုရား သည်၊ ဝဒါမိ-ဟောတော်မူ၏။

ဒါန သီလ ဘာဝနာ ကုသိုလ်တရားတွေနဲ့စပ်ပြီး စိတ်ကူးဖြစ်ရုံမျှပင် အကျိုး ကျေးဇူးများလှပါပြီတဲ့၊ ဒါနကုသိုလ်မှာဆိုရင် ပေးကမ်းလှူဒါန်းမည်လို့ ကြံရုံမျှရှိသေး၊ တကယ်မပေးမလှူရသေးဘူး၊ အဲဒါတောင် ကျေးဇူးများလှပါပြီတဲ့၊ ထိုအတူ ငါးပါး သီလစောင့်ဖို့ ရှစ်ပါးသီလစောင့်ဖို့ ရှင်ပြုဖို့ တရားနာဖို့ တရားအားထုတ်ဖို့ စိတ်ကူး ကြံစည်ရုံမျှပင် ကျေးဇူးများလှပါပြီတဲ့၊ အဲဒီနောက်ဆိုရင်ကို မိမိတို့အလိုရှိတဲ့ လူချမ်းသာ နတ်ချမ်းသာ ကောင်းကျိုးတွေကို ရနိုင်ပါပြီတဲ့၊ မဋ္ဌကုဏ္ဍလီဆိုတဲ့ သေဋ္ဌေးသားဟာ သေခါနီးဆဲဆဲမှာ မြတ်စွာဘုရားကို ပူးမြင်ရပြီး ကြည်ညိုတဲ့ ကုသိုလ်စိတ်ဖြစ်တယ်၊ အဲဒီကုသိုလ်စိတ်ကြောင့် မကြာမီသေသွားတဲ့အခါ တာဝတိံသာ နတ်ပြည်ကို ရောက် သွားတယ်၊ စမ္မာဇ္ဈိ ဂုဏ်ရရေကန်အနီးမှာ ဖားတစ်ကောင်ဟာ မြတ်စွာဘုရားဟောတဲ့ တရားသံကို ကြည်ညိုနေရင်း နွားကျောင်းသား၏ ဝါးရင်းတုတ်နဲ့ ထောက်မိမိမိတဲ ခတ်ကြောင့် သေသွားတဲ့အခါ သူလဲ တာဝတိံသာနတ်ပြည်ကို ရောက်သွားတယ်၊ မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီးခါစက အဇာတသတ်မင်းက စေတီတည်ထား ပူဇော်တဲ့အခါ ရာဇဂြိုဟ်မြို့သူ တစ်ယောက်ဟာ အဲဒီစေတီကို ပူဇော်ဖို့ သပ္ပတ်ခါးပွင့် ၄-ပွင့်ကိုယူပြီး စေတီတော်ဆီသွားနေတုန်းလမ်းမှာ နွားငှေ့လို့ သေဆုံးပြီးတော့ တာဝတိံသာနတ်ပြည်မှာ သိကြားမင်းရဲ့ အခြွေအရံထဲမှာ ရွှေရထားကြီးနဲ့တကွ ဖြစ် သွားတယ်၊ အဲဒါတွေဟာ ကုသိုလ်စိတ်ကူးဖြစ်ရုံမျှနဲ့ နတ်ချမ်းသာဆိုတဲ့ အကျိုးကို ရသွားကြတာပါပဲ။

စိတ်ကူးကြံစည်တဲ့အခါတိုင်း ဒါနကုသိုလ် ထမြောက်အောင်မြင်သွားရင် သီလကုသိုလ် ဘာဝနာကုသိုလ်တွေ ထမြောက်အောင်မြင်သွားရင်တော့ အကျိုးကျေးဇူး များတာဟာ အထူးပြောစရာမလိုပါဘူး၊ ဒါကြောင့် ကာယေနဝါစာယ- ကိုယ်ဖြင့် နှုတ်ဖြင့်၊ အနုဝိဇီယနာသု-ကြံစည်တဲ့အတိုင်းလိုက်၍ အောင်မြင်စွာ ပြုလုပ်မှုတို့၌ ကော ပန ဝါ ဒေါ ကျေးဇူးများသည်ဟု ပြောဆိုဖွယ် အဘယ်မှာ ရှိတော့အံ့နည်း- လို့လဲ ဆက်ပြီး ဟောတော်မူပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ ကျေးဇူးများပုံ တစ်နည်းပြောရလျှင် လူလောက နက် လောက၌ ကြီးပွားချမ်းသာနေကြတာတွေဟာလဲ ဒီလိုစပြီး ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ကုသိုလ် စိတ်ကူးက အခြေခံလာတာပဲ၊ အဲဒီကုသိုလ်စိတ်ကူးကြောင့် ဒါန သီလ စသော

(၅၀)

သလ္လေသသုတ် တရားတော်ကြီး

ကုသိုလ်တွေကို ပြုနိုင်ကြတယ်။ အဲဒီ ကုသိုလ်တွေကြောင့် လူလောက နတ်လောက မှာဖြစ်ပြီး ကြီးပွားချမ်းသာနေကြတယ်။ ဘုရား ရဟန္တာ အရိယာတွေ ဖြစ်ကြတယ် ဆိုတာလဲ ဒီလိုကုသိုလ်စိတ်ကူးဖြစ်ရာက အခြေခံလာခဲ့တာပဲ။ ဘုရားဖြစ်အောင် ပါရမီဖြည့်လိုတဲ့ အကြံကလေးကစပြီး ဘုရားဖြစ်ဖို့ ဆုပန်ခဲ့တယ်။ ပါရမီတွေကို ဖြည့်ခဲ့တယ်။ နောက်ဆုံးတစ်ချိန်ကျတော့ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တယ်။ အဂ္ဂသာဝက မဟာသာဝက စသည်တွေလဲ ဒီနည်းအတိုင်းပဲ။ အဲဒီလို သာဝက ထူးဖြစ်အောင် ပါရမီဖြည့်ဖို့ စိတ်ကူးက စလာခဲ့တာပဲ။ အရိယာ သာမန် ရဟန္တာ ဖြစ်ကြရတာလဲ ဒီလိုကုသိုလ် စိတ်ကူးကလေးက စလာခဲ့တာပဲ။ ယခု ဒီမှာ တရား အားထုတ်နေကြတဲ့ ယောဂီတွေလဲ ဒီလိုကုသိုလ်စိတ်ကူးက စလာခဲ့တာပဲ။ ဒီအတိုင်း အားထုတ်နေရင်းပဲ တစ်နေ့တစ်ချိန်ကျရင် မိမိတို့ အလိုရှိတဲ့ တရားထူးတွေကို ရသွားကြမယ်။ ဒါကြောင့် ပဋ္ဌမစပြီး ကုသိုလ်စိတ်ကူးဖြစ်တာဟာ ကျေးဇူးများပါတယ်- တဲ့ အဲဒီ စိတ်ကူးအတိုင်း လိုက်ပြီး အပြည့်အစုံ ပြုကျင့်လိုက်တဲ့ အခါကျတော့ မိမိတို့အလိုရှိနေတဲ့ လောကီအကျိုး လောကုတ္တရာအကျိုးတွေကို အပြည့်အစုံ ရသွားကြမယ်။ ဒါကြောင့် ကြံစည်တဲ့အတိုင်း ဒါန သီလ ဘာဝနာအမှုတွေကို ကိုယ်ဖြင့် နှုတ်ဖြင့် စိတ်ဖြင့်လိုက်ပြီး ပြုကျင့်ရာမှာတော့ အကျိုးများပုံကို ပြောစရာ မလိုတော့ပါဘူးတဲ့။

တသ္မာတိဟ ဓုန္တ ပရေ ဝိဟိသကာ ဘဝိဿန္တိ၊ မယမေတ္တ
အဝိဟိသကာ သဝိဿာမာတိ စိတ္တံ ဥပ္ပါဒေတဗ္ဗံ။

ဓုန္တ-ချစ်သားဓုန္တ၊ တသ္မာ-ထိုထို ကုသိုလ်စိတ်ကူး ဖြစ်ရုံမျှပင် ကျေးဇူး များလှသောကြောင့်၊ ပရေ-သူတစ်ပါးတို့သည်၊ ဝိဟိသကာ-သူတစ်ပါးကို မညာတာ ဘဲ ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်တတ်ကုန်သည်၊ ဘဝိဿန္တိ-ဖြစ်ကြကုန်လတ္တံ့၊ ဧတ္တ-သူတစ်ပါး တို့က ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်ကြမည် ဤအရာ၌၊ မယာ-ငါတို့သည်၊ အဝိဟိသကာ- ကိုယ်ချင်းစာလျက် မနှိပ်စက် မညှဉ်းဆဲကုန်သည်၊ ဘဝိဿာမ ဖြစ်ကြကုန်အံ့၊ ဣတိ စိတ္တံ-ဤသို့သောစိတ်ကို၊ ဥပ္ပါဒေတဗ္ဗံ-ဖြစ်စေအပ်၏-တဲ့။

သူတစ်ပါးတို့က ညှဉ်းဆဲကြမည်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ ညှဉ်းဆဲမှု ကင်းစေ မည်၊ ကိလေသာခေါင်းပါးစေတဲ့ အကျင့်ကို ကျင့်မည်၊ ဒီလိုစိတ်မျိုးကို ဖြစ်စေမည်။

နောက်တစ်ဝါရ ကတော့ ရှောင်လွှဲဖို့ ညွှန်ပြတဲ့ ဖရိက္ခမနဝါရပဲ။ အဲဒီ ဝါရကိုလဲ ဒီလိုဆက်ပြီး ဟောတော်မူပါတယ်။

မရိတ္တဓနဝါရ

သေယျထာပိ စုန္ဒ ဝိသမော မဂ္ဂေါ အဿ၊ တဿ အညော သမောမဂ္ဂေါ ပရိက္ခမနာယ၊ သေယျထာ ဝါ ပန စုန္ဒ ဝိသမံ တိတ္ထံ အဿ၊ တဿ အညံ သမံ တိတ္ထံ ပရိက္ခမနာယ၊ ဧဝမေဝ ခေါ စုန္ဒ ဝိဟိသကဿ ပုရိသပုဂ္ဂလဿ အဝိဟိသာ ဟောတိ ပရိက္ခမနာယ။

စုန္ဒ-ချစ်သားစုန္ဒ၊ သေယျထာပိ-ဥပမာအားဖြင့် ပြရလျှင်၊ ဝိသမောမဂ္ဂေါ အဿ-မညီညွတ်သော လမ်းတစ်ခု ရှိရာ၏။ ဝါ-ရှိတယ်ဆိုကြပါစို့၊ အညော-တစ်ပါးသော၊ သမောမဂ္ဂေါ-ညီညွတ်သောလမ်းသည်၊ တဿပရိက္ခမနာယ-ထိုမညီညွတ်သောလမ်းကို ရှောင်လွှဲရန် အလိုငှာ၊ အဿသေယျထာပိ-ဖြစ်ရာသကဲ့သို့၊ (လက်ဝဲဘက်က မညီညွတ်တဲ့ လမ်းဆိုးတစ်ခု ရှိနေတယ် ဆိုကြပါစို့၊ လက်ယာဘက်က ညီညွတ်တဲ့ လမ်းကောင်းတစ်ခုလဲ ရှိနေတယ်ဆိုရင် အဲဒီလက်ယာဘက်က လမ်းကောင်းဟာ လက်ဝဲဘက်က မညီညွတ်တဲ့လမ်းဆိုးကို ရှောင်လွှဲဖို့ရာ ဖြစ်ပါတယ်၊ လက်ဝဲဘက်က လမ်းဆိုးကို မသွားချင်ရင် လက်ယာဘက်ကလမ်းကို သွားလိုက်ရုံပဲ၊ အဲဒါဟာ လမ်းဆိုးကို လမ်းကောင်းနဲ့ ရှောင်လွှဲပုံ ဥပမာပါပဲ)၊ စုန္ဒ-ချစ်သားစုန္ဒ၊ သေယျထာ ဝါ ပန-တစ်နည်းဥပမာအားဖြင့်ဆိုလျှင်၊ ဝိသမံ တိတ္ထံ အဿ-မညီညွတ်သော ဆိပ်ကမ်းတစ်ခုရှိရာ၏။ ဝါ-ရှိတယ်ဆိုကြပါစို့၊ အညံ သမံ တိတ္ထ-ညီညွတ်သော အခြားဆိပ်ကမ်းသည်၊ တဿ ပရိက္ခမနာယ-ထိုမညီညွတ်သော ဆိပ်ကမ်းကို ရှောင်လွှဲရန်အလိုငှာ၊ အဿ သေယျထာ-ဖြစ်ရာသကဲ့သို့၊ (ဆိပ်ကမ်းဆိုတာ မြစ်ကမ်းမှာ ရေချိုးတဲ့ဆိပ် ရေခပ်တဲ့ဆိပ် လှေဆိပ် သင်္ဘောဆိပ်ဆိုတာတွေပါပဲ၊ တချို့အရပ်မှာ အဲဒီလို ဆိပ်ကမ်းက မညီညွတ်ဖြစ်ပြီး ဆိုးနေတယ်၊ ဒါပေမယ့် အခြားတစ်နေရာမှာတော့ ညီညွတ်တဲ့ဆိပ်ကမ်းလဲရှိတတ်ပါတယ်၊ အဲဒီလို ရှိတဲ့နေရာမှာ မညီညွတ်တဲ့ ဆိပ်ကို ရှောင်လွှဲဖို့ရာ ဖြစ်တယ်၊ ဆိပ်ကမ်းဆိုးက မသွားချင်ရင် ဆိပ်ကမ်းကောင်းက ရှောင်လွှဲပြီး သွားနိုင်ပါတယ်၊ အဲဒါလဲ ဥပမာတစ်ခုပဲ)၊ စုန္ဒ-ချစ်သားစုန္ဒ၊ ဧဝမေဝ-ဤအတူပင်လျှင်၊ ဝိဟိသကဿ-ညှဉ်းဆဲတတ်သော၊ ဝါ-ညှဉ်းဆဲလေ့ရှိသော၊ ပုရိသပုဂ္ဂလဿ-ယောက်ျားပုဂ္ဂိုလ်၏၊ (ဒီမှာ ပုရိသယောက်ျားလို့ဆိုထားတာနဲ့ ငါတို့ မိန်းမတွေ မပါဘူးလို့တော့ မယူကြပါနဲ့၊ ပြဋ္ဌာန်းတဲ့ ယောက်ျားကို ထုတ်ပြလိုက်ရင် မပြဋ္ဌာန်းတဲ့ မိန်းမလဲ ပါဝင်တယ်လို့သာ ယူရတယ်)၊ အဝိဟိသာ-မညှဉ်းဆဲသောအကျင့်သည်၊ ပရိက္ခမနာယ-ညှဉ်းဆဲမှုအကျင့်ဆိုးကို ရှောင်လွှဲရန်အလိုငှာ၊ ဟောတိ-ဖြစ်ပေ၏။

(၅၂)

သလ္လောသသုတ် တရားတော်ကြီး

လမ်းဆိုးနဲ့ လမ်းကောင်း ၂-ခုရှိရာမှာ လမ်းဆိုးကို မသွားချင်ရင် လမ်းကောင်းကို သွားခြင်းဖြင့် အဲဒီလမ်းဆိုးကို ရှောင်လွှဲနိုင်သလို၊ တနည်းအားဖြင့် ဆိပ်ကမ်း အဆိုးနဲ့အကောင်း ၂-ခုရှိရာမှာ ဆိပ်ကမ်းကောင်းက သွားခြင်းဖြင့် ဆိပ်ကမ်းဆိုးကို ရှောင်လွှဲနိုင်သလို မူလက ညှဉ်းဆဲလေရှိနေတဲ့သူဟာ တစ်သံသရာလုံး ဆင်းရဲမသွားချင်ရင် ချမ်းသာသွားချင်ရင် အဲဒီ ညှဉ်းဆဲမှု အကျင့်ဆိုးကို ရှောင်ရ လိမ့်မယ်၊ ရှောင်ရင်လဲ အလွယ်ပါပဲ၊ လမ်းကောင်း ဆိပ်ကမ်းကောင်း ပြောင်းလိုက် သလို မညှဉ်းဆဲမှုဆိုတဲ့ သလ္လောသကျင့်ကို ပြောင်းလိုက်ရုံပါပဲ၊ မညှဉ်းဆဲဘဲ နေလိုက်ရင် အဲဒီညှဉ်းဆဲမှု အကျင့်ဆိုးကို ရှောင်လွှဲပြီး ဖြစ်သွားတာပါပဲ၊ အဲဒီမှာ ညှဉ်းဆဲတတ်တဲ့သူ ညှဉ်းဆဲလေရှိတဲ့သူလို့ ဆိုထားတဲ့အတွက် မူလကပင် ညှဉ်းဆဲ ခြင်းမရှိတဲ့သူမှာတော့ ဒီသလ္လောသကျင့်နဲ့ မဆိုင်တော့ဘူးလား-လို့ မေးစရာ ရှိပါတယ်၊ ဆိုင်ပါတယ်၊ ယခုလောလောဆယ်မှာ ကိုယ်ဖြင့် နှုတ်ဖြင့် ထင်ရှားတဲ့ ညှဉ်းဆဲမှု မရှိပေမယ့် ရှေးရှေးဘဝတွေကလဲ ညှဉ်းဆဲမှုရှိခဲ့တယ်၊ နောင်ကာလမှာလဲ ညှဉ်းဆဲ စရာ အကြောင်းပေါ်လာတဲ့အခါမှာ ညှဉ်းဆဲဦးမှာပဲ၊ အနာဂါမ် ရဟန္တာ မဖြစ်သေး သမျှ ကာလပတ်လုံး ညှဉ်းဆဲမှု ကိလေသာ ကင်းပြီလို့ မဆိုနိုင်ပါဘူး၊ ဒါကြောင့် တတ်နိုင်လို့ရှိရင် ညှဉ်းဆဲမှု ကိလေသာကို အမြစ်ပြတ် ငြိမ်းစေနိုင်တဲ့ အရိယမဂ် များကို ရသည့်တိုင်အောင် ဒီညှဉ်းဆဲမှုမှ ရှောင်ကြဉ်တဲ့ သလ္လောသကျင့်ကို ကျင့်သွား ရမှာချည်းပဲ၊ ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးက ဒီဝါရအတွက် အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်ကို ဒီလို ထည့်ထားပါတယ်၊ "ညှဉ်းဆဲမှုကို မညှဉ်းဆဲမှုနှင့် ရှောင်လွှဲမည်"တဲ့၊ ဒီပြင်နည်းနဲ့ ရှောင်လွှဲလို့ မရဘူး၊ ညှဉ်းဆဲမှုရဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက် မညှဉ်းဆဲမှုနဲ့ ရှောင်လွှဲမှ အောင်မြင် နိုင်တယ်၊ ကဲ ဆောင်ပုဒ်ကို အစကစပြီး လိုက်ဆိုကြရမယ်။

"သူများတွေက ညှဉ်းဆဲကြမည်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ ညှဉ်းဆဲမှု ကင်းစေမည်၊ ကိလေသာပါးစေတဲ့အကျင့်ကို ကျင့်မည်၊ ဒီလိုစိတ်မျိုးကို ဖြစ်စေမည်၊ ညှဉ်းဆဲမှုကို မညှဉ်းဆဲမှုနှင့် ရှောင်လွှဲမည်။"

ဒီဝါရပြီးတော့ အထက်တန်းတက်ရန် ညွှန်ပြတဲ့ ဥပရိဘာဂဝါရကို ဒီလို ဆက်ပြီး ဟောတော်မူပြန်ပါတယ်။

ဥပရိဘာဂဝါရ

သေယျထာပိ စုန္တ ယေ ကေစိ အကုသလာ ဓမ္မာ၊ သဗ္ဗေ တေ အဓော ဘာဂဂံမနီယာ၊ ယေ ကေစိ ကုသလာ ဓမ္မာ၊ သဗ္ဗေ တေ ဥပရိဘာဂဂံမနီယာ၊ ဧဝ

မေဝ ခေါ စုန္တ ဝိဟိသကဿ ပုရိသ ပုဂ္ဂလဿ အဝိဟိသာ ဟောတိ ဥပရိဘာဂါယ။

စုန္တ-ချစ်သားစုန္တ၊ သေယျထာပိ-ဥပမာအားဖြင့်ဆိုလျှင်၊ ယေ ကေဝိ အကုသလာ ဓမ္မာ-အလုံးစုံသော အကုသိုလ်တရားတို့သည်၊ အတ္ထိ-ရှိကုန်၏၊ သဗ္ဗေ တေ-ထိုအလုံးစုံသော အကုသိုလ်တရားတို့သည်၊ အဓောဘာဂဂံမနိယာ-အောက် အဖို့သို့ သွားစေတတ်ကုန်၏။

အကုသိုလ်တွေဆိုတာ လောဘ ဒေါသ မောဟ အရင်းခံပြီးဖြစ်တဲ့ တရား ဆိုးတွေပါပဲ။ အဲဒီ အကုသိုလ်တရားတွေထဲမှာ သူတစ်ပါးကို ညှဉ်းဆဲသတ်ဖြတ်ခြင်း သူတစ်ပါးဥစ္စာကို လုယက်ခိုးယူခြင်း အစရှိတဲ့ အားကြီးတဲ့ အကုသိုလ်တွေက အပါယ်ပဋိသန္ဓေအကျိုးအထိ ကြီးလေးတဲ့ မကောင်းကျိုးတွေကို ပေးတတ်တယ်။ ငရဲတိရစ္ဆာန် ပြိတ္တာ အသုရကာယ်ဆိုတဲ့ ယုတ်ညံ့တဲ့ ဘုံဘဝတွေကို ရောက်စေတတ် တယ်။ တည့်တည့်ပြောရရင် ခွေး ကြက် ဝက် ဘဲ နွား ကျွဲ စသည် ဖြစ်စေတတ် တယ်။ အဲဒီလောက် အားမကြီးတဲ့ နှစ်သက်လိုချင်ကာမျှ စိတ်ဆိုးကာမျှ သာမန် အကုသိုလ် အသေးအမွှားကလေးတွေကတော့ ပဋိသန္ဓေအကျိုးထိအောင် မပေးနိုင် ဘူး။ အကြောင်းညီညွတ်ရင် ပဝတ္တိအကျိုး အသေးအမွှားလောက်သာ အကျိုးပေး ဟတ်တယ်။ အဲဒီလို အကျိုးပေးခွင့်မရတောင်မှ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲ ရှည်လျားဖို့ အထောက်အပံ့ကတော့ ဖြစ်တာပါပဲ။

အားကြီးတဲ့ အကုသိုလ်တွေကတော့ အပါယ်ဘဝ အကျိုးတွေကို ပေးပြီးတဲ့ နောက် ကုသိုလ်ကံကြောင့် လူ့ဘဝရောက်လာတဲ့အခါလဲ အဲဒီအကုသိုလ်က အသက် တိုခြင်း အနာများခြင်း မရှိဆင်းရဲခြင်း စသည်ဖြင့် မကောင်းကျိုးတွေကို ဘဝပေါင်း များစွာလိုက်ပြီး ပေးတတ်တယ်။ ယခုပြောနေတဲ့ ညှဉ်းဆဲမှု အကုသိုလ်မျိုးဆိုရင် အနာရောဂါများခြင်းဆိုတဲ့ မကောင်းကျိုးကို ပေးတတ်တယ်။ အကုသိုလ်ဆိုတာ ဒုက္ခဝိပါကလက္ခဏာလို့ ဆိုတဲ့အတိုင်း မကောင်းကျိုးကို ပေးတတ်တဲ့ သဘောရှိတာ ချည်းပဲ။ ယုတ်ညံ့တဲ့လူ့ဘဝ ဆင်းရဲနွမ်းပါးတဲ့ လူ့ဘဝ အစရှိတဲ့ အောက်တန်းစား ဘဝတွေကို ရောက်စေတတ်တယ်။ နတ်ဖြစ်ရင်လဲ ဘုံဗိမာန်မရှိ စားစရာ ဝတ်စရာ မရှိတဲ့ နတ်အညံ့စားကလေးတွေ ဖြစ်စေတတ်တယ်။ တချို့လူတွေဟာ လူ့ဘဝမှာ ကောင်းစားချမ်းသာနေရာက မတော်တာတွေကို အလွန်အကျွံ ပြုလုပ်မိတဲ့အတွက် သေသည်၏ အခြားမဲ့မှာ အနိမ့်ဆုံးငရဲဘုံကို ရောက်သွားရတယ်။ ကကုသန်ဘုရား လက်ထက်တော်က ဒုဿီဆိုတဲ့ မာရ်နတ်ကြီးဟာ ဘုရားရဟန္တာများကို ပြစ်မှားမိတဲ့ အတွက် ချက်ချင်းသေပြီး အဝိစိရေ ရောက်သွားရတယ်။ ဒါကြောင့် အကုသိုလ်

ဟူသမျှဟာ အောက်အဖို့ကို သွားစေတတ်တယ်။ ယုတ်ညံ့ရာကို ပို့ဆောင်တတ်တယ် လို့ မိန့်ဆိုတော်မူပါတယ်။

ယေ ကေစိ ကုသလာ ဓမ္မာ-အလုံးစုံသော ကုသိုလ်တရားတို့သည်၊ အတ္ထိ- ရှိကုန်၏။ သဗ္ဗေ တေ-ထိုအလုံးစုံသော ကုသိုလ်တရားတို့သည်၊ ဥပရိဘာဂင်္ဂမနိယာ- အထက်အဖို့သို့ သွားစေတတ်ကုန်၏။

ဒါန သီလ အစရှိသော ကုသိုလ်တရားတွေကတော့ လူ့ဘဝအဆင့်ဆင့် နတ်ဘဝအဆင့်ဆင့် ဗြဟ္မာဘဝ အဆင့်ဆင့်ဆိုတဲ့ အထက်အဖို့ကို သွားရောက်စေ တတ်တယ်။ သောတာပန် သမ္မာဒါနိမ် အနာဂါမ် ရဟန္တာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဘုရားဆိုတဲ့ ဒီလိုမြင့်မြတ်ရာတွေကိုလဲ ရောက်စေတတ်တယ်။ လူ့ဘဝတွင်ပဲဆိုပါတော့ ဆင်းရဲ နွမ်းပါးတဲ့ အခြေအနေက ပြည့်စုံကြွယ်ဝတဲ့ အခြေအနေကို ရောက်စေတတ်တယ်။ သေဋ္ဌေးအဖြစ် မင်းအဖြစ်များသို့လဲ ရောက်စေတတ်တယ်။ သာဝတ္ထိမြို့က ပန်းသည် သမီး မလ္လိကာဟာ မြတ်စွာဘုရားကို မုန့်ကလေးများ လှူတာနဲ့ အဲဒီနေ့မှာပဲ ပသေနဒီကောသလမင်းကြီးရဲ့ မိဖုရားအဖြစ်ကို ရောက်ရတယ်။ အဲဒါမျိုးပေါ့၊ ဒါကြောင့် ကုသိုလ်ဟူသမျှဟာ အထက်အဖို့သို့ သွားစေတတ်တယ်။ မြင့်မြတ်ရာကို ရောက်စေ တတ်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

စုန္ဒ-ချစ်သားစုန္ဒ၊ ဝေမေဝ-ဤအတူပင်လျှင် ဝိဟိသကဿ-ညှဉ်းဆဲတတ် သော၊ ပုရိသ ပုဂ္ဂလဿ-ယောက်ျားပုဂ္ဂိုလ်၏။ အဝိဟိသာ-မညှဉ်းဆဲသော အကျင့် သည်၊ ဥပရိဘာဂါယ-အထက်အဖို့အလိုငှာ၊ ဝါ-အထက်အထက်သို့ အဆင့်အတန်း တက်ရန် အလိုငှာ၊ ဟောတိ-ဖြစ်ပေ၏။

ဆီပုလင်းများ ဆီအိုးများကို ရေထဲမှာ ရိုက်ခွဲလိုက်မယ်ဆိုရင် လေးတဲ့ ပုလင်းကွဲ အိုးကွဲတွေက အောက်ကျသွားတယ်။ ပေါ့တဲ့ဆီတွေကတော့ အပေါ်တက် လာတယ်။ အကုသိုလ်နဲ့ ဣန္ဒြိယ အောက်ကျသွားပုံ အထက်ထက်လာပုံက အဲဒါနဲ့ လဲ တူပါတယ်။ ဒါကြောင့် အထက်တက်ချင်လို့ရှိရင် ညှဉ်းဆဲမှုကို ကြဉ်ရှောင်ပြီး မညှဉ်းဆဲတဲ့ သလ္လောအကျင့်ကို ကျင့်ရင် တစ်ဆင့်ထက်တစ်ဆင့် မြင့်ပြီး တက်လာ ဖို့ ဖြစ်ပါတယ်တဲ့။ အသက်ရှည်ခြင်း အနာဂင်းခြင်း အဆင်းလှခြင်း ပစ္စည်းဥစ္စာ ပြည့်စုံကြွယ်ဝခြင်း အမျိုးမြတ်ခြင်း ရာထူးဂုဏ်သိန်မြင့်ခြင်း စသည်ဖြင့် အဆင့် အတန်း တက်သွားပါလိမ့်မယ်။ နတ်ဘဝ ဗြဟ္မာဘဝ စသည်ကိုလဲ တက်သွားနိုင်ပါ တယ်။ သောတာပန်အဖြစ် စသည်ကိုလဲ တက်သွားနိုင်ပါတယ်။ ဒီလို ကုသိုလ်နဲ့ တက်မှ ရရှိထားတဲ့ အဆင့်ဟာ ခိုင်မြဲနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးက ဒီဝါရ

ဟရိနိဗ္ဗာနဝါရ

(၅၅)

အတွက် "မညဉ်းဆဲမှုနှင့် အဆင်အတန်းတက်မည်"လို့ အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ် စိတ်ပေါ်တယ်။ သူများတွေက ညဉ်းဆဲနှိပ်စက်ပြီး အဆင်အတန်း တက်နေကြရာမှာ ငါတို့ကတော့ မညဉ်းဆဲတဲ့ သလ္လောအကျင့်နဲ့ အဆင်အတန်းတက်မယ်-လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ကိုင်းလိုက်ဆိုကြရမယ်။

"သူများတွေက ညဉ်းဆဲကြမည်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ ညဉ်းဆဲမှု ကင်းစေမည်။ ကိလေသာပါးစေတဲ့ အကျင့်ကို ကျင့်မည်။ ဒီလိုစိတ်မျိုးကို ဖြစ်စေမည်။ ညဉ်းဆဲမှုကို မညဉ်းဆဲမှုနှင့် ရှောင်လွှဲမည်။ မညဉ်းဆဲမှုနှင့် အဆင်အတန်းတက်မည်။"

ကိလေသာခေါင်းပါးစေတဲ့ သလ္လောအကျင့်က တစ်ဝါရ၊ ညဉ်းဆဲမှု စသည်ကို ကြဉ်ရှောင်မယ်လို့ စိတ်ဖြစ်စေတာက တစ်ဝါရ၊ ညဉ်းဆဲမှုစသည်ကို မညဉ်းဆဲမှု စသည်နှင့် ရှောင်လွှဲဖို့က တစ်ဝါရ၊ မညဉ်းဆဲမှု အစရှိတဲ့ ကုသိုလ်နဲ့ အဆင်အတန်းတက်ဖို့က တဝါရဆိုတော့ ၄-ဝါရပြီးသွားပြီ။ ငြိမ်းအောင် ကျင့်ဖို့ဆိုတဲ့ ဟရိနိဗ္ဗာနဝါရ တစ်ခုလဲ လိုတော့တယ်။ အဲဒီဝါရကို-မြတ်စွာဘုရားက ဒီလိုဆက်ပြီး ဟောတော့မူပါတယ်။

ဟရိနိဗ္ဗာနဝါရ

သော ဝတ ဖုန္ဒ အတ္တနာ ပလိပပလိပန္တော ဟရံ ပလိပ ပလိပန္တံ ဥဒ္ဓရိဿတိတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ၊ သော ဝတ ဖုန္ဒ အတ္တနာ အပလိပပလိပန္တော ဟရံ ပလိပ ပလိပန္တံ ဥဒ္ဓရိဿတိတိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ၊ သော ဝတ ဖုန္ဒ အတ္တနာ အဒန္တော အဝိနီတော အဟရိနိဗ္ဗုတော ဟရံဒမေဿတိ ဝိနေဿတိ ဟရိနိဗ္ဗာပေဿတိတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ၊ သော ဝတ ဖုန္ဒ အတ္တနာ ဒန္တော ဝိနီတော ဟရိနိဗ္ဗုတော ဟရံ ဒမေဿတိ ဝိနေဿတိ ဟရိနိဗ္ဗာပေဿတိတိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ၊ ဧဝမေဝ ဖုန္ဒ ဝိဟိသကဿ ပုရိသပုဂ္ဂလဿ အဝိဟိသာ ဟောတိ ဟရိနိဗ္ဗာနာယ။

ဖုန္ဒ-ချစ်သားဖုန္ဒ၊ အတ္တနာ-မိမိကိုယ်တိုင်၊ ပလိပ ပလိပန္တော-ရွံ့ဗွက်ထဲ၌ နာခေါင်းထိအောင် နစ်မြုပ်နေသော၊ သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပလိပ ပလိပန္တံ-ရွံ့ဗွက်ထဲ၌ နစ်မြုပ်နေသော၊ ဟရံ-အခြားသူကို၊ ဝတ-စင်စစ်၊ ဥဒ္ဓရိဿတိတိ-ဆယ်တင်နိုင်လိမ့်မည်ဟူသော၊ ဧတံ ဌာနံ-ဤအကြောင်းသည်၊ န ဝိဇ္ဇတိ-မရှိပေ၊ ဖုန္ဒ-ချစ်သားဖုန္ဒ၊ အတ္တနာ-မိမိကိုယ်တိုင်၊ အပလိပပလိပန္တော-ရွံ့ဗွက်ထဲ၌ မကျမနစ်ပါမူ၊ သော-ထိုသို့သောသူသည်၊ ပလိပ ပလိပန္တံ-ရွံ့ဗွက်ထဲ၌ နစ်မြုပ်နေသော၊ ဟရံ-အခြားသူကို၊ ဝတ-စင်စစ်၊ ဥဒ္ဓရိဿတိတိ-ဆယ်တင်နိုင်လိမ့်မည်ဟူသော၊

(၅၆)

သလ္လောသသုတ် တရားတော်ကြီး

ဧတံဌာနံ-ဤအကြောင်းသည်ကား၊ ဝိဇ္ဇတိ-ရှိပေ၏။

ကိုယ်ကိုယ်တိုင်က ရွံ့ဗွက်ထဲမှာ နှာခေါင်းအနီးအထိ နှစ်မြှုပ်နေတယ်ဆိုရင် အဲဒီလို နှစ်မြှုပ်နေတဲ့လူက အခြားနှစ်မြှုပ်နေတဲ့လူကို ဆယ်တင်နိုင်ပါ့မလား၊ ဆယ်တင် နိုင်စရာ လုံးဝမရှိပါဘူး ကိုယ်က ရွံ့ဗွက်ထဲမှာ မကျဘဲ ပကတိမြေပြင်ပေါ်မှာ ရှိနေရင်တော့ ရွံ့ဗွက်ထဲ နှစ်မြှုပ်နေတဲ့ အခြားလူကို ဆယ်တင်နိုင်ပါတယ်တဲ့၊ အဲဒါဟာ ဥပမာ ပြတာပါပဲ။

အဲဒီမှာ ရွံ့ဗွက်ဆိုတာက ကာမဂုဏ်ငါးပါးကို ဆိုတယ်၊ ကာမဂုဏ်တွေကို နှစ်သက်သာယာနေတဲ့သူဟာ ရွံ့ဗွက်ထဲ နှစ်မြှုပ်နေသည် မည်တယ်၊ ဒီတော့ကာမ ဂုဏ်တွေကို နှစ်သက်သာယာနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်က ကာမဂုဏ်တွေကို နှစ်သက် သာယာနေတဲ့ အခြားသူကို ကာမဂုဏ်ရွံ့ဗွက်ထဲက ထုတ်ဆောင်ကယ်တင်နိုင်လိမ့်မယ် ဆိုတာ မဖြစ်နိုင်ဘူးလို့ ဒီလိုဆိုလိုတဲ့ အကြောင်းကိုလဲ အဋ္ဌကထာမှာ ဖွင့်ပြထား ပါတယ်။

စုန္ဒ-ချစ်သားစုန္ဒ၊ အတ္တနာ-မိမိကိုယ်တိုင်၊ အဒန္တော-မယဉ်ကျေးသေးပါဘဲ၊ အဝိနိတော-သိက္ခာသုံးပါး ကိုယ်ကျင့်တရားကို မကျင့်ရသေးပါဘဲ၊ အဟိနိဗ္ဗုတော- ကိလေသာအပူဘေး မငြိမ်းသေးပါဘဲ၊ သော-ထိုသို့သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဟရံ- အခြားသူကို၊ ဝတ-စင်စစ်၊ ဒမေဿတိ-ယဉ်ကျေးစေနိုင်လိမ့်မည်၊ ဝိနေဿတိ- သိက္ခာသုံးပါး ကိုယ်ကျင့်တရားကို ကျင့်စေနိုင်လိမ့်မည်၊ ဟရိနိဗ္ဗာပေဿတိတိ- ကိလေသာအပူဘေးကို ငြိမ်းအေးစေနိုင်လိမ့်မည်ဟူသော၊ ဧတံ ဌာနံ-ဤအကြောင်း သည်၊ န ဝိဇ္ဇတိ-မရှိပေ၊ စုန္ဒ-ချစ်သားစုန္ဒ၊ အတ္တနာ-မိမိကိုယ်တိုင်၊ ဒန္တော- ယဉ်ကျေးပြီးသော၊ ဝိနိတော-သိက္ခာသုံးပါး ကိုယ်ကျင့်တရားကို ကျင့်သုံးပြီးသော၊ ဟရိနိဗ္ဗုတော-ကိလေသာ အပူဘေး လုံးဝငြိမ်းအေးပြီးသော၊ သော-ထိုသို့သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဟရံ-အခြားသူကို၊ ဝတ-စင်စစ်၊ ဒမေဿတိ-ယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမ နိုင်ပေလိမ့်မည်၊ ဝိနေဿတိ-သိက္ခာသုံးပါး ကိုယ်ကျင့်တရားကို ညွှန်ကြားလျက် ကျင့်စေနိုင်လိမ့်မည်၊ ဟရိနိဗ္ဗာပေဿတိတိ-ကိလေသာ အပူဘေး လုံးဝ ငြိမ်းအေး စေနိုင်လိမ့်မည်ဟူသော ဧတံ ဌာနံ-ဤအကြောင်းသည်၊ ဝိဇ္ဇတိ-ရှိပေ၏။

ကိုယ်တိုင်က ယဉ်ကျေးအောင် မကျင့်ရသေးလို့ ကိုယ်နှုတ်စိတ်အမူအရာ တွေမှာ မယဉ်ကျေးသေးပါဘဲ၊ သိက္ခာသုံးပါး ကိုယ်ကျင့်တရားကို မကျင့်ရသေးပါဘဲ ကိုယ်သန္တာန်မှာ ကိလေသာမငြိမ်းသေးပါဘဲ သူတစ်ပါးကို ယဉ်ကျေးအောင် ကိုယ်ကျင့် တရားကို ကျင့်နိုင်အောင် ကိလေသာ အပူဘေးငြိမ်းအေးအောင် ညွှန်ကြားရွက်

ဆောင်နိုင်လိမ့်မယ်ဆိုတဲ့ အကြောင်းကတော့ မရှိပါဘူးတဲ့၊ ဒီဥပမာ သြဝါဒကတော့ ယခုကာလမှာ ကိုယ်တိုင်က တရားအားမထုတ်ဖူးပါဘဲ ဝိပဿနာအလုပ်ကို မလုပ်ဖူးပါဘဲ ဘာဝနာအလုပ် ဝိပဿနာအလုပ်တွေကို ဟောပြောနေကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေနဲ့ အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်တွေထဲမှာ တပည့်ခံနေကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေအတွက် အဖူးသတိပြုစရာပါပဲ၊ အမှန်စင်စစ် ကတော့ ကိုယ်တိုင်က ကျကျနန ကျင့်သုံးပြီးလို့ ယဉ်ကျေးပြီးဖြစ်တဲ့သူ သိက္ခာသုံးပါး ကိုယ်ကျင့်တရားကို ကျင့်သုံးပြီးဖြစ်တဲ့သူ ကိလေသာအပူဘေး ငြိမ်းအေးပြီး ဖြစ်တဲ့ သူကမှ သူတစ်ပါးကို ယဉ်ကျေးအောင် သိက္ခာသုံးပါး ကိုယ်ကျင့်တရားကို ကျင့်နိုင်အောင် ကိလေသာအပူဘေး ငြိမ်းအေးအောင် ရွက်ဆောင်နိုင်ပါတယ်။

ဒီနေရာမှာ ပုထုဇဉ်က ဟောတဲ့တရားကို နာပြီး တရားရတဲ့သူများလဲ ရှိတဲ့အကြောင်း အဲဒီလို နည်းမှန်အတိုင်း ဟောလို့ နည်းမှန်အတိုင်း နှလုံးသွင်းပြီး တရားထူးရတာကိုလဲ မြတ်စွာဘုရားက ကယ်တင်တယ်လို့သာ ယူသင့်တဲ့ အကြောင်းများကိုလဲ အဋ္ဌကထာမှာ ပြဆိုထားပါသေးတယ်၊ အဲဒါမျိုးကတော့ များလှမယ် မဟုတ်ပါဘူး၊ အနည်းငယ်သာ ရှိပါလိမ့်မယ်။

အဲဒီ ဥပမာ ၂-ခုမှာ ပထမဥပမာဖြင့် ကိုယ်တိုင်က မလွတ်မြောက်ရင် သူများကို လွတ်မြောက်အောင် မကယ်နိုင်တာလို့ ကိုယ်တိုင်က အပါယ်ဘေး သံသရာဘေးမှ မလွတ်မြောက်သေးရင် သူများကိုလဲ အဲဒီဘေးတွေမှ လွတ်မြောက်အောင် မကယ်နိုင်ဘူးဆိုတဲ့ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကိုလဲ ထင်ရှားစေပါတယ်၊ ဒုတိယဥပမာဖြင့် ကိုယ်တိုင်က ကိလေသာ မငြိမ်းသေးရင် သူများကို ကိလေသာ ငြိမ်းအောင် မဆောင်ရွက်နိုင်ဘူးဆိုတဲ့ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကိုလဲ ထင်ရှားစေပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် ဒီမှာ ပြလိုရင်းကတော့ ရွံ့စွက်ထဲ နစ်မြုပ်နေတဲ့သူ အချင်းချင်း မကယ်တင်နိုင်တာလို့ ကိလေသာမငြိမ်းသူ အချင်းချင်း မဆယ်တင်နိုင်တာလို့ မစင်ကြယ်တဲ့ အကုသိုလ် အချင်းချင်း စင်ကြယ်အောင် မလုပ်နိုင်ဘူး၊ ဥပမာ မစင်ကြယ်တဲ့ အညစ်အကြေးကို မစင်ကြယ်တဲ့ အညစ်အကြေးရေနဲ့ ဆေးကြောလို့ မစင်ကြယ်စေနိုင်သလိုပါပဲ၊ နောက်ပြီးတော့ ပူလောင်တတ်တဲ့ အကုသိုလ်ကိလေသာ အချင်းချင်း ငြိမ်းအေးအောင် မပြုလုပ်နိုင်ဘူး၊ ဥပမာ မီးကို မီးနဲ့ငြိမ်းအောင် မပြုလုပ်နိုင်သလိုပါဘဲ၊ အဲဒါလိုပါပဲ ညှဉ်းဆဲမှုအစရှိသော မစင်ကြယ်တဲ့အကုသိုလ်ကို အဲဒီမစင်ကြယ်တဲ့ အကုသိုလ်နဲ့ တော့ စင်ကြယ်အောင် မလုပ်နိုင်ဘူး၊ ပူလောင်တတ်တဲ့ ညှဉ်းဆဲမှုစသည်ကို အဲဒီ ညှဉ်းဆဲမှု စသည်ဖြင့် မငြိမ်းသတ်နိုင်ဘူး၊ စင်ကြယ်တဲ့ ကုသိုလ်ဖြင့်သာ စင်ကြယ်

စေနိုင်တယ်။ ငြိမ်းအေးတဲ့ကုသိုလ် ရေစင်ဖြင့်သာ ငြိမ်းစေနိုင်တယ် ဆိုတာကို သိစေလိုရင်းပါပဲ။ ဒါကြောင့် လိုရင်း ဥပမေယျကို ဒီလိုဆက်ပြီး ဟောတော်မူပါတယ်။

စုန္ဒ-ချစ်သားစုန္ဒ၊ ဧဝမေဝ-ဤဆိုခဲ့သော ဥပမာ ၂-ရပ် အတူပင်လျှင် ဝိဟိသကဿ-ညှဉ်းဆဲတတ်သော၊ ဝါ-ညှဉ်းဆဲလေရှိသော၊ ဝါ-ညှဉ်းဆဲမှု ကိလေသာ လုံးဝမကင်းသေးသော၊ ပုရိသပုဂ္ဂလဿ-ယောကျ်ားပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အဝိဟိသာ-မညှဉ်း ဆဲသောအကျင့်သည်၊ ပရိနိဗ္ဗာနာယ-ညှဉ်းဆဲမှုကိလေသာဘေး လုံးဝငြိမ်းအေးရန် အလို့ငှာ၊ ဟောတိဖြစ်ပေ၏။

ညှဉ်းဆဲမှု လုံးဝကင်းပါပြီလို့ မဆိုနိုင်သေးတဲ့ ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်မှာ အဲဒီ ညှဉ်းဆဲမှုကင်းအောင် သီလ သမာဓိ ပညာအကျင့်ကို ကျင့်ခြင်းဟာ အဲဒီ ညှဉ်းဆဲမှု ကိလေသာလဲ ငြိမ်းအေးဖို့ ဖြစ်တယ်။ အခြား ကိလေသာတွေရော သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲ တွေရော အဲဒီဆင်းရဲဟူသမျှတွေလဲ ငြိမ်းဖို့ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် ကိလေသာသပ်သိမ်း ဆင်းရဲသပ်သိမ်း ငြိမ်းဖို့ ဖြစ်ပါတယ်တဲ့။ ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးက ဒီဝါရအတွက် "ညှဉ်းဆဲမှု ကိလေသာမီးကို မညှဉ်းဆဲမှုနှင့် ငြိမ်းသတ်မည်"လို့ အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ် စီထားပါတယ်။ ကိုင်း ဆောင်ပုဒ်ကို အစကစပြီး ဆိုလိုက်ကြဦးဖို့။

(၁) အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်

"သူများတွေက ညှဉ်းဆဲကြမည်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ ညှဉ်းဆဲမှု ကင်းစေမည်။ ကိလေသာပါးစေတဲ့ အကျင့်ကို ကျင့်မည်။ ဒီလိုစိတ်မျိုးကို ဖြစ်စေမည်။ ညှဉ်းဆဲမှုကို မညှဉ်းဆဲမှုနှင့် ရှောင်လွှဲမည်။ မညှဉ်းဆဲမှုနှင့် အဆင်အတန်းတက်မည်။ ညှဉ်းဆဲမှု ကိလေသာမီးကို မညှဉ်းဆဲမှုနှင့် ငြိမ်းသတ်မည်။"

အဲဒါဟာ သလ္လောသုတ်မှာ ဟောထားတဲ့ ငါးဝါရအတွက် အဓိဋ္ဌာန်ဆောင် ပုဒ်ပဲ။ အဲဒီမှာ "ကိလေသာ ပါးစေတဲ့ အကျင့်ကို ကျင့်မည်"ဆိုတဲ့ စကားထိအောင် အဆိုက ကိလေသာခေါင်းပါးစေတဲ့အောင်ကျင့်ဖို့ ညွှန်ကြားလို့ သလ္လောဝါရအတွက် အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်ပဲ။ ဒီလိုစိတ်မျိုးကို ဖြစ်စေမည်ဆိုတာက ကုသိုလ်စိတ်ကို ဖြစ်စေရ မယ်လို့ ညွှန်ကြားတဲ့ စိတ္တုပ္ပါဒ်ဝါရအတွက် အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်ပဲ။ ညှဉ်းဆဲမှုကို မညှဉ်းဆဲမှုနှင့် ရှောင်လွှဲမည်ဆိုတာက အကုသိုလ်လမ်းဆိုးကို ကုသိုလ်လမ်းကောင်းနှင့် ရှောင်လွှဲဖို့ ညွှန်ကြားတဲ့ ပရိတ္တမနဝါရအတွက် အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်ပဲ။ မညှဉ်းဆဲမှုနှင့် အဆင်အတန်းတက်မည်ဆိုတာက ကုသိုလ်အလုပ်ဖြင့် အဆင်အတန်းတက်ဖို့

ညွှန်ကြားတဲ့ ဥပရိဘာဂဝါရအတွက် အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်ပဲ၊ ညဉ်းဆဲမှု ကိလေသာမီးကို မညဉ်းဆဲမှုနှင့် ငြိမ်းသတ်မည်ဆိုတာက အကုသိုလ်ကို ကုသိုလ်ဖြင့် ငြိမ်းသတ်ဖို့ ညွှန်ကြားတဲ့ ဗရိနိဗ္ဗာနဝါရအတွက် အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်ပဲ၊ အဲဒီငါးဝါရအတွက် ခေါင်းစဉ်ကိုလဲ "ခေါင်းပါးကိလေ၊ စိတ်ဖြစ်စေ၊ ရှောင်သွေထက်ဆင့် ငြိမ်းအောင်ကျင့်"လို့ ဆောင်ပုဒ် သီးသန့်စီထားတယ်၊ ကိလေသာခေါင်းပါးအောင် ကျင့်ဖို့က တစ်ဝါရ၊ ကုသိုလ်စိတ် ဖြစ်စေဖို့က တစ်ဝါရ၊ အကုသိုလ်လမ်းဆိုးကို ကုသိုလ်လမ်းကောင်းနဲ့ ရှောင်လွှဲဖို့က တစ်ဝါရ ကုသိုလ်အလုပ် ဖြင့် အဆင့်အတန်းတက်ဖို့က တစ်ဝါရ အကုသိုလ်ကိလေသာ မီးကို ကုသိုလ်ရေစင် ဖြင့် ငြိမ်းစေဖို့က တစ်ဝါရ-ပေါင်း ငါးဝါရ ရရှိတယ်၊ အဲဒီဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

"ခေါင်းပါးကိလေ၊ စိတ်ဖြစ်စေ၊ ရှောင်သွေထက်ဆင့် ငြိမ်းအောင်ကျင့်။"

ညဉ်းဆဲမှု၏အပြစ်နှင့် မညဉ်းဆဲမှု၏အကျိုး

ညဉ်းဆဲရင် ဘယ်လိုအပြစ်ရှိတယ် မညဉ်းဆဲတော့ ဘယ်လိုအကျိုးရှိတယ် ဆိုတာကို ဥပရိပဏ္ဏသပါဠိတော် စူဠကမ္မဝိဘင်္ဂသုတ်မှာ ဟောထားပါတယ်၊ အဲဒီ သုတ်မှာ သုဘဆိုတဲ့ လုလင်က လူလူချင်းတူပါလျက် တချို့က အသက်တိုတယ်၊ တချို့က အသက်ရှည်တယ်၊ ဘာကြောင့်ပါလဲ၊ တချို့က အနာရောဂါများတယ်၊ တချို့က အနာကင်းရှင်းကျန်းမာတယ်၊ ဘာကြောင့်ပါလဲ၊ တချို့က အရုပ်ဆိုးတယ်၊ တချို့က အရုပ်အဆင်းလှတယ်၊ ဘာကြောင့်ပါလဲ စသည်ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားကို မေးလျှောက်တယ်၊ မြတ်စွာဘုရားက "ကမ္မဿကာ မာဏဝသတ္တာ" စသည်ဖြင့် ဖြေရှင်း ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

မာဏ-သုဘလုလင်၊ သတ္တာ-သတ္တဝါတို့သည်၊ ကမ္မဿကာ-မိမိတို့ ကိုယ် တိုင်ပြုထားတဲ့ အမှုကံလျှင် ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာ ရှိကုန်၏၊ ကမ္မဒါယာဒါ၊ ကံ၏အမွေကို ခံယူရကုန်၏၊ ကမ္မယောနီ-ကံသာလျှင် အကြောင်းရင်း ရှိကုန်၏၊ ကမ္မဗန္ဓု-ကံသာလျှင် ဆွေမျိုးအစစ် ရှိကုန်၏၊ ကမ္မပဋိဿရဏာ- ကံသာလျှင် အားကိုးရာ ရှိကုန်၏၊ ကမ္မ-ကံသည်၊ သတ္တေ-သတ္တဝါတို့ကို၊ ဝိဘဇ္ဇတိ-အယုတ်အမြတ်ဖြစ်ဖို့ရာ ဝေဖန်ခွဲခြား၏လို့ အကျဉ်းချုပ် ဖြေကြားတော်မူပါတယ်၊ အဲဒါကို သုဘလုလင်က သဘောမပေါက်လို့ အကျယ်ဝေဖန်ဟောဖို့ လျှောက်တဲ့ အတွက် မြတ်စွာဘုရားက ညဉ်းဆဲမှု အကုသိုလ်ကံ၏ အကျိုးပေးပုံ၊ မညဉ်းဆဲမှု ကုသိုလ်ကံ၏ အကျိုး ပေးပုံများကို အကျယ်ဝေဖန်ပြီး ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

အတိုချုပ်ပြောရရင် သူတစ်ပါးကို မညာမတာ ရက်ရက်စက်စက် ညှဉ်းဆဲတဲ့ သူဟာ သေသည်၏အခြားမဲ့မှာ အဲဒီညှဉ်းဆဲမှု အကုသိုလ်ကံကြောင့် ရဲကို ကျရောက် ရတယ်။ အဲဒီရဲမှ လွတ်လာတဲ့အခါလဲ ဖြစ်လေရာရာဘဝမှာ အနာရောဂါများတတ် တယ် သူတစ်ပါးကို သနားညှာတာပြီး မညှဉ်းဆဲတဲ့သူကတော့ သေသည်၏ အခြားမဲ့မှာ အဲဒီကုသိုလ်ကြောင့် နတ်ပြည်ကို ရောက်ရတယ်။ လူ့ဘဝ ပြန်ရောက်လာ ရင်လဲ အနာရောဂါကင်းပြီး ကျန်းမာတတ်တယ်ဆိုတဲ့အကြောင်း ဝေဖန်ပြီး ဟောကြား တော်မူပါတယ်။ အဲဒါကို ဘုန်းကြီးက "ညှဉ်းဆဲသူကား၊ အနာများ၊ သနား ကျန်းမာသည်" လို့ အတိုချုပ်ဆောင်ပုဒ် စီထားတယ်။ အဲဒီဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

"ညှဉ်းဆဲသူကား၊ အနာများ၊ သနားကျန်းမာသည်။" (ဆို)

ပုတိဂစ္ဆတိဿမထေရ်ဂစ္ဆ၊

ညှဉ်းဆဲမှု အကုသိုလ်ကံကြောင့် အနာရောဂါများတတ်ပုံ သာဓကဂစ္ဆ၊က တော-မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်က သာဝတ္ထိပြည်သားတစ်ယောက် မြတ်စွာ ဘုရား သာသနာတော်မှာဝင်ပြီး ရဟန်းပြုတယ်။ သူ့အမည်က အရင်တိဿတဲ့၊ ရဟန်းပြုပြီးတော့ သီလ သမာဓိ ပညာအကျင့်တွေကို ကောင်းမွန်စွာ ကျင့်နေတယ်။ နောက်ကာလအတန်ငယ်ကြာတော့ သူ့မှာအနာရောဂါတွေပေါ်လာတယ်။ အစမှာတော့ မုန်ညှင်းစေ့လောက် အဖုကလေးတွေ ပေါက်လာတယ်။ နောက်တဖြည်းဖြည်းနဲ့ပဲ နောက်လုံးလောက် ကုလားပဲလုံး စားတော်ပဲလုံးလောက် ဆီးစေ့လောက် ဆီးဖြူသီး လောက် ဥသျှစ်သီးကင်းလောက် ဖြစ်လာတယ်။ နောက်ဆုံးကျတော့ ဥသျှစ်သီး မှည့်လောက် အဖုအလုံးကြီးတွေ ဖြစ်လာပြီး ပေါက်ကွဲကြတယ်။ တစ်ကိုယ်လုံးမှာ အပေါက် အပေါက်တွေ ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီလိုဖြစ်ပြီး တစ်ကိုယ်လုံးပုပ်နေလို့ သူ့ကို ပုတိဂစ္ဆတိဿလို့ ခေါ်ကြတယ်။ သူ့မှာ အရိုးတွေကလဲ ဆွေးမြည့်ပြီး ကျိုးကုန်သတဲ့၊ ယခုကာလမှာလဲ တချို့မှာ ဒီလို အရိုးတွေဆွေးနေတာကို ကြားရတယ်။ လက်ကို ကိုင်ပြီး မလိုက်ရင် အဲဒီအရိုးက ကျိုးသွားသတဲ့ ခြေကို မလိုက်ရင်လဲ ခြေရိုးက ကျိုးသွားသတဲ့၊ ဒါကြောင့် ဒီလူမမာကို မကိုင်ဝံ့ မ မဝံ့တာနဲ့ ဆွေမျိုးတွေက ဘယ်လိုမှ မပြုနိုင်ဘဲ မျက်ရည်စက်လက်နဲ့ ကြည့်နေ ကြရတယ်လို့ဆိုတယ်။ အဲဒီ ပုတိဂစ္ဆတိဿမထေရ်မှာလဲ သူတပည့်တွေကက ကြာတော့ မပြုစုနိုင်ကြတော့ဘူး၊ အဝတ်သင်္ကန်းတွေဟာလဲ သွေးပုပ် ပြည်ပုပ်တွေနဲ့ လူးပေနေ တယ်။ ဘယ်သူမှ ပြုစုသူမရှိဘဲ ကိုးကွယ်ရာမဲ့ ဖြစ်နေပါသတဲ့၊ ဟုတ်မှာပဲ၊ အလွန် ဆိုးရွားတဲ့ အနာရောဂါတွေကို ကြာရှည် ပြုစုရတော့ တာဝန်လေးကြမှာပဲ၊ တပည့်မပြောနဲ့

မိဘနဲ့ သားသမီးတောင် ကြာရှည်လာတော့ တာဝန်လေးတတ်ပါတယ်။

ဘုရားကိုယ်တော်တိုင် သူနာပြုပုံ

အဲဒီလို ကိုးကွယ်ရာမဲ့ ဖြစ်နေတဲ့အခါမှာ မြတ်စွာဘုရားက အဲဒီ ပူတိဂတ္တ တိဿမထေရ် ကိုးကွယ်ရာမဲ့ ဖြစ်နေပုံနဲ့ ရဟန္တာဖြစ်ဖို့အကြောင်း ဥပနိဿယ ရှိပုံ ကို မြင်တော်မူတာနဲ့ ကျောင်းစဉ်လှည့်ပြီး ကြည့်ရှုတဲ့အနေအထားဖြင့် အဲဒီနေရာကို ကြွသွားတော်မူတယ်။ မီးတင်းကုပ်မှာ ရေခွေးတည်ပြီး ရေ ပူခွေးအောင် စောင့်နေ တော်မူတယ်။ ရေ ပူခွေးတဲ့အခါ အဲဒီ ပူတိဂတ္တတိဿ ရဟန်းရဲ့ ဘုတင်ညောင်စောင်း ကို မပြီး ရွှေဖို့ ကိုင်တော်မူတယ်။ အဲဒီအခါ အနီးအပါးမှာရှိတဲ့ ရဟန်းတွေက “ဖယ်တော်မူပါဘုရား တပည့်တော်တို့ မ-ရွှေပါမယ်”လို့ လျှောက်ပြီး မီးတင်းကုပ်သို့ ယူလာကြတယ်။ မြတ်စွာဘုရားက ရေစည်ပိုင်းကို ယူစေပြီးတော့ ရေခွေးထည့်ပြီး အဲဒီရဟန်းတွေကို ပူတိဂတ္တတိဿရဲ့ ဧကသီကို ရေခွေးနဲ့ဆွတ်ခွာပြီး လျှော်စေတယ်။ လျှော်ပြီးနေလှန်းစေသတဲ့။ အဲဒီအတောအတွင်း မြတ်စွာဘုရားက အနီးအပါးမှာ ရပ်တော်မူကာ ပူတိဂတ္တတိဿရဲ့ ကိုယ်ကို ရေခွေးနဲ့ဆွတ်ပြီး ရေချိုးပေးစေတယ်။ နေလှန်းထားတဲ့ ဧကသီ ခြောက်တဲ့အခါ အဲဒီဧကသီကို ဝတ်စေပြီးတော့ သင်းပိုင်းကို ဖရေခွေးနဲ့ လျှော်ပြီး နေပူမှာ လှန်းထားစေတယ်။ အဲဒီ သက်န်းခြောက်တဲ့အခါ အဲဒီသင်းပိုင်းကို ဝတ်စေတယ်။ ဧကသီကို ရုံစေတယ်။ အဲဒီအခါ ပူတိဂတ္တတိဿ မထေရ်ဟာ သက်သာရာရပြီး စိတ်တည်ငြိမ်စွာနဲ့ ဘုတင်ပေါ်မှာ လျောင်းနေတယ်။ မြတ်စွာဘုရားက ပူတိဂတ္တတိဿရဲ့ ခေါင်းရင်းက ရပ်တော်မူလျက် တရားဂါထာ တစ်ပုဒ်ကို ဒီလို ဟောတော်မူပါတယ်။

အစိရံ ဝတ ယံ ကာယော၊ ပထဝီအဓိသေဿတိ။

ဆုဒ္ဓေါ အပေတဝိညာဏော၊ နိရတ္တံ ဝ ကလိင်္ဂရံ။

ဘိက္ခု-ချစ်သားတိဿရဟန်း၊ အယံကာယော-ဤသင့်ကိုယ်သည်။ အစိရံ-မကြာမြင့်မီ၊ အပေတဝိညာဏော-အသိစိတ်ဝိညာဏ် ကင်းသည်ဖြစ်၍၊ (မကြာခင်ဘဲ အသိစိတ်ဝိညာဏ်ချုပ်ကင်းပြီး သေတော့မယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ အနာရောဂါက အသည်း အသန်ဖြစ်နေတော့ မကြာခင်သေတော့မယ်ဆိုတာ အလွန်ပင် ထင်ရှားနေပါတယ်။ သတိသံဝေဂဖြစ်စရာ အင်မတန် ပေါ်လွင်နေပါတယ်။ အဲဒါကို မြတ်စွာဘုရားက သတိဖော်ပေးပါတယ်။ ဒီလိုအခါမှာ ဘာမှ မျှော်လင့်စရာ မရှိတော့ တရားပဲ အားကိုးစရာ ရှိတော့တယ် ဆိုတာကို သတိရစေပါတယ်။) အပေတဝိညာဏော-အသိစိတ်ဝိညာဏ်ကင်းသည်ဖြစ်၍၊ ဆုဒ္ဓေါ-သီတင်းသုံးဖော်များက သုသာန်၌ စွန့်ပယ်

(၆၂)

သလ္လေသသုတ် တရားတော်ကြီး

အပ်သောကြောင့် (အသိစိတ်ဝိညာဏ် မရှိတော့ဘူး သေပြီဆိုမှဖြင့် ရုပ်ကိုယ်ကြီး ဆိုတာ ဘာမှ အသုံးကျတာ မဟုတ်တော့ဘူး၊ မသေခင်က ဘယ်လိုပင် အလေး အမြတ်ပြုအပ်တဲ့ ကိုယ်ဖြစ်ပေမယ် သေသွားတဲ့အခါကျတော့ ဘယ်သူကမျှ အလေး အမြတ်မပြုနိုင်ကြတော့ဘူး၊ ဘယ်သူမှ ဒီအလောင်းကောင်ကြီးနားမှာ မနေချင်ကြ တော့ဘူး၊ မသေခင်က ခဏလေးတောင် မခွဲရက်ဘူးဆိုတဲ့ သူတွေလဲ အနီးအပါး မကပ်ချင်ကြတော့ဘူး၊ ၂-ရက် ၃-ရက်လောက်ကြာရင် ပုပ်ပွပြီးတော့ သာပြီး ရွံစရာ ကြောက်စရာကြီး ဖြစ်လာတယ်၊ ဒါကြောင့် ကျောင်းမှာဖြစ်စေ၊ အိမ်မှာဖြစ်စေ ကြာကြာမထားနိုင်ကြဘူး၊ ဝေးရာ သုသာန်သို့ ပို့လိုက်ကြရ စွန့်လိုက်ကြရတော့ တာပဲ၊ ဒါကြောင့်) ဆုခွေး-သီတင်းသုံးဖော်တို့က သုသာန်၌ စွန့်ပယ်အပ်သောကြောင့်၊ ပထဝီအဓိသေသ္မာတိဝိတ-သုသာန်မြေ၌ စင်းစင်းခွေခွေ အိပ်နေရတော့မည်တကား၊ (ဘယ်သူမှ ကြည့်ရှုသူမရှိဘဲ သုသာန်မြေပေါ်မှာ ဒီကိုယ်ကောင်ကြီးဟာ စင်းစင်း ဖြစ်စေ၊ ခွေခွေဖြစ်စေ အိပ်နေရချေတော့မယ်၊ မကြာတော့ဘူးတဲ့၊) ကိမ္မိဝ-ဘာနှင့် တူမလဲဆိုရင်၊ နီရတ္ထံ-အကျိုးမပြီး၍ အသုံးမဝင်သော၊ ကလိင်္ဂရုံဝ-သစ်သားအဖျင်း အညံ့ကဲ့သို့ပင် အိပ်နေရချေတော့မည်တဲ့၊ (ကုလားထိုင် ခုတင် အိမ်တိုင်စသည် အသုံးကျတဲ့ သစ်သားချောင်းများကိုတော့ လူတွေက အိမ်မှာယူပြီး အသုံးချကြတယ်၊ အဲဒီလို အသုံးမကျတဲ့ အကောက်အကွေး အပိုင်းအစ သစ်သားဖျင်း သစ်သားညံ တွေကိုတော့ တောထဲမှာပဲ စွန့်ပစ်ထားခဲ့ကြတယ်၊ ဘယ်သူမှ ဂရုမစိုက်ကြဘူး၊ သူ့ဟာသူ တောထဲမှာပင် တည်နေရသလိုပဲ သင်၏ဒီကိုယ်ကောင်ဟာလဲ သုသာန် မြေပေါ်မှာ သယ်သူကမှ ဂရုပြုခြင်း မရှိဘဲ စင်းစင်းခွေခွေ သူ့ဟာသူပဲ တည်နေ ရချေတော့မယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။)

ရဟန္တာဓာတ်တော်ဆိုတာ အရိုးတွေပါပဲ

ပူတိဂတ္တိဿမထေရ်ဟာ မူလကလဲ တရားကို နှလုံးသွင်းအားထုတ်မှု အခြေခံ က ရှိနေတဲ့အတွက် အဲဒီဂါထာတရားကို နာနေရင်း ဝိပဿနာဉာဏ် အစဉ်အတိုင်း တက်ပြီး အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်သွားတယ်၊ ရဟန္တာဖြစ်သွားတယ်၊ ရဟန္တာဖြစ်ပြီး မကြာခင်ဘဲ ပရိနိဗ္ဗာန်စံသွားတယ်၊ မြတ်စွာဘုရားက သူ့အလောင်းကို မီးသဂြိုဟ် စေပြီး အရိုးဓာတ်တော်တွေကို စေတီတည်စေတယ်၊ ရဟန္တာဓာတ်တော်ဆိုတာ အရိုးဓာတ်တော်တွေပါပဲ၊ မြန်မာပြည်မှာတော့ ဓာတ်တော်ဆိုရင် ဘုရားဓာတ်တော်လို အလုံး အလုံးကလေးတွေလို့ ဒီလိုအများက ထင်မြင်ယူဆ ပြောဆိုနေကြပါတယ်၊ အမှန်မှာတော့ အဲဒီလိုမဟုတ်ဘူး၊ ဘုရားဓာတ်တော်များသာ မြတ်စွာဘုရား၏ အဓိဋ္ဌာန်

ချက်ကြောင့် အလုံး အလုံးကလေးတွေ ဖြစ်ကြတာပါ။ ရဟန္တာများ၏ ဓာတ်တော်များက ပကတိအရိုးအတိုင်းပါပဲ။ ဘာကြောင့် ဒီလိုသိရသလဲဆိုရင် ဘုန်းကြီးတို့ အိန္ဒြိယနိုင်ငံ ကလကတ္တာမြို့ကို သီးသန့်လေယာဉ်ဖြင့် သွားပြီး အရှင်သာရိပုတ္တရာ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်တို့၏ ဓာတ်တော်များကို ပင့်ဆောင်စဉ် အခါတုန်းက ဓာတ်တော်တိုက်ထဲမှာ အရှင်သာရိပုတ္တရာ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်တို့၏ ဓာတ်တော်တွေကို ထင်ရှားတွေ့ခဲ့ရပါတယ်။ ပကတိအရိုးအတိုင်းပါပဲ။ အရောင်အဆင်းက ဖြူဖွေးနေတယ်။ ပုံသဏ္ဌာန်ကတော့ လက်ဆစ်ရိုးကလေးတွေဟာ လက်ဆစ်ကလေးများအတိုင်းပါပဲ။ အစွန်း ၂-ဘက် အဆစ်နေရာများကကြီးပြီး ခါးလယ်ကသေးနေတယ်။ အဲဒီအရှင်သာရိပုတ္တရာ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်တို့၏ ဓာတ်တော်များတောင် ပကတိအရိုးအတိုင်းရှိနေတယ်ဆိုတော့ ဒီပြင် ရဟန္တာများ၏ ဓာတ်တော်များဟာလဲ ပကတိအရိုးအတိုင်းပဲရှိလိမ့်မယ်ဆိုတာ သံသယဖြစ်ဖွယ် မရှိပါဘူး။ ဒါကြောင့် ယခုမြန်မာပြည်မှာ ရှိသေးစားအပ်တဲ့ ဆရာတော် တစ်ပါးပါး ပျံတော်မူလို့ မီးသဏ္ဌိဟ်တဲ့အခါမှာ ကျောက်ခဲကလေးများလို ဓာတ်တော်များကျတယ်ဆိုတာကို ချင်ပြီး ယုံကြဲဖို့ပါပဲ။

ပူတိဂတ္တတိဿ မထေရ်၏ရှေးအကြောင်း

အဲဒီလို စေတီတည်စေပြီးနောက် ရဟန်းတော်များက ပူတိဂတ္တတိဿမထေရ်ဟာ ဘယ်မှာဖြစ်ပါသလဲ-လို့ မေးလျှောက်ကြတယ်။ ပရိနိဗ္ဗာန်စံသွားတဲ့အကြောင်း မြတ်စွာဘုရားက မိန့်တော်မူတဲ့အခါ "ရဟန္တာဖြစ်ဖို့အကြောင်း ဥပနိဿယ ရှိပါလျက် သူ့ကိုယ်ဟာ ဘာကြောင့် အနာတွေပေါက်ပြီး ပုပ်ရပါသလဲ၊ သူ့အရိုးတွေဟာ ဘာကြောင့်ကျိုးရပါသလဲ၊ ဘာကြောင့် ရဟန္တာ ဖြစ်ရပါသလဲ"လို့ မေးလျှောက်ကြပြန်တယ်။ အဲဒီအခါ မြတ်စွာဘုရားက ဒီလို ဖြေကြားတော်မူပါတယ်။

ပူတိဂတ္တတိဿမထေရ်ရဲ့ အလောင်းဟာ ကဿပမြတ်စွာဘုရားလက်ထက် တော်ကာလက ငှက်မုဆိုး ဖြစ်ခဲ့တယ်။ ငှက်တွေကို သတ်ပြီး ရောင်းစားခဲ့တယ်။ တစ်နေ့တည်းရောင်းလို့ မကုန်နိုင်မည့် ငှက်တွေကို မသတ်သေးဘဲ အတောင်ချိုးထားတယ်။ ခြေကိုချိုးထားတယ်။ ဟိုတုန်းက အအေးခန်းတို့ ရေခဲစိမ်တာတို့ ဆိုတာ ရှိပုံမပေါ်ဘူး။ ဒါကြောင့် ပုပ်ပျက်မကုန်အောင် အရှင်အတိုင်း ချိုးဖဲ့ပြီး သိမ်းဆည်းထားတယ်။ ယခုကာလမှာလဲ ငှက်တွေကို မသတ်သေးဘဲ ဒီလို နှိပ်စက်ပြီး လှောင်ထားတာတွေ ငါးတွေကို လှောင်ထားတာတွေ ရှိတယ်လို့ ကြားရတယ်။ အဲဒါမျိုး ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီလို ငှက်တွေကို လိမ်ချိုးပြီး နှိပ်စက်ခဲ့သတ်ခဲ့တဲ့အတွက် ရေမှာ ကြာမြင့်စွာ ဆင်းရဲဒုက္ခ ခံခဲ့ရပြီးတော့ အဲဒီကံကြွင်းကြောင့် လူဖြစ်တဲ့အခါ

(၆၄)

သလ္လေသသုတ် တရားတော်ကြီး

မှာလဲ အနာရောဂါများခဲ့ရတယ်၊ ယခုဘဝမှာလဲ အဲဒီနှိပ်စက်မှု အကုသိုလ်ကံကြောင့် အနာတွေပေါက်ပြီး တစ်ကိုယ်လုံးပုပ်ရတယ်၊ အရိုးတွေလဲကျိုးရတယ်၊ နောက်ဆုံး အဲဒီ ငှက်မုဆိုးဖြစ်စဉ်က တစ်နေ့သောအခါ သူ့အိမ်ကို ကြွရောက်လာတဲ့ ရဟန္တာ မထေရ်အား သူစားဖို့ ချက်ထားတဲ့ ငှက်သားဟင်းနှင့် ဆွမ်းကိုလှူပြီးတော့ အရှင်မြတ် တို့ သိမြင်တဲ့ တရား၏အပြီးအဆုံးသို့ ရောက်ရပါစေ-လို့ ဆုတောင်းခဲ့တယ်၊ အဲဒီ ဆွမ်းအလှူဒါနကြောင့် ရဟန္တာဖြစ်ရတယ်ဆိုတဲ့အကြောင်း ဖြေကြားတော်မူ ပါတယ်။

အဲဒီ ဝတ္ထုထဲမှာ အနာရောဂါတွေ အကြီးအကျယ်ဖြစ်ပြီး တစ်ကိုယ်လုံး ရစရာမရှိအောင် ပုပ်ရတယ်၊ အရိုးတွေလဲ ကျိုးရတယ်ဆိုတာဟာ "ညှဉ်းဆဲသူကား အနာများ"ဆိုတဲ့ အကုသိုလ်အကျိုးပြ စကားရဲ့ သက်သေ သာဓကပါပဲ၊ သူတစ်ပါး ကို ကိုယ်ချင်းစာကာ သနားပြီး မညှဉ်းဆဲဘဲ ကြဉ်ရှောင်ရင်တော့ အရှင်ဗာကုလ တို့လို အနာကင်းရှင်း ကျန်းမာခြင်း၏အကြောင်း ဖြစ်ပါတယ်၊ ဘုန်းကြီး ဆယ်ပါ လောက်တုန်းက မော်လမြိုင်တောင်ဝိုင်း တိုက်ကျောင်းမှာ နေစဉ်တုန်းက အနာကင်း ရှင်း ကျန်းမာတဲ့ ဒကာမကြီးတစ်ယောက်ကို တွေ့ဖူးတယ်၊ သူ့ကျန်းမာပုံကတော့ ချိုးမွမ်းစရာကောင်းပါတယ်၊ အဲဒီတုန်းက ဒီဒကာမကြီးဟာ အသက်ငါးဆယ်ကျော် ခြောက်ဆယ်လောက်ရှိနေပါပြီ၊ သူတစ်သက်မှာ နေမကောင်းတာဆိုရင် နာစေးတာ ခေါင်းကိုက်တာတောင် မတွေ့ဖူးဘူးတဲ့၊ ဆေးဆိုရင်လဲ လျက်ဆားတောင် မလျက်ဖူး ဘူးတဲ့၊ ဘုန်းကြီးတို့နေတဲ့ တောင်ဝိုင်းဆိုတာ အဲဒီအခါတုန်းက ငှက်ဖျားရှိပါတယ်၊ အဲဒီမှာ ၂-လ ၃-လ လောက်နေမိရင် ပျားတတ်ပါတယ်၊ အဲဒီဒကာမကြီးမှာတော့ အဲဒီတောင်ဝိုင်းမှာ နှစ်လုံးပေါက်နေပေမယ့်လို့ ဘာမှနေမကောင်း ထိုင်မသာ မဖြစ်ဘူး၊ တော်တော်ကို ကျန်းမာရေးကောင်းတဲ့ ဒကာမကြီးပဲ၊ အဲဒါဟာ ညှဉ်းဆဲမှုမှ ကြဉ်ရှောင်တဲ့ ကုသိုလ်ကြောင့်လို့ ယူဆရပါတယ်။

ဒါကြောင့် မိမိကိုယ်တိုင် ကျန်းမာမှုများနေရင် ရှေးက ညှဉ်းဆဲမှု နည်းခဲ့လို့ ကင်းခဲ့လို့ပဲဆိုတာ ယူဆသင့်ပါတယ်၊ အနာရောဂါတွေများနေရင်တော့ ရှေးက သူတစ်ပါးကို ညှဉ်းဆဲခဲ့တဲ့ အကုသိုလ်ကြောင့်ပဲလို့ ယူဆသင့်ပါတယ်၊ အဲဒီလို ယူဆပြီးတော့ နောင်ကာလ နောင်ဘဝတွေမှာ အနာရောဂါကင်းရှင်းပြီး ကျန်းမာ ချမ်းသာရအောင် ညှဉ်းဆဲမှုကို ရှောင်ကြဉ်မယ်လို့ အဓိဋ္ဌာန်ပြုပြီး မညှဉ်းဆဲမှု သနားညှာတာမှု ကုသိုလ်တရားတွေကို ပွားသည်ထက်ပွားအောင် များသည်ထက် များအောင် ကျင့်သုံးသွားကြရမယ်၊ ကဲ အကျိုးပြုဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြပါဦး။

“ညှဉ်းဆဲသုကား အနာများ သနားကျန်းမာသည်။” (ဆို)

သလ္လောသုတ်မှာ အကုသိုလ်တရား ၄၄-ပါးကို ရှောင်ကြဉ်ဖို့ ဟောထားတဲ့ သလ္လောတရား ၄၄-ပါးရှိတဲ့အနက်က ဒီကနေ့ ဟောခဲ့တာဟာ ဝိဟိသာ ညှဉ်းဆဲမှုမှ ရှောင်ကြဉ်မှု တစ်ပါးပဲ ပြီးသေးတယ်။ နောက်ဆက်ဟောဖို့ရာ ၄၃-ပါး ကျန်သေးတယ်။ ဒီကနေ့တော့ ဒီတွင်ပဲ ရပ်ကြဉ်းစို့၊ ဒီကနေ့ ပြုပြုသမျှ ကုသိုလ်တွေကို အမျှဝေပြီး တရားသိမ်းကြစို့၊ ကဲလိုက်ဆိုကြ။

အမျှဝေ တရားသိမ်း နိဂုံးချုပ်

ယနေ့အဖို့၌ ကျွန်ုပ်တို့ပြုစုပွားများ အားထုတ်အပ်သော ဒါနကုသိုလ် သီလ ကုသိုလ် ဘာဝနာကုသိုလ် ဝေယျာဓဉ္စကုသိုလ် တရားဟောရသောကုသိုလ် တရားနာရ သောကုသိုလ် အစရှိသော ဤကောင်းမှုအပေါင်း၏ အဖို့ဘာဂကို အဓိအသတို့အား အမျှပေးဝေပါကုန်၏။ အဆွေအမျိုးတို့အား အမျှပေးသေပါကုန်၏။ ဤအရပ်၌ ရောက်ရှိနေကြသော လူ့ပုဂ္ဂိုလ် နတ်ပုဂ္ဂိုလ် အပေါင်းတို့အား အမျှပေးဝေပါကုန်၏။ သိကြားမင်းကြီးမှစ၍ အလုံးစုံသော နတ်အပေါင်း အလုံးစုံသော သတ္တဝါအပေါင်း တို့အား အမျှပေးဝေပါကုန်၏။ အလုံးစုံသော သတ္တဝါအပေါင်းတို့သည် အမျှရကြ၍ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာကြသည် ဖြစ်ပါစေကုန်သတည်း။

အမျှ အမျှ အမျှ ယူတော်မူကြပါကုန်လော့။

သာဓု... သာဓု... သာဓု...။

သလ္လောသုတ်တရားတော် ပဋ္ဌမဝိုင်း ဤတွင်ပြီး၏။

သလ္လောသုတ် တရားတော်ကြီး

ဒုတိယပိုင်း

၁၃၃၂-၃၄၈၊ ဦးတန်ခူးလပြည်နေ့ ဟောသည်။

တရားအနုသစ္စ

သလ္လောသုတ် တရားကို ပြီးခဲ့တဲ့ တန်ခူးလဆန်း ၈-ရက် သင်္ကြန်အကျနေ့ ကစပြီးဟောခဲ့တယ်။ အဲဒီမှာ-

ဝိဟိသာ၊ ပါတ၊ အဒိန္နနှင့်၊ အဗြဟ္မစရိယာ၊ မုသာ၊ ပိသု၊ ဖရုသမ္မာ၊ အဘိဇ္ဇ၊ ဗျာနှင့်၊ ဆယ်ဖြာ မိစ္ဆတ္တ၊ စဉ်တိုင်းပြု၍-စသည်ဖြင့် ဆောင်ပုဒ်မှာ ပြထားတဲ့အတိုင်း ၄၄-ပါးသော အကုသိုလ်တရားတွေကို ပယ်ဖို့ရာ မြတ်စွာဘုရားက ညွှန်ပြထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီဆောင်ပုဒ်ရဲ့ အဆုံးမှာ ကိလေသာဘေး၊ လေးဆယ်လေးကို၊ ဝေးဝေးစွန့်စေ၊ ညွှန်ပြပေသည်။ သလ္လောသုတ် မိန့်ခွန်းတည်း-လို့ ဆိုထားပါတယ်။

အဲဒီ ၄၄-ပါးထဲက သင်္ကြန်အကျနေ့တုန်းက ဟောခဲ့တာဟာ ဝိဟိသာဆိုတဲ့ အစဆုံး အကုသိုလ်တစ်ခုပဲ ပြီးခဲ့သေးတယ်။ အဲဒီ ဝိဟိသာပြီးတော့ ပါတ-ဆိုတဲ့ ပါဏာတိပါတကို ဟောရမယ်။ ဆောင်ပုဒ်ထဲမှာ အကွရာလေးလုံး စီရမည့် နေရာမှာ အကွရာငါးလုံးမက လွန်နေလို့ ပါဏာတိဆိုတာကို နှုတ်ပြီး ပါတ-လို့ သိရုံလောက် စိထားရတယ်။ ပါဏာတိပါတဆိုတာ ငါးပါးသီလထဲမှာ ပါဝင်နေလို့ အများက သိနားလည်ကြပြီးပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် တရားအစဉ် ကျရောက်လာတဲ့အခါ သေချာသည်ထက် သေချာအောင် သရုပ်ခွဲပြီး ဟောရမယ်။

ပါဏာတိပါတ-ပုဒ်အနက်

ပါဏ-ဆိုတာက လောကဝေါဟာရအားဖြင့် သတ္တဝါလို့ ခေါ်တာပဲ။ ယုမတ္ထ သဘောတရားအားဖြင့်တော့ ဖီရိတိန္ဒြေကို ခေါ်တယ်။ ဖီရိတိန္ဒြေဆိုတာ အသက်လို့ ခေါ်ရတဲ့ သဘောတရားပါပဲ။ အတိ-ဆိုတာက အလွန်လျင်မြန်စွာတဲ့၊ ပါတ-ဆိုတာက ကျစေတယ်-တဲ့၊ ဒါကြောင့် ပါဏာတိပါတဆိုတာ ဖီရိတိန္ဒြေခေါ်တဲ့ အသက်ကို သေချိန်မကျသေးခင် အလျင်အမြန် ကျစေတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ သတ္တဝါကို သေချိန်မကျသေးခင် သေအောင်ပြုလုပ်တာကို ဆိုတာပါပဲ။ အဲဒါကို အရပ်သုံးစကားနဲ့

ဆိုရင်တော့ သတ္တဝါကို သေစေတယ်၊ သတ်တယ်လို့ ပြောဆိုနေကြပါတယ်၊ အဲဒီ သတ်မှု အကုသိုလ်ကို ပယ်ဖို့ရာ မြတ်စွာဘုရားက သလ္လောဝါရမှစပြီး ငါးဝါရ ခွဲခြားဟောထားပါတယ်၊ သလ္လော ဝါရမှာ ဟောတော်မူပုံကတော့-

သလ္လောဝါရ၌ ဟောတော်မူပုံ

ပရေ ပါဏာတိပါတိ ဘဝိဿန္တိ၊ မယမေတ္တ ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတာ ဘဝိဿမာတိ သလ္လောခေါ ကရဏီယော-တဲ့။

ပရေ-တစ်ပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ပရေ-သလ္လောအကျင့်ကို မကျင့်ကြသော သူတစ်ပါးတို့သည်၊ ပါဏာတိပါတိ-သတ္တဝါ၏ အသက်ကို ရက်ရက်စက်စက် သတ် ဖြတ်လေ့ရှိကုန်သည်၊ ဘဝိဿန္တိ-ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့။

ကိလေသာကို ခေါင်းပါးစေတဲ့ သလ္လောအကျင့်ကို မကျင့်နိုင်ကြတဲ့ အခြား ပုဂ္ဂိုလ်တွေက သူတစ်ပါးကို မညာမတာ ရက်ရက်စက်စက် သတ်ကြလိမ့်မယ်တဲ့၊ အဲဒီလို သတ်နေကြတာတွေဟာ အများကြီးပါပဲ၊ ကိုယ်အသက်သေရမှာကျတော့ အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်တွေက အလွန်ကြောက်ကြပါတယ်၊ ဒါကြောင့်-

သဗ္ဗေ တသန္တိ ဒဏ္ဍဿ၊ သဗ္ဗေ ဘာယန္တိ မဇ္ဈနော-လို့

ဒီလိုလဲ ဟောထားပါတယ်၊ သဗ္ဗေ-အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့သည်၊ ဒဏ္ဍဿ-ဘေးဒဏ်မှာ တသန္တိ-ထိတ်လန့်ကြကုန်၏၊ သဗ္ဗေ-အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့သည်၊ မဇ္ဈနော-သေခြင်းမှာ၊ ဝါ-သေရမည်မှာ၊ ဘာယန္တိ-ကြောက်ကြကုန်၏။

သတ္တဝါတွေအားလုံးဟာ ဘေးဒဏ်သင့်မှာ သေရမှာ ထိတ်လန့်ကြတယ်၊ ကြောက်ကြတယ်၊ အဲဒါဟာ ယေဘုယျ အများကိုင်ပြီး ပြောတာပါပဲ၊ ဒေါသကင်းတဲ့ အနာဂါမ်နှင့် ရဟန္တာတွေကတော့ မထိတ်လန့်ကြ မကြောက်ကြပါဘူး၊ ဒါပေမယ့် အဲဒီလို မထိတ်လန့်တတ် မကြောက်တတ်တဲ့ အနာဂါမ် ရဟန္တာဆိုတာက အလွန် နည်းပါတယ်၊ အနာဂါမ် ရဟန္တာမဟုတ်တဲ့ အခြားသတ္တဝါတွေကပဲ အတိုင်းမသိ များပြားပါတယ်၊ အဲဒီ အတိုင်းမသိ များပြားလှတဲ့ သတ္တဝါတွေဟာ အားလုံးပဲ ထိတ်လန့်တတ်ကြ ကြောက်တတ်ကြပါတယ်၊ ဒါကြောင့် အများကိုင်ပြီး ယေဘုယျ အားဖြင့် သတ္တဝါတွေ အားလုံးဟာ ဘေးဒဏ်သင့်မှာ ထိတ်လန့်ကြတယ်၊ သေရမှာ ကြောက်ကြတယ်-လို့ ဟောထားပါတယ်၊ သတ္တဝါတွေဟာ ကိုယ်သေရမှာတော့ သိပ်ကြောက်ကြတယ်၊ ဒါပေမယ့် သူတစ်ပါးကိုတော့ ရက်ရက်စက်စက် သတ်ဖြတ် လေ့ရှိကြပါတယ်။

ကမ္ဘာလောကကြီးကို လျှောက်ကြည့်လိုက်ရင် အများအားဖြင့် နိုင်ရာနိုင်ရာ သတ်စားနေကြတာကို တွေ့ရတယ်။ ကိုယ်အသက်တစ်ခု ရှင်ရေးအတွက် အခြား သတ္တဝါတွေများစွာကို သတ်ပြီး စားနေကြတယ်။ ပင်လယ်ထဲ ရေထဲမှာ အလွန်သေး ငယ်တဲ့ သတ္တဝါကလေးတွေဆိုတာ ရှိတယ်။ အဲဒီ သတ္တဝါအငယ်ကလေးတွေကို သူတို့ထက် အတော်အတန်ကြီးတဲ့ သတ္တဝါတွေက သတ်စားကြတယ်။ အဲဒီ အတော် အတန်ကြီးတဲ့ သတ္တဝါတွေကလဲ သူတို့ထက်ကြီးတဲ့ သတ္တဝါတွေက သတ်စားကြတယ်။ အဲဒီနည်းဖြင့် နိုင်ရာ နိုင်ရာ အဆင့်ဆင့် သတ်စားကြတာဟာ ဝေလငါးဆိုတဲ့ အကောင်ကြီးတွေရောက်ရော၊ အဲဒီအကောင်ကြီးတွေကတော့ ရေသတ္တဝါထဲမှာ အကြီးဆုံးပဲ။ အဲဒီ ငါးကြီးတွေက သူတို့အောက် စားလောက်တဲ့ ငါးတွေကို သတ်စားကြတယ်။ အဲဒါက ရေသတ္တဝါ အချင်းချင်း နိုင်ရာသတ်စားနေကြပုံပဲ။

တုန်းသတ္တဝါတွေကို ကြည့်လိုက်ရင်လဲ အများအားဖြင့် နိုင်ရာ နိုင်ရာ သတ်စားကြတာကို နည်းတူပဲ တွေ့ရတယ်။ ဒီအထဲမှာ ပုဂ္ဂိုလ်ဆိတ်တို့ ကျားတို့ ဒီလိုအကောင်တွေကတော့ သူတို့ထက်ကြီးတဲ့ အကောင်တွေကိုလဲ သတ်စားကြ တာပဲ။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက ဒီလိုနိုင်ရာ သတ်စားနေကြတဲ့ တိရစ္ဆာန်တွေကို ရည်ပြီးတော့၊ ဧတ္ထ-ဤတိရစ္ဆာန်လောက၌၊ အညမညါဒိကာ-အချင်းချင်း စားတတ် သော အကျင့်သည်၊ ဒုဗ္ဗလါဒိကာ-အားနည်းသူကို စားဟတ်သော အကျင့်သည်၊ ဝတ္တတိ-ဖြစ်နေသည်-လို့ ဟောထားပေတာပဲ။ လူတွေကို ကြည့်လိုက်မယ်ဆိုရင် လူတွေက ပိုပြီးနယ်ကျယ်တာကို တွေ့ရတယ်။ တုန်းပေါ်က သတ္တဝါတွေကိုရော မြေကြီးထဲအောင်းနေတဲ့ သတ္တဝါတွေကိုရော ရေထဲက သတ္တဝါတွေရော ကောင်းကင် မှာ ပျံနေတဲ့ သတ္တဝါတွေကိုရော ဖမ်းပြီး သတ်စားနေကြတယ်။ အလွန်ဝေးကွာတဲ့ ပင်လယ်ထဲက ဝေလငါးကြီးတွေ ဆိုတာလဲ သတ်ပြီး အဆီကိုယူ-သုံးစွဲနေကြတယ်။ အလွန်ကို နယ်ကျယ်ပါတယ်။

အဲဒီလူ သူတစ်ပါးကိုသတ်ပြီး စားကြ သုံးစွဲကြတာဟာ ဘာအတွက်လဲ ဆိုရင် မိမိတို့ ကိုယ်ခန္ဓာ အသက်ရှင်ရေးအတွက် ဖြစ်တယ်ဆိုတာ ထင်ရှားပါတယ်။ အဲဒီတော့ ကိုယ်အသက်ကလေးတစ်ခု ရှင်ဖို့ရာ အခြားသတ္တဝါတွေ များစွာကို သတ်ရတယ်။ အခြားသတ္တဝါတွေရဲ့ အသား အသွေး ရုပ်တွေနဲ့ ရင်းနှီးပြီး ကိုယ် ခန္ဓာကို မွေးမြူပြုစုတယ်ဆိုတာဟာ တော်တော်ကို မတရားတဲ့ အလုပ်ပါပဲ။ အဲဒီလို သူတစ်ပါးကိုသတ်ပြီး ကိုယ်ခန္ဓာကို မွေးမြူနေကြတဲ့ သူတွေဟာ မိမိကိုယ်တိုင် သေရမယ်ဆိုရင်တော့ အင်မတန် ကြောက်ကြပါတယ်။ သူများက သတ်လို့ သေရမယ်

ဆိုရင် သာပြီး ကြောက်တတ်ကြတယ်။ အဲဒါထက် အခြားသတ္တဝါကြီးတွေက မိမိကို ဖမ်းစားမယ်ဆိုရင် သာပြီးကြောက်လိမ့်မယ်။ ကျားတို့ ခြင်္သေ့တို့ ဒီလိုအကောင်တွေက ဖမ်းစားမယ်ဆိုရင် မကြောက်ကြပေဘူးလား၊ လူကို မျိုနိုင်လောက်တဲ့ မြွေကြီးက ဖမ်းပြီး မျိုမယ်ဆိုရင် မကြောက်ကြပေဘူးလား၊ သိပ်ကြောက်ကြမှာပဲ။ စစ်ခါက ဗဟုသုတဖြစ် စာတစ်ခုကို ဖတ်ဖူးတယ်။ အမေရိကန်လူတစ်စုဟာ အင်ဒိုနီးရှားကျွန်း တစ်ခုမှာ ဒရာဂွန်ခေါ်တဲ့ အကောင်ကြီးတွေကို ဖမ်းကြတယ်။ ဒရာဂွန်ဆိုတာ နဂါး လို့ မြန်မာပြန်ကြတယ်။ ဒါပေမယ့် ပိဋကစာပေမှာ ဆိုထားတဲ့ နတ်နဂါး-မြွေနဂါး မျိုးတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ ပုတ်သင်ညိုလို အကောင်အကြီးစားမျိုးပါပဲ။ အဲဒီအကောင် ကြီးတွေက လူထက်ကြီးပါတယ်။ သူတို့ဟာ အဲဒီအကောင်ကြီးတွေကို ထောင်ချောက် နဲ့ထောင်ပြီး အရင်ရအောင်လဲ ဖမ်းကြတယ်။ သေနတ်နဲ့ပစ်သတ်ပြီး အသေလဲ ဖမ်းကြတယ်။ အဲဒီသူတို့လူစုထဲမှာ အမျိုးသမီးတစ်ယောက်လဲ ပါတယ်။ တစ်ခါတော့ ဒရာဂွန်အကောင်ကြီးတစ်ကောင်က အဲဒီအမျိုးသမီးဆီကို ကိုက်စားမယ်လို့ လာနေ တယ်။ အလွန်နီးကပ်နေပြီ။ သူလက်ထဲမှာလဲ သေနတ်က မရှိတဲ့အခါ ဖြစ်နေတော့ အဲဒီအမျိုးသမီးဟာ အင်မတန်ပဲ ကြောက်ပါသတဲ့။ ဒါပေမယ့် အဖော်တစ်ယောက်က အဲဒီဒရာဂွန်အကောင်ကြီးကို သေနတ်နဲ့ ပစ်လိုက်လို့ အဲဒီအမျိုးသမီးဟာ သေဘေးက သိသိကလေး လွတ်သွားတယ်ဆိုတဲ့ အကြောင်း ဖတ်ရဖူးတယ်။ အဲဒီမှာ သူတစ်ပါးကို ရက်ရက်စက်စက် သတ်ရပေမယ့် ကိုယ်ကိုနိုင်လောက်တဲ့ အကောင်ကြီးက ဖမ်းစားမယ် ဆိုတော့ အလွန်ကြောက်တဲ့အကြောင်း ဖော်ပြထားတာဟာ ဒီနေရာမှာ သာဓကပါပဲ။

အဲဒါတွေကို စဉ်းစားကြည့်လိုက်ရင် ကိုယ်တိုင်သေရမှာ ကြောက်သလို သတ္တဝါတိုင်း သေရမှာ ကြောက်ကြတယ်။ ဒါကြောင့် ကိုယ်ချင်းစာတရားနဲ့ သူတစ်ပါး ကို မသတ်သင့်ဘူးဆိုတာ ထင်ရှားပေါ်လာပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက-

ပရေ-တစ်ပါးသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ပရေ-သလ္လောအကျင့်ကို မကျင့်ကြသော သူတစ်ပါးတို့သည်၊ ပါဏတိပါတီ-သတ္တဝါ၏အသက်ကို ရက်ရက်စက်စက် သတ်ဖြတ် လေ့ရှိကုန်သည်၊ ဘဝိဿန္တီ-ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့၊ ဧတ္ထ-ဤအရာ၌၊ ဝါ-သူတစ်ပါးအသက် ကို သတ်ဖြတ်လေ့ရှိသော ဤလောကကြီးထဲ၌၊ မယံ-ဘုရားအဆုံးအမကို ရကြသော ငါတို့သည်၊ ပါဏတိပါတာ ပဋိဝိရတာ-သတ္တဝါ၏အသက်ကို သတ်ဖြတ်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ကုန်သည်၊ ဘဝိဿာမ-ဖြစ်ကုန်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့၊ သလ္လောခေါ-ကိလေသာကို ခေါင်းပါးစေသော အကျင့်ကို ကရုဏီယော-ပြုကျင့်အပ်၏-လို့ ဟောတော်မူပါတယ်။

“သူများတွေက သတ်ဖြတ်ကြမည့်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ သူတစ်ပါး အသက်

(၇၀)

သလ္လောသုတ် တရားတော်ကြီး

ကို မသတ်ဘူး၊ သတ်မှုမှကြဉ်ရှောင်မယ်၊ သတ်မှုဆိုတဲ့ ကိလေသာကို ပယ်မယ်၊ ခေါင်းပါးစေမယ်”-လို့ အဓိဋ္ဌာန်ပြုပြီး ကိလေသာခေါင်းပါးစေတဲ့ အကျင့်ကို ကျင့်ရမယ်တဲ့၊ အဲဒါက သလ္လောဝါရ-ပဲ။

စိတ္တုပ္ပါဒဝါရစသည်

စိတ္တုပ္ပါဒဝါရကျတော့၊ ဣတိစိတ္တံ ဥပ္ပါဒေတမ္ပံ-ဤသို့သောစိတ်ကိုဖြစ်စေရမယ်လို့ ဟောထားပါတယ်၊ သတ်မှုရာအကြောင်းမပေါ်သေးခင် စောစောကတည်းက သတ်မှုမှရှောင်ကြဉ်မယ်ဆိုတဲ့ စိတ်ကူးကြံစည်မှုမျိုးကို ဖြစ်စေရမယ်တဲ့၊ ဟိန္တမန ဝါရကျတော့-

ပါဏာတိပါတိနော ပုရိသပုဂ္ဂလဿ - သူ့အသက်ကို သတ်လေ့ရှိသော ယောက်ျားပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပါဏာတိပါတော ဝေရမဏီ-သတ်မှုမှရှောင်ကြဉ်ခြင်းသည်၊ ဟိန္တမနာယ-ရှောင်လွှဲရန်အလိုငှာ၊ ဟောတိ-ဖြစ်ပေ၏ လို့ဟောထားပါတယ်။

လမ်းဆိုးနဲ့လမ်းကောင်း ၂-ခုရှိရာမှာ လမ်းဆိုးက မသွားချင်ရင် လမ်းကောင်းက သွားခြင်းဖြင့် လမ်းဆိုးကို ရှောင်လွှဲနိုင်တာလို သူ့အသက်သတ်ခြင်းဆိုတဲ့ မကောင်းမှုကို သတ်မှုမှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်းဆိုတဲ့ ကောင်းမှုနဲ့ ရှောင်လွှဲနိုင်ပါတယ်၊ သတ်မှုလုံးဝကင်းပြီလို့ မဆိုရသေးတဲ့ ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်မှာ သတ်မှုကို ကြဉ်ရှောင်တာဟာ သတ်မှုဆိုတဲ့ လမ်းဆိုးကို ရှောင်လွှဲဖို့ရာ လမ်းကောင်းဖြစ်ထယ်၊ ရှောင်ချင်ရင် ရှောင်လွှဲလိုက်ရုံပါပဲ တဲ့၊ ဆိပ်ကမ်းဆိုးကို ရှောင်လွှဲချင်ရင် ဆိပ်ကမ်းကောင်းက သွားရသလို သတ်မှုကို ရှောင်လွှဲချင်ရင် မသတ်မှုနဲ့ ပြောင်းလဲလိုက်ရုံပါပဲ၊ သတ်မှုကို ကြဉ်ရှောင်မယ်လို့ အဓိဋ္ဌာန်ပြုပြီး ရှောင်လွှဲလိုက်ရုံပါပဲ။

ဥပရိဘာဂဝါရကျတော့-ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ-သူ့အသက် သတ်မှုမှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်းသည်၊ ဥပရဘာဂါယ-အထက်အဖို့ အလိုငှာ၊ ဟောတိ-ဖြစ်ပေ၏ လို့ ဟောထားပါတယ်။

သူ့အသက်ကို သတ်ခြင်းဆိုတာက အကုသိုလ်တရားပဲ၊ အကုသိုလ်ဆိုတာ အောက်အဖို့ကို ကျသွားစေတတ်တယ်၊ ငရဲ တိရစ္ဆာန် ပြိတ္တာ အပါယ်ရွာ ကျရောက်စေတတ်တယ်၊ လူဖြစ်ပြန်ရင်လဲ ဆင်းရဲတဲ့ အောက်တန်းစားဘဝတွေမျိုးမှာ ဖြစ်စေတတ်တယ်၊ သူ့အသက်သတ်မှုမှ ကြဉ်ရှောင်တယ်ဆိုတာက ကုသိုလ်တရားပဲ၊ ကုသိုလ်ဆိုတာက လူ့ဘဝ နတ်ဘဝ မြင်မြတ်ရာဘဝတွေကို ရောက်စေတတ်တယ်၊ တစ်ဆင့် ထက်တစ်ဆင့် ရောက်စေတတ်တယ်၊ မြင်မြတ်ရာကို ရောက်စေတတ်တယ်၊ ဒါကြောင့်

သတ်မှုမှ ကြဉ်ရှောင်တာဟာ အထက်အဖို့ တက်ဖို့ရာ ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ဒီတော့ လူတိုင်း လူတိုင်း စဉ်းစားကြည့်နိုင်ပါတယ်။ အောက်လမ်းသွားချင်သလား၊ အထက်လမ်းသွားချင်သလား၊ အောက်လမ်းသွားချင်ရင် သူ့အသက်သတ်တဲ့ ပါဏာတိ ပါတ-လမ်းကို သွားရုံပဲ။ အထက်လမ်းသွားချင်ရင်တော့ သတ်မှုမှ ကြဉ်ရှောင်ရုံပဲ။ အဲဒီ အစွဲကလမ်းသွားရင်တော့ ယခုမျက်မှောက်မှာလဲ ဘေးရန်အန္တရာယ်ကင်းခြင်း စိတ်ချမ်းသာခြင်း စသည်ဖြင့် အဆင်အတန်း မြင့်တက်သွားပါလိမ့်မည်။ နောင် သံသရာဘဝတွေမှာလဲ အထက်တန်းကျတဲ့ ဘဝတွေချည်းဖြစ်ပြီး ကြီးပွားချမ်းသာ သွားပါလိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့် ဘုရားတပည့် ဖြစ်ကြတဲ့ ဘုန်းကြီးတို့ ဒကာ ဒကာမ တို့ကတော့ သတ်မှုမှ ကြဉ်ရှောင်တဲ့ ကုသိုလ်လမ်းစဉ်နဲ့ အထက်တန်းကို တက်ကြ ရမယ်။ ဘုရားအဆုံးအမကို မသိလဲလူတွေ သိသော်လဲ မလိုက်နာနိုင်တဲ့သူတွေက တော့ သူတစ်ပါးတွေကို သတ်ပြီးတော့လဲ ကြီးပွားချမ်းသာအောင် အဆင်အတန်း မြင့်အောင် အားထုတ်နေကြတာတွေ ရှိပါတယ်။ အဲဒါကတော့ အကြောင်းညီညွတ်လို့ ကြီးပွားချမ်းသာတောင် တစ်ခဏပါပဲ။ တစ်သက်လျာလောက်ပါပဲ။ နောက်ဘဝ နောက်ကာလတွေကျတော့ အောက်တန်းကျပြီး ဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်သွားရှာကြမှာ တွေပါပဲ။ ပါဏာတိပါတမှ ကြဉ်ရှောင်တယ်ဆိုတဲ့ ဒီလမ်းနဲ့ အဆင်အတန်း တက် တာကတော့ ပြန်ကျတယ်လို့ မရှိဘူး။ တစ်ဆင့်ထက်တစ်ဆင့် တိုးတက်သွားဖို့ပဲ ရှိတယ်။ ဒါကြောင့် မသတ်မှုနှင့် အဆင်အတန်း တက်မယ်လို့ ဒီလို အဓိဋ္ဌာန် ပြုပြီး ကျင့်ကြရမယ်။ ကျင့်လဲကျင့်နေကြတာပါပဲ။ ငါးပါးသီလကို နေ့စဉ်ဆောက်တည် ပြီး ကျင့်နေတာဟာ ပါဏာတိပါတ စသည်မှ ကြဉ်ရှောင်မှုဖြင့် အဆင်အတန်း တက်နေကြတာပါပဲ။ ရှစ်ပါးသီလ ဆယ်ပါးသီလ ဆောက်တည် ကျင့်သုံးနေကြတာ ကိုတော့ အထူးပြောစရာ မလိုပါဘူး။ ငါတို့ဟာ အကောင်းဆုံးနည်းနဲ့ အဆင်အတန်း တက်ဖို့ အားထုတ်နေရတာပါကလားလို့ ဆင်ခြင်ပြီး ဝမ်းမြောက်ဖို့ပဲ ရှိပါတယ်။

နောက်ဆုံး ယရိနိဗ္ဗာနဝါရမှာတော့ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ-သတ်မှုမှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်းသည်။ ယရိနိဗ္ဗာနာယ-ကိလေသာမီး အပြီးတိုင် ငြိမ်းခြင်းငှာ၊ ဟောတိ- ဖြစ်ပေ၏လို့ ဟောထားပါတယ်။

မီးကိုရေနဲ့ ငြိမ်းသက်ရင် ငြိမ်းသွားသလို သတ်မှုဆိုတဲ့ ကိလေသာမီးကို ရှောင်ကြဉ်မှု မသတ်မှုဆိုတဲ့ ကုသိုလ်ရေစင်နဲ့ ငြိမ်းသတ်နိုင်ပါတယ်။ အဲဒီလို ငြိမ်း သတ်လိုက်ရင် အပြီးတိုင် ငြိမ်းသွားနိုင်ပါတယ်တဲ့။ ယခုပြောလာခဲ့တာဟာ ပါဏာတိ ပါတနဲ့စပ်ပြီး ဟောထားတဲ့ ငါးဝါရလုံး ပြည့်စုံသွားပြီ။ ကဲ-အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်

(၇၂)

သလ္လောသုတ် တရားတော်ကြီး

ဆိုကြစို့။ လိုက်ဆိုကြ-

(၂) အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်စဉ်

“သူများတွေက သတ်ဖြတ်ကြမည်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ သတ်ဖြတ်မှု ကင်းစေမည်၊ ကိလေသာပါးစေတဲ့ အကျင့်ကို ကျင့်မည်၊ ဒီလိုစိတ်မျိုးကို ဖြစ်စေမည်၊ သတ်ဖြတ်မှုကို မသတ်မှုနဲ့ ရှောင်လွှဲမည်၊ မသတ်မှုနှင့် အဆင့်အတန်းတက်မည်၊ သတ်ဖြတ်မှု ကိလေသာမီးကို မသတ်မှုကုသိုလ်ရေစင်နှင့် ငြိမ်းသတ်မည်။”

ဈာန်နှင့် သေတိစူ နှိုင်းယှဉ်ခြင်း

ပါဏာတိပါတာဝေရမဏီ-သူ့အသက်သတ်မှုမှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်းဆိုတာဟာ သီလကုသိုလ် မဟုတ်ပါလား၊ ဒီ သီလကုသိုလ်ကို ဈာန်သမာပတ် ထက်မြက်တဲ့ သလ္လောတရားရယ်လို့ ဘာကြောင့် ဟောရသလဲလို့ ဒီလို မေးစရာ ရှိပါတယ်၊ အဲဒီမေးခွန်းကို အဋ္ဌကထာမှာ ဖြေရှင်းပုံကတော့ မူလက ထုတ်ပြခဲ့တဲ့ ဈာန်သမာပတ်တွေက သာသနာပ တရားများသာ ဖြစ်တဲ့အတွက် မင်္ဂုလ် နိဗ္ဗာန်တိုင်အောင် မရောက်နိုင်ဘူး၊ မညဉ်းဆဲခြင်း သတ်မှုမှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်း အစရှိတဲ့ ကုသိုလ်တရား တွေကတော့ သာသနာတွင်းတရားတွေ ဖြစ်တဲ့အတွက် မင်္ဂုလ် နိဗ္ဗာန်အထိ ရောက်စေ နိုင်ပါတယ်၊ ဒါကြောင့် သလ္လော တရားလို့ ဟောတယ်ဆိုတဲ့အကြောင်း ဖြေရှင်း ပြသွားပါတယ်။

အဲဒီဖြေရှင်းချက်မှာလဲ ပါဠိတတ်ပုဂ္ဂိုလ်တွေက ထပ်ပြီး မေးစရာရှိပြန် ပါတယ်၊ ဈာန်သမာပတ်တွေနဲ့ အထင်ကြီးနေပုံကို ပြတဲ့ပါဠိမှာ က္ကဓကေစ္စော ဘိက္ခု- ဤသာသနာတော်က အချို့သောရဟန်း-လို့ ဟောထားတယ် မဟုတ်ပါလား၊ ဒီတော့ သာသနာတွင်းမှာ ဈာန်သမာပတ်တွေနဲ့ အားရပြီး အထင်ကြီးနေတာလဲ သလ္လောမှ အလွတ် မဖြစ်နိုင်ပေဘူးလား-လို့ မေးစရာရှိပါတယ်၊ ဘုန်းကြီးတို့ကတော့ ဈာန် သမာပတ်တွေနဲ့ အားရနေရင် သာသနာတွင်းမှာလဲ အဲဒီဈာန်သမာပတ်တွေဟာ ကိလေသာကို ခေါင်းပါးစေတဲ့ သလ္လောတရား မဖြစ်ဘူးလို့ဘဲ ဆိုချင်ပါတယ်၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် အဲဒီဈာန်သမာပတ်လောက်နဲ့ အားရကျေနပ်နေရင် အရိယမင်္ဂုလ် တရားထူးတွေကို မရနိုင်ဘူး၊ အရိယမင်္ဂုလ်ကို မရနိုင်ရင် ကိလေသာကို သမုစ္ဆေဒ ဟာန်ဖြင့် အကြွင်းမဲ့ ခေါင်းပါးအောင် ကင်းအောင်မပြုနိုင်ဘူး၊ ဒါကြောင့် သလ္လော အကျင့် မမည်ဘူးလို့ ဆိုချင်ပါတယ်။

ပထမပိုင်းတုန်းက ထုတ်ပြခဲ့တဲ့ မဟာနာဂမထေရ် စူဠသုမ မထေရ်တို့ဟာ ဈာန်သမာပတ်တွေနဲ့ အားရပြီးနေကြတဲ့အတွက် အနှစ် ၆၀-၁၀၀တိုင်အောင် လောကုတ္တရာတရားထူးကိုမရဘဲ ရှိနေခဲ့တယ်။ အကယ်၍သာ အရှင်ဓမ္မဒိန္နမထေရ်ရဲ့ ဩဝါဒကို မရရင် အဲဒီမထေရ်တွေဟာ ပျံလွန်တော်မူကြသည်တိုင်အောင် လောကုတ္တရာ တရားထူးကို မရဘဲ အဋ္ဌာရရသေ၊ ဥဒကရသေ၊ တို့လိုပဲ အချည်းနှီး ဆုံးရှုံးသွား ကြဖွယ် ရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် သာသနာပမှာသာ မဟုတ်ဘူး၊ သာသနာတွင်းမှာလဲ ဈာန်သမာပတ်ကိုပင် တရားထူးထင်ပြီး အားရကျေနပ်ရင် အဲဒီဈာန်သမာပတ်ဟာလဲ ဘုရားအလိုတော်အရအားဖြင့် သလ္လောသအကျင့် မဟုတ်သေးဘူးလို့သာ ဆိုရမယ်။

ဘုရားအလိုတော်ကျ သလ္လောသအကျင့်ကတော့ ညှဉ်းဆဲမှု သတ်မှု အစရှိသော အကုသိုလ်တရားတွေကို သီလနဲ့လဲ ပယ်ရမယ်၊ သမာဓိနဲ့လဲ ပယ်ရမယ်၊ ပညာနဲ့လဲ ပယ်ရမယ်။ သီလကို ဆောက်တည်ပြီး ရှိရှိသေသေ စောင့်ထိန်းနေတဲ့ သူမှာ ကာယကံမြောက် ဝစီကံမြောက် ကျူးလွန်တဲ့ ဝိတိက္ကမကိလေသာ ဖြစ်ခွင့်မရဘူး၊ ကင်းတယ်။ အဲဒါဟာ သီလနဲ့ ဝိတိက္ကမကိလေသာကို ပယ်တာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် စိတ်ကူးထဲမှာ ဖြစ်လာတဲ့ လောဘ ဒေါသ မောဟ ဆိုတဲ့ ယိုယွှန် ကိလေသာကို တော့ သီလနဲ့ မပယ်နိုင်ဘူး၊ အဲဒီစိတ်ကူးထဲမှာ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ကိလေသာတွေကို တော့ သမာဓိနဲ့ ပယ်ရတယ်။ ဒါကြောင့် အတိုချုပ်အားဖြင့် မှတ်ချင်ရင် သီလဖြင့် ကာယကံမြောက် ဝစီကံမြောက် ကျူးလွန်မှု ဝိတိက္ကမ ကိလေသာကို ပယ်သည်၊ သမာဓိဖြင့် စိတ်ကူးထဲမှာ ထကြွဖြစ်ပေါ်သော ယိုယွှန်ကိလေသာကို ပယ်သည်- လို့ မှတ်ထားကြရမယ်။ ကဲ-မှတ်မိအောင် လိုက်ဆိုကြ -

“သီလဖြင့် ကာယကံမြောက် ဝစီကံမြောက် ကျူးလွန်မှု ဝိတိက္ကမ ကိလေသာကို ပယ်သည်။”

ကာယကံမြောက် ကျူးလွန်မှုဆိုတာ သူ့အသက်ကို သတ်တယ်၊ သူ့ဥစ္စာ ကို ခိုးယူတယ်၊ လုယက်တယ်၊ မပိုင်ဆိုင်တဲ့ ကာမဂုဏ်တွေမှာ ဖြစ်မှားတယ်၊ ဒါမျိုးတွေပါပဲ။ ဝစီကံမြောက် ကျူးလွန်မှုဆိုတာကတော့ သူတစ်ပါးအား အကျိုးမဲ့ ဖြစ်အောင် လိမ်တယ်၊ ကုန်းတိုက်တယ်၊ ဆဲရေးတယ်၊ အနှစ်မဲ့စကားကို အဖိုးတန် စကားလုပ်ပြီး ပြောတယ်၊ ဒီလိုဟာမျိုးတွေပါပဲ။ သီလကို ရှိရှိသေသေ စောင့်ထိန်း နေတဲ့သူမှာ အဲဒီလို ကျူးလွန်မှုတွေ မဖြစ်ဘူး ကင်းတယ်။ ကဲ လိုက်ဆိုကြဦး-

“သမာဓိဖြင့် စိတ်ကူးထဲမှာ ထကြွဖြစ်ပေါ်သော ယိုယွှန် ကိလေသာကို ပယ်သည်။”

(၇၄)

သလ္လောသသုတ် တရားတော်ကြီး

သမာဓိဘာဝနာ ဖြစ်နေတဲ့အခါမှာ သတ်ဖို့ ခိုးဖို့ လိမ်ဖို့ စသည်ဖြင့် ကြံတဲ့ အကုသိုလ်စိတ်ကူးတွေဟာ မဖြစ်နိုင်ဘူး ကင်းနေတယ်၊ ပုံစံထုတ်ပြုရရင် ပထဝီကသိုဏ်းကို အာရုံပြုပြီး ပွားများအားထုတ်နေတဲ့သူဟာ ပထဝီ ပထဝီ မြေ မြေလို့ စိတ်ဖြင့် မပြတ်နလုံးသွင်းနေရတယ်၊ အဲဒီလို နှလုံးသွင်းနေလို့ စိတ်တည် ကြည်မှု သမာဓိဖြစ်နေတဲ့အခါမှာ လောဘစိတ်ကူးလဲ မဖြစ်နိုင်ဘူး၊ ဒေါသစိတ်ကူး စသည်လဲ မဖြစ်နိုင်ဘူး၊ ရှုနေတဲ့ ဘာဝနာ ကုသိုလ်စိတ်ကလေး တစ်ခုတည်းသာ မပြတ် ဖြစ်နေတယ်၊ အာပေါကသိုဏ်းစသည်ကို ရှုနေရင်လဲ နည်းတူပါပဲ။

အာနာပါနသမထဘာဝနာကို ပွားနေတယ်ဆိုရင်လဲ နှာသီးဖျားမှာဖြစ်စေ၊ အထက်နှုတ်ခမ်းမှာဖြစ်စေ၊ ထင်ရှားတိုက်ခိုက်ရာက စောင်ပြီး ရှုနေရတယ်၊ ဝင်လေကို ဝင်တယ်လို့ ရှုရတယ်၊ ထွက်လေကို ထွက်တယ်လို့ ရှုရတယ်၊ အဋ္ဌကထာမှာတော့ တစ် နှစ် သုံး လေး ငါး စသည်ဖြင့် ဂဏန်းနဲ့ ရေတွက်ပြီး ရှုဖို့တောင် ပြထားပါ သေးတယ်၊ အားထုတ်ခါစမှာ သမာဓိဖြစ်လွယ်အောင်လို့ ညွှန်ကြားတာပါပဲ၊ လိုရင်း ကတော့ ရှုသွင်းတိုင်း ရှုသွင်းတိုင်း အဲဒီ ဝင်လေ ထွက်လေကို ရှုမိနေဖို့က လိုရင်းပါပဲ၊ အဲဒီလို ဝင်လေထွက်လေကို စူးစိုက်ပြီး မပြတ်ရှုနေတဲ့အခါမှာလဲ အကုသိုလ်စိတ်ကူးတွေ မဖြစ်နိုင်ဘူး၊ ကင်းနေတယ်၊ ငါးမိနစ် ဆယ်မိနစ် စသည်ဖြင့် တစ်သမတ်တည်း ရှုနေနိုင်တဲ့အခါမှာ အဲဒီအချိန်ကာလအတွင်း အကုသိုလ်စိတ်ကူးတွေ မဖြစ်ဘဲ ကင်းငြိမ်းနေတယ်၊ ဈာန်ထိအောင် ရောက်ရင်တော့ အဲဒီဈာန်ကို ဝင်စားပြီး တော့ ၁-နာရီ ၂-နာရီ ၃-နာရီ စသည်ဖြင့် တစ်သမတ်တည်း တည်ငြိမ်နေနိုင်တယ်၊ အဲဒီလိုအခါမှာ ဈာန်စိတ်မှတစ်ပါး အခြားစိတ်ဆိုရင် ဘာစိတ်မှ မဖြစ်နိုင်ဘူး၊ အကုသိုလ်စိတ်ကူး ဖြစ်ဖို့ဆိုတာကတော့ ဝေးပါတယ်၊ အဲဒါဟာ သမာဓိဖြင့် အကုသိုလ် စိတ်ကူး ပရိယုဋ္ဌာန်ကို ပယ်ပုံပါပဲ။

ဒါပေမယ့် အဲဒီသမာဓိဖြင့် ပယ်တာကတော့ အမြစ်ပြတ်မငြိမ်းသေးဘူး၊ အဲဒီသမာဓိကို မလေ့လာဘဲ လွှတ်ထားတဲ့အခါ သမာဓိနဲ့ ဝေးကွာသွားတဲ့အခါကျတော့ အကုသိုလ်တွေ ကိလေသာတွေက ပြန်ပြီးဖြစ်ပေါ်လာတတ်တယ်၊ ဥပမာ ရေကန် ထဲများမှာ မှော်သေးကလေးတွေဆိုတာ ရှိတတ်တယ်၊ ရေမျက်နှာပြင်မှာ တဆက်တည်း ပိတ်နေတတ်တယ်၊ ရေခပ်တဲ့သူက ရေခပ်တဲ့အခါမှာ အဲဒီမှော်တွေကို ရေအိုးနဲ့ ရိုက်ပြီး ဖယ်ရှားရတယ်၊ အဲဒီလို ရေအိုးနဲ့ ရိုက်လိုက်လိုက်တဲ့အခါမှာ မှော်တွေက ရှဲသွားကြတယ်၊ ကျဲသွားကြတယ်၊ အဲဒီအခါမှာ ရေအိုးကို ရေထဲမှာ နစ်ပြီး ရေကို ခပ်ယူရတယ်၊ အဲဒီလို ရေကို ခပ်ယူတဲ့အခါမှာ မှော်တွေမရှိဘဲ ရှင်းနေတယ်၊

ဒါပေမယ့် မှော်တွေက တဖြည်းဖြည်းချင်း ပြန်ပြီးပြည့်နေတယ်။ အဲဒီမှာ ရေအိုးနဲ့ ရိုက်လို့ ရေအိုးဒဏ်ကြောင့် မှော်တွေရှဲကွာနေတာလို့ သမာဓိအဟုန်ကြောင့် ပရိယတ္တန် ခေါ်တဲ့ အကုသိုလ်စိတ်ကူးတွေ မဖြစ်ပေါ်ဘဲ ခေတ္တာဇာတိဝေးကွာနေတာ တူပါတယ်။ တော်တော်ကြာတော့ မှော်တွေပြန်ပြီး ပြည့်မြဲပြည့်လာတာလို သမာဓိနဲ့ ဝေးသွားတဲ့ အခါ အကုသိုလ်စိတ်ကူးတွေ ပြန်ပြီး ဖြစ်မြဲဖြစ်ပေါ်လာပုံ တူပါတယ်။ အဲဒီလို ပယ်ပုံကို ဝိက္ခမ္ဘနပဟာန်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ခေတ္တာဇာတိလောက် ဝေးကွာနေရုံမျှဖြင့် ပယ်တယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

ထို့အတူ ကေသာ လောမာ နဒါဒန္တာ တစော-ဆံပင်အမွှေးလက်သည်း ခြေသည်း သွား အရေ စသည်ဖြင့် ကိုယ်ထဲက စက်ဆုပ်ရွံရှာဖွယ် ၃၂-ကောသဋ္ဌာကို နှလုံးသွင်းနေရင်လဲ နှလုံးသွင်းဖန်များတော့ ကိုယ်ကိုယ်လဲ နှစ်သက်ဖွယ်မရှိ၊ သူများ ကိုယ်လဲ နှစ်သက်ဖွယ်မရှိ၊ စက်ဆုပ်ဖွယ် ရွံဖွယ်တွေ ဖြစ်ပြီး ထင်နေတတ်ပါတယ်။ အဲဒီလိုအခါမှာ ဘယ်လိုပင် လှပအောင် ပြုပြင်ထားတဲ့သူကို မြင်ရပေမယ့် နှစ်သက် သာယာမှုမရှိတဲ့ စက်ဆုပ်ရွံရှာဖွယ် အနေအထားဖြင့်သာ ထင်နေတတ်ပါတယ်။ အဲဒါလဲ သမာဓိအဟုန်ကြောင့် ရာဂကိလေသာတွေ ဝေးကွာနေတာပါပဲ။ ဝိက္ခမ္ဘနပဟာန်ဖြင့် ပယ်ထားတာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် အဲဒီလို ဆံပင်အမွှေးစသည်ဖြင့် အသုဘနှလုံးသွင်းမှုက ဝေးကွာတဲ့အခါမှာ နှစ်သက်သာယာဖွယ်အနေဖြင့် ပြန်ပြီးထင်တတ်တယ်။ နှစ်သက် သာယာတဲ့စိတ်တွေလဲ ဖြစ်မြဲပဲ ပြန်ပြီးဖြစ်တတ်တယ်။ သမာဓိဖြင့် ပယ်တာဟူသမျှဟာ ဒီနည်းချည်းပါပဲ။ အမြစ်ပြတ်မငြိမ်းဘူး ကိလေသာဖြစ်မှု ဝေးကွာနေရုံမျှပါပဲ။

စညာဖြင့် ပယ်မှ အမြစ်ပြတ်ငြိမ်းသည်

ပညာဖြင့်ပယ်မှ အမြစ်ပြတ်ငြိမ်းတယ်။ ပညာနဲ့ ပယ်လိုက်ရင်တော့ အကုသိုလ် ဟာဖြစ်ဖို့ အခွင့်တောင် မရှိတော့ဘဲ ငြိမ်းသွားတယ်။ ဥပမာ-ငှက်ဖျားအဖျိုတဲ့ အနာရောဂါကို အမြစ်ပြတ်ပျောက်စေနိုင်တဲ့ ဆေးနဲ့မြိတ်လိုက်တဲ့အခါ တစ်ဖန် မပေါ် လာတော့ဘဲ ပျောက်ကင်းသွားသလိုပါပဲ။ ဘယ်လိုလဲဆိုရင် ဒွါရ ၆-ပါးက ပေါ်လာ သမျှ အာရုံတွေကို သတိပညာဖြင့် မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီမှာ ဘင်္ဂဉာဏ်စသည် ဖြစ်နေတဲ့အခါ ပေါ်လာသမျှ အာရုံရောမှတ်သိတဲ့ စိတ်ရော တရိပ်ရပ်နဲ့ အတွဲလိုက် အတွဲလိုက် ပျက်ပျက်သွားတာကိုယ်ချည်း တွေ့နေရတယ်။ မြင်တယ်ဆိုရင် မြင်ရတာ ရော မြင်တာရော မှတ်သိတာရော ရိပ်ခနဲ ရိပ်ခနဲ ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုသာ တွေ့ရတယ်။ မြဲတည်နေတဲ့ ပုံသဏ္ဌာန် အထည်ခြပ်ရယ်လို့ မတွေ့ရဘူး။ ကြားတယ် ဆိုရင်လဲ ကြားတာရော မှတ်သိတာရော ရိပ်ကနဲ ရိပ်ကနဲ ပျောက်ပျက် သွားတာကိုသာ

(၇၆)

သလ္လောသုတ် တရားတော်ကြီး

တွေ့ရတယ်၊ ဘယ်လိုအသံပဲ ဘာသံပဲ စသည်ဖြင့် စိတ်ထဲမှာစွဲပြီး မကျန်ရစ်ဘူး၊ ဒါကြောင့် အဲဒီလို မြင်မှု ကြားမှုနဲ့စပ်ပြီး လောဘ ဒေါသ ကိလေသာတွေ မဖြစ်ရဘူး၊ မြင်ဆဲ ကြားဆဲမှာလဲ မဖြစ်ရဘူး၊ နောင်လဲ ပြန်လည်စဉ်းစားပြီး မဖြစ်ရဘူး၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် မြင်စဉ် ကြားစဉ်ကပင် နှစ်သက်ဖွယ် မုန်းဖွယ် စသည်ဖြင့် မထင်ရှားခဲ့လိုပါဘဲ၊ အဲဒါဟာ ကိလေသာ ဖြစ်ခွင့်မရအောင် ရှုမှတ်မှု ဝိပဿနာက တဒင်္ဂပဟာန်ဖြင့် ပယ်သွားပုံပါပဲ၊ နံ့ဒိုက် စားသိဒိုက် ထိသိဒိုက် ကြံသိဒိုက် စသည်တွေမှာလဲ နည်းတူပဲ ရှုမှတ်ပြီး နည်းတူပဲ သိသိသွားတယ်၊ ပေါ်လာတဲ့ အာရုံရော မှတ်သိတဲ့စိတ်ရော တစ်ခဏချင်း ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုချည်း တွေ့နေရတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီ နံ့မှ စားသိမှု ထိသိမှု ကြံသိမှု စသည်နှင့် စပ်ပြီးတော့လဲ အကုသိုလ် ကိလေသာတွေ မဖြစ်ရဘူး၊ ကိလေသာ ဖြစ်ခွင့်မရှိဘဲ ကင်းငြိမ်းနေတယ်၊ အဲဒါဟာ ဝိပဿနာက တဒင်္ဂပဟာန်ဖြင့် ကိလေသာကို ပယ်ပုံပါပဲ၊ တဒင်္ဂပဟာန်ဆိုတာ ရှုမိတဲ့ အာရုံနဲ့ စပ်ပြီးတော့ တစ်စိတ်တစ်ဒေသလောက်သာ ပယ်နိုင်တယ်၊ မရှုမိတဲ့ အာရုံတွေနဲ့ စပ်ပြီးတော့ ဖြစ်မည့် ကိလေသာတွေကို မပယ်နိုင်ဘူး၊ ဒါကြောင့် မရှုမိတဲ့ အာရုံတွေမှာတော့ ကိလေသာက ဖြစ်နိုင်သေးတာပဲ။

ဒါပေမယ့် မပြတ်ရှုမှတ်လို့ ဝိပဿနာ ဉာဏ်ရင့်သန်ပြည့်စုံတဲ့အခါမှာ အဲဒါဟာ မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို တွေ့မြင်သွားတယ်၊ အဲဒီလို အဲဒါဟာမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မြင်သွားရင်တော့ သူမဂ်ဉာဏ်ဆိုင်ရာ ကိလေသာတွေဟာ လုံးဝမဖြစ်ပေါ်နိုင်တော့ဘဲ အမြစ်ပြတ် တစ်ခါတည်း ငြိမ်းသွားတယ်၊ သောတာပတ္တိမဂ်ဆိုရင် သက္ကာယဒိဋ္ဌိနဲ့ ဝိစိကိစ္ဆာငြိမ်းတယ်၊ နောက်ပြီးတော့ အပါယ်လားရောက်စေတတ်တဲ့ အကုသိုလ် တွေလဲ ငြိမ်းတယ်၊ ပါဏာတိပါတ-သုအသက်ကိုသတ်ခြင်း၊ အဒိန္နာဒါန-သူဉစ္စာကို လုယက်ဒိုးယူခြင်း၊ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ-မပိုင်မဆိုင်သော ကာမဂုဏ်တို့၌ မှားယွင်း ကျူးလွန်ခြင်း၊ မုသာဝါဒ-လိမ်လည်ပြောဆိုခြင်း၊ သုရာမေရုယ-သေရည်သေရက် စသည် သောက်စားခြင်းဆိုတဲ့ အပါယ်လားကြောင်း အကုသိုလ်တွေဟာ ဖြစ်နိုင်ခွင့် မရှိတော့ဘဲ လုံးဝငြိမ်းသွားတယ်၊ သောတာပန်မှာ လောဘ ဒေါသကတော့ အကုန်လုံး မကင်းသေးပါဘူး၊ ဒါကြောင့် လိုချင် နှစ်သက်စရာကို တွေ့ရရင် လိုချင်မှု နှစ်သက်မှုကတော့ ဖြစ်သေးတာပဲ၊ စိတ်ဆိုးစရာကို တွေ့ရရင် စိတ်ဆိုးမှုကတော့ ဖြစ်သေးတာပဲ၊ ဒါပေမယ့်လို့ သူတစ်ပါးကို သတ်နိုင်လောက်အောင် သူဉစ္စာကို လုယက်ဒိုးယူနိုင်လောက်အောင် ပြင်းထန်တဲ့ လောဘ ဒေါသ အကြမ်းစားတွေကတော့ မဖြစ်တော့ဘူး၊ မဂ်မှန် ဖိုလ်မှန်ဖြင့် သောတာပန် အစစ်ဖြစ်ရင် အဲဒီလို အပါယ် လားကြောင်း အကုသိုလ်တွေ လုံးဝကင်းတယ်၊ အဲဒါဟာ အကုသိုလ်ကိလေသာကို

ပညာဖြင့်ပယ်မှ အမြစ်ပြတ်ငြိမ်းသည်

(၃၁)

ပညာဖြင့် အမြစ်ပြတ် ငြိမ်းအောင် ပယ်တာပဲ၊ ဒါကြောင့် အတိုချုပ်အားဖြင့် မှတ်ချင်ရင် "ပညာဖြင့် ကိလေသာဖြစ်ခွင့်ကို ပယ်သည်"လို့ မှတ်ထားကြရမယ်။ ကိလေသာဖြစ်ခွင့်ဆိုတာ အကြောင်းညီညွတ်တဲ့အခါ ဖြစ်နိုင်တဲ့ အနုသယကိလေသာ ပါပဲ။ ကဲ-အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

"ပညာဖြင့် ကိလေသာဖြစ်ခွင့်ကို ပယ်သည်။" (ဆို)

ယခုပြောနေတဲ့ "ပါဏာတိပါတ ဝေရမဏီ-သုအသက်တတ်မှုမှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်း"ဆိုတဲ့ သလ္လောအကျင့် အရဆိုရင် ဒီလိုသောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့် အမြစ်ပြတ် ပယ်နိုင်သည်အထိ ကျင့်ရမှာ။ အဲဒါက အရေးကြီးပါတယ်။ တချို့မှာ သမာဓိ ရရှိလောက်နဲ့ ဖိုလ်ဝင်စားနိုင်ပြီလို့ထင်ပြီး အားရကျေနပ်နေတတ်ကြတယ်။ အာနာပါန ကို ရှုနေရင်းဖြစ်စေ၊ တခြားအာရုံကို ရှုနေရင်းဖြစ်စေ၊ တစ်ကိုယ်လုံးတောင်ပြီး ဘာမျှသတိမရတော့ဘဲ ချုပ်နေတယ် ဆိုတာတွေရှိတယ်။ အဲဒီလိုချုပ်နေတာကို ဆရာကရော ပတ်ဝန်းကျင်ကရော ဖိုလ်ဝင်စားနေတယ်လို့ ယူဆတတ်ကြတယ်။ ရုပ်နာမ်ကိုလဲ ပိုင်းခြားပြီး မသိရသေးပါဘဲ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဆိုတဲ့ သဘော လက္ခဏာတွေကိုလဲ မသိရသေးပါဘဲနဲ့ အဲဒီလို ချုပ်နေတာကတော့ သမာဓိသက်သက်နဲ့ ချုပ်နေတာ ဖြစ်တတ်တယ်။ အဲဒီလို သမာဓိသက်သက်နဲ့ ချုပ်နေတာ ဖြစ်တတ်တယ်။ အဲဒီလို သမာဓိသက်သက်နဲ့ ချုပ်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မှာ နောင်တစ်ချိန်ကျရင် သတ်ခြင်း ခိုးခြင်း လိမ်ခြင်း စသည်ဖြင့် သီလပျက်ပြီး အမှုမှန်ပေါ်တတ်ပါတယ်။ အဲဒီလို ဖြစ်တာဟာ သမာဓိမျှဖြင့် ကိလေသာကို အမြစ်ပြတ် မပယ်နိုင်လို့ပါဘဲ။ ဒါကြောင့် ရုပ်နာမ်အဖြစ်အပျက် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောတွေကို သိဖို့လိုပါတယ်။ ဝိပဿနာ ဉာဏ်တွေလဲ အစဉ်အတိုင်း အပြည့်အစုံဖြစ်ဖို့ လိုပါတယ်။ အဲဒီလို အပြည့်အစုံ ဖြစ်ပြီး ရုပ်နာမ်သင်္ခါရ လုံးဝချုပ်တဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် ဆိုက်ရောက်အောင် အားထုတ်ဖို့လိုပါတယ်။ အဲဒီလို မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကိုတွေ့မြင်သွားရင်တော့ သတ်မှု ခိုးမှု လိမ်မှု အစရှိသော အကုသိုလ်တွေဟာ လုံးဝ ကင်းငြိမ်းသွားပါတယ်။ အဲဒီလို ကင်းငြိမ်းသွားအောင် အားထုတ်ကြဖို့ပါပဲ။ အားထုတ်ပြီးတဲ့အခါလဲ ဆင်ခြင်ကြည့် ရမယ်။ သုအသက်ကို သတ်နိုင်သေးသလား။ မသတ်နိုင်တော့ဘူးလားဆိုတော့ ဆင်ခြင်ကြည့်ရမယ်။ ကိုယ်ရေး ကိုယ်တာအတွက် တကယ်အရေးကျတော့ သတ်နိုင် သေးတယ်ဆိုရင် ဒီသလ္လောအကျင့်က မပြည့်စုံသေးဘူးလို့ မှတ်ရမယ်။ ဘယ်နည်း နဲ့မှ မသတ်နိုင်တော့ဘူးဆိုရင်တော့ နေရာကျပြီ။ ဒီသလ္လောအကျင့် ပြည့်စုံပြီလို့ ဆုံးဖြတ်ရုံပဲ။

(၇၈)

သလ္လောသုတ် တရားတော်ကြီး

ပါဏာတိပါတကံ ခြောက် စေခြာတ်

ယခု ပါဏာတိပါတကံမြောက် မမြောက် စိစစ်ပြီးမယ်၊ ပါဏာတိပါတကံမှာ အင်္ဂါက ငါးပါးရှိတယ်၊ (၁) ပါဏ-သက်ရှိအကောင်လဲ ဟုတ်ရမယ်၊ (၂) ပါဏ သညိတာ-သက်ရှိသတ္တဝါ အကောင်လိုလဲ အမှတ်ရှိရမယ်၊ (၃) ဝေဓေခိတ္တံ-သတ်လိုတဲ့ စိတ်လဲ ရှိရမယ်၊ (၄) ပယောဂ-ရိုက်ခြင်း ခုတ်ခြင်း ထိုးခြင်း စသည်ဖြင့် သေအောင် အားထုတ်မှု သတ်မှုလဲ ရှိရမယ်၊ (၅) အဲဒီလို သတ်မှုကြောင့် အဲဒီအကောင်ဟာ သေလဲ သေရမယ်တဲ့၊ ဒီအင်္ဂါငါးပါးလုံး ပြည့်စုံမှ ပါဏာတိပါတကံ မြောက်တယ်၊ ဒီအင်္ဂါငါးပါးထဲက တစ်ပါးပါးလိုနေရင် ကံမမြောက်ဘူး၊ သတ္တဝါမဟုတ်တဲ့ မြက် သစ်ပင်တွေကို သတ္တဝါထင်မှတ်ပြီး သတ်နေရင် အဲဒီမှာ သတ္တဝါမဟုတ်တဲ့အတွက် ပါဏာတိပါတကံ မထိုက်ဘူး။ ဒါပေမယ် ဒေါသစိတ်နဲ့ ပြုလုပ်တဲ့အတွက် အကုသိုလ်တော့ ဖြစ်တာပါပဲ၊ ဥပမာ ညမောင်ထဲမှာ နွယ်တို့ ကြီးတို့ကို မြွေထင်ပြီး ရိုက်သတ်တာမျိုးပါပဲ၊ အဲဒါဟာ ပါဏ-သတ္တဝါဆိုတဲ့ အင်္ဂါလိုနေတဲ့အတွက် ပါဏာတိပါတကံ မထိုက်ဘူး၊ ဒေါသအကုသိုလ် ဖြစ်ရုံပါပဲ၊ ပြောပလောက်တဲ့ မကောင်းကျိုးကိုလဲ မပေးနိုင်ဘူးလို့ဘဲ ယူရတယ်။

သတ္တဝါဟုတ်နေပေမယ် နွယ်တို့ကြီးတို့ တုတ်ချောင်းတို့ ထင်မှတ်ပြီး ခုတ် လိုက် ရိုက်လိုက်လို့ သေသွားရင် ပါဏာတိပါတ ကံ မထိုက်ဘူး၊ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုရင် သတ္တဝါမှန်းမသိတဲ့အတွက် သတ်လိုသော စေတနာ မရှိလို့ပါဘဲ။

သတ္တဝါ ဟုတ်တယ်၊ သတ္တဝါမှန်းလဲ သိတယ်၊ ဒါပေမယ် သေစေလိုတဲ့ စေတနာ မရှိဘဲ ပြုလုပ်မှုကြောင့် မတော်မဆ ထိခိုက်ပြီး သေသွားရင် အဲဒါလဲ ကံမထိုက်ဘူး၊ ဥပမာ သီလကို ရိုရိုသေသေ စောင့်ရှောက်နေတဲ့သူမှာ ပုဂ္ဂိုလ်ဆိတ် အကိုက်ခံရတယ် ဆိုပါတော့၊ အဲဒီလူဟာ ယားတာ နာတာကို မခံချင်တဲ့အတွက် အဲဒီ ပုဂ္ဂိုလ်ဆိတ်ကို ဖယ်ရှားရပေလိမ့်မယ်၊ သေအောင်လုပ်တာတော့ မဟုတ်ဘူး၊ ဖယ်ရှားတာပါပဲ၊ ဒါပေမယ် ဖယ်ရှားရင် မတော်မဆ သေသွားတတ်တယ်၊ အဲဒီလို သေသွားရာမှာ သေစေလိုတဲ့စေတနာ မရှိတဲ့အတွက် ကံလဲမထိုက်ဘူး၊ အကုသိုလ်လဲ မဖြစ်ဘူး၊ လမ်းလျှောက်နေရင်း မတော်မဆ နင်းမိလို့ ပိုးကောင်ကလေးများ သေသွားတာ၊ ထုရိုက်ပြီး အလုပ်တစ်ခုခု လုပ်နေရင်း မတော်မဆ ထုမိ ရိုက်မိလို့ သေသွားတာ ဒီလိုဟာတွေမှာလဲ သေစေလိုတဲ့ စေတနာ မရှိတဲ့အတွက် ကံလဲ မထိုက်ဘူး၊ အကုသိုလ်လဲ မဖြစ်ဘူး။

သတ္တဝါလဲ ဟုတ်တယ်၊ သတ္တဝါမှန်းလဲ သိတယ်၊ သေစေလိုတဲ့ စေတနာလဲ ရှိတယ်၊ သေအောင်လဲ ရိုက်ခြင်း ခုတ်ခြင်း ထိုးခြင်း စသည်ကို ပြတယ်၊ ဒါပေမယ့် မထိခိုက်လို့ ဖြစ်စေ၊ ထိခိုက်သော်လဲ သေလောက်အောင် ဒဏ်ရာက မပြင်းထန်လို့ ဖြစ်စေ အဲဒီသတ္တဝါ မသေရင် ပါဏာတိပါတကံတော့ မထိုက်ဘူး၊ အကုသိုလ်တော့ ဖြစ်တယ်၊ အဲဒီသတ္တဝါရဲ့ ဂုဏ်အားလျော်စွာ အပြစ်လဲ ကြီးတတ်တယ်၊ အဲဒီသတ္တဝါဟာ မိမိကပြုလုပ်တဲ့ ဒဏ်ကြောင့် သေသွားရင်တော့ အင်္ဂါငါးပါးလုံး ညီညွတ်ပြီး ပါဏာတိပါတကံ ထိုက်တယ်၊ အဲဒီသတ္တဝါရဲ့ ဂုဏ်အားလျော်စွာ အပြစ်လဲ ကြီးတတ်တယ်၊ ဒီနေရာမှာ အပြစ်ကြီးပုံ ငယ်ပုံကို ဒီလို ခွဲခြားထားပါတယ်၊ သတ်တဲ့ သူရဲ့ အကုသိုလ်စေတနာ မထက်သန်ရင် အပြစ်ငယ်တယ်၊ ထက်သန်ရင် ထက်သန် သလောက် အပြစ်ကြီးတယ်၊ သေအောင် ပြုလုပ်ရာမှာ ကြောင်ကြဲ ဗျာပါရနည်းလျှင် အပြစ်ငယ်တယ်၊ ကြောင်ကြဲဗျာပါရ များလျှင် များသလောက် အပြစ်ကြီးတယ်၊ အသတ်ခံရတဲ့ သတ္တဝါက သီလစသော ဂုဏ်မရှိရင် အပြစ်လဲ ငယ်တယ်၊ ဂုဏ်များ ရင် များသလောက် အပြစ်ကြီးတယ်။

စေတီလှူလဲ ကံထိုက်တယ်

ဒီပါဏာတိပါတအရာမှာ ကိုယ်တိုင်သတ်မှသာ မဟုတ်ဘူး၊ သူတစ်ပါးကို အသတ်ခိုင်းရင်လဲ ကံထိုက်တာပဲ၊ သူတစ်ပါးအား သတ်ဖို့ အရိပ်နိမိတ်ပြုရင် ပြတ်၊ အတိုင်း အဲဒီ သူတစ်ပါးကလဲ သတ်ရင် အဲဒါလဲ ကံထိုက်တာပဲ၊ ဒါက အရေးကြီး ပါတယ်၊ ချက်ရေး ပြတ်ရေးဘက်က အမျိုးသမီးတွေမှာ အထူးသတိပြုစရာ ကောင်းပါ တယ်၊ ဘယ်လိုဟာလဲဆိုရင် ငါးတွေကို အရှင်အတိုင်းထားပြီး ဝယ်မည့်သူလာမှ ထုပြီးရောင်းတာ ရှိတယ်လို့ ကြားရတယ်၊ ငါးသည်တွေက ထုနှက်ထားပြီးဖြစ်တဲ့ ငါးအသေတွေကို တွေ့လို့ ဝယ်ယူလာတာကတော့ အပြစ်မရှိဘူးလို့ ဆိုရမှာပဲ၊ ဒါပေမယ့် ငါးအရှင်တွေကို တွေ့တာနဲ့ အရှင်တွေဟဲ့ဆိုပြီး တစ်ဘက်ကို ရှောင်လွှဲ သွားတယ်၊ နောက်တစ်ခါ လှည့်လာရင် သတ်ထားပြီး ဖြစ်ကောင်းပါရဲ့အနေနဲ့ အရိပ်နိမိတ်ပြုတဲ့ သဘောပါပဲ၊ အဲဒီမှာ ငါးသည်က ရိပ်မိပြီး ငါးတွေကို ထုသတ် ထားတယ်၊ ခုတင်က အရှင်တွေဆိုပြီး ဟစ်ဘက်လှည့်သွားတဲ့သူက တစ်ပတ်ပြန် လှည့်လာတယ်၊ သူ့ရည်ရွယ်ချက်အတိုင်း ငါးအသေတွေကို တွေ့ရတော့ အဲဒါတွေကို ဝယ်ယူသွားတယ်၊ အဲဒီလိုဆိုရင် ဝယ်တဲ့သူလဲ ကံထိုက်တာပဲ၊ အပြစ်ရှိတာပဲ၊ ဒါကြောင့် အဲဒီလို ပါဏာတိပါတကံ မထိုက်အောင် ဝယ်တတ်ဖို့ အရေးကြီးပါတယ်။

(၈၁)

သလ္လေသသုတ် တရားတော်ကြီး

အစွန်းသုံးပါး လွတ်တဲ့အသား

ရဟန်းများမှာ ဒိဋ္ဌ သုတ ပရိသင်္ကတဆိုတဲ့ အစွန်းသုံးပါးလွတ်တဲ့ အသားကိုသာ သုံးဆောင်ကောင်းတယ်၊ ရဟန်းတော်များအတွက် ရည်ရွယ်ပြီး သတ်တာကို တွေ့မြင်ပြီး သိရရင် အဲဒီလိုအသားကို ဒိဋ္ဌ-မြင်ရတဲ့အသားလို့ခေါ်တယ်၊ အဲဒီလိုအသားဟင်းကို မစားကောင်းဘူး၊ ရဟန်းတော်များအတွက် ရည်ရွယ်ပြီး သတ်တဲ့အကြောင်း ကြားသိရလို့ ရှိရင် အဲဒီအသားကို သုတ-တစ်ဆင့်ကြားရတဲ့ အသားလို့ခေါ်တယ်၊ အဲဒါကိုလဲ မစားကောင်းဘူး၊ ရဟန်းတော်များအတွက် သတ်တဲ့ အသားလေလားလို့ ယုံမှားရှိရင် အဲဒီအသားကို ပရိသင်္ကတ-ရွံ့ရှာအပ်တဲ့ အသား မသင်္ကာတဲ့အသားလို့ ခေါ်တယ်၊ အဲဒါမျိုးလဲ မစားကောင်းဘူး၊ တောရွာအချို့မှာ ကြက် ဘဲ စသည်ကို ရောင်းတယ်ဈေးသည်ရယ်လို့ မရှိဘူး၊ အဲဒီလိုအရပ်မှာ အာဂန္တုရဟန်းအတွက် ကြက်သားဟင်း၊ ဘဲသားဟင်းနဲ့ ဆွမ်းလာပို့ရင် ဆွမ်းပို့ရန် အတွက် သတ်ပြီး ချက်လာလေသလားလို့ မသင်္ကာစရာ ဖြစ်တယ်၊ အဲဒီလိုအသားကို ရဟန်းများ မစားကောင်းဘူး၊ စားချင်ရင် မေးမြန်းကြည့်ရမယ်၊ ရဟန်းများအတွက် သတ်ပြီးချက်တဲ့ ဟင်းမဟုတ်ပါဘူးဆိုရင် သံသယကင်းရင်တော့ စားကောင်းပါတယ်၊ အစွန်းသုံးပါး မလွတ်တဲ့ အသားကိုစားရင် ပါဏာတိပါတကံထိုက်သလား၊ ဒီလိုကံ ဟိုက်တာတော့ မဟုတ်ပါဘူး၊ ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်အရ မစားကောင်းတာပါပဲ၊ စားရင် ဒုက္ကဋ်အာပတ်သင့်ပါတယ်။

ဂျိန်းဘာသာဝင်တွေကတော့ ကိုယ်အတွက် ရည်ပြီး သတ်တဲ့အသားကို သိလျက်နဲ့စားရင် ပဋိစ္စကံထိုက်တယ်၊ ပါဏာတိပါတကံ တစ်ဝက်ထိုက်တယ်လို့ ဆိုကြပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် ဗုဒ္ဓတရားတော်အရအားဖြင့်တော့ ကံတစ်ဝက်လဲ မထိုက်ပါဘူး၊ တစ်စိတ်လဲ မထိုက်ပါဘူး၊ ဒါပေမယ့် ကိုယ်အတွက် သတ်တာကို သိလျက်နဲ့ စားနေရင်တော့ မသနားရာလဲ ရောက်ပါတယ်၊ ကိုယ်အတွက် နောက်ထပ်လဲ သတ်ကြ ပါလိမ့်မယ်၊ ဒါကြောင့် အကုသိုလ်တော့ မကင်းဘူးလို့ဆိုရမှာပဲ၊ ရဟန်းများမှာတော့ ကိုယ်တစ်ပါးတည်းအတွက်သာ မဟုတ်ဘူး၊ ရဟန်းတစ်ပါးပါးအတွက်ဖြစ်စေ၊ သံဃာ အတွက်ဖြစ်စေ ရည်ပြီး သတ်တဲ့အသားဆိုရင် ဒိဋ္ဌ သုတ ပရိသင်္ကတလဲ ရှိမယ်ဆိုရင် ဘယ်ရဟန်းမှ မစားကောင်းဘူး။

သိဟိုဠ်ကျွန်းမှာ ရဟန်းများဟာ ဘဲဥ ကြက်ဥကို မစားရဘူးလို့ ဆိုတယ်၊ အားလုံးကပဲ "မစားကောင်းဘူးလို့ အယူရှိကြတယ်"လို့ဆိုတယ်၊ အဲဒါဟာ သဘာဝ ဂျှပ်ပေါ်တယ်၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် ဘဲဥ ကြက်ဥ ဆိုတာဟာ ရဟန်းများပဲ

ကပ်လူရင် ရဟန်းများအတွက် သက်သက်ရည်ရွယ်ပြီး ပြတ်ရ ကြော်ရတာက များပါတယ်။ ဟင်းတစ်ခွက်အနေနဲ့ ကြော်ပြီးလူရင်တော့ အဲဒီရဟန်းအတွက် သက်သက်လူပြီး ပြုလုပ်ရကြောင်း ထင်ရှားနေပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီဌ သုတ မဟုတ် တောင် ပရိသင်္ကတကတော့ လွတ်နိုင်စရာ အကြောင်းမရှိပေဘူး။ ဒါပေမယ့် အပြစ် ကင်းနိုင်တဲ့ ဘဲဥ ကြက်ဥလဲ ရှိပါသေးရဲ့။ ဘယ်လိုဟာလဲဆိုရင် ဆားရေစိမ့်တို့ ထုံးရေစိမ့်တို့ ဆိုတာတွေပါပဲ။ အဲဒါမျိုးတွေဟာ ရှေးတုန်းကတော့ ရှိပါတယ်။ ယခုတော့ ရှိ မရှိ မပြောတတ်ဘူး။ နောက်ပြီးတော့ ပြုတ်ပြီးရောင်းတဲ့ ဘဲဥ ကြက်ဥတွေလဲ အစွန်းသုံးပါးက လွတ်ပါတယ်။ ယခုခေတ်မှာ အကောင်မပေါက်နိုင် တဲ့ ဘဲဥ ကြက်ဥ ဆိုတာတွေလဲ ရှိပါတယ်။ အဲဒါတွေကိုတော့ အများကသက်မဲ့ အနေနဲ့ ယူဆနေကြတယ်။ သက်မဲ့ဟုတ်ရင်တော့ အဲဒီလို ဥတွေနဲ့စပ်ပြီး အပြစ် ဖြစ်စရာ မရှိပါဘူး။ ဘုန်းကြီးအနေနဲ့ဆိုရင်တော့ အဲဒီဥတွေဟာ သက်မဲ့ ဟုတ်မှ ဟုတ်ပါ့မလားလို့ သံသယရှိတယ်။ အကောင်အဖြစ်သို့ မရောက်ရဘဲ သေရမည့် သတ္တဝါတွေများလေလားလို့လဲ စဉ်းစားဖွယ် ရှိနေပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် လောကမှာ သတ္တဝါတွေရဲ့ ကံအားလျော်စွာ ဖြစ်နေကြပုံက အလွန်ဆန်းကြယ်တဲ့ အတွက်ကြောင့်ပါပဲ။ တချို့သတ္တဝါတွေဟာ ကျောက်တုံး ကျောက်ခဲထဲမှာ ပဋိသန္ဓေ တည်ပြီး ဖြစ်ကြတယ်။ အဲဒီသတ္တဝါတွေမှာ သူတို့ရဲ့တည်ရာဌာနက အလွန်ကျဉ်းကျပ် ပါဘိနဲ့ ကိုယ်ကာယကြီးထွားလာလေလေ အဲဒီကျောက်တွေကြားထဲမှာ ညှပ်ပြီး အင်မတန် နာကျင်မှာပါပဲ။ ဘယ်လိုအကုသိုလ်ကံကြောင့် ဒါလောက် ကျဉ်းကျပ်တဲ့ နေရာထဲမှာ ဖြစ်လာရသလဲ မပြောတတ်ဘူး။ အင်မတန် ကြောက်စရာ ကောင်းပါတယ်။ ယခု အကောင်မပေါက်နိုင်တဲ့ ဥတွေဆိုတာလဲ အဲဒီလို ကံမကောင်းတဲ့ သတ္တဝါတွေ များလေလားလို့ စဉ်းစားစရာ ရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သက်မဲ့ ဥတွေပဲလို့ ယူဆပြီး ပြုတ်ကြော်စားတဲ့ လူတွေမှာ သက်ရှိအကောင် ဖြစ်နေစေကာမူ ပါဏာတိပါတကံ မထိုက်ဘူးလို့ ဆိုရမှာဘဲ။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် ပါဏသညီတာဆိုတဲ့ အင်္ဂါအရ သတ္တဝါလို့ အမှတ်မရှိဘဲ အင်္ဂါချွတ်ယွင်းနေတဲ့ အတွက်ပါပဲ။ နောက်ပြီးတော့ သတ္တဝါလို့ အမှတ်မရှိတဲ့အတွက် သေစေလိုတဲ့ စေတနာလဲ မရှိသောကြောင့်ပါပဲ။

နောက်တစ်ခုကတော့ တောရွာတချို့မှာ အလှူကြီးတွေ ပေးလှူတဲ့အခါ ကျွေးမွေးပုံကိုလဲ စဉ်းစားစရာကောင်းတယ်။ ဖြို့ကြီးများမှာလို အသားသည်က မရှိတော့ အမဲသား ဝက်သားနဲ့ ကျွေးရင် အသားရောင်းမည့်သူကို အကြောင်းကြား မှာထားရတာလဲ ရှိတယ်လို့ ကြားရတယ်။ အဲဒီလိုဆိုရင် အလှူရှင်မှာ နားတွေ

(၈၂)

သလ္လောသသုတ် တရားတော်ကြီး

ဝက်တွေကို အသတ်ခိုင်းရာရောက်တယ်။ ကုသိုလ်ရခြင်းလို့ အလှူပေးကာမှ နှားသတ်တဲ့ အကုသိုလ် ဝက်သတ်တဲ့ အကုသိုလ်ကံ ဖြစ်ရတယ်။ ဝမ်းနည်းစရာပါပဲ။ နောက်ပြီးတော့ အဲဒီလိုမှာကြာပြီး ကပ်လွှတ်တဲ့ အသားဟင်းကို ရဟန်းတော်များ စားသင့်မစားသင့်လဲ စဉ်းစားစရာ ရှိပါတယ်။ တချို့တောရွာများမှာတော့ ကျောင်းမှာ အလှူလုပ်တယ်ဆိုရင် ဝက်တွေကို အရှင်လိုက်ကျောင်းကို ယူလာကြပြီး ဟင်းလုပ်ကြတာလဲ ရှိတယ်လို့ ကြားရတယ်။ အဲဒါကတော့ အလွန်ကို မတော်တာပါ။ ဘုန်းကြီးရဲ့မိတ်ဆွေ ဘုန်းကြီးတစ်ပါးဟာ လွန်ခဲ့အနှစ် ၃၀-လောက်က အဲဒီလို တောရွာကျောင်းတစ်ခုမှာ သွားနေမိလို့ အဲဒီလို မတော်တာတွေကို တွေ့ရတဲ့အတွက် အပြင်းအထန်ပြောပြီး အတင်းတားမြစ်ရတယ်ဆိုတဲ့အကြောင်း ကြားရဖူးပါတယ်။ အဲဒါဟာ ဆရာသမားတာဝန်ရှိတဲ့အတိုင်း ဆုံးမသွန်သင်မှုပါပဲ။ ဒီလိုမလျှော့တဲ့ အမှုကိုတွေ့ရရင် ဆရာသမားတိုင်းက ဆုံးမသင့်ပါတယ်။

နောက်တစ်ခုကတော့ ဟိုတယ်ကမှာပြီး ကြက်သားဒံပေါက် ဆိတ်သားဒံပေါက် ဆွမ်းကပ်လှူကြရာမှာ အပြစ်ကင်း မကင်း စဉ်းစားဖို့ရာပါပဲ။ ဟိုတယ်ကသေပြီး အသားတွေကို ဝယ်ယူပြီး ပြုပြင်လာတယ်ဆိုရင်တော့ အပြစ်မရှိဘူးလို့ ဆိုရမှာပဲ။ သူတို့ကိုယ်တိုင် သတ်ပြီးတော့ ဖြစ်စေ၊ စောစောက မှာယူပြီးတော့ ဖြစ်စေ ချက်လာတဲ့ ဒံပေါက်ဆွမ်းဆိုရင်တော့ အပြစ်ကင်းတယ်လို့ ဆိုဖို့ရာပဲပါတယ်။ အဲဒီလို ဒံပေါက်ဆွမ်းဟာ ရဟန်းတော်များအတွက် ဟိုသက်တမမှ လွတ် မလွတ်လဲ စဉ်းစားဖို့ရှိပါတယ်။ ဒါတွေကို လျှောက်စဉ်းစားလိုက်ရင် အသက်သတ်လွတ်စားတာဟာ အပြစ်ကင်းဆုံးပါပဲ။ အသက်သတ်လွတ် မဟုတ်ရင်လဲ ကိုယ်တိုင်သတ်မှု၊ စေခိုင်းသတ်မှု အနိမ့်နိမ့်ပြပြီး သတ်မှုဆိုတဲ့ ပါဏာတိပါတမှ လွတ်အောင် ကြဉ်ရှောင်ကြဖို့ လိုပါတယ်။ အဲဒီလို ကြဉ်ရှောင်တာဟာ "ငါတို့ကတော့ သတ်ဖြတ်မှု ကင်းစေမည်"ဆိုတဲ့ ဒီသလ္လောအကျင့်နှင့် အညီပါပဲ။ ကဲ-အဲဒီ အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုလိုက်ကြဦးစို့။

(၂) "သူများတွေက သတ်ဖြတ်ကြမည့်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ သတ်ဖြတ်မှု ကင်းစေမည်။ ကိလေသာပါးစေတဲ့ အကျင့်ကိုကျင့်မည်။ ပ။ မသတ်မှု ကုသိုလ်ရစေနှင့် ငြိမ်းသတ်မည်။"

အဲဒီ အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်အတိုင်း သတ်ဖြတ်မှုအကုသိုလ်ကို သီလနဲ့လဲ ပယ်ရမယ်။ သမာဓိပညာနဲ့လဲ ပယ်ရမယ်။ ယခု ဒီမှာ မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း ဒွါရ ၆-ပါးက ပေါ်လာသမျှတွေကို လိုက်ပြီး မပြတ်ရှုမှတ်နေကြရတာဟာ

အပြစ်နှင့်အကျိုး

(၈၃)

အဲဒီလို အကုသိုလ်တွေကို အမြစ်ပြတ်ငြိမ်းအောင် အားထုတ်နေကြရတာပဲ။ မရှုမမှတ်ဘဲ နေတဲ့သူတွေမှာ မြင်ရာကလဲ စပြီး သတ်ချင်တဲ့စိတ် ဖြစ်ပေါ်တတ်တယ်။ ကြားရာစသည်ကလဲ စပြီး ဖြစ်ပေါ်တတ်တယ်။ မပြတ်ရှုမှတ်ပြီး အဖြစ်အပျက် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘောချည်း တွေမြင်နေတဲ့ ယောဂီမှာတော့ သတ်စရာ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ အကောင်ထင်တဲ့ စိတ်တောင် မဖြစ်ရဘူး။ သတ်ချင်တဲ့ အကုသိုလ် စိတ်ဆိုတာ ဘယ်ဖြစ်နိုင်တော့မလဲ။ ဥပမာ ရှုမှတ်ခြင်း မရှိတဲ့သူမှာ ပုဂ္ဂိုလ်ဆိတ်က ကိုက်ရင် ယားလိုက်တာ နာလိုက်တာ ဘာပါလိမ့်မလဲလို့ ကြည့်လိမ့်မယ်။ ကိုက်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဆိတ်ကိုမြင်ရင် ငါ့ကို ကိုက်ရမလားလို့ စိတ်ဆိုးလိမ့်မယ်။ သီလမရှိတဲ့သူ ဆိုရင် နင်ကိုက်ရင် နင်သေရော့ဆိုပြီး ပွတ်သတ်လိုက်လိမ့်မယ်။ သီလရှိတဲ့သူကတော့ သတ်ချင်တဲ့စိတ်ဖြစ်ပေမယ့်လို့ သတ်တော့ မသတ်ဘူး။ ဖယ်ရှားပစ်လိမ့်မယ်။ ဝိပဿနာ ရှုနေတဲ့ ယောဂီကတော့ ယားတယ် နာတယ်။ ယားတယ် နာတယ်-လို့ ရှုမှတ်နေရင်း အဲဒီယားမှု မှုမှုကလေးတွေနဲ့ မှတ်သိမှုကလေးတွေ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတာကိုသာ တွေ့ရတယ်။ ပုဂ္ဂိုလ်ဆိတ်က ငါ့ကို ကိုက်တယ်ဆိုတဲ့စိတ် ဒေါသစိတ်တွေ မဖြစ်ရဘူး။ သတ်ချင်တဲ့စိတ်ဆိုတာကတော့ ဝေးရော၊ အဲဒီလို ရှုမှတ်နေရင်း ယားမှု နာမှု ပျောက်သွားတာလဲ ရှိတယ်။ မခံသာလှရင်လဲ ရှုမှတ်ပြီး ကုတ်ရ ပျောက်ရတယ်။ သတ်ချင်တဲ့စိတ်နဲ့ သတ်မှုကတော့ မဖြစ်ရတော့ဘူး။ အဲဒီ ပုဂ္ဂိုလ်ဆိတ်ကိုက်ရာမှာ လိုပဲ မြင်ရာ ကြားရာ စသည်မှာလဲ မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့သူမှာ ဝိပဿနာဉာဏ်ရင် နေတဲ့အခါ ဘယ်ကမှ အကုသိုလ်စိတ် မဝင်နိုင်ဘူး။ သတ်ချင်တဲ့စိတ်ဆိုတာကတော့ ဝေးရော၊ အဲဒီအခါကျတော့ ဒီပါဏာတိပါတ အကုသိုလ်မျိုးဟာ အစဉ်ထာဝရ လုံးဝကင်းငြိမ်းသွားတယ်။ ဒါကြောင့် ယခု ငါတို့ ရှုမှတ်နေကြရတာဟာ အကုသိုလ် ဟူသမျှကို အမြစ်ဖြတ်ပယ်နိုင်တဲ့ သလ္လေခအကျင့်ကို ကျင့်နေကြရတာပါကလားလို့ ဆင်ခြင်ပြီး ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာကြရမယ်။

အပြစ်နှင့်အကျိုး

သူ့အသက်သတ်ရင် ဘယ်လိုအပြစ်ရှိသလဲ။ မသတ်ရင် သတ်မှုမှ ကြဉ်ရှောင်ရင် ဘယ်လို အကျိုးရှိသလဲလို့ဆိုတော့ ပထမပိုင်းတုန်းက ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း သုဘဆိုတဲ့ လုလင်က မေးလို့ မြတ်စွာဘုရားက ဖြေကြားထားတာ ရှိပါတယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုတော့ လူလူချင်း တူကြပါလျက် တချို့က အသက်တိုတယ်။ တချို့က အလက်ရှည်တယ်။ ဘာကြောင့်ပါလဲ-တဲ့။ သုဘလုလင်က ဒီလိုမေးလျှောက်တယ်။ ဒီဘမေးထဲမှာ ဘာကြောင့်ပါလဲလို့ မေးထားတဲ့အတွက် အကြောင်းမဲ့ အလိုလို

ကွဲပြားတယ်ဆိုတဲ့ အဖြေကိုတော့ လက်မခံနိုင်ပေဘူး၊ အကြောင်းကလဲ အမျိုးမျိုး ရှိပါတယ်၊ ယျှုပ္ပန်မျက်မြင် အကြောင်းလဲရှိတယ်၊ မျက်မြင်မဟုတ်တဲ့ အကြောင်းလဲ ရှိတယ်၊ မျက်မြင်အကြောင်းကတော့ မိခင်ဖခင်တို့ရဲ့ ရုပ်အကြောင်းနဲ့ အစာအဟာရ အစရှိတဲ့ အကြောင်းတွေပါပဲ၊ အဲဒီမှာလဲ တချို့က အမြာညီနောင် ၂-ယောက် တောင်မှ အသက်အရည်အတို မတူဘဲ ကွဲပြားနေတာ ရှိပါတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီ မျက်မြင်အကြောင်းနဲ့တော့ ဒီအသက်ရည်တို့ ပြဿနာက မပြေလည်နိုင်ပေဘူး၊ မျက်မြင်မဟုတ်တဲ့ အကြောင်းကတော့ ဣဿရကုတ္တဆိုတာ ဗြဟ္မကုတ္တဆိုတဲ့ အကြောင်းနဲ့ ကံအကြောင်းပါပဲ၊ ဣဿရကုတ္တဆိုတာ ဣဿရခေါ်တဲ့ ဘုရားသခင်က ကမ္ဘာလောကနဲ့ သတ္တဝါတွေကို ဖန်ဆင်းတယ်ဆိုတဲ့ အယူဝါဒပါပဲ၊ ဗြဟ္မကုတ္တဆို တာကလဲ ဗြဟ္မလို့ခေါ်တဲ့ ဘုရားသခင်က ဖန်ဆင်းတယ်ဆိုတဲ့ အယူဝါဒပါပဲ၊ ဒီ အယူဝါဒ ၂-ခုဟာ အမည်မျှသာ ကွဲပါတယ်၊ ဆိုလိုရင်းကတော့ အတူတူပါပဲ၊ ဒီ ဘုရားသခင်က ဖန်ဆင်းတယ်ဆိုတဲ့ အယူဝါဒဟာ ဗုဒ္ဓဘုရားမွေင့်မီ ကမ္ဘာသက္ကရာဇ် မရှိသေးမီကတည်းက ပေါ်လာခဲ့တဲ့ အယူဝါဒ လက်ဟောင်းကြီး ဖြစ်ပါတယ်၊ အဲဒါကို ဒီဃနိကာယ် ပါထိကသုတ် (နာ-၁၃) စသည်မှာ မြတ်စွာဘုရား ဟောထားပါတယ်၊ အဲဒီဖန်ဆင်းဝါဒအရ ဆိုရင်တော့ ဖန်ဆင်းတဲ့ ဘုရားသခင်၏ အလိုအတိုင်း အသက်ရည်အောင် ဖန်ဆင်းရင် အသက်ရည်တယ်၊ တိုအောင် ဖန်ဆင်းရင် တိုတယ်လို့ ဆိုရမှာပဲ။

မွေးခါစကလေးသေတာ ဘာကြောင့်လဲ

ဒါပေမယ့် "မွေးခါစကလေးသေတာ ဘာကြောင့်လဲ"ဆိုတဲ့ ပြဿနာကို ပြေလည်အောင် ဖြေဖို့ကတော့ ခက်ပါတယ်၊ "မွေးခါစကလေးသေတယ်"ဆိုတာ လူမျိုးတိုင်း ဘာသာဝင်တိုင်းမှာ ရှိတယ်၊ ဘုရားမဲ့ တရားမဲ့ ဘာသာမဲ့ဆိုတဲ့ လူတွေထဲမှာလဲ ရှိတယ်၊ ဘယ်လိုဆေးဆရာတွေနဲ့ စောင့်ရှောက်နေပေမယ်လို့ တစ်ဦး တလေမှာ ကလေးသေတာကတော့ ရှိတယ်၊ တစ်ချို့များ သားသမီးရချင်လွန်းလို့ ဆေးဆရာတွေ အစောင့်အရှောက်တွေနဲ့ ကျန်းမာရေးကောင်းအောင် အင်မတန် ဂရုစိုက်နေပေမယ့် အကြောင်းက မညီညွတ်တော့ ကလေးအဖတ်တောင်ဘူး၊ ဒီလို အမျိုးသမီးလဲ ရှိတာပဲ၊ တချို့တောရွာတွေက အမျိုးသမီးတွေကျတော့လဲ ဘာမှ အပြုအစု အစောင့်အရှောက်မရှိဘဲ ဖြစ်သလို နေပေမယ်လို့ သားသမီးတွေက တစ်ဆယ် တစ်ဆယ်ကျော်ရှိနေတယ်၊ ဒီလို ဖြစ်ပုံဟာ ကမ္ဘာအရပ်ရပ် နိုင်ငံတိုင်းမှာ ရှိတယ်၊ ဘာသာဝင်တိုင်းမှာရှိတယ်၊ ဘာသာမဲ့ ထဲမှာလဲ ရှိတာပဲ။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏အခြေ

(၈၅)

အဲဒီတော့ ဖန်ဆင်းတဲ့ ဘုရားသခင်၏ အလိုအတိုင်း ဖြစ်ရမယ်ဆိုရင် မွေးခါစ ကလေးသေတာလဲ အဲဒီဘုရားသခင်၏ အလိုတော်ကြောင့်လို့ ဆိုရပေလိမ့်မယ်။ ဒီလိုဆိုရင် ဘိုးစဉ်ဘောင်ဆက်က အဲဒီဘုရားသခင်ကို ရိုရိုသေသေ ကိုးကွယ်လာတဲ့ မိဘများ၏ကလေးကို ဘာကြောင့် အသက်တိုအောင် ဖန်ဆင်းရသလဲ။ အဲဒီလို မိဘတွေဘက်က ကြည့်မယ်ဆိုရင် အဲဒီလိုမိဘတွေ စိတ်ဆင်းရဲအောင် မဖန်ဆင်းသင့်ပေဘူး၊ စိတ်ချမ်းသာအောင်သာ ဖန်ဆင်းသင့်ပေတယ်။ ကလေးဘက်ကနေကြည့်ရင်လဲ ယခုဘဝမှစပြီး ဖန်ဆင်းတယ်ဆိုတဲ့ ဝါဒအရဆိုရင် ဒီကလေးဟာ ဘာမျှမသိသေးတဲ့အတွက် ပြစ်မှားမိတာရယ်လို့လဲ မရှိသေးပေဘူး၊ ဒါကြောင့် ဒီကလေးကို ဘာကြောင့် ဒါလောက်အသက်တိုအောင် ဖန်ဆင်းရသလဲဆိုတာ ဖြေရှင်းဖို့ ခက်ပါတယ်။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏အခြေ

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားကတော့ "လူလူခြင်းတူပါလျက် တချို့က အသက်တိုတယ်၊ တချို့က အသက်ရှည်တယ်၊ ဘာကြောင့်ပါလဲ" လို့မေးတဲ့ ဘုဘလုလင်၏ အမေးပြဿနာကို ဒီလိုဖြေကြားတော်မူပါတယ်။ "ဤလောကမှာ မိန်းမဖြစ်စေ ယောက်ျားဖြစ်စေ သူတစ်ပါး၏ အသက်ကို ရက်ရက်စက်စက် သတ်တဲ့သူဟာ အပါယ်ငရဲကို ကျရောက်တတ်တယ်။ အဲဒီမှာ အနှစ်သိန်းပေါင်းများစွာ ငရဲဆင်းရဲကို ခံစားရတယ်။ အဲဒီငရဲမှလွတ်လို့ လူ့ဘဝရောက်ရင်လဲ အသက်တိုရတယ်" တဲ့။ အဲဒီလို ဖြေကြားတော်မူပါတယ်။

အဲဒီမှာ "သတ်တဲ့သူဟာ အပါယ်ငရဲ ကျရောက်တတ်တယ်" ဆိုတာက ကျရောက်တတ်တာ ကျရောက်နိုင်တာ ကိုသာဆိုလိုပါတယ်။ သတ်တဲ့သူတိုင်း သေပြီး သည်းနောက် အခြားမဲ့မှာ ငရဲကို ဧကန်ကျရောက်တယ်လို့တော့ ဆိုလိုတာ မဟုတ်ပါဘူး။ တချို့မှာ သတ်မှု-အကုသိုလ်တွေ ရှိနေပေမယ့်လို့ သူထက်အားကောင်းတဲ့ အခြားကုသိုလ်ကံက အကျိုးပေးနေတာနဲ့ လူ့ဘဝ နတ်ဘဝမှာ ဖြစ်နေရတာလဲ ရှိပါတယ်။ သာဓကတော့ နာရဒဇာတ်တော်မှာ အလာတဆိုတဲ့ စစ်သူကြီးဟာ နားသတ်သမား ဘဝက သေလာပြီး အခြားကုသိုလ်ကံကြောင့် လူ့ဘဝရောက်လာပြီး အထက်တန်းစား စစ်သူကြီး ဖြစ်နေတယ်ဆိုတာဟာ သာဓကပါပဲ။ ဒါပေမယ့် အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်ဟာလဲ နောင်တစ်ချိန်ကျတော့ သူပြုထားတဲ့ အကုသိုလ်ကံက အပါယ်ငရဲကို ရောက်စေ တာပါပဲ။ ဒါကြောင့် သူတစ်ပါးကို သတ်တဲ့သူဟာ အဲဒီကုသိုလ်ကံက အကျိုးပေးခွင့် ရတဲ့အခါမှာ အပါယ်ငရဲကို ကျရောက်ရတယ်။ အဲဒီမှာ

အနှစ်သိန်းပေါင်းများစွာ ငရဲဒုက္ခဆင်းရဲတွေကို ခံစားရတယ်။ အဲဒီအကုသိုလ်ကံကုန်လို့ ငရဲမှလွတ်ပြီး လူ့ဘဝ ရောက်လာပြန်ရင်လဲ အသက်တမ်းပြည့်မနေရဘဲ အသက်တိုရတယ်။ ဒီလို လူ့ဘဝ ရောက်ရတယ်ဆိုတာကလဲ လူ့ဖြစ်ဖို့ ကုသိုလ်ကံကရှိပါမှ ရောက်ရပါတယ်။ ကုသိုလ် ကံ မရှိရင်တော့ ငရဲမှ လွတ်တဲ့အခါ ကြက် ဝက် ဘဲ ဆိတ် နွား ကျွဲ အစရှိတဲ့ တိရစ္ဆာန်ဘဝတွေမှာပဲ ဖြစ်ရတယ်။ အဲဒီဖြစ်ရာဘဝတွေမှာ အသက်တမ်းအတိုင်း မနေရဘဲ အသေဆိုးနဲ့ သေရတယ်။

ဒါကတော့ ယခု အများမြင်နေကြရတဲ့ အတိုင်းပါပဲ။ ကြက်တို့ ဘဲတို့ ဆိုတာတွေဟာ တချို့မှာ အကောင်တောင် မပေါက်လိုက်ရသေးဘူး။ ဥထဲရှိနေတုန်း မှာ လူတွေက ပြုတ်စားကြ ကြော်စားကြတာနဲ့ သေကုန်ကြရတယ်။ ဥထဲက အကောင် ပေါက်လာပြန်ရင်လဲ လူတွေစားဖို့ ဟင်းမျိုးလုပ်ကြတာနဲ့ အသက်တမ်းအတိုင်း မနေရဘဲ သေကုန်ရှာကြရတယ်။ ဝက်တွေ ဆိတ်တွေ နွားတွေ ကျွဲတွေလဲ ဒီအတိုင်း ပါပဲ။ အသက်အတိုင်း နေကြရတာက ရှားပါးတယ်။ သားသတ်ရုံရောက်ပြီး မရွှမလှ အသက်ခံရလို့ သေရှာကြရတာကပဲ များပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ငရဲထဲက သတ္တဝါ တွေဆိုတာလဲ နိုင်ရာနိုင်ရာစားလို့ သေကုန်ကြရတာကပဲ များပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီအသဲ မှာ လူတွေစားဖို့ ဖမ်းယူတဲ့အတွက် သေရတာတွေကလဲ ကမ္ဘာအရပ်ရပ်က စာရင်း အရဆိုရင် အများကြီးပါပဲ။ နောက်ပြီးတော့ ကုန်းသတ္တဝါတွေထဲက ပိုးကောင်ကလေး တွေဆိုတာလဲ နိုင်ရာ နိုင်ရာ အကောင်တွေက ဖမ်းစားလို့ မကြာခင်ဘဲ သေကုန် ရှာကြရတယ်။ အထူးအားဖြင့်တော့ လူတွေစိုက်ပျိုးထားတဲ့ လယ်ယာတွေထဲမှာ လာဖြစ်ကြတဲ့ သတ္တဝါတွေကတော့ အသက်အတိုဆုံးလို့ ဆိုရမှာပဲ။ သူတို့က ကံမ ကောင်းတဲ့အတွက် လူတွေရဲစိုက်ခင်းတွေထဲမှာ လာပြီးဖြစ်ကြရတယ်။ လူတွေမှာလဲ သူတို့ကို မသုတ်သင်ရင် စားသောက်နေထိုင်ရေးအတွက် အင်မတန် ကျပ်ပါလိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့် သူတို့ကို လျစ်လျူရှုမထားနိုင်ပေဘူး။ သုတ်သင်ရှင်းလင်းကြရပေလိမ့် မယ်။ အဲဒီလို သုတ်သင်ရှင်းလင်းလိုက်တော့ အဲဒီပိုးကောင်တွေဟာ မကြာခင်ဘဲ သေကုန်ရှာကြတယ်။ ဒီလိုအချိန်မကျဘဲ သေကြရတာတွေဟာ ပါဏာတိပါတ ကံကြောင့်ဖြစ်တယ်ဆိုတာကို ဗုဒ္ဓတရားတော်အရအားဖြင့် သိရပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ လူ့ဘဝရောက်လာပြန်လဲ တချို့မှာ အမိဝမ်းထဲတွင်ပဲ သေကြ ရတယ်။ တချို့လဲ မွေးပြီး မကြာခင်ဘဲ သေကြရတယ်။ တချို့လဲ တစ်လ နှစ်လ စသည်အတွင်းမှာပဲ သေကြရတယ်။ တချို့လဲ တစ်နှစ် နှစ်နှစ် စသည်အတွင်းမှာပဲ သေကြရတယ်။ တချို့လဲ ဆယ်နှစ် အနှစ် နှစ်ဆယ် သုံးဆယ် စသည်ဖြင့်

အသက်တမ်းစေ့ မနေရဘဲ သေကြရတယ်။ အဲဒီလို သေကြရာမှာလဲ တချို့က သူတစ်ပါး၏ သတ်ဖြတ်ခြင်းခံရပြီး သေကြရတယ်။ တချို့ကလဲ မတော်မဆ ထိခိုက်ပြီး သေကြရတယ်။ တချို့ကလဲ ရောဂါဆိုး နှိပ်စက်ခံရပြီး သေကြရတယ်။ အဲဒီလိုသေချိန် မကျဘဲ သေကြရတာတွေဟာ သူတပါးကို သတ်ခဲ့တဲ့ ပါဏာတိပါတ ကံကြောင့်ချည်း ပါပဲ။ ဒီတော့ လူလူချင်းတူပါလျက် သူများလို အသက်တမ်းစေ့မနေ ကြရဘဲ သေကြရတာ အသက်တိုတာဟာ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် သူတပါးကို သတ်ခဲ့တဲ့ ပါဏာတိပါတ ကံကြောင့်ပဲဆိုတာ ထင်ရှားနေပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက-

အပ္ပါယုကသံဝတ္တနိကာ သော မာဏာ ပဋိပဒါယဒိံ ပါဏာတိပါတိ ဟောတိ- လို့ အတိုချုပ် ဟောထားပါတယ်။

မာဏာ-သုဘလုလင်၊ ယဒိဒံယောအယံ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပါဏာတိပါတိ ဟောတိ-သတ္တဝါတို့ကို သတ်ဖြတ်လေ့ရှိ၏၊ တဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ သောပဋိပဒါ-ဤသတ်ဖြတ်မှုအကျင့်သည်၊ အပ္ပါယုကသံဝတ္တနိကာ-အသက်တိုခြင်းကို ဖြစ်စေ တတ်၏၊ ဝါ-အသက်တိုစေတတ်၏-တဲ့။

အဲဒါကို ဘုန်းကြီးက အတိုချုပ် ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ် သူ့ကို သတ်ဖြတ်၊ သက်တိုတတ်-လို့ စီထားပါတယ်။ သူတစ်ပါးကိုသတ်ရင် အသက်တိုတတ်တယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ သိလွယ်ပါတယ်။ ဒီနေရာမှာ သာဓကဝတ္ထုများကို အတိုချုပ် ထုတ်ပြ ရဦးမယ်။

သိုးကို သတ်မိလို့ သိုးမွေးနှင့်အမျှ ခံရသည်

ရှေးတုန်းက ဗာရာဏသီမြို့က မင်းသားတစ်ဦးဟာ ခမည်းတော် ကွယ်လွန် တဲ့အခါ မင်းအဖြစ်ကိုရရင် ဇမ္ဗူဒီပါကျွန်းမှာရှိတဲ့ မိဖုရားများနှင့်တကွ တစ်ရားတစ် ပါးသော ခင်းတို့၏ လည်ချောင်းသွေးဖြင့် ပူဇော်ပသပမယ်-လို့ ညောင်ပင်စောင် နတ်ကို ကိုးထားတယ်။ ဒဲဒီလို ကိုးထားတဲ့အတိုင်း သူမင်းဖြစ်တဲ့အခါ တစ်ရာ တစ်ပါးသော မင်းတွေ မိဖုရားတွေကို ဖမ်းပြီး ညောင်ပင်စောင်နတ်ကို ပူဇော်ဖို့ စီစဉ်တယ်။ အဲဒီအခါ အငယ်ဆုံးမင်းကလေးရဲ့ မိဖုရားက ဓမ္မဒိန္နာ-တဲ့၊ သူက သူခင်ပွန်းမင်းကလေးကိုသာ ရှိခိုးနေတယ်။ အဲဒါကို မြင်ရတော့ ဗာရာဏသီမင်းက ငါသို့သော တန်ခိုးအကြီးဆုံးမင်းကို ရှိမခိုးဘဲ နေရမလားလို့ ကြိမ်းမောင်းပြောဆို တယ်။ ဒီတော့ ဓမ္မဒိန္နာက "ငါ့မှာသင်နှင့် ဘာစပ်ဆိုင်လို့ ရှိခိုးရမှာလဲ၊ ငါ့အရှင် သခင်ဖြစ်တဲ့ ဒီမင်းက ငါ့ကို မိဖုရား စည်းစိမ်ပေးထားတဲ့ ကျေးဇူးရှင် ဖြစ်တယ်။

(၈၈)

သလ္လေသသုတ် တရားတော်ကြီး

ဒီလိုကျေးဇူးရှင်ကိုမှ ရှိမခိုးရင် ဘယ်သူ့ကို ရှိခိုးရမှာလဲ"လို့ ချေပပြောဆိုတယ်။ အဲဒီလို အချေအတင်ပြောဆိုနေရင်း ဓမ္မဒိန္နာက ငိုလဲငိုတယ်။ ရယ်လဲရယ်ပါသတဲ့၊ ဒီတော့ ဗာရာဏသီမင်းက ဘာကြောင့်ငိုရသလဲ၊ ဘာကြောင့်ရယ်ရသလဲ ရူးနေသလားလို့ မေးတယ်။ အဲဒီအမေးဖြေပုံကို ဓမ္မဒိန္နာကထာ မူရင်းအတိုင်း ရွတ်ပြမယ်။

မာဒိသာ-ငါသို့သော အမျိုးသမီးတို့သည်၊ ဥမ္မတ္တိတာ-ရူးကုန်သည်၊ နဟောန္တိ-မဟုတ်ကုန်၊ မဟာရာဇ-မြတ်သောမင်းကြီး၊ သုဏောဟိ-ငိုခြင်း ရယ်ခြင်း၏ အကြောင်းကို နားဆင်ပါလော့၊ အဟံ-ငါသည်၊ အတိတေ-လွန်ခဲ့သော ရှေးဘဝ တစ်ခု၌ ကုလဓိတာ ဟုတွာ-အမျိုးသမီးဖြစ်ခဲ့၍ ပတိကုလေ ဝသန္တိ-လင်ယောက်ျား အိမ်၌နေစဉ်၊ ဝါ-အိမ်ရှင်မဖြစ်နေစဉ် (အိမ်ရှင်မဖြစ်ပြီး အိမ်ရှင်မတာဝန်ကို ဆောင်ရွက်နေစဉ်မှာ-လို့ဆိုလိုပါတယ်။) သာမိကဿ သဟာယကံ ပါဟုနကံ အာဂတံ ဒိသ္မာ-လင်၏မိတ်ဆွေ ဧည့်သည်ရောက်လာတာကို တွေ့ရ၍၊ တဿ ဘတ္တံ ပစိတု ကာမာ ထိုဧည့်သည်အတွက် ထမင်းဟင်းချက်လိုသောကြောင့်၊ မံသံ အာဟာရတိ-အသားဝယ်ပါချေဟု၊ ဒါသိယာ ကဟာပဏံ ဒတွာ-ကျွန်မကို ငွေပေး၍ လွှတ်လိုက်ပြီးနောက်၊ တာယ မံသံ အလဘိတွာ အာဂတာယ-အသားမရမူ၍ ပြန်လာသော ထိုကျွန်မက၊ နတ္ထိမံသန္တိ ဝုတ္ထေ-အသားမရှိဟု ဆိုလတ်သော်၊ ဂေဟဿ ပစ္ဆိမဘာဂ သယိတာယ-အိမ်နောက်ဖေး၌ ဝပ်နေသော၊ ဧဋ္ဌိကာယ-ဆိတ်ကုလားခေါ်သော သိုးမ၏၊ သီသံ ဆိန္ဒိတွာ-ဦးခေါင်းကိုဖြတ်၍၊ ဘတ္တံသမ္မာဒေသိ ထမင်းဟင်းကို ပြုပြင်၍ ကျွေးမွေးခဲ့ပါသည်။ (အင်း အိမ်ရှင်မ တာဝန်ကလဲ အကြီးသားပဲ၊ ကိုယ်လင်၏ မိတ်ဆွေကို အသားဟင်းမပါဘဲ ကျွေးရရင် မျက်နှာမလှဘဲ ဖြစ်နေမှာ စိုးလို့နဲ့ တူပါရဲ့ သိုးမကို ကိုယ်တိုင်သတ်ပြီး ဟင်းချက်ကျွေးရှာသတဲ့နော်) သာ အဟံ-ထိုသို့၊ သိုးမတစ်ကောင်ကို လည်လှီးသတ်ခဲ့သော ငါသည်၊ (ဒီနေရာမှာ ရန်သူမင်းတစ်ဦးရဲ့ မိဖုရားက ပြောတဲ့စကားဆိုတော့၊ မြန်မာယဉ်ကျေးမှုအရ ကျွန်မလို့ အနက်ပြန်ရန် မသင့်ဘူးလို့ ယူဆပါတယ်။ ဒါကြောင့် သဒ္ဓါအနက်အတိုင်း ငါသည်လို့ပဲ ပြန်လိုက်ပါတယ်။ ဧကိဿဧဋ္ဌိကာယ သီသံ ဆိန္ဒိတွာ သိုးမတစ်ကောင်၏ ခေါင်းကိုဖြတ်၍ သတ်မိခဲ့သောကြောင့်၊ နိရယေ ပစ္စိတွာ-ရေ၌ ရေမီးအလောင်ခံခဲ့ရပြီး၍၊ ပက္ကာဝသေသေန-ရေ၌ ကျက်စေ အလောင်ခံရစေသော ကံမှ ကြွင်းသော ကံကြောင့်၊ တဿ-ထိုသိုးမ၏၊ လောမဂဏနာယ-အမွှေးအရေအတွက်ဖြင့်၊ သီသ ဧစ္ဆဒံပါပုဏ္ဏိ-ခေါင်းဖြတ်ခံရခြင်းသို့ ရောက်ခဲ့ရလေပြီ၊ သိုးမွေးတွေဟာ ဘယ်လောက် ရှိတယ်လို့ အတိအကျ ရေတွက်ပြဖို့တော့ ခက်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် သိုးမွှေးအရေ အတွက်နှင့်အမျှ ခေါင်းဖြတ်ခံရတယ်ဆိုတာကို ခန့်မှန်းခြေအရ ပြောတဲ့စကားလို့

ယူဆသင့်ပါတယ်။) တွဲ-သင်ဗာရာဏသီမင်းသည်၊ ဧတ္တကံဇနံ ဝဓိတွာ-ဤမျှများ ပြားသော မင်းတွေနှင့် ဗိဗုရားကို သတ်ပြီးလျှင်၊ တဒါ-ဘယ်သောအခါကျမှ၊ ဒုက္ခာ မုစ္ဆိဿတိတိ-အသက်ခံရ၍ သေရသောဆင်းရဲမှ လွတ်ပါလိမ့်မည်နည်းဟု၊ ဧဝံ တဝ ဒုက္ခံ အနဿရန္တိ-ဤသို့သင်၏ ခံစားရမည့်ဆင်းရဲကို မျှော်တွေးလျက်၊ အဟံရောဒိ-ငါငိုမိသည်-လို့-

ဓမ္မဒိန္နာက ပြောပါသည်။ ဘာကြောင့်ရယ်ရသလဲဆိုတာကိုတော့ သူ့မှာ သိုးမကို သတ်မိတဲ့ ကံ၏အကျိုးပေးမှ လွတ်ပေပြီလို့ ဆင်ခြင်မိတဲ့အတွက် ဝမ်းမြောက်လို့ ရယ်ပါတယ်-တဲ့။ အဲဒီတော့ ဗာရာဏသီမင်းဟာ အလွန် ထိတ်လန့်ပြီးတော့ ဖမ်းထားတဲ့မင်းတွေ မိဖုရားတွေကို ကန်တော့တောင်းပန်ပြီး လွှတ်လိုက်ပါတယ်။ ဒီဝတ္ထုထဲမှာ သိစေလိုရင်းကတော့ သိုးတစ်ကောင်သတ်တဲ့ အကုသိုလ်ကံကြောင့် ငရဲကျပြီး ငရဲဒုက္ခတွေကို ခံခဲ့ရတယ်။ အဲဒီကနောက် ကံကြွင်းကြောင့် သိုးတစ်ကောင်၏ အမွှေးအရေအတွက် ခန့်မျှသော ဘဝတို့၌ လည်လိုးပြီး အသတ်ခံခဲ့ရတယ် ဆိုတာပါပဲ။ (ဓမ္မပဒဋ္ဌ ၁-၂၉၀)

ဇောတဘတ် ဇာတ်ဝတ္ထု

ဧကနိပါတ် ၁၈-ခုမြောက် မတကဘတ် ဇာတ်ဝတ္ထုမှာတော့ ဒီလိုပြထားပါတယ်။ ပုဏ္ဏားတစ်ယောက်ဟာ သေသွားတဲ့သူတွေအတွက် ဝေဒကျမ်းအရ မတကဘတ်ဆိုတာကို ပြုလုပ်တယ်။ မတကဘတ်ဆိုတာ သေသူတို့အတွက် ထမင်းကျွေးတာပါပဲ။ အဲဒီထမင်းကျွေးပွဲမှာ ဆိတ်ကုလားခေါ်တဲ့ သိုးတစ်ကောင်ကို ဝေဒကျမ်းအရ စီမံပြီး သတ်တယ်။ သတ်ပြီး ယစ်ပူဇော်တယ်။ ကျွေးမွေးတယ်။ အဲဒီအကုသိုလ်ကံကြောင့် အဲဒီပုဏ္ဏားဟာ ဘဝငါးရာတိုင်အောင် သိုးဖြစ်ပြီး လည်လိုးအသတ်ခံရတယ်ဆိုတဲ့ အကြောင်း ပြဆိုထားတယ်။ အဖန်ငါးရာ-လို့ အစဉ်အဆက် ပြောနေကြတဲ့ စကားဟာ ဒီဇာတ်ဝတ္ထုကိုမှီပြီး ဖြစ်လာဟန် တူပါတယ်။

အသက်တိုသူနှင့်စပ်ပြီး သောတမြန်ရတာတော့

အသက်တိုခြင်း၏ အကြောင်းကတော့ ပါဏာတိပါတကံကြောင့် ဖြစ်ရတယ်ဆိုတာက ထင်ရှားပါပြီ။ အသက်တိုတဲ့ ကလေးနှင့်စပ်ပြီး မိခင်ဖခင်များမှ သောတမြန်ရတာကတော့ ဘာကြောင့်လဲလို့ မေးစရာ ရှိပါသေးတယ်။ အဲဒါဟာလဲ ဗုဒ္ဓတရားတော်အရကတော့ ရှင်းလင်းပြတ်သားပါတယ်။ ပါဏာတိပါတကံ ပြုစဉ်ကာလတုန်းက ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ သဘောတူခဲ့တဲ့သူတွေဟာ အဲဒီပါဏာတိပါတကံ ပြုသူ၏ မိဘ

(၉၀)

သလ္လေသသုတ် တရားတော်ကြီး

စသည်ဖြစ်ရတယ်။ အဲဒီကံဆိုးသူက အဲဒီ ပါဏာတိပါတကံကြောင့် သေချိန်မကျဘဲ သေရတဲ့အခါ မိခင် ဖခင် စသည်ဖြင့် ဖြစ်တဲ့သူတွေမှာ သတ်ဖြတ်မှုကို သဘောတူ ခဲ့တဲ့ကံကြောင့် စိတ်ဆင်းရဲခြင်း ဖြစ်ပါတယ်တဲ့။ ဒီတော့ သူ့အမှု သူ့ကံနဲ့ သူ့အကျိုး ပေးတယ်ဆိုတဲ့ ဗုဒ္ဓတရားတော်အရကတော့ ရှင်းနေပါတယ်။ ပါဏာတိပါတကံကြောင့် အသက်တိုရတယ်။ ပါဏာတိပါတအမှုကို ဝမ်းမြောက် သဘောတူတဲ့သူတွေမှာ သောက ဖြစ်ရတယ်ဆိုတဲ့ အကြောင်းကတော့ ပြီးသွားပါပြီ။ ယခု ပါဏာတိပါတအမှုမှာ ကြည့်ရှောင်တဲ့ ကုသိုလ်ကံ၏အကျိုးပေးပုံကို ပြောရမယ်။

ဝါဏာတိပါတမှ ကြည့်ရှောင်ခြင်း၏အတိုး

အသက်ရှည်တာ ဘာကြောင့်လဲဆိုတဲ့ အမေးကို မြတ်စွာဘုရားက ဒီလို ဖြေကြားတော်မူပါတယ်။ ဤလောကမှာ ယောက်ျားဖြစ်စေ မိန်းမဖြစ်စေ သူ့အသက် သတ်ဖြတ်မှုမှ ကြည့်ရှောင်တဲ့သူဟာ နတ်ပြည်ကို ရောက်ရတယ်။ လူ့ဘဝကို ပြန်ရောက် ပြန်ရင်လဲ အသက်တမ်းပြည့်ဖြစ်စေ၊ အသက်တမ်းထက် ကျော်လွန်ပြီးတော့ ဖြစ်စေ အသက်ရှည်ရတယ် ဆိုတဲ့အကြောင်းကို အကျယ်ဖော်ပြပြီးတော့ အတိုချုပ်အားဖြင့် ဒီလိုဟောတော်မူပါတယ်။

ဒီဃာယုကသံဝတ္တနီကာ ဧသာ မာဏဝ ပဋိပဒါ ယဒိဒံ ပါဏာတိပါတံ ပဟာယ ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။

မာဏဝ-သဘလုလင်၊ ယဒိဒံ-ယောအယံ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပါဏာတိ ပါတ်ပဟာယ-သူ့အသက် သတ်ဖြတ်မှုကို ပယ်၍၊ ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ-သူ့အသက်သတ်ဖြတ်မှုမှ ကြည့်ရှောင်၏။ တဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဧသာ ပဋိပဒါ-ဤသတ်ဖြတ်မှုမှ ကြည့်ရှောင်သာအကြင်သည်၊ ဒီဃာယုက သံဝတ္တနီကာ-အသက် ရှည်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်၏။ ဝါ အသက်ရှည်စေတတ်၏တဲ့။

အဲဒါကို ရှေ့နားက ပြောခဲ့တဲ့ အသက်တို့ကြောင်း ဆောင်ပုဒ်နဲ့ ပေါင်းပြီး တော့ "သူ့ကိုသတ်ဖြတ်၊ သက်တိုတယ်၊ မသတ် အသက်ရှည်"လို့ ဆောင်ပုဒ်စီ ထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

သူ့ကိုသတ်ဖြတ်၊ သက်တိုတယ်၊ မသတ် အသက်ရှည်။ (ဆို)

သတ်ဖြတ်ခြင်းမှ ကြည့်ရှောင်ခဲ့တဲ့သူဟာ အသက်ရှည်တတ်ပါတယ်တဲ့။ အဲဒါဟာ ဥပရိပဏ္ဏာသ ပါဠိတော် စူဠကမ္မဝိဘင်္ဂသုတ်မှာ မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော် တိုင် ဟောထားတဲ့တရားပါပဲ။ အသက်ရှည်ချင်တဲ့သူတွေဟာ သူ့အသက်သတ်ခြင်းမှ

ကြဉ်ရှောင်ကြရမယ်၊ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ ငါးပါးသီလကို ရှိရှိသေသေ စောင့်ရှောက်နေရင် ဒီအသက်ရှည်ကြောင်း ကုသိုလ်ကတော့ ပြည့်စုံနေတာပါပဲ။

နောက်ပြီးတော့ ဒုဒ္ဓကပါဌအဋ္ဌကထာ (နာ ၂၃)နှင့် ဣတိဝုတ်အဋ္ဌကထာ (နာ-၂၂၄)မှာ ပြထားတဲ့အကျိုးတွေလဲ ရှိပါသေးတယ်၊ အဲဒီမှာ ပါဏာတိပါတမှ ကြဉ်ရှောင်တဲ့ ကုသိုလ်ကြောင့် ရနိုင်တဲ့ အကျိုးများကို ၂၃-ပါးအထိ ဖော်ပြထားပါတယ်၊ အဲဒီ ၂၃-ပါးထဲက မှတ်လို့လွယ်အောင် အချို့အကျိုးများကို အတိုချုပ် ဆောင်ပုဒ်စီထားပါတယ်။

လှပ-သက်ရှည်၊ ကျန်းမာသည်၊ ချစ်ကြည်-ခြွေရံများ။

သောကကင်းလတ်၊ မကွဲတတ်၊ သတ်သတ်ရှောင်ကျိုးများ။

ဒီ ၂-ပုဒ်တည်းနှင့် ချုံးပြီး စီထားတယ်၊ အဋ္ဌကထာမှ ပြထားတဲ့အကျိုး ၂၃-ပါးလုံးကို အကုန်စီရင်တော့ ဆောင်ပုဒ်တွေက များနေလို့ ကျက်မှတ်ထားဖို့ရာ လွယ်ကူမှာ မဟုတ်ဘူး၊ ဒါကြောင့် အတိုချုံးပြီး စီထားပါတယ်၊ ကဲ-ဆိုကြရမယ်။

လှပ-သက်ရှည်၊ ကျန်းမာသည်၊ ချစ်ကြည် ခြွေရံများ။ (ဆို)

သတ်မှုမှ ကြဉ်ရှောင်တဲ့သူဟာ ဖြစ်လေရာ ဘဝတိုင်း ဘဝတိုင်းမှာ လှပ တင့်တယ်တတ်ပါတယ်တဲ့၊ လူတိုင်း လူတိုင်း လှချင်ကြတယ်၊ အထူးအားဖြင့် ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ်လူတွေက သာပြီးလှချင်တယ်၊ ဒီအထဲမှာလဲ အမျိုးသမီးတွေက သာပြီး လှချင်ကြတယ်၊ လှချင်ရင် လှခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်တဲ့ ဒီကုသိုလ်ကို ပွားများရမယ်၊ သူ့အသက်သတ်မှုမှ အမြဲတမ်း ကြဉ်ရှောင်ကြရမယ်၊ အဲဒီလှပဆိုတဲ့ စကားတွေထဲမှာ အဋ္ဌကထာက ပြထားတဲ့ အကျိုးတွေ ရှစ်ပါးပါဝင်ပါတယ်၊ အင်္ဂါ ကြီးငယ် ပြည့်စုံတယ် ဆိုတာလဲ ပါဝင်တယ်၊ အင်္ဂါမစုံရင် ဘယ်မှာ လှပနိုင်မလဲ၊ အင်္ဂါစုံမှ လှပနိုင်ပါတယ်၊ နောက်ပြီးတော့ အလုံးအရပ် ညီမျှပြည့်စုံတယ်ဆိုတာလဲ ပါဝင်တယ်၊ ကိုယ်လုံးကသေးပြီး အရပ်ကြီးရှည်နေရင် မလှနိုင်ပါဘူး၊ အလွန်ဝပြီး ပုကွကွကလေး ဖြစ်နေရင်လဲ မလှနိုင်ဘူး၊ အလုံးနှင့်အရပ်ညီမျှနေမှ လှပနိုင်တယ်၊ နောက်ပြီးတော့ ခြေဖဝါး ညီညာတယ်ဆိုတာပဲ လှပခြင်း၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုပဲ၊ စာရတာ-တင့်တယ်ခြင်း၊ မုဒုတာ-နူးညံ့ခြင်း၊ သုစိတာ-စင်ကြယ်ခြင်းဆိုတဲ့ ဒီသုံးပါးလဲ လှပခြင်း၏ အစိတ်အပိုင်းတွေပဲ၊ နောက်ပြီးတော့ သုရူပတာ ကောင်းသော ရုပ်အဆင်း ရှိခြင်း၊ သုသဏ္ဌာနတာ-ကောင်းသောပုံသဏ္ဌာန်ရှိခြင်း ဆိုတာတွေကတော့ လှပပုံကို ပြတဲ့ဂုဏ်တွေပဲ၊ ဒါကြောင့် ယခုပြောခဲ့တဲ့ ဂုဏ်ရှစ်ပါးဟာ လှပတဲ့ စကားထဲမှာ

အတွင်းဝင်ပါတယ်။ အဲဒီဂုဏ်ရစ်ပါးဟာ လှပတဲ့ စကားထဲမှာ အတွင်းဝင် ပါတယ်။ အဲဒီဂုဏ်ရစ်ပါးနဲ့ ပြည့်စုံပြီး လှပတင့်တယ်တာကို ဒီဆောင်ပုဒ်ထဲမှာ လှပ-လို့ ဆိုထားပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ သက်ရှည် ဆိုတဲ့ အကျိုးထဲမှာ အသက်ရှည်ခြင်းနှင့် သူတစ်ပါး၏ လုံ့လပယောဂဖြင့် မသေရခြင်းဆိုတဲ့အကျိုး ၂-ပါး ပါဝင်ပါတယ်။ ဟုတ်တယ်။ သူတစ်ပါးကသတ်လို့ သေရတယ်ဆိုရင် ဘယ်မှာ အသက်ရှည်နိုင်မလဲ။ ဒါကြောင့် အသက်ရှည်တယ်ဆိုရင် သူတစ်ပါး၏ လုံ့လပယောဂကြောင့် မသေရဘူး။ ကောင်းသောသေခြင်းဖြင့်သာ သေရတယ် ဆိုတာလဲ ပါဝင်သွားပါတယ်။ ဒါကြောင့် လှပသက်ရှည်ဆိုတဲ့ ၂-ပုဒ်ထဲနဲ့ အကျိုးဆယ်ပါးကို ချုံးပြီး ပြထားပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ ကျန်းမာသည်-ဆိုတဲ့ စကားထဲမှာ အပ္ပါဗာဓတာ-အနာ ကင်းတယ်ဆိုတာကတော့ တိုက်ရိုက်ပါဝင်ပါတယ်။ မဟာဗ္ဗလာ-ခွန်အားကြီးခြင်း၊ နာသမ္ပတ္တိ-လျှင်သောအဟုန်နှင့် ပြည့်စုံခြင်းဆိုတာတွေလဲ ပါဝင်တယ်။ ဟုတ်တယ် ကျန်းမာရင် ခွန်အားလဲရှိတာပဲ။ လျှင်မြန်သွက်လက်ခြင်းလဲ ရှိတာပဲ။ အကျိုး ၁၃-ပါးရှိသွားပြီး၊ နောက်ပြီးတော့ ချစ်ကြည်-ဆိုတဲ့စကားထဲမှာ လူအများက ချစ်ကြ တယ်ဆိုတာရယ်။ နေလတာ-အပြစ်ကင်းတဲ့စကား ရှိတယ်ဆိုတာရယ် ဒီ ၂-ပါး ပါဝင်တယ်။ ဟုတ်တယ် ပြောတဲ့စကားက အပြစ်များနေရင် အဲဒီလိုလူကို အများက မုန်းတယ်။ အပြောအဆိုကောင်းတဲ့သူကိုမှ အများက ချစ်ခင်တတ်ကြတယ်။ အကျိုး ၁၅-ပါး ရှိသွားပြီး ခြွေရံများဆိုတာကတော့ အနန္တဟိဝါရတာ အခြွေအရံ အပိုင်းအခြား ကန်သတ်မှုမျိုး များတတ်တယ်ဆိုတဲ့ အဋ္ဌကထာရဲ့ ဘာသာပြန်ပါပဲ။ ဒီပထမဆောင်ပုဒ် ထဲမှာ အကျိုး ၁၆-ပါးပါဝင်ပါတယ်။ ဒုတိယဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

“သောကကင်းလတ်၊ မကွဲတတ်၊ သက်သတ်ရှောင်ကျိုးများ။” (ဆို)

သောကကင်းတယ်တဲ့ အဲဒါကအရေးကြီးပါတယ်။ စိုးရိမ်ပူပန်မှု သောကမရှိဘဲ စိတ်အေးချမ်းသာစွာ နေရတယ်ဆိုတာကို လူတိုင်း လူတိုင်း အလိုရှိကြတယ်။ ဒါကြောင့် သောကကင်းဝေး နေနိုင်ရေးလို့ အမည်တပ်ပြီးတော့တောင် စာအုပ်ထုတ်ဝေ ကြသေးတယ်။ အဲဒီစာအုပ်ဟာ လူတွေ တော်တော်ကြိုက်များပါလိမ့်မယ်။ တော်တော် များများ ရောင်းရပါလိမ့်မယ်။ သောကကင်းဝေးနေနိုင်ရေး အကောင်းဆုံးနည်းကတော့ သီလသိက္ခာပုဒ်တွေကို လုံခြုံအောင် စောင့်ထိန်းတာနဲ့ သတိပဋ္ဌာန်တရားကို အားထုတ် တာတွေပါပဲ။ ယခု သာသနာရိပ်သာမှာ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိ အစရှိတဲ့ သီလ သိက္ခာပုဒ်တွေကိုလဲ ရိရိသေသေစောင့်ထိန်းပြီး သတိပဋ္ဌာန်တရားတွေကို နေ့ရော

ညဉ့်ပါ မပြတ်ပွားများနေကြတာဟာ "သောကဟိဒေဝါနံ သမတိက္ကမာယ စိုးရိမ်ပူဆွေးခြင်း ငိုကြွေးခြင်းတို့ကို လွန်မြောက်ရန်အတွက် တစ်ကြောင်းတည်းသော လမ်းပဲ"လို့ မြတ်စွာဘုရားက ဟောထားတဲ့ အကောင်းဆုံးအကျင့်လမ်းကို ကျင့်နေ ကြရတာပါပဲ။ သိပ်နေရာကျတာပဲ သောကကင်းတဲ့ စခန်းရောက်ပြီး အမြဲတမ်း စိတ် ချမ်းသာစွာနဲ့ နေထိုင်သွားကြရတာမယ်။ ယခု ဒီဆောင်ပုဒ်အရာမှာတော့ သူ့အသက်သတ်မှုမှ ကြဉ်ရှောင်တဲ့ ကုသိုလ်ဟာ ဖြစ်လေရာရာ ဘဝတိုင်းမှာ စိုးရိမ်ပူဆွေးနွေးမှု သောကမဖြစ်ရဘဲ ချမ်းသာစွာနေရခြင်း အကျိုးကိုရစေတတ်ပါတယ်-တဲ့။

နောက်ပြီးတော့ မကွဲတတ် ဆိုတာကတော့ ချစ်ခင်မြတ်နိုးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ဥစ္စာပစ္စည်းတွေနဲ့ မကွဲမကွာ အတူတကွ ပြည့်စုံနေပါတယ်-တဲ့။ ဒါကလဲ အရေးကြီးတာပဲ။ ချစ်ခင်နှစ်သက်အပ် မြတ်နိုးအပ်တဲ့ လင်မယား သားသမီး စသည်တွေနဲ့ မကွဲချင်ကြဘူး။ အသက်ထက်ဆုံး အတူတကွ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာနဲ့ နေသွားချင်ကြတယ်။ အဲဒါတွေနဲ့ မတော်မဆ ကွဲကွာသွားရရင် အင်မတန် ဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်ကြပါတယ်။ တချို့မှာ ရင်ကွဲနာကျပြီး သေတောင် သေသွားတတ်သေးတယ်။ ချစ်ခင်မြတ်နိုးအပ်တဲ့ ပစ္စည်းဥစ္စာတွေနဲ့လဲ မကွဲမကွာချင်ကြဘူး။ ရန်သူမျိုးငါးပါးကြောင့် မတော်တဆ စီးပွားဥစ္စာတွေ ပျက်စီးသွားရင် သေလုနီးပါး စိတ်ဒုက္ခရောက်တတ်ကြပါတယ်။ တချို့မှာဆိုရင် သေတောင်သေသွားတတ်သေးတယ်။ သူ့အသက်သတ်မှု ကြဉ်ရှောင်တဲ့ ကုသိုလ်က အဲဒီ ချစ်ခင်နှစ်သက်အပ် မြတ်နိုးအပ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ပစ္စည်းဥစ္စာတွေနဲ့ မကွဲမကွာ ချမ်းသာစွာ နေရခြင်းအကျိုးကိုလဲ ရစေနိုင်ပါတယ်-တဲ့။ နောက်ပြီးတော့ ဒီမကွဲတတ် ဆိုတဲ့စကားထဲမှာ အဘောဇ္ဇဟိုသတာ-အခြွေအရံ ဟိုသတ် မကွဲမပျက်ခြင်းဆိုတဲ့ အကျိုးကိုလဲ ထည့်ယူရမယ်။ ဒီတော့ သောကကင်းလတ်ဆိုတာက အကျိုးတစ်ပါး။ မကွဲတတ်ဆိုတာက အကျိုး ၂-ပါးပေါင်းလိုက်ရင် ဒီဒုတိယဆောင်ပုဒ်မှာ အကျိုး ၃-ပါး ဖြစ်တယ်။ ပထမဆောင်ပုဒ်က အကျိုး ၁၆-ပါး အားလုံးပေါင်း အကျိုး ၁၉-ပါးဖြစ်တယ်။ အဲဒီအကျိုးတွေဟာ သူတစ်ပါးကို မသတ်ခြင်း သတ်မှုမှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်း၏ အကျိုးများပဲဆိုတာကို "သက်သတ်ရှောင်ကျိုးများ"လို့ ပြဆိုထားပါတယ်။ အဲဒီအကျိုး ၁၉-ပါး ရတယ်ဆိုရင် ဒီသီလကို ကျင့်သင့်ကျင့်ထိုက်လှပါပြီ။ ဒါကြောင့် "လှပသက်ရှည် ကျန်းမာသည် ချစ်ကြည်ခြေရံများ၊ သောကကင်းလတ် မကွဲတတ် သတ်သတ်ရှောင် ကျိုးများ"လို့ အကျဉ်းချုံးပြီး ဆောင်ပုဒ်စီထားပါတယ်။

အဲဒီဆောင်ပုဒ်ထဲမှာ မပါဝင်ဘဲ ကျန်နေတာကတော့ (၁)သူရတာ ရဲရင့်ခြင်း။

(၉၄)

သလ္လောသသုတ် တရားတော်ကြီး

(၂)ဝိဿန္တဝစနတာ-ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းပြောဆိုတတ်ခြင်း၊ (၃) အစ္ဆန္တိတာ မကြောက်မရွံ့ မတုန်မလှုပ်ခြင်း၊ (၄) ဒုပ္ပခံသီယတော-သူတစ်ပါးတို့က မမျက်ဆီးနိုင်ခြင်းဆိုတဲ့ ဒီအကျိုး ၄-ပါးပါပဲ။ အဲဒါတွေကို ပါဆိုရင်တော့ ဆောင်ပုဒ်က နောက်တစ်ပုဒ် ထပ်တိုးရလိမ့်ဦးမယ်။ ဆောင်ပုဒ်ကိုလဲ မများစေချင်ဘူး။ ပြခဲ့ပြီး အကျိုးများဖြင့်ပင် စိတ်ဝင်စားဖွယ် ကောင်းပြီလို့လဲ စဉ်းစားမိတယ်။ ဒါကြောင့် အကျိုး ၁၉-ပါးပါဝင်တဲ့ ပဓာနအကျိုး ၇-ပါးကိုသာ ဆောင်ပုဒ် ၂-ပုဒ်ဖြင့် ချုံးပြီး စီထားပါတယ်။ ကဲ-အဲဒီ ဆောင်ပုဒ်များကို ဆိုကြဦး။

“လှပ၊ သက်ရှည်၊ ကျန်းမာသည်၊ ချစ်ကြည်၊ ခြွေရံများ။” (ဆို)

“သောကကင်းလတ်၊ မကွဲတတ်၊ သက်သတ်ရှောင်ကျိုးများ။” (ဆို)

ပါဏာတိပါတမှ ရှောင်ခြင်း၏ အကျိုးပဓနအားဖြင့် ၇-ပါး၊ အတွင်းဝင်တာက ၁၉-ပါး၊ ကျန်တာက ၄-ပါး၊ အဲဒါကိုသိရရင် ပါဏာတိပါတ၏ အပြစ်များကိုလဲ အဲဒီအကျိုးများမှ ပြောင်းပြန် ပြန်ပြီး ယူနိုင်ပါတယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုရင် လှပဆိုရာမှာ မလှပခြင်း အရပ်ဆိုးခြင်း စသည်ဖြင့် ပြန်ယူရုံပါပဲ။ အင်္ဂါကြီးငယ် စုံလင်တယ်ဆိုရာမှာ လက် ခြေ စသည် အင်္ဂါမစုံဘူး စသည်ဖြင့် ပြန်ယူရုံပါပဲ။

ဒီကနေတော့ ရာသီဥတုကလဲ ပူပြင်းတာနဲ့ တစ်နာရီလောက်သာ ဟောမယ်လို့ မူလက ရည်ရွယ်ထားပါတယ်။ တစ်နာရီလဲ အနည်းငယ် ကျော်သွားပါပြီ။ ဒါကြောင့် ဒီတွင်ပဲ ရပ်ပြီး တရားသိမ်းကြစို့၊ ကဲ အမျှဝေပြီး တရားသိမ်းကြရမယ်။

အမျှဝေ တရားသိမ်း နိဂုံးချုပ်

ယနေ့အဖို့၌ ကျွန်ုပ်တို့ ပြုစုပွားများအားထုတ်အပ်သော ဒါနကုသိုလ်။ပ။ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာကြသည် ဖြစ်ပါစေကုန်သတည်း။

အမျှ...အမျှ...အမျှ... ယူတော်မူကြပါကုန်လော့။

သာဓု...သာဓု...သာဓု...။

သလ္လောသသုတ်တရားတော် ဒုတိယပိုင်း ဤတွင်ပြီး၏။

သလ္လေသသုတ်တရားတော်ကြီး

တတိယပိုင်း

၁၃၃၂-၃နှစ်၊ ကဆုန်လပြည့်နေ့၊ ဟောသည်။

တရားနိဗ္ဗာန် ဗုဒ္ဓဇန.

ယခု မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၃၃၂-၃နှစ်ထဲမှာ ၁၁၈၂ ကိုရောထည့်လျှင် ဘုရားပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူသည်မှစ၍ ရေတွက်လာခဲ့တဲ့ သာသနာတော်နှစ် ၂၅၁၄-ခု ဖြစ်တယ်။ ဒီလို ၁၁၈၂-ခုကို ပေါင်းထည့်ရခြင်း၏ အကြောင်းရင်းကတော့ မြတ်စွာဘုရားပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူသည်မှစ၍ ၃နှစ်ရေတွက်လာခဲ့ရာမှာ ၆၂၄-နှစ်ရှိသောအခါ သုမုန္တရီမင်းက ၆၂၂-ကိုဖြုတ်ပစ်ခဲ့တယ်။ တစ်ဖန် ၅၆၂-နှစ်ရှိသောအခါ သင်္ကြာရာဇ်မင်းက ၅၆၀-ကို ဖြုတ်ပစ်ခဲ့ပြန်တယ်။ အဲဒီ ဖြုတ်ပစ်တဲ့ ၆၂၂ နှင့် ၅၆၀ ကိုပေါင်းလိုက်ရင် ၁၁၈၂-ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် သာသနာနှစ်ကို သိချင်ရင် ရောက်ဆဲ မြန်မာသက္ကရာဇ်ထဲမှာ အဲဒီဖြုတ်ပစ်တဲ့ ၁၁၈၂-ကို ရောထည့်ရတယ်။

အဲဒီ ၂၅၁၄-ခုမြောက် နှစ်ဆိုတာက မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူခဲ့တဲ့ နှစ်ဖြစ်တယ်။ ဖွားမြင်တော်မူခဲ့တဲ့ နှစ်ကတော့ မြတ်စွာဘုရား၏ သက်တော် (၈၀) ကို ထပ်ထည့်ရမယ်။ အဲဒီလို ထပ်ထည့်လိုက်ရင် ၂၅၉၄-နှစ်ဖြစ်တယ်။ အဲဒီ ၂၅၉၄-ခု မြောက်နှစ်က ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား၏ အလောင်းတော် သိဒ္ဓတ္ထမင်းသားဟာ ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးနှင့် မယ်တော်မာယာဒေဝီတို့မှ ဖွားမြင်တော်မူခဲ့ပါတယ်။ အသက်တော် ၁၆-နှစ်အရွယ်မှာ ယသောဓရာဒေဝီနှင့် စုံဖက်၍ ထီးနန်းစည်းစိမ်ကို ခံစားတော်မူခဲ့ပါတယ်။ ၂၉-နှစ်အရွယ်မှာ အိုခြင်း နာခြင်း သေခြင်း ကင်းတဲ့ တရားကို ရှာဖွေရာ တောထွက်တော်မူပြီး ရဟန်းပြုတော်မူခဲ့ပါတယ်။

အိုခြင်း နာခြင်း သေခြင်းဆိုတဲ့ တရားတွေဟာ အလိုမရှိအပ်တဲ့ တရားဆိုးတွေဖြစ်တယ်။ အဲဒီတရားဆိုးတွေကို ပယ်နိုင်အောင် ရှာကြံတယ်ဆိုတာဟာ အလွန်မွန်မြတ်တဲ့ အလုပ်ဖြစ်ပါပေတယ်။ လောကမှာ ပညာရှိသူတော်ကောင်းတွေဟာ လူတွေရဲ့ အကျိုးမဲ့တွေကို ပယ်ဖို့ အကျိုးစီးပွား ဖြစ်ထွန်းဖို့ အမြဲရှာကြံနေကြတာပဲ။ ရှေးကလဲ ရှာကြံခဲ့ကြတယ်။ ယခုလဲ ရှာကြံနေကြတုန်းပဲ သုတေသန လုပ်နေကြတာတွေပေါ့။ အထူးအားဖြင့် ယခုခေတ်မှာ ကျန်းမာရေးဘက်က အမြဲမမြတ် ရှာကြံနေကြတယ်။ အကောင်တွေချည်းပါပဲ။

(၉၆)

သလ္လေသသုတ် တရားတော်ကြီး

ဘုရားအလောင်းတော်လို စွန့်ရုံကြပါမလား

ဘုရားအလောင်းတော်မှာတော့ လေးသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်းထက်ကစပြီး ဘဝအဆက်ဆက် သတ္တဝါတွေ၏ အကျိုးကို ရှာကြံလာခဲ့တယ်။ အကျိုးမဲ့တွေကို ပယ်ဖို့ ရှာကြံလာခဲ့ကြတယ်။ အကျိုးမဲ့တွေထဲမှာ အိုခြင်း နာခြင်း သေခြင်း ဆိုတာ တွေက အဆိုးဆုံး အကျိုးမဲ့တွေပဲ။ အဲဒီ သုံးပါးထဲမှာလဲ သေခြင်းဆိုတာကတော့ အဆိုးဆုံးပဲ။ အဲဒီ အိုခြင်း နာခြင်း သေခြင်းကင်းတဲ့ တရားဆိုတာကတော့ အကောင်းဆုံးတရားပဲ။ အဲဒီ အကောင်းဆုံးတရားကို ရှာဖို့ရန် ဘုရားအလောင်းတော်ဟာ သက်တော် ၂၉-နှစ်မှာ တောထွက်တော်မူခဲ့တယ်။ အသက် ၂၉-နှစ်ဆိုတော့ ပျိုမျစ် နုနယ် ငယ်ပါသေးတယ်။ ယခုနေအခါမှာ တချို့ဆိုရင် ပညာသင်ကြားတုန်း ကျောင်းသားအရွယ် ရှိသေးတာပဲ။ ဒီဂရီ ဘွဲ့ထူးတွေကို ရအောင် ကြိုးစားတုန်း ရှိသေးတာပဲ။ လောကအလုပ်တောင် ထိထိရောက်ရောက်မလုပ်ရသေးဘူး။ ငါတို့ ဘုရားအလောင်းတော်ကတော့ အဲဒီ ၂၉-နှစ်အရွယ်မှာ ယသော်ဓရာဒေဝီနှင့်တကွ လောကစည်းစိမ်ချမ်းသာတွေကို အာလယပြတ် ပယ်စွန့်ပြီး ရဟန်းပြုလို့ တရားကျင့် သုံးနေပြီ။ အဲဒါဟာ ယခု လူတွေအနေနဲ့ စဉ်းစားကြည့်ရင် အင်မတန် အံ့သြစရာ ကောင်းပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် ယခုလူတွေဟာ အတော်အတန် ပြည့်စုံနေဘဲ မိမိတို့ရဲ့ အိုးအိမ်စည်းစိမ်ကို ဘုရားအလောင်းတော်လို အာလယပြတ် စွန့်ရမယ်ဆိုရင် စွန့်ရုံကြပါမလား။ တကယ်စွန့်ဖို့ မပြောနဲ့အုံး စိတ်ကူးနဲ့ ကြံကြည့်ဖို့တောင် တချို့မှာ ခဲယဉ်းနေကောင်းနေပါလိမ့်မယ်။ အဲဒါကြောင့် ဘုရားအလောင်းတော် စွန့်လွှတ် တောထွက်တာဟာ အင်မတန် အံ့သြစရာ ကောင်းတာပါပဲ။

အဲဒီလို တောထွက်ပြီး ဘုရားအလောင်းတော်ဟာ ဥရုဝေလဆိုတဲ့ တော အရပ်မှာ ၆-နှစ်ပတ်လုံး ဒုက္ကစရိယ အကျင့်တွေကို ကျင့်ခဲ့ပါတယ်။ ဒုက္ကစရိယ ဆိုတာ ပြုနိုင်ခဲ့တဲ့ အကျင့်တွေလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဘာတွေလဲဆိုရင် ထွက်သက် ဝင်သက်ကို ချုပ်ပြီး ကျင့်တာရယ် အစာအဟာရကို ဖြတ်ပြီးကျင့်တာရယ် ဒါတွေ ပါပဲ။ ဒါပေမယ့် အဲဒီအကျင့်တွေကတော့ ဘုရားဖြစ်ဖို့ အကျင့်ကောင်း အကျင့်မှန် တွေ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် အလောင်းတော်ဟာ ၆-နှစ် ကြာတဲ့အခါ အဲဒီ အကျင့်တွေကို စွန့်ပြီးတော့ မဇ္ဈမပဋိပဒါခေါ်တဲ့ အလယ်လမ်းအကျင့်ကို ကျင့်ပြီး ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူခဲ့ပါတယ်။

ဘုရားဖြစ်တော်မူရာဌာန

ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူပုံကတော့ ဘုရားအလောင်းတော်ဟာ အစာ အာဟာရကိုဖြတ်ပြီး ကျင့်နေရာမှ အဲဒီ အကျင့်ဖြင့် တရားထူးကို မရနိုင်ကြောင်း သိပြီးတော့ အာနာပါနဈာန်ကိုရအောင် အားထုတ်ဖို့ သင်လျော်တဲ့ အစာအာဟာရ များကို မှီဝဲသုံးဆောင် ခဲ့ပါတယ်။ အင်အားပြည့်တဲ့အခါ အာနာပါနဈာန်နားဖြင့် ဈာန်သမာပတ်များကို ရခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီလိုရပြီးတဲ့နောက် ယနေ့လို ကဆုန်လပြည့် နေ့နံနက်မှာ သုဇာတာဆိုတဲ့ သေဋ္ဌေးကတော်လူတဲ့ ဃနာနို့ဆွမ်းကို ဘုဉ်းပေးပြီး အဲဒီညနေခင်းမှာ ဗောဓိညောင်ပင်ကြီးအောက်သို့ ကြွတော်မူပါတယ်။ အဲဒီ ညောင်ပင် ကြီးက ဘယ်အရပ်မှာလဲဆိုရင် မဇ္ဈိမဒေသခေါ်တဲ့ အိန္ဒိယအလယ်ပိုင်းအရပ် ယခု ဂယာလို့ခေါ်တဲ့မြို့ရဲ့ အရှေ့တောင်ဘက် ၆-မိုင်ခန့်တွင် ဗုဒ္ဓဂယာခေါ်တဲ့ အရပ်မှာ ရှိပါတယ်။ ယခုတော့ အဲဒီအပင်ကြီး မရှိပါဘူး။ အဲဒီနေရာမှ တည်ထားတဲ့ စေတီ ကြီးသာ ရှိပါတော့တယ်။ အဲဒီစေတီရဲ့ အနောက်ဘက်မှာကပ်လျက် ညောင်ပင်ဖျို တစ်ပင်တော့ရှိပါတယ်။ မူလဗောဓိညောင်ပင်ကြီးရဲ့ မျိုးစေ့မှ ပေါက်လာတဲ့ ဗောဓိ ညောင်ပင်ပွား ဖြစ်တယ်လို့ ပြောကြပါတယ်။

ဘုရားအလောင်းတော်ဟာ ဗောဓိညောင်ပင်ကြီးအောက် ရောက်ပြီးတော့ အဲဒီညောင်ပင်ကြီးရဲ့ အရှေ့မျက်နှာအရပ်မှာ မြက်ရိတ်သမားက လှူလိုက်တဲ့ မြက် ရှစ်ဆုပ်ကို အဖျားကကိုင်ပြီး ဖြန့်ကျဲလိုက်ပါတယ်။ ထိုင်ဖို့နေရာခင်းလိုက်တာပါပဲ။ မြက်ကိုထိုင်ဖို့ ခင်းတယ်ဆိုတာ အိန္ဒိယမှာ အထူးအဆန်းမဟုတ်ပါဘူး။ အဲဒီရသေ့တွေ ပရိဗိုဇ်တွေက ဒီလိုပဲ မြက်ကိုခင်းပြီး ထိုင်လေ့ အိပ်လေ့ ရှိကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြက်အခင်းဟာ အိန္ဒိယရသေ့ရဟန်းတွေရဲ့ အခင်းတစ်မျိုး ဖြစ်ပါတယ်။ ဘုရား အလောင်းတော်က ဖြန့်ခင်းလိုက်တဲ့ မြက်တွေဟာ (စုဒ္ဓသဟတ္ထ) တစ်ဆယ်လေးတောင် ရှိတဲ့ ပလ္လင်ဖြစ်သွားတယ်လို့ ဗုဒ္ဓဝင်အဋ္ဌကထာ ဇာတ်အဋ္ဌကထာများမှာ ဆိုထားပါတယ်။ ဟတ္ထသဒ္ဓါ-အရ ၆-လက်မရှိ မိုက်ကိုယူရင်လဲ ၁၄-မိုက်ရှိတဲ့ ပလ္လင်ဖြစ်တယ်လို့ ယူရမယ်။ (ပလ္လင်) ပလ္လင်ဆိုတာ ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေပြီး ထိုင်တာကိုလဲ ခေါ်တယ်။ ဒါကြောင့် တင်ပျဉ်ခွေထိုင်တယ်လို့ ပြောနေကြတာပဲ။ နောက်ပြီးတော့ ထိုင်စရာ အိပ်စရာ လေးထောင့်စပ်စပ်ခုကိုလဲ ပလ္လင်လို့ခေါ်တယ်။ ထိုင်စရာ အိပ်စရာ သာမန် နေရာကိုလဲ ပလ္လင်လို့ခေါ်တယ်။ ယခုပြောနေတဲ့ ပလ္လင်ကတော့ ထိုင်စရာ မြက်အခင်း ပါပဲ။ ဒါကြောင့် ဗုဒ္ဓအဝင်အဋ္ဌကထာမှာ "ဗောဓိသတ္တော-ဘုရားအလောင်းတော်သည်၊ စုဒ္ဓသဟတ္ထ ၁၄-တောင်ရှိသော၊ တတ္ထ တိဏသန္တရေ-ထိုမြက်အခင်း၌ (ပလ္လင်)၌၊

တိသန္ဓိပလ္လင်-အစပ်သုံးခုရှိသော တင်ပျဉ်ခွေကို အာဘုဇိတွာ-ဖွဲ့ခွေ၍၊ စတုရင်္ဂသမန္တာ
ဂတစိရိယံ၊ အင်္ဂါ ၄-ပါးရှိသော စိရိယကို၊ အဓိဋ္ဌဟိတွာ-ဆောက်တည်၍၊ နိသီဒိ-
ထိုင်နေတော်မူလေ၏။"လို့ မိန့်ဆိုထားပါတယ်။ အဲဒီ ပလ္လင်ကို ရတနာဖြင့် ပြီးတဲ့
ပလ္လင်လို့လဲ ရေးသားပြောဆို လေ့ရှိကြပါတယ်။ လောကီရတနာတွေကို စွန့်ပယ်လာခဲ့တဲ့
ဘုရားအလောင်းတော်မှာ ရတနာပလ္လင် ခမ်းခမ်းနားနားကြီးတော့ လိုပုံမရပါဘူး။
အဋ္ဌကထာများမှာလဲ "ပလ္လင်ကော-ပလ္လင်ဖြစ်တယ်လို့ သာမညသာ ပြဆိုထားပါတယ်။"

ဓလ္လင်၏ ဗမာဏ

စုဒ္ဓသဟတ္ထ ၁၄-တောင် သို့မဟုတ် ၁၄-မိုက်ဆိုတဲ့ ပမာဏဟာ အမြင့်လား
အကျယ်လားဆိုရင် တချို့က အမြင့်လို ဆိုကြပါတယ်။ တချို့ကတော့လဲ အကျယ်လို
ဆိုကြပါတယ်။ ဒီအချက်ကို ရှေးက ဆရာဆရာ အကျော်အမော်တွေ စိစစ် ဆုံးဖြတ်
ထားချက်တွေ ရှိပါတယ်။ မဟာဗုဒ္ဓဝင် ပထမတွဲ (ဒုတိယပိုင်း) စာမျက်နှာ ၁၈၅-
စသည်မှာ အရှင်ဝိစိတ္တက စုပေါင်းပြီး ပြထားချက် ရှိပါတယ်။ ဘုန်းကြီးကတော့
အကျယ်ပမာဏကို သဘောကျပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် မြက်ရှစ်ဆုပ်ကို ဖြန့်ကြဲ
ခင်းတာဟာ ထိုင်ဖို့ရာဖြစ်တဲ့အတွက် တင်တင်တယ်တယ် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်
ထိုင်လောက်တဲ့ အကျယ်အဝန်း ရှိဖို့က လိုရင်းဖြစ်ပါတယ်။ မြင့်တာက လိုရင်းမဟုတ်ပါ
ဘူး။ ဒါကြောင့် ပါပဲ။ နောက်ပြီးတော့ ဗုဒ္ဓဝံသအဋ္ဌကထာဆရာကလဲ အကျယ်ပမာဏ
ကိုသာ ပြထား ပါတယ်။ ဒီပင်္ကရာဘုရားနောက်မှာ ပွင့်တော်မူတဲ့ ကောဏ္ဍည
ဘုရားမှစပြီး ဘုရားအလောင်းတော်များ ဖြန့်ကြဲလိုက်တဲ့ မြက်အခင်းပမာဏကို
အဋ္ဌပဏ္ဏာသဟတ္ထဝိတ္ထုတ် ၅၈-တောင် ကျယ်ပြန့်သောအခင်း၊ တိသဟတ္ထဝိတ္ထုတ်-
အတောင်သုံးဆယ်ကျယ် ပြန့်သောအခင်း စသည်ဖြင့် အကျယ်ပမာဏကို ပြထား
ပါတယ်။ အတ္ထဒဿီ-ဘုရားလောင်း၏ မြက်အခင်းကိုတော့ တေပညာသဟတ္ထာ
ယာမဝိတ္ထုတ် ၅၃ တောင် အလျားအနံရှိသော အခင်းလို့ အလျားအနံပါတောင်
ပြထားပါသေးတယ်။ ကဿပဘုရားလောင်း၏ မြက်အခင်းကိုလဲ ထို့အတူပဲ အလျား
အနံပါ ပြထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးကတော့ ဂေါတမ ဘုရားအလောင်းတော်
ဖြန့်ကြဲလိုက်တဲ့ မြက် အခင်းရဲ့ ပမာဏ ၁၄-တောင် သို့မဟုတ် ၁၄-မိုက်ဆိုတာဟာလဲ
အကျယ်ပမာဏပဲလို့ သဘောကျပါတယ်။ အမြင့်ကတော့ ပါရမီအားလျော်စွာ
ရှိသင့်သလောက် ရှိပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီ အမြင့် ပမာဏကတော့ ဒီနေရာမှာ လိုရင်း
မဟုတ်ဘူးလို့လဲ သဘောကျပါတယ်။

ဒေဝပုတ္တမာရ်တို့ အောင်တော်မူခြင်း

ဘုရားအလောင်းတော်ဟာ "ဘုရားအဖြစ်သို့ မရောက်သေးမချင်း ဤထက် ဝယ်ဖွဲ့ခွေထိုင်နေခြင်းကို မဖျက်တော့ဘူး၊ ဒီနေရာမှ မထတော့ဘူး"လို့ အဓိဋ္ဌာန်ပြုပြီး အဲဒီမြက်အခင်းပလ္လင်ပေါ်မှာ ထိုင်တော်မူပါတယ်။ အဲဒီအခါ မာရ်နတ်က လာပြီး အနှောင့်အယှက် ပြုလုပ်တယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် မာရ်နတ်ဆိုတာက တရားကျင့်ပြီး တရားထူးရတာ လောကမှ လွတ်မြောက်သွားတာကို မကြိုက်ဘူး။ ယခုကလမှာ သူများတရားအားထုတ်တာကို မလိုလားတဲ့ လူတွေလို နေမှာပေါ့။ သူက ဘုရား အလောင်းတော် တောထွက်ကတည်းက မြို့တော်ကို ပြန်ဝင်ဖို့ ဖြားယောင်းတိုက်တွန်း ခဲ့တယ်။ အဲဒီလို တိုက်တွန်းလို့ မရတဲ့အတွက် သူက ဘုရားအလောင်းတော်ကို အမြဲလိုက်ပြီး ထောက်လှမ်းကြည့်ရှုနေတယ်။ အပြစ်တွေရင် စောဒနာဖို့ပါပဲ။ ယခု ဘုရားအလောင်းတော်က ဘုရားမဖြစ်မသေးမချင်း ဒီနေရာကမထတော့ဘူးလို့ အဓိဋ္ဌာန် ပြုပြီး ထိုင်လိုက်တော့ သူ့စိတ်ထဲမှာ အကြီးအကျယ် ထိခိုက်တုန်လှုပ်သွားတယ်။ "သိဒ္ဓတ္ထမင်းသားဟာ စိတ်ဓာတ်ခိုင်မြဲတယ်။ သူ့အဓိဋ္ဌာန်ပြုထားတဲ့အတိုင်း တရားမရရင် ဒီနေရာမှ ထတော့မှာ မဟုတ်ဘူး။ မထဘဲအားထုတ်လို့ အောင်မြင်သွားရင် သူက လူတွေ နတ်တွေကိုလဲ ဟောပြောလိမ့်မယ်။ လူတွေ နတ်တွေအများပင် ငါ့ လက်အောက် နယ်ပယ်မှ လွတ်မြောက်ကုန်လိမ့်မယ်။ အဲဒါကို ငါအလိုမရှိဘူး။ လျစ်လျူရှုမနေဘူး။ ကာကွယ်ရမယ်"ဆိုတဲ့ အနေနဲ့ သူက လာပြီး အနှောင့်အယှက် ပြုလုပ်တော့တာပါပဲ။ လောကမှာ လူတွေဟာ ကိုယ်နဲ့အယူဝါဒမတူတဲ့ လူတွေကို အနှောင့်အယှက်ပေးကြတဲ့ သဘောမျိုးပါပဲ။ တချို့နိုင်ငံတွေမှာ ဘာသာရေးစစ်ပွဲတွေ ဖြစ်ပုံနဲ့လဲ နှိုင်းယှဉ်ကြည့်နိုင်ပါတယ်။

အနှောင့်အယှက်ပြုပုံကတော့ သူက နတ်ပြည် ၆-ထပ်မှာ ဩဇာကြီးတယ်။ ဒါကြောင့် သူ့ဩဇာခံ နတ်တွေ ဘီးလူးတွေ ရက္ခိုသ်တွေကို ခေါ်လာတယ်။ သူ ဘက်တော်သား မာရ်နတ်ဟိုသတ်တွေက အလွန်ကြောက်ဖွယ်ကောင်းတဲ့ ပုံသဏ္ဌာန် အမျိုးမျိုးကို ဖန်ဆင်းလာတယ်။ လက်နက်အမျိုးမျိုးတွေ စွဲကိုင်လာတယ်။ အလွန် စူးရှပြင်းထန်တဲ့ ကြွေးကြော်သံတွေကို ဟစ်အော်ကြွေးကြော်လာတယ်။ အဲဒီ မာရ်နတ် ဟိုသတ်စစ်သည်တွေဟာ ရှေ့ကရော လက်ဝဲ လက်ယာ ၂-ဘက်ကရော ၁၂-ယူဇနာစီရှိတယ်။ နောက်ကတော့ စကြဝဠာအဆုံးထိအောင် များပြားတယ်။ အထက် အောက်ထုကတော့ ၉-ယူဇနာရှိတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ လူ့လောကမှာတော့ ဒီလောက် ကြီးကျယ်တဲ့ စစ်တပ်ဆိုတာ မရှိနိုင်ပါဘူး။ မာရ်နတ်ကြီးကိုယ်တိုင်ကတော့ ဂိရိမေဃလာ ဆိုတဲ့ အလွန်ကြီးမားတဲ့ ဆင်ကြီးကို စီးလာတယ်။ သူမှာ မူလရှိရင်းကတော့

လက်ဟာ သူများလိုပင် ၂-ဘက်သာရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကြောက်မက်ဖွယ်ဖြစ်အောင် သူက လက်တွေကို အများကြီး ဖန်ဆင်းလာတယ်။ ဗာဟုသဟဿံ မာပေတွာ-လက်ရုံးတစ်ထောင် ဖန်ဆင်းတယ်လို့ ဆိုပေမယ့် တစ်ထောင်တိတိကျကျရယ်လို့ တော့ မဟုတ်ပါဘူး။ များတာကိုပဲ ဆိုလိုပါတယ်။ ဒီလိုနေရာမှ သတံ-တစ်ရာ၊ သဟဿံ-တစ်ထောင်လို့ဆိုတာကို အနေကသင်္ချာ-လို့ ခေါ်ပါတယ်။ များပြားတာကိုပဲ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီလက်တွေများစွာမှာလဲ လက်တစ်ချောင်းတစ်ချောင်းမှာ လက်နက် တစ်မျိုးစီ ကိုင်လာပါတယ်။ အဲဒီလို ကြောက်မက်ဖွယ်တွေ ဖန်ဆင်းလာပြီးတော့ ဘုရားအလောင်းတော် ထိုင်နေရာမှ ထပြေးအောင် အမျိုးမျိုး ချောက်လှန့်တယ်။ အကြီးအကျယ် တငစ္ဆခြောက်တယ်လို့ ဆိုရမှာပဲ။

ဘယ်လိုပင် ခြောက်လှန့်ပြီး အန္တရာယ်ပြသော်လဲ ဘုရားအလောင်းတော်မှာ တုန်လှုပ်ခြင်းမရှိဘဲ တည်ငြိမ်စွာထိုင်လျက် သီတင်းသုံးတာကို မြင်ရတော့မာရ်နတ်က နောက်ဆုံးမှာ စကားနဲ့စစ်ထိုးပြန်တယ်။ "ဒီပလ္လင် ဒီနေရာဟာ ကျွန်ုပ်၏ ဒါနကောင်းမှု ကြောင့် ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီနေရာမှထပါ"လို့ မာရ်နတ်က ဆိုတယ်။ သင် ဒါနပြုခဲ့တဲ့ အကြောင်းသက်သေပြပါလို့ အလောင်းတော်က ဆိုတဲ့အခါ မာရ်နတ်က သူ့ယိုသတ်ကို သက်သေပြတယ်။ သူ့ယိုသတ်က "ကျွန်ုပ် မျက်မြင် ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်ုပ် မျက်မြင် ဖြစ်ပါတယ်"လို့ ထောက်ခံလိုက်ကြတာဟာ မြေကြီးပြိုကျသွားသလို တခဲနက် ဆူညံ သွားတယ်-လို့ ဆိုပါတယ်။ ဒီတော့ မာရ်နတ်က "ကျွန်ုပ်ဘက်ကတော့ ခိုင်လုံပါပြီ။ သင်မင်းသားဘက်က သက်သေထူပြပါ"လို့ ဆိုတယ်။ ဘုရားအလောင်းတော်၏ အနီးအပါးမှာ သက်ရှိသက်သေထူစရာဆိုရင် တစ်ဦးတစ်ယောက်မျှ မရှိဘူး။ မယ်တော် ခမည်းတော်တွေလဲ မရှိဘူး။ ဆွေတော် မျိုးတော်တွေလဲ မရှိဘူး။ အလုပ်အကျွေး ပုဂ္ဂိုလ်လဲမရှိဘူး။ မာရ်နတ်စစ်သည်တွေ မလာခင်ကဆိုရင်တော့ ကာလနဂါးမင်း သိကြားမင်း ဗြဟ္မာမင်းတို့ဆိုတာ အလောင်းတော်ရဲ့ အနီးအပါးမှာ ရှိကြပါတယ်။ မာရ်နတ်စစ်သည်တွေ ချီတက်လာတဲ့အခါမှာ သူတို့က သူတို့တာဝန်မဟုတ်တာနဲ့ ရှောင်ခွာသွားကြပါတယ်။ ဒီတော့ သာမန်လူတစ်ယောက်အနေနဲ့ ဆိုရင်တော့ အင်မတန် စိတ်အားငယ်မှာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ဘုရားအလောင်းတော်မှာတော့ စိတ်အားငယ်ခြင်း မရှိပါဘူး။ သက်ရှိပုဂ္ဂိုလ် သက်သေထက် ခိုင်လုံတဲ့ သက်သေကို မြင်ထားပြီးသား ရှိနေပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒါနကုသိုလ်ကို ပြုတိုင်း အလှူရေစက် သွန်ချရာဖြစ်တဲ့ မဟာပထဝီမြေကြီးကိုပဲ သက်သေထူလိုက်ပါတယ်။ တခြားဘဝတွေကို ဖယ်ထားလိုက်ဦးတော့ ဝေဿန္တရာမင်းအဖြစ် တစ်ဘဝတည်းမှာပဲ ဒီပလ္လင် ဒီနေရာ အတွက် ငါ အလှူကြီးတွေ ပေးလှူခဲ့ရာမှာ ဒီမဟာပထဝီမြေကြီးဟာ ခုနစ်ကြိမ်တိုင်တိုင်

တုန်လှုပ်ပြီး ကောင်းချီးပေးခဲ့ပါတယ်။ ဒီမဟာပထဝီမြေကြီးဟာ ငါ၏မျက်မြင်သက်သေ ပါပဲ-လို့ လက်ယာတော်ဖြင့် မြေကြီးကို ညွှန်ပြသက်သေထုလိုက်ပါတယ်။ ယခု တွေ့မြင်နေကြရတဲ့ တင်ပျဉ်ခွေ ဆင်းတုတော်ပုံတွေထဲမှာ လက်ယာတော်လက်ကို လက်ယာခြေပေါ်မှာ မှောက်လျက် ချထားတဲ့ ပုံတော်ဟာ မဟာပထဝီမြေကြီးကို သက်သေအဖြစ် ညွှန်ပြနေတဲ့ ပုံတော်လို့ အချို့ပညာရှင်များက ဆိုကြတယ်။ ဘုမိ ဖဿမုဒြလို့လဲ ခေါ်ကြတယ်။ တချို့ ပညာရှင်များကတော့ လှန်ထားတဲ့ လက်ဝဲလက် ဖြင့် လက်ဖဝါးလက္ခဏာကို ပြပြီး မှောက်ထားတဲ့ လက်ယာလက်ဖြင့် လက်ဖမိုး လက္ခဏာကိုပြတဲ့ ပုံတော် ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုကြပါတယ်။

အဲဒီလို ဘုရားအလောင်းတော်က လက်ယာလက်တော်ဖြင့် ညွှန်ပြီး သက်သေထုလိုက်တဲ့အခါ မဟာပထဝီမြေကြီးဟာ အသက်ဝိဉာဏ်မရှိသော်လဲ အလောင်းတော် အလူကြီးများ ပေးလှခဲ့တာကို ကျွန်ုပ်မျက်မြင်ဖြစ်ပါသည်ဟု မဆို သော်လည်း ဆိုဘိသကဲ့သို့ တက်၍ တက်၍ လှုပ်ခြင်း၊ သက်၍ သက်၍ လှုပ်ခြင်း၊ ခါ၍ ရမ်း၍ လှုပ်ခြင်း၊ ဝိုင်း၍ လှည့်၍ လှုပ်ခြင်း စသည်ဖြင့် အမျိုးမျိုးအထွေထွေ အကြီးအကျယ် တုန်လှုပ်ပြီး သက်သေခံလိုက်ပါတယ်။ အဲဒီလို မြေလျှင် အကြီး အကျယ် တုန်လှုပ်တဲ့အခါ မာရ်နတ်ပရိသတ်တွေဟာ ဆောက်တည်ရာမရဘဲ ဖရိဖရဲဖြစ်ပြီး ထွက်ပြေးကြပါတယ်။ နတ်တွေဆိုတာ ကောင်းကင်မှာလဲ တည်နေနိုင်တဲ့ အတွက် မြေလျှင်လှုပ်ပေမယ့် ကောင်းကင်မှာ ရပ်တည်မနေနိုင်ဘူးလားလို့ ဒီလိုလဲ စဉ်းစားစရာ ရှိပါတယ်။ ဒီမြေလျှင်က ရိုးရိုးမြေလျှင်မဟုတ်ပါဘူး။ ဘုရား အလောင်းတော်ရဲ့ ပါရမီတော်ကြောင့် မာရ်စစ်သည်တွေ မခံမရပ်နိုင်အောင် လှုပ်တဲ့ မြေလျှင် ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြေကြီးတွင် မဟုတ်ဘဲ မြေကြီးနှင့် ဆက်စပ်နေတဲ့ ကောင်းကင်က လေဓာတ် အခိုးအငွေ့ဓာတ်တွေရော အကုန်လုံး လှုပ်လိုက်တဲ့ အတွက် မာရ်နတ် ပရိသတ်တွေဟာ ဆောက်တည်ရာမရဘဲ ထွက်ပြေးကြရခြင်း ဖြစ်တယ်လို့ ယူဆရပါတယ်။ မာရ်နတ်ကြီးလဲ ဂိရိမောလာ ဆင်ကြီးပေါ်က ကျွမ်းထိုး မှောက်ခဲ့ကျပြီး ထွက်ပြေးရတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

ဝဿနာနတ်ဆိုတာ ရှိသလား

ဒါပေမယ့် မာရ်နတ်ရော သူ့ဘက်သား နတ်တွေရော ဘယ်သူမှ ကျိုးတယ် ဒဏ်ရာရတယ် သေတယ်လို့တော့ မရှိပါဘူး။ ဘုရားအလောင်းတော်ရဲ့ ပါရမီတော် အဟုန်ကြောင့် ကြောက်လန့်ပြီး ထွက်ပြေးကြရရုံပါပဲ။ ဒီစကားထည့်ပြောရတာက တခြားကြောင့် မဟုတ်ဘူး။ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကို မကြည်ညိုတဲ့ သူတွေက မဟုတ်

(၁၀၂)

သလ္လေသသုတ် တရားတော်ကြီး

မဟတ်လုပ်ကြံပြီး ပြောကြတာကို ကြားရဖူးပါတယ်။ ဘုရားအလောင်းတော်ရဲ့ သက်သေထူချက်ကြောင့် ဝသုန္ဒရီနတ်က ဆံပင်ရေတွေ ညှစ်ချလိုက်တာနဲ့ မာရ်နတ် စစ်သည်တွေ ရေထဲမျောနှစ်ပြီး သေကုန်ကြတယ်။ အဲဒါဟာ ဘုရားအလောင်းတော် ဟာ မသနားလို့ပဲ-လို့ ဒီလို ကြံကြဖန်ဖန် ပြောကြတာကို ကြားရဖူးပါတယ်။ အမှန်ကတော့ ဝသုန္ဒရီနတ်ဆိုတာလဲ ထေရဝါဒဗုဒ္ဓစာပေကျမ်းဂန်ထဲမှာ မရှိပါဘူး။ တချို့ဘုရားကျောင်းတွေမှာ ဝသုန္ဒရီနတ်ရုပ် ထုထားတာတော့ တွေ့ရပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ထေရဝါဒစာပေမှာတော့ မရှိပါဘူး။ အသင်ယုတ္တိလဲ မရှိပါဘူး။ အမှန်ကတော့ ဝသုန္ဒရီဆိုတဲ့ ပါဠိကလဲ မြေကြီးလို့ အနက်ရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြေကြီးတုန်လှုပ်တဲ့ အတွက် ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ကြော်လန်ပြီး ထွက်ပြေးကြခြင်းသာ ဖြစ်ပါတယ်။

ယခုပြောခဲ့တာဟာ မာရ်ငါးပါးထဲက ဒေဝပုတ္တမာရ်ကို အောင်မြင်တော်မူပုံ ပါပဲ။ အဲဒါကို ရှေးဆရာတို့က အောင်ခြင်းရှစ်ပါးထဲမှာ ပထမဆုံး အောင်ခြင်းအဖြစ် ဖြင့် ဒီလို ဂါထာ စီကုံးထားကြပါတယ်။

အောင်တော်မူဂါထာ

ဗာဟုံသဟဿမဘိနိဗ္ဗိတသာဝုခံ တံ၊

ဂိရိမေခလံ ဥဒိတယောရံ သသေနမာရံ။

ဒါနာဒိဓမ္မဝိဓိနာ ဖိတဝါ မုနိန္ဒော၊

တံ တေဇသာ ဘဝတု မေ ယေမင်္ဂလဂ္ဂံ။

ယော မုနိန္ဒော-အကြင်မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဂိရိမေခလံ-ဂိရိမေခလာ အမည် ရှိသော ဆင်ကြီးကို၊ ဥဒိတံ-တက်စီးလျက်၊ အဘိနိဗ္ဗိတသာဝုခံ-လွန်လွန်ကဲကဲ ဖန်ဆင်းထားသော လက်နက်တို့နှင့်တကွသော၊ ဗာဟုံသဟဿံ-လက်ရုံးပေါင်း တစ်ထောင်ရှိသော၊ ယောရံ-ကြမ်းတမ်းလှစွာသော၊ သသေနမာရံ-ရှေ့နှင့်ဝဲယာ ၁၂-ယူဇနာစီရှိသည့်ပြင် နောက်မှ စကြဝဠာ အဆုံးအထိ များပြားလှသော စစ်သည် အပေါင်းနှင့်တကွသော၊ တံ-ထိုမာရ်နတ်မင်းကို၊ ဒါနာဒိဓမ္မဝိဓိနာ-ဒါနစသည် ပါရမီ တော် ဆယ်ချက်ကောင်းမှုတည်းဟူသော လက်နက်အစီအရင်ဖြင့်၊ ဖိတဝါ-မပင်မပန်း ရွှင်လန်းကြည်လင် အောင်မြင်တော်မူလေပြီ၊ တံတေဇသာ-မာရ်နတ်မင်းကို အောင် မြင်တော်မူသော ထိုမြတ်စွာဘုရား၏ တန်ခိုးတော်အားဖြင့်၊ မေ-အကျွန်ုပ်အား၊ အဂ္ဂံ-မြတ်သော၊ ယေမင်္ဂလံ-အောင်ခြင်းမင်္ဂလာသည်၊ ဘဝတု-ဖြစ်ပါစေသတည်း။

ဒါက သူမူရင်းအတိုင်း အနက်ပြန်ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလိုဆိုတော့ ကိုယ့်တစ်ဦးတည်းအတွက် ဆုတောင်းနေခြင်း ဖြစ်နေတယ်။ တရားနာဖိုသတ်တွေလဲ

ပါအောင် "တံတေဇသာ ဘဝတု နော ဇယမင်္ဂလဂ္ဂံ"လို့ ပြင်ဆိုပါတယ်။ တံ တေဇသာ-မာရ်နတ်မင်းကို အောင်မြင်တော်မူသော ထိုမြတ်စွာဘုရား၏ တန်ခိုးတော်အားဖြင့်၊ နော-အမှောက်တရားဟောလျက် တရားနာလျက် ရှိကြသော အကျွန်ုပ်တို့အား၊ အဂ္ဂံ-မြတ်သော၊ ဇယမင်္ဂလံ-အောင်ခြင်းမင်္ဂလာသည်၊ ဘဝတု-စင်စစ်မသွေ ဖြစ်ပါစေသတည်း။ (သာဓု...သာဓု...သာဓု...)

ဒီနေရာမှာ သဒ္ဓါတရားရော သုတရော နည်းတဲ့သူ အချို့က စောဒနာတဲ့ စကားတစ်ခုလဲ ရှိပါသေးတယ်။ ဘုရားအလောင်းတော်ဟာ မြက်အင်းပလ္လင်နေရာကို ဘာကြောင့် ငြိမ်ဝပ်တွယ်တာနေရသလဲ၊ မာရ်နတ်က လိုချင်တယ်ဆိုရာမှာ ဖယ်ပေးလိုက်ရင် အလွယ်တကူနဲ့ ပြီးငြိမ်းသွားနိုင်မယ် မဟုတ်လားလို့ စောဒနာတယ်။ အဲဒါကတော့ သဒ္ဓါတရားနဲ့ အကြားအမြင် နည်းတဲ့ပြင် အမြော်အမြင် ဉာဏ်ကလဲ မရှိလို့ စောဒနာခြင်းပါပဲ။ "မာရ်နတ်က စစ်သည်တွေ များစွာနဲ့ အကြီးအကျယ် ချီတက်လာတာဟာ ပလ္လင်နေရာကို လိုချင်လို့ မဟုတ်ဘူး၊ ဘုရားမဖြစ်အောင်လို့ အနှောင့်အယှက်ပေးလိုတဲ့အတွက်သာ ဖြစ်တယ်"ဆိုတာ ရှေးနားက ပြောခဲ့တဲ့ စကားဖြင့် ထင်ရှားနေပါပြီ။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူကြတဲ့ ဘုရားတိုင်းဟာ ဒီမဟာဗောဓိပင် ပလ္လင်နေရာမှသာ ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူကြရတယ်။ ဒီတော့ အဲဒီနေရာမှ ထပေးလိုက်ရင် ဘုရားအလောင်းတော်မှာ "ဘုရားမဖြစ်မသေးမချင်း ဒီနေရာက မထတော့ဘူးဆိုတဲ့ အဓိဋ္ဌာန်ကြီးလဲ ပျက်သွားမယ်၊ တခြားနေရာမှာလဲ ဘုရားမဖြစ်နိုင်ဘူး၊ ဒါကြောင့် နေရာမှထပေးလိုက်တာနဲ့ မာရ်နတ်က အနိုင်ရသွားမယ်။ "နေရာက လိုရင်းမဟုတ်ဘူး၊ အကျင့်မှန်တာက လိုရင်းဖြစ်တယ်။ ဘယ်နေရာမှာပဲ ကျင့်ကျင့် အကျင့်မှန်ရင် ဘုရားဖြစ်နိုင်တယ်"လို့ ဆိုစေကာမူ မာရ်နတ်က နောက်တစ်ရာလဲ လိုက်ပြီး နှောင့်ယှက်ဦးမှာပဲ။ အဲဒီလို ရွှေသွားတဲ့ နေရာတိုင်းမှာ လိုက်ပြီးနှောင့်ယှက်နေရင် ဘယ်မှာ ဘုရားဖြစ်နိုင်တော့မလဲ။ အမှန်ကတော့ ဘုရားဖြစ်ရမည့် နေရာမြတ်မှာ အဓိဋ္ဌာန်ကြီးနဲ့ ထိုင်တော်မူလိုက်ကတည်းက အဲဒီအဓိဋ္ဌာန်လဲ မပျက်ရဘူး။ အဲဒီနေရာမှာပဲ ဧကန်မုချ ဘုရားအဖြစ်သို့လဲ ရောက်ရမယ်။ ဒါကြောင့် ဘုရားအလောင်းတော်က အဲဒီနေရာမှ ထမပေးဘဲ မိမိ၏ဒါနကြောင့် ရတဲ့ ပလ္လင်ဖြစ်ကြောင်း မဟာပထဝီမြေကြီးကို သက်သေထူပြီး အနိုင်ယူလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒါဟာ အချိန်ကာလအားဖြင့် ကဆုန်လပြည့်နေ့ ညနေခင်း နေမဝင်မီ အချိန်ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် အဋ္ဌကထာများမှာ သူရိယေ ဓရမာနေယော-နေမဝင်သေး၍ နေရှိနေစဉ်ပင်လျှင်၊ မာရဗလံ ဝိဓမ္မိတွာ-မာရ်စစ်သည် ဗိုလ်ပါအပေါင်းကို နှိမ်နင်းပယ်ရှားပြီး၍ စသည်ဖြင့် ပြဆိုထားပါတယ်။

(၁၀၄)

သဗ္ဗေသုတ် တရားတော်ကြီး

ပုဗ္ဗနိဝါသဉာဏ်တိုရ်တော်စုခြင်း

မာဂ်နတ်ကို အောင်မြင်ပြီးတုန်းနောက် ရှေးကတည်းက ရထားပြီးဖြစ်တဲ့ ဈာန်သမာပတ်တွေကို လေ့လာဝင်စားသောအားဖြင့် ညဉ့်ဦးယံမှာ ပုဗ္ဗနိဝါသ အဘိညာဉ်ကို ရတော်မူပါတယ်။ ပုဗ္ဗနိဝါသဆိုတာ ရှေးကာလ၌ နေခဲ့ဖူး ဖြစ်ခဲ့ဖူးတဲ့ ခန္ဓာအစဉ် ဘဝအစဉ်တွေပါပဲ။ အဘိညာဉ်ဆိုတာ ထူးထူးခြားခြားသိတဲ့ ဉာဏ်ပါပဲ။ ဒါကြောင့် ပုဗ္ဗနိဝါသအဘိညာဏ်ဆိုတာ ရှေးကဖြစ်ခဲ့ဖူးတဲ့ ဘဝတွေကို ပြန်ပြီး အထူးသိမြင်တဲ့ဉာဏ်-လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီဉာဏ်ဖြင့် ဘုရားအလောင်းတော်ဟာ ရှေးဘဝဟောင်းတွေကို ပြန်ပြီးဆင်ခြင်တော်မူပါတယ်။ နောက်ဆုံး ဗိဒ္ဓတ္တမင်းသား ဘဝကို မရောက်မီက တုသိတာနတ်ပြည်မှာ သေတကေတုမည်သော နဂါးသား ဖြစ်ခဲ့ပြီး ၅၇-ကုဋေနှင့် အနှစ် ၆-သန်း ကာလပတ်လုံး နတ်စည်းစိမ်ဝေ ခံစားနေခဲ့တာကို မြင်တယ်။ အဲဒီက နောက်ပြန်ပြီး ကြည့်လိုက်တဲ့အခါ ဝေဿန္တရာမင်းကြီးစဉ်က ဒါနပါရမီ စသည်ကို ပြည့်ကျင့်ခဲ့ပုံတွေကို မြင်တယ်။ ဒီပုံ ဒီနည်းဖြင့် ရှေးရှေးက ဖြစ်ခဲ့တဲ့ ဘဝဟောင်းတွေကို နိယတဗျာဒိတ်ခံခဲ့ရတဲ့ သုဗောဓိလေး ဘဝတိုင်အောင်လဲ ပြန်ပြီးမြင်တယ်။ အဲဒီထက်ရှေးကျတဲ့ သင်္ချေနှစ်ဆယ်ထက်က ဗြဟ္မဒေဝဘုရား လက်ထက်တိုင်အောင်လဲ မြင်တယ်။ အဲဒီထက်ရှေးကျတဲ့ ဘဝဟောင်းတွေကို ပြန်လှန် ဆင်ခြင်ပြီး သိမြင်နိုင်တဲ့ ပုဗ္ဗနိဝါသဉာဏ်ကို ညဉ့်ဦးယံမှာ ရတော်မူပါတယ်။

ဒီဉာဏ်က လောကုတ္တရာ မဟုတ်သေးဘူး၊ လောကီဉာဏ်ပဲ။ ဒါကြောင့် ဒီဉာဏ်မျိုးကို သာသနာပ ရသေ့တွေလဲ ရနိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သာသနာပ ရသေ့တွေကတော့ တချို့မှာ ဘဝအနည်းငယ်လောက်သာ ပြန်လည်အောက်မေ့နိုင် တယ်။ တချို့လဲ ဘဝတစ်ရာ ဘဝတစ်ထောင်လောက်သာ ပြန်လည်အောက်မေ့ နိုင်တယ်။ တချို့လဲ ကမ္ဘာတစ်ဆယ် နှစ်ဆယ် သုံးဆယ်လောက်သာ အောက်မေ့ နိုင်တယ်။ အများဆုံး ကမ္ဘာလေးဆယ်လောက်သာ အောက်မေ့နိုင်တယ်။ သာသနာ တွင်းက သာဝကတွေမှာလဲ တချို့မှာ ဘဝအနည်းငယ်လောက် ကမ္ဘာ အနည်းငယ် လောက်သာ အောက်မေ့နိုင်တယ်။ မဟာသာဝကတွေကတော့ ကမ္ဘာ တစ်သိန်းအထိ အောက်မေ့နိုင်တယ်။ အဂ္ဂသာဝကများကတော့ တစ်သင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာ တစ်သိန်းအထိ အောက်မေ့နိုင်တယ်။ ပဇ္ဇေကဗုဒ္ဓများကတော့ ၂-သင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်းအထိ အောက်မေ့နိုင်တယ်။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားများကတော့ ကမ္ဘာ အကန့်အသတ်မရှိ အလိုရှိတိုင်း အောက်မေ့ဆင်ခြင်ပြီး သိမြင်တော်မူနိုင်ကြပါတယ်။ ကိုယ်ဘဝတွေကိုသာ မဟုတ်ဘူး၊ သတ္တဝါအများ၏ ဘဝဟောင်းတွေကိုလဲ ဆင်ခြင်ပြီး သိမြင်တော်မူနိုင် ကြပါတယ်။ အဲဒီလို သိမြင်နိုင်တဲ့ ပုဗ္ဗနိဝါသဉာဏ်ကို ညဉ့်ဦးယံမှာ ရတော်မူပါတယ်။

ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်ကို ရတော်မူခြင်း

ပုဗ္ဗနိဝါသဉာဏ်ကို ရတော်မူပြီးတဲ့နောက် သန်းခေါင်ယံမှာ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ် ကို ရတော်မူပါတယ်။ သန်းခေါင်ယံဆိုတာ စက်နာရီဖြင့် ၁၀-နာရီမှ နံနက် ၂-နာရီ အတွင်းပေါ့။ ဒိဗ္ဗစက္ခုဆိုတာ နတ်မျက်စိလို့ အနက်ရှိပါတယ်။ နတ်မျက်စိလို့ပင် မြင်စွမ်းနိုင်တဲ့ ဉာဏ်မျက်စိလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီဉာဏ်မျက်စိက နတ်မျက်စိ ထက်များစွာသာလွန်ပါတယ်။ တခြားဥပမာ ဖျိုလို့သာ နတ်မျက်စိကို ဥပမာပြုပြီး ပြောဆိုရခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ နတ်မျက်စိဖြင့် မမြင်နိုင်တာတွေကိုလဲ ဒီဉာဏ်မျက်စိဖြင့် မြင်နိုင်ပါတယ်။

ဒီ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်ဖြင့် ကြည့်လိုက်ရင် ယကတိမျက်စိနဲ့ မမြင်နိုင်တာတွေကို မြင်နိုင်တယ်။ အလွန်သေးငယ်တာတွေရော-နံရံစသည်ဖြင့် ကွယ်ခြားနေတာတွေရော အလွန်ဝေးတဲ့အရပ်မှာ တည်ရှိနေတာတွေရော နတ်ပြည် ဗြဟ္မာပြည် ဖျေဘုံ ပြိတ္တာဘုံ တွေရော အကုန်လုံး မြင်နိုင်တယ်။ ဒီစကြဝဠာတွင်သာမဟုတ်ဘူး၊ အခြားစကြဝဠာ တွေလဲ မြင်နိုင်တယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီဉာဏ်ကလဲ လောကုတ္တရာတော၊ မဟုတ်သေးဘူး၊ လောကီဉာဏ်ပဲ ရှိပါသေးတယ်။ ဒါကြောင့် သာသနာပ ရသေ့များလဲ ဒီဉာဏ်ကို ရနိုင်ပါတယ်။ ဒီဉာဏ်ရရှိနေတော့ အရိယာဖြစ်တယ် ရဟန္တာဖြစ်တယ်လို့ မဆိုရသေးဘူး၊ ဘုရားအလောင်းတော်လဲ ဒီဉာဏ်ကို ရခါစက အဲဒီသန်းခေါင်ယံမှာ ဘုရားမဖြစ်သေး ပါဘူး၊ ပုထုဇဉ်အဖြစ်မှာပဲ တည်ရှိပါသေးတယ်။

ဒါပေမယ့် ထူးခြားတာကတော့ အခြားပုဂ္ဂိုလ်တွေရတဲ့ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်ကတော့ အကန့်အသတ်နဲ့ တော်ရုံတန်ရုံသာ မြင်နိုင်တယ်။ ဘုရားအလောင်းတော်ရတဲ့ ဒိဗ္ဗစက္ခု ကတော့ အလိုရှိသလောက် အကန့်အသတ်မရှိ အနန္တစကြဝဠာတွေကို မြင်နိုင်ပါတယ်။ ယခုခေတ် သိပ္ပံပညာရှင်တွေက အလွန်ကောင်းတဲ့ ကောင်းကင်ကြည့်မှန်ပြောင်းကြီးနဲ့ ကြည့်တဲ့အခါ မြန်မာတို့က ကြယ်လို့ခေါ်တဲ့ နေကြီးတွေနဲ့ စကြဝဠာတွေ ကုဋေပေါင်း များစွာကို တွေ့ရတယ်လို့ ဆိုကြပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ သူတို့မှန်ပြောင်းနဲ့ မမြင် နိုင်တဲ့ စကြဝဠာတွေလဲ များစွာပင် ရှိလိမ့်ဦးမယ်လို့လဲ ယုံကြည်ယူဆကြပါတယ်။ သူတို့ရဲ့ မှန်ပြောင်းလဲ ချီးမွမ်းစရာကောင်းပါတယ်။ ယခုဘုရားအလောင်းတော်ရတဲ့ ဒိဗ္ဗစက္ခုကတော့ အလိုရှိလို့ ကြည့်လိုက်မယ်ဆိုရင် မမြင်နိုင်တာရယ်လို့ကို မရှိဘူး၊ အကုန်လုံးကို မြင်နိုင်တယ်။ သူတို့ရဲ့ မှန်ပြောင်းဖြင့်ကြည့်ရင် ကြယ်လို့ခေါ်တဲ့ နေကိုသာ မြင်နိုင်တယ်။ အဲဒီနေရဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်မှာ ရှိကြတဲ့ ဂြိုဟ်တွေကိုလဲ မမြင်နိုင်ဘူး၊ အဲဒီ ဂြိုဟ်တွေပေါ်မှာ ရှိနေတဲ့ သက်ရှိ သက်မဲ့ ဝတ္ထုတွေကိုလဲ

မမြင်နိုင်ဘူး၊ နတ်တွေဆိုတာကတော့ ဒီစင်္ကြာဝဠာတောင် မမြင်နိုင်ဘူး၊ အလောင်းတော်ရတဲ့ ဒီဗ္ဗစက္ခုကတော့ အဲဒါတွေ အကုန်လုံးကို မြင်နိုင်ပါတယ်။

ဒါကြောင့်လဲ အဲဒီဒီဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်ဖြင့် အလောင်းတော်ဟာ သတ္တဝါတွေလက်ရှိ ဘဝမှသေပြီး ကံအားလျော်စွာ ဘဝသစ်များမှာ ဖြစ်ကြတာကိုလဲ မြင်တော်မူပါတယ်၊ ကုသိုလ်ကံရှိတဲ့ သတ္တဝါတွေ လူပြည် နတ်ပြည် ဗြဟ္မာပြည်မှာ ဖြစ်ကြတာကိုလဲ မြင်တော်မူပါတယ်၊ အကုသိုလ်ကံရှိတဲ့သူတွေ ငရဲ တိရစ္ဆာန် ပြိတ္တာ အပါယ်ဘုံတွေမှာ ဖြစ်ကြတာကိုလဲ မြင်တော်မူပါတယ်၊ ချမ်းသာတဲ့ လူ့ဘဝ နတ်ဘဝကသေပြီး ငရဲဘုံ ပြိတ္တာဘုံ ရောက်သွားတာတွေ နွား ကျွဲ ခွေး ဝက် ကြက် စသည် ဖြစ်သွားတာတွေကိုလဲ မြင်တော်မူပါတယ်၊ အဲဒီလို မြင်ရတော့ သံသရာမှာ ကျင်လည်နေရတာနဲ့ စပ်ပြီး အင်မတန် သံဝေဂရစရာ ထိတ်လန့်စရာ ကောင်းမှာပါပဲ၊ အဲဒီလို မြင်ရတော့ သံသရာမှာ ကျင်လည်နေရတာနဲ့စပ်ပြီး အင်မတန် သံဝေဂရစရာ ထိတ်လန့်စရာ ကောင်းမှာပါပဲ၊ အဲဒီလိုမြင်တဲ့ ဒီဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်ကို သန်းခေါင်ယံမှာ ရတော်မူပါတယ်၊

ဓမ္မိန္ဒြေသုဗ္ဗဒ္ဓါဒိတိ ခေါ်မြင်တော်မူခြင်း

ဒီဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်ကို ရတော်မူပြီးနောက် စက်နာရီ ၂-နာရီကျော် မိုးသောက်ယံ အချိန်မှာ ရှေးဦးစွာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို ဆင်ခြင်တော်မူပါတယ်၊ အဲဒီလို ဆင်ခြင်ပုံကတော့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်စာအုပ်မှာ အကျယ်ပြထားပြီး ရှိနေပါပြီ၊ ဒါကြောင့် ဒီမှာတော့ အင်္ဂါစုံရုံ အကျဉ်းချုပ်ပဲ ပြောရမယ်။

ဆင်ခြင်တော်မူပုံကတော့ အိုခြင်း သေခြင်းဟာ ဘာကြောင့် ရှိရသလဲ ဘဝအသစ်ဖြစ်ခဲ့လို့ ရှိရတယ်၊ ဘဝအသစ်က ဘာကြောင့် ဖြစ်ရသလဲ၊ ဖြစ်ကြောင်း ကံရှိလို့ ဖြစ်ရတယ်၊ ကံက ဘာကြောင့် ဖြစ်ရသလဲ၊ စွဲလမ်းမှု ဥပါဒါန်ရှိလို့ ဖြစ်ရတယ်၊ ဘာကြောင့် စွဲလမ်းရသလဲ၊ တပ်မက်ဆာလောင်မှု တဏှာရှိလို့ စွဲလမ်းတယ်၊ ဘာကြောင့် တပ်မက်ရသလဲ၊ အကောင်းအဆိုးကို ခံစားရလို့ တပ်မက်တယ်၊ ဘာကြောင့် ခံစားရသလဲ၊ အာရုံကိုတွေ့ရလို့ ခံစားရတယ်၊ ဘာကြောင့်တွေ့ရသလဲ၊ တွေ့ဖို့ရာအကြောင်း အာယတနတွေရှိနေလို့ တွေ့ရတယ်၊ မျက်စိနဲ့ အဆင်းရှိလို့ မြင်တွေ့ရတယ်၊ နားနဲ့အသံရှိလို့ ကြားတွေ့ရတယ်၊ နှာခေါင်းနဲ့ အနံ့ရှိလို့ နံတွေ့ရတယ်၊ လျှာနဲ့အရသာရှိလို့ စားသိပြီး တွေ့ရတယ်၊ ကိုယ်နဲ့အတွေ့ရပ်ရှိလို့ ထိတွေ့ရတယ်၊ စိတ်နှလုံးနဲ့ သဘောအာရုံရှိလို့ ကြံသိပြီး တွေ့ရတယ်၊ မျက်စိအဆင်း အစရှိတဲ့ အကြောင်းတွေက ဘာကြောင့်ဖြစ်ရသလဲ၊ နာမ်နှင့်ရုပ်ရှိလို့ ဖြစ်ရတယ်၊ နာမ်ရုပ်က ဘာကြောင့် ဖြစ်ရသလဲ၊ စိတ်ဝိညာဏ်ရှိလို့ ဖြစ်ရတယ်၊ စိတ်ဝိညာဏ်က

ဘာကြောင့်ဖြစ်ရသလဲ နာမ်နှင့်ရုပ်ရှိလို့ ဖြစ်ရတယ်၊ ဒီမျှဖြင့် ဖြစ်လဲ ဖြစ်နိုင်တယ်၊ အိုလဲအိုနိုင်တယ်၊ သေလဲသေနိုင်တယ်၊ အဆက်ဆက်လဲ ရွှေလျော သေပျက်နိုင်တယ်၊ ကပ်ရောက်ပြီးတော့လဲ ဖြစ်နိုင်တယ်၊ အကြောင်းအကျိုးဆက်ပြီး ဖြစ်ပုံကတော့ စိတ်ဝိညာဏ်ကြောင့် နာမ်ရုပ်ဖြစ်တယ်၊ နာမ်ရုပ်ကြောင့် ဖြစ်ကြောင်း အာယတန ဖြစ်တယ်၊ အာယတနကြောင့် တွေ့မှုဗဿဖြစ်တယ်၊ ဗဿကြောင့် ခံစားမှု ဝေဒနာ ဖြစ်တယ်၊ ဝေဒနာကြောင့် တပ်မက်ဆာလောင်မှု တဏှာဖြစ်တယ်၊ တဏှာကြောင့် စွဲလမ်းမှု ဥပါဒါန် ဖြစ်တယ်၊ ဥပါဒါန်ကြောင့် ဖြစ်ကြောင်းကံ ဘဝ ဖြစ်တယ်၊ ဖြစ်ကြောင်းကံကြောင့် ဘဝသစ်ဖြစ်တယ်၊ ဘဝသစ်ဖြစ်လို့ အိုရ သေရတယ်၊ စိုးရိမ်ပူဆွေးရ ငိုကြွေးရ ဆင်းရဲရ နှလုံးမသာရ အပြင်းအထန် စိတ်ပူပန်ရတယ်၊ ဒီပုံ ဒီနည်းဖြင့် သက်သက်ဆင်းရဲအစုမျှသာ ဖြစ်တဲ့ ဒီအကြောင်းအကျိုး တရား အဆက်ဆက်၏ ဖြစ်နေခြင်းမျှသာ ရှိတာပဲ-လို့ ဖြစ်ကြောင်းတရားနဲ့ ဖြစ်နေပုံကို ဆင်ခြင်တော်မူပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ အဘယ်တရားမရှိရင် အိုခြင်း သေခြင်း ကင်းမလဲ၊ ဘဝ အသစ်ဖြစ်ခြင်းမရှိရင် အိုခြင်း သေခြင်း မရှိနိုင်၊ အိုခြင်း သေခြင်းကင်းသည် စသည်ဖြင့်လဲ အကြောင်းအကျိုး အဆက်ဆက်က ကင်းခြင်း ချုပ်ခြင်းကို ဆင်ခြင် တော်မူပါတယ်၊ စိတ်ဝိညာဏ်မရှိလျှင် နာမ်ရုပ် မရှိနိုင်၊ နာမ်ရုပ် မရှိလျှင် အာရုံကိုတွေ့နိုင်ရာ အကြောင်း အာယတန မရှိနိုင်၊ အာယတန မရှိလျှင် အာရုံကို မတွေ့နိုင်၊ အာရုံကို မတွေ့ရလျှင် အကောင်း အဆိုးကို မခံစားနိုင် မခံစားရလျှင် တပ်မက်ဆာလောင်ခြင်း မဖြစ်နိုင်၊ ဆာလောင်ခြင်း မရှိလျှင် မစွဲလမ်းနိုင်၊ မစွဲလမ်းလျှင် ဖြစ်ကြောင်းအမှုကံ မဖြစ်နိုင်၊ ဖြစ်ကြောင်းကံ မရှိလျှင် ဘဝအသစ် မဖြစ်နိုင်၊ ဘဝအသစ်မဖြစ်လျှင် အိုခြင်း သေခြင်း မရှိနိုင်၊ စိုးရိမ်ပူဆွေးခြင်း ငိုကြွေးခြင်း ဆင်းရဲခြင်း နှလုံးမသာခြင်း စိတ်ပူပန်ခြင်းတို့လဲ မရှိနိုင်၊ ဒီပုံ ဒီနည်းဖြင့် သက်သက်ဆင်းရဲ အစုမျှသာဖြစ်တဲ့ ဒီအကြောင်းအကျိုး အဆက်ဆက်၏ ချုပ်ခြင်းမျှသာပဲ-လို့ ချုပ်ကြောင်းတရားနဲ့ ချုပ်ခြင်းသဘောကိုလဲ ဆင်ခြင်တော်မူပါတယ်။

အာသဝက္ခယဉာဏ်ရရန် ဝိပဿနာ ရှုတော်မူပုံ

အဲဒီလို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အနုလုံ ပဋိလုံ ဖြစ်ပုံ ချုပ်ပုံများကို ဆင်ခြင်တော်မူပြီးတဲ့ နောက်မှာ အာသဝေါကုန်ကြောင်းတရားဖြစ်လို့ အာသဝက္ခယခေါ်တဲ့ အရဟတ္တမဂ် ဉာဏ်ကိုရဖို့ ဘုရားဖြစ်ဖို့အတွက် ဝိပဿနာဘာဝနာကို ပွားများတော်မူပါတယ်၊ ဝိပဿနာဆိုတာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးတို့၏ အဖြစ်အပျက် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘော

တွေကို ရှုတာပဲ၊ ဒါကြောင့် ပဉ္စနံ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာနံ-ငါးပါးသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့၏ ဥဒယဗ္ဗယာနုဿိ-အဖြစ်အပျက်ကို ရှုလျက်၊ ဝိဟာသိ-နေခဲ့ပြီလို့ ဟောတော်မူပါတယ်။

ငါ-ငါ့ဥစ္စာလို့ စွဲလမ်းနိုင်တဲ့ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့၏ အဖြစ်အပျက်ကို ရှုပြီးနေခဲ့ပါတယ်တဲ့၊ အဲဒါဟာ မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင် ဝိပဿနာရှုခဲ့ပုံကို ပြန်ဟောထားတဲ့ စကားတော်ပါပဲ၊ ယခုယောဂီတွေ ရှုမှတ်နေကြရတာလဲ ဒီဥပါဒါနက္ခန္ဓာတရားတွေပါပဲ၊ ဥပါဒါန-ဆိုတာ မြဲတယ် ချမ်းသာတယ် ကောင်းတယ် ငါပဲ ငါ့ဥစ္စာပဲ-လို့ စွဲလမ်းတတ်တဲ့ တရားပဲ၊ အဲဒီဥပါဒါနတို့၏ အာရုံဖြစ်တဲ့ "မြဲတယ် ချမ်းသာတယ် ကောင်းတယ် ငါပဲ ငါ့ဥစ္စာပဲ"လို့ စွဲလမ်းနိုင်တဲ့ ရုပ်နာမ် တရားတွေကို ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ-လို့ခေါ်တယ်၊ ယခု လူတွေဟာ ရုပ်ကိုယ်ကြီး တစ်ခုလုံးကို မြဲတယ်လို့ လဲ ထင်နေကြတယ်၊ ကလေးဘဝမှ ရုပ်ကိုယ်ကပဲ ယခုထက်တိုင်တည်ရှိနေတယ်လို့ ထင်နေကြတယ်၊ နောင်သေသည့်တိုင်အောင်လဲ ကည်ရှိနေမယ်လို့ ထင်နေကြတယ်၊ ဒီရုပ်ကိုယ်ကြီးကို မှီပြီး အကောင်းတွေကို ခံစားနေရတဲ့အတွက် ကောင်းတယ်လို့လဲ ထင်နေကြတယ်၊ ငါပဲ အသက်ရှင်နေတဲ့ အကောင်ပဲ-လို့လဲ ထင်နေကြတယ်၊ ငါ့လက် ငါ့ခြေ ငါ့ကိုယ် စသည်ဖြင့် ငါ့ဥစ္စာ-လို့လဲ ထင်နေကြတယ်၊ ဒီလိုမထင်ကြပေဘူးလား၊ စာပေဗဟုသုတ မရှိရင် အဲဒီလိုပဲ ထင်နေကြတယ်၊ မယုံရင် ကလေးတွေကို မေးကြည့်ပါ။ အဲဒီလိုပဲ အဖြေပေးကြပါလိမ့်မယ်၊ အဲဒီလို ထင်နေကြတာဟာ ရုပ်ကိုစွဲလမ်းနေကြတာပါပဲ၊ ဒါကြောင့် ရုပ်ကိုယ်ကြီးတစ်ခုလုံးဟာ ရုပ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ မည်ပါတယ်၊ ကိုယ်ရုပ်ကို စွဲလမ်းရင် သူတစ်ပါးတွေရဲ့ ရုပ်တွေကိုလဲ နည်းတူပင် စွဲလမ်းတော့တာပါပဲ၊ ဒါကြောင့် ရုပ်ဟူသမျှဟာ ရုပ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ မည်ပါတယ်၊ မိမိသန္တာန်ကဖြစ်စေ သူတစ်ပါးသန္တာန်ကဖြစ်စေ ရုပ်တရားများ ထင်ရှားပေါ်လာတဲ့အခါ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် မရှုမိလို့ အမှန်အတိုင်းမသိရင် အဲဒီရုပ်တရားကို မြဲတဲ့အနေ ချမ်းသာတဲ့ ကောင်းတဲ့အနေ အတ္တကောင် ငါကောင် သူကောင်အနေဖြင့် စွဲလမ်းတော့တာပဲ၊ အဲဒီလို မစွဲလမ်းရအောင်လို့ စွဲလမ်းမှု ဖြစ်ခွင့်မရအောင်-လို့ ထင်ရှားပေါ်လာခဲ့ကံမှာ အဲဒီရုပ်ကို ရှုရတာပဲ၊ အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် ပြောရရင် ငါ-ငါ့ဥစ္စာအနေဖြင့် စွဲလမ်းနိုင်တဲ့တရားကို ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ခေါ်တယ်၊ ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးက "ငါ-ငါ့ဥစ္စာ၊ စွဲနိုင်တာ၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ"လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားပါတယ်၊ အဲဒီမှာ ငါကောင်အနေနဲ့ စွဲလမ်းတာက ဒီဦးဖြင့် အထင်လွဲ အယူလွဲပြီး စွဲလမ်းတာ၊ ငါ့ဥစ္စာအနေနဲ့ သာယာသိမ်းပိုက်ပြီး စွဲလမ်းတာက တဏှာဖြင့် စွဲလမ်းတယ်ဆိုတာ ဒီဦးနဲ့တဏှာ ဒီ ၂-ပါးဖြင့် စွဲလမ်းတာပဲ၊ ဒါကြောင့် "ထင်လွဲသာယာ၊ စွဲလမ်းတာ၊ နှစ်ဖြာဥပါဒါန"လို့လဲ ဆောင်ပုဒ်စီထားပါတယ်၊ ရုပ်ကိုယ်ကြီးဆိုတာ မျက်စိနဲ့

မမြင်နိုင်လောက်အောင် အင်မတန်သေးငယ်တဲ့ ရုပ်ကလေးတွေ များစွာ စုပေါင်းပြီး တည်နေတဲ့ ရုပ်အစုအဝေးမျှသာ အမှန်ဖြစ်တယ်၊ မျက်တောင်မွှေးကလေးတစ်ပင် ထဲမှာကို ရုပ်တွေ ကုဋေပေါင်းများစွာ ပါဝင်နေပါတယ်၊ အဲဒါကို ယခု သိပ္ပံပညာက ထောက်ခံနေပါတယ်၊ လက်ညှိုးထိပ်ကို အပ်နှံထိုးပြီး ညှစ်လိုက်ရင် သွေးတစ်စက်ကျ လာမယ်၊ အဲဒီသွေးတစ်စက်ကို ယခုအခေါ် အကောင်းဆုံး မှန်ပြောင်းနဲ့ကြည့်ရင် ဆဲလ်ခေါ်တဲ့ ရုပ်အပေါင်းအစု ကလာပ်တွေ ငါးသန်းခန့်ကို တွေ့မြင်ရတယ်လို့ သိပ္ပံဆရာတွေက ဆိုပါတယ်၊ အဲဒါဟာ ဗုဒ္ဓတရားတော် အဆိုကို ထောက်ခံချက်ပါပဲ၊ အဲဒီတော့ ဒီရုပ်ကိုယ်ကြီးထဲမှာ အင်မတန် သေးငယ်တဲ့ ရုပ်မှုန့်တွေ မရေမတွက် နိုင်အောင် အများကြီး ပါဝင်နေတယ်၊ ရုပ်တစ်မှုန့် တစ်မှုန့်ထဲမှာလဲ ရုပ်အသေး ကလေးတွေ များစွာပါဝင်နေတယ်၊ ဒီလို ရုပ်မှုန့်အစုအဝေးမျှသာဖြစ်တဲ့ ကိုယ်ကြီးဟာ ဘယ်မှာအတ္တကောင် ငါကောင်ရယ်လို့ မရှိတော့၊ ငါ၏ဥစ္စာလို့လဲ ဘယ်မှာဆိုနိုင်ပါ့မလဲ၊ နောက်ပြီးတော့ ဒီရုပ်တွေက မြဲတည်နေတာ မဟုတ်ဘူး၊ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတာပဲ၊ မျက်စိတစ်မှိတ်လောက် တစ်ခဏကလေးအတွင်းမှာ စိတ်ဆိုရင် အကြိမ်ပေါင်း ကုဋေ တစ်သိန်းခန့် ဖြစ်ပျက်သွားတယ်လို့ဆိုတော့ ရုပ်ဆိုရင် အကြိမ်ပေါင်း ကုဋေငါးထောင် လောက် ဖြစ်ပျက်သွားတယ်-လို့ယူရပါတယ်၊ အဲဒီ ကျမ်းဂန်အဆိုကိုလဲ သိပ္ပံပညာက ထောက်ခံချက်ပေးနေပါတယ်၊ အက်တမ်ခေါ်တဲ့ ဗဟုဗျူဟာရုပ်၏ အသက်ဟာ တစ်စက္ကန့်ကို အပုံတစ်သန်းပုံပြီး တစ်ပုံခန့်သာ ရှိတယ်လို့ သိပ္ပံဆရာတို့က ဆိုကြပါတယ်၊ အဲဒါဟာ မျက်စိတစ်မှိတ်ခန့်မှာ ရုပ်တွေ အကြိမ်ပေါင်း ကုဋေငါးထောင် ခန့် ဖြစ်ပျက်သွားတယ်ဆိုတဲ့ ဗုဒ္ဓစာပေအဆိုနဲ့ နီးစပ်တဲ့အတွက် ထောက်ခံချက် ဖြစ်ပါတယ်၊ ဒါလောက် လျင်မြန်စွာ ပျက်နေတဲ့ ရုပ်တွေကို ချမ်းသာတယ် ကောင်းတယ်လို့ကော ဆိုသင့်ပါ့မလား၊ မဆိုသင့်ပါဘူး၊ ဒါကြောင့် ဒီလို လျင်မြန်စွာ ဖြစ်ပျက်နေတာလို့ ရုပ်တရားတွေဟာ မမြဲဘူး၊ ဆင်းရဲမျှပဲ၊ ငါကောင် မဟုတ်တဲ့ အနတ္တပဲ၊ ငါဥစ္စာလဲ မဟုတ်ဘူးဆိုတာတွေကို အမှန်အတိုင်းသိရအောင်-လို့ ဝိပဿနာရှုမှတ်နေကြရတာပဲ၊ ရှုမှတ်လို့ ဉာဏ်ရင့်လာတဲ့အခါကျတော့ ခဏမစဲ လျင်မြန်စွာ ဖြစ်ပျက်နေတာကို အမှန်အတိုင်းပဲ သိရပါတယ်။

နာမ် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေကိုတော့ ဝေဒနာရယ် သညာရယ် သင်္ခါရရယ် ဝိညာဏ်ရယ် ဒီလို ၄-မျိုးခွဲပြီး ဟောထားတယ်၊ ကိုယ်ထဲ စိတ်ထဲမှာ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ခံစားမှု အကောင်းအဆိုးတွေဟာ ဝေဒနာပဲ၊ အဲဒီခံစားမှုဝေဒနာကို ငါလိုလဲ ထင်မှတ် နေကြတယ်၊ ငါ၏ခံစားမှု ငါဥစ္စာလို့လဲ ထင်မှတ်နေကြတယ်၊ အဲဒီလို ငါအနေ ငါဥစ္စာအနေဖြင့် ထင်မှတ်စွဲလမ်းနိုင်တဲ့အတွက် အဲဒီခံစားမှုကို ဝေဒနာဥပါဒါနက္ခန္ဓာ-

၁၁၀)

သလ္လောသုတ် တရားတော်ကြီး

လို့ ခေါ်တယ်။ မှတ်သားမှုသညာကိုလဲ ငါကမှတ်မိတယ်။ မှတ်နိုင်တယ် မှတ်ဉာဏ် ကောင်းတယ်လို့လဲ ထင်မှတ်နေကြတယ်။ ငါ၏မှတ်သားမှု ငါ၏မှတ်ဉာဏ်လို့လဲ ထင်မှတ်နေကြတယ်။ ဒါကြောင့် သညာကိုလဲ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာလို့ ခေါ်တယ်။ ပြုလုပ် အားထုတ်မှု သင်္ခါရတွေကိုလဲ ငါက လုပ်တယ်။ ငါကြံတယ်။ ငါကသွားအောင် ရပ်အောင် ထိုင်အောင် ကွေးအောင် ဆန့်အောင် လုပ်တယ် စသည်ဖြင့် ထင်မှတ် နေကြတယ်။ အဲဒီလို ကြံစည်အားထုတ်မှုတွေကိုလဲ ငါ၏ အားထုတ်မှု ငါ့ဥစ္စာ- လို့ ထင်မှတ်နေကြတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီအားထုတ်မှု သင်္ခါရတွေကိုလည်း ဥပါဒါန က္ခန္ဓာ-လို့ ခေါ်တယ်။ စိတ်ကိုလဲ ငါမြင်တယ်။ ကြားတယ်။ သိတယ် စသည်ဖြင့် ထင်မှတ်နေကြတယ်။ ငါ့စိတ် ငါ့အသိ ငါ့ဥစ္စာလို့လဲ ထင်မှတ်နေကြတယ်။ ဒါကြောင့် စိတ်ဝိညာဏ်ကိုလဲ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာလို့ ခေါ်တယ်။ မြင်ဒိုက် ကြားဒိုက် စသည်မှာ မဂ္ဂမမှတ်မိ-လို့ အဖြစ်အပျက် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘောတွေကို အမှန်အတိုင်း မသိရင် ဒီနာမ်နန္ဒာတွေကိုလဲ ငါအနေ ငါ့ဥစ္စာအနေဖြင့် စွဲလမ်းနိုင်တယ်။ အဲဒီလို စွဲလမ်းမှု ဖြစ်ခွင့်မရအောင် မြင်ဒိုက် ကြားဒိုက် စသည်မှာ မပြတ်လိုက်ပြီး ရှုမှတ် နေကြရတာပဲ။

အဲဒီလို မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း လိုက်ပြီး ရှုနေရင် သမာဓိဉာဏ်ရင်လာတဲ့အခါမှာ ရှုသိရတဲ့ ရုပ်နာမ်သဘောတရားတွေကို ရှင်းရှင်းလင်း လင်း ပိုင်းပိုင်းခြားခြား သိလာတယ်။ အဲဒီကနောက် ရှုသိရတဲ့ တရားရော ရှုသိတဲ့ တရားရော ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတာကို သိရတယ်။ အဲဒီလို သိရတော့ ဖြစ်ပေါ်လာပြီး ကွယ်ပျောက်နေတာကို သိရတယ်။ အဲဒီလို သိရတော့ ဖြစ်ပေါ်လာပြီး ကွယ်ပျောက် သွားလို့ မမြဲတဲ့တရားတွေပဲ။ ဖြစ်မှု ပျက်မှုက မပြတ်နိုင်စက်နေလို့ ဆင်းရဲတွေပဲ။ သူ့သဘောအတိုင်း သူဖြစ်ပျက်နေတဲ့ အနတ္တသဘောတရားတွေပဲလို့ သိမြင်သဘော ကျလာတယ်။ အဲဒါက သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့ သိမြင်ပုံပဲ။ ဘုရားအလောင်းတော်မှာ တော့ ကိုယ်တွင်းကရော ကိုယ်ပကရော တစ်လောကလုံးမှာ ရှိရှိသမျှ ရုပ်နာမ်နန္ဒာ တွေ၏ အဖြစ်အပျက်ကို ရှုမြင်တဲ့ ဝိဿနာဉာဏ်တွေကို ဖြစ်ပွားစေပါတယ်။ ဒါကြောင့် ပဉ္စဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာ-ငါးပါးသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့၏ ဥဒယဗ္ဗယာနုဿီ-အဖြစ်အပျက်ကို ရှုလျက်၊ ဝိဟာသိ-နေခဲ့ပြီလို့ ဟောတော်မူပါတယ်။

ဗုဒ္ဓ-တရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူခြင်း

အဲဒီလို ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ အဖြစ်အပျက်ကို ရှုရင်း ဝိဿနာဉာဏ်တွေ တစ်ဆင့်ထက်တစ်ဆင့် ရင့်ကျက်လျက် မြင့်တက်ပြီးတော့ သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်

ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို သိမြင်ပြီး သောတာပန်အဆင့်သို့ ရောက်သွားပါတယ်။
 အဲဒီက တစ်ဖန် ဝိဿနာရှုပြီးတော့ သကဒါဂါမိမဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို
 မြင်ပြီး သကဒါဂါမိအဆင့်သို့ ရောက်သွားပြန်ပါတယ်။ အဲဒီကတစ်ဖန် ရှုပြီးတော့
 အနာဂါမိမဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကိုမြင်ပြီး အနာဂါမိ အဆင့်ကို ရောက်သွားပြန်
 ပါတယ်။ အဲဒီကတစ်ဖန် ဝိဿနာရှုပြီးတော့ အာသဝက္ခယသေဝါတဲ့ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်
 အရဟတ္တဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကိုမြင်ပြီး တရားအလုံးစုံကို အကုန်သိမြင်နိုင်တဲ့
 ဗုဒ္ဓဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူခဲ့ပါတယ်။

ဘုရားတပည့် သာဝကများမှာတော့ အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့်
 နိဗ္ဗာန်ကိုမြင်လျှင် ကိလေသာကုန်ရုံမျှပဲ။ ကိလေသာရှိစဉ်က အထုံပါနေတဲ့ ဝါသနာ
 ကတော့ မကင်းဘဲလဲရှိတတ်တယ်။ နောက်ပြီးတော့ တချို့မှာ ရဟန္တာ ဖြစ်ရုံမျှပဲ။
 အကြားအမြင်စသော ဂုဏ်ထူးတွေကိုတော့ မရဘူး။ တချို့မှာတော့ ပု-ဒိ-အာ
 ဆိုတဲ့ ဝိဇ္ဇာသုံးပါးနှင့် ပြည့်စုံရုံမျှပဲ။ ပု-ဆိုတာက ရှေးဘဝဟောင်းတွေကို ပြန်ပြီး
 အောက်မေ့ သိမြင်နိုင်တဲ့ ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်ပဲ။ ဒိ-ဆိုတာက အဝေးအနီး အကြီးအသေး
 ပြင်စုရားတွေကို ကြည့်ရှုပြီး မြင်နိုင်တဲ့ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်ပဲ။ အာ-ဆိုတာကတော့
 အာသဝေါ ကိလေသာတွေကို ကုန်စင်ကင်းစေနိုင်တဲ့ အာသဝက္ခယသေဝါ အရဟတ္တ
 မဂ်ဉာဏ်ပဲ။ အချို့မှာတော့ အဘိညာဉ် ၆-ပါးနှင့် ပြည့်စုံတဲ့ ဆဋ္ဌဘိညရဟန္တာ
 ဖြစ်ပါတယ်။ အဘိညာဉ် ၆-ပါးဆိုတာ အထွေထွေအမျိုးမျိုး တန်ခိုးဖန်ဆင်းနိုင်တဲ့
 ဣဒ္ဓိဝိစဉာဏ်၊ အဝေးမှအသံ သိမ်မွေ့သော အသံများကိုလဲ ကြားနိုင်တဲ့ ဒိဗ္ဗသောတ
 ဉာဏ်၊ သူတစ်ပါး၏ စိတ်အကြံကို သိနိုင်တဲ့ စေတောယိုယဉာဏ်ဆိုတဲ့ ဒီအဘိညာဏ်
 သုံးပါးနှင့်တကွ ပု-ဒိ-အာဆိုတဲ့ အဘိညာဉ်သုံးပါးပါပဲ။ တချို့မှာတော့ အဘိညာဉ်
 ၆-ပါးအပြင် ပဋိသန္တိဒါဉာဏ် ၄-ပါးနှင့်လဲ ပြည့်စုံတဲ့ ပဋိသန္တိဒါပတ္တရဟန္တာဖြစ်
 ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဝါသနာကတော့ မကင်းဘူး။ တရားအလုံးစုံကို မသိနိုင်ဘူး။
 ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားမှာတော့ ကိလေသာကို ကင်းရုံမျှမကဘဲ အထုံဝါသနာတွေလဲ
 ကင်းတယ်။ တရားအလုံးစုံကို သိလဲသိနိုင်တယ်။ ဒီပြင် ဘုရားဂုဏ်အလုံးစုံနှင့်လဲ
 ပြည့်စုံတော်မူတယ်။ အဲဒီလို ဘုရားတို့၏ ဂုဏ်အလုံးစုံနှင့် ပြည့်စုံတော်မူတဲ့အဆင့်
 သို့ ရောက်သွားတာကို ဘုရားဖြစ်တော်မူတယ်လို့ ဆိုရတယ်။ အဲဒါက ဘယ်အချိန်
 မှာလဲဆိုရင် ကဆုန်လပြည့်နေ့ ညဉ့်အဆုံး အရုဏ်တက်ခါနီးဆဲဆဲ အချိန်မှာ
 ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ဘုရားအဖြစ်သို့လဲ ရောက်ပြီးရော
 အရုဏ်လဲတက်ပြီး လပြည့်ကျော် တစ်ရက်နေ့သို့လဲ ရောက်သွားတယ်လို့ အဋ္ဌကထာမှာ

(၁၁၂)

သလ္လောသသုတ် တရားတော်ကြီး

=

ပြဆိုထားပါတယ်။

ရူပကာယတိုသ်တော် တစ်လိုထူးသလဲ

အဲဒီလို အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်သို့ ရောက်တဲ့အချိန်ကစပြီး တရားအလုံးစုံကို သိမြင်နိုင်တဲ့ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကိုလဲ ရတော်မူပါတယ်။ ဒါကြောင့် အလိုရှိလို့ နှလုံးသွင်း ဆင်ခြင်တော်မူလျှင် ဘယ်အရာမဆို အကုန်လုံး သိတော်မူနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီလို ဘုရားဖြစ်တော်မူတဲ့အခါမှာ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော် အစရှိတဲ့ ဉာဏ်တော်အထူးများနှင့် ပြည့်စုံကြောင်းကို ကျမ်းဂန်များမှာ ပြဆိုထားပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ရုပ်ကိုယ်တော်မှာ ထူးခြားခြင်းကိုတော့ ပြဆိုထားခြင်း မရှိဘူး။ အဲဒါလဲ အထူးသတိပြုစရာပါပဲ။ အဲဒီရုပ်ကိုယ်တော် ထူးခြားပုံကိုတော့ စတုတ္ထသတ္တာဟကျမှ ပြထားတယ်။ ပြပုံကတော့ ဘုရားဖြစ်တော်မူပြီးတဲ့နောက် ပထမ(၇)ရက်မှာ အဲဒီဘုရားဖြစ်တော်မူရာ ပလ္လင်တော် မှာပဲ ထိုင်မြဲပင် ထိုင်တော်မူလျက် ဖလသမာပတ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို အာရုံပြုပြီး ခံစားနေတော်မူပါတယ်။ ဒုတိယ (၇)ရက်မှာတော့ ရုပ်တော်မူလျက် အဲဒီပလ္လင်တော်ကို မမှိတ်သော မျက်စိဖြင့် ရှုစားတော်မူကာ သီတင်းသုံးနေတော်မူပါတယ်။ တတိယ (၇)ရက်မှာ အရှေ့အနောက်စင်္ကြံကြွလျက် သီတင်းသုံးနေတော်မူပါတယ်။ စတုတ္ထ (၇)ရက်မှာ အဘိဓမ္မာတရားတော်ကို ဆင်ခြင်လျက် သီတင်းသုံးနေတော်မူပါတယ်။ အဲဒီလို ဆင်ခြင်နေစဉ် ပဋ္ဌာန်းဒေသနာတော်ကြီးကို ဆင်ခြင်တော်မူလိုက်တဲ့အခါ ဉာဏ်တော် အစွမ်းရှိသမျှ ကျက်စားခွင့်ရတဲ့အတွက် ဉာဏ်တော်ကွန်မြူးပြီး ရူပကာယကိုယ်တော်မှ (နီလ ပီတ လောဟိတ သြဒါတ မဒ္ဓိဋ္ဌ ပဘဿရ) အညို အရွှေ အနီ အဖြူ အမောင်း (အနီနရောင်) ပြီးပြီးပြတ်ပြတ်အရောင် ဆိုတဲ့ရောင်ခြည် တော်ခြောက်သွယ် ထွက်ပေါ်လာကြတယ်လို့ အဋ္ဌကထာမှာ ဆိုထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီအခါကျမှ ရူပကာယကိုယ်တော်၏ ဂုဏ်ထူး ထင်ရှားပေါ်လာတယ်လို့ မှတ်ရတယ်။ အဲဒီကနောက် အဓေါလခေါ်တဲ့ ညောင်ပင်ကြီးအောက်မှာ(၇)ရက်၊ မုစလိန္ဒာ ရေအိုင်အနီး ကျည်းပင် အောက်မှာ (၇)ရက်၊ လင်းလွန်းပင်အောက်မှာ (၇)ရက်၊ အဲဒီသုံးဌာနမှာလဲ ဖလသမာပတ် ဝင်စားပြီး (၇)ရက်စီ သီတင်းသုံးတော်မူခဲ့ ပါတယ်။

တရားတော်ခြင်းနှင့် ဝရီနိဗ္ဗာန်

အဲဒီကနောက် (ဘုရားဖြစ်ပြီးသည်မှ) ရက်ငါးဆယ်မြောက်မှာ အဓေါလ ညောင်ပင်အောက်သို့ တစ်ဖန်ကြွပြီး သီတင်းသုံးတော်မူခိုက်မှာ တရားဦးဟောဖို့ ဆင်ခြင်တော်မူပြီးတော့ ဗာရာဏသီမြို့အနီး မိဂဒါဝန်တောအရပ်သို့ ကြွတော်မူကာ ဝါဆိုလပြည့်နေ့မှာ နတ်ဗြဟ္မာအပေါင်းနှင့်တကွ ပဉ္စဝဂ္ဂိရဟန်းငါးပါးတို့အား ဓမ္မစက္က

ပဝတ္တနသေဝါတဲ၊ ဓမ္မစကြာတရားတော်မြတ်ကို စတင်ပြီး ဟောတော်မူခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီကနောက် ၄၅-ဝါ ၄၅-နှစ် ကာလပတ်လုံး ထိုထိုအရပ်ဒေသများကို ကြွရောက် တော်မူပြီး တရားဒေသနာများကို ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါတယ်။ သက်တော်ရှစ်ဆယ်ရှိတဲ့ အခါမှာ ကုသိနာရုံမြို့ မလ္လာမင်းတို့၏ အင်ကြင်းဥယျာဉ်မှာ ယရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူခဲ့ ပါတယ်။

ရာဇဝင်အကြောင်း ထင်ရှားမှ စိတ်ချရတယ်

ယခုပြောခဲ့တာတွေဟာ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင် ပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့ ကိုးကွယ်ရာဖြစ်တဲ့ ဗုဒ္ဓဘုရားဆိုတာဟာ လူသားစင်စစ်က တရားလမ်းမှန်ကို ကျင့်ပြီး တရားအလုံးစုံကို သိတဲ့ ဗုဒ္ဓဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူခဲ့ကြောင်း တိုင်းပြည်တော် မယ်တော် ခမည်းတော်စသည် ထင်ရှားရှိကြောင်း ဘုရားဖြစ်တော်မူရာ တရားဦးဟောရာ စသည် ထင်ရှားရှိကြောင်း ယရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူရာ ထင်ရှားရှိကြောင်း ဒီလို အဘက်ဘက်မှ အထောက်အထား ထင်ရှားရှိပြီး ရာဇဝင်အကြောင်းအရအားဖြင့် ထင်ရှားတဲ့ဘုရား ဖြစ်ကြောင်း သိရအောင်ပြဆိုထားတဲ့ စကားများ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလို ရာဇဝင်ကြောင်း နှင့်တကွ ထင်ရှားတဲ့ဘုရားမှ တကယ်ယုံကြည် ခံစိတ်ချရ အားကိုးရပါတယ်။ ရာဇဝင် ကြောင်းအားဖြင့် မထင်ရှားတဲ့ ဘုရားကတော့ စိတ်မချရဘူး၊ တကယ်ရှိတာမှ ဟုတ်ပါလေရဲ့လားလို့ စဉ်းစားစရာ ရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီဃနိကာယ် မဟာဝဂ္ဂ အဋ္ဌကထာ (နာ ၁၅)မှာ ဒီလို ပြဆိုထားပါတယ်။

ဣမဿ-ဤဘုရား၏၊ နေဝ ဇာတနဂရံ-ဗွားတော်မူရာ တိုင်းပြည်မြို့တော် လည်း မထင်ရှား၊ န ပိတာ-ခမည်းတော်လည်းမထင်ရှား၊ န မာတာ-မယ်တော်လည်း မထင်ရှား၊ န ဘရိယာ-ကြင်ရာတော်လည်း မထင်ရှား၊ နပုတ္တော ပညာယတိ- သားတော်လည်း မထင်ရှား၊ (ကမ္ဘာလောကကြီးနှင့် သတ္တဝါတွေကို ဖန်ဆင်းတယ်လို့ ယုံကြည်ယူဆထားတဲ့ ဣဿရသေဝါတဲ ဘုရားဟာ တိုင်းပြည်တော် ခမည်းတော် မယ်တော် ခမည်းတော် မထင်ရှားဘူး၊ ဘယ်အရပ်မှာ ရှိတယ်လို့တောင် အတိအကျ မပြောနိုင်ဘူး၊ အဲဒီလို မထင်ရှားတော့ လူတွေရဲ့ စိတ်ထဲမှာ ဘယ်လိုထင်သလဲဆိုရင်) သေ-တိုင်းပြည် စသည် မထင်ရှားသော ဤဘုရားသည်၊ ဒေဝေါဝါ-နတ်သော်လည်း ဖြစ်ရာ၏၊ သက္ကောဝါ-သိကြားသော်လည်း ဖြစ်ရာ၏၊ မာရောဝါ-မာရ်နတ်သော်လည်း ဖြစ်ရာ၏၊ ဗြဟ္မာဝါမဉ္ဇေ-ဗြဟ္မာသော်လည်း ဖြစ်ရာ၏ဟု ငါထင်၏၊ ဒေဝါနဉ္စ-နတ် တို့မှာလည်း၊ ဤဒိသံပါဠိဟာရိယံ အနန္တရိယံ-ဤသို့သော အံ့ဖွယ်တန်ခိုး ပြာဠိဟာ သည်၊ အတ္ထိတိ-ရှိပေသည်ဟု၊ မညမာနော-ထင်မှတ်လျက်၊ ဇနော-လူအပေါင်းသည်၊

(၁၁၄)

သလ္လေသသုတ် တရားတော်ကြီး

နေဝ သောတဗ္ဗမညေယျ-ထိုဘုရား၏ တရားကို နာသင့်သည်ဟု မထင်ရာ၊ န သဒ္ဓါတဗ္ဗမညေယျ-ယုံကြည်အပ်သည်ဟု မထင်ရာ-လို့ ပြဆိုထားပါတယ်။

အဲဒီအဋ္ဌကထာကပြဆိုထားတဲ့အတိုင်း ဖွားမြင်တော်မူရာ တိုင်းပြည်စသည် မထင်ရှားတဲ့ ဘုရားဆိုရင် တကယ်ပညာရှိတွေက မယုံကြည်နိုင်ကြဘူး၊ တန်ခိုးကြီး ကြတဲ့ နတ်တို့၊ ဗြဟ္မာတို့၊ ဆိုတာမျိုးဖြစ်မှာပဲလို့ ထင်မှတ်တတ်ကြတယ်၊ ဘုန်းကြီး တို့ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားကတော့ ဖွားမြင်ရာစသည်နှင့်တကွ ရာဇဝင်ကြောင်းအရ အလွန် ထင်ရှားပါတယ်၊ ဒီအထဲမှာ သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီးက ဖွားမြင်တော်မူရာ ဌာန စသည်မှာ ကျောက်တိုင်တွေ စိုက်ထူထားခဲ့လို့ သာပြီးတော့ ခိုင်လုံထင်ရှားနေပါတယ်၊ နောက်ပြီးတော့ တရားတော်ဆိုရင်လဲ ဘယ်တရားကို ဘယ်အရပ်မှာ ဟောတယ်၊ ဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်တွေအား ဟောတယ် စသည်ဖြင့် ဗုဒ္ဓဘုရားဟောထားကြောင်း အလွန်ပဲ ထင်ရှားပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ဘုရားစစ် ဘုရားမှန် ဖြစ်ကြောင်း ဘုရားဟောတရား အစစ်အမှန်ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားပါတယ်၊ ယုံကြည်စိတ်ချရပါတယ်၊ ဒါတွင်တောင် မကသေးဘူး၊ ဘုရားရှင်၏ ဓာတ်တော်များဖြင့်လဲ ထင်ရှားပါသေးတယ်။

ဘုရားရှင်၏ဓာတ်တော်များ

ဘုန်းကြီးတို့၏ ကိုးကွယ်ရာ ဖြစ်တော်မူတဲ့ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားဟာ ၄၅-နှစ်ပတ်လုံး အိန္ဒိယနိုင်ငံ အလယ်ပိုင်းမှာ လှည့်လည်ပြီး တရားဟောတော်မူခဲ့ပါတယ်၊ အဲဒီလို တရားဟောခဲ့ရာ အရပ်ဒေသဟာ ကမ္ဘာမြေပုံနဲ့ ကြည့်လိုက်ရင် သိပ်မကျယ် ပြန့်လှပါဘူး၊ ဟောတဲ့ကာလကလဲ ၄၅-နှစ်ဆိုတော့ မကြာလှဘူး၊ ဒီတော့ မြတ်စွာ ဘုရားကို ဖူးမြင်ရတဲ့ လူကလဲ များသင့်သလောက်မများပါဘူး၊ မဖူးမြင်ရတဲ့ လူတွေက သာ များခဲ့ပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ယိုနိုဗ္ဗာန် စံတော်မူပြီးတဲ့နောက် ဓာတ်တော်များကို ဖူးမြော်ပြီး ကုသိုလ်ပွားရစ်ရအောင်လို့ ဓာတ်တော်များ အစိတ်စိတ် အမြွှာမြွှာကွဲအောင် မြတ်စွာဘုရားက အဓိဋ္ဌာန်ပြုတော်မူခဲ့ပါတယ်၊ အဲဒီ အဓိဋ္ဌာန်ချက်ကြောင့် တေဇော ဓာတ်လောင်တဲ့အခါမှာ ဓာတ်တော်တွေဟာ အစိတ်စိတ် အမြွှာမြွှာ ကွဲခဲ့ကြပါတယ်၊ အသက်တမ်းရှည်တော်မူကြတဲ့ ဘုရားရှင်များမှတော့ ဖူးမြင်ဖူးတဲ့ သူတွေများတဲ့ အတွက်ကြောင့် အဲဒီလို အဓိဋ္ဌာန်ကို ပြုတော်မမူခဲ့ကြဘူး၊ ဒါကြောင့် အသက် သောင်းတမ်း သိန်းတမ်းမှာ ပွင့်တော်မူကြတဲ့ ကဿပဘုရားစသည်တို့၏ သရီရ ဓာတ်တော်ဟာ အစိတ်စိတ်မကွဲဘဲ တစ်လုံးတည်းသာ တည်နေတယ်၊ ဒါကြောင့် စေတီတည်တဲ့အခါလဲ တစ်ဆူတည်းသာ တည်ထားကိုးကွယ်ကြတယ်၊ ဘုန်းကြီးတို့၏ ဂေါတမမြတ်စွာဘုရားဓာတ်တော်တွေကတော့ အဓိဋ္ဌာန်ကြောင့် အစိတ်စိတ်ကွဲပြီး

တည်နေကြတဲ့အတွက် ရှေးဦးစွာ လူလောကမှ ရှစ်ဌာနတွင် အဲဒီဓာတ်တော်များကို ဌာပနာပြီး စေတီရှစ်ဆူ တည်ထားကိုးကွယ်ခဲ့ကြတယ်။ နောက်ကာလ သီရိဓမ္မာ သောကမင်း လက်ထက်မှာ စေတီပေါင်း ရှစ်သောင်းလေးထောင် တည်ထားကိုးကွယ် ခဲ့ကြတယ်လို့ အဆိုရှိပါတယ်။

ဘုရားဓာတ်တော်များ၏ ဓမ္မာဏနှင့်အဆင်း

အဲဒီ မြတ်စွာဘုရား၏ ဓာတ်တော်များဟာ အကြီးစား အလတ်စား အငယ်စားအားဖြင့် ၃-မျိုးရှိတယ်။ မဟန္တာမုဂ္ဂတ္ထောဝ-ဓာတ်တော် အကြီးစားတွေက ပဲနောက်လုံး ပမာဏရှိကြတယ်။ မဇ္ဈိမာဘိန္နတဏှာလာ-အလတ်စားတွေက ဆန်ကျိုး ပမာဏ ရှိကြတယ်။ ခုဒ္ဒကာ သာသပမတ္တာ-အငယ်စားတွေက မုန့်ညင်းစေ့ ပမာဏ ရှိကြတယ်တဲ့။ ဒါက ဘုရားဓာတ်တော်များရဲ့ ပမာဏပဲ။ အသွေးအရောင်အဆင်း ကတော့ မဟန္တာသုဝဏ္ဏဝဏ္ဏာ-ဓာတ်တော်အကြီးစားတွေက ရွှေအဆင်း ရှိကြတယ်။ မဇ္ဈိမာ ဗကုလဝဏ္ဏာ-အလတ်စားတွေက ခရေစေ့အဆင်းရှိကြတယ်တဲ့။ နီကြင်ကြင် အရောင်ရှိမှာပေါ့။ ခုဒ္ဒကာ မုတ္တဝဏ္ဏာအငယ်စားတွေက ပုလဲအဆင်း အရောင် ရှိကြတယ်တဲ့။ ဖြူဖြူကလေးတွေ ဖြစ်မှာပေါ့။ ဒါကဘုရားဓာတ်တော်များနဲ့ အသွေး အရောင်အဆင်းပဲ။ အဲဒီပမာဏအသွေးအရောင် အဆင်းများနှင့် နှိုင်းချိန်ပြီး ဘုရား ဓာတ်တော်အစစ် ဟုတ်မဟုတ် ဆုံးဖြတ်နိုင်ပါတယ်။ ရဟန္တာ ဓာတ်တော်များကတော့ အရိုးအတိုင်းပဲ၊ ဖြစ်သင့်တဲ့အကြောင်း ပထမပိုင်းတုန်းက ပူတိဂတ္တတိဿ မထေရ်၏ ဝတ္ထု(နာ ၇၃)မှာ ပြောခဲ့ပါပြီ။ ယခု ကမ္ဘာအေးစေတီမှာ ကိုးကွယ်ထားတဲ့ အရှင်သာရိပုတ္တရာ အရှင်မောဂ္ဂလန်တို့၏ ဓာတ်တော်များကို ဖူးမြော်ကြည့်ရှုပြီးတော့ ဆုံးဖြတ်နိုင်ပါတယ်။ အဲဒီဓာတ်တော် ၂-ဆူဟာ ဟိုတုန်းက ကလကတ္တား မဟာဗောဓိ ကျောင်းဓာတ်တော်တိုက်ထဲက အရိုးဓာတ်တော်တွေထဲမှ ပေးလိုက်တဲ့ ဓာတ်တော် အသေးအငယ်ကလေး ၂-ဆူဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီဓာတ်တော်တိုက်တွေထဲမှာ လက်ချောင်း အရိုးဘတိုင်း ပကတိ အရိုးအတိုင်း အရိုးဓာတ်တော်ကြီးတွေလဲ တော်တော်များများ ရှိနေပါတယ်။ ဒါကြောင့် ရဟန္တာဓာတ်တော်ကတော့ ပကတိအရိုးအတိုင်းသာ ဖြစ်သင့် တယ်လို့ ဘုန်းကြီးက သဘောကျနေပါတယ်။

ယခုဒီမှာ ပြောလိုရင်းကတော့ ဘုရားဓာတ်တော်တွေပါပဲ။ အဲဒီဘုရားဓာတ် တော်တွေကို ယခုထက်တိုင် အထင်အရှား ဖူးမြင်ရတဲ့အတွက်လဲ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား ဟာ ရာဇဝင်ကြောင်းအရ ထင်ရှားပါတယ်။ အဲဒီလို ရာဇဝင်အရ အဘက်ဘက်မှ ထင်ရှားတဲ့ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား၏ ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူခဲ့ရာ ဗုဒ္ဓနေ့အဖြစ်ဖြင့်

(၁၁၆)

သလ္လောသသုတ် တရားတော်ကြီး

ဒီနေ့ ဒီရက်မှာ မြတ်စွာဘုရားကို ဗုဒ္ဓသာသနာဝင် ပုဂ္ဂိုလ်များက အရှိအသေပြုကြ ပူဇော်ကြတယ်။ ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူစဉ်က ကျောင်းတော်အဖြစ်ဖြင့် သုံးစွဲ တော်မူခဲ့တဲ့ ဟိန္ဒူဘာသာဝင်တို့ ဗောဓိညောင်ပင်ကိုလဲ ရေစင် ရေချမ်းဖြင့် သွန်းလောင်း ပူဇော်ကြတယ်။ ဒါဟာ အင်မတန် သင့်လျော်မှန်မြတ်တဲ့ ပူဇော်ခြင်းပါပဲ ဒီသာသနာ့ ရိပ်သာမှာလဲ နံနက်ပိုင်းက ဗောဓိပင်ပွားဖြစ်တဲ့ ညောင်ပင်ကို ၁၃-ကြိမ်မြောက် ပူဇော်ပွဲအဖြစ်ဖြင့် ကျင်းပပြီး ရေစင်ရေချမ်းဖြင့် သွန်းလောင်း ပူဇော်ခဲ့ကြတယ်။ ယခုအချိန်မှာတော့ တရားဟောခြင်း တရားနာခြင်း တရားနလုံးသွင်းခြင်း အားထုတ် ခြင်းဆိုတဲ့ ဓမ္မပူဇော်ဖြင့် ပူဇော်နေကြတာပါပဲ။ ဒီလို ပူဇော်ရာမှာ ပထမပိုင်း အနေဖြင့် ဗုဒ္ဓနေ့အကြောင်းကို အခွင့်သင့်သည့်အားလျော်စွာ ဟောလာခဲ့တာ တော်တော်စုံ သွားပါပြီး၊ ဒါကြောင့် ဗုဒ္ဓနေ့အကြောင်းကို ဒီတွင်ပဲရပ်ပြီး တန်ခူးလပြည့်နေ့က အဆက် သလ္လောသသုတ်ကို ဆက်ပြီး ဟောရမယ်။

အဒိန္နာဒါန - လုယက်ခိုးယူခြင်း

ဝိဟိသာပါတ၊ အဒိန္နန္ဒ၊ အဗြဟ္မစရိယာ။ ယူသည့်စွာဟု ကိလေသာဘေး၊
လေးဆယ်လေးကို၊ ဝေးဝေးစွန့်စေ၊ ညွှန်ပြပေသည်၊ သလ္လောသသုတ် မိန့်ခွန်းတည်း။

ဒီဆောင်ပုဒ်အရ ပယ်ရမည့်ကိလေသာ ၄၄-ပါးထဲက ဝိဟိသာနဲ့ ပါဏာတိ ပါတဆိုတဲ့ ဒီ ၂-ပါးကိုအလျင် ၂-ရက်က ဟောခဲ့ပြီ၊ ဒီကနေ့ အဒိန္နာဒါနကို ဟောရမယ်။

ပရေ အဒိန္နာဒါယီ ဘဝိဿန္တိ၊ မယမေတ္တ အဒိန္နာဒါနာ ပဋိဝိရတာ ဘဝိဿ မာတိ သလ္လောသေ ကရဏီယော။

ပရေ-အခြားတစ်ပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ အဒိန္နာဒါယီ-အရှင်မပေးသော သူတစ်ပါးဥစ္စာကို လုယက်ခိုးယူကြကုန်သည်၊ ဘဝိဿန္တိ-ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့၊ မေတ္တ-ဤအရာ၌၊ မယ-ဘုရားအ-သုံးအမကို ရကြသော ငါတို့သည်၊ အဒိန္နာဒါနာပဋိဝိရတာ-လုယက်ခိုးယူခြင်းမှ ကြဉ်ရှောင်ကြကုန်သည်၊ ဘဝိဿာမ-ဖြစ်ကုန်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့၊ သလ္လောသေ-ကိလေသာ ခေါင်းပါးစေသော အကျင့်ကို၊ ကရဏီယော-ပြုကျင့်အပ်၏တဲ့။

ကိုယ်ချင်းစာတရားမဲ့တဲ့ အခြားတစ်ပါးသော သူတွေက သူတစ်ပါးဥစ္စာကို လုယက်ခိုးယူကြလိမ့်မယ်၊ ဒီလိုငဲ့ညှာခြင်းမရှိဘဲ လုယက်ခိုးယူနေကြတဲ့ လောက ကြီးထဲမှာ ငါတို့ကတော့ လုယက်ခိုးယူမှုမှ ကြဉ်ရှောင်မယ်လို့ ဆောက်တည်ပြီး ကိလေသာခေါင်းပါးစေတဲ့ သလ္လောသအကျင့်ကို ကျင့်ရမယ်တဲ့၊ ယခု တရားနာနေကြတဲ့

ဒကာ ဒကာမတွေလို ဘုရားအဆုံးအမကို ရိုရှိသေသေ လိုက်နာနေကြတဲ့ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင် ပုဂ္ဂိုလ်တွေကတော့ ငါးပါးသီလ စသည်ကို ဆောက်တည်တဲ့အခါမှာ အဒိန္နဒါန ဝေရမဏိသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ-လို့ ဆောက်တည်ပြီး ဒီသလ္လောအကျင့်ကို ကျင့်လာခဲ့ကြတာ ကြာပါပြီ။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ အဒိန္နဒါနအကြောင်းနဲ့ အပြည့်အစုံကျင့်ပုံကို ချဲ့ပြီး ပြောရဦးမယ်။

အဒိန္နဒါနဆိုတာ အဒိန္နာ-ပိုင်ရှင်ကမပေးတဲ့ ပစ္စည်းကို အာဒါန-ယူခြင်းလို့ အနက်ရှိပါတယ်။ ပိုင်ရှင်မပေးဘဲ ယူတာကို ခိုးယူတယ်လို့ ဆိုရပါတယ်။ ခိုးယူဆိုတာ တိတ်တဆိတ်ကွယ်ဝှက်ပြီး ယူတာလဲ ပါဝင်တယ်။ အတင်းဗလက္ကာရ ပြုပြီး လုယက်ယူတာလဲ ပါဝင်တယ်။ ဒုတိယ ပါရာဇိက အဒိန္နဒါနသိက္ခာပုဒ်မှာ ရဟန်းများ ကြံ့ရောင်ဖို့ပြထားတဲ့ ခိုးပုံခိုးနည်းတွေဟာ ၂၅-ပါးရှိပါတယ်။ အဲဒီ ၂၅-ပါးကို ဒီနေရာမှာ အစဉ်အတိုင်းပြောနေရင် အလွန်လဲ ကျယ်သွားမယ်။ မှတ်လဲ မှတ်နိုင်မှာ မဟုတ်ဘူး။ ဒါကြောင့် ခိုးယူခြင်းနဲ့ လုယက်ခြင်းဆိုတဲ့ ဒီခိုးခြင်း ၂-ပါးကို မူတည်ပြီးတော့ အခြားခိုးခြင်းများကိုလဲ ထည့်သွင်းနိုင်သမျှ ထည့်သွင်းပြီး ပြောသွားမယ်။

ခိုးယူတယ်ဆိုတာ ပိုင်ရှင်အိပ်ပျော်နေတုန်းဖြစ်စေ၊ အမှတ်တမဲ့ သတိလစ်နေတုန်းဖြစ်စေ အခြားဘက်ကို မျက်နှာလှည့်နေတုန်းဖြစ်စေ မမြင်နိုင်တဲ့ အခြားအရပ်ကို ရောက်နေတုန်းဖြစ်စေ အဲဒီလိုအခါမျိုးမှာ ပိုင်ရှင်မသိအောင် တိတ်တဆိတ် ခိုးဝှက်ယူခြင်းပါပဲ။ တင်းတောင်း အချိန်အချင်လိမ်ပြီးယူတာ အဖိုးမတန်တာကို အဖိုးတန်ပစ္စည်းလုပ်ပြီး ရောင်းတာ ရွှေငွေစသည် အတုအပလုပ်ပြီး ရောင်းတာ ဝယ်တာ ပေးသင့် ပေးထိုက်တဲ့ လုပ်ကိုင်ခဲ ယာဉ်ရထားခဲ သင်္ဘောခဲ အကောက်အခွန် စသည်ကို မပေးဘဲနေတာ ငှားရမ်းထားတဲ့ ပစ္စည်းများ အကြွေးများကို မပေးမဆပ်ဘဲနေတာ သူတစ်ပါးက ခေတ္တအပ်ထားတဲ့ ပစ္စည်းကို ပြန်မပေးဘဲနေတာ မိမိ၏ ပယောဂကြောင့် ပျက်စီးဆုံးရှုံးသွားတဲ့ ပစ္စည်းအတွက် ဘဏ္ဍာစားမလျော်ဘဲနေတာ ဒီလိုဟာတွေလဲ ခိုးယူခြင်းထဲမှာ ပါဝင်တယ်လို့ မှတ်ရမယ်။

လုယက်ခြင်းဆိုတာကတော့ သူတစ်ပါးပစ္စည်းကို အနိုင်ကျင့်ပြီး ယူတာပါပဲ။ မားပြတိုက်တဲ့ သဘောမျိုးပါပဲ။ အဲဒီ လုယက်ခြင်းထဲမှာ မရသင့် မရထိုက်တာကို ခြိမ်းခြောက်ပြီး အတင်းတောင်းယူတာ အခွန်အခကို ပိုပြီး အတင်းတောင်းယူတာ မသိမ်းသင့်တဲ့ ပစ္စည်းကို အကြွေးအနေဖြင့် အတင်းသိမ်းယူတာ မိမိမပိုင်တဲ့ ပစ္စည်းကို ကိုယ်ပိုင်ပစ္စည်းအနေဖြင့် တရားစွဲဆိုပြီးတော့ မတရား သက်သေများ ကောက်ကျစ်သော လျှောက်လဲချက်များဖြင့် အနိုင်ရအောင်လုပ်ပြီး သိမ်းယူတာ ဒီလို လုယူခြင်း

(၁၁၈)

သလ္လေသသုတ် တရားတော်ကြီး

တွေလဲ ပါဝင်တယ်လို့ မှတ်ရတယ်။

ခိုးမှုမြောက် မြောက် စိစစ်ချက်

အဲဒီခိုးမှုမှာ အင်္ဂါငါးပါးရှိတယ်။ ၁။ သူတစ်ပါးသိမ်းပိုက်ထားတဲ့ ဥစ္စာဖြစ်ခြင်း၊
 ၂။ သူတစ်ပါးဥစ္စာဟု အမှတ်ရှိခြင်း၊ ၃။ ခိုးလိုလုယက်လိုခြင်း၊ ၄။ လုယက်ခိုးယူခြင်း၊
 ၅။ တည်ရာဌာနမှ ရွှေ့ခြင်း စသည်ဖြင့် ထမြောက်ခြင်းဆိုတဲ့ ဒီအင်္ဂါငါးပါး ညီညွတ်
 ပြည့်စုံလျှင် ခိုးမှုမြောက်တယ်။ အဲဒီငါးပါးထဲမှာ ပိုင်ဆိုင်သူအရှင်မရှိတဲ့ ပစ္စည်းဖြစ်လျှင်
 ပထမအင်္ဂါမပြည့်စုံတဲ့အတွက် ခိုးမှုမမြောက်ဘူး။ ပိုင်ရှင်ရှိတဲ့ ပစ္စည်း ဖြစ်စေကာမူ
 ပိုင်ရှင်မရှိဘူးထင်လို့ ဖြစ်စေ ကိုယ်ပစ္စည်းထင်လို့ဖြစ်စေ ယူမိလျှင်တော့ ဒုတိယ
 တတိယ အင်္ဂါများ မပြည့်စုံတဲ့အတွက် ခိုးမှုမဖြစ်ဘူး။ ဒါပေမယ့် သူတစ်ပါး
 ပစ္စည်းမှန်းသိတဲ့အခါ ပြန်ပေးရတယ်။ ဘဏ္ဍာစားရင်လဲ ပေးလျော်ရတယ်။ မပေးဘဲ
 နေရင်တော့ အဲဒါလဲ ခိုးမှုဖြစ်တာပဲ။ ခိုးလိုတဲ့စိတ်မရှိဘဲ အကျွမ်းဝင်နေတဲ့အနေဖြင့်
 ယူလျှင်လဲ တတိယအင်္ဂါမပြည့်စုံတဲ့အတွက် ခိုးမှုမဖြစ်ဘူး။ ဒါပေမယ့် ပိုင်ရှင်က
 မကျေနပ်ရင်တော့ ပြန်ပေးရတယ်။ မပေးရင် အဲဒါလဲ ခိုးမှုဖြစ်တာပဲ။ လုယက်ခိုးယူခြင်း
 ဆိုတဲ့ စတုတ္ထအင်္ဂါမှာတော့ ကိုယ်တိုင်လုယက်ခိုးယူသည်ဖြစ်စေ သူတစ်ပါးကို လုယက်
 ခိုးယူစေသည်ဖြစ်စေ အဲဒီ ၂-မျိုးလုံးကို ယူရမယ်။ ပဉ္စမအင်္ဂါမှာတော့ ခိုးလိုတဲ့
 ပစ္စည်းကို ဆွဲ၍ မြှောက်၍ယူလိုက်လျှင် တည်ရာဌာနမှ ရွှေ့သွားသည်နှင့် တပြိုင်နက်
 ခိုးမှုကမြောက်တယ်။ ပိုင်ရှင်က မြင်ခြင်း စသည်ကြောင့် အဲဒီ ပစ္စည်းကို ပြန်ချ
 ထားခဲ့ပေမယ့် ခိုးမှုကတော့ မြောက်သွားပါပြီ။ ရဟန်းမှာဆိုရင် အဲဒီပစ္စည်းကလဲ
 တစ်မတ်တန်ဖြစ်ရင် ပါရာဇိကအာပတ်သင့်တော့တာပဲ။ ပြန်ချထားခဲ့ပေမယ့် အပြစ်မှ
 မလွတ်နိုင်ဘူး။ အဲဒါဟာ အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။ ခိုးတဲ့သူ အပိုင်ရတာ မရတာက
 လိုရင်းမဟုတ်ဘူး။ ခိုးယူတဲ့ပစ္စည်း သူတည်နေရာမှ ရွှေ့တာကသာ လိုရင်းဖြစ်တယ်။
 အဲဒီမှာစသည်-ဆိုတဲ့ စကားလဲပါတယ်။ အဲဒီစကားက တည်နေရာမှ မရွှေ့စေဘဲ
 ခိုးမှုမြောက်တဲ့ပစ္စည်းတွေ ခိုးနည်းတွေအတွက် ပြတ်စကား ဖြစ်ပါတယ်။ ပေးသင့်
 ပေးထိုက်တဲ့ အဖိုးငွေ လုပ်ကိုင်ခဲ ယာဉ်ရထားခဲ စသည်ကို ပေးသင့်တဲ့သူကလဲ
 မပေးတော့ဘူးလို့ ဆုံးဖြတ်လိုက်တဲ့အချိန် ရသင့်သူကလဲ ရမှာမဟုတ်ပါဘူးလို့
 ဆုံးဖြတ်လိုက်တဲ့အချိန် အဲဒီလိုအချိန်မှာ ခိုးမှုမြောက်တယ်။ တရားစွဲပြီး လုယူတဲ့
 ပစ္စည်းဆိုရင် နောက်ဆုံးစီရင်ချက် ချလိုက်တဲ့အချိန်မှာ ခိုးမှုမြောက်တယ်။ ဒါကြောင့်
 ဒီလိုဟာတွေ ပါယူရအောင်လို့ ဒီပဉ္စမအင်္ဂါကို တည်ရာဌာနမှရွှေ့ခြင်း စသည်ဖြင့်
 ထမြောက်ခြင်းလို့ ဆိုထားခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလို အင်္ဂါငါးပါးပြည့်စုံလျှင်

အဒိန္နာဒါနံကံ ဒိုးမှုကံ ထိုက်တယ်၊ တိတ်တဆိတ် လျှို့ဝှက်ပုန်းကွယ်လိမ်လည်ပြီး
ဒိုးသည်ဖြစ်စေ အတင်း လှယ်ကံ ခြိမ်းခြောက်ပြီး သိမ်းယူသည်ဖြစ်စေ ဒိုးမှုကံမြောက်
တယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီလို လှယ်ကံဒိုးမှုမှ ကြဉ်ရှောင်ထိုးရာ မြတ်စွာဘုရားက-

“ပရေ အဒိန္နာဒါယီ ဘဝိဿန္တိ၊ မယမတ္ထေ အဒိန္နာဒါနာပဋိရတာ
ဘဝိဿာမာတိ သလ္လေခေါ ကရဏီယော”လို့ ဟောတော်မူတယ်

ပရေ-အခြားတစ်ပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ အဒိန္နာဒါယီ-အရှင်မပေးသော
သူတစ်ပါးဥစ္စာကို လှယ်ကံဒိုးယူကုန်ကြသည်၊ ဘဝိဿန္တိ-ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့၊ ဧတ္ထ-
ဤအရာ၌၊ မယံ-ဘုရားအဆုံးအမကို ရကြသော ငါတို့သည်၊ အဒိန္နာဒါနာပဋိရတာ-
အရှင်မပေးသော သူတစ်ပါးဥစ္စာကို လှယ်ကံဒိုးယူခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ကြကုန်သည်၊
ဘဝိဿာမ-ဖြစ်ကုန်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့၊ သလ္လေခေါ-ကိလေသာခေါင်းပါးစေသော
အကျင့်ကို၊ ကရဏီယော- ပြုကျင့်အပ်၏-တဲ့။

သူများတွေက သူတစ်ပါးဥစ္စာကို ကိုယ်ချင်းမစာဘဲ မညာမတာ လှယ်ကံကြ
ဒိုးယူကြမည်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ သူတစ်ပါးဥစ္စာကို မလုမယကံ မဒိုးယူဘူး၊
လှယ်ကံဒိုးယူမှုမှ ကြဉ်ရှောင်မယ်၊ လှယ်ကံခြင်း ဒိုးယူခြင်းဆိုတဲ့ ကိလေသာကို
ပယ်မယ်၊ ခေါင်းပါးစေမယ်လို့ အဓိဋ္ဌာန်ပြုပြီး ကိလေသာခေါင်းပါးစေတဲ့ အကျင့်ကို
ကျင့်ရမယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ အဲဒါက သလ္လေခဝါရမှာ ဟောပုံပဲ၊ စိတ္တုပ္ပါဒဝါရ
ကျတော့ ဣတိ စိတ္တံ ဥပ္ပါဒေတမ္ဘံ-ဤသို့သောစိတ်ကို ဖြစ်စေရမယ်လို့ ဟောတော်
မူပါတယ်၊ သူတစ်ပါးဥစ္စာကို လှယ်ကံဒိုးယူခြင်းမှ ကြဉ်ရှောင်မယ်ဆိုတဲ့ စိတ်ကူးမျိုးကို
ဖြစ်စေရမယ်-လို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ ဟနိက္ကမနဝါရကျတော့-

အဒိန္နာဒါယီနော ပုရိသပုဂ္ဂလဿ-သူတစ်ပါးဥစ္စာကို ဒိုးယူလေရှိသော
ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝါ-ဒိုးယူမှုကိလေသာ လုံးဝမကင်းသေးသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အဒိန္နာဒါနာ
ဝေရမဏီ-ဒိုးယူမှုမှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်းသည်၊ ဟနိက္ကမနာယ-ဒိုးယူခြင်းဟူသော လမ်းဆိုးကို
ရှောင်လွှဲရန်အလိုငှာ၊ ဟောတိ-ဖြစ်ပေ၏-လို့ ဟောတော်မူပါတယ်။

လက်ဝဲဘက် လမ်းဆိုးက မသွားချင်ရင် လက်ယာဘက် လမ်းကောင်းက
ရှောင်လွှဲသွားနိုင်တာလို ဒိုးယူမှုလမ်းဆိုးကို ရှောင်လွှဲချင်ရင် မဒိုးမှုလမ်းကောင်းက
လိုက်ပါ၊ ဒိုးယူမှုလမ်းဆိုးကို မဒိုးမှုလမ်းကောင်းနဲ့ ရှောင်လွှဲလိုက်ပါလို့ ဆိုလိုပါတယ်၊
အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏီသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ-အရှင်မပေးသော သူတစ်ပါးဥစ္စာကို
ဒိုးယူခြင်းမှ ကြဉ်ရှောင်ကြောင်း ဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ်ကို ဆောက်တည်ပါ၏-လို့

(၁၂၀)

သလ္လောသုတ် တရားတော်ကြီး

ဒကာ ဒကာမတွေ ဆောက်တည်နေကြတာဟာ ဒီသလ္လောအကျင့်ကို ဆောက်တည်တာပါပဲ။ ဒီနေရာမှာ ဝေရမဏီ-အရကြည်ရှောင်ပုံကို ဝိရတီသုံးပါးကို ပြောရဦးမယ်။ တစ်နေ့က ပါဏာတိပါဗဂ ဝေရမဏီကို ဟောတုန်းကတည်းက ဒီဝိရတီသုံးပါးကို ဟောဖို့ပါပဲ။ ဒါပေမယ့် အဲဒီတုန်းက အချိန်မရှိ-လို့ မဟောခဲ့ရဘူး။ ယခုတော့ ဒီဝိရတီသုံးပါးကို ဟောဖို့ပါပဲ။ ဒါပေမယ့် အဲဒီတုန်းက အချိန်မရှိလို့ မဟောခဲ့ရဘူး။ ယခုတော့ ဒီဝိရတီသုံးပါးကို ခွဲပြီး ဟောရမယ်။

ဝိရတီသုံးပါး

ဝိရတီ-ကြည်ရှောင်တယ်ဆိုတာ (၁) သမ္မတ္တဝိရတီ၊ (၂) သမာဒါနဝိရတီ၊ (၃) သမုစ္ဆေဒဝိရတီရယ်-လို့ သုံးပါးရှိပါတယ်။ အဲဒီသုံးပါးထဲက သမ္မတ္တဝိရတီဆိုတာ စောစောက သီလဆောက်တည်ထားခြင်း မရှိဘဲနဲ့ သတ်ဖို့၊ ခိုးဖို့၊ လိမ်ဖို့ စသည်ဖြင့် အကုသိုလ်အမှုကို ပြုလုပ်ဖို့ အကြောင်းဆုံလာတဲ့အခါ အဲဒီအကုသိုလ်အမှုကို မပြုဘဲ ကြည်ရှောင်လိုက်တာကို ဆိုတာပါပဲ။ ဒီနေရာမှာ အဋ္ဌကထာက စက္ကနဆိုတဲ့ လူရဲ့ ကြည်ရှောင်ပုံကို ပုံစံထုတ်ပြထားတယ်။ ထုတ်ပြထားပုံကတော့-

သီဟိုဠ်ကျွန်းမှာ စက္ကနဆိုတဲ့လူဟာ သူ့အမေ မကျန်းမာတဲ့အတွက် ဆေးဆရာက ယုန်သားဓာတ်စာ ပေးထားလို့ ယုန်ဖမ်းဖို့ လယ်တောသွားတယ်။ အဲဒီအခါ ယုန်တစ်ကောင်က ပျိုးပင်နုကို စားဖို့လာတယ်။ စက္ကနကို မြင်တာနဲ့ အဲဒီယုန်က လန်ပြီးပြေးရင်း နွယ်နဲ့ငြိပြီး မိနေတယ်။ စက္ကနက အဲဒီယုန်ကို ဖမ်းယူပြီး အမေအတွက် ဓာတ်စားဆေးလုပ်မယ်-လို့ ကြံစည်တယ်။ အဲဒီလိုကြံစည်ပြီးတော့ တစ်ဖန်ထပ်ပြီး စဉ်းစားပြန်တယ်။ ငါအမေ အသက်ရှင်အောင် သူတစ်ပါးကို သတ်မယ်ဆိုတာ မသင့်တော်ဘူးလို့ စဉ်းစားပြီး စက္ကနက အဲဒီယုန်ကလေးကို ဘေးမဲ့လွှတ်လိုက်ပါသတဲ့။ အဲဒီလို လွှတ်ခဲ့ပြီးတော့ အိမ်ပြန်ရောက်တဲ့အခါ သူ့အမေထံမှာ ဒီလိုသစ္စာဆိုပါသတဲ့။ ငါဟာ လူဖြစ်လာကတည်းက သတ္တဝါကို သတ်ဖူးကြောင်း အမှတ်မရပါ။ ဒီမှန်ကန်တဲ့ သစ္စာစကားကြောင့် ငါ့မိခင်မှာ ရောဂါပျောက်ပါစေလို့ သစ္စာဆိုလိုက်တဲ့အခါ သူ့အမေ မှာ ချက်ချင်း ပျောက်သွားပါသတဲ့။ အဲဒီဝတ္ထုမှာ စက္ကနဟာ စောစောက သီလဆောက်တည်ထားခြင်း မရှိဘူး။ ဒါကြောင့် သူဟာ ယုန်ဖမ်းဖို့ တောကိုသွားတယ်။ ယုန်ကိုရတော့လဲ သတ်ဖို့ကြံစည်တယ်။ နောက်မှ စဉ်းစားဆင်ခြင်ပြီး ယုန်ကို ဘေးမဲ့လွှတ်လိုက်တယ်။ ဒါဟာ သတ်ဖို့ရာ အခွင့်ကြုံလာတဲ့အခါ မသတ်ဘဲ ကြည်ရှောင်တဲ့ သမ္မတ္တဝိရတီပါပဲ။ ထို့အတူ ခိုးဖို့၊ လိမ်ဖို့ စသည် အခွင့်ကြုံတဲ့အခါများမှာလဲ မခိုးဘဲ မလုပ်ဘဲ မကောင်းမှုကို မပြုဘဲ ကြည်ရှောင်ရင် သမ္မတ္တဝိရတီ-လို့ပဲ ခေါ်ပါတယ်။

သမာဒါနဝိရတီ ဆိုတာကတော့ ဆောက်တည်ထားတဲ့ သီလမပျက်အောင် ကြံ့ရှောင်တာကို ဆိုပါတယ်။ ဒီနေရာမှာလဲ (ဥတ္တရဝနမာနပဗ္ဗတဝါသီဆိုတဲ့) တောင်ပေါ်သား ဥပါသကာ တစ်ယောက်ကို ပုံစံထုတ်ပြထားပါတယ်။ အဲဒီဥပါသကာ ဟာ ဗုဒ္ဓရက္ခိတမထေရ်ထံမှာ သီလသိက္ခာပုဒ်များကို ဆောက်တည်ပြီးတော့ လယ်ထွန် နေတယ်။ လယ်ထွန်ပြီးတော့ လွှတ်လိုက်တဲ့ နွားက ပြန်မလာဘဲ ပျောက်နေလို့ တောင်ပေါ်တက်ပြီး လိုက်ရှာရင်း (ဥတ္တရဝနမာနဆိုတဲ့) တောင်ပေါ်တက်သွားတယ်။ အဲဒီတောင်ပေါ်ရောက်တော့ စပါးကြီးမြွေကြီးက သူ့ကို ရစ်ပတ်ပြီးဖမ်းတယ်။ ဒီတော့ သူက လက်ထဲမှာပါတဲ့ ဓားနဲ့မြွေကြီးရဲ့ခေါင်းကို ခုတ်ဖြတ်မယ်လို့ကြံမိတယ်။ အဲဒီလို ကြံပြီးတော့ သူကတစ်ဖန် စဉ်းစားဆင်ခြင် မိပြန်ပါတယ်။ ဪ-ငါဟာ အလေးပြု အပ်တဲ့ ဗုဒ္ဓရက္ခိတမထေရ်ကြီးထံက သီလဆောက်တည်လာခဲ့တယ်။ ဒီသီလကို ဖျက်ရန်မသင့်ဘူး၊ အသက်ကိုစွန့်မယ် သိက္ခာပုဒ်ကိုတော့ မစွန့်ဘူးလို့ ဆင်ခြင်ပြီးတော့ ပခုံးပေါ်က ထမ်းလာတဲ့ ဓားကိုတော့ထဲ စွန့်ပစ်လိုက်ပါသတဲ့၊ အဲဒီလို စွန့်ပစ်လိုက်ရော မြွေကြီးကလဲ သူ့ကိုလွှတ်ပြီး သွားပါရောတဲ့၊ ဒီဝတ္ထုမှာ ဆောက်တည်ထားတဲ့ သီလကို မပျက်ရစေအောင် စောင့်ရှောက်ကြံ့ရှောင်တာ ဖြစ်တဲ့အတွက် သမာဒါန ဝိရတီ-ခေါ်တယ်။

သမုဇ္ဈေဒဝိရတီ-ဆိုတာကတော့ အရိယမဂ်ထဲမှာ ပါဝင်တဲ့ သမ္မာဝါစာ သမ္မာကမ္မန္တ သမ္မာအာဇီဝ-ဆိုတဲ့ ဝိရတီတရားသုံးပါးပဲ။ အဲဒီ အရိယမဂ်ဝိရတီ ဖြစ်တဲ့ အချိန်ကစပြီး သတ်လိုတဲ့စိတ် ခိုးလိုတဲ့စိတ် လိမ်လိုတဲ့စိတ် ဆိုတာတွေဟာ ဖြစ်မလာ တော့ဘူး။ ဒုစရိုက် ဒုရာဇိဝဆိုတဲ့ အကုသိုလ်တွေကို ပြုလိုတဲ့စိတ် ပြုနိုင်လောက်အောင် ထက်သန်တဲ့စိတ်တွေဟာ မဖြစ်မလာတော့ဘူး။ တစ်ခါတည်း အမြစ်ပြတ် ငြိမ်းသွား တယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီလို အစဉ်ထာဝရ အမြစ်ပြတ် ငြိမ်းစေနိုင်တဲ့ မဂ်ဝိရတီကို သမုဇ္ဈေဒဝိရတီလို့ ခေါ်တယ်။ ဘုရားလက်ထက်တော်ကာလက ခုန့်ဉာဏ်ဆိုတဲ့ အစောင့်ချိန်မဟာ ပန်းဖိုးရှစ်ကျပ်ထဲက လေးကျပ်ကို နေ့စဉ် ဖြတ်စားတယ်။ တစ်နေ့တော့ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်ကို ကြားနာရင်း သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ် ရောက်ပြီး သောတာပန် ဖြစ်သွားတယ်။ အဲဒီနေ့ကစပြီး ပန်းဖိုးရှစ်ကျပ်ထဲမှ ခိုးဝှက် စားခြင်း မပြုတော့ဘဲ ရှစ်ကျပ်ဖိုးလုံး ပန်းဝယ်ခဲ့ပြီး သူ့အရှင်မ သာမဝတီမိဖုရားထံ ဆက်သတယ်။ သာမဝတီက မေးတဲ့အခါလဲ လိမ်မပြောဘဲ အမှန်အတိုင်း ဝန်ခံပြော ဆိုတယ်။ အဲဒါဟာ သမုဇ္ဈေဒဝိရတီဖြင့် မကောင်းမှုကို အမြစ်ပြတ် ကြံ့ရှောင်တာပါ။

ဒီတော့ မြတ်စွာဘုရား၏ အဆုံးအမ သလ္လောပအကျင့်ကို ကျင့်တဲ့သူဆိုရင်

(၁၂၂)

သလ္လေသသုတ် တရားတော်ကြီး

အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့် ငါးပါးသီလတော့ ဆောက်တည်ပြီး ကျင့်ရလိမ့်မယ်၊ ဒါကြောင့် သတ်မှု ခိုးမှုစရိတ်၊ မကောင်းမှုတွေကို သမာဒါနဝိရတီဖြင့် အမြဲတမ်း ကြဉ်ရှောင် နေရမယ်၊ ဒီထက် တတ်နိုင်ရင် သမုစ္ဆေဒဝိရတီဖြင့် အမြဲမပြတ် ကြဉ်ရှောင်နိုင်အောင် ဝိပဿနာအလုပ်ကို အားထုတ်ရမယ်၊ မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း ဒွါရ ၆-ပါးက ပေါ်လာသမျှကို ရှုမှတ်နေရင် မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း အဲဒီမကောင်းမှု တွေကို ကြဉ်ရှောင်ခြင်းကိစ္စ ပြီးနေပါတယ်၊ ပြီးပုံကို နည်းနည်းရှင်းပြဦးမယ်၊ မရှု မှတ်ဘဲနေရင် မြင်ရာကစပြီးတော့လဲ သတ်ချင်တဲ့စိတ် ခိုးချင်တဲ့စိတ် စသည်ဖြစ်နိုင် တယ်၊ ကြားရာစသည်မှာလဲ နည်းတူပဲ ဖြစ်နိုင်တယ်၊ အဲဒီစိတ်တွေက အားကောင်းလာ ရင် သတ်မှု ခိုးမှုစသည် ထမြောက် အောင်မြင်သွားနိုင်တယ်၊ ဒွါရ ၆-ပါးက ပေါ်လာသမျှကို မပြတ်ရှုနေတဲ့ ယောဂီမှာတော့ မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်းမှာ ရုပ်နာမ်မျှကိုသာ တွေ့ရတယ်၊ အဖြစ်အပျက်မျှကိုသာ တွေ့ရတယ်၊ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘောမျှကိုသာ တွေ့ရတယ်၊ ချစ်ဖွယ် မုန်းဖွယ် မထင်ဘူး၊ သတ်ချင်တဲ့စိတ် စသည်ဖြစ်ဖို့ကတော့ ဝေးပါတယ်၊ ဒါကြောင့် မကောင်းမှုမှ ကြဉ်ရှောင် ခြင်းကိစ္စ ပြီးနေပါတယ်၊ အဲဒီဝိပဿနာဉာဏ်က ရင်သန်တဲ့အခါ အရိယမဂ်ဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာတယ်၊ အဲဒီအခါမှာတော့ ဒုစရိုက် ဒုရာဇီဝ ဆိုတဲ့ မကောင်းမှုကို ပြုလို တဲ့စိတ်တွေ လုံးဝကင်းသွားတယ်၊ အဲဒါဟာ သမုစ္ဆေဒဝိရတီ၏ အစွမ်းအားဖြင့် မကောင်းမှုမှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်းကိစ္စ လုံးဝပြီးစီးသွားတာပါပဲ။

အဲဒီ ဝိရတီသုံးပါးအရ ကြဉ်ရှောင်တာဟာ အကုသိုလ် လမ်းဆိုးတွေကို ကုသိုလ်လမ်းကောင်းဖြင့် ရှောင်လွှဲလိုက်တာပါပဲ၊ ယခုပြောနေတဲ့ အဒိန္နာဒါနအရာ မှာဆိုရင်တော့ ခိုးယူမှုလမ်းဆိုးကို မခိုးမှုဆိုတဲ့ လမ်းကောင်းဖြင့် ရှောင်လွှဲလိုက်တာပါပဲ၊ ဒါကြောင့် ခိုးယူမှုကို မခိုးယူမှုဖြင့် ရှောင်လွှဲမည်-လို့လဲ အဓိဋ္ဌာန်ပြုပြီး ကျင့်ရမယ်။

ဓနိစ္စနှင့် အထင်အတန်းတတ်စည်

အကုသိုလ်ဆိုတာ ယုတ်ညံ့တဲ့ အောက်တန်းစားဘဝ အခြေအနေမျိုးကို ရောက်စေတတ်တယ်၊ ကုသိုလ်ကတော့ မြင့်မြတ်တဲ့ အထက်တန်းစားဘဝ အခြေ အနေမျိုးကို ရောက်စေတတ်တယ်၊ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက အဒိန္နဒါနဝေရမဏီ- ခိုးမှုမှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်းသည်၊ ဥပရိဘာဂါယ-အထက်အဖို့ အလိုငှာ၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏လို့ ဟောထားပါတယ်။

လောကမှာ တရားမစောင့်တဲ့ လူတွေက အခွင့်ရရင် ရသည့်အားလျော်စွာ သူတစ်ပါးဥစ္စာကို လုယက်ခိုးယူပြီး ကြီးပွားအောင် လုပ်တတ်ကြတယ်၊ အဆင့်အတန်း

တက်ကြတဲ့ သဘောပါပဲ။ အဲဒီလို သူများတွေ လုယက်ခိုးယူပြီး မတရားသဖြင့် အဆင့်အတန်းတက်နေကြတဲ့ နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ ခိုးယူမှုမှ ကြဉ်ရှောင်ပြီး အဆင့်အတန်းတက်မယ်လို့ ဒီလိုလဲ အဓိဋ္ဌာန်ပြုပြီး ကျင့်ကြရမယ်။

မိုးမူနှင့်ငြိမ်းစေမည်

ဟိုနိဗ္ဗာနဝါရကျတော့ မြတ်စွာဘုရားက အဒိန္နဒါနာ ဝေရမဏီ-ခိုးယူမှုမှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်းသည်။ ဟိုနိဗ္ဗာနာယ-ခိုးယူမှု ကိလေသာမီးကို အပြီးတိုင် ငြိမ်းစေခြင်းငှာ၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏လို့ ဒီလိုလဲ ဟောထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် ခိုးယူမှု ကိလေသာမီးကို မိုးမူနှင့် ငြိမ်းသတ်မည်လို့ ဒီလိုလဲ အဓိဋ္ဌာန်ပြုပြီး ကျင့်ကြရမယ်။ ငါးဝါရလုံး စုံသွားပြီ။ အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြစို့။

(၃) အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်

“သူများတွေက ခိုးယူကြမည်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ ခိုးယူမှုကင်းစေမည်။ ကိလေသာပါးစေတဲ့ အကျင့်ကိုကျင့်မည်။ ဒီလိုစိတ်မျိုးကို ဖြစ်စေမည်။ ခိုးယူမှုကို မိုးမူနှင့် ရှောင်လွှဲမည်။ မိုးမူနှင့် အဆင့်အတန်း တက်မည်။ ခိုးယူမှု ကိလေသာမီးကို မိုးမူနှင့် ငြိမ်းသတ်မည်။”

အဲဒီအဓိဋ္ဌာန်အတိုင်း ဆောက်တည်ပြီး ကျင့်ကြရမယ်။ ဒီနေရာမှာတို့ ဒကာ ဒကာမတွေကတော့ ဒီအဒိန္နဒါနသိက္ခာပုဒ်ကို ဆောက်တည်ပြီး ကျင့်လာကြတာ ကြပါပြီ။ ဒီတော့ ငါတို့ဆောက်တည်ပြီး ကျင့်လာကြတာဟာ မြတ်စွာဘုရား၏ သြဝါဒတော်ဖြစ်တဲ့ ဒီသလ္လေသသုတ်နှင့် ညီညွတ်နေတာပါလားလို့ နှလုံးသွင်းပြီးတော့ ပြည့်စုံသည်ထက် ပြည့်စုံအောင် စင်ကြယ်သည်ထက် စင်ကြယ်အောင် စောင့်ရှောက် သွားကြဖို့ပါပဲ။ ဒီလို ခိုးမှုက ကြဉ်ရှောင်တော့ ဘယ်လိုအကျိုးရှိသလဲ။ ခိုးမှုကို ကျူးလွန်တော့ ဘယ်လိုအပြစ်ရှိပါသလဲ ဆိုလိုရှိရင် အင်္ဂုတ္တရပါဠိတော်မှာ မြတ်စွာ ဘုရားက ဒီလိုဟောထားပါတယ်။

အပြစ်နှင့်အတို:

အဒိန္နဒါနံ ဘိက္ခဝေ အသေဝိတံ ဘာဝိတံ ဗဟုလိကတံ နိရယသံဝတ္တနိကံ တိရုစ္ဆာနယောနိသံဝတ္တနိကံ ပေတ္တိဝိသယ သံဝတ္တနိကံ ယော သဗ္ဗလဟုသော အဒိန္နဒါနဿ ဝိပါကော မနဿဘူတဿဘောဂဗျသနသံဝတ္တနိကော ဟောတိ၊
(အံ ၃၊ ၇၇)

(၁၂၄)

သလ္လေသသုတ် တရားတော်ကြီး

ဘိက္ခဝေ-ရံစိန်းတို့၊ အဒိန္နဒါနံ-လုယက်ခိုးယူခြင်းသည်၊ အာသေဝိတံ ဘာဝိတံ ဗဟုလိကတံ-မှီဝဲပွားများ အကြိမ်များစွာ ပြုအပ်သည် ရှိသော်၊ နိရယသံ ဝတ္တနိက-ငရဲ၌ဖြစ်တတ်လေ၏၊ တိရစ္ဆာန်ယောနိသံဝတ္တနိကံ-တိရစ္ဆာန်မျိုး၌ ဖြစ်စေ တတ်၏၊ ပေတ္တိဘိဿယသံဝတ္တနိကံ-ပြိတ္တာဘုံ၌ ဖြစ်စေတတ်၏၊ ယော သဗ္ဗလဟုသော အဒိန္နဒါနဿ ဝိပါကော-ခိုးမှုကံ၏ အပေါ်ဆုံး အညံ့ဆုံးဖြစ်သော အကြင်အကျိုး သည်ရှိ၏၊ သော-ထိုအညံ့ဆုံးအကျိုးသည်၊ မနဿဘူတဿ-လူလောက၌ လူဖြစ်နေ စဉ်၊ ဘောဂဗျသနသံဝတ္တနိကော-စီးပွားဥစ္စာ ပျက်စီးခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏-လို့ ဟောထားပါတယ်။

သုတစ်ပါးဥစ္စာကို လုယက်ခိုးယူတဲ့သူဟာ ငရဲဘုံသို့ ကျတတ်တယ်၊ နွား ကျွဲ မြင်းစသော တိရစ္ဆာန်လဲ ဖြစ်တတ်တယ်၊ မြန်မာပြည်မှာပဲ မြို့တစ်မြို့က လူကြီး တစ်ယောက်ဟာ အကြွေးပေးထားတဲ့ ငွေ ၄၀-ကို ရပြီးသား ဖြစ်ပါလျက်နဲ့ မရ သေးဘူးလို့ အတင်းငြင်းပြီးတော့ တစ်ဖန်ထပ်ပြီး ကြွေးအဆပ်ခိုင်းသတဲ့၊ အကြွေးဆပ် ပြီးသာဖြစ်လို့ရှိရင် သင့်အိမ်မှာ ငါ ကျွဲဖြစ်ပါစေလိုလဲ ကျိန်ဆိုသတဲ့၊ အဲဒီတော့ ကြွေးယူသုံးတဲ့ ဆင်းရဲသားက ငွေ ၄၀-နောက်ထပ်ပေးလိုက် ရပါရောတဲ့၊ အဲဒီက နောက် ကျွဲဖြစ်ပါစေလို ကျိန်ဆိုပြီး အကြွေးတောင်းတဲ့ လူကြီးဟာ သေသွားတဲ့အခါ အကြွေး ၂-ခါဆပ်ရတဲ့ ဆင်းရဲသားအိမ်မှာ ကျွဲကလေး ဖြစ်နေရှာပါသတဲ့၊ အဲဒါ ဘယ်လိုနည်းနဲ့ သိရသလဲဆိုရင် အဲဒီလူကြီးရဲ့ သမီးတွေက ခေါ်နေကျအမည်နဲ့ ခေါ်လိုက်ရင် အဲဒီကျွဲကလေးက လာသတဲ့၊ ဒါကြောင့် ဟုတ်လောက်တယ်လို့ အများက ယုံကြည်ယူဆကြတယ်၊ အဲဒါဟာ ခိုးမှုကြောင့် တိရစ္ဆာန် ဖြစ်တတ်တယ် ဆိုရာမှာ ပစ္စုပ္ပန်ဝတ္ထုလို့ ဆိုသင့်ပါတယ်၊ နောက်ပြီး လုယက်ခိုးယူသူမှာ အတော်တော် အပြတ်ပြတ်နဲ့ အလွန်ဆင်းရဲတဲ့ ပြိတ္တာလဲ ဖြစ်တတ်တယ်၊ ကုသိုလ်ကံက ထောက်ပံ့လို့ လူဖြစ်လာတဲ့အခါမှာလဲ ရှာဖွေစုဆောင်းတဲ့ စီးပွားဥစ္စာတွေ အကြီးအကျယ် ပျက်စီး တတ်ပါတယ်တဲ့၊ အဲဒီ ပါဠိတော်ကို ဒီမှာ အကျဉ်းချုပ်ဆောင်ပုဒ် စီတားတယ်၊ ခိုးလုသူမှာ-ပါယ်လားကာ၊ ဥစ္စာပျက်ဆုံးပါး-တဲ့၊ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

“ခိုးလုသူမှာ၊ ပါယ်လားကာ ဥစ္စာ ပျက် ဆုံးပါး။” (ဆို)

သုတစ်ပါးဥစ္စာကို ခိုးယူတဲ့သူ လုယူတဲ့သူဟာ ငရဲ တိရစ္ဆာန် ပြိတ္တာဆိုတဲ့ အပါယ်ဘုံတွေ ကျရောက်တတ်တယ်၊ အဲဒီအပါယ်ဘဝမှ လွတ်လာတောင် လူဖြစ်တဲ့ အခါ စီးပွားဥစ္စာတွေ ပျက်စီးဆုံးပါးခြင်း ဘေးဆိုးနဲ့ တွေ့ကြုံရတတ်တယ်လို့ ဆိုလို ပါတယ်၊ ခိုးယူမှုမှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်း၏ အကျိုးကံတော့ အဲဒီမကောင်းကျိုးမှ ပြောင်းပြန်

အပြစ်နှင့်အကျိုး

(၁၅)

လှန်ပြီး ယူရုံပါပဲ၊ နတ်ပြည်လောကသို့ ရောက်တတ်တယ်၊ လူ့ဘဝရောက်လာပြန်လဲ ပစ္စည်းဥစ္စာ ပြည့်စုံတတ်တယ်၊ မပျက်မစီး ခိုင်မြဲတတ်တယ်-လို့ ယူရုံပါပဲ၊ အဲဒါက ပါဠိတော်မှာ ဟောထားတဲ့ အပြစ်နှင့်အကျိုးပါ၊ ဒုဒ္ဒကပါဠိအဋ္ဌကထာ ဣတိဂုတိအဋ္ဌကထာများမှတော့ ခိုးယူမှုမှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်း၏ အကျိုးတွေကို ၁၁-ပါးအထိ ဖော်ပြထားပါတယ်၊ ဒီမှာတော့ မှတ်ရလွယ်အောင်လို့ အကျဉ်းချုံးပြီး ဆောင် ၂-၃ တည်းစီထားပါတယ်။

“ဥစ္စာပေါသည၊ ရ၊ ခိုင်တည်၊ ကင်းပြီ ရန်သူငါး။

ကြီးကဲဖြစ်ရ၊ အေးချမ်းစွာ၊ အဒိန္နရောင်ကျိုးများ၊” တဲ့။

အဲဒီမှာ မဟာဒူကတ-အရ ဥစ္စာပေါသည့်ဆိုတဲ့ အကျိုးထဲမှာ ပဟူတဓန ဓညတာ-များသော ဥစ္စာစပါးရှိခြင်းဆိုတဲ့ အကျိုးလဲပါဝင်တယ်၊ အနန္တဘောဂတာ-အပိုင်းအခြား အကန့်အသတ်မရှိတဲ့ အသုံးအဆောင်များရှိခြင်းဆိုတဲ့ အကျိုးလဲ ပါဝင်တယ်၊ နတ္ထိကဘာဝဿအဇာနတ-မရှိဆိုတာကို မသိရခြင်းဆိုတဲ့ အကျိုးလဲ ပါဝင်တယ်၊ ဒါကအကျိုးလေးပါး၊ ရ၊ ခိုင်တည်ဆိုရာမှာ ရတာကအကျိုးတစ်ခု၊ ခိုင်မြဲတည်တံ့တာက အကျိုးတစ်ခု ရတယ်ဆိုတဲ့အကျိုးထဲမှာ အနန္တဘောဂုပ္ပတ္တိဟာ-မဖြစ်သေးတဲ့ စီးပွားဥစ္စာဖြစ်ပေါ်ခြင်းဆိုတာလဲ ပါဝင်တယ်၊ ဒီပွဲပဋိလာဘိတာ-အလိုရှိတဲ့ စီးပွားဥစ္စာ အသုံးအဆောင်ကို လျင်မြန်စွာ ရရှိခြင်း ဆိုတာလဲပါဝင်တယ်၊ အဲဒါကအကျိုး ၂-ပါး၊ ခိုင်တည်ဆိုတဲ့ အကျိုးကတော့၊ ဥပုန္နဘောဂထာဝရတာ-ဖြစ်ပြီးသော စီးပွားဥစ္စာ၏ ခိုင်မြဲခြင်းဆိုတဲ့ စကားအရပါပဲ၊ ကင်းပြီ ရန်သူငါး ဆိုတာကတော့ ရန်သူမျိုးငါးပါးကင်းတယ်-လို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ အဲဒီအကျိုးထဲမှာ ရာဇဓဇာရဒကဂ္ဂိအပ္ပိယဒါယာဒေဟိ အသာဓာရဏဘောဂတာ-မင်း၊ ခိုးသူ၊ ရေးမီး၊ မလိုမုန်းထားတဲ့ အမွေခံတို့နှင့် မစပ်ဆိုင်တဲ့ ဥစ္စာရှိခြင်း ဆိုတဲ့ အကျိုးလဲ ပါဝင်တယ်၊ အဲဒီမှာ မင်းဆိုတာ တရားစောင့်တဲ့မင်း တရားမစောင့်တဲ့ မင်းလို့ ဒီလို ၂-မျိုးရှိတယ်၊ တရားစောင့်တဲ့မင်းကြောင့်တော့ စီးပွားဥစ္စာ မပျက် တတ်ဘူး၊ စီးပွားဥစ္စာဖြစ်ဖို့ တိုးတက်ဖို့သာရှိပါတယ်၊ ဒါကြောင့် တရားမစောင့်တဲ့ မင်းကိုသာ မင်းဘေးလို့ဆိုလိုပါတယ်၊ အဲဒီလို တရားမစောင့်တဲ့ မင်းကြောင့်လဲ စီးပွားဥစ္စာ မပျက်နိုင်ဘူးတဲ့၊ အဲဒီလိုမင်းမျိုးနဲ့မတွေ့လို့ဖြစ်စေ၊ တွေ့ရသော်လဲ တစ်နည်းနည်းဖြင့် ဖြစ်စေ အဲဒီမင်းဘေး ကလွတ်ကင်းတတ်ပါတယ်တဲ့၊ စောရခိုးသူဆိုရာမှာလဲ သူခိုးကားပြန် မတွေ့ရလို့ဖြစ်စေ၊ တွေ့ရသော်လဲ တစ်နည်းနည်းဖြင့်ဖြစ်စေ အဲဒီလို ခိုးသူဘေးလဲ လွတ်တတ်တယ်၊ ဥဒက-ရေဘေး ဆိုတာကတော့ ရေလွှမ်းမိုးတတ်တဲ့ အရပ်မှာ

(၁၂၆)

သလ္လောသသုတ် တရားတော်ကြီး

ဆိုရင် လွတ်ဖို့ခက်ပါ တယ်၊ ဒါကြောင့် မိမိပစ္စည်းထားတဲ့နေရာက မြင်နေလို့ဖြစ်စေ၊ ရေကာတာစသည် အခြားတစ်နည်းနည်းဖြင့်ဖြစ်စေ အဲဒီလိုရေသားမှ လွတ်ကင်းတတ် တယ်လို့ယူရမှာပဲ၊ မီးသားဆိုတာကတော့ ကံကောင်းတဲ့သူမှာ သီသီကလေးနဲ့ ကပ်ပြီး တော့လဲ လွတ်တတ်ပါတယ်၊ တချို့မှာ သားဆိုး အမွေခံဆိုးတွေကို အမွေ မပေးချင်ဘဲနဲ့ ခွဲပေးရလို့ စီးပွားဥစ္စာ ဆုံးပါးတတ်တယ်၊ အဲဒီနှာဒါန်မှ ကြဉ်ရှောင် ရသူမှာတော့ အဲဒီလို အမွေခံ ဆိုးကြောင့်လဲ စီးပွားဥစ္စာပျက်စီးခြင်း မရှိပါဘူးတဲ့၊ ဒါကြောင့် ရန်သူမျိုးငါးပါးကင်းတယ် လို့ ဆိုထားပါတယ်၊ နောက်ပြီးတော့ ရန်သူမျိုး ငါးပါးကင်းတယ်ဆိုရင် အသာဓာရဏ ဓန-ပဋိလာဘိတာ သူတစ်ပါးနှင့် မစပ်ဆိုင်သော ဥစ္စာကို ရခြင်းဆိုတဲ့ အကျိုးလဲ ဝင်တော့တာပဲ၊ ဒါကြောင့် ကင်းပြီး ရန်သူငါးဆိုတဲ့ ပုဒ်က အကျိုး ၂-ပါး၊ အားလုံးပေါင်းလိုက် ဒီပထမအပိုဒ်မှာ အကျိုးတရား ၉- ပါး ပါဝင်တယ်၊ ကဲ-အဲဒီ ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

“ဥစ္စာပေါသည်၊ ရ၊ ခိုင်တည်၊ ကင်းပြီ ရန်သူငါး” (ဆို)

ဒုတိယအပိုဒ်မှာ လောကုတ္တမတာ-လောက၌ အကြီးအကဲ အမြင့် အမြတ် ဖြစ်ရခြင်း ဆိုတာကို ကြီးကဲဖြစ်ရလို့ စီထားပါတယ်၊ အကြီးအကဲဆိုတာ မင်းတို့ ဝန်ကြီးတို့ အမတ်ကြီးတို့ အရာရှိကြီးတို့ ဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်တွေပေါ့၊ ဒါကတော့ ထင်ရှား ပါတယ်၊ နောက်ပြီးတော့ သုသဝိဟာရိတာ-ချမ်းသာစွာ နေရခြင်းဆိုတာကို အေးချမ်းစွာ- လို့ စီထားပါတယ်၊ ဘေးရန်အန္တရာယ် အနှောင့်အယှက်မရှိဘဲ ကိုယ်စိတ်မဆင်းရဲ ရဘဲ အေးချမ်းစွာ နေရတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ ဒီအကျိုးကလဲ အလွန်အရေးကြီး ပါတယ်၊ ဒီဒုတိယပိုဒ်ကတော့ ဒီအကျိုး ၂-ပါးပါပဲ၊ ပထမပိုဒ်က အကျိုး ၉- ပါးနှင့် ပေါင်းလိုက်ရင် အဋ္ဌကထာမှာ ပြဆိုထားတဲ့အကျိုး ၁၁-ပါး ဖြစ်ပါတယ်၊ အကျဉ်းချုပ်ဆိုရင်တော့ ၁။ ဥစ္စာပေါခြင်း၊ ၂။ စီးပွားဥစ္စာကိုရခြင်း၊ ၃။ စီးပွားဥစ္စာမပျက် ဘဲ ခိုင်မြဲ တည်တံ့ခြင်း၊ ၄။ ရန်သူမျိုးငါးပါးကင်းခြင်း၊ ၅။ အကြီးအကဲဖြစ်ရခြင်း၊ ၆။ အေးချမ်းစွာနေရခြင်းဆိုတဲ့ ဒီအကျိုး ၆-ပါးပါပဲ၊ အဲဒီအကျိုးတွေဟာ အဲဒီနှာ ဒါန်မှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်း၏ အကျိုးတွေ ဖြစ်တယ်၊ ဒါကြောင့် “ကြီးကဲဖြစ်ရ၊ အေးချမ်းစွာ၊ အဲဒီနှာ ရှောင်ကျိုးများ”လို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

“ကြီးကဲဖြစ်ရ၊ အေးချမ်းစွာ၊ အဲဒီနှာ ရှောင်ကျိုးများ” (ဆို)

အဲဒါတွေဟာ ခိုးယူမှုမှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်းရဲ့ အကျိုးတွေပဲ၊ ခိုးယူမှုရဲ့ အပြစ် တွေကိုတော့ ပြောင်းပြန်လှန်ပြီး ယူရုံပါပဲ။ ၁။ ပစ္စည်းဥစ္စာမရှိဘဲ မွဲပြာကျနေခြင်း၊ ၂။ ဘယ်လိုပင်အားထုတ်၍ ရှာသော်လဲ အလိုရှိတဲ့ စီးပွားဥစ္စာ အသုံးအဆောင်များ

ကို မရဘဲ ငတ်ငတ်ပြတ်ပြတ် ဖြစ်နေခြင်း၊ ၃။ ရထားတဲ့ စီးပွားဥစ္စာတွေ ပျက်စီးသွားခြင်း၊ ၄။ မင်း ခိုးသူ စသော ရန်သူမျိုးငါးပါးကြောင့် ပျက်စီးရခြင်း၊ ၅။ အောက်ကျ နောက်ကျ လူရာမဝင်ခြင်း၊ ၆။ ဆင်းရဲပင်ပန်းစွာ အသက်မွေး နေထိုင်ရခြင်းဆိုတာတွေဟာ ခိုးယူလုယက်မှုရဲ့ မကောင်းကျိုး အပြစ်တွေပဲလို့ ယူရမယ်။

အဆင်အတန်း တတ်ရအောင်

ဒီတော့ လူတိုင်းလူတိုင်း အောက်တန်းမကျချင်ရင် ကြီးပွားချမ်းသာချင်ရင် ခိုးမှုမှ ကြဉ်ရှောင်သင့်ပါတယ်။ ခိုးယူမှုမှ ကြဉ်ရှောင်တဲ့အကျင့်နဲ့ အဆင်အတန်း တိုးတက်အောင် ကြီးပွားချမ်းသာအောင် အားထုတ်သင့်ပါတယ်။ ဒါသာမဟုတ်သေးဘူး။ ဒီသလ္လေဒသုတ်မှာ ဟောထားတဲ့ ညှဉ်းဆဲခြင်း၊ သတ်ဖြတ်ခြင်း အစရှိတဲ့ ကြွင်းသော အကုသိုလ် ၄၃-ပါးကိုလဲ ပယ်ပြီးတော့ အဆင်အတန်းတက်အောင် ကြီးပွားချမ်းသာအောင် အားထုတ်သင့်တယ်။ သီလနှင့်ဆိုင်တဲ့ အကုသိုလ်ဆိုရင် ဆောက်တည်ပြီးတော့ သမာဒါန ဝိရတိဖြင့် ပယ်ရမယ်။ ဝိပဿနာအလုပ်ကို အားထုတ်ပြီး သမုဒ္ဓေဒဝိရတိဖြင့် ပယ်နိုင်အောင်လဲ ကြိုးစားရမယ်။ သီလနှင့်မဆိုင်တဲ့ အကုသိုလ်တွေကိုတော့ ယောနိသော မနသိကာရဖြင့်လဲ သင့်လျော်စွာ နှလုံးသွင်း ဆင်ခြင်ပြီးတော့လဲ ပယ်ရမယ်။ နောက်ဆုံး အရိယမဂ်ဉာဏ်ဖြင့်လဲ ပယ်ရမယ်။ အဲဒီအကုသိုလ် ၄၄-ပါးထဲက တချို့အကုသိုလ်တွေကို သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့် အကြွင်းမဲ့ပယ်နိုင်တယ်။ တချို့ကိုတော့ အနာဂါမိမဂ်ဖြင့် အကြွင်းမဲ့ ပယ်နိုင်တယ်။ တချို့ကိုတော့ အရဟတ္တမဂ်နဲ့မှ အကြွင်းမဲ့ ပယ်နိုင်တယ်။ အဲဒီရောက်အောင် အားထုတ်ရမှာ။

ကိလေသာကိန်းပုံနှင့်ငြိမ်းပုံ

ယခုဒီသာသနာရိပ်သာမှာ အားထုတ်နေကြရတာဟာ အဲဒီမဂ်ဖိုလ်တရားတွေ ရောက်အောင်လို့ အားထုတ်နေကြရတာပဲ။ မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း နံတိုင်း စားသိတိုင်း တွေ့ထိတိုင်း ကွေးတိုင်း ဆန့်တိုင်း လှုပ်ရှားတိုင်း စိတ်ကူးစဉ်းစားကြံစည်တိုင်း ရှုမှတ်ပြီး သိနေကြရတာဟာ အဲဒီအကုသိုလ် ကိလေသာတွေကို ပယ်နိုင်အောင်လို့ ရှုမှတ်နေကြရတာပဲ။ မရှုမှတ်ဘဲနေရင် မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း အကုသိုလ်ကိလေသာတွေက ဖြစ်နိုင်တယ်။ မြင်ဆဲ ကြားဆဲ စသည်မှာ မဖြစ်တောင်မှ နောင်ပြန်လည်စဉ်းစားမိတဲ့အခါ အဲဒီအကုသိုလ် ကိလေသာတွေက ဖြစ်နိုင်သေးတာပဲ။ အဲဒီလို ဖြစ်နိုင်တာကို အနုသယကိလေသာကိန်းတယ်လို့ ဆိုရတယ်။ အဲဒီလို ကိန်းပြီးဖြစ်နိုင်တဲ့အတွက် အဲဒီမြင်ခဲ့တာ ကြားခဲ့တာ စသည်ကို ပြန်လည်စဉ်းစားပြီးတော့ ညှဉ်းဆဲလိုတဲစိတ် သတ်လိုတဲစိတ် ခိုးလိုတဲစိတ် စသည်တွေ ဖြစ်လာနိုင်တယ်။

(၁၂၈)

သလ္လောသသုတ် တရားတော်ကြီး

အဲဒီစိတ်တွေက အားကောင်းလာတဲ့အခါမှာ ညှဉ်းဆဲ သတ်မှု ခိုးမှု စသည်တွေ ဖြစ်သွားတာပဲ။

မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း စသည်မှာ မပြတ်ရှုမှတ်နေရင်တော့ သမာဓိဉာဏ်ရင် တဲ့အခါမှာ မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း ရုပ်နာမ် ၂-ပါးမျှကိုသာ တွေ့ရတယ်။ သမာဓိ ဖြစ်ပျက်နေတာကိုသာ တွေ့ရတယ်။ အဲဒီတော့ ဖြစ်ပေါ်ပြီး ပျောက်ပျက်သွားလို့ မမြဲဘူးလို့လဲ သိရတယ်။ ဖြစ်လိုက် ပျက်လိုက်နဲ့ ဆင်းရဲချည်းပဲလို့လဲ သိရတယ်။ သူ့သဘောအတိုင်း ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ သဘောတရားမျှပဲလို့ သိရတယ်။ အဲဒီလို သိရတဲ့ အတွက် အဲဒီ မြင်မှု ကြားမှု စသည်တွေနှင့်စပ်ပြီး လောဘလဲ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ အဲဒီလို အကုသိုလ်တရားတွေ အကုန်ငြိမ်းတယ်။ အဲဒါဟာ မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း တစ်မှတ် တစ်မှတ် တစ်ခါ တစ်ခါ ဒါကြောင့် တဒင်္ဂပဟာန်ဖြင့် ငြိမ်းတယ်လို့ ဆိုရတယ်။

အဲဒီလို ဝိပဿနာက မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း တဒင်္ဂပဟာန်ဖြင့် ငြိမ်းစေပြီး တော့ အဲဒီဝိပဿနာ ရင်သန်ပြည့်စုံတဲ့အခါမှာ အရိယမဂ်သို့ ရောက်စေတယ်။ ရှေးဦးစွာ သောတာပတ္တိမဂ်ရောက်ရင် ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာနှင့်တကွ သတ်မှု ခိုးမှု အစရှိတဲ့ အပါယ်လားကြောင်း ဒုစရိုက်အကုသိုလ်တွေ အကုန်လုံးငြိမ်းတယ်။ အဲဒီကနောက် သကဒါဂါမိမဂ်ရောက်တဲ့အခါ ကြမ်းတဲ့ ကာမရာဂ ပျာပါဒနှင့် စပ်ဆိုင်တဲ့ အကုသိုလ် တွေ အကုန်ငြိမ်းတယ်။ အဲဒီကနောက် အနာဂါမိမဂ်ရောက်တဲ့အခါ သိမ်မွေ့တဲ့ ကာမရာဂ ပျာပါဒနှင့် စပ်ဆိုင်တဲ့ အကုသိုလ်တွေ အကုန်ငြိမ်းတယ်။ နောက်ဆုံး အရဟတ္တမဂ် ရောက်တဲ့အခါကျတော့၊ ဘဝရာဂ မာန အဝိဇ္ဇာနှင့် စပ်ဆိုင်တဲ့ အကုသိုလ်တွေ အကုန်ငြိမ်းတယ်။ အဲဒီလို ငြိမ်းအောင်လို့ မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း၊ နံတိုင်း စားသိတိုင်း တွေ့ထိတိုင်း ကွေးတိုင်း ဆန့်တိုင်း လှုပ်ရှားတိုင်း ဖောင်းတိုင်း ပိန်တိုင်း စိတ်ကူးစဉ်းစားကြသိတိုင်း ရှုမှတ်နေကြရတာပဲ။ အဲဒါဟာ ဒီသလ္လောသသုတ်နှင့် အညီ ကျင့်နေကြတာပါပဲ။

ရှုမှတ်တာလဲ သလ္လောသအကျဉ်းပဲ

တချို့က သလ္လောသသုတ်နှင့် ရှုမှတ်တာ ဘာဆိုင်သလဲ မေးချင်ကောင်း မေးချင်ကြလိမ့်မယ်။ နားမလည်ရင်တော့ မဆိုင်ပေဘူး။ နားလည်ရင်တော့ ဆိုင်ပါ တယ်။ အံကျကိုက်နေပါတယ်။ မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း သလ္လောသအကျဉ်းကို အမြင်အမြတ် ဆုံး ကျင့်နေသည် မည်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ရှုမှတ်ခြင်း မရှိတဲ့ သူတစ်ပါးတွေက မြင်မှု ကြားမှု စသည်နှင့်စပ်ပြီး ညှဉ်းဆဲခြင်း သတ်ခြင်း ခိုးယူခြင်း စသည်ကို

ပြုလုပ်ကြမည့်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း စသည်မှာ မပြတ် ရှုမှတ်ပြီးတော့ ညှဉ်းဆဲမှုအစရှိတဲ့ အဲဒီအကုသိုလ်တွေကို ကင်းဝေးမည်လို့ ဒီလိုလဲ အဓိဋ္ဌာန်ပြုပြီး ရှုမှတ်ကျင့်သုံးနိုင်ပါတယ်။

ရူမှတ်ရင် အဆင့်အတန်းတက်တယ်

မရူမှတ်ဘဲနေရင် ဖြစ်နိုင်တဲ့ အကုသိုလ်တွေကို လက်ခံနေရာ ရောက်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ညှဉ်းဆဲမှု သတ်မှု ခိုးမှုစသော လမ်းဆိုးကို သွားနေရလဲ ရောက်ပါတယ်။ ရှုမှတ်နေရင်တော့ အဲဒီလမ်းဆိုးကို ရှောင်လွှဲပြီး ဖြစ်နေပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း အဆင့်အတန်းလဲ တက်နေပါတယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုရင် မူလက မြင်ဆဲ ကြားဆဲစသည်မှာ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်တွေကို ဘာမျှမသိသေးတဲ့ အန္တပုထုဇဉ်အဆင့်မှာ ရှိနေပါတယ်။ ရှုမှတ်လိုက်တဲ့အခါကျတော့ မဖြစ်ဖူးသေးတဲ့ စိတ်တည်ကြည်မှု သမာဓိလဲ ဖြစ်လာတယ်။ မဖြစ်ဖူးသေးတဲ့ ကိုယ်တိုင်တွေ့ အသိဉာဏ် တွေလဲ ဖြစ်လာတယ်။ မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း သိစရာရုပ်နဲ့ သိတဲ့နာမ်တရား ဒီ ၂-မျိုးသာ ရှိတယ်လို့လဲ သိလာတယ်။ အဲဒါဟာ ပထမဆုံးအဆင့်ပဲ။ နောက်ပြီးတော့ အကြောင်းနဲ့အကျိုး ဒီ ၂-မျိုးသာ ရှိတယ်။ အဲဒါက ဒုတိယအဆင့်ပဲ။ နောက်ပြီးတော့ အဖြစ်အပျက် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘောတွေကိုလဲ လက်နဲ့ကိုင်ကြည့်ရသလို သေသေချာချာသိကဲ့ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် စသည်လဲ အဆင့်ဆင့် ဖြစ်လာတယ်။

အဲဒါဟာ အားထုတ်တဲ့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တွေ ကိုယ်တိုင်ထုတ်ဖော်ပြီး ဝန်ခံ ကြတဲ့ သိပုံတွေပါပဲ။ အထူးအသိရှင်းတဲ့ အမျိုးသားယောဂီတွေကလဲ ပြောကြတယ်။ အမျိုးသမီးယောဂီတွေကလဲ ပြောကြတယ်။ ဒီကနေ့ နံနက်ကပဲ ဒုလ္လဘတစ်ပါးက ပြောသွားသေးတယ်။ သူဟာ အစက တရားသဘောကို ဘာမျှမသိဘူးတဲ့ ယခုမှ တရားသဘောတွေကို သိပြီးတော့ သာသနာကို ကြည်ညိုတတ်ပါတယ်တဲ့။ ဟုတ်တယ်။ တရားအားမထုတ်ရသေးရင် တရားအကြောင်း သာသနာအကြောင်းကို ကောင်းကောင်းမသိသေးဘူး။ မိရိုးဖလာအနေနဲ့သာ ယုံကြည်နေရတာ။ ဆရာသမား တွေက ဟောပြောပေမယ့်လို့ တယ်မထူးဘူးလို့ အောက်မေ့ပြီး စိတ်မဝင်စားဘဲ ရှိနေတတ်တယ်။ ကိုယ်တိုင်ရှုမှတ် အားထုတ်ကြည့်တော့မှ ရှေးကမသိဖူးသေးတာ တွေကို သိလာတယ်။ ဒုတင်က ပြောခဲ့ တဲ့အတိုင်း ရုပ်နာမ်အဖြစ်အပျက် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောတွေကို သိလာတယ်။ အဲဒါဟာ အဆင့်အတန်းတွေ တက်လာတာပဲ။

(၁၃၀)

သလ္လောသသုတ် တရားတော်ကြီး

တချို့က ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တွေ သိပုံကို ဘုန်းကြီးက ထုတ်ဖော်ပြောပြနေပေမယ်လို့ မနာတတ်ကြဘူး၊ နားမလည်ကြဘူး၊ ဘာတွေပြောနေမှန်း မသိကြဘူး၊ ဘာမှမမှတ်နိုင်ကြဘူးတဲ့၊ ဟုတ်မှာပဲ၊ သူတို့ကိုယ်တိုင် မှတ်သိထားတဲ့ အခံက မရှိတော့ နားမလည်ကြပေဘူး၊ မမှတ်မိဘဲလဲ ရှိကြပေလိမ့်မယ်၊ မမှတ်မိကြတဲ့အတွက် ဘုန်းကြီးဟောတဲ့တရားကို ဘာမှမကောင်းဘူးလို့တောင် ပြောသွားကြသေးသတဲ့၊ အင်း - ပြောကြပေမှာပဲ၊ ဘုန်းကြီးက သူတို့နားလည်နိုင်မည့် တရားကိုမှ မဟောဘဲ ဟာကိုး၊ ဒါပေမယ့် တရားအားထုတ်ထားတဲ့ ယောဂီတွေကတော့ ဘုန်းကြီးဟောတာကို နားလည်ကြပါတယ်၊ သူတို့ကတော့ ဒီလိုတရားမျိုးကိုမှ နာချင်တယ်၊ ဒီပြင် တရားတွေကို နာရရင် သူတို့မှာ အားမရဘဲလဲ ရှိနေတတ်တယ်၊ စာပေကျမ်းဂန်နဲ့ ဥပမာ ဥပမေယျတွေနဲ့ အကျယ်တဝင့် ဖွဲ့ဖွဲ့နွဲ့နွဲ့ဟောတဲ့ တရားပေမယ်လို့ လုပ်ငန်းစဉ်မပါရင် ကျတယ်လို့ သူတို့က ပြောတတ်ကြတယ်၊ ဘာကြောင့် ဒီလိုပြောသလဲဆိုရင် ဒေသနာ နည်းအရဆိုတော့ ရုပ်နာမ်မျှရှိတယ် ဆိုတာကိုတောင် အသေးစိတ် အကျယ်ဝေဖန်ပြီး ဟောနေရတယ်၊ အနိစ္စအကြောင်းကို ပြောရင်လဲ ဥပမာတွေနဲ့ အကျယ်ဝေဖန်ပြီး ပြောနေရတယ်၊ ရှုမှတ်တဲ့ ယောဂီမှာတော့ တစ်ချက်မှတ် တစ်ချက်မှတ်အတွင်းမှာပဲ ရုပ်နဲ့နာမ်ကိုလဲ ခွဲခြားပြီးသိတယ်၊ ရှုမှတ်နေဆဲမှာပဲ ဧပျာက်ပျောက်သွားလို့ မမြဲဘူး ဆိုတာကိုလဲ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိရတယ်၊ အဲဒါဟာ တစ်ကြိမ်တစ်ခါမျှ မဟုတ်ဘူး၊ မှတ်ချက်တိုင်း မှတ်ချက်တိုင်းမှာ သိသိသွားတဲ့ ဒီလို ကိုယ်ထဲက တကယ်ဖြစ်ပျက် နေတဲ့ ရုပ်နာမ်တွေကို အသေးစိတ်ပြီး သိနေကြတဲ့အတွက် ယောဂီတွေက လုပ်ငန်းစဉ်မပါတဲ့ တရားကို ကျတယ်လို့ပြောကြတာပါပဲ၊ အဲဒီလိုရှုမှတ်ပြီး ကိုယ်တွေ့သိထားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကတော့ ဘုန်းကြီးတို့ ဟောတဲ့တရားကို သူတို့ကိုယ်တွေ့နဲ့ တိုက်ဆိုင်ပြီး သဘောကျကြပါတယ်၊ အဲဒါဟာ အဆင်အတန်း တက်လာတာပဲ။

မရူမမှတ်ရသေးခင်ကတော့ သူတို့လဲ သူများလိုပဲ ဘာမှမသိကြသေးဘူး၊ ရှုမှတ်လိုက်တော့ ရုပ်နာမ်သဘောတရားတွေ အဖြစ်အပျက် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောတရားတွေကို သိပြီး ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်' အစရှိတဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ် အဆင့် အတန်းကို ရောက်လာတယ်၊ အဲဒီဝိပဿနာဉာဏ်တွေထဲက ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ဆိုတာ အင်မတန် ထူးခြားပါတယ်၊ အမှတ်သတိကလဲ လျင်မြန်တယ်၊ အသိဉာဏ်ကလဲ အလွန်ထက်မြက်တယ်၊ မမှတ်နိုင်တာ မသိနိုင်တာ မရှိတော့ဘူးလို့တောင် ထင်ရတယ်၊ အရောင်အလင်းတွေကလဲ ပေါ်နေကြတယ်၊ ဝမ်းမြောက်တက်ကြွတဲ့ ဝီတိကလဲ အလွန်အကဲ ဖြစ်နေတယ်၊ စိတ်ကလဲ အလွန်ကြည်လင်ပြီး အလွန်ချမ်းသာနေတယ်၊

အဲဒီအခါမှာ ဘယ်လိုကောင်းမှန်း မသိအောင် ကောင်းနေတတ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီလိုချမ်းသာပြီး ကောင်းနေတာကို (အမာနုသီရတိ) သာမန်လူတို့ မတွေ့ဘူးတဲ့ ပျော်မွေ့ခြင်း ဖြစ်တယ်လို့ မြတ်စွာဘုရားက ချီးကျူးထားပေတာပဲ။ ဒါပေမယ့် အဲဒီအကောင်းတွေကိုလဲ ရှုမှတ်ပြီးပယ်သွားရတယ်။ အဲဒီလိုရှုမှတ်ပြီး ပယ်လိုက်တော့ ဘင်္ဂဉာဏ်ဆိုတဲ့ အဆင့်ကို ရောက်သွားတယ်။ အဲဒီဉာဏ်ကျတော့ မှတ်ရတဲ့ အာရုံရော မှတ်သိတဲ့စိတ်ရော မှတ်ရင်း မှတ်ရင်း ပျောက်သွားတာကိုချည်း တွေ့နေရတယ်။ လက် ခြေ ခေါင်း ကိုယ် အစရှိတဲ့ ပုံသဏ္ဌာန် အထည်ခြပ်ရယ်လို့ မတွေ့ရတော့ဘဲ တရိပ်ရိပ်နဲ့ ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုချည်း တွေ့နေရတယ်။ ဒါကြောင့် မမြဲဘူး- လို့ သိတဲ့ဉာဏ်ဟာ ပိုပြီးရှင်းလာတယ်။ ဒုက္ခ အနတ္တ အသိဉာဏ်တွေလဲ ပိုပြီးရှင်းလာတယ်။

အဲဒီကနောက် ဘယဉာဏ် အာဒိနဝဉာဏ် နိဗ္ဗိဒါဉာဏ် မုဉ္ဇိတုကမ္ပတာဉာဏ် ပဋိသင်္ခါဉာဏ်ဆိုတာတွေလဲ အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ပြီးတော့ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်ဆိုတဲ့ အလွန်သိမ်မွေ့တဲ့ဉာဏ်ကို ရောက်လာတယ်။ အဲဒီဉာဏ်ကတော့ အလွန်ကောင်းပါတယ်။ ရှုမှတ်စရာအာရုံကလဲ တစ်ခုပြီးတစ်ခု သူ့အလိုလို ပေါ်နေတယ်။ အမှတ်အသိကလဲ အထူးကြောင့်ကြမစိုက်ရဘဲ သူ့အလိုလို သိသိသွားနေတယ်။ တစ်နာရီ နှစ်နာရီ စသည်ကြာအောင်လဲ အရှိန်မပျက်ဘဲ သွားနေတယ်။ နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်မှုလဲ မရှိဘူး။ စိတ်ဆင်းရဲမှု ကိုယ်ဆင်းရဲမှုလဲ မရှိဘူး။ အင်မတန်ကို ကောင်းပါတယ်။ အဲဒါလဲ အဆင့်အတန်းတက်လာတာပါပဲ။ အဲဒီကနောက် အထူးထက်သန်တဲ့ အနုလောမဉာဏ် ဖြစ်ပြီးတော့ ဖြစ်ပျက်တဲ့ ရုပ်နာမ်သင်္ခါရ ဆင်းရဲတွေ ချုပ်ငြိမ်းတဲ့သဘောကို တွေ့မြင်တဲ့ အရိယမဂ်ဖိုလ်ဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာတယ်။ အဲဒါဟာ သောတာပန်ဆိုတဲ့ အရိယဘုံအဆင့် ကို ရောက်သွားတာပါပဲ။ ဥပမာအားဖြင့် တောင်ပေါ်တက်ရာမှာ တစ်ဆင့်ထက်တစ်ဆင့် မြင့်မြင့်ပြီး တောင်ထိပ်ပေါ် ရောက်သွားသလိုပါပဲ။

အဲဒီကနောက် ဆက်ပြီးရှုမှတ်နေရင် သကဒါဂါမ်အဆင့် အနာဂါမ်အဆင့် ရဟန္တာအဆင့်တွေကိုလဲ ရောက်သွားနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီရဟန္တာအဆင့်ဆိုတာကတော့ အမြင့်ဆုံးတောင်ထိပ်ကြီးနဲ့ တူပါတယ်။ ယခုပြောခဲ့တဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်အဆင့်ဆင့်နဲ့ အရိယမဂ်ဉာဏ် အဆင့်တွေဆိုတာ ဒွါရ ၆-ပါးက မပြတ်ဖြစ်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်တွေကို ရှုမှတ်ပါမှ ရောက်နိုင်တာ။ ဒါကြောင့် ပေါ်လာသမျှ ရုပ်နာမ်တွေကို ရှုမှတ်တဲ့ ဝိပဿနာအလုပ်နဲ့ အဆင့်အတန်းတက်မယ်လို့ ဒီလိုဆောက်တည်ပြီး အကုသိုလ် ကိလေသာတွေကို ပယ်ကြရမယ်။

(၁၃၂)

သလ္လောသုတ် တရားတော်ကြီး

ယခုပြောခဲ့တဲ့ အဆင့်အတန်းတွေထဲမှာ သောတာပန်အဆင့်အတန်းရောက်ရင်
 ပါဏာတိပါတ အဒိန္နဒါန် အစရှိတဲ့ အပါယ်လားကြောင်း ဒုစရိုက် အကုသိုလ်တွေကို
 ပယ်ပြီးသား ဖြစ်သွားပါပြီ။ ဒါကြောင့် ယခုဟောနေတဲ့ အဒိန္နဒါန် ဒုစရိုက်အကုသိုလ်ကို
 အမြစ်ပြတ် ပယ်နိုင်အောင် အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့် သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်
 အဆင့်ရောက်အောင် အားထုတ်ကြဖို့ လိုပါတယ်။ စွမ်းနိုင်သေးရင်တော့ အရဟတ္တ
 မဂ်ဖိုလ် အဆင့်ရောက်အောင် အားထုတ်သွားကြဖို့ပါပဲ။ ၄-နာရီတီးသွားပြီ။ ဒီကနေ
 ဒီတွင်ရပ်ပြီး၊ တရားသိမ်းကြဖို့၊ အမျှဝေပြီး တရားသိမ်းကြရမယ်၊ လိုက်ဆိုကြ။

အမျှဝေ တရားသိမ်း နိဗ္ဗာန်ရ

ယနေ့အဖို့၌ ကျွန်ုပ် ပြုစုပွားများအားထုတ်အပ်သော ဒါနကုသိုလ်၊ ပါမိတိတိ
 နှစ်ဖြာ ချမ်းသာကြသည် ဖြစ်ပါစေကုန်သတည်း။

အမျှ အမျှ အမျှ ယူတော်မူကြပါကုန်လော့။

သာဓု သာဓု သာဓု

သလ္လောသုတ်တရားတော် တတိယပိုင်း ဤတွင်ပြီး၏။

သလ္လေသသုတ်တရားတော်ကြီး

စတုတ္ထပိုင်း

၁၃၃၂-၃နှစ်၊ နယုန်လပြည့်နေ့ ဟောသည်။

မဟာသမဃဇနု၊

ဒီနေ့ဟာ ၁၃၃၂-၃နှစ် နယုန်လပြည့်နေ့ ဖြစ်တယ်။ ဒီနေ့မှာ မြတ်စွာဘုရားက မဟာသမဃသုတ်ကို ဟောတော်မူတဲ့အတွက် ဒီနေ့ကို ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်တွေက မဟာသမဃဇနုလို့ အသိအမှတ်ပြုပြီး ပူဇော်ပွဲတွေ အရပ်ရပ်မှာ ကျင်းပကြတယ်။

မဟာသမဃသုတ်ကို ဟောတော်မူပုံကတော့ သာကီဝင်မင်းမျိုးက ဖြစ်လာကြတဲ့ ရဟန်းတော်ငါးရာဟာ ဒီနေ့မှာပဲ မြတ်စွာဘုရားထံက ကမ္မဋ္ဌာန်းယူပြီး ကပိလဝတ်ပြည်အနီးက မဟာဝုန်တောကြီးထဲမှာ အသီးအသီး နေရာယူပြီး တရားအားထုတ်နေကြတယ်။ အဲဒီလို အားထုတ်ပြီး ဒီနေ့မှာပဲ ရဟန္တာဖြစ်တော်မူကြတယ်။ ပထမဆုံးရဟန္တာဖြစ်တဲ့ရဟန်းက မိမိ၏ ရဟန္တာဖြစ်ပုံ ရဟန်းကိစ္စပြီးပုံကို မြတ်စွာဘုရားထံလျှောက်ထားဖို့လာတယ်။ မြတ်စွာဘုရားကို ရိုသေစွာ ရှိခိုးပြီးတော့ မိမိရဲ့ ရဟန္တာဖြစ်ကြောင်း လျှောက်မယ်ကြံပြီး နောက်ကိုလှည့်ကြည့်လိုက်တဲ့အခါ အခြားရဟန်းတစ်ပါးက လာနေတာနဲ့ မလျှောက်ရဘူး။ အဲဒီကနောက် လာတဲ့ရဟန်းကလဲ လှည့်ကြည့်လိုက်တဲ့အခါ အခြားရဟန်းတစ်ပါးက လာနေပြန်လို့ မလျှောက်ရပြန်ဘူး။ ဒီနည်းဖြင့် တစ်ပါးပြီးတစ်ပါး မြတ်စွာဘုရားထံ အဆက်မပြတ် ရောက်လာကြတာဟာ ရဟန်းငါးရာလုံး အကုန်စုံပါရောတဲ့၊ ဒါကြောင့် မိမိတို့ ရဟန္တာဖြစ်တဲ့အကြောင်း မလျှောက်ကြရတော့ဘူးတဲ့၊ ဘာကြောင့် မလျှောက်ကြသလဲဆိုရင် မိမိတို့ ဂုဏ်ကို သူချွေးမသိစေချင်တဲ့ အပို့စွာခေါ် အလိုနည်းတဲ့ အတွက်ကြောင့်ပါပဲ။

ရဟန္တာအစစ်ဆိုရင် မိမိရထားတဲ့တရားကို သူဟစ်ပါးအား ရစေချင်တယ်။

(၁၃၄)

သလ္လောသုတ် တရားတော်ကြီး

မိမိလိုပဲ အခြားသူတွေကိုလဲ ရဟန္တာဖြစ်စေလိုတဲ့ ဆန္ဒထက်သန်စွာ ရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ရဟန္တာဆိုတဲ့ မိမိရဲ့ဂုဏ်ကိုတော့ သူတစ်ပါးအား မသိစေချင်ဘူး။ လျှို့ဝှက် နိုင်သမျှ လျှို့ဝှက်ထားတယ်။ ရဟန်းမဟုတ်တဲ့ အခြားသူတွေဆိုရင် လုံးလုံးပြောကြလေ မရှိဘူး။ ရဟန်းပုဂ္ဂိုလ်က မရှောင်မလွှဲသာအောင် အတင်းအကျပ်မေးရင်းတော့ တစ်ခါတစ်ရံ ပြောကြားတတ်ပါတယ်။ ဒါတောင် တိုက်ရိုက်မဟုတ်ဘဲ ပရိယာယ်နဲ့ ပြောတာလဲ ရှိပါတယ်။ တစ်ခါက ရဟန္တာမထေရ်ကြီးတစ်ပါးရဲ့နောက်က သပိတ်သင်္ကန်း များကိုယူပြီး ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်ပြုနေတဲ့ တောထွက်ရဟန်းကြီးက "အရိယာပုဂ္ဂိုလ်ဆိုတာ ဘယ်လိုနေပါသလဲ"လို့ မထေရ်ကြီးကို မေးလျှောက်တယ်။ ဒီတော့ ရဟန္တာ ထေရ်ကြီးက "ဦးပဉ္စင်းကြီး အရိယာပုဂ္ဂိုလ်ဆိုတာ အသိရခက်တယ်။ တချို့တောထွက် ဦးပဉ္စင်းကြီးဟာ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်မထေရ်ကြီးရဲ့ သပိတ်သင်္ကန်းကို ယူဆောင်ပြီး နောက်ကလိုက်နေတာတောင် ကိုယ်ဆရာမထေရ်ကြီးကို အရိယာမှန်း မသိရဘူး။ ဒါလောက်အထိ အသိရခက်တယ်"လို့ ပရိယာယ်နဲ့ ပြောသတဲ့။ ဒီတော့ အဲဒီ ဦးပဉ္စင်းကြီးက "အဲ-ဘုရား အရိယာများ တယ် အသိရခက်သကိုး"လို့ ပြောသတဲ့။ အဲဒါဟာ အလိုနည်းတဲ့အတွက် "ငါအရိယာပဲ ရဟန္တာ"လို့ မပြောဘဲ ပရိယာယ်နဲ့ ပြောတာပဲ။ ရဟန္တာများဖွင့်ဟ ပြောကြားတတ်တာကတော့ ယုဒနိဗ္ဗာန်စံခါနီးမှာသာ ပြောကြားတတ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် သာကီဝင်မင်းသား ရဟန္တာအရှင်သူမြတ်တွေလဲ အလိုနည်းတဲ့ အတွက် မိမိရဲ့ရဟန္တာဂုဏ်ကို သူများမသိစေချင်ဘူး။ သူများရှေ့မှာ မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်လိုက်ရင် မိမိဂုဏ်ကို ဖော်ပြရာရောက်မှာ ရှက်တယ်။ ဒါကြောင့် မိမိတို့၏ ဂုဏ်ကို မလျှောက်ကြတော့ဘဲ ငြိမ်သက်စွာ ထိုင်နေတော်မူကြတယ်။ အဲဒီအခါမှာ နတ်တွေ ဗြဟ္မာတွေက ရဟန္တာဖြစ်ခါစ သစ်သစ်လွင်လွင် ရဟန္တာငါးရာနှင့်တကွ မြတ်စွာဘုရားကို ဖူးမြော်ကြရအောင် ဘုရားထံသို့ လာရောက်ကြတယ်။ စကြာ ဝဠာပေါင်း တိုက်တစ်သောင်းက နတ်ဗြဟ္မာတွေဟာ အများအားဖြင့် လာရောက် ကြတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အင်မတန် ကြီးမားတဲ့ နတ်ဗြဟ္မာ အစည်းအဝေးကြီးပါပဲ။ အဲဒီ အစည်းအဝေးကြီးမှာ လာရောက်တဲ့ နတ်တွေ ဗြဟ္မာတွေရဲ့ စာရင်းကို မြတ်စွာဘုရားက ရှေးဦးစွာ ကြေညာတော့မူပါတယ်။ အဲဒီကနောက် အဇ္ဈာသယ ၆-ပါး အသီးသီး ရှိကြတဲ့ နတ်ဗြဟ္မာ ၆-စုနှင့် သင်္ဃလျော်တဲ့ သုတ်တရားတော် ၆-ပုဒ်ကို အသီးသီး ဟောကြားတော်မူပါတယ်။ အဲဒီသုတ်တရားတော်များအဆုံးမှာ သင်္ဃလျော်တဲ့ စရိုက် ရှိတဲ့ နတ်ဗြဟ္မာတွေ အသီးသီးဟာ မရေမတွက်နိုင်အောင်

သလ္လေခဝါရ

(၁၃၅)

များစွာပင် မင်္ဂလိတရား ထူးကို ရကြတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ အဲဒီ ၆-သုတ်ကိုတော့ ရှေးကဒီရိပ်သာမှာပဲ ၂-ကြိမ်တိုင်တိုင် ဟောခဲ့ဖူးပါပြီ။ ပုရာဏသုတ်ဆိုတာကိုတော့ ပုံနှိပ်စာအုပ် အဖြစ် နှင့်တောင် တွေ့နေကြရပါပြီ။ အဲဒီလို မဟာသမယသုတ်များကို ဟောတော်မူတဲ့ နေ့ဖြစ်တဲ့အတွက် ဒီနယုန်လပြည့်နေ့ကို မဟာသမယနေ့လို့ အသိအမှတ် ပြုထားကြ ပါတယ်။ ဒီကနေ့ ဟောဖို့ကတော့ အလျင်လပြည့်နေ့များက ဟောခဲ့တဲ့ သလ္လေခသုတ် တရားတော်ပါပဲ။

ဒီကနေ့ အလှည့်ကျတာတ

ဝိဟိသာ၊ ပါတ၊ အဒိန္နနှင့်၊ အဗြဟ္မစရိယာ၊ မုသာ၊ ပိသု၊ ဖရ၊ သမ္မာ၊ အဘိဇ္ဇ၊ ဗျာနှင့်၊ ဆယ်ဖြာ မိစ္ဆတ္တာ၊ စဉ်တိုင်းပြု၍ စသည်ဖြင့် ဆိုထားတဲ့ ဆောင်ပုဒ်အရ-

ဝိဟိသာ-ညဉ့်ဆဲခြင်းကို ဟောပြီးပြီ၊ ပါဏာတိပါတ-သူတစ်ပါးကို သတ်ခြင်း ဆိုတာကိုလဲ ဟောပြီးပြီ၊ အဒိန္နဒါန-သူတစ်ပါး ဥစ္စာကို ခိုးယူခြင်းဆိုတာကိုလဲ ဟောပြီးပြီ၊ ဒီကနေ့ အဗြဟ္မစရိယ ဆိုတာကိုဟောဖို့ အလှည့်ကျတယ်။ အဲဒါကို မြတ်စွာဘုရားက ဒီလို ဟောထားပါတယ်။

သလ္လေခဝါရ

ပရေ အဗြဟ္မစရိဘဝိဿန္တိ၊ မယမေတ္ထ ဗြဟ္မစရိဘဝိဿာမာတိ၊ သလ္လေခေါ ကရဏီယော-တဲ့။

ပရေ-တစ်ပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ အဗြဟ္မစရိ-မမြတ်သော မေထုန်အမှုကို ပြုကျင့်ကြကုန်သည်၊ ဘဝိဿန္တိ-ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့၊ မေတ္ထ-ဤအရာ၌၊ မယံ-ငါတို့သည်၊ ဗြဟ္မစရိ-မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်ကုန်သည်၊ ဘဝိဿာမ-ဖြစ်ကုန်အံ့၊ က္ကတိ-ဤသို့၊ သလ္လေခေါ-ကိလေသာ ခေါင်းပါးစေသော အကျင့်ကို၊ ကရဏီယော-ပြုကျင့်အပ်၏။

ဒီအပိုဒ်မှာတော့ သူတစ်ပါးတွေဆိုတာ မေထုန်အမှုမှ မကြဉ်ရှောင်နိုင်ကြတဲ့ သူတွေကို ဆိုပါတယ်။ အဲဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်တွေကတော့ အလွန်များပါတယ်။ ဝိနည်းသိက္ခာ ပုဒ်ကို ရှိရှိသေသေ စောင့်ရှောက်နေတဲ့ ရဟန်းတော်တွေ၊ ရှစ်ပါးသီလ ဆယ်ပါးသီလ ဗြဟ္မစရိယပဉ္စမသီလများကို စောင့်ရှောက်နေတဲ့သူတွေ ဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်တွေမှ တစ်ပါး ဆိုရင် အကုန်လုံးကိုပဲ ယူရလိမ့်မယ်။ အဲဒီလို လူများစုဖြစ်တဲ့ သူတစ်ပါးတွေက

(၁၃၆)

သလ္လေသသုတ် တရားတော်ကြီး

မမြတ်သောအကျင့်လို့ ဆိုရတဲ့ မေထုန်အမှုကို ပြုကျင့်နေကြလိမ့်မယ်တဲ့၊ ဒါပေမယ့် ဒီမမြတ်တဲ့အကျင့်ဆိုတာကတော့ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ မဟုတ်ရင် သတ်မှု ခိုးမှုတို့လို ဒုစရိုက်တော့ မဟုတ်ဘူး၊ ဒါကြောင့် ဒီဗြဟ္မစရိယကတော့ လူဝတ်ကြောင်များမှာ ဆိုရင် သူ့သက်သက်နဲ့တော့ အပါယ်ကို ကျစေနိုင်ခြင်း မရှိတဲ့အတွက် သတ်မှု ခိုးမှုတို့လို အပြစ်မကြီးဘူးဆိုတာလဲ သိထားကြရမယ်။

အဗြဟ္မစရိယ နှစ်မျိုး

ဒီနေရာမှာ အဗြဟ္မစရိယ-မမြတ်သောအကျင့်ကို ကာမေသုမိစ္ဆာစာရကံ ထိုက်တဲ့အကျင့်၊ အဲဒီကံ မထိုက်တဲ့အကျင့်လို့ ဒီလို ၂-မျိုးခွဲပြီးတော့လဲ မှတ်ကြရမယ်၊ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ ကံထိုက်တဲ့ အဗြဟ္မစရိယကိုတော့ လူတိုင်း ရှင်တိုင်း ရဟန်းတိုင်း ကြည့်ရှောင်ရမယ်၊ အဲဒီကံမထိုက်တဲ့ မေထုန်အမှုကိုတော့ လူများမှာ မကြည့်ရှောင်သော လဲ ငါးပါးသီလမပျက်ဘူး၊ ကြည့်ရှောင်ရင်တော့ ကုသိုလ်ဖြစ်တယ်၊ ရှင်ရဟန်းများ မှာတော့ အဲဒီမေထုန်အမှုကို လုံးဝကြည့်ရှောင်တယ်၊ မကြည့်ရှောင်ဘဲ ကျူးလွန်မိရင် သီလပျက်တယ်၊ ဒါကြောင့် ဒီအပိုဒ်ကတော့ မုချကြည့်ရှောင်ရမည့် ရှင်ရဟန်းများကို ပဓာနပြုပြီး ဟောထားတဲ့ စကားလို့ ယူရမယ်၊ ဒါပေမယ့် ရှစ်ပါးသီလ ဆယ်ပါးသီလ ဆောက်တည်တဲ့လူများ ဗြဟ္မစရိယပဉ္စမ သီလဆောက်တည်တဲ့ လူများနှင့်လဲ သက်ဆိုင်ပါတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီ သက်ဆိုင်တဲ့ လူများနှင့် ရှင်ရဟန်းများဟာ "သူများတွေက မမြတ်သော မေထုန်အမှုကို ပြုကြမည့်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ မေထုန်အမှုမှ ကြည့်ရှောင်တဲ့ မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်မည်"လို့ ဒီလိုနည်းသွင်းဆောက်တည်ပြီး ကျင့်ကြရမယ်၊ ဒီအကျင့်ဟာ ဘုရားရဟန္တာအရှင်မြတ်တွေ တစ်သက်လုံး ကျင့်တော်မူကြတဲ့ အကျင့်မြတ်ဖြစ်ပါတယ်၊ လူများမှာ တစ်နေ့တစ်ရက် ကျင့်နိုင်ရင်လဲ အဲဒီ တစ်နေ့ တစ်ရက်အတွင်းမှာ ဘုရားရဟန္တာများ၏ အကျင့်ဂုဏ်နှင့် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ပြည့်စုံပြီး နေရတာပဲ၊ အင်မတန်မြင်မြတ်စင်ကြပါတယ်၊ အဲဒီလို မကျင့်နိုင်ကြတဲ့အခါ မှာတော့ လူဝတ်ကြောင်များမှာ "သူများတွေက မပိုင်မဆိုင်တဲ့ ကာမဂုဏ်တို့၌ မှားယွင်းကျူးလွန်ကြမည့်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ ကာမဂုဏ်တို့၌ မှားယွင်းကျူးလွန်ခြင်းမှ ကင်းဝေးမည်"လို့ ဒီလို ဆောက်တည်ပြီး ကာမေသုမိစ္ဆာစာရမှ လွတ်လွတ်ကင်းကင်း ကြည့်ရှောင်နိုင်ရင် သင့်တော်လောက်ပါပြီ။

ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ

ကာမေသုမိစ္ဆာစာရဆိုတာက ကာမဂုဏ်တို့၌ မှားယွင်းကျူးလွန်မှုပဲ၊ ကာမဂုဏ်ဆိုတာကလဲ ဒီနေရာမှာ တခြားကာမဂုဏ်ကိုဆိုတာ မဟုတ်ဘူး၊ မေထုန်နှင့်

ဆိုင်တဲ့ အတွေ့အထိ ကာမဂုဏ်ကိုသာဆိုတယ်၊ ဒါကြောင့် လောကမှာ ပညာရှိ သူတော်ကောင်းတွေက သတ်မှတ်ထားတဲ့ ကျင့်ရိုးကျင့်စဉ်ကို ကျူးကျော်ပြီးတော့ မေထုန်အမှုကျူးလွန်တာကို ကာမသုမိစ္ဆာစာရလို့ ခေါ်တယ်၊ ယောက်ျားများမှာ မသွားမလာကောင်းတဲ့ မိန်းမ ၂၀-သတ်မှတ်ထားတယ်၊ အတိုချုပ်ပြောရရင်တော့ မိဘဆွေမျိုးများက စောင့်ရှောက်ထားတဲ့မိန်းမ၊ အမျိုးအနွယ်မျိုးတူပုဂ္ဂိုလ်တို့က စောင့်ရှောက်ထိန်းသိမ်းထားတဲ့မိန်းမ၊ တရားကျင့်ဖော်များက စောင့်ရှောက် ထားတဲ့မိန်းမ၊ လင်ရှိမိန်းမ၊ စေ့စပ်ထားတဲ့မိန်းမ ဒီလိုအစောင့်အရှောက်ရှိတဲ့မိန်းမ ပိုင်ရှင်ရှိတဲ့ မိန်းမတွေဟာ မပိုင်မဆိုင်တဲ့ ယောက်ျားများ မကျူးလွန်ကောင်းတဲ့ အရာတွေပါပဲ၊ အိမ်ထောင်ရှင်မိန်းမများမှာဆိုရင်တော့ ကိုယ်လင်မှတစ်ပါး၊ အခြား ယောက်ျားများဟာ မကျူးလွန်ကောင်းတဲ့ အရာတွေပါပဲ၊ အဲဒီ မပိုင်မဆိုင်တဲ့ ယောက်ျား မိန်းမအချင်းချင်း ကျူးလွန်လျှင် ကာမသုမိစ္ဆာစာရကံ ထိုက်တယ်၊ အဲဒီကာမသုမိစ္ဆာကံကိုတော့ လူတိုင်း လူတိုင်း ကြဉ်ရှောင်ရတယ်။

ဗြဟ္မစရိယ

ဗြဟ္မစရိ-မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်ကုန်သည်၊ ဘဝိဿာမ-ဖြစ်ကုန်အံ- လို့ ဆိုရာမှာ မြတ်သောအကျင့်ကတော့ ကာမသုမိစ္ဆာစာရကံထိုက်တဲ့ မေထုန်မှုရော မထိုက်တဲ့မေထုန်မှုရော မေထုန်မှုဟူသမျှမှ ကြဉ်ရှောင်တဲ့အကျင့်ကို ဆိုလိုပါတယ်၊ ဒီမြတ်သောအကျင့်ကို ရှင်ရဟန်းများမှာ အမြဲတမ်းကျင့်နေရတယ်၊ ရသေ့များ သီလရှင်များလဲ အမြဲတမ်းကျင့်နေရတယ်၊ လူဝတ်ကြောင်များမှာတော့ စွမ်းနိုင်တဲ့ အခါ ဗြဟ္မစရိယပဉ္စမသီလကို ဆောက်တည်ပြီးတော့ဖြစ်စေ၊ ရှစ်ပါးသီလ ဆယ်ပါး သီလများကို ဆောက်တည်ပြီးတော့ဖြစ်စေ ကျင့်ရတယ်၊ အဲဒီလို ကျင့်ရမှာကို ရည်ရွယ်ပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရားက-

ပရေ-တစ်ပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ အဗြဟ္မစရိ-မမြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်လေ့ရှိကုန်သည်၊ ဘဝိဿန္တိ-ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့၊ ဧတ္ထ-ဤအရာ၌၊ မယံ-ငါတို့သည်၊ ဗြဟ္မစရိ-မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်ကုန်သည်၊ ဘဝိဿာမ-ဖြစ်ကုန်အံ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ သလ္လေခေါ-ကိလေသာ ခေါင်းပါးစေသော အကျင့်ကို၊ ကရဏီယော- ပြုကျင့်အပ်၏-လို့ ဟောတောမူပါတယ်၊ အဲဒါက သလ္လေခဝါရပဲ။

စိတ္တုပ္ပါဒဝါရကျတော့ ... ဣတိ စိတ္တံ-ဤသို့သော စိတ်ကို၊ ဥပ္ပါဒေတမ္ဘံ ဖြစ်စေအပ်၏-လို့ ဟောတော်မူပါတယ်၊ အဲဒါကြောင့် ဒီ ၂-ဝါရအတွက်-

လူများတွေက မမြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်ကြမည့်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်မည်၊ ကိလေသာပါးစေတဲ့ အကျင့်ကို ကျင့်မည်၊ ဒီလို စိတ်မျိုးကို ဖြစ်စေမည်လို့ အဓိဋ္ဌာန်ပြုကြရမယ်။

အဲဒါက ရဟန်းတော်များ ရှင်သာမဏေများ သီလရှင်များ ဗြဟ္မစရိယ ပဉ္စမသီလ ရှစ်ပါးသီလ ဆယ်ပါးသီလ ဆောက်တည်ထားတဲ့ သူများအတွက် ပြသင့်တဲ့အဓိဋ္ဌာန်ပဲ၊ ရှစ်ပါးသီလနဲ့ တရားအားထုတ်နေတဲ့ ယောဂီတွေဟာ သုံးလေးရက် ဖြစ်စေ ၃နှစ်ရက်ဖြစ်စေ တစ်လ နှစ်လ စသည်ဖြစ်စေ အဲဒီကာလအတွင်းမှာ အဓိဋ္ဌာန်အတိုင်း ဆောက်တည်ပြီး ကျင့်နိုင်ပါတယ်၊ အဗြဟ္မစရိယာ ဝေရမဏီ-သိက္ခာပုဒ်ကို မကျင့်နိုင်ကြတဲ့ လူတွေအတွက်ကတော့-

သူများတွေက မပိုင်မဆိုင်သော ကာမဂုဏ်တို့၌ မှားယွင်းကျူးလွန်ကြမည့် နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ ကာမဂုဏ်တို့၌ မှားယွင်း ကျူးလွန်မှု ကင်းစေမည်၊ ကိလေသာပါးစေတဲ့ အကျင့်ကိုကျင့်မည်၊ ဒီလိုစိတ်မျိုးကို ဖြစ်စေမည်-လို့ အဓိဋ္ဌာန် ပြုပြီး ကာမသုမိစ္ဆာစာရမှ ဝေးစွာကြဉ်ရှောင်ကြရမယ်။

ဝရိတ္တဓနဝါရ ခဿည်

အဲဒီကနောက် ပရိက္ကမနဝါရ ဥပရိဘာဂဝါရ ပရိနိဗ္ဗာနဝါရ များကျတော့ အဗြဟ္မစရိယာ ဝေရမဏီ-မမြတ်သောအကျင့်မှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်းသည်၊ ပရိက္ကမနာယ ဟောတိ-မမြတ်သောအကျင့်ဟူသော လမ်းဆိုးကို ရှောင်လွှဲရန်အတွက် ဖြစ်ပေသည်၊ ဥပရိဘာဂါယဟောတိ-အထက်အဖို့သို့ တက်ရန်အတွက် ဖြစ်ပေသည်၊ ပရိနိဗ္ဗာနာယ ဟောတိ-မမြတ်သောအမှုကို ပြုလိုသော ကိလေသာမီး ငြိမ်ရန်အတွက် ဖြစ်ပေသည်လို့ ဟောတော်မူပါတယ်။

အဲဒီမှာ အဗြဟ္မစရိယဆိုတဲ့ အကျင့်လမ်းဆိုးကို မရှောင်လွှဲချင်ရင် အဲဒီအကျင့် ကို မပြုမလုပ်ဘဲ ရှောင်လွှဲလိုက်ရုံပါပဲ၊ ဒါပေမယ့် ကာမရာဂမကင်းသေးတဲ့ သတ္တဝါ တွေမှာ အဲဒီအကျင့်ကို မကြဉ်ရှောင်နိုင်တာက ခက်နေတယ်၊ အဲဒါဟာလဲ ကာမ ဂိလေသာတွေရဲ့ အပြစ်ကိုမမြင်ဘဲ အကောင်းထင်နေလို့ပါပဲ၊ ဒီတော့ ကာမဂိလေသာ အကြီးကြီးကို ဆင်ခြင်ဖို့ လိုပါတယ်၊ အဲဒီကာမဂုဏ်ကို သာယာတဲ့ ကိလေသာကို ပယ်ဖျက်ဖို့ စိတ်ဟာမစင်ကြယ်ဘဲ ညစ်နွမ်းနေတယ်၊ ကာမအာရုံ၏အလိုကို လိုနေရတယ်၊ ကာမအာရုံ၏ ကျွန်ဖြစ်နေတယ်၊ ကာမအာရုံအတွက် ရှာကြံရလို့လဲ ဆင်းရဲတယ်၊ မတော်မသင့်တာ ပြုမိပြီးတော့ မင်းဘေး မင်းဒဏ် စသည်ဖြင့်လဲ

သင်နိုင်တယ်။ ဒုစရိုက်မှုကို ပြန်ပြီးတော့ အပါယ်လေးပါးလဲ ကျနိုင်တယ်။ အောက်တန်း စားကာမဘဝမှ ထွက်မြောက်နိုင်ဘူး၊ သံသရာမှ မထွက်မြောက်နိုင်ဘူး စသည်ဖြင့် ကာမဂုဏ်အာရုံနှင့် ကာမကိလေသာ၏အဖြစ်ကို ဆင်ခြင်ပြီး ကြံ့ရှောင် နိုင်အောင် ကြိုးစားကြရမယ်။

အဲဒီမေထုန်ခမ္မဆိုတဲ့ အဗြဟ္မစရိယမှ ကြံ့ရှောင်နေရင် မြင်မြတ်တဲ့အဆင့်လဲ ရောက်နေပါတယ်။ ယခုရဟန်းတော်တွေကို ကြည့်ပါ။ အဲဒီအဗြဟ္မစရိယမှ ကြံ့ရှောင် နေတဲ့အတွက် လူအများက အရှိအသေပြုကြတယ်။ ယေလျှုဇော်ကြတယ်။ အဲဒါထက် သီလ သမာဓိ ပညာဆိုတဲ့ သာသနဗြဟ္မစရိယကို အပြည့်အစုံကျင့်ရင် သာပြီး မြင်မြတ်တယ်။ အဲဒီအထဲက သီလလောက် ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ကျင့်နေရင်ကိုလဲ မြင်မြတ် လှပါပြီ။ အများက ကြည်ညိုကြ ရီသေကြ ပေးလှကြလှပါပြီ။ အဲဒီလို သီလနှင့် ပြည့်စုံပြီး ကြည်ညိုဖွယ်ရှိတဲ့ ရဟန်းတော်များမှာ ဆွမ်း သင်္ကန်း ကျောင်း ဆေး လိုလေသေးမရှိ အားလုံးပြည့်စုံနေတာပဲ။ ဒါကြောင့် သင်္ကန်းရှားပါးတယ်ဆိုပြီး လာအလှူခံကြတဲ့ တခြားက ကိုယ်တော်ကြီးတွေကို "ကိုယ်တော်တို့က ပါသာဒိကဂုဏ် နှင့် ပြည့်စုံအောင်မနေလို့ သင်္ကန်းရှားနေတာပါ။ ပါသာဒိကဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံအောင် နေကြပါလို့" ညွှန်ကြားတိုက်တွန်းရတယ်။ မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင်ကလဲ အာကဓေယျသုတ်မှာ ဒီအတိုင်းပဲ ဟောထားပါတယ်။ ဆွမ်း သင်္ကန်း ကျောင်း ဆေး ပစ္စည်းလေးပါး ပေါများပြည့်စုံချင်လို့ရှိရင်လဲ (သီလသွေဝဿ ပရိပူရကာရီ) သီလတို့၌ အပြည့်အစုံကျင့်ပါတဲ့၊ ဒါကြောင့် ဗြဟ္မစရိယ မြတ်သောအကျင့်ဟာ မျက်မှောက်ဘဝတွင်လဲ အထက်တန်းရောက်ခြင်း၏ အကြောင်း ဖြစ်ပါတယ်။ နောင်သံသရာ ဘဝတွေမှာလဲ လူ့ဘဝ နတ်ဘဝ အဆင့်ဆင့်တက်ပြီး နိဗ္ဗာန်ထိအောင် ရောက်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်ပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ မမြတ်သောအကျင့်ဆိုတဲ့ အကုသိုလ်ငြိမ်းခြင်း၏ အကြောင်းလဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်သောအကျင့်ကို အမြဲကျင့်သုံးနေကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ -

မမြတ်သောအကျင့်ကို မြတ်သောအကျင့်နှင့် ရှောင်လွှဲမည်။ မြတ်သောအကျင့် နှင့် အဆင့်အတန်းတက်မည်။ မမြတ်သောအကျင့် ကိလေသာမီးကို မြတ်သောအကျင့် နှင့် ငြိမ်းသတ်မည်လို့ ဒီလိုအဓိဋ္ဌာန်ပြုပြီး စင်စင်ကြယ်ကြယ် ကျင့်ကြရမယ်။

အဲဒီမှာ စင်စင်ကြယ်ကြယ်ဆိုတာ နှစ်ဦးနှစ်ယောက် သဘောတူပြီးပြုရတဲ့ မေထုန် အကြီးစားမှ ကင်းရဲတွင်မကဘဲ အငယ်စားတွေပါ ကင်းအောင်ကျင့်ဖို့ရာ ရည်ရွယ်ပြီး ပြောခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ မေထုန်အငယ်ဆိုတာ ဘာတွေလဲဆိုရင် အင်္ဂုတ္တရာ

ပါဠိတော် (၃-၄-၃၈) မေထုနသုတ်မှာ မြတ်စွာဘုရားဟောထားတာရှိပါတယ်၊ ဘယ်လိုလဲဆိုရင် -

ဓမ္မထုနိဿယ ၇-ပါး

အခါတစ်ပါးမှာ ဇာဏုဿောဏိဆိုတဲ့ ပုဏ္ဏားကြီးက မြတ်စွာဘုရားထံလာ ရောက်ပြီး မေးလျှောက်တယ်။ အဲဒီပုဏ္ဏားကြီးဟာ ဟိုခေတ်တုန်းက ဝေဒကျမ်းတတ် ပဏ္ဍိတ်ပညာရှင်ကြီးပေါ့၊ အဲဒီခေတ်တုန်းက ပုဏ္ဏားပညာရှိတွေက ဘုရားထံလာရောက် ပြီး ဆွေးနွေးကြတယ်၊ မေးမြန်းကြတယ်၊ စောဒကတတ်ကြတယ်၊ ယခုခေတ် ဟိန္ဒူတွေဆိုတာ အဲဒီပုဏ္ဏားတွေက ဆင်းသက်လာတာပဲ၊ ဒါကြောင့် အဲဒီဇာဏုဿော ဏိကို ပညာရှိကြီးဆိုရင်လဲ အများကသဘောပေါက်လွယ်ပါလိမ့်မယ်၊ အဲဒီဇာဏုဿော ဏိဆိုတဲ့ ဟိန္ဒူပညာရှိကြီးက မြတ်စွာဘုရားကို မေးလျှောက်တယ်၊ မေးပုံကတော့ အရှင်ဂေါဟမလဲ မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်တဲ့ ဗြဟ္မစရိပုဂ္ဂိုလ်လို့ ဝန်ခံပါသလားတဲ့၊ သူ့အလိုကတော့ မြတ်သောအကျင့်ကိုကျင့်တဲ့ ဗြဟ္မစရိပုဂ္ဂိုလ်လို့ ဝန်ခံထိုက်ဘူး ထင်ပြီး စောဒနာတာပါပဲ။

သူတို့ရဲ့ ဗြာဟ္မဏကျမ်းတွေမှာ ဗြဟ္မစရိယကျင့်ပုံကျင့်နည်း ပြထားတာရှိတယ်၊ ငယ်ရွယ်စဉ်ကတည်းက အိမ်ထောင်မပြုဘဲ အသက် ၄၈-နှစ်အထိ ဝေဒကျမ်းတွေကို ရွတ်ဖတ်သင်ယူနေတယ်၊ ၄၈-နှစ်ပြည့်တဲ့အခါကျတော့ တချို့ပုဏ္ဏားက ဆရာက အလှူခံပေးပြီးတော့ ရသေ့ပြုသွားတယ်၊ တချို့ကတော့ အမျိုးအနွယ်အဆက်မပြတ် ရအောင်ဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ သမီးပျိုရှိတဲ့ ပုဏ္ဏားအိမ်တွေမှာ သွားပြီး သမီးပျိုကို အလှူခံတယ်၊ သူ ၄၈-နှစ်ပတ်လုံးကျင့်ခဲ့တဲ့ ဗြဟ္မစရိယကုသိုလ်တွေကိုပေးမယ်၊ သမီးပျိုကို လှူပါလို့ဆိုပြီး တောင်းခံတယ်၊ အဲဒီကုသိုလ်တွေကို ကိုယ်တိုင်မကျင့်ဘဲနဲ့ ရချင်တဲ့ သမီးရှင်ပုဏ္ဏားမိဘများက သူတို့ရဲ့သမီးကို ရေစက်သွန်းချပြီး ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာနဲ့ လှူကြသတဲ့၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ပုဂ္ဂိုလ်တွေအနေနဲ့ စဉ်းစားကြည့်ရင်တော့ အဲဒီလူတယ်ဆိုတာ အံ့ဖွယ်ကြီး ဖြစ်နေမှာပဲ၊ ဒါပေမယ့် မြန်မာပြည်မှာ လူလိမ်တစ် ယောက်ကို မင်းလောင်းထင်မှတ်ပြီး သမီးကို မိဖုရားအဖြစ် ဆက်သကြတယ်ဆိုတာကို တစ်ခါတစ်ရံကြားရတယ်၊ အဲဒါနှင့် နှိုင်းစာကြည့်ရင်တော့ သိပ်မထူးဆန်းလှပါဘူး၊ ပုဏ္ဏားတွေက သမီးလူတယ်ဆိုတာက သူတို့ဘာသာတရားဖြစ်တဲ့ ဝေဒကျမ်းတွေအရ ယုံကြည်ပြီး လှူတာပဲ၊ တို့မြန်မာတွေ မိဖုရားလောင်းအဖြစ် ဆက်သတာကတော့ ကျမ်းဂန်အလွတ် ကိုယ်အထင်သက်သက်နဲ့ လှူတာပဲ၊ လူတွေဟာ သူတစ်ပါးအမြင်နဲ့ ဘာမျှမဟုတ်ပေမယ့် ကိုယ်အထင်နဲ့ ကိုယ်ယုံကြည်ချက်နဲ့ဆိုတော့ မျှော်လင့်စရာ

ရှိနေကြတာပဲ။

အဲဒီလို ပုဏ္ဏားမသမီးပျိုကို ရလာတဲ့ ပုဏ္ဏားဟာ အဲဒီပုဏ္ဏားမနှင့် အတူ နေပြီး သားသမီးတစ်ယောက်ရလာတဲ့အခါ အမျိုးမပြတ်အောင် သားရပြီလို့ ယူဆပြီးတော့ လူ့ဘောင်ကထွက်ခွာပြီး တစ်ဖန်ရသေပြသွားတာလဲ ရှိတယ်။ လူ့ဘောင်မှာပဲ မခွာနိုင်ဘဲ နေမြဲနေသွားတာလဲရှိတယ်။ အဲဒီပုဏ္ဏားများကို ၄၈-နှစ်ပတ်လုံးငယ်ဖြူ အဖြစ်နဲ့ နေနိုင်မှ ဗြဟ္မစာရီ-မြတ်သောအကျင့်ကိုကျင့်သူ ဖြစ်သင့်တယ်လို့ ဇာဏုဿေဏီပုဏ္ဏားက ယူဆထားတယ်။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားကတော့ အလောင်းတော် ဘဝ သိဒ္ဓတ္တမင်းသား ဖြစ်စဉ်က ၁၆-နှစ်သားအရွယ်မှ ၂၉-နှစ်တိုင်အောင် ယသော်ဇရာ အမှူးရှိသော မိဖုရားမောင်းမတွေနှင့် ကာမဂုဏ်အာရုံတွေကို ခံစားလာခဲ့တယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်သော အကျင့်ကို ကျင့်သူ မဖြစ်သင့်ဘူးလို့လဲ သူက ယူဆထားတယ်။ ဒါကြောင့် "အရှင်ဂေါတမလဲ မြတ်သောအကျင့်ကိုကျင့်တဲ့ ဗြဟ္မစာရီ ပုဂ္ဂိုလ်လို့ ဝန်ခံပါသလား"လို့ မယုံကြည်တဲ့ သဘောနဲ့ စောဒနာလိုက်တာပါပဲ။ အဲဒါဟာ ပြေလည်အောင် မဖြေနိုင်ပေဘူးဆိုတဲ့ အနေနဲ့ ဖိနှိပ်ပြီး မေးလိုက်တာပါပဲ။

အဲဒီတော့ မြတ်စွာဘုရားက "မြတ်သောအကျင့်ကိုကျင့်တဲ့ ဗြဟ္မစာရီပုဂ္ဂိုလ်ကို အမှန်အတိုင်း ညွှန်ပြပြောဆိုမယ်ဆိုရင် ငါဘုရားကိုသာ ပြောဆိုထိုက်တယ်"လို့ ပလ္လင်ခံပြီးတော့ မြတ်သောအကျင့်သီလ၏ ကျိုးပေါက် ပြောက်ကျား ညစ်နွမ်းကြောင်း ဖြစ်တဲ့ မေထုန်ငယ် ၃နှစ်ပါးကို ဒီလို ထုတ်ဖော်ပြီး ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

(၁) အချို့သော သာမဏအမည်ခံ ဗြဟ္မဏအမည်ခံ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာတဲ့ အဲဒီခေတ်တုန်းက သူတို့ဘာသာတရားအရ သမဏ-ကိလေသာငြိမ်းတဲ့ ရဟန်းနဲ့ ဗြဟ္မဏ-သူမြတ်လို့ ဝန်ခံနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ရှိကြတယ်။ အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို ရည်ပြီးတော့ အချို့သော သာမဏအမည်ခံ ဗြဟ္မဏအမည်ခံ ပုဂ္ဂိုလ်တွေလို့ ဆိုပါတယ်။ အဲဒီအချို့သော သမဏဗြဟ္မဏအမည်ခံ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ မာတုဂါမများနှင့် ပြုလုပ်ရတဲ့ မေထုန်အကျင့်မှ ကြဉ်ရှောင်နိုင်ရုံမျှဖြင့် မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်တဲ့ ဗြဟ္မစာရီ ပုဂ္ဂိုလ်လို့ ဝန်ခံနေကြတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ မာတုဂါမက ပွတ်သပ်ပေးတာ ရေချိုး ချေးတွန်းပေးတာ နဲ့သာစသည်ဖြင့် လူးလိမ်းပေးတာ ဒီလို ပြုစုပေးတာတွေကို လက်ခံနေကြတယ်။ နှစ်သက်သာယာနေကြတယ်။ အဲဒီလို ပြုစုပေးတာတွေနဲ့ သူတို့ဝမ်းသာအားရနေကြတယ်။ အဲဒါဟာ မြတ်သောအကျင့်၏ ကျိုးပျက်ကြောင်းလဲဖြစ်တယ်။ ပေါက်ခြင်း ကြောင်ကျားခြင်း အပြောက်အစွန်းထင်ခြင်း၏ အကြောင်းလဲဖြစ်တယ်။ ဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်၏ ဗြဟ္မစရိယဟာ မစင်ကြယ်ဘူး။

(၁၄၂)

သလ္လေသသုတ် တရားတော်ကြီး

ဝဋ်ဆင်းရဲမှ မလွတ်မြောက်နိုင်ဘူး၊ ဒါက(၁)နံပါတ် မေထုန်ငယ်ခေါ်တယ်၊ သာသနာတော်တွင်းမှာလဲ ယခုနေအခါမှာ တချို့ကိုယ်တော်ကြီးတွေဟာ မာတုဂါမနိပိအနယ်ကို ခံနေတယ်လို့ ကြားရတယ်၊ အဲဒါဟာ ဗြဟ္မစရိယ၏ ညစ်နွမ်းကြောင်း ဖြစ်တယ်၊ မာတုဂါမ၏အတွေ့ကို သာယာပြီး လှုပ်ရှားအားထုတ်ရင် သံဃာဒီသိသ်အာပတ် သင့်နိုင်တယ်။

(၂) နံပါတ် မေထုန်ငယ်ကတော့ မာတုဂါမနှင့် ရယ်ရွှင်ပြောဆိုပြီး ကျီစယ်ကစားနေတာတဲ့၊ ဒါကတော့ ကိုယ်ချင်းတော့ ထိပါးခြင်းမရှိဘူး၊ အပြောင်အပျက်တွေ ပြောဆိုပြီး နောက်ပြောင်ရုံ ကစားရုံပါပဲ၊ ဒါပေမယ့် ဒါကလဲ ယုတ်ညံ့တဲ့ ကိုယ်အင်္ဂါတွေနဲ့ စပ်ပြီး ပြောလိုရှိရင် သံဃာဒီသိသ်အာပတ် သင့်နိုင်တယ်။

(၃) နံပါတ်ကတော့ စက္ခုနာ-မိမိမျက်စိဖြင့်၊ စက္ခု-မာတုဂါမ၏ မျက်စိမျက်နှာကို၊ ဥပနိဇ္ဈာယတိ ပေက္ခတိ-စူးစိုက်၍ တစ်နိမိတ်ကြည့်နေ-၏တဲ့၊ နှစ်သက်သာယာတဲ့စိတ်နဲ့ မာတုဂါမမျက်နှာကို တစ်နိမိတ် စူးစိုက်ပြီး ကြည့်ရှုနေတာလဲ မေထုန်ငယ်တစ်ခုပါပဲ-တဲ့။

(၄) နံပါတ်ကတော့ တံတိုင်းတို့ နံရံတို့ လိုက်ကာတို့ဖြင့် ကွယ်ခြားနေလို့ မာတုဂါမ၏ ရုပ်အဆင်းကိုတော့ မမြင်ရဘူး၊ အသံကိုသာ ကြားရတယ်၊ အဲဒီ မာတုဂါမရဲ့ ရယ်သံ ငိုသံ ပြောဆိုတဲ့အသံ သီချင်းဆိုတဲ့အသံကို နားထောင်ပြီး နှစ်သက်သာယာနေတဲ့၊ ဒါကတော့ ယခုနေအခါမှာ ရှေးကထက် ပေါများနေပါတယ်၊ ရေဒီယိုကလာတဲ့ မာတုဂါမအသံတွေဟာ နေရာတကာမှာ ကြားနိုင်တယ်၊ အဲဒါတွေကို နှစ်သက်သာယာနေရင်လဲ မေထုန်ငယ်ဖြစ်တာပဲ။

(၅) နံပါတ်ကတော့ ရှေးကလာတဲ့ မာတုဂါမနှင့် ပျော်ရွှင်ပျော်ပါး ကစားခဲ့ဖူးတာတွေ ပြောဆိုခဲ့ဖူးတာတွေကို ပြန်လည်စဉ်းစားပြီး သာယာနေတာတဲ့၊ ဒါကတော့ ငယ်ရွယ်စဉ်က လူလောကမှာ နေခဲ့ပြီးတော့ ကြီးမှ ရဟန်းပြုလာတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် သာပြီးဆိုင်ပါတယ်။

(၆) နံပါတ်ကတော့ လူလောကမှာ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေနဲ့ ပြည့်စုံပြီး သုံးဆောင်ခံစားနေတဲ့ သုဋ္ဌေးသူကြွယ်တွေ သုဋ္ဌေးသူကြွယ်သားတွေကို မြင်ရတဲ့အခါ ငါလဲ သူတို့လို ဖြစ်ချင်ပါသိတော့တယ်လို့ လိုလားတောင့်တ အားကျနေတာတဲ့၊ ဒါလဲ ဗြဟ္မစရိယ၏ ညစ်နွမ်းကြောင်း ဖြစ်ပါတယ်၊ ဒါကတော့ အတော်သိမ်မွေ့လာပြီးဒီ ၆-နံပါတ်အထိ မေထုန်ငယ်တွေကတော့ ယခုမျက်မှောက်လောကနဲ့ စပ်ဆိုင်တဲ့

မေထုန်ငယ်တွေပါပဲ။

(၇) နံပါတ်နောက်ဆုံး မေထုန်ငယ်ကတော့ မိမိကျင့်တဲ့ သီလကုသိုလ် ဗြဟ္မစရိယကုသိုလ်ကြောင့် နောင်ဘဝမှာ နတ်ဖြစ်ရပါစေ၊ နတ်စည်းစိမ်ချမ်းသာတွေကို ခံစားရပါစေလို့ တောင်တတာတဲ့၊ အဲဒါကလဲ နောက်ဘဝမှာ နတ်သမီးတွေနဲ့ ခံစားဖို့ရာ တောင်တတာဖြစ်တဲ့အတွက် ရဟန်းဘဝက လူထွက်ပြီး ခံစားဖို့ရာ တောင်တတာမျိုးပဲ ဖြစ်နေပါတယ်။ ဒါကြောင့် နတ်စည်းစိမ် ချမ်းသာတောင်တတာကိုလဲ မေထုန်ငယ် အဖြစ်ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားက ဟောတော်မူပါတယ်။ အမှန်ကတော့ ရဟန်းပြုလာတယ် ဆိုတာ "သံသာရဝဋ္ဋဒုက္ခတော မောစနတ္ထာယ"လို့ ဆိုခဲ့တဲ့အတိုင်း သံသာရဝဋ္ဋ ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်ဖို့ရာသာ ဖြစ်ပါတယ်။ နတ်စည်းစိမ်တွေ ခံစားဖို့ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် ကျွန်တို့ မေ ပုည နိဗ္ဗာနဿ ဝစ္စယော ဟောတု-လို့ ဒီလိုသာ ရည်ရွယ် ဆုတောင်းတာကိုး။ ဒါကြောင့် မစင်ကြယ်တဲ့ ဗြဟ္မစရိယလို့ ဆိုလိုရတာပေါ့။ အဲဒီ မေထုန်ငယ် ၇-ပါးကို လွယ်လွယ်နဲ့မှတ်ရအောင် ဘုန်းကြီးက ဆောင်ပုဒ်တစ်ခု စီထားတယ်။

မေထုန်ငယ်ဆောင်ပုဒ်

ပွတ်သပ်နှိပ်နယ် ၁။ ပြုံးရယ်ကျီစား ၂။ မနင်ကျားတို့ ကြည့်ငြားမျက်နှာ ၃။ ချောင်းမြောင်းနာနှင့် ၄။ ရှေးခါပျော်ပါးတွေးစဉ်းစားတည့် ၅။ သူများပျော်တာ မြင်ကာအားကျ ၆။ တောင်တနတ်ပြည် ၇။ ခုနှစ်လီခေါ်သည် မေထုန်အငယ်တည်းတဲ့။

မာတုဂါမ ပွတ်သတ်နှိပ်နယ်ပေးတာကို ရဟန်းဖြစ်သူ ဥပုသ်စောင့်သူ ယောက်ျားပုဂ္ဂိုလ်က နှစ်သက်သာယာနေလျှင် ယောက်ျားက ပွတ်သပ်နှိပ်နယ် ပေးတာကို ဥပုသ်သီလရှိသူ မိန်းမက နှစ်သက်သာယာနေလျှင် အဲဒါဟာ ဗြဟ္မစရိယ ညစ်နွမ်းခြင်း၏အကြောင်း ၁-နံပါတ် မေထုန်ငယ်ပဲ။ အဲဒါကို ပွတ်သပ်နှိပ်နယ်လို့ အတိုချုပ် ဆိုထားတယ်။ ရေချိုးပေးတာ ချေးတွန်းပေးတာ နဲ့သာတို့ ဆေးတို့ လူလိမ်းပေးတာ ဒီလိုဟာတွေကို နှစ်သက်သာယာနေရင်လဲ မေထုန်ငယ်ပဲလို့ အပြည့် အစုံ ယူရမယ်။ ဆောင်ပုဒ်မှာတော့ တိုတိုနဲ့သိနိုင်လောက်ရုံပါပဲ ပြဆိုထားပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ "ပြုံးရယ်ကျီစား"ဆိုတာက မာတုဂါမနှင့် ရဟန်းဖြစ်စေ ဥပုသ်သည် ယောက်ျားဖြစ်စေ ယောက်ျားနှင့် ဥပုသ်သည်မိန်းမဖြစ်စေ၊ အချင်းချင်း ပြုံးရယ်နေလျှင် ရယ်စရာ အပြောင်အပျက်တွေ ပြောပြီး ကျီစယ်ကစားနေလျှင် အဲဒါ ၂-နံပါတ် မေထုန်ငယ်ပဲလို့ ဆိုလိုပါတယ်။

(၁၄၄)

သလ္လောသသုတ် တရားတော်ကြီး

၃-နံပါတ် မေထုန်ငယ်မှာ မြတ်စွာဘုရားကကော့ ရဟန်းကိုသာ ပဓာန ပြုပြီး "မာတုဂါမဏိ မျက်စိကို ကြည့်တယ်"လို့သာ ဟောထားပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဘုရားဖြစ်တဲ့ ရဟန်းမိန်းမတို့ သီလရှင်တို့ ဥပုသ်သည်အမျိုးသမီးတို့ ဒီလိုမိန်းမတွေက ယောက်ျားကို ကြည့်တာလဲ ယူရမှာပဲ။ ဒါကြောင့် ဆောင်ပုဒ်မှာ မနင့်ကျားတို့ ကြည့်ငြား မျက်နှာလို့ ဆိုထားပါတယ်။ မိန်းမနင့် ယောက်ျားအချင်းချင်း တစ်ဦး မျက်နှာ တစ်ဦးက ကြည့်ပြီး နှစ်သက်သာယာနေရင် မေထုန်ငယ်ပဲလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီ ၃-နံပါတ်မှာလိုပဲ အခြားမေထုန်ငယ်များမှာလဲ မိန်းမနင့် ယောက်ျားအချင်းချင်း အပြန်အလှန် အပြည့်အစုံချည်း ယူရမယ်။

(၄) နံပါတ်မှာ "ချောင်းမြောင်းနာ"ဆိုတာ မိန်းမနင့်ယောက်ျား အချင်းချင်း မတွေ့မမြင်ရပါဘဲ ကွယ်ရာကနေပြီးတော့ ရယ်သံ ငိုသံ ပြောဆိုသံ သီးချင်းသံကို တိတ်တဆိတ် နားထောင်ပြီးနှစ်သက် သာယာနေတာကို ဆိုလိုပါတယ်။

(၅-၆-၇) နံပါတ်တွေကတော့ သိသာထင်ရှားနေပါပြီ။

ဒီမေထုန်ငယ် ၇-ပါးထဲမှာ နံပါတ် (၁-၂) မေထုန်ငယ်တွေကတော့ သီလ ပျက်ဖို့ရာနှင့် နီးစပ်နေပါတယ်။ ကျန်တဲ့ငါးပါးကတော့ သူတို့သက်သက်နဲ့ဆိုရင် သီလကို မပျက်စေနိုင်ပါဘူး ဒါပေမယ့် သီလညစ်နွမ်းခြင်း၏ အကြောင်းကတော့ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ရဟန်းတော်များမှာ စွမ်းနိုင်လို့ရှိရင် အဲဒီမေထုန်ငယ် ၇-ပါးလုံး ကင်းအောင် ကျင့်သင့်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ ၇-ပါးထဲက နတ်စည်းစိမ် မတောင်တရဘူးဆိုတာ ကတော့ တရားအားထုတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် ကင်းရှင်းမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ တရားအားထုတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာတောင် အပါယ်မှ လွတ်ရုံလောက် ရည်ရွယ်တဲ့ သူတွေအတွက်တော့ ကင်းရှင်းဖို့ ခက်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဝိဿနာရှုနေဆဲ ယောဂီ တွေမှာတော့ အဲဒီမေထုန်ငယ်နှင့် စပ်ဆိုင်တဲ့ ကြံစည်တောင်တမူတွေကိုလဲ ရှုမှတ်ပြီး ပယ်သွားရမှာပဲ။ ဆေးကောင်းရှိနေတဲ့သူမှာ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ အနာရောဂါကို ကုသဖို့ လွယ်တာလိုပဲ ရှုမှတ်နည်းရှိနေတဲ့ ယောဂီတွေမှာတော့ အဲဒါတွေကို ပယ်ဖို့ လွယ်ပါတယ်။ အဲဒီဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ကြံစည်မှု နှစ်သက်သာယာမှု တောင်တမူတွေကို ရှုမှတ်ပြီး ပယ်လိုက်ရုံပါပဲ။ တစ်နည်းအားဖြင့်ဆိုရင် (နပုနေဝံ ကရိဿာမိ) ဒီလို စိတ်ကူးမျိုးကို တစ်ဖန်မပြုတော့ဘူး၊ မဖြစ်စေတော့ဘူးလို့ ဆောက်တည်ရတဲ့ ဣန္ဒြိယသံဝရသီလ စောင့်ပုံနည်းဖြင့်လဲ ပယ်နိုင်ပါတယ်။

သာသနာပက ဗြဟ္မစရိယကို ကျင့်နေတဲ့သူတွေမှာတော့ အဲဒီမေထုန်ငယ် တွေကို ပယ်ရမယ်ဆိုတာလဲ မသိကြဘူး။ ပယ်ဖို့ရာ ရှုမှတ်နည်း ဆင်ခြင်နည်းလဲ

မရှိဘူး၊ ဒါကြောင့် ဗြာဟ္မဏဝါဒအရ ၄၈-နှစ်ပတ်လုံး ဗြဟ္မစရိယကို ကျင့်နေတဲ့ သူတွေမှာ ဒီမေထုန်ငယ်တွေမှ မစင်ကြယ်ကြဘူး၊ နောက်ပြီးတော့ အဲဒီဗြာဟ္မဏတွေဟာ ၄၈-နှစ်ကျင့်ပြီးတော့ အိမ်ထောင်ပြုသွားကြတဲ့အတွက်လဲ သူတို့ရဲ့ ဗြဟ္မစရိယဟာ မစင်ကြယ်ဘူး ဆိုတာတွေကို ဇာဏုသောဏီပုဏ္ဏားကြီး နားလည်သဘောပေါက်အောင်လို့ မြတ်စွာဘုရားက ဒီမေထုန်ငယ် ၇-ပါးကို ထုတ်ဖော်ပြီး ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

အဲဒီလို ဟောပြီးတဲ့နောက် မြတ်စွာဘုရားက မိမိဟာ အဲဒီမေထုန်ငယ် ၇-ပါးကို လုံးဝကင်းအောင် မပယ်နိုင်သေးသမျှ ကာလပတ်လုံး သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ မှန်စွာ ကိုယ်တိုင်သိတဲ့ဘုရားအဖြစ်ကို ဝန်မခံခဲ့သေးကြောင်း အဲဒါတွေ လုံးဝကင်းအောင် ပယ်ပြီးမှ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ ဘုရားအဖြစ်သို့ ဝန်ခံခဲ့ကြောင်းများကိုလဲ ထုတ်ဖော်ပြီး ဟောတော်မူပါတယ်။ အဲဒီတော့မှ ဇာဏုသောဏီပုဏ္ဏားကြီးဟာ သဘောပေါက်ပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရားထံမှာ သရဏဂုံ ဆောက်တည်ပြီး တပည့်အဖြစ် ခံယူသွားပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရားသာသနာတော်မှာတော့ မြတ်စွာဘုရားမှာသာ အဲဒီမေထုန်ငယ်တွေ ကင်းတာမဟုတ်သေးပါဘူး၊ ဂဟန္တာအရှင်မြတ်တွေလဲ ကင်းပါတယ်။ အနာဂါမ်မှာတောင် ရူပဘဝ အရူပဘဝကို သာယာမှုမှတစ်ပါးဆိုရင် ကင်းနေပါတယ်။ သောတာပန် သကဒါဂါမ်တွေမှာလဲ ရှင် ရဟန်း ဆိုရင် အများအားဖြင့် ကင်းဖို့ရှိပါတယ်။ လူဝတ် ကြောင်တွေမှာလဲ ဥပုသ် သီလ ဆောက်တည်နေတဲ့အခါ တရားအားထုတ်နေတဲ့ အခါများမှာ အဲဒါမျိုးတွေကင်းအောင် အားထုတ်ဖို့ လိုပါတယ်။ ဖြစ်ပေါ်လာရင်လဲ ရှုမှတ်ပြီးတော့ဖြစ်စေ တစ်ဖန် မဖြစ်စေတော့ဘူးလို့ ဆောက်တည်ပြီးတော့ဖြစ်စေ ပယ် ပယ် သွားဖို့ လိုပါတယ်။ အဲဒီလို ပယ်သွားနိုင်လို့ရှိရင် မိမိတို့ကျင့်နေတဲ့ ဗြဟ္မစရိယအတွက် အင်မတန် ဝမ်းမြောက်စရာပါပဲ။ အစွန်းအကွက် အညစ်အနှမ်း မရှိဘဲ ပွတ် သစ်စ ခရသင်းကဲ့သို့ ဖွေးဖွေးဖြူ စင်ကြယ်နေတဲ့ ဗြဟ္မစရိယ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလို ဗြဟ္မစရိယကို ရည်ရွယ်ပြီး ကျင့်ကြရင်လို့ နားမှာ ဒီမေထုန်ငယ် ၇-ပါး ကြောင်းကို ပည့်သွင်းပြောခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ အဗြဟ္မစရိယာ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒ် သမာဒိယာမီ-လို့ ဆောက်တည်ပြီး ကျင့်ရတဲ့ ဗြဟ္မစရိယ သီလသက်သက် အလိုကတော့ နှစ်ဦးနှစ်ယောက်တို့ ပြုလုပ်အပ်တဲ့ မေထုန်အမှုကြီးကို မပြုရင် စင်ကြယ်နေတာပါပဲ။ အပြစ်ကင်းနေတာပါပဲ။

အဲဒီ အဗြဟ္မစရိယ သိက္ခာပုဒ်ကို မဆောက်တည်နိုင်ကြတဲ့ လူဝတ်ကြောင်တွေ အတွက် အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်ကတော့ -

(၁၄၆)

သလ္လောသသုတ် တရားတော်ကြီး

ကာမဂုဏ်တို့၌ မှားယွင်းကျူးလွန်မှုကို ကြဉ်ရှောင်မှုနှင့် ရှောင်လွှဲမည်၊
ကြဉ်ရှောင်မှုနှင့် အဆင်အတန်းတက်မည်၊ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ ကိလေသာမီးကို
ကြဉ်ရှောင်မှု ဝိရတီဖြင့် ငြိမ်းသတ်မည်-လို့-

ဒီလိုအဓိဋ္ဌာန်ပြုပြီးတော့ မပိုင်မဆိုင်တဲ့ ကာမဂုဏ်မှာ မကျူးလွန်မိအောင်
ကြဉ်ရှောင် ကျင့်သုံးကြရမယ်။

အပြစ်နှင့်အတို:

အဲဒီကာမေသုမိစ္ဆာစာရကို မရှောင်ဘဲ ကျူးလွန်ရင် ခံစားရတတ်တဲ့ မကောင်း
ကျိုးတွေကို အင်္ဂုတ္တရပါဠိတော်မှာ မြတ်စွာဘုရား ဟောထားတဲ့ စကားတော် ရှိပါတယ်။
အဲဒါကို အလွယ်တကူ မှတ်ရအောင် ဘုန်းကြီးက ဆောင်ပုဒ်စီထားပါတယ်။
"ကာမေသုမှာ၊ ပါယ်လားကာ၊ လူရွာ ရန်သူများ"တဲ့ ဆိုလိုတာကတော့ ကာမဂုဏ်တို့၌
မှားယွင်းကျူးလွန်တဲ့သူဟာ အပါယ်လေးပါးကျတတ်တယ်၊ အပါယ်မှလွတ်ပြီးတော့
လူ့ဘဝရောက်လာတဲ့အခါမှာလဲ မုန်းတဲ့သူတွေ များတတ်တယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။
အဲ အဲဒီဆောင်ပုဒ် ဆိုကြရမယ်။

"ကာမေသုမှာ၊ ပါယ်လားကာ၊ လူရွာ ရန်သူများ။" (ဆို)

ကာမေသုမိစ္ဆာစာရမှ ကြဉ်ရှောင်ရင် ဘယ်အကျိုးကိုရသလဲ ဆိုတော့ အဲဒီ
ဆောင်ပုဒ်ကို ပြောင်းပြန်ပြန်ပြီး ယူရုံပါပဲ၊ အပါယ်မှ ပြောင်းပြန်ဖြစ်တဲ့ နတ်ပြည်
လောကကို ရောက်တတ်တယ်၊ အဲဒီကုသိုလ်ကံက အရှိန်ကုန်လို့ လူ့ဘဝရောက်လာလဲ
အခါလဲ ရန်သူကင်းတယ်၊ မုန်းတဲ့လူမရှိဘူး၊ ချစ်တဲ့သူတွေ မိတ်ဆွေကောင်းတွေ
များတယ်-လို့ ဒီလိုပြန်လှန်ပြီး ယူရုံပါပဲ၊ အဲဒါက အင်္ဂုတ္တရပါဠိတော်နှင့်အညီ
ကာမေသု မိစ္ဆာစာရနှင့် စပ်ပြီး ရတတ်တဲ့ အပြစ်နှင့် အကျိုးတွေပဲ။

ခုဒ္ဒကပါဌအဋ္ဌကထာနှင့် က္ကုတိဝုတ်အဋ္ဌကထာများမှာတော့ အဗြဟ္မစရိယမှ
ကြဉ်ရှောင်ခြင်း၏အကျိုးတွေကို ၂၀-အထိ ပြဆိုထားပါတယ်၊ အဲဒီ အကျိုး ၂၀-
ထဲက အထူးမှတ်ဖွယ်ကောင်းတဲ့အကျိုး ၈-ပါးကို ပဓာနပြုပြီး ဆောင်ပုဒ် ၃-ခု
စီထားတယ်၊ အဲဒီ ၃-ပုဒ်ထဲက ပထမဆောင်ပုဒ်မှာ "ရန်ဘေးကင်းပါ၊ ချစ်ခင်ကြ၊
ပေါလှသုံးဖွယ်များ"တဲ့၊ ဆိုလိုတာကတော့ ရန်ကင်းတယ်၊ ဘေးကင်းတယ်၊ အများက
ချစ်ခင်ကြတယ်၊ သုံးဆောင်ဖွယ်တွေ ပေါများတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ အဲဒါဟာ
အရေးကြီးတဲ့ အကျိုး ၄-ပါးပါပဲ၊ အဲဒီ ၄-ပါးထဲမှာ ရန်ကင်းတယ်ဆိုတာက
ဝိဂစ္ဆာပစ္စတ္တိကတာ-ဆိုတဲ့ အဋ္ဌကထာရဲ့ ဘာသာပြန်ပါပဲ၊ ဘေးကင်းတယ်ဆိုတာက

တော့ ၁။ အပါယာသယဝိနိမုတ္တတာ-အပါယ်ဘေးမှလွတ်ခြင်း၊ ၂။ အကုတောဘယတာ-ဘယ်အရပ်ကမှ ကြောက်ဖွယ်ဘေးမရှိခြင်းဆိုတဲ့ ဒီအကျိုး ၂-ပါးကို ပေါင်းပြီး ပြထားတဲ့ စကားပဲ၊ နောက်ပြီးတော့ ၁။ ပစ္စက္ခကာရိတာ-ပုန်းကွယ်ပြီးမပြသ မျက်မှောက်၌ပြုလေ့ရှိခြင်းဆိုတာလဲ ကြောက်ဖွယ်မရှိလို့ပါပဲ၊ ၂။ အပတိက္ခန္တတာ-ပုန်းမကျဘဲ ပြောရဲဆိုရဲရှိခြင်းဆိုတာလဲ ကြောက်ဖွယ်မရှိလို့ပါပဲ၊ ၃။ အနဓောမာတာ-မျက်နှာခေါင်းမငဲ့ရဘဲ ပြောဆိုနိုင်ခြင်း ဆိုတာလဲ ကြောက်ဖွယ်မရှိလို့ပါပဲ၊ ဒါကြောင့် ဒီအကျိုးသုံးပါးလဲ ဘေးကင်းတယ်ဆိုတဲ့ အကျိုးထဲမှာ ပါဝင်တယ်၊ ဒါကြောင့် ဘေးကင်းတယ်ဆိုတာထဲမှာ အကျိုး ၅-ပါး ပါဝင်တယ်လို့ မှတ်ရမယ်၊ "ချင်ခင်ကြ" ဆိုတာကတော့ သဗ္ဗဇနပ္ပိယတာ ဆိုတဲ့စကားရဲ့ ဘာသာပြန်ပါပဲ၊ အဲဒီအကျိုးထဲမှာ အညမညပ်ယတာ-မိန်းမနှင့်ယောက်ျား အချင်းချင်း ချစ်ခင်ခြင်းဆိုတာလဲ ပါဝင်တယ်၊ သုံးဆောင်ဖွယ် ပေါများသည့် ဆိုတာကတော့ အနုပါနဝတ္ထအယနာဒိနံ လာဘိတာ-ထမင်း အဖျော် အဝတ် အိပ်ရာ အစရှိသော အသုံးအဆောင်တို့ကို များစွာရခြင်း ဆိုတဲ့ စကားရဲ့ အတိုချုပ်ပါပဲ၊ ဒါကြောင့် ဒီဆောင်ပုဒ်ထဲမှာ အားလုံးပေါင်း အကျိုး ၉-ပါး ပါဝင်တယ်၊ ကဲ အဲဒီ ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

“ရန်ဘေးကင်းပါ၊ ချစ်ခင်ကြ၊ ပေါလှ သုံးဖွယ်များ။” (ဆို)

နောက်တစ်ပုဒ်ကတော့ “ရုပ်အင်စုံစွာ မကွဲကွာ ချမ်းသာမရွံ့ရှား”တဲ့၊ အဲဒီမှာ ရုပ်အင်စုံစွာဆိုတာက ရုပ်လက္ခဏာ ကိုယ်အင်္ဂါအလုံးစုံ ပြည့်စုံတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ အဲဒီစကားထဲမှာ ၁။ ဖရိပုဏ္ဏိန္ဒြိယတာ-မျက်စိ နား စသော က္လန္တေများပြည့်စုံခြင်းလဲ ပါဝင်တယ်၊ ၂။ ဖရိပုဏ္ဏလက္ခဏတာ-အမျိုးသား အမျိုးသမီးကောင်းတို့မှာ ပြည့်စုံသင့်တဲ့ လက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံခြင်းဆိုတာလဲ ပါဝင်တယ်၊ ၃။ နပုန်းပဏ္ဍုက် မဖြစ်ခြင်းဆိုတာလဲ ပါဝင်တယ်၊ ၄။ ယောက်ျားဘဝမှ မိန်းမအဖြစ်သို့ မရောက်ရခြင်းဆိုတာလဲ ပါဝင်တယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီစကားထဲမှာ အဋ္ဌကထာကပြထားတဲ့ အကျိုး ၄-ပါးပါဝင်တယ်လို့ မှတ်ရမယ်၊ မကွဲမကွာ ဆိုတာကတော့ ပိယဝိပ္ပယောဂါဘာဝတာ-ချစ်မြတ်နိုးအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ဝတ္ထုတို့နှင့် ကွဲကွာမှုမရှိခြင်းဆိုတဲ့ စကားရဲ့ အတိုချုပ်ပါပဲ၊ ချမ်းသာဆိုတာကတော့ ချမ်းသာစွာအိပ်ရခြင်း ချမ်းသာစွာနိုးရခြင်း ချမ်းသာစွာနေရခြင်းဆိုတဲ့ အကျိုး ၃-ပါးကို အတိုချုံး ပြတဲ့စကားပါပဲ၊ အဲဒီအကျိုးထဲမှာ စားဝတ်နေရေး စသည်အတွက် ကြောင်ကြမပြုရခြင်းဆိုတဲ့ အကျိုးကိုလဲ ထည့်သွင်းယူနိုင်ပါတယ်၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် ကြောင်ကြမစိုက်ရတော့ မပင်ပန်းဘူး၊ ချမ်းသာတယ်ဆိုတာ ပါဝင်နေလို့ပါပဲ၊ နောက်ပြီးတော့ အက္ကောဓနတာ-ဒေါသမကြီးဘူး ဆိုတာကိုလဲ

(၁၄၈)

သလ္လောသုတ် တရားတော်ကြီး

ထည့်သွင်းယူနိုင်ပါသေးတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် အမျက်ထွက်လွယ်ပြီး ဒေါသကြီးနေရင် ဆင်းရဲတယ်၊ မချမ်းသာဘူး၊ အမျက်မထွက်ရင် ချမ်းသာတယ်ဆိုတာ ပါဝင်နေလို့ပါပဲ။ ဒါကြောင့် ချမ်းသာဆိုတဲ့ စကားထဲမှာ အကျိုး ၅-ပါးပါဝင်တယ်။ မရွံ့ရှားဆိုတာကတော့ နိရာသကံတာ-ပုဒ်ရဲ့ ဘာသာပြန်ပါပဲ။ ဒါကြောင့် ဒီဒုတိယဆောင်ပုဒ်ထဲမှာ အကျိုး ၁၁-ပါး ပါဝင်တယ်။ အဲဒီဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

“ရုပ်အင်စုံစွာ မကွဲကွာ ချမ်းသာ မရွံ့ရှား။” (ဆို)

အဲဒါတွေဟာ အကျဉ်းအားဖြင့် ၈-ပါး အကျယ်အားဖြင့် ၂၀-ရှိတယ်။ အဲဒီအကျိုးတွေဟာ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရမှ ရှောင်တဲ့ကုသိုလ်၏ အကျိုးတွေဖြစ်တယ်။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရမှ ကြဉ်ရှောင်ရုံနဲ့တောင် ဒီအကျိုးတွေကို ရနိုင်ရင် အဗြဟ္မစရိယမှ ကြဉ်ရှောင်တဲ့သူမှာတော့ အဲဒါတွေထက် ပိုပြီးရဖို့ပဲ ရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် “မိစ္ဆာရှောင်နှင့် မြတ်သောကျင့် ရသင့်အကျိုးများ”လို့ နိဂုံးချုပ် ဆောင်ပုဒ်ကိုလဲ စီထားတယ်။ ကဲ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

“မိစ္ဆာ ရှောင်နှင့်၊ မြတ်သောကျင့်၊ ရသင့်အကျိုးများ။” (ဆို)

ယခုဆိုခဲ့တဲ့ အကျဉ်းချုပ်အကျိုး ၈-ပါး အကျယ်အကျိုး ၂၀-ဆိုတာ တွေဟာ ငါးပါးသီလ ဆောက်တည်တဲ့အခါ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာဝေရမဏိသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိလို့ ဆောက်တည်ပြီး ကာမေသုမိစ္ဆာစာရမှ ကြဉ်ရှောင်တဲ့ သီလကုသိုလ်ဖြင့် ရနိုင်တဲ့ အကျိုးများလဲ ဖြစ်တယ်။ ရှစ်ပါးသီလ ဆောက်တည်တဲ့အခါ အဗြဟ္မစရိယာ ဝေရမဏိသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိလို့ ဆောက်တည်ပြီး အဗြဟ္မစရိယာမှ ကြဉ်ရှောင်တဲ့ ဗြဟ္မစရိယသီလကုသိုလ်ဖြင့် ရနိုင်တဲ့ အကျိုးများလည်း ဖြစ်တယ်။ ရှင်ရဟန်းများ အမြဲတမ်းကျင့်နေ၍ ဗြဟ္မစရိယသီလကုသိုလ်၏ အကျိုးလဲ ဖြစ်တယ်ဆိုတာကတော့ အထူးပြောနေဖို့ မလိုတော့ပါဘူး။ အဲဒီဗြဟ္မစရိယအကျင့်ဖြင့် ဒီလိုအကျိုးတွေရဖို့ကို သာဓကသတ္တု . . . စံ . . . ထုတ်ပြီးပြရဦးမယ်။

အကျိုးသားများတတ်တ ဝတ္ထု

ကဿပမြတ်စွာဘုရားလက်ထက်တော်က သာသာနာတော်နောက်ပိုင်းမှာ အချို့သောရှင်ရဟန်းများ အကျင့်ပယ်လွှဲ ချွတ်လွှဲ အကျင့်ပြစ်ကြတာကို တွေ့မြင်ကြရလို့ အကျင့်သိက္ခာကို လိုလားတဲ့ ရဟန်းတော် ၇-ပါးဟာ သဘောတူတိုင်ပင်ပြီး တောထွက်ကြတယ်။ တောင်ကလပ်တစ်ခုပေါ်သို့ လှေကားထောင်ပြီး တက်ကြတယ်။ တောင်ပေါ်ရောက်တော့ အားလုံးသဘောတူ အဲဒီလှေကားကို လှဲလိုက်ကြတယ်။

အသက်ကိုမငဲ့ဘဲ အားထုတ်နေကြရာမှာ ရှေးဦးစွာ သံဃာ့မထေရ်ကြီးက ရဟန္တာ ဖြစ်တယ်၊ အဘိညာဉ်တန်ခိုးနှင့်လဲ ပြည့်စုံတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီမထေရ်ကြီးက အဘိညာဉ်တန်ခိုးဖြင့် ဆွမ်းခံကြွပြီး ကျန်တဲ့ ၆-ပါးကို သုယုလာခဲ့တဲ့ ဆွမ်း ဘုဉ်းပေးကြဖို့ ဖိတ်ကြားပြောဆိုတယ်၊ ဒါပေမယ့် အဲဒီရဟန်းများက သူတစ်ပါး ယူလာတဲ့ဆွမ်းကို စားနေရင် သေဘေးကို မကြောက်ဘဲ ပေါ့လျော့နေလိမ့်ဆိုတဲ့ ထင်မြင်ချက်နဲ့ အဲဒီဆွမ်းကို လက်မခံဘဲ အားထုတ်နေကြတယ်။

နောက်တစ်ရက်ကျတော့ ကျန်တဲ့ ၆-ပါးထဲက အကြီးဆုံးမထေရ်က အနာဂါမ် ဖြစ်တယ်၊ အဘိညာဉ်တန်ခိုးနှင့်လဲ ပြည့်စုံတယ်၊ အဲဒီအနာဂါမ်မထေရ်ကလဲ နည်းတူပဲ၊ ဆွမ်းခံကြွပြီး ကျန်တဲ့ရဟန်း ၅-ပါးကို ဆွမ်းလှူပြန်တယ်၊ အဲဒီဆွမ်းကို အဲဒီရဟန်း ၅-ပါးက လက်မခံကြဘဲ တရားကိုသာ အားထုတ်နေကြတယ်၊ ဒါပေမယ့် အဲဒီရဟန်း ၅-ပါးမှာ ပါရမီက္ခန္ဓာက မရင်ကျက်သေးလို့ မင်္ဂလိတရားထူးကိုတော့ မရရှိကြဘူး၊ နောက်ဆုံးတစ်နေ့မှာ အစာငတ် ရေငတ်တာနဲ့ ကွယ်လွန်တော်မူကြရတယ်။

ဒီနေရာမှာ ဒီကိုယ်တော်တွေဟာ အလွန်အကျွံကျင့်လို့ မသေသင့်ဘဲ သေသွားကြတယ်၊ ဆုံးရှုံးသွားရှာကြတယ်လို့ ထင်စရာရှိတယ်၊ ဒါပေမယ့် ယောနိ သောမနသိကာရနဲ့ ဆင်ခြင်ကြည့်ရင် မဆုံးရှုံးပါဘူး အများကြီး မြတ်ပါတယ်၊ ဘယ်လိုလဲဆိုရင် အဲဒီကိုယ်တော်တွေဟာ ဗြဟ္မစရိယဆိုတဲ့ မြတ်သောအကျင့်ကို ကောင်းစွာ မကျင့်ဘဲ ချမ်းသာစွာနဲ့ စားသောက်ပြီး အနှစ်တစ်သောင်းတမ်း ကာလပတ်လုံး အသက်ရှည်နေကြပေမယ့် သေသည်၏ အခြားမဲ့မှာ ကောင်းကျိုး ချမ်းသာတွေကို များစွာရကြမှာ မဟုတ်ပါဘူး၊ ယခုတော့ သူတို့ဟာ ဗြဟ္မစရိယဆိုတဲ့ မြတ်သောအကျင့်ကို အပြည့်အစုံ ကောင်းစွာကျင့်ပြီး သေသွားကြတဲ့အတွက် သေသည်၏အခြားမဲ့မှာ နတ်ပြည်လောကကို ရောက်ကြတယ်၊ အဲဒါဟာ တစ်ဘဝနှင့် နှစ်ဘဝ အနည်းငယ်မျှ မဟုတ်ဘူး၊ ကဿပမြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်မူစဉ် ယခုဘုရားလက်ထက်ရောက်အောင် နတ်ပြည်မှာချည်း ထပ်ကာထပ်ကာဖြစ်ပြီး နတ်စည်းစိမ် ချမ်းသာတွေကို ခံစားလာခဲ့ကြရတယ်၊ ယခုဘုရားလက်ထက်တော်ကျ တော့လဲ အဲဒီငါးပါးလုံး ကျွတ်တမ်းဝင်ကြရတယ်၊ တစ်ပါးက အရှင်ဒဗ္ဗဆိုတဲ့ ရဟန္တာ ဖြစ်တယ်၊ တစ်ပါးက အရှင်ကုမာရကဿပဆိုတဲ့ ရဟန္တာဖြစ်တယ်၊ တစ်ပါးက ဗာဟိယဒါရစီဝီယဆိုတဲ့ ရဟန္တာဖြစ်တယ်၊ တစ်ပါးက သဘိယဆိုတဲ့ ယရိဗိုဇ်အဖြစ်မှ မြတ်စွာဘုရားထံ ပြဿနာများကို မေးလျှောက်ပြီးတော့ ရဟန္တာဖြစ်တယ်၊ တစ်ပါးက ပုဂ္ဂုဿာတိဆိုတဲ့ မင်းအဖြစ်မှ ဓာတုဝိဘင်္ဂသုတ်တရားကို နှုပြီး အနာဂါမ် ဖြစ်တယ်၊

(၁၅၀)

သလ္လေသုတ် တရားတော်ကြီး

မကြာခင်ဘဲ စုတေပြီး သုဒ္ဓါဝါသဗြဟ္မာဘုံရောက်ပြီး ရဟန္တာဖြစ်သွားတယ်။ အဲဒီ ငါးပါးလုံးနတ်ပြည်မှာ အကြိမ်ကြိမ်ဖြစ်ပြီး နတ်စည်းစိမ်ချမ်းသားတွေ ခံစားကြရတာ ရယ်။ ယခုဘုရားလက်ထက်မှာ ရဟန္တာဖြစ်ပြီး ကျွတ်တမ်းဝင်ကြတာရယ်။ ဒါတွေဟာ ရဟန်းအဖြစ်နဲ့ ဗြဟ္မစရိယအကျင့်ကို ကျင့်ခဲ့ကြလို့ပါ။ ဒါကြောင့် သူတို့ဟာ ဟိုဘဝက အစာပြတ်ပြီး သေခဲ့ကြရပေမယ့် အများကြီးအမြတ်ရတယ်လို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။ အဲဒါဟာ အမျိုးသားများဘက်က ဗြဟ္မစရိယအကျင့်ဖြင့် ကောင်းကျိုးများကိုရပုံ သာဓက ဝတ္ထုပါ။ (ဤဝတ္ထုအကျယ်ကို ဝဗ္ဗိကသုတ်တရားတော်မှာ ကြည့်ပါ။)

အမျိုးသမီးများတတ်တာ ဝတ္ထု

အမျိုးသားများဘက်ကပြောပြီးတော့ အမျိုးသမီးများဘက်ကလဲ ပြောရဦး မယ်။ ကဿပမြတ်စွာဘုရားလက်ထက်တော်က သက်တော်ထင်ရှား ကဿပမြတ်စွာ ဘုရားကို ပြုစုလုပ်ကျွေးတဲ့ ဒါယကာအရင်းဖြစ်တဲ့ ကိကီဆိုတဲ့ ဗာရာဏသီပြည်က မင်းတစ်ပါး ရှိခဲ့တယ်။ အဲဒီမင်းမှာ သမီးတော် ၇-ယောက်ရှိတယ်။ တစ်ယောက်က သမဏီတဲ့၊ အခြားတစ်ယောက်က သမဏဂုတ္တာ-တဲ့၊ နောက်တစ်ယောက်က ဘိက္ခုနီ-တဲ့၊ နောက်တစ်ယောက်က ဘိက္ခုဒါယိကာ-တဲ့၊ နောက်တစ်ယောက်က ဓမ္မာ-တဲ့၊ နောက်တစ်ယောက်က သုဓမ္မာ-တဲ့၊ နောက်ဆုံးတစ်ယောက်က သံဃဒါယိကာ-တဲ့၊ ဒီအမည်တွေကို စဉ်းစားကြည့်လိုက်ရင် အဲဒီကိကီမင်းကြီးဟာ သာသနာတော်ကို အလွန်ကြည်ညိုကြောင်း သိရပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် သူ့သမီးတော်တွေကို သာသနာနဲ့စပ်တဲ့ အမည်တွေချည်းပေးထားလို့ပါ။ အဲဒီသမီးတော် ၇-ယောက်ကလဲ သာသနာတော်ကို အလွန်ကြည်ညိုကြပါတယ်။ ကြည်ညိုကြတဲ့အတွက် သာသနာ တော်မှာ ရဟန်းပြုလိုတဲ့ဆန္ဒတွေ ထက်သန်စွာ ဖြစ်ကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် သူတို့ရဲ့ ခမည်းတော်မင်းကြီးထံ ရဟန်းပြုခွင့်တောင်းကြပါတယ်။ ဒါပေမယ့် မင်းကြီးက ခွင့်မပြုလို့ သာသနာတော်ကိုတော့ မဝင်ရှာကြဘူး။ လူ့ဘဝတွင်ပဲ အိမ်ထောင်မပြုဘဲ ဗြဟ္မစရိယခေါ်တဲ့ မြတ်သောအကျင့်ကို အနှစ်နှစ်သောင်းကာလပတ်လုံး ကျင့်သုံး လာခဲ့ကြပါတယ်တဲ့။ ဒါကြောင့် အပဒါန်ပါဠိတော်မှာ ဒီလိုပြဆိုထားပါတယ်။

အနုဇာနိ န နော တာဇော၊ အဂါရေဝ တဒါ မယံ

ဝိသဝဿသဟဿာနိ၊ ဝိစရိမှ အတနိတာ။

ကောမာရဗြဟ္မစရိယံ၊ ရာဇကညာ သုခေဓိတာ။

ဗုဒ္ဓေါပဋ္ဌာန နိရတာ၊ မုဒိတာ သတ္တ ဓိတရော။

နော-သမီးတော်ဖြစ်ကြသောငါတို့၏၊ တာတော-သမည်းတော်ဖြစ်သော ကံကီမင်းကြီးသည်၊ နော-ငါတို့အား၊ န အနုစာနီ-ရဟန်းပြုရန် ခွင့်မပြုခဲ့ပေ၊ တသွာ-ထို့ကြောင့်၊ တဒါ-ထိုစဉ်အခါက ထိုဘဝကာလ၌၊ ရာဇကညာကံကီမင်းကြီး၏သမီးကညာ ဖြစ်ကြကုန်သော၊ သုခေမိတာ-ချမ်းသာစွာ ကြီးပွားလာကုန်သော၊ သတ္တမိတရော-သမီးတော် ခုနစ်ယောက်ဖြစ်ကြကုန်သော၊ မယံ-ငါတို့သည်၊ ဗုဒ္ဓေါပဋ္ဌာနနိရတာ-မြတ်စွာဘုရားအား ဆွမ်းစသည်ဖြင့် ပြုစုလုပ်ကျွေးခြင်း၌ အမြဲတမ်း မွေ့လျော်ကုန်သည်ဖြစ်၍၊ အဂါရော-နန်းတော်တွင်းအိမ်တော်၌သာလျှင်၊ ဝါ-လူ့ဘောင်၌သာလျှင်၊ ကောမာရဗြဟ္မစရိယံ-အပျိုအစင်အဖြစ်ဖြင့် မြတ်သောအကျင့်ကို၊ အတန္တိတာ-ပျင်းရိခြင်း မရှိကုန်ဘဲ၊ ဝါ-အိမ်ထောင်ပြုလိုခြင်း မရှိကုန်ဘဲ၊ မုဒိတာ-ဝမ်းမြောက်ပျော်ရွှင်ကြကုန်လျက်၊ ဝိသဝဿသဟဿနိ-အနှစ်နှစ်သောင်းတမ်းကာလပတ်လုံး ဝိစရိမှကျင့်သုံးနေထိုင်ခဲ့ကြပါကုန်သတည်း။

အဲဒီမှာ ဘုရင်မင်းမြတ်၏ သမီးတော်တွေဆိုတော့ မွေးဖွားလာကတည်းက အထိန်းတော်တွေနဲ့ ယုယုယယ ပြုစုစောင့်ရှောက်ခံရပြီး ကြီးလာကြရတယ်၊ ဒါကြောင့် သုခေမိတာ-ချမ်းသာစွာ ကြီးပွားလာကြတယ်လို့ ဆိုထားပါတယ်၊ နောက်ပြီးတော့ သူတို့မှာ စားဝတ်နေရေး စသည်အတွက် ဘာမျှကြောင်ကြမချိတ်ကြရဘူး၊ အိမ်ထောင်ကလဲမရှိတော့၊ ဘာမျှပူပန်စရာ ကြောင်ကြမချိတ်စရာ မရှိကြဘူး၊ မြတ်စွာဘုရားကို ပြုစုလုပ်ကျွေးတဲ့ အလုပ်သာရှိကြတယ်၊ ဒါကြောင့် ဗုဒ္ဓေါပဋ္ဌာနနိရတာ-ဘုရားအား ပြုစုလုပ်ကျွေးခြင်း၌ အမြဲတမ်း မွေ့လျော်နေကြတယ်လို့လဲ ဖော်ပြထားပါတယ်၊ နောက်ပြီးတော့ သူတို့ရဲ့ တရားအကျင့်ကတော့ ကောမာရဗြဟ္မစရိယအကျင့်-တဲ့၊ ကောမာရ-ကုမာရီအပျိုစင်အဖြစ်နဲ့၊ ဗြဟ္မစရိယ-မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်သုံးခဲ့ကြပါတယ်၊ အဲဒါက တစ်နေ့ တစ်ရက်မျှလဲ မဟုတ်ဘူး၊ တစ်လမျှ တစ်နှစ်မျှလဲ မဟုတ်ဘူး၊ သူတို့ရဲ့ အသက်တမ်းရှိသမျှ အနှစ်နှစ်သောင်း ကာလပတ်လုံး ကျင့်သုံးနေခဲ့ကြပါတယ်-တဲ့၊ ဒီလိုအကြာကြီးဆိုတော့ မပျင်းကြ မငြီးငွေ့ကြဘူးလားလို့ မေးစရာရှိတယ်၊ ဒါကြောင့် အတန္တိတာ-ပျင်းရိခြင်း ငြီးငွေ့ခြင်းလဲမရှိကြဘူးလို့ ဖော်ပြထားပါတယ်၊ အဲဒီ မြတ်သောအကျင့်က ထွက်ပြီး အိမ်ထောင်ပြုလိုတဲ့ စိတ်လဲ မရှိကြပါဘူးလို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ နောက်ပြီးတော့ မုဒိတာ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာနဲ့ပဲ ကျင့်သုံးခဲ့ကြပါတယ်လို့လဲ ဖော်ပြထားသေးတယ်။

အဲဒီလို အနှစ် နှစ်သောင်းကာလပတ်လုံး အပျိုစင်အဖြစ်နဲ့ ဗြဟ္မစရိယကို ကျင့်သုံးလာခဲ့ကြတဲ့အတွက် အဲဒီ ဘဝက ကွယ်လွန်ကြတဲ့အခါမှာ နတ်ပြည်လောက

(၁၅၂)

သလ္လေသသုတ် တရားတော်ကြီး

ရောက်ပြီးတော့ နတ်စည်းစိမ်ချမ်းသာတွေကို အကြိမ်ကြိမ်ခံစားလာခဲ့ကြရတယ်။ တစ်ရံတစ်ခါလဲ လူ့လောကရောက်ပြီး လူချမ်းသာတွေနဲ့ ပြည့်စုံလာခဲ့ကြတယ်။ ယခုနောက်ဆုံး ဘဝကျတော့ ဘုရားသာသနာတော်မှာ တရားထူးတွေကို ရကြပါတယ်။ အဲဒီသမီးတော် သာမဏီဆိုတဲ့ အကြီးဆုံးသမီးတော်က ပညာအရာမှာ ဧတဒဂ်ရတဲ့ ပထမ အဂ္ဂသာဝိကာ ခေမာထေရီရီဆိုတဲ့ ရဟန္တာမ ဖြစ်လာတယ်။

(၁) ခေမာထေရီဝဇ္ဇာ

သူဖြစ်ပုံကတော့ ပထမက သူဟာ မာဓတိုင်းပြည်၏ ဘုရင်ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီး၏ အဂ္ဂမဟေသီ မိဖုရားကြီး ဖြစ်ခဲ့တယ်။ မြတ်စွာဘုရားက ဥရုဝေလတောထဲမှ ရသေ့ တစ်ထောင်ကိုချွတ်ပြီး အဲဒီရသေ့တွေထဲမှ ဖြစ်လာတဲ့ ရဟန္တာတစ်ထောင်နှင့်တကွ ရာဇဂြိုဟ်မြို့ကို ကြွလာတော်မူတဲ့အခါ ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးက တစ်သိန်းနှစ်သောင်းသော လူထုနှင့်တကွ ခရီးဦးကြိုဆိုပါတယ်။ အဲဒီအခါမှာ မြတ်စွာဘုရားက သူတို့နှင့် သင့်လျော်တဲ့တရားကို ဟောတော်မူတယ်။ အဲဒီတရားကို နာရတဲ့အတွက် ဗိမ္ဗိသာရ မင်းကြီးနှင့်တကွ တစ်သိန်းတစ်သောင်းသော လူတွေဟာ သောတာပန် ဖြစ်ကြတယ်။ ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးဟာ နောက်တစ်ရက်မှာ ဘုရားအမှူးရှိတဲ့ သံဃာတော်ကို ဆွမ်းကပ် တော့ ဝေဠုဝန်ဥယျာဉ်တော်ကို ကျောင်းတိုက်အဖြစ်ဖြင့် ဘုရားအမှူးရှိတဲ့ သံဃာတော် ကို လှူတယ်။ အဲဒီအခါကစပြီး သံဃာတော်များနှင့်တကွ မြတ်စွာဘုရားဟာ ဝေဠုဝန်ကျောင်းတိုက်တော်မှာ သီတင်းသုံးပြီး တရားဟောနေတော်မူပါတယ်။ ဝါတော်စဉ်အားဖြင့်ဆိုရင် ဒုတိယ တတိယ စတုတ္ထဝါများနှင့် ၁၇-၃မြောက်ဝါ နှစ်ဆယ်မြောက်ဝါများမှာ အဲဒီဝေဠုဝန်ကျောင်းတိုက်တော်မှာပဲ သီတင်းသုံးတော် မူပါတယ်။ အခြားဝါများမှာလဲ ဝါပကာလများမှာ ဒေသစာရီကြွရင်း အိုက်တန် သီးတင်းသုံးတော်မူတဲ့အခါများမှာ ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးက အခွင့်သာတိုင်း မြတ်စွာဘုရားထံ ချဉ်းကပ်ပြီး တရားနာလေ့ ရှိပါတယ်။

ဒါပေမယ့် ခေမာဆိုတဲ့ သူ့ရဲ့မိဖုရားကြီးကတော့ မြတ်စွာဘုရားထံ ချဉ်းကပ်ခြင်း မရှိဘူးတဲ့။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် သူက ရုပ်အဆင်း အလွန်လှပတဲ့အတွက် သူ့ရုပ် အဆင်းကိုသာ အလေးအမြတ်ပြုပြီး အလှပြင်ဆင်နေတယ်။ မြတ်စွာဘုရားက ရုပ်အဆင်းကို ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချပြီး တရားဟောလေ့ရှိတယ်ဆိုတာကိုလဲ သူက သတင်းကြား ထားတယ်။ ဒီတော့ သူ့ကိုတွေ့ရင်လဲ မြတ်စွာဘုရားက ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချပြီး တရားဟောလိမ့် မယ်လို့ သူကထင်မြင်ပြီး ကြောက်ရွံ့နေလို့ မသွားဘဲနေခြင်း ဖြစ်ပါသတဲ့။ ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးကတော့ တရားကို သိပြီးဖြစ်တဲ့အတွက် သူ့မိဖုရားကြီးခေမာကို

ဘုရားထံ ဆည်းကပ်စေချင်တယ်၊ တရားနာစေချင်တယ်၊ ဒါပေမယ့် သေမာမိဖုရားကြီးကတော့ ဘုရားထံ သွားလိုတဲ့ စိတ်မရှိဘူး၊ မိဖုရားကြီးဆိုပေမယ့် အရွယ်ကတော့ သိပ်မကြီးလှသေးပေဘူး၊ မိမိသာရမင်းကြီးတောင် မြတ်စွာဘုရားအောက် ငါးနှစ် ငယ်တယ်ဆိုတော့ အဲဒီအခါတုန်းက သေမာမိဖုရားဟာ အသက်နှစ်ဆယ်ကျော် သုံးဆယ်အရွယ်လောက်ပဲ ရှိဟန်တူပါတယ်၊ ဒါကြောင့် သူက ရုပ်အဆင်းကိုသာ တသသပြင်နေသတဲ့ ဒီတော့ မင်းကြီးက သေမာမိဖုရားကြီး ဝေဠုဝန်ဥယျာဉ်တော်ကို သွားချင်အောင် ကဗျာဆရာတွေကို ဝေဠုဝန်ဥယျာဉ်တော်ဘွဲ့ သီချင်းများကို အရေးခိုင်းပြီး အဆိုတော်များကို ဆိုစေတယ်။

ကဗျာဆရာတွေကလဲ အရေး အသား အဖွဲ့အနွဲ့ တယ်ကောင်းတယ်၊ "မြတ်စွာဘုရား သီတင်းသုံးတော်မူရာ ဝေဠုဝန်ဥယျာဉ်တော်ဟာ အလွန်ပျော်မွေ့ဖွယ် ကောင်းတဲ့အကြောင်း အဲဒီဥယျာဉ်တော်ကို တွေ့မြင်ရရင် နတ်ပြည်က နန္ဒဝန်ဥယျာဉ် ကို တွေ့မြင်ရတာနဲ့ တူညီကြောင်း နတ်တွေတောင် နန္ဒဝန်ဥယျာဉ်မှ ထွက်ခွာခဲ့ကြပြီး တော့ ဝေဠုဝန်ဥယျာဉ်တော်သို့ လာကြကြောင်း မွေ့လျော်ဖွယ်ကောင်းလှတဲ့ ဝေဠုဝန် ဥယျာဉ်တော်ကို မြင်ကြရတော့ နတ်တွေဟာ အံ့မခန်းဖြစ်ပြီး ရှုစား၍ အားမရနိုင်ဘဲ ရှိကြတဲ့အကြောင်း မင်း၏ဘုန်းကံကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ဝေဠုဝန်ဥယျာဉ်တော်ဟာ မြတ်စွာဘုရား၏ ဘုန်းကံတော်ကြောင့် တစ်မျိုးတစ်ဖုံ အလွန်တင့်တယ်နေကြောင်း" စသည်တို့ကို ဖော်ပြပြီး စီကုံးထားကြပါတယ်၊ ပါဠိဂါထာသီချင်းတွေပါပဲ၊ အသံကောင်း ကောင်း အရွတ်အဆိုကောင်းကောင်းနဲ့ ရွတ်ပြီး ဟောလိုက်ရရင် အင်မတန် ကောင်းမှာပါပဲ။

အဲဒီသီချင်းတွေကို နန်းတွင်းသူတွေကလဲ သီဆိုနေကြတယ်၊ အဲဒီသီဆိုသံ တွေကိုကြားရတော့ သေမာမိဖုရားကြီးမှာ ဝေဠုဝန်ဥယျာဉ်တော်သို့ သွားလိုတဲ့ အကြံ အစည်ဖြစ်လာတယ်၊ ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်ဟာ မြတ်စွာဘုရား၏ ဘုန်းကံတော် ကြောင့် တစ်မျိုးတစ်ဖုံ အလွန်တင့်တယ် သာယာနေတယ်လို့လဲဆိုတယ်၊ နတ်ပြည်က နတ်တွေတောင် လာကြပြီးတော့ ရှုစားလို့ အားမရနိုင်အောင် ဖြစ်နေတယ်လဲဆိုတယ်၊ ငါလဲမရောက်တာကြာသွားပြီ၊ ယခုတစ်ခါ သွားကြည့်ဦးမှပဲလို့ အကြံအစည် ဖြစ်လာ သတဲ့၊ အဲဒီမှာ ဝေဠုဝန်ဥယျာဉ်တော်ဟာ မြတ်စွာဘုရား၏ ဘုန်းကံကြောင့် တစ်မျိုး တစ်ဖုံ အလွန်တင့်တယ်သာယာနေတယ်ဆိုတာလဲ မှန်ပါပေတယ်၊ ရှေးကတော့ ရိုးရိုးပန်းပင်အသီးပင် စသည်တို့ဖြင့်သာ တင့်တယ်သာယာခဲ့တယ်၊ ယခုတော့ မြတ်စွာ ဘုရား၏တရားတော်သံဖြင့်လဲ တင့်တယ်သာယာနေတယ်၊ တရားအားထုတ်နေတဲ့

ရဟန်းတော်တွေ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တွေဖြစ်လဲ တင်တယ်သာယာနေတယ်၊ ဈာန်သမာပတ် ဝင်စားနေတဲ့ အရှင်မြတ်တွေဖြစ်လဲ တင်တယ်သာယာနေတယ်၊ နောက်ပြီးတော့ နတ်တွေဟာ ဥယျာဉ်တော်ကို လာရောက်ပြီး အားမရနိုင်အောင် ပျော်နေကြတယ် ဆိုတာလဲ မှန်ပါပေတယ်၊ နတ်တွေဟာ မြတ်စွာဘုရားထံ လာရောက်ကြတယ်၊ တရားနာခြင်း ဘုရားနှင့်သံဃာတော်ကို ဖူးမြော်ခြင်းဖြင့် အားမရနိုင်ဘဲ ရှိနေကြတယ်၊ ဒါကြောင့် စာရေးဆရာတွေက စီကုံးထားတဲ့အတိုင်း အမှန်တွေချည်း ဖြစ်နေပါတယ်။

အဲဒီလို အကြံအစည်ဖြစ်ပြီးတော့ ခေမာမိဖုရားကြီးဟာ ဝေဠုဝန်ဥယျာဉ်တော် ကို သွားဖို့ ဘုရင်မင်းမြတ်ထံ ခွင့်ပန်တယ်၊ ဘုရင်မင်းမြတ်က ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာနဲ့ ခွင့်ပြုလိုက်တယ်၊ ဒါပေမယ့် မြတ်စွာဘုရားကိုလဲ ဖူးမြော်ခွင့်ရမယ်ဆိုတဲ့ အချုပ်အချယ် ကလေးတစ်ခုပါ ထည့်ပေးလိုက်တယ်၊ ဒီတော့ ခေမာမိဖုရားက "ကျောင်းတော်မှာ ဘုရားမရှိတဲ့အချိန်သွားမယ်"လို့ ကြံပြီးတော့ နံနက်ခင်း မြတ်စွာဘုရားက ဆွမ်းခံ ကြွနေတဲ့အချိန်မှာ ဥယျာဉ်တော်ကိုသွားပါသတဲ့၊ မြတ်စွာဘုရားအား မရှိခိုက်မို့ မဖူးမြော်ခွင့်ရဘူးလို့ ဘုရင်မင်းမြတ်အား ဖြေရှင်းပြဖို့ ရည်ရွယ်ချက်နဲ့သွားတာပါပဲ၊ ဒါပေမယ့် ဥယျာဉ်တော်ရောက်တော့ ဥယျာဉ်တော်၏ ရှုမျှော်ခင်း ကြည့်နူးဖွယ်တွေကို တွေ့မြင်ရတဲ့အတွက် အင်မတန် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်နေတယ်၊ ရှုမျှော်ခင်းတွေကို တစ်ခုပြီးတစ်ခု လျှောက်ကြည့်နေရင်း တစ်ခုသော သစ်ပင်အောက်မှာ ထိုင်ပြီး တရားအားထုတ်နေတဲ့ ရဟန်းငယ်တစ်ပါးကို တွေ့ရတော့ သူ့စိတ်ထဲမှာ အလွဲလျှောက် ပြီး ကြံတွေးမိတယ်၊ ဟိုရွယ်စဉ်မှာ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေကို ခံစားပြီးတော့ အိုမင်း ကြီးရင့်မှ ရဟန်းတရားအားထုတ်သင့်တာပဲ၊ ဒီကိုယ်တော်ကလေးကတော့ ငယ်ငယ် ရွယ်ရွယ်နဲ့ ဘာကြောင့် ရဟန်းပြုပြီး တရားအားထုတ်နေပါလိမ့်မလဲလို့ ကြံတွေးမိ ပါသတဲ့၊ ယခုနေအခါလဲ ဒီလို ထင်မြင်ကြံတွေးတ လူတွေရှိမှာပါပဲ။

အချိန်အတန်ကြာလို့ နန်းတော်ကိုပြန်ဖို့ ခေမာကပြောတဲ့အခါမှာ အမတ်ကြီး တွေက မြတ်စွာဘုရားကို ဖူးမြော်ပြီးမှ ပြန်ခွင့်ဖို့ ဘုရင်မင်းမြတ်က မိန့်မှာလိုက်တဲ့ အကြောင်း အတင်းအကျပ် ပြောကြတယ်၊ ဒီတော့ ခေမာမိဖုရားဟာ မငြင်းသာတာနဲ့ ဂန္ဓကုဋိတိုက်သို့ သွားရတယ်၊ မြတ်စွာဘုရား ဆွမ်းခံရာမှ ပြန်မရောက်သေးဘဲ ရှိကောင်းပါရဲ့လို့ သူက မျှောက်လင့်လိုက်သေးသတဲ့၊ မြတ်စွာဘုရားနဲ့လွဲအောင်လို့ တိမ်းရှောင်ချင်တဲ့သဘောပါပဲ၊ ဒါပေမယ့် ဘဝပေါင်းများစွာက ဆည်းပူးခဲ့တဲ့ ပါရမီက ပြည့်စုံနေတော့ ရှောင်တိမ်းလို့မရဘူး၊ မြတ်စွာဘုရားနဲ့ ပက်ပင်းတွေ့ရတာတာပဲ၊ ဂန္ဓကုဋိတိုက်ထဲဝင်သွားတဲ့အခါ မြတ်စွာဘုရား၏အနီးမှာ နတ်သမီးတမျှ အလွန်လှပတဲ့

သူငယ်မပျိုကလေးက မြတ်စွာဘုရားအား ယပ်ခတ်ပြီး ဝတ်ပြုနေတာကိုလဲ တွေ့ရတယ်။ အမှန်ကတော့ အဲဒီသူငယ်မပျိုကလေးဆိုတာဟာ မြတ်စွာဘုရားက အဘိညာဉ်တန်ခိုးဖြင့် ဖန်ဆင်းထားတဲ့ နိမ္မိတအရုပ်ကလေးပါပဲ။ သေမာကတော့ တကယ်လူသား မိန်းကလေးထင်ပြီး အလွန်အံ့အားသင့်သွားတယ်။ ဒီလောက် အဆင်းလှတဲ့ မိန်းမကို တစ်ခါမျှမမြင်ဖူးဘူး။ ဒီမိန်းကလေးနှင့် နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ရင် ငါအဆင်းလှတယ်ဆိုတာ ဘာမျှမပြောပလောက်ဘူး။ ဒီလောက်အဆင်းလှတဲ့ မိန်းမကိုတောင်မှ အနီးအပါးမှာ လက်ခံထားတယ်ဆိုတော့ လှပတဲ့ ငါ့ရုပ်အဆင်းကို ဘုရားက ကဲရဲရှုတ်ချလိမ့်မယ်လို့ ထင်ခဲ့တာဟာ မှားတာပဲလို့လဲ ဆင်ခြင်မိတယ်။ ရုပ်အဆင်းနဲ့စပ်ပြီး တက်ကြွနေတဲ့ မာန်မာနလဲကျသွားတယ်။

အဲဒီလို မာန်မာနကျပြီးတော့ နိမ္မိတမိန်းမပျိုကလေး၏ ရုပ်အဆင်းကိုသာ စူးစိုက်ပြီး ကြည့်ရှုနေတဲ့အခါမှာ မြတ်စွာဘုရားက အဲဒီ နိမ္မိတမိန်းမရုပ်ကို အသက်သုံးဆယ်ရွယ် လေးဆယ်ရွယ် ငါးဆယ်ရွယ် ဖြစ်အောင်လဲ အဓိဋ္ဌာန်ပြုတော်မူတယ်။ သေမာက သူ့မျက်စိအောက်တွင်ပင် ပျိုရွယ်တဲ့ ရုပ်အဆင်းတွေဟာ ရင်ပြီးပြောင်းလဲသွားတာကို စဉ်းစားဆင်ခြင်မိတယ်။ အဲဒီကနောက် အသက်ခြောက်ဆယ်ရွယ် ခုနစ်ဆယ်ရွယ် ရှစ်ဆယ်ရွယ် ကိုးဆယ်ရွယ် ဖြစ်အောင်လဲ အဓိဋ္ဌာန် ပြုတော်မူပြန်ပါတယ်။ အဲဒီတော့ အဲဒီမိန်းမရုပ်ဟာ ဆံပင်တွေကဖြူ သွားတွေကကျိုး အရေတွေကတွန့် အကြောတွေက ပြင်းပြင်းထပြီး အရိုးတွေက ငေါငေါပေါလို့ အလွန်အိုမင်းတဲ့ အဘွားအိုကြီးဖြစ်သွားတယ်။ အဲဒီအဘွားအိုကြီးက သူ့ကိုယ်သူမဆောင်နိုင်လို့လဲ ခွေကျပြီး တညည်းညည်းတညူညူဖြစ်နေတာ မောပန်းပြီး ဖိုလို့က်ဖိုလို့က်နဲ့ အသက်ရှုနေတာကိုလဲ သေမာက တွေ့မြင်ရတယ်။ အဲဒီလို တွေ့မြင်ရတော့ သေမာမှာ သံဝေဂဉာဏ် ဖြစ်လာတယ်။ ဪ အဲဒီလို အိုမင်းတော်ကြီးဟာ ဘာမျှမစင်ကြယ်ပါကလား၊ စက်ဆုပ်ရွံ့ရှုစရာပါကလား၊ အမှန်ကိုမသိတဲ့သူတွေက ဒီရုပ်ကိုယ်ကြီးကို နှစ်သက်သာယာနေကြတာပဲလို့ သံဝေဂဉာဏ် ဖြစ်လာတယ်။ အဲဒီအခါ မြတ်စွာဘုရားက ဒီလို ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

အာသုရံ အသုစိ ပူတိ၊ ပဿ သေမေ သမုဿယံ။

ဥဋ္ဌရန္တံ ပဋ္ဌရန္တံ ဗာလာနံ အဘိနန္ဒိတံ။

သေမေ-သေမာမိဖုရား၊ အာတုရံ-ရောဂါအမျိုးမျိုး ဘေးဒဏ်ဆိုးတို့ဖြင့် လွှမ်းမိုးအစဉ် နာကျင်နှိပ်စက်တတ်သော၊ ဥဋ္ဌရန္တံ-အပုပ်အညှီ တစ်စုံတစ်ခုပွက်ပွက် ဆန့်ထွက်တတ်သော၊ ပဋ္ဌရန္တံ-အောက်ဖက်သို့လည်း ယိုစီးထွက်ကျတတ်သော၊ ဝါ-ယိုစီးထွက်ကျ

(၁၅၆)

သလ္လေသသုတ် တရားတော်ကြီး

တတ်သည်ဖြစ်၍၊ အသုစိ-မစင်ကြယ်စက်ဆုပ်ဖွယ် အစုအဝေးမျှဖြစ်သော၊ ပူတိ-ပုပ်ညှိနံလှောင်း မကောင်းသော အနံ့ရှိသော၊ ဝါ-မကောင်းသောအနံ့ရှိပါလျက်၊ ဗာလာနံ-သဘောမှန်ကို မသိသူအများလူတို့က၊ အဘိနန္ဒိတံ-နံ့သာထုံးပမာ လွန်စွာ နှစ်သက်အပ်သော၊ သမုဿယံ-ရုပ်အပေါင်းကိုမျှ ကိုယ်ကာယကို၊ ပဿ-ဉာဏ်ဖြင့် ထင်ထင်ရှုဆင်ခြင်လိုက်ပါလော၊ ချစ်သမီး။

အသုဘာယ စိတ္တံ ဘာဝေဟိ၊ ဧကဂ္ဂံ သုသမာဟိတံ။

သတိ ကာယဂတာ တျတ္ထု၊ နိဗ္ဗိဒါဗဟုလာ ဘဝ။

တသ္မာ-ထိုသို့၊ မစင်ကြယ်သော အပုပ်ကောင်မျှသာ ဖြစ်သောကြောင့်၊ စိတ္တံ-သင်၏စိတ်ကို၊ အသုဘာယ-စက်ဆုပ်ရွံရှာဖွယ် မတင့်တယ်ဟု ရှုသောဘာဝနာ၌၊ ဧကဂ္ဂံ-တစ်ခုတည်းသော အာရုံရှိလျက်၊ သုသမာဟိတံ-ကောင်းစွာ တည်ကြည်အောင် ပြု၍၊ ဘာဝေဟိ-ဖြစ်ပွားစေလော၊ တေ-သင်၏၊ သတိ-အမှတ်ရမူသည်၊ ကာယဂတာ-စက်ဆုပ်ဖွယ် ရုပ်အပေါင်း ကိုယ်၌တည်သည်၊ အတ္ထု-ဖြစ်ပါစေလော၊ ဝံ-သင်သည်၊ နိဗ္ဗိဒါဗဟုလာ-ငြီးငွေ့မှုအဖြစ်များသည်၊ ဘဝ-ဖြစ်ပါလော၊ ချစ်သမီး။

ယထာ က္ကုဒံ တထာ ဧတံ၊ ယထာ ဧတံ တထာ က္ကုဒံ။

အဇ္ဈတ္တဉ္စ ဗဟိဒ္ဓါစ၊ ကာယေ ဆန္တံ ဝိရာဇယ။

ယထာက္ကုဒံ-ဤသင်ကိုယ်သည် ယခုအခါ တင့်တယ်သကဲ့သို့၊ တထာဧတံ-ထိုမိန်းမငယ်၏ ရုပ်ကိုယ်သည်လည်း မပျက်စီးမီက တင့်တယ်ခဲ့ပေ၏၊ ယထာဧတံ-ပျက်စီးသွားသော ထိုမိန်းမငယ်၏ ရုပ်ကိုယ်သည် ယခုအခါ စက်ဆုပ်ဖွယ် ဖြစ်သကဲ့သို့၊ တထာ က္ကုဒံ-ထိုအတူပင် သင်ကိုယ်သည်လည်း စက်ဆုပ်ဖွယ် ဖြစ်လတ္တံ့၊ အဇ္ဈတ္တဉ္စ ကာယေ-အတွင်းဘက် မိမိကိုယ်၌လည်းကောင်း၊ ဗဟိဒ္ဓါ စ ကာယေ-အပြင်ဘက် သူတစ်ပါး၏ ကိုယ်၌လည်းကောင်း၊ ဆန္တံ-လိုချင်နှစ်သက်မှုကို၊ ဝိရာဇယ-ကင်းပါ စေလော၊ ချစ်သမီး။

အနိမိတ္တဉ္စ ဘာဝေဟိ၊ မာနာနုဿယ မုဇ္ဈာ။

တတော မာနာဘိသမယာ၊ ဥပသန္တော စရိဿသိ။

အနိမိတ္တဉ္စ-အမြဲတည်နေဟန် သဏ္ဌာန်နိမိတ် ကင်းသော အနိစ္စာနုပဿနာ ကိုလည်း၊ ဘာဝေဟိ-ပွားပါစေလော၊ (ဖြစ်ခိုက်ရုပ်နာမ်ကို ရှုမှတ်ခြင်းမရှိဘဲ မိမ္မေးတိုင်း ဖဗ္ဗေးတိုင်း ပကာတိနေမြဲ နေကြတဲ့သူတွေမှာ မိမိတို့၏ ရုပ်ကိုယ်ကိုလဲ ငယ်ငယ်ကလေး ဘဝမှ ယခုထက်တိုင် အမြဲတမ်း တည်နေတယ်လို့ ထင်နေကြတယ်၊ စိတ်ကိုလဲ

အမြဲတမ်း တည်နေတဲ့ အကောင်အနေအားဖြင့် ထင်နေကြတယ်။ တချို့ကတော့ ရုပ်ကိုယ်ရော စိတ်ရော တစ်ကိုယ်တည်းပဲ အမြဲတည်နေတယ်လို့ ထင်နေကြတယ်။ အဲဒါဟာ မြဲတဲ့သဏ္ဌာန်နိမိတ် ထင်နေတာပဲ။ ရုပ်နာမ်စေတသိက်တွေကို သရုပ်ခွဲပြီး ပြောတတ်တဲ့သူပေမယ့် ဖြစ်ဒိုက်ရုပ်နာမ်ကို ကျကျနန မရှုမှတ်ဖူးရင် ပကတိအသိ ကတော့ ဒီအတိုင်းပဲ ထင်မြင်နေတာပဲ။ မြဲတဲ့သဏ္ဌာန်နိမိတ် ထင်နေတာပဲ။ ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်ဒိုက်ရုပ်နာမ်ကို မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မှာတော့ သမာဓိဉာဏ်၊ ရင်သန်လာတဲ့အခါမှာ လက် ခြေ ခေါင်း ကိုယ် စသည်သဏ္ဌာန်လဲ မထင်တော့ဘူး။ မှတ်သိရတဲ့ အာရုံရော မှတ်သိတဲ့စိတ်ရော မှတ်ဆဲ မှတ်ဆဲမှာပဲ ရိပ်ကနဲ ရိပ်ကနဲ ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုသာ တွေ့ရတယ်။ ဒီတော့ တရိပ်ရိပ်နဲ့ ခဏမစဲ ပျောက်ပျောက် သွားတဲ့ တရားတွေ ချည်းပဲ။ တဏှာကလေးမျှ မတည်မြဲတဲ့တရားတွေချည်းပဲလို့ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိသိသွားတယ်။ အဲဒါဟာ အနိမိတ္တာနုပဿနာ ခေါ်တဲ့ အနိစ္စာ နုပဿနာဉာဏ်ပဲ။ အဲဒီ အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်ကို ဖြစ်စေပါတယ်။ အဲဒီဉာဏ်ဖြစ်အောင် ရှုလိုက်ပါလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီလို ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေလို့ မမြဲတာချည်းပဲလို့ သိမြင်နေရင် ထောင်လွှားတတ်ကြတဲ့ မာန်မာနလဲ ကင်းငြိမ်းတယ်။ ဒါကြောင့် မာနာနုဿ-မမြဲဟု ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင်မသိလျှင် ဖြစ်နိုင်သော မာန်မာနကို၊ ဥဒ္ဓဟ-အမြဲပြတ်ပယ်စွန့်လော့၊ (ခဏမစဲ ပျက်နေလို့ မမြဲတာချည်းဘဲ ဆိုတာကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် မသိတဲ့အတွက် ငါဟာ အဆင်းလှတယ်လို့ စွဲလမ်းပြီးတော့လဲ မာနက သေမာ မိဖုရားကြီးမှာ အလွန်အကဲ ဖြစ်နေတယ်။ အဂ္ဂမဟေသီမိဖုရားကြီးပဲလို့ စွဲလမ်းပြီးတော့လဲ မာနက အလွန်အကဲဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီလို မာနကို အမြဲပြတ် ပယ်နိုင်အောင် အားထုတ်ပါလို့ ဆိုလိုတယ်။ အဲဒီမာနကို အမြဲပြတ်ပယ်နိုင်အောင် အားထုတ်ပါလို့ ဆိုလိုတယ်။ အဲဒီမာနကို ပယ်လိုက်တော့ ဘာအကျိုးရသလဲဆိုရင်) တတော မာနာဘိသမယာ-ထိုမာနကို သိ၍ပယ်ခြင်းကြောင့်၊ တွံ-သံသည်၊ ဥပသန္တော-ငြိမ်းအေးသည်ဖြစ်၍၊ စရိဿသိ-သွားလာနေထိုင်ရပေလတ္တံ့၊ (အဲဒီမာနကို အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် အကြွင်းမဲ့ ပယ်နိုင်လျှင် ကိလေသာပူပန်မှုတွေ အကုန်ငြိမ်းပြီး အခါခပ်သိမ်း ချမ်းသာစွာ နေရပါလိမ့်မယ်-တဲ့။)

ယေ ရာဂရက္ခာနုပတန္တိ သောတံ။

သယံကတံ မက္ကဋကောဝ ဇာလံ။

ဧတဒ္ဓိ သေတွာန ပရိဗ္ဗဇန္တိ။

အနပေက္ခိနော ကာမသုခံ ပဟာယ။

(၁၅၈)

သလ္လေသုတ် တရားတော်ကြီး

မဏ္ဍုကော-ပင်ကုကောင်သည်၊ သယံကတံ ဇာလံ-ကိုယ်တိုင်လုပ်ထားသော ပင်ကုမျှင် ကွန်ယက်အိမ်ကို၊ အနုပတတိ ဣဝ-အစဉ်တစိုက် လိုက်နေသံသကဲ့သို့၊ ရာဂရတ္တာ-ရာဂဖြင့် တပ်စွဲနေကုန်သော၊ ယေ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ သယံကတံ-ကိုယ်တိုင်ပင်ပြုလုပ်ထားသော၊ သောတံ ရာဂအယဉ် (ရာဂကြောင့်ဖြစ်သော ခန္ဓာ အယဉ်ကို၊ အနုပတန္တိ-တစ်ဘဝပြီးတစ်ဘဝ အစဉ်တစိုက်လိုက်နေကြကုန်၏၊ တေ-ထိုရာဂအယဉ် ခန္ဓာအယဉ်ကို အစဉ်လိုက်နေကြသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ န ပရိဗ္ဗဇန္တိ-သံသရာမှ မထွက်ခွာနိုင်ကုန်၊) ကာမသုခံ-ကာမဂုဏ်နှင့်စပ်သော ချမ်းသာကို၊ အနုပေက္ခိနော၊ မငဲ့မကွက်ကုန်ဘဲ၊ ပဟာယ-ပယ်စွန့်ကုန်၍၊ ဝါ-ပယ်စွန့်၍ ကျင့်သော သူတို့သည်၊ ဧတမ္ဘိ-အစဉ်လိုက်၍နေရာ ရာဂအယဉ် ခန္ဓာအယဉ်ကိုသော်လည်း၊ ဆေတွာန-ဖြတ်ကုန်၍၊ ပရိဗ္ဗဇန္တိ-သံသရာမှ ထွက်ခွာသွားကုန်၏။

ဒီနောက်ဆုံးဂါထာကမှာ ဆိုလိုတာကတော့ ပင်ကုကောင်များဟာ ကိုယ်လုပ် ထားတဲ့ ပင်ကုမျှင်အိမ်လို့ မခွာနိုင်ဘူး၊ အဲဒီပင်ကုအိမ်မှာသာ လှည့်ပတ်သွားလာနေ သလို ထို့အတူပင် ရာဂမကင်းသေးတဲ့ သတ္တဝါတွေဟာလဲ တဏှာရာဂဖြင့် တပ်မက်စွဲလမ်း ပြီး ပြုထားတဲ့ကံကြောင့် ရထားတဲ့ မိမိတို့၏ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာအယဉ်ဆိုတဲ့ သံသရာကို တစ်ဘဝပြီးတစ်ဘဝ အစဉ်လျှောက်နေကြတယ်၊ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာအယဉ်မှ ခွဲခွာမသွားနိုင်ကြဘူး၊ တချို့က နိဗ္ဗာန်ရောက်သွားရင် လူ့ဘဝ နတ်ဘဝမှာ ပြန်မဖြစ်ရတော့ဘူး ဆိုတာကိုတောင် ကြောက်နေကြတယ်၊ အဲဒါဟာ ခန္ဓာအယဉ်မှ မထွက်ခွာရဘဲ ဖြစ်နေတာပါပဲ၊ အဲဒီလို စွန့်ခွာနိုင်ခဲ့တဲ့ ခန္ဓာအယဉ်ကိုလဲ ဘုရားရဟန္တာ များကတော့ ကာမဂုဏ်ချမ်းသာကို မငဲ့ကွက်စွန့်ပယ်ပြီး ကျင့်သောအားဖြင့် ပယ်ဖြတ်ပြီး သံသရာမှ ထွက်ခွာသွားကြတယ်၊ ခေမာလံ ကာမဂုဏ်ချမ်းသာကို မငဲ့ကွက်ဘဲ စွန့်ပြီး ရဟန်းတရားကို ကျင့်သောအားဖြင့် ဘဝအစဉ် ခန္ဓာအယဉ်ကို ဖြတ်ရမယ်၊ အဲဒီလို ဖြတ်ပြီးတော့ သံသရာမှ ထွက်ခွာသွားရမယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

အဲဒီတရားကို ကြားနာရတဲ့အတွက် ခေမာမိနုရားဟာ ရဟန္တာမ ဖြစ်သွားတယ် လို့ အဋ္ဌကထာများမှာ ဆိုပါတယ်၊ အပဒါနိပဋိတော်မှာတော့ ဒီဂါထာတရားများနှင့် မဟာနိဒါနသုတ်ကို ကြားနားပြီးတော့ ဓမ္မစက္ခုကို ရသွားတယ်၊ အဲဒီကနောက် ရဟန်းမိန်းမ ပြုပြီးတဲ့အခါ တစ်လခွဲကြာမှ တရားနုလုံးသွင်းအားထုတ်ပြီး ရဟန္တာမ ဖြစ်သွားတယ်လို့ ဆိုပါတယ်၊ အဲဒီမှာ ဓမ္မစက္ခု-တရားမျက်စိဆိုတာက သောတာပတ္တိ မဂ်ဉာဏ်လဲ ဖြစ်နိုင်တယ်၊ အနာဂါမိမဂ်ဉာဏ်လဲ ဖြစ်နိုင်တယ်၊ ထေရီအဋ္ဌကထာ မှာတော့ သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်ကိုယူပြီး ပြဆိုထားတယ်၊ လူ့ဘောင်မှ ထွက်ခွာပြီး ရဟန်းပြုကို ထောက်ဆကြည့်ရင်တော့ ရဟန္တာမ မဖြစ်သေးတောင် ကာမရာဂကင်းတဲ့

အနာဂါမဂ်အဆင့်ကော၊ ရောက်သွားတယ်လို့ယူလျှင် သင့်လျော်ဖွယ် ရှိပါတယ်။

အဲဒီလို တရားထူးများကိုရပြီးတော့၊ ခေမာဓိဖုရားဟာ နန်းတော်ကို ပြန်သွားတယ်၊ ဗိမ္ဗိသာရဘုရင်မင်းမြတ်ထံ ရဟန်းပြုဖို့ ခွင့်တောင်းတယ်၊ မင်းကြီးက ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာနဲ့ ခွင့်ပြုပြီးတော့၊ ရွှေထမ်းစင်ဖြင့် ဘိက္ခုနီမကျောင်းသို့ လိုက်ပို့ပြီး ရဟန်းပြုစေပါတယ်၊ ရဟန်းပြုပြီးတဲ့အခါမှာ ခေမာထေရီလို့ ခေါ်ကြပါတယ်၊ ရဟန်းမထဲမှာ ဉာဏ်ပညာဘက်က အကြီးအမြတ်ဆုံးဖြစ်တဲ့အတွက် မြတ်စွာဘုရားက ခေမာထေရီကို ပညာအရာမှာ ဧတဒဂ်ဘွဲ့ထူးဖြင့် ချီးကျူးတော်မူပါတယ်။

(၂) ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီဝတ္ထု

ကိကီမင်းကြီး၏သမီးတော် ရ-ယောက်ထဲက ပထမသမီးတော်အကြောင်း ကတော့ပြီးသွားပြီ၊ ဒုတိယသမီးတော် သမဏဂုတ္တာဆိုတာကတော့ ယခုဘုရားလက်ထက်မှာ သာဝတ္ထိပြည်က သူဌေးတစ်ဦး၏သမီးဖြစ်လာတယ်၊ သူ့အရေအဆင်းက ကြာညိုပန်းအဆင်းနဲ့ တူတဲ့အတွက် ဥပ္ပလဝဏ္ဏာလို့ အမည်ပေးထားတယ်၊ အဲဒီက နောက်တော့ အကျဉ်းချုပ်ပဲ ပြောသွားရမယ်၊ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာရဲ့ လှပတဲ့ဂုဏ်သတင်း ကြားကြရတဲ့အတွက် ဧဗ္ဗူဒိပ်ကျွန်း အိန္ဒိယမှာရှိကြတဲ့ မင်းတွေ သူဌေးတွေက သူ့ဖခင် သူဌေးကြီးထံ သဝဏ်လွှာပို့ပြီး ဥပ္ပလဝဏ္ဏာကို တောင်းဆိုကြသတဲ့၊ ဒီတော့ သူဌေးကြီးမှာ အကျပ်ကျနေတယ်၊ သမီးတစ်ယောက်တည်းနဲ့ တောင်းဆိုတဲ့ မင်းတွေ သူဌေးတွေကို ကျေနပ်အောင် ဆောင်ရွက်ဖို့ခက်နေတယ်၊ ဘယ်သူ့ကိုမှ ပေးလို့ မဖြစ်နိုင်ဘဲ ရှိနေတယ်၊ ဒါကြောင့် သူဌေးကြီးက သူ့သမီးကို ရဟန်းပြုနိုင်ပါ့မလားလို့ မေးတယ်၊ ပါရမီရှင် ပစ္ဆိမဘဝိကပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်တဲ့အတွက် ပြုနိုင်ပါတယ်လို့ ပြန်ကြားလိုက်တယ်၊ ဒီတော့ ဖခင်သူဌေးကြီးက ဥပ္ပလဝဏ္ဏာကို အခမ်းအနားဖြင့် ဘိက္ခုနီမကျောင်းသို့ပို့ပြီး ရဟန်းပြုစေပါတယ်၊ ရဟန်းပြုတဲ့အခါ ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီလို့ ခေါ်ကြပါတယ်၊ မကြာမီပင် ရဟန္တာမ ဖြစ်သွားပါတယ်၊ ရဟန်းမိန်းမထဲက တန်ခိုးအရာမှာ အကြီးမြတ်ဆုံး ဖြစ်တဲ့အတွက် ဧတဒဂ်ဘွဲ့ထူးဖြင့် ချီးကျူးခြင်းခံရပါတယ်။

(၃) ဝဇ္ဇာစာရာထေရီဝတ္ထု

တတိယသမီးတော် ဘိက္ခုနီဆိုတာကတော့ ပဉ္စမစာရာထေရီမ ဖြစ်လာပါတယ်၊ သူ့အကြောင်းကတော့ ဇာတ်ပွဲတွေက ပြကြတဲ့အတွက် အများက သိပြီးဖြစ်နေပါတယ်၊ လင်ရယ် သားတွေရယ် မိဘတွေရယ် မောင်ရယ် အဲဒါတွေ သေဆုံးကြတာ အကြောင်း ပြပြီး အရူးမဖြစ်သွားတယ်၊ ခြေဦးတည်ရာ လျှောက်သွားနေရင်း ဧတဝန်ကျောင်းတော်မှာ မြတ်စွာဘုရား တရားဟောနေရာ ရောက်လာတယ်၊ မြတ်စွာဘုရားက

“သုဿမသတိရလော”လို့ သတိပေးလိုက်တာနဲ့ ပါရမီရှင်ဖြစ်တဲ့အတိုင်း ကျွတ်ချိန် တန်နေတဲ့အတွက် သတိရပြီး အရူးပျောက်သွားတယ်။ အဲဒီတစ်ထိုင်အတွင်းမှာပဲ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားကိုနာပြီး သောတာပန် ဖြစ်တယ်။ ရဟန်းပြုပြီး မကြာခင်ဘဲ ရဟန္တာမ ဖြစ်သွားတယ်။ ဝိနည်းဆောင် ဧဝာဒဂ်ရ ရဟန္တာမ ဖြစ်ပါတယ်။

(၄) ကုဏ္ဍလကေသာထေရီဝဇ္ဇာ

ဘိက္ခုဒါယိကာဆိုတဲ့ စတုတ္ထသမီးတော်ကတော့ ရာဇဂြိုဟ်မြို့မှာ သုဋ္ဌေးတစ်ဦး ၏သမီးဖြစ်လာတယ်။ မူလအမည်ကတော့ ဘဒ္ဒါတဲ့၊ အရွယ်ရောက်တဲ့အခါ သေဒဏ် အပြစ်ရောက်နေတဲ့ ဓားပြလူဆိုးကို ငွေဖြင့် ရွေးယူပြီး အိမ်ထောင်ဖက်ပြုမိလို့ တစ်နေ့ကျတော့ အဲဒီလူဆိုးက နတ်ပူဇော်ရန်ဆိုပြီး သူ့ကို တောင်ပေါ်ခေါ်သွားတယ်။ တောင်ပေါ်ရောက်တော့ သူ့လက်ဝက်လက်စားတွေကိုယူပြီး သူ့ကိုလဲ သတ်မယ်လို့ ပြောတယ်။ ဒီတော့ ဘဒ္ဒါက သူမသေခင် ကန်တော့ပါရစေလို့ တောင်းပန်ပြီး တောင်စောင်းမှာ လူဆိုးကို လှည့်ပတ်ပွေဖက်ပြီး ကန်တော့ရင်း တောင်ထိပ်မှ ချောက်ထဲတွန်းချလိုက်တယ်။ အဲဒီကနောက် မိဘအိမ်ကိုလဲ မပြန်ဝံ့တာနဲ့ ပရိနိဗ္ဗိတ ကျောင်းတစ်ခုမှာဝင်ပြီး ပရိနိဗ္ဗိတပြုပေးဖို့ တောင်းပန်တယ်။ ပရိနိဗ္ဗိတပြုပေးတဲ့အခါမှာ သူတို့ရဲ့ တရားကျမ်းဂန်အရ ဆံပင်တွေကို ထန်းစေ့နဲ့ညှပ်ပြီး နုတ်ပစ်ကြတယ်။ ဆံပင်တစ်ချင်းညှပ်ပြီး ဆွဲနုတ်တယ်ဆိုတော့ အကြိမ်ပေါင်း တစ်သောင်းမက အနာခံရမှာပါပဲ။ အဲဒီလိုနုတ်ပြီး ပရိနိဗ္ဗိတပြုပေးကြတဲ့အတွက် သူ့ခေါင်းမှာ ဆံပင်တွေ အသစ်ပေါက်လာတဲ့အခါ နားတောင်းလို အပိုင်းပုံပေါ်နေတယ်။ ဒါကြောင့် သူ့ကို ကုဏ္ဍလကေသာလို့ ခေါ်ကြတယ်။

သူက ပရိနိဗ္ဗိတတို့၏ အခြေအတင်ဝါဒတွေကို သင်ယူပြီးတော့ ထိုထိုမြို့ရွာတွေ ကိုလှည့်ပြီး ဝါဒပြနေတယ်။ တစ်နေ့သောအခါမှာ ရှင်သာရိပုတ္တရာနဲ့တွေ့ပြီး ဝါဒ အခြေအတင်ပြရာမှာ ရှုံးနိမ့်သွားတဲ့အတွက် အရှင်သာရိပုတ္တရာထံမှာ တပည့်ခံတယ်။ အရှင်သာရိပုတ္တရာက မြတ်စွာဘုရားထံ ညွှန်ကြားလိုက်တယ်။ မြတ်စွာဘုရားထံမှာ တရားနာပြီး အရဟတ္တဖိုလ်ရောက်သွားတယ်လို့ အဋ္ဌကထာများမှာ ဆိုတယ်။ အပဒါန် ပါဠိတော်မှာတော့ မြတ်စွာဘုရားထံမှာ တရားနာပြီး ဒိဗ္ဗစက္ခုခေါ်တဲ့ အရိယာမဂ်ဉာဏ် ကို ရတဲ့အကြောင်း၊ ရဟန်းပြုပြီးတော့ တရားနုလုံးသွင်းအားထုတ်သဖြင့် ရဟန္တာ ဖြစ်သွားကြောင်း ပြဆိုထားပါတယ်။ သူဟာ ဒိပ္ပါဘိညအရာ ဧဝာဒဂ်ရ ရဟန္တာမ ဖြစ်ပါတယ်။

(၅) တိသာဒေါတမီထေရီဝတ္ထု

ဓမ္မာဆိုတဲ့ ပဉ္စမသမီးတော်ကတော့ သာဝတ္ထိပြည်မှာ ဆင်းရဲသားတစ်ဦး၏ သမီးဖြစ်လာတယ်။ မူလအမည်က ဂေါတမီတဲ့။ အသားအရေက ပိန်ပိန်ပါးပါးမို့ ကိသာ-ပိန်တယ်ဆိုတဲ့ ဂုဏ်ယုဒနဲ့တွဲပြီး ကိသာဂေါတမီလို့ ခေါ်ကြတယ်။ အရွယ်ရောက် လို့ အိမ်ထောင်ကျတဲ့အခါ သူ့ခင်ပွန်းဘက်က အမျိုးတွေက သူ့ကို ဆင်းရဲသား၏ သမီးဖြစ်တဲ့အတွက် ဖိနှိပ်ပြီး ပြောကြဆိုကြခိုင်းကြတယ်။ သားကလေးရလာတဲ့အခါ ကျမှ သူ့ကိုလေးစားကြတယ်။ ကံမကောင်းအကြောင်းမသင်ချင်တော့ အဲဒီသားကလေး က ပြေးလွှားကစားနိုင်တဲ့ အရွယ်မှာဆုံးသွားတယ်။ ဒါကြောင့် သောကပွားပြီး ရူးသလိုလို ဖြစ်နေရှာတယ်။

သားကလေးကို မစွန့်ရက်ဘဲ ရင်ခွင်မှာပိုက်ပြီး အသက်ပြန်ရှင်အောင် ကူဖို့ ဖြို့ထဲမှ အိမ်စဉ်လှည့်ပြီး ဆေးကောင်းရှာနေတယ်။ အဲဒီအခါမှာ ပညာရှိ တစ်ယောက်က မြတ်စွာဘုရားထံ သွားဖို့ ညွှန်ကြားလိုက်တယ်။ မြတ်စွာဘုရားထံ ရောက်တော့ လူတစ်ယောက်မျှ မသေဖူးတဲ့အိမ်က မုန့်ညင်းစေ့ကို ယှဉ်ဖို့ရာ မြတ်စွာ ဘုရားက ပြောကြားလိုက်တယ်။ ဒီတော့ သူက ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာနဲ့ ဖြို့ထဲ သွားပြီး သူ့သားကိုဆေးကူဖို့ မုန့်ညင်းစေ့တောင်းတယ်။ အတောင်းခံရတဲ့အိမ်က မုန့်ညင်းစေ့ ပေးမယ်ဆိုတော့ ဒီအိမ်မှာ သေဖူးတဲ့သူ မရှိမှ ယူမယ်လို့ ဆိုတယ်။ ဒီတော့ ဟဲ့ နင်ဘယ်နှယ်ပြောတာလဲ ဒီအိမ်မှာ သေဖူးတဲ့လူတွေများလှပြီ ရေတောင် မရေတွက်နိုင်ဘူးလို့ ပြောလိုက်ကြတယ်။ တခြားအိမ်တွေ သွားတောင်း ပြန်တော့လဲ ဒီနည်းအတိုင်းပဲ ပြောလိုက်ကြတယ်။ ဒီတော့ ကိသာဂေါတမီဟာ ၃-အိမ်လောက် သွားပြီးတော့ သဘောပေါက်လာတယ်။ တစ်ဖြို့လုံး လျှောက်ပြီးတောင်း နေရင်လဲ ဒီလိုချည်းတွေ့ရမှာပဲ။ လူမသေဖူးတဲ့အိမ်ရယ်လို့ မရှိနိုင်ဘူး။ ငါ့သား တစ်ယောက်တည်း သာ သေတာမဟုတ်ဘူး။ အားလုံး သေတတ်ကြတာချည်းပဲလို့ သဘောပေါက်ပြီးတော့ သားသေကို သုသာန်မှာ စွန့်ပစ်ခဲ့ပြီး ဒီလိုလဲ နှုတ်က ရွတ်ဆိုမိပါသတဲ့။

န ဂါမဓမ္မော နော နိဂမဿ ဓမ္မော၊ န စာပိယံ ဧကကုလဿ ဓမ္မော။
သဗ္ဗဿ လောကဿ သဒေဝကဿ၊ ဒေသဝ ဓမ္မော ယဒိဒံ အနိစ္စတော။

အယံ-သေခြင်းတရားသည်၊ န ဂါမဓမ္မော-တစ်ရွာတည်းနှင့်သာဆိုင်သော တရားလည်း မဟုတ်ချေ။ နော နိဂမဿဓမ္မော-နိဂုံးတစ်ခုတည်းနှင့်သာဆိုင်သော တရားလည်းမဟုတ်ချေ။ န စာပိ ဧကကုလဿ ဓမ္မော-တစ်ခုသောအမျိုး တစ်ခုသော

(၁၆၂)

သလ္လေသုတ် တရားတော်ကြီး

အိမ်ထောင်စုနှင့်သာဆိုင်သော တရားလည်း မဟုတ်ချေ။ ယဒိဒံ အနိစ္စတာ-
မမြဲသည်၏ဖြစ်ကြောင်း အကြင်သေခြင်းသည် ရှိ၏။ ဒေသေ-ဤသေခြင်းသည်၊
သဒေဝကဿ-နတ်နှင့်တကွသော၊ သဗ္ဗဿဧဝလောကဿ-တစ်လောကလုံး
သတ္တဝါအားလုံး၏သာလျှင်၊ ဓမ္မော-သက်ဆိုင်သော တရားပေတည်း။

ဒီနေရာမှာ မေးစရာရှိပါတယ်။ ဒီသုဆင်းရဲမကလေးက ဆန်းဂိုဏ်းနဲ့သဒ္ဓါနဲ့
အညီဂါထာဖြစ်အောင် စီတတ်ပါသလားလို့ မေးစရာရှိပါတယ်။ သူကိုယ်တိုင် စီတတ်
တာလဲ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ သူက အရပ်သုံးစကားနဲ့ပြောဆိုတာကို မြတ်စွာဘုရားက
ဂါထာဖြင့် ဟောထားတာလဲ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ အဲဒါက အဋ္ဌကထာများမှာ ကိသာဂေါတမီ
က ရွတ်ဆိုတယ်လို့ ပြဆိုထားတဲ့အတိုင်း ကြံဆပြီး ပြောရတာပါပဲ။ အပဒါန်
ပါဠိတော်မှာတော့ သားသေကိုစွန့်ပစ်ခဲ့ပြီး မြတ်စွာဘုရားထံ ပြန်သွားတဲ့အခါ အဲဒီ
ဂါထာကိုရော အခြားဂါထာ တစ်ခုကိုရော မြတ်စွာဘုရားက ဟောတယ်လို့လဲ
ပြဆိုထားပါတယ်။ အဲဒီအခါ မြတ်စွာဘုရားဟောတဲ့ တရားကို ကြားနာပြီးတော့
ကိသာဂေါတမီဟာ သောတာပန်ဖြစ်သွားတယ်။ အဲဒီကနောက် ရဟန်းပြုပြီးတော့
ဘုရားအား ထုတ်သဖြင့် မကြာခင်ဘဲ ရဟန္တာမ ဖြစ်သွားတယ်။ ဒီထေရီမဟာ
ခေါင်းပါးတဲ့ သင်္ကန်းကို ဝတ်ရုံသော ရဟန်းမိန်းမတွေထဲမှာ ဧတဒဂ်ရ ထေရီမ
ဖြစ်ပါတယ်။

(၆) ဓမ္မဒိန္နာဓထရီ

သုဓမ္မာဆိုတဲ့ ဆဋ္ဌမသမီးတော်ကတော့ ယခုဘုရားလက်ထက်မှာ ရာဇဂြိုဟ်
မြို့တွင် ဝိသာသနုဋ္ဌေးကြီး၏ဇနီး ဓမ္မဒိန္နာဆိုတဲ့ သူဋ္ဌေးကတော် ဖြစ်လာတယ်။
ဝိသာသနုဋ္ဌေး ကြီးက မြတ်စွာဘုရား ရာဇဂြိုဟ်ကို ပထမကြွလာစဉ်က ခရီးဦးကြိုဆိုပွဲမှာ
တရားနာပြီး စိမ္မိသာရမင်းကြီးနှင့်အတူပဲ သောတာပန် ဖြစ်ခဲ့တယ်။ နောက်လဲ
မြတ်စွာဘုရားထံ သွားရောက်ပြီး တရားနာလေ့ရှိပါတယ်။ တစ်နေ့သောအခါမှာတော့
အဲဒီလို တရားနာရင်း အနာဂါမ် ဖြစ်လာတယ်။ အနာဂါမ်ဆိုတော့ ကာမဂုဏ်အာရုံကို
သာယာ နှစ်သက်မှု ရာဂကင်းတယ်။ ဝိသဘာဂအာရုံကောင်းတွေကို ကြည့်ချင်
မြင်ချင်တာ မရှိဘူး။ ဝိသဘာဂအသံကောင်းတွေကို ကြားချင် နားထောင်ချင်တာ
မရှိဘူး။ အနံ့ကောင်း အရသာကောင်းတွေကို ခံစားချင်တာ မရှိဘူး။ ဝိသဘာဂ
အတွေ့အာရုံ နှင့် တွေ့ထိချင်တာမရှိဘူး။ ဒါကြောင့် အလျင်အလျင် နေ့များကလို
ဟိုဟိုဒီဒီ ကြည့်ခြင်းမရှိဘဲ အဲဒီနေ့မှာ စက္ခုန္ဓြေကိုချပြီး ဣန္ဒြေရစ္ဆာနဲ့ အိမ်ကိုပြန်လာ
တယ်။ အိမ်က သူဋ္ဌေးကတော် ဓမ္မဒိန္နာက သူဋ္ဌေးကြီး ပြန်လာမည့် လမ်းဆီကို

ပြတင်းပေါက်က မျှော်ကြည့်နေတယ်။ အခါတိုင်းဆိုရင် သူဌေးကြီးကလဲ သူဌေးကတော်ရှိရာ ပြတင်းပေါက်ဆီကို မျှော်ကြည့်ပြီးလာတယ်။ သူဌေးကတော်နှင့် မျက်နှာချင်းဆုံမိတဲ့အခါမှ နှစ်ယောက်လုံး ပြီးကြတယ်။ ဒီကနေတော့ မျက်လွှာကိုချပြီး ဣန္ဒြေကြီးနဲ့ လမ်းလောက်သာကြည့်ပြီး လာနေတာကို မြင်ရတဲ့အခါ "ဘာဖြစ်လာပါလိမ့်မလဲ" သူဌေးကတော်ရဲ့ စိတ်ထဲမှာ စိုးရိမ်မကင်း ဖြစ်သွားတယ်။

သူဌေးကတော်က အခါတိုင်းလိုပင် တိုက်အိမ်ပေါ်ကဆင်းပြီး သူဌေးကြီးကို ကြိုဆိုတယ်။ လှေကားရင်းမှာ အခါတိုင်းလို လက်တွဲပြီး တက်ရင်အောင် လက်ကို လှမ်းပေးလိုက်တယ်။ ဝိသာသသူဌေးကြီးက မိမိလက်ကို နောက်ပြန်ဆုတ်လိုက်တယ်။ "နံနက်စာ စားတဲ့အခါ သူ့အကြောင်း သိရမှာပဲ" လို့ သူဌေးကတော်က စဉ်းစားမိတယ်။ အခါတိုင်းဆိုရင် ဝိသာသသူဌေးကြီးက သူဌေးကတော်ဓမ္မဒိန္နာနှင့်အတူ စကားတပြောပြောနဲ့ ထမင်းစားလေ့ရှိတယ်။ ဒီကနေ့ ဓမ္မဒိန္နာကို အတူစားဖို့ ခေါ်ခြင်းမရှိဘဲ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်လို တိတ်ဆိတ်ငြိမ်သက်စွာနဲ့ တစ်ယောက်တည်း စားနေတယ်။ ဒီတော့ ဓမ္မဒိန္နာမှာ "ဒီကနေ့ဘာများဖြစ်လာပါလိမ့်မလဲ" လို့ သာပြီး စိတ်ပူသွားတယ်။ "အဲလေ ညချမ်းကျတော့ သိရမှာပေါ့" လို့ ကြံတွေးပြီး ဓမ္မဒိန္နာက စောင့်ကြည့်နေတယ်။ ဝိသာသသူဌေးကြီးက အဲဒီနေ့ညမှာ အခါတိုင်း နှစ်ယောက်အတူ အိပ်နေကျအခန်းကို မဝင်တော့ဘူး။ တခြားအခန်းကို ရှင်းလင်းပြီး ရှစ်ပါးသီလနှင့်လျော်တဲ့ ခုတင်ကို ခင်းစေပြီးတော့ သူတစ်ယောက်တည်း အိပ်တယ်။ အဲဒီလို ထူးခြားတဲ့ အခြေအနေတွေကို တွေ့ရတော့ ဓမ္မဒိန္နာမှာ အလွန်စိတ်နှလုံးပူပန်ခြင်း ဖြစ်တယ်။ "ဘယ်နှယ်လဲ သူမှာ တခြားမိန်းမကိုများ လိုချင်တောင်တခြင်း ရှိနေလေသလား။ သို့မဟုတ် တစ်ယောက်ယောက်က ငါ့ကိုမုန်းအောင် ကုန်းတိုက်ထားလေသလား" အဲဒီလို မဟုတ်ရင်လဲ ငါ့မှာပဲ အပြစ်ရှိနေလေသလား" လို့ ကြံတွေးပြီး အကြီးအကျယ် ပူဆွေးနေတယ်။ ဒါပေမယ့် နှစ်ရက်လောက်တော့ အောင်ပြီးသည်ခံနေကယ်၊ သုံးရက်လောက် ရှိတဲ့အခါကျတော့ မအောင်နိုင်တော့ဘူး သူဌေးကြီးထံ ချဉ်းကပ်ပြီး ရှိခိုးလျက် ရပ်တည်နေတယ်။

ဒီတော့သူဌေးကြီးက "ဘာလဲ ဓမ္မဒိန္နာ အချိန်အခါမဟုတ်ဘဲ ဘာကြောင့် လာရသလဲ" လို့မေးတယ်။ လာရပါသော်ကော အရှင်သူဌေးကြီး အရှင်က အလျင်ကလို မဟုတ်ဘဲ ဖြစ်နေတာကိုး။ ဘယ်နှယ်လဲ အရှင်မှာ အခြားမိန်းမကို လိုချင်တောင်တခြင်း ရှိနေပါသလား။ မရှိပါဘူး ဓမ္မဒိန္နာရယ်။ ဒါဖြင့် တခြားလူကများ ကုန်းတိုက်ထားပါသလား။ အဲဒီလို ကုန်းတိုက်တဲ့လူလဲ မရှိပါဘူး။ ဒီလိုဆိုရင်တော့ ကျွန်မမှာ

(၁၆၄)

သလ္လောသသုတ် တရားတော်ကြီး

အပြစ်တစ်ခုခု ရှိလိုဖြစ်မှာပေါ့၊ သင်မှာလဲ အပြစ်မရှိပါဘူးကွယ်၊ ဒါဖြင့် အခါတိုင်းလို ကျွန်မနှင့် စကားမပြောဘဲ နေတာက ဘာကြောင့်လဲလို့ ဓမ္မဒိန္နာက တည့်တိုးကြီး မေးပါတယ်။

အဲဒီတော့ ဝိသာသသူဌေးကြီးက စဉ်းစားဆင်ခြင်တယ်၊ လောကုတ္တရာ တရားဆိုတာ သူတစ်ပါးအား ပြောမပြသင့်တဲ့တရားပဲ၊ ယခု ဓမ္မဒိန္နာမေးတဲ့ ပြဿနာ ကတော့ မပြောဘဲနေလို့ မဖြစ်ပေဘူး၊ မပြောဘဲနေလျှင် သူဟာ နှလုံးကွဲပြီး သေဖွယ်ရာ အကြောင်းရှိတယ်၊ ဒါကြောင့် သူ့ကို ချီးမြှောက်စောင့်ရှောက်သောအားဖြင့် အမှန်ကို ထုတ်ဖော်ပြောမှာပဲလို့ ကြံပြီး ဒီလို ဖွင့်ဟပြောလိုက်ပါတယ်၊ "ဓမ္မဒိန္နာရေ-ငါဟာ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်ကို ကြားနာပြီး လောကကို ကျော်လွန်တဲ့ လောကုတ္တရာ တရားဆိုတာကို ရလှတယ်၊ အနာဂါမိမဂ်ဖိုလ်ဆိုတဲ့ ဒီတရားကို ရတဲ့သူမှာ အလျင်က သင်နဲ့ငါ ရောနှောဆက်ဆံတဲ့ လောကီအမှုအရာမျိုးကိုတော့ မပြုအပ်တော့ဘူး၊ မပြုနိုင်တော့ဘူး၊ ပြုလိုတဲ့စိတ်လဲ မရှိတော့ဘူးကွဲ့၊ ဒါကြောင့် ဒီအိမ်မှာ သင်ဥစ္စာက ကုဋေ ၄၀၊ ငါ့ဥစ္စာက ကုဋေ ၄၀ အားလုံးပေါင်း ကုဋေ ၈၀ ရှိတယ်၊ အဲဒီဥစ္စာတွေ အားလုံးကို သင်သဘောအတိုင်း သိမ်းပိုက်စိမံပါ၊ ငါကတော့ သင်ပေးသမျှ ကျွေးမွေး သမျှနဲ့ မျှတပြီး နေပါမယ်၊ အကယ်၍ အဲဒီလိုမနေချင်ရင်လဲ အဲဒီဥစ္စာတွေကိုလူပြီး သင်မိဘအိမ် ပြန်လိုက ပြန်သွားနိုင်ပါတယ်၊ အကယ်၍ သင်မှာ တခြားယောက်ျားကို လိုလားတောင်တခြင်း မရှိဘူး၊ ဒီအိမ်မှာပဲ နေလိုပါတယ်ဆိုရင်လဲ သင်ကို ငါက နှမလို သမီးလို သဘောထားပြီး ကျွေးမွေးစောင့်ရှောက်သွားပါမယ်"လို့ ဝိသာသ သူဌေးကြီးက သာယာညှင်းပျောင်းစွာနှင့် ရှင်းလင်းပြောပြပါတယ်။

ဒီတော့ ဓမ္မဒိန္နာက ပါရမီရှင်ဖြစ်တဲ့အတိုင်း ဒီလို စဉ်းစားဆင်ခြင်တယ်၊ "သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ယောက်ျားဆိုရင် ဒီလိုစကားမျိုးကို မပြောနိုင်ပေဘူး၊ သူဟာ ထူးမြတ်တဲ့ လောကုတ္တရာတရားကို ရလာတယ်ဆိုတာ ဧကန်ဟုတ်ပေလိမ့်မယ်၊ ဒီတရားကို ငါလဲရရင် ကောင်းမှာပဲ"လို့ စဉ်းစားဆင်ခြင်မိတယ်၊ ပါရမီရှင်မို့ ဒီလိုစဉ်းစားမိတာ၊ သို့မဟုတ်ရင်လဲ အလွဲလျှောက်ပြီး ကြံမိမှာ၊ "သူကငါ့အပေါ်မှာ ဒါလောက်စိတ်ပြတ်ရင် ငါကလဲ သူ့အပေါ်မှာ စိတ်ပြတ်လိုက်မယ်၊ လောကထဲမှာ ယောက်ျားဆိုတာ မရှား ပါဘူး"လို့များ အလွဲလျှောက်ပြီး ကြံမိလျှင် အကျိုးမဲ့တွေ အများကြီး ဖြစ်သွားနိုင်တယ်၊ ဓမ္မာဒိန္နာကတော့ ပါရမီရှိတဲ့သူမို့ ယောနိသော မနသိကာရနဲ့ အသင့် အမှန်ကိုသာ ကြံမိတယ်၊ "သူ့မှာ တရားထူးရလာလို့ ရှေးက အင်မတန်ခင်မင်မြတ်နိုးနေတဲ့ ကာမဂုဏ်တွေကို ခင်မင်တွယ်တာမှု နှစ်သက်သာယာမှု မရှိတော့ဘူးတဲ့၊ သူရလာတယ် ဆိုတဲ့တရားဟာ အင်မတန်ကောင်းတဲ့တရားပေပဲ၊ ဒီတရားကို ရအောင် ငါလကျင့်ချင်

တယ်၊ ငါလဲရချင်တယ်"လို့ ကြံပြီးတော့ "အရှင်သူဌေးကြီး အရှင်ရလာတဲ့တရားဟာ ယောက်ျားများသာရနိုင်တဲ့ တရားပါလား၊ သို့မဟုတ် ကျွန်မတို့မိန်းမများလဲ ရနိုင်ပါသလား"လို့ မေးပါတယ်။ မည်သူမဆို ဒီတရားကို ကျင့်နိုင်ပါတယ်၊ အကြောင်း ဥပနိဿယရှိတဲ့သူဆိုရင် ရနိုင်တာချည်းပါပဲလို့ ဝိသာခါသူဌေးကြီးက ပြန်ပြောတယ်။ ဒါဖြင့် ကျွန်မကို ရဟန်းပြုဖို့ရာ ခွင့်ပြုပါလို့ ဓမ္မဒိန္နာက ခွင့်တောင်းတယ်။ "ရှင်မရေကောင်းလိုက်တာကွယ်၊ သာဓုပါပဲ၊ ငါကလဲ သင်ကို အဲဒီလို ရဟန်းပြုဖို့ပဲ တိုက်တွန်းချင်နေတာ၊ ဒါပေမယ့် သင်စိတ်သဘောကို မသိရလို့ မပြောရဲဘဲ ရှိနေပါတယ်။ ဝမ်းမြောက်စွာနဲ့ ခွင့်ပြုပါတယ်"လို့ ပြောပြီးတော့ မိမိသာရမင်းကြီးထံမှ ရွှေထမ်းစင်ကို တောင်းယူပြီး အဲဒီရွှေထမ်းစင်ဖြင့် သူဌေးကတော်ဓမ္မဒိန္နာကို တာမင်းတနား ဘိက္ခုနီမကျောင်းကို လိုက်ပို့စေတယ်။ ရဟန်းမိန်းမအဖြစ်သို့ရောက်ပြီး မကြာမီပင် ရဟန္တာမဖြစ်သွားပါတယ်။ အဲဒီအခါမှာ ဝိသာခါသူဌေးကြီးက အလွန်နက်နဲတဲ့ပြဿနာတွေကို မေးလို့ ဓမ္မဒိန္နာထေရီမက ရှင်းလင်းပြတ်သားစွာ ဖြေကြားတယ်။ အဲဒီအမေးအဖြေကို စူဠဝေဒလ္လသုတ်ဆိုတဲ့ အမည်နဲ့ မဇ္ဈိမနိကာယ်မှာ သင်္ဂါယနာတင်ထားတယ်။ အဲဒီအဖြေကို အကြောင်းပြုပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရားက ဓမ္မဒိန္နာထေရီကို ဓမ္မကထိကအရာမှာ တေဒဂ်ဂုဏ်ထူးဖြင့် ချီးကျူးတော်မူပါတယ်။

(၇) ဝိသာခါဝတ္ထု

သံဃဒါယိကာဆိုတဲ့ သတ္တမသမီးတော်ကတော့ ယခုဘုရားလက်ထက်မှာ ပုဗ္ဗရုံကျောင်းအမကြီး ဝိသာခါဖြစ်ပါတယ်။ ဒီဝိသာခါကတော့ ၇-နှစ်သမီးအရွယ်ကတည်းက ဘဒ္ဒိယမြို့သို့ မြတ်စွာဘုရား ကြွလာတဲ့အခါမှာ အခြွေအရံသူငယ်မငါးရာနှင့်တကွ ခရီးဦးကြိုဆိုကြစဉ် တရားနာရပြီး သောတာပန် ဖြစ်ခဲ့တယ်။ နောက်ကာလမှာ ပသေနဒီကောသလမင်းကြီးက သူ့ဖခင်ဓနဉ္စယသူဌေးကို ကောသလနိုင်ငံထဲမှာ လာနေဖို့ ဖိတ်ခေါ်တဲ့အတွက် မိဘများနှင့်အတူ သာကေတမြို့ကို ရောက်သွားတယ်။ အရွယ်ရောက်တဲ့အခါ သာဝတ္ထိမြို့က မိဂါရသူဌေးသား ပုဏ္ဏဝဍနနှင့် လက်ဆက်ပြီး သာဝတ္ထိမြို့မှာ နေရတယ်။ ပုဗ္ဗရုံမည်တဲ့ ကျောင်းတော်ကြီးကို ဆောက်လုပ်လှူဒါန်း တယ်။ သူ့အိမ်မှာ နေစဉ် သံဃာတော်များအား ယာဂုများ ဆွမ်းများကို ကပ်လှူတယ်။ ညနေပိုင်းမှာလဲ ကျောင်းသို့သွားပြီးတော့ အဖျော်များ ဆေးပစ္စည်းများကို သံဃာတော်များအားကပ်လှူပြီး တရားနာရတယ်။ ဒါတွေကတော့ သိကြပြီး ဖြစ်နေပါတယ်။

ကောမာရဗြဟ္မစရိယကို ကျင့်လာခဲ့ကြတဲ့ ကိကီမင်းကြီး၏ သမီးတော်

၇-ယောက်ထဲက ရှေ့ ၆-ယောက်ကတော့ ဒုတိယကပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ရဟန္တာမတွေ ဖြစ်ပြီး ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူကုန်ပါပြီ။ နောက်ဆုံးသမီး သံဃဒါယိကာမှ ဖြစ်လာတဲ့ ဝိသာခါကျောင်းအမကြီးကတော့ အထက်မဂ်ဖိုလ်များကို မရောက်ဘူး၊ သောတာပန် အဖြစ်နဲ့ပဲ ကွယ်လွန်ပြီးတော့ ကာမာဝစရ နတ်ပြည် ၆-ထပ်ထဲက နိမ္မာနရတီဆိုတဲ့ ငါးခုမြောက်နတ်ပြည်မှာ သုနိဗ္ဗိတဆိုတဲ့ နတ်မင်းကြီး၏ နတ် မိဖုရားကြီး ဖြစ်နေပါတယ် (ဝိမာန၊ ၁၅၅) အဲဒီနတ်ပြည်မှာ အနာဂါမ်ဖြစ်ပြီး အဲဒီကစုတေတဲ့အခါ သုဒ္ဓါဝါသ ငါးသုစဉ်အတိုင်း ဖြစ်သွားမယ်၊ နောက်ဆုံး အကနိဋ္ဌသုံ ရောက်တဲ့အခါ ရဟန္တာဖြစ်ပြီး ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံရပါလိမ့်မယ်-တဲ့။

တုံ့စဉ်စံ သောတာပန်

ဒါကြောင့် ကျောင်းအစ်မကြီး ဝိသာခါကတော့ ယခုနေအခါ နိမ္မာနရတီ နတ်ပြည်မှာ အကြီးဆုံး နတ်မိဖုရားကြီးအဖြစ်နဲ့ ရှိနေဆဲပါပဲ။ အဲဒီသုံမှာ နတ်တို့၏ သက်တမ်းက ရှစ်ထောင် (၈၀၀၀) ရှိတယ်၊ လူတို့၏ နှစ်အရေအတွက်နှင့်ဆိုရင် သန်းပေါင်း နှစ်ထောင်သုံးရာနှင့် လေးသန်းရှိတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီဝိသာခါနတ် မိဖုရားကြီးဟာ အဲဒီသုံမှာ အနှစ်သန်းပေါင်း နှစ်ထောင်သုံးရာ ကျော်တိုင်အောင် ရှိနေဦးမယ်၊ နတ်စည်းစိမ်ချမ်းသာတွေကို ခံစားနေရဦးမယ်၊ ဒါလောက်ကြာတယ် ဆိုထား။ ပျင်းစရာတောင်ကောင်းနေမှာပါ။ အဲဒီက အနာဂါမ်ဖြစ်ပြီး စုတေတဲ့အခါမှာ သုဒ္ဓါဝါသ ငါးသုထဲက ဒေဟကဆုံးဖြစ်တဲ့ အဝိဟာသုံကိုရောက်ပြီး ဗြဟ္မာဖြစ်သွားမယ်၊ ဗြဟ္မာဆိုတာ မိန်းမလဲ မဟုတ်ဘူး၊ ယောက်ျားလဲ မဟုတ်ဘူး၊ ဒါပေမယ့် ယောက်ျား အသွင်နဲ့ ခန့်ခန့်ညားညားကြီးပါပဲ။ ကာမရာဂမရှိတော့တဲ့အတွက် ကာမရုဏ်အာရုံကို လဲ အလိုမရှိဘူး၊ အဲဒီသုံက ကမ္ဘာပေါင်း တစ်ထောင် အသက်တမ်းရှိတယ်။ အဲဒီက အသက်တမ်းကုန်လို့ စုတေတဲ့အခါမှာ အတပ္ပါဆိုတဲ့ ဒုတိယသုဒ္ဓါဝါသသုံကို ရောက်မယ်၊ အဲဒီမှာ အသက်တမ်းကမ္ဘာပေါင်း နှစ်ထောင်ရှိတဲ့အခါ စုတေပြီး သုဒ္ဓဿာဆိုတဲ့ တတိယသုဒ္ဓါဝါသသုံရောက်မယ်၊ အဲဒီမှာ ကမ္ဘာပေါင်းလေးထောင် နေပြီးတဲ့အခါ သုဒ္ဓဿီဆိုတဲ့ ဘူတတ္ထသုဒ္ဓါဝါသသုံကို ရောက်မယ်၊ အဲဒီမှာ ကမ္ဘာပေါင်း ရှစ်ထောင်နေပြီးတဲ့အခါ အကနိဋ္ဌဆိုတဲ့အထက်ဆုံး သုဒ္ဓါဝါသသုံကို ရောက်မယ်၊ အဲဒီသုံကျမှ ရဟန္တာဖြစ်မယ်၊ အဲဒီမှာ အသက်တမ်း ကမ္ဘာပေါင်း တစ်သောင်း ခြောက်ထောင်နေပြီးတဲ့အခါ ပရိနိဗ္ဗာန်စံရမယ်-တဲ့။ အဲဒီက ဗြဟ္မာသက်တွေကို ပေါင်းလိုက်ရင် ကမ္ဘာပေါင်း သုံးသောင်းတစ်ထောင်ရှိတယ်။ ဒါကြောင့် ကျောင်းအစ်မ ကြီးဝိသာခါကတော့ ဒီကမ္ဘာက နောက်ကမ္ဘာပေါင်း သုံးသောင်းတစ်ထောင်တိုင်အောင်

ဗြဟ္မာချမ်းသာတွေကို ခံစားပြီးမှ နိဗ္ဗာန်ကို ဝင်စံရမယ်-တဲ့။

ဝိသာခါဟာ နိဗ္ဗာန်ရတိမှ သုဒ္ဓါဝါသငါးဘုံမှာ အစဉ်အတိုင်းတက်ပြီး ကမ္ဘာပေါင်း သုံးသောင်းတစ်ထောင်ကြာမှ နိဗ္ဗာန်ကို ဝင်စံရမယ်ဆိုတာ ဘယ်ကျမ်းကို အမှီပြုပြီး သိရပါသလဲဆိုရင် ဒီဃနိကာယ် မဟာဝဂ် သက္ကပဉ္စသုတ်အဖွင့် ၃၃၂-အဋ္ဌကထာကို အမှီပြုပြီး သိရပါတယ်။ အဲဒီ အဋ္ဌကထာမှာ ဆိုထားပုံကတော့ -

အယံ-ဤသိကြားမင်းသည်၊ တသ္မိအတ္တဘာဝေ အနာဂါမိမဂ္ဂဿ ပဋိလဒ္ဓတာ-ထိုသိကြားဘဝ၌ အနာဂါမိမဂ်ကို ရသောကြောင့်၊ တတော သက္ကတ္တဘာဝတော စုတော-ထိုသိကြားအဖြစ်မှ စုတေလတ်သော် (သိကြားဘဝမှာပဲ အနာဂါမိဖြစ်တယ်။ အဲဒီဘဝမှာပဲ စုတေတဲ့အခါမှာလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒါကို အထူးသတိပြုထားကြရမယ်။) ဥဒ္ဓံသောတော အကနိဋ္ဌဂါမီ ဟုတွာ-အထက်သို့ဆန်လျက် အကနိဋ္ဌဘုံအထိ သွားမည့်ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်လတ်၍၊ အဝိဟာဒီသု နိဗ္ဗတ္တန္တော-အဝိဟာအစရှိသော သုဒ္ဓါဝါသ-အောက်လေးဘုံ၌ဖြစ်လျက်၊ ဝါ-ဖြစ်ပြီးလျှင်၊ အဝဿ-နေအကနိဋ္ဌေ နိဗ္ဗတ္တိသတိ-နောက်ဆုံးမှာ အကနိဋ္ဌဘုံ၌ ဖြစ်လတ္တံ့၊ တံသန္ဓာယ-ထိုသို့ဖြစ်မည်ကို ရည်ရွယ်၍၊ ဧဝမာဟ-ထိုအကနိဋ္ဌသည် အကျွန်ုပ်၏ နောက်ဆုံးနေရာဘုံ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်ဟု သိကြားမင်းက ဘုရားအား လျှောက်လေ၏။ ကိရ-ဆရာအစဉ်အဆက်အားဖြင့် ကြားသိရသည်မှာ၊ ဧသ-ဤသိကြားသည်၊ အဝိဟေသု-အဝိဟာဗြဟ္မာတိဋ္ဌိ၊ ဝါ-အဝိဟာဘုံ၌၊ ကပ္ပဿဟဿ-ကမ္ဘာပေါင်း တစ်ထောင်ပတ်လုံး၊ ဝသီဿတိ-နေရလတ္တံ့၊ အတပ္ပေသုဒ္ဓေကပ္ပသဟဿာနိ-အတပျါဘုံ၌ ကမ္ဘာနှစ်ထောင်နေရလတ္တံ့၊ သုဒဿေသု စတ္တာရိ ကပ္ပသဟဿာနိ-သုဒဿာဘုံ၌ ကမ္ဘာလေးထောင်နေရလတ္တံ့၊ သုဒဿီသု အဋ္ဌ-သုဒဿီဘုံ၌ ကမ္ဘာရှစ်ထောင် နေရလတ္တံ့၊ အကနိဋ္ဌေ သုသောဠသ-အကနိဋ္ဌဘုံ၌ ကမ္ဘာတစ်သောင်းခြောက်ထောင် နေရလတ္တံ့၊ ဣတိ-ဤရေတွက်နည်းဖြင့်၊ ဧကတိသ ကပ္ပသဟဿာနိ-ကမ္ဘာပေါင်း သုံးသောင်းတစ်ထောင်တို့ပတ်လုံး၊ ဗြဟ္မာအာယံ အနုဘဝိဿတိ-ဗြဟ္မာအသက် ဗြဟ္မာချမ်းသာကို ခံစားရလတ္တံ့၊ (ဒီတိုင်အောင်သော စကားရပ်ကတော့ သိကြားမင်း၏ ဖြစ်သွားရမည့် ဘဝအစဉ်ကိုပြတဲ့ စကားဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီစကားထဲမှာ အကနိဋ္ဌဘုံရောက်တော့ ရဟန္တာဖြစ်ပြီး ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံရမယ်ဆိုတာကိုတော့ ပြမထားဘူး။ အဲဒါကတော့ အကနိဋ္ဌဘုံမှာ ဘဝအသစ် ထပ်ပြီး ဖြစ်ရိုးလဲမရှိဘူး။ အဲဒီဘုံမှ အခြားဘုံကို ပြောင်းရွှေ့ပြီး ဖြစ်ရိုးလဲမရှိဘူး။ အဲဒီဘုံမှာပဲ မုချရဟန္တာဖြစ်ပြီး ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံရတယ်ဆိုတာဟာ သာသနာဗဟုသုတ ရှိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ အလွန်ထင်ရှား နေပါတယ်။

(၁၆၈)

သလ္လေခသုတ် တရားတော်ကြီး

ဒါကြောင့် အများက သိနားလည်ပြီး ဖြစ်နေတဲ့ အဲဒီစကားကို ဒီနေရာမှာ ပြထားခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီ အကနိဋ္ဌဘုံလိုပဲ ဝေဟပ္ဖိုလ်ဘုံနှင့် နေဝသညာနာသညာယတန ဘုံများမှာလဲ သောတာပန် သကဒါဂါမ် အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်များ ရောက်လာရင် အဲဒီမှာလဲ ထပ်ပြီးမဖြစ်ဘူး၊ အခြားဘုံမှာလဲ ပြောင်းရွှေ့ပြီး မဖြစ်ဘူး၊ အဲဒီဘုံမှာပဲ မုချရဟန္တာဖြစ်ပြီး ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံရတယ်ဆိုတာကိုလဲ ဗဟုသုတအဖြစ် မှတ်ထားကြရမယ်။ ယခု ပြောတဲ့အတိုင်း သိကြားမင်း၏ ဖြစ်ရမည့် ဘဝအစဉ်ကို ပြောပြီးတော့ အဲဒီအဋ္ဌကထာ မှာ အနာထပိဏ် ဝိသာခါတို့၏ ဖြစ်ရမည့် ဘဝအစဉ်ကိုလဲ ထိုနည်းအတူပဲဆိုတာကို ဒီလိုဆက်ပြီး ပြဆိုပြန်ပါတယ်။ သက္ကောဒေဝရာဇာအနာထပိဏ္ဍိကော ဂဟပတိဝိသာခါ မဟာဥပါသိကာတိ။ သိကြားမင်း အနာထပိဏ်သူဌေးကြီး ဝိသာခါဥပါသိကာမကြီး ဟူကုန်သော၊ တယောပိက္ကမေ-ဤသုံးဦးတို့သည်လည်း၊ ဧကပ္ပမာဏအာယုကောဝေ- ဘဝအသက်တမ်း တူသော ပမာဏ ရှိကုန်သည်သာလျှင်တည်း-တဲ့။

ဒီ သက္ကယပဉ္စသုတ် အဋ္ဌကထာမှာ အနာထပိဏ်နှင့် ဝိသာခါတို့လဲ သိကြား မင်းနှင့် အသက်အပိုင်းအခြား တူညီတယ်လို့ ဆိုထားတဲ့အတွက် သိကြားမင်းဟာ သိကြားဘဝမှ သုဒ္ဓါဝါသ ငါးဘုံမှာ အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်သွားသလို ဝိသာခါလဲ နိမ္မာနရတိမှ သုဒ္ဓါဝါသ ငါးဘုံမှာ အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်သွားလိမ့်မယ်ဆိုတဲ့ အနက်ကို ယူရပါတယ်။ ဒီလိုမယူဘဲ နိမ္မာနရတိဘုံမှ စုတေပြီး ယုနိမ္မိတဝသဝတ္တိဘုံမှာ ဖြစ်မယ်၊ အဲဒီမှာ အနာဂါမ်ဖြစ်ပြီးတော့ အဲဒီကစုတေတဲ့ အခါကျတော့မှ သုဒ္ဓါဝါသ ငါးဘုံမှာ အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်သွားမယ်လို့ ဒီလိုပြောဆိုတဲ့ ဝါဒလဲ ရှိပါတယ်။ အဲဒါဟာ ပါဠိ အဋ္ဌကထာ ဋီကာရယ်လို့တော့ တိတိကျကျမရှိဘူး၊ သို့သော် အဲဒီလိုလဲ ဖြစ်နိုင် ပါတယ်။ သံယုတ်အဋ္ဌကထာ (တတိယတွဲ ၂၇၁)နှင့် ပုဂ္ဂလပညတ်အဋ္ဌကထာ (၄၇) များမှာတော့ ဒီလိုပြဆိုထားပါတယ်။

အချို့သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝိပါကဝဋ်ဟူသော လောကီချမ်းသာကို လိုလား၏၊ လောကီချမ်းသာ၌ ပျော်မွေ့၏၊ ဝိပါကဝဋ်ဟူသော လောကထဲ၌သာလျှင် အဖန်ဖန်ကျင်လည်၏၊ ထင်ပေါ်၏၊ အနာထပိဏ် ဝိသာခါ စုဋ္ဌရထနတ်သား မဟာရထ နတ်သား အနေကဝဏ္ဏနတ်သား သိကြားမင်း နာဂဒတ္တနတ်သား ဟူကုန်သော ဤ ၇-ဦးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဝိပါကဝဋ်ကိုလိုလားကြ၏၊ ဝိပါကဝဋ်၌ ပျော်မွေ့ ကြ၏၊ အစမှစ၍ (ဆ ဒေဝလောကေ သော ဓေတွာ) ကာမာဝစရ နတ်ပြည် ၆- ထပ်ကို သုတ်သင်၍ နတ်ပြည် ၆-ထပ်၌ အစဉ်အတိုင်းဖြစ်၍ဟု ဆိုလို၏။) အကနိဋ္ဌ ဘုံ၌ ပရိဗ္ဗာန်ဝင်စံကုန်လတ္တံ့-လို့ ဆိုထားပါတယ်။

ဒီအဋ္ဌကထာ စကားထဲမှာ ကာမဝစရနတ်ပြည် ၆-ထပ်မှာ အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်တယ်ဆိုတာကတော့ တိတိကျကျယူသင်ဟန်မတူပါဘူး၊ နတ်ပြည် ၆-ထပ်ထဲက တစ်ဘုံ နှစ်ဘုံ စသည်မှာဖြစ်ပြီး အဲဒီမှာ အနာဂါမ် ဖြစ်တယ်၊ အဲဒီဘုံမှ အဝိဟာ ဘုံမှာ ဖြစ်တယ် စသည်ဖြင့် ယူလျှင် သင်စရာရှိပါတယ်၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုလျှင် သတ္တပဉ္စသုတ် ပါဠိတော်မှာလဲ သိကြားမင်းဘဝမှာ အနာဂါမ်ဖြစ်ပြီး အဲဒီဘုံမှ အဝိဟာစသော သုဒ္ဓါဝါသဘုံများမှာ ဖြစ်မည့်အကြောင်းပြဆိုထားသောကြောင့် ဖြစ်ပါတယ်၊ ဝိသာခါလို သောတာပန်ကတော့ သတ္တကုတ္တုပရမဇောတဲ သောတာပန် မျိုးလဲ မဟုတ်ဘူး၊ ကောလံကောလ ဧကမီဇီ-လိုဇောတဲ သောတာပန်မျိုးလဲ မဟုတ် ဘူး၊ ဘုံစဉ်စံသော သောတာပန်လို့ မြန်မာဝေါဟာရဖြင့် ခေါ်ကြတယ်၊ သံယုတ်အဋ္ဌ ကထာ ပုဂ္ဂလပညတ် အဋ္ဌကထာများကို ထောက်ဆကြည့်မယ်ဆိုရင်တော့ နတ်ပြည် ၆-ထပ်နှင့် သုဒ္ဓါဝါသ ငါးထပ်ဘုံအဆင့်ဆင့် စံသွားမှာကို အကြောင်းပြုပြီးတော့ ဘုံစဉ်စံခေါ်တယ်လို့ ဆိုဖွယ်ရာရှိပါတယ်။

တစ်နည်းအားဖြင့်တော့ ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်မှာ သောပတ္တိဖိုလ်ကို ပထမဘုံ၊ သကဒါဂါမိဖိုလ်ကို ဒုတိယဘုံ၊ အနာဂါမိဖိုလ်ကို တတိယဘုံ၊ အရဟတ္တဖိုလ်ကို စတုတ္ထဘုံလို့ ဟောထားပါတယ်၊ အဲဒီ အရိယဖိုလ်လေးပါးဘုံတွေကို တစ်ဆင့်ချင်း တက်သွားတဲ့အတွက် ဘုံစဉ်စံခေါ်တယ်လို့လဲ ဆိုနိုင်ပါတယ်၊ ဒီအရိယဘုံ တစ်ဆင့် ချင်း စံသွားပုံက သတ္တကုတ္တုပရမ သောတာပန်-စသည်ဖြစ်ပုံနှင့် ကွဲလွဲထူးခြားတဲ့ အတွက် သာပြီး သင့်လျော်ပါတယ်၊ ထူးခြားပုံကတော့ သတ္တကုပ္ပတ္တုပရမသောတာပန် က ၇-ဘဝလုံး သောတာပန်အဖြစ်ဖြင့် တည်နေတယ်၊ ခုနစ်ခုမြောက် နောက်ဆုံး ဘဝကျမှ အထက်မဂ်ဖိုလ် သုံးဆင့်ကို တစ်ခါတည်းတက်ပြီး ရဟန္တာဖြစ်သွားတယ်၊ ကောလံကောလ ဧကမီဇီ-တို့ကလဲ နည်းတူပဲ၊ နောက်ဆုံး ဘဝကျမှ အထက်မဂ်ဖိုလ် သုံးဆင့်ကို တစ်ခါတည်းတက်ပြီး ရဟန္တာဖြစ်ကြတာချည်းပဲ၊ ဒီဘုံစဉ်စံကတော့ အဲဒီလို မဟုတ်ဘူး၊ သောတာပန်ဖြစ်ပြီးတဲ့နောက် ကာမဝစရနတ်ဘုံ တစ်ခုခုမှာ အနာဂါမ် ဖြစ်တယ်၊ အဲဒီနတ်ဘုံကစတော့အခါ သုဒ္ဓါဝါသငါးဘုံမှာ ဖြစ်တယ်၊ အကနိဋ္ဌဘုံမှာ ရဟန္တာဖြစ်ပြီး ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံတယ်၊ ဒီလိုထူးပါတယ်၊ ဒါကြောင့် သောတာပန်ဘုံအဆင့်မှ သကဒါဂါမ် အနာဂါမ် ရဟန္တာဘုံ အဆင့်များသို့ တစ်ဘဝစီ တက်ရောက်သွားလို့ ဘုံစဉ်စံခေါ်တယ်ဆိုတာက သာပြီး အသင့်ယုတ္တိရှိပါတယ်။

ယခုပြောလာခဲ့တာဟာ အမျိုးသမီးများဘက်မှ ဗြဟ္မစရိယအကျင့်၏ အကျိုး တွေကို ခံစားရပုံ သာဓကဝတ္ထုတွေပါပဲ၊ အဲဒီတော့ အမျိုးသားဘက်ကရော

(၁၇၀)

သလ္လောသသုတ် တရားတော်ကြီး

အမျိုးသမီးဘက်ကရော အကျိုးပြဿာဓကတွေ စုံသွားပါပြီ။ အဲဒီဿာဓကတွေထဲမှာ ဗြဟ္မစရိယဖြင့် အဆင့်အတန်း တက်လာပုံတွေ တော်တော်များများ ပါပါတယ်။ လူချမ်းသာထက် နတ်ချမ်းသာအဆင့်ဆင့် တက်သွားပုံတွေလဲ ပါတယ်။ ပုထုဇဉ် အဆင့်က အရိယာအဆင့် တက်သွားပုံလဲပါတယ်။ သောတာပန်အဆင့်က သကဒါဂါမ် အနာဂါမ်အဆင့် တက်သွားပုံလဲပါတယ်။ ဘုံအားဖြင့် လူ့ဘုံမှ နတ်ဘုံအဆင့်ဆင့် တက်သွားပုံ၊ နတ်ဘုံမှ သုဒ္ဓါဝါသ ဗြဟ္မာဘုံအဆင့်ဆင့် တက်သွားပုံလဲပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဗြဟ္မစရိယကို အမြဲတမ်းဖြစ်စေ၊ ရက်ပိုင်း လပိုင်းဖြင့် ရံခါဖြစ်စေ ကျင့်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များက ဒီလို အဓိဋ္ဌာန်ပြုပြီး လေးလေးနက်နက် ကျင့်ကြရမယ်၊ ကဲ-လိုက်ဆိုကြ။

သူများတွေက မမြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်ကြမည်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်မည်၊ ကိလေသာပါးစေတဲ့ အကျင့်ကို ကျင့်မည်၊ ဒီလို စိတ်မျိုးကို ဖြစ်စေမည်၊ မမြတ်သောအကျင့်ကို မြတ်သောအကျင့်နှင့် ရှောင်လွှဲမည်၊ မြတ်သောအကျင့်နှင့် အဆင့်အတန်းတက်မည်၊ မမြတ်သောအကျင့် ကိလေသာမီးကို မြတ်သောအကျင့်နှင့် ငြိမ်းသတ်မည်။

ငါးပါးသီလလောက် ကျင့်နိုင်ကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကတော့ ဒီလိုအဓိဋ္ဌာန်ပြုပြီး ကာမေသုမိစ္ဆာစာရမှ ကင်းကင်းရှင်းရှင်း ကြဉ်ရှောင်ကြရမယ်၊ ကဲ-လိုက်ဆိုကြ။

“သူများတွေက မပိုင်ဆိုင်သော ကာမဂုဏ်တို့၌ မှားယွင်းကျူးလွန်ကြမည် နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ မှားယွင်းကျူးလွန်မှု ကင်းစေမည်၊ ကိလေသာပါးစေတဲ့ အကျင့်ကို ကျင့်မည်၊ ဒီလို စိတ်မျိုးကို ဖြစ်စေမည်၊ ကာမဂုဏ်တို့၌ မှားယွင်း ကျူးလွန်မှုကို ကြဉ်ရှောင်မှုနှင့် ရှောင်လွှဲမည်၊ ကြဉ်ရှောင်မှုနှင့် အဆင့်အတန်းတက်မည်၊ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ ကိလေသာမီးကို ကြဉ်ရှောင်မှု ဝိရတိဖြင့် ငြိမ်းသတ်မည်။”

အဗြဟ္မစရိယ ကိလေသာကို ပယ်ဖို့နှင့်စပ်ပြီး ပြောဟောလာတာကတော့ တော်တော်စုံသွားပြီ၊ ဒါကြောင့် ယခု အမျှဝေပြီး တရားသိမ်းကြစို့။

အဗျစတေရားသိမ်းနိဗ္ဗာန်

ယနေအဖို့၌ ကျွန်ုပ်တို့ပြုစုပွားများအားထုတ်အပ်သော ဒါနကုသိုလ်။ပ။ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာကြသည်ဖြစ်ပါစေကုန်သတည်း။

အမျှ အမျှ အမျှ ယူတော်မူကြပါကုန်လော။

သာဓု သာဓု သာဓု

သလ္လောသသုတ်တရားတော် စတုတ္ထပိုင်း ဤတွင် ပြီး၏။

သလ္လောသသုတ် တရားတော်ကြီး

သလ္လောသသုတ်တရားတော်ကြီး

ပဉ္စမပိုင်း

၁၃၃၂-၃နစ်၊ ဝါခေါင်လပြည့်နေ့ ဟောသည်။

တရားအနုသမဇ္ဇ

သလ္လောသသုတ်တရားတော်ကို ဟောလာတာ ၄-ကြိမ်ရှိခဲ့ပြီ၊ အဲဒီ ၄-ကြိမ်မှာ "ဝိဟိသာ ပါတ၊ အဒိန္နန္တံ၊ အဗြဟ္မစရိယာ၊ မုသာ ပိသု၊ ဖရ သမ္မာ၊ အဘိဓမ္မာနန္တံ၊" စသည်ဖြင့် ဆိုထားတဲ့ ခေါင်းစဉ်ဆောင်ပုဒ်ထဲက အဗြဟ္မစရိယာအထိ ဟောလိုပြီး ခဲ့ပြီ၊ ယနေ့ငါးကြိမ်မြောက်မှာ အစဉ်ကျတဲ့ မုသာဝါဒကို ဟောရမယ်။

မုသာဝါဒ

ပရေ မုသာဝါဒီ ဘဝိဿန္တိ၊ မယမေတ္တာ မုသာဝါဒါ-ပဋိဝိရတာ
ဘဝိဿာမာတိ သလ္လေခေါ ကရဏီယော။

ပရေ-အခြားတစ်ပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ မုသာဝါဒီ-မဟုတ်မမှန်သည်ကို လိမ်လည်ပြောဆိုကြကုန်သည်၊ ဘဝိဿန္တိ-ဖြစ်ကုန်လတ္တံ၊ ဧတ္ထ-သူတစ်ပါးတို့က လိမ်လည်ပြောဆိုကြမည့် ဤအရာဌာန၌၊ မယ-မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်တော် သားတော် သမီးတော်ဖြစ်ကြသော ငါတို့သည်၊ မုသာဝါဒ ပဋိဝိရတာ-လိမ်လည်ပြောဆို ခြင်းမှ ကြဉ်ရှောင်ကြကုန်သည်။ ဘဝိဿာမ-ဖြစ်ကုန်အံ့၊ ကူတိ-ဤသို့၊ သလ္လေခေါ- ကိလေသာကို ခေါင်းပါးစေသော အကျင့်ကို၊ ကရဏီယော-ပြုကျင့်အပ်၏။

အဲဒါ မြတ်စွာဘုရား၏ဩဝါဒပဲ၊ သလ္လောသအကျင့်ကို မကျင့်ကြတဲ့ သူတစ်ပါး တွေက မုသာဝါဒကို ပြောဆိုကြမည့်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ မုသာဝါဒမှ ကြဉ်ရှောင်မယ် လို့ ဒီလိုအဓိဋ္ဌာန်ပြုပြီး သလ္လောသအကျင့်ကို ကျင့်ရမယ်တဲ့၊ အဲဒီမှာ မုသာဆိုတာက မဟုတ်မမှန်တာ၊ ဝါဒ-ကပြောဆိုခြင်း၊ ဒါကြောင့် မုသာဝါဒဆိုတာ မဟုတ်မမှန်တာ ကို အဟုတ်အမှန်လုပ်ပြီး လိမ်လည်ပြောဆိုခြင်းပါပဲ၊ ကိုယ်ကမြင်သိပါလျက်နှင့် မမြင်ဘူး မသိဘူးလို့ပြောတာ မမြင်ပါဘဲ မသိပါဘဲနှင့် မြင်တယ် သိတယ်လို့ ပြောတာ အဲဒီလို လိမ်လည်ပြီး ပြောတာမျိုးပါပဲ၊ အဲဒီမှာ အင်္ဂါ ၄-ပါးရှိတယ်၊ ၁။ ပြောတဲ့အရာဝတ္ထုက ပြောတဲ့အတိုင်း မဟုတ်မမှန်ခြင်း၊ ၂။ အလွဲအမှားကို သူတစ်ပါး အား သိစေလိုခြင်း၊ ၃။ အလွဲအမှားကိုအမှန်ပြု၍ ပြောဆိုခြင်း၊ ၄။ ထိုအလွဲအမှားကို အမှန်အနေအထားအားဖြင့် နာကြားသူက သိမှတ်ယုံကြည်ခြင်းဆိုတဲ့ ဒီအင်္ဂါ ၄-

ပါး ညီညွတ်လျှင် မုသာဝါဒကံ မြောက်တယ်၊ အဲဒါဟာ သူတစ်ပါးအကျိုးကို ပျက်စေနိုင်တဲ့ လိမ်လည်မှုဖြစ်ရင် အပါယ်လေးပါးသို့ ကျစေနိုင်သည့်။

အပြစ်အကြီးအငယ်ကတော့ သီလအစရှိသော ဂုဏ်ကျေးဇူးနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့သူကို လိမ်ရင် အပြစ်ကြီးတယ်၊ အလိမ်ခံရတဲ့သူက ဂုဏ်ကျေးဇူးများလေလေ အပြစ်ကြီး လေလေပဲ၊ အလိမ်ခံရတဲ့သူက သီလစသော ဂုဏ်မရှိရင် အပြစ်ငယ်တယ်၊ နောက် ပြီးတော့ အလိမ်ခံရတဲ့သူမှာ အကျိုးမဲ့ဖြစ်ရင် အပြစ်ကြီးတယ်၊ အကျိုးမဲ့များများ ဖြစ်လေလေ အပြစ်ကြီးလေလေပဲ၊ အကျိုးမဲ့မဖြစ်စေနိုင်တဲ့ လိမ်မှုကတော့ အပြစ် မကြီးဘူး၊ "အပါယ်ပဋိသန္ဓေအကျိုး မပေးတတ်ဘူး" လို့လဲ ပြဆိုထားတာရှိပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် သူတော်ကောင်း အနေနဲ့ဆိုရင်တော့ လိမ်လည်ပြောဆိုမှုကို လုံးဝရှောင် ကြဉ်ရတယ်၊ ပြက်ရယ်ပြုပြီး ရယ်စရာပြောတာမျိုးကိုလဲ ရှောင်ရတယ်၊ ရှောင်နိုင်လေ လေ ကောင်းလေပါပဲ။

သူများက ကိုယ့်ဆီလာပြီး ဖွည်းတစ်စုံတစ်ခုကို ချေးငှားလာ တောင်းလာ လို့ရှိရင် ကိုယ်ကလဲ အဲဒါကို မချေးချင် မပေးချင်ဘူးဆိုပါတော့၊ အဲဒါကို ဘယ်လို ပြန်ပြောမလဲ၊ ရှိနေပါလျက်နဲ့ မရှိဘူးလို့ ပြောရင် မုသာဝါဒ ဖြစ်လိမ့်မယ်၊ ဒါပေမယ့် သူ့အကျိုးမဲ့ဖြစ်အောင် ပြောတာမဟုတ်လို့ အပြစ်ကြီးတယ်လို့တော့ မဆိုရဘူး၊ အပြစ်မကြီးပေမယ့် မုသာဝါဒကိုတော့ ရှောင်ကြဉ်သင့်တာပဲ၊ ဘယ်နှယ်ပြောမလဲ၊ မချေးချင်ဘူး မပေးနိုင်ဘူးလို့ တည့်တည့်ပြောလိုက်ရင် ဝန်တိုတယ်ထင်ပြီး စိတ်ခု သွားလိမ့်မယ်၊ မြို့သူမြို့သားတွေဆိုတော့ အပြစ်ကင်းအောင်ပြောဖို့ရာ အကွက်မြင် နေမှာပါပဲ၊ ဘုန်းကြီးအနေနဲ့ ပြောရရင်တော့ ကိုယ်သုံးဖို့ရာလောက်သာ ရှိပါတယ်၊ ချေးဖို့ရာ ပေးဖို့ရာ မရှိဘူးလို့ ပြောရင်သင့်တော်လောက်စရာ ရှိပါရဲ့၊ အဲဒီလို အသေးအနပ်ကလေးများမှစပြီး မုသာဝါဒကင်းအောင် ပြောဆိုဖို့လိုပါတယ်၊ မုသာဝါဒ ကို ကြဉ်ရှောင်ပြီး မှန်ကန်တဲ့ သစ္စာစကားကိုသာ ပြောလေ့ရှိတဲ့သူကို ပတ်ဝန်းကျင် လူအများက ယုံကြည်တယ်၊ ဒီလူပြောတဲ့စကားဆိုရင် ဧကန်ဟုတ်လိမ့်မယ်လို့ အများက ယုံကြည်ကြတယ်၊ အလေးပြုကြတယ်။

သက်သေခံတဲ့အခါ အရေးကြီးတယ်

အမှန်ကို ပြောဖို့ရာ အရေးအကြီးဆုံးအခါကတော့ ပါဠိတော်များမှာ သက္ကိပုဋ္ဌော-သက်သေအဖြစ်ဖြင့် အမေးခံရလျှင်-လို့ ဆိုထားတဲ့အတိုင်း အငြင်းအခုံ အမှုကိစ္စကို ဆုံးဖြတ်ရန်အတွက် သက်သေအဖြစ်ဖြင့် မေးတဲ့အခါမှာ အမှန်အတိုင်း ပြောဖို့ အလွန်အရေးကြီးပါတယ်၊ တရားစီရင်ရာ ရုံးတော်မှာဖြစ်စေ အခြားဌာနမှာ

ဖြစ်စေ သက်သေအဖြစ်ဖြင့် မေးရင် မြင်တာ သိတာကို မြင်တယ် သိတယ်လို့ပဲ ပြောရမယ်၊ မမြင်တာ မသိတာကို မမြင်ဘူး မသိဘူးလို့ပဲ ပြောရမယ်၊ အဲဒါအလွန် အရေးကြီးပါတယ်၊ တချို့က မြင်ပါလျက် သိပါလျက် မမြင်ဘူး မသိဘူးလို့ ငြင်း ကွယ်တယ်၊ မမြင်ဘဲ မသိဘဲနဲ့ မြင်ပါတယ် သိပါတယ်လို့ မတရားထွက်ဆိုတယ်၊ အဲဒီ မတရားထွက်ဆိုချက်ကို အတည်ပြုပြီး တရားသူကြီးက တရားစီရင်လိုက်ရင် မတရားသက်သေခံတဲ့လူမှာ အင်မတန် အပြစ်ကြီးပါတယ်၊ လူသတ်မှုမှာဆိုရင် အမှုမှန်မဟုတ်ပေမယ့် တရားခံမှာ ထောင်ဒဏ် သေဒဏ်ကျရောက်နိုင်တယ်၊ အခြားရာဇဝတ် မှုတွေမှာလဲ ငွေဒဏ် ထောင်ဒဏ်ကျရောက်နိုင်တယ်၊ အပြစ်မရှိဘဲနဲ့ ခံရတဲ့သူမှာလဲ အလွန်နစ်နာတယ်၊ တရားစီရင်သူမှာလဲ အပြစ်မကင်းဘူး၊ ဒါပေမယ့် လူရှုံးဆိုတာကတော့ သက်သေထွက်ချက်တွေအရသာ စီရင်ရတယ်၊ ကိုယ်က အမှား အမှန်သိနေပေမယ့်လို့ သက်သေအထောက်အထားမရှိရင် ကိုယ်သိတဲ့အတိုင်း စီရင်ဖို့ မဖြစ်နိုင်ဘူးလို့ ဆိုကြပါတယ်၊ ဘုန်းကြီးတို့၏ သာသနာတော်မှာလဲ အဓိကရုဏ်း အမှုကိစ္စဖြစ်ပေါ်လာရင် ပဋိရူပံ ကာရဏံ လဘိတွာ-လို့ ဆိုထားတဲ့အတိုင်း သက်သေအထောက်အထားကို မှီပြီး ဆုံးဖြတ်ရတာပါပဲ။

ဒါကြောင့် သက်သေအဖြစ် အမေးခံရတဲ့အခါမှာ အမှန်အတိုင်း ပြောဆိုဖို့ ရာဟာ အလွန်အရေးကြီးတယ်၊ ပစ္စည်း နှင့်ပက်သက်ပြီး အငြင်းအခုံဖြစ်ရာမှာလဲ သက်သေက သိလျက်နဲ့ မသိဘူးလို့ ပြောရင် မသိဘဲနှင့် သိတယ်လို့လိမ်ပြောရင် တရားသူကြီးက အမှန်အတိုင်း ဆုံးဖြတ်ပေးဖို့ ခက်ပါတယ်၊ အလွဲဆုံးဖြတ်လိုက်ရင် ပိုင်ရှင်အစစ်အမှန်ဖြစ်တဲ့သူမှာ အများကြီး ဆုံးရှုံးနစ်နာတတ်ပါတယ်၊ တရားစီရင် တဲ့သူမှာလဲ အပြစ်မကင်းဘဲ ဖြစ်သွားတတ်ပါတယ်။

အရိယနှင့် အနရိယ ဝေါဟာရများ

ဒါကြောင့် အဲဒီလို သက်သေအဖြစ် အမေးခံရတဲ့အခါမှာ မြင်တာ ကြားတာ တွေတာ သိတာကို မြင်တယ် ကြားတယ် တွေ့တယ် သိတယ်လို့ အမှန်အတိုင်းပဲ ပြောဖို့ အရေးကြီးပါတယ်၊ မမြင်တာ မကြားတာ မတွေ့တာ မသိတာကိုလဲ မမြင်ဘူး မကြားဘူး မတွေ့ဘူး မသိဘူးလို့ အမှန်အတိုင်းပြောဖို့ အလွန်အရေးကြီးပါတယ်၊ အဲဒီလို အမှန်အတိုင်း ပြောတဲ့စကားရှစ်မျိုးကို အရိယဝေါဟာရရှစ်ပါးလို့ ခေါ်ပါတယ်၊ အရိယာများ သူတော်သူမြတ်များပြောတဲ့ စကားရှစ်ပါးလို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ အဲဒီလို အမှန်အတိုင်းမပြောဘဲ မမြင်တာ မကြားတာ မတွေ့တာ မသိတာကို မြင်တယ် ကြားတယ် တွေ့တယ် သိတယ်လို့ လိမ်ပြောရင် အဲဒီစကားရှစ်မျိုးကို အနရိယ

(၁၇၄)

စိတ္တုပ္ပါဒဝါရစသည်အတွက်

ဝေါဟာရလိုအပ်တယ်၊ သူယုတ်မာတို့ပြောတဲ့စကား ရှစ်ပါးလို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ (ပါဠိလို ကတော့ ဒိဋ္ဌေ ဒိဋ္ဌဝါဒိတာ၊ သုတေ သုတဝါဒိတာ၊ မုတေမုတဝါဒိတာ၊ ဝိညာတေ ဝိညာတဝါဒိတာ-လို့ ဒါက ၄-ပါး၊ အဒိဋ္ဌေ အဒိဋ္ဌဝါဒိတာစသည်က ၄-ပါး၊ အဲဒါဟာ အရိယဝေါဟာရ ရှစ်ပါးပါပဲ၊ အနရိယ ဝေါဟာရရှစ်ပါးကိုတော့ ဒိဋ္ဌေ အဒိဋ္ဌဝါဒိတာ စသည်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ အဒိဋ္ဌေ ဒိဋ္ဌဝါဒိတာ စသည်ဖြင့်လည်းကောင်း ပြောင်းပြန် ပြန်ပြီးယူရုံပါပဲ။)

ဒါကြောင့် သူများတွေက လိမ်လည်ကြမည်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ လိမ်လည်မှု ကင်းစေမည်၊ ကိလေသာပါးစေတဲ့အကျင့်ကို ကျင့်မည်-ဆိုတဲ့ ဒီသလ္လောဘ အကျင့်အရ သူယုတ်မာတို့၏ မုသာဝါဒစကားရှစ်ပါးကို ပယ်ပြီးတော့ အရိယဝေါဟာရ ဆိုတဲ့ သူမြတ်တို့၏ သစ္စာစကားရှစ်ပါးကိုသာ ပြောဆိုသွားကြဖို့ပါပဲ။

စိတ္တုပ္ပါဒဝါရစသည်အတွက်

နောက်ပြီးတော့ စိတ္တုပ္ပါဒဝါရ အရဆိုရင်လဲ ဒီလိုစိတ်မျိုးကို ဖြစ်စေမည်လို့ ရှေ့ဆောင်ပုဒ်တွေအတိုင်း ဆိုရုံပါပဲ၊ အဲဒီကနောက် ယိုက္ကမနဝါရစသည်အတွက်ကတော့ လိမ်လည်မှုကို သစ္စာစကားနဲ့ ရှောင်လွှဲမည်၊ သစ္စာစကားနဲ့ အဆင့်အတန်း တက်မည်၊ လိမ်လည်မှုကိလေသာမီးကို သစ္စာစကားနဲ့ ငြိမ်းသတ်မည်-လို့ ဒီလိုဆိုရုံပါပဲ၊ အဲဒီမှာ သစ္စာဆိုတဲ့ ပါဠိတော်ကတော့ မြန်မာစကားဖြစ်နေပါပြီ၊ ဒါကြောင့် မှန်တာပြော သစ္စာလို့ လူတိုင်းရဲ့ နှုတ်ဖျားမှာ တက်နေတတ်ပါတယ်၊ မှန်ကန်တဲ့ သစ္စာစကားကို ပြောခြင်းဖြင့် အပါယ်ကျစေနိုင်တဲ့ မုသာဝါဒလမ်းဆိုးကို ရှောင်လွှဲပြီးလဲ ဖြစ်သွားတယ်၊ လူ့ဘဝမှ နတ်ဘဝ ဗြဟ္မာ့ဘဝ အဆင့်ဆင့်တွေလဲ တက်သွားနိုင်တယ်၊ သောတာပန် သကဒါဂါမ် အနာဂါမ် ရဟန္တာ အဆင့်တွေကိုလဲ တက်သွားနိုင်တယ်၊ နောက်ဆုံးမှာ ဆင်းရဲပုပ်သိမ်းငြိမ်းတဲ့ ဗိဇ္ဇာန်ကိုလဲ ရောက်သွားနိုင်တယ်၊ ကဲ-အဲဒီ အဓိဋ္ဌာန်ဆောင် ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်

"သူများတွေက လိမ်လည်ကြမည်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ လိမ်လည်မှု ကင်းစေ မည်၊ ကိလေသာပါးစေတဲ့အကျင့်ကို ကျင့်မည်၊ ဒီလို စိတ်မျိုးကို ဖြစ်စေမည်၊ လိမ်လည်မှုကို သစ္စာစကားနဲ့ ရှောင်လွှဲမည်၊ သစ္စာစကားနဲ့ အဆင့်အတန်း တက်မည်၊ လိမ်လည်မှု ကိလေသာမီးကို သစ္စာစကားနဲ့ ငြိမ်းသတ်မည်။"

အပြစ်နှင့်အတိုင်း

လိမ်ရင် ဘယ်လို အပြစ်ရှိသလဲ၊ လိမ်လည်မှုမှ ကြဉ်ရှောင်ရင် ဘယ်လို အကျိုးရှိသလဲလို့ ဆိုတော့ အဲဒါကို အင်္ဂုတ္တရ ပါဠိတော်မှာ မုသာဝါဒေါဘိက္ခဝေ အာသေဝိတော ဘာဝိတော ဗဟုလိကတော နိရယသံဝတ္တနိကော စသည်ဖြင့် ပြထားပါတယ်။ ပါဠိအသွားကတော့ အဒိန္နာဒိန္နအရာမှာ ထုတ်ပြတဲ့ ပါဠိအသွားမျိုးပါပဲ။ အတိုချုပ်ပြောရရင် လိမ်လည်ပြောတဲ့သူဟာ အပါယ်လေးပါကျတတ်ပါတယ်-တဲ့၊ အပါယ်ကလွတ်ပြီး လူ့ဘဝရောက်လာလျှင်လဲ အစွပ်အစွဲခံရတတ်ပါတယ်-တဲ့၊ အဲဒါကို တိုတိုနဲ့ မှတ်ရအောင် ဘုန်းကြီးက "လိမ်လျှင် အပါယ်ကျ၊ လူဖြစ်က၊ ခံရအစွပ်စွဲများ" လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

"လိမ်လျှင် ပါယ်ကျ၊ လူဖြစ်က၊ ခံရအစွပ်စွဲများ။" (ဆို)

မုသာဝါဒမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း၏ အကျိုးကိုတော့ အဲဒီက ပြန်လှန်ပြီး ယူရုံပါပဲ။ လိမ်လည်မှုမှ ကြဉ်ရှောင်ရင် စတုမဟာရာဇ် တာဝတိံသာစသော နတ်ပြည် ၆-ထပ်ကို ရောက်တတ်တယ်။ လူ့ဘဝရောက်ပြန်ရင်လဲ စွပ်စွဲကဲ့ရဲ့ခံရခြင်းမရှိဘဲ အများက ယုံကြည်လေးစားခြင်း ခံရတယ်လို့ ဒီလိုယူရုံပါပဲ။ ဒုဒ္ဒကပါဌနှင့် က္ကတိဝုတ်အဖွင့် အဋ္ဌကထာများမှာတော့ မုသာဝါဒမှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်း၏ အကျိုးများကို ၁၄-ပါးအထိ ပြထားပါတယ်။ အဲဒါကို အကျဉ်းချုံးပြီး ဘုန်းကြီးက ဆောင်ပုဒ် ၃-၃ စီထားတယ်။

ပထမဆောင်ပုဒ်က "ခံတွင်းမွေးစွာ သွားညီညာ လိုက်နာသူစကား"တဲ့၊ အဲဒီမှာ ခံတွင်းမွေးစွာ-ဆိုတာက (ဥပ္ပလက္ခမုသတာ) ကြာပန်းနဲ့ကဲ့သို့မွေးသော ခံတွင်းရှိခြင်းဆိုတဲ့ စကားရဲ့ အတိုချုပ်ပဲ။ သွားညီညာဆိုတာက (သမသိတသုဒ္ဓဒန္တတာ) ညီညာစေ့စပ်၍ ဖြူစင်သော သွားရှိခြင်းဆိုတာရဲ့ အတိုချုပ်ပဲ။ လိုက်နာသူစကားဆိုတာ ထဲမှာ (သုဿုသကပရိဇနတာ) ရိုရိုသေသေ နားထောင်သော ဟိုသတ်ရှိခြင်းဆိုတာနှင့် (အာဒေယျဝစနတာ) သူစကားကို အများက လိုက်နာခြင်းဆိုတဲ့ အကျိုး ၂-ပါး အတွက် ဖြစ်တယ်။ ဒီတော့ ဒီပထမဆောင်ပုဒ်မှာ ၁။ ကြာပန်းကဲ့သို့ ခံတွင်းအနံ့မွေးခြင်း၊ ၂။ ညီညွတ်စေ့စပ်ဖြူစင်သော သွားရှိခြင်း၊ ၃။ သူစကားကို အခြွေအရံများက ရိုသေစွာနားထောင်ခြင်း၊ ၄။ သူစကားကို အများကလိုက်နာခြင်းဆိုတဲ့ အကျိုးလေးပါး ပါဝင်တယ်။

ဒုတိယဆောင်ပုဒ်ကတော့ "အတွေ့ကောင်းသည်၊ ကူညီကြည့်၊ စိတ်တည်လျှာနုပါး" တဲ့၊ အဲဒီမှာ အတွေ့ကောင်းသည်ဆိုတာက (သုဿမ္မဿတာ) ချမ်းသာ

(၁၇၆)

အပြစ်နှင့်အကျိုး

သော အတွေ့ရှိခြင်းဆိုတာရဲ့ အတိုချုပ်ပဲ၊ ကုဏ္ဍေကြည်-ဆိုတာက (ဝိပဿနာနိဗ္ဗိယတာ) ကြည်လင်သော ကုဏ္ဍေရှိခြင်းဆိုတာရဲ့ အတိုချုပ်ပဲ၊ စိတ်တည်ဆိုတာက (အနုဒ္ဓတာ) မတက်ကြမယ့်လွင်ခြင်းဆိုတာနှင့် (အစပလတာ) မလျှပ်ပေါ်ခြင်းဆိုတာ၏ အတိုချုပ်ပဲ၊ လျှာနုပါးဆိုတာက (ကမလဒလသဒိသမုဒလောဟိတ တနုဇိဝ္ဗတာ) ကြာဖွင့်ဖွတ်တူစွာ နူးညံ့နီမြန်း၍ ပါးလွှားသော လျှာရှိခြင်းဆိုတာရဲ့ အတိုချုပ်ပဲ၊ ဒီတော့ ဒီပုဒ်မှာ ၁။ ကောင်းသောအတွေ့ရှိခြင်း၊ ၂။ မျက်စိစသော ကုဏ္ဍေတို့ ကြည်လင်ခြင်း၊ ၃။ စိတ်တည်ကြည်၍ မယ့်လွင်ခြင်း၊ ၄။ လျှပ်ပေါ်မှုကင်းခြင်း၊ ၅။ နီသောအဆင်းရှိလျက် နူးညံ့ပါးလွှားသော လျှာရှိခြင်းဆိုတဲ့ အကျိုးငါးပါး ပါဝင်တယ်၊ ပထမပုဒ်က ၄-ပါးနှင့် ပေါင်းလိုက်ရင် အကျိုး ၉-ပါး ရှိသွားပြီ။

တတိယဆောင်ပုဒ်ကတော့ "လုံးရပ်ညီညာ ပြောချို့စွာ မုသာရှောင်ကျိုးများ" တဲ့၊ အဲဒီမှာ လုံးရပ်ညီညာ ဆိုတာက ၁။ မလွန်းခြင်း၊ ၂။ မဝိန်လွန်းခြင်း၊ ၃။ မပုလွန်းခြင်း၊ ၄။ မမြင့်လွန်းခြင်းဆိုတဲ့ အကျိုး ၄-ပါးအတွက် အတိုချုပ်ပဲ၊ ပြောချို့စွာ ဆိုတာကတော့ (ဝိဿဋ္ဌမရရဘာဏိတာ) ပြတ်သားချို့သောသော စကားရှိခြင်းဆိုတာရဲ့ အတိုချုပ်ပါပဲ၊ ဒီတော့ ဒီပုဒ်ထဲမှာ အကျိုး ၅-ပါးပါဝင်တယ်၊ ရှေ့ ၂-ပုဒ်က ၉-ပါးနှင့် ပေါင်းလိုက်ရင် အကျိုး ၁၄-ပါး ဖြစ်ပါတယ်၊ မုသာဝါဒမှ ကြဉ်ရှောင်တဲ့သူမှာ နောက်ဘဝများ၌ ဒီအကျိုး ၁၄-ပါးကို ရနိုင်တယ်၊ ဒါကြောင့် "မုသာရှောင်ကျိုးများ"လို့ ဆိုထားပါတယ်၊ ကဲ ဒီဆောင်ပုဒ်တွေကို ဆိုကြရမယ်။

"ခံတွင်းမွှေးစွာ၊ သွားညီညာ၊ လိုက်နာသူစကား။" (ဆို)

အဲဒီမှာ ခံတွင်းမွှေးတယ်၊ သွားညီညွတ်စေ့စပ်ဖြူစင်တယ်၊ ကိုယ်စကားကို အများက လိုက်နာတယ်ဆိုတာတွေဟာ လူတိုင်း လူတိုင်း အလိုရှိအပ်တဲ့ အကျိုးတွေပဲ။

"အတွေ့ကောင်းသည် ကုဏ္ဍေကြည် စိတ်တည် လျှာနုပါး။" (ဆို)

အဲဒီမှာ ကိုယ်အတွေ့ကောင်းတယ်၊ မျက်စိနားစသည် ကြည်လင်တယ်၊ စိတ်တည်တံ့တယ်၊ လျှာနုညံ့တယ်၊ ပါးတယ်ဆိုတာတွေဟာလဲ လူတိုင်း လူတိုင်း အလိုရှိအပ်တဲ့ အကျိုးတွေချည်းပါပဲ။

"လုံးရပ်ညီညာ ပြောချို့စွာ မုသာ ရှောင်ကျိုးများ။" (ဆို)

အဲဒီမှာ လုံးရပ်ညီညာတယ် အချို့ကျတယ်ဆိုတာ လူတိုင်း အလိုရှိအပ်တဲ့ အကျိုးပါပဲ၊ အလွန်ဝပြီး ပုတ်ကြီးလို ဖြစ်နေရင်လဲ နေရာမကျဘူး၊ အလွန်ပိန်ပြီး

အရိုးနဲ့အရေမျှ ဖြစ်နေရင်လဲ နေရာမကျဘူး၊ လူစဉ်မမီဘဲ ပုက္ကကွကလေး ဖြစ်နေရင်လဲ သိပ်နေရာမကျဘူး၊ သူများထက် အလွန်မြင့်ပြီး ဒေါင်ရှည်ကြီး ဖြစ်နေရင်လဲ သိပ်နေရာ မကျဘူး၊ အများ၏ စံချိန်အတိုင်း ကိုယ်လုံးနှင့်အရပ် အချိုးကျနေမှ ကောင်းတယ်၊ နောက်ပြီးတော့ ပြတ်ပြတ်သားသား ချိုးချိုးသာသာ ပြောတတ်တယ် ဆိုတာကလဲ အလွန်အရေးကြီးပါတယ်၊ ပြောဆိုတဲ့ အကြောင်းအရာက ဘယ်လိုပင် ကောင်းနေ ပေမယ့် အပြောအဆိုက နေရာမကျရင် အများက မကြိုက်ကြဘူး၊ ဝေလည်ဝေလည်နဲ့ လုံးထွေးထွေးကြီး ပြောနေရင် နားမထောင်ချင်ကြဘူး၊ တချို့က အကောင်းတွေ ပြောပြောနေတာပါပဲ၊ ဒါပေမယ့် ပြောပုံက ရန်ဖြစ်တဲ့ စကားမျိုး ဖြစ်နေတယ်၊ နားမခံသာတဲ့ စကားဖြစ်နေတယ်၊ အဲဒီလို စကားကိုလဲ မကြိုက်ကြဘူး၊ တချို့က တော့ သိပ်အပြောကောင်းတယ်၊ ရှင်းလင်းပြတ်သားတယ်၊ အစီအစဉ်ကျတယ်၊ နားဝင်လဲချို့တယ်၊ အဲဒီလို စကားကိုတော့ အများကကြိုက်တယ်၊ အဲဒီလို အပြော ကောင်းတဲ့သူမှာ ပြောတိုင်း ပြောတိုင်း ပြီးပြတ်အောင်မြင်တယ်၊ ဒါကြောင့် ပြတ်ပြတ် သားသားနဲ့ နားဝင်ချို့အောင် ပြောတတ်တယ်ဆိုတဲ့ ဂုဏ်ဟာ အလွန်အရေးပါ အရာရောက်ပါတယ်၊ အဲဒါတွေဟာ မုသာဝါဒမှ ရှောင်ပြီး သစ္စာစကားကို ပြောခြင်း၏ အကျိုးတွေပါပဲ။

မုသာဝါဒ၏ အဖြစ်ဆိုတဲ့ မကောင်းကျိုးကိုတော့ အဲဒီမကောင်းကျိုးတွေမှ ပြန်လှန်ပြီး မှတ်ယူရုံပါပဲ၊ ဘယ်လိုလဲဆိုရင် ခံတွင်းမွှေးစွာဆိုတာမှ ပြန်လှန်ပြီး ခံတွင်းပုပ်တယ်လို့လဲ မှတ်ယူရမယ်၊ တချို့ ခံတွင်းက အနံ့တွေ အလွန်ဆိုးနေတာ ဟာ ရှေးဘဝတွေက မုသာဝါဒ ပြောခဲ့ဖူးတဲ့အတွက်ကြောင့်လို့ ယူရမှာပဲ၊ သွားညီညာ မှ ပြန်လှန်ပြီး သွားမညီဘူး ကျိုးတိုးကျဲ့တဲ့ ထော်လော်ကန့်လန့် ပေါက်တယ်လို့လဲ မှတ်ယူရမယ်၊ လိုက်နာသူစကားမှ ပြန်လှန်ပြီး သူ့စကားကို မယုံကြည်ကြ မလိုက်နာ ကြဘူး စသည်ဖြင့် ဒီလိုပြန်လှန်ပြီး မှတ်ယူရုံပါပဲ။

ဗျတ်ဓမ္မာတ်မှာလဲ အကျိုးရနိုင်တယ်

နောက်ပြီးတော့ သစ္စာစကားဖြင့် နောင်တမလွန်ကျမှသာ အကျိုးကို ရနိုင်တာ မဟုတ်သေးဘူး၊ မျက်မှောက်မှာလဲ အကျိုးကိုရနိုင်ပါတယ်၊ သစ္စာစကားဖြင့် ရေပေါ် မှာလဲ သွားနိုင်ပါတယ်တဲ့၊ (သံဃ ၁၂၀၀) ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော် ကာလတုန်းက မဟာကပ္ပိန မင်းကြီးဆိုတာ နောက်ပါအမတ်တစ်ထောင်နှင့်တကွ ရဟန်းပြုကြဖို့ မြတ်စွာဘုရားထံ လာကြတယ်၊ လမ်းမှာတွေ့ရတဲ့ မြစ်ကြီးသုံးတန်ကို ဘုရား တရား သံဃာ ရတနာသုံးပါးဖြင့် သစ္စာဆိုပြီး ကူးကြတယ်၊ သူတို့စီးလာတဲ့

(၁၇၈)

အဆိပ်ကိုလဲ ပယ်ဖျောက်နိုင်တယ်

မြင်းတွေရဲ့ ခွာတောင် ရေမွှတ်ဘူးတဲ့၊ အဲဒါဟာ သစ္စာဖြင့် ရေပေါ်မှာ ဖြတ်သွားနိုင်တယ်ဆိုတဲ့ အကြောင်းသာဓကဝတ္ထုပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ယခုခေတ် လူတွေကတော့ အဲဒါကို ဒဏ္ဍာရီပါလို့ ပြောကြကောင်း ပြောကြလိမ့်မယ်။ ဒီနေရာမှာ ယောနိသော မနသိကာရနဲ့ စဉ်းစားဖို့ကတော့ ယခုခေတ်မှာ လေယာဉ်တွေဖြင့် ကောင်းကင်က သွားနေကြပုံတွေ အာကာသယာဉ်နဲ့ ကမ္ဘာကို ပတ်နေပုံတွေ လစီမာန်ကို သွားပုံတွေ အဲဒါတွေကို ဘုရားလက်ထက်တော်ကလက ကြိုတင်ပြီး ပြောပြမယ်ဆိုရင် အဲဒီခေတ်က လူတွေကလဲ ယခုခေတ်လူတွေ ဖြစ်ရပ်မှန်တွေကို ဒဏ္ဍာရီလို့ ဆိုကြဖွယ် ရှိပါတယ်။ အမှန်ကတော့ ယခုခေတ် သိပ္ပံပညာဘက်က ထူးချွန်ပြည့်စုံသလို ဟိုရှေးခေတ်က လူတွေမှာလဲ ဘဝအဆက်ဆက်က ဖြည့်ဆည်းပူးလော့ခဲ့တဲ့ ပါရမီတွေ ရှိကြတယ်ဆိုတာကို ဆင်ခြင်မိရင် လက်ခံနိုင်ဖွယ် ရှိပါတယ်။

အဆိပ်ကိုလဲ ဖယ်ဖျောက်နိုင်တယ်

နောက်ပြီးတော့ သစ္စာစကားဖြင့် အဆိပ်ကိုလဲ ပယ်ဖျောက်နိုင်ပါတယ်တဲ့၊ (သံဋ္ဌ-၁၃၀၁) အဲဒီ အကြောင်းအရာဟာ ကဏ္ဍာဒီပါယနဇာတ်ဖြင့် ထင်ရှားပါတယ်။ အဲဒီဇာတ်မှာ ကဏ္ဍာဒီပါယနရသေဟာ သူ့ဒါယကာဖြစ်တဲ့ မဏ္ဍုဗျ သူကြွယ်အိမ် သွားနေခိုက်မှာ သူကြွယ်၏သားဖြစ်တဲ့ ယညဒတ်ဆိုတဲ့ သူငယ်ကို မြွေကိုက်လို့ သူငယ်ဟာ အဆိပ်တက်ပြီး မေ့မြောနေတယ်။ အဲဒီအခါ မဏ္ဍုဗျ သူကြွယ်က ကလေးကို ဆေးကုပေးဖို့ ရသေ့ကို တောင်းပန်တယ်။ ရသေ့က ဆေးတော့ ငါမကုတတ်ဘူး၊ သစ္စာဆိုပြီး ကုရမှာပဲလို့ ပြောပြီး သစ္စာဆိုပါသတဲ့၊ ဆိုပုံကတော့ -

“ငါဟာရသေပြုပြီး ခုနစ်ရက်သာ ပျော်မွေ့ခဲ့တယ်။ အဲဒီကနောက် အနစ်ငါးဆယ်ပတ်လုံး မပျော်မွေ့ဘဲနဲ့ ဖြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်လာခဲ့တယ်။ အဲဒီလို မပျော်မွေ့ကြောင်းကို မည်သူမျှ မသိရအောင် ကျင့်ဝတ်မပျက် ကျင့်သုံးနေထိုင်ခဲ့တယ်။ ဒီမှန်ကန်တဲ့ သစ္စာစကားကြောင့် သူငယ်မှာ အဆိပ်ပျယ်ပြယ်ပြီး ချမ်းသာပါစေလို့ သစ္စာဆိုလိုက်သတဲ့။”

အဲဒီအခါ သူငယ်မှာ ရင်ဘတ်၏ အထက်ပိုင်းမှ အဆိပ်လျောကျသွားသဖြင့် မျက်စိများ ဖွင့်ကြည့်ကာ အမေ အဖေလို့ ခေါ်နိုင်ပြီး ပြန်အိပ်သွားသတဲ့၊ အဲဒီအခါ ကလေးအဖေက မဏ္ဍုဗျသူကြွယ်က ဒီလို သစ္စာဆိုပြန်သတဲ့။

“ငါဟာ ပေးလှူရတာကိုလဲ မနှစ်သက်ဖူး၊ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ကိုလဲ မမြင်ချင်ဘူး၊ အဲဒီလို ငါ မနှစ်သက်တာကို အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တွေအား မရိပ်မိ မသိစေဘဲ

သလ္လောသသုတ် တရားတော်ကြီး

(၁၇၉)

ဝတ်မပျက် ပေးလှူနေခဲ့ပါတယ်။ ဒီမှန်ကန်တဲ့ သစ္စာစကားကြောင့် သူငယ်မှာ အဆိပ်ပျက်ပြယ်ပြီး ချမ်းသာပါစေလို့ သစ္စာဆိုလိုက်ပါသတဲ့။”

ဒီတော့ ခါးအထက်မှ အဆိပ်တွေကျသွားလို့ သူငယ်က ထပြီး ထိုင်သကဲ့၊ အဲဒီအခါ သူကြွယ်က ကလေးအမေကို သစ္စာအဆိုခိုင်းတယ်။ ကလေးအမေက “ရှင် မျက်မှောက်မှာတော့ မဆိုဝံ့ပါဘူး” လို့ ပြောတယ်။ “ဆိုသာဆိုပါကွယ်၊ ငါ့သား ချမ်းသာတာက လိုရင်းပါပဲ” လို့ ပြောပြီး အတင်းတိုက်တွန်းတဲ့အတွက် ကလေးအမေက ဒီလို သစ္စာဆိုပါသတဲ့။

“ချစ်သားရေ သင့်ကိုက်တဲ့ မြွေကို မချစ်တာနှင့် သင်အဖေကို ငါက မချစ်တာ ထူးခြားခြင်းမရှိ အတူတူပင် ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီမှန်ကန်တဲ့ သစ္စာစကားကြောင့် ငါ့သားမှာ အဆိပ်ပျက်ပြယ်ပြီး ချမ်းသာပါစေ” လို့ ဆိုပါသတဲ့။

ဒီတော့ သူငယ်မှာ အဆိပ်တွေ အကုန်လျော့ကျပြီး ကောင်းကောင်းချမ်းသာ သွားပါသတဲ့။ အဲဒီကနောက် ရသေ့နှင့် ကလေး၏ မိဘများဟာ အချင်းချင်း သတိပေး ဟောပြောကြတာနဲ့ သူကြွယ်ကလဲ ဂမ်းမြှောက်ဝမ်းသာ စေတနာထက်သန်စွာနဲ့ ပေးလှူတယ်။ ကလေးအမေကလဲ သူကြွယ်အပေါ်မှာ ချစ်ခင်မြတ်နိုးစွာနဲ့ ပြုစုတယ်။ ရသေ့ကြီးကလဲ ပျော်မွေ့စွာနဲ့ တရားအားထုတ်တဲ့အတွက် ဈာန်အဘိညာဉ်များကို ရသွားပါသတဲ့။

ဒီဇာတ်မှာ ပြထားတဲ့အတိုင်း သစ္စာဆိုရုံမျှဖြင့် အဆိပ်ပျက်ပြယ်သွားတယ်ဆိုတာကို သိပ္ပံဆရာတွေ အနေနဲ့တော့ ယုံကြည်နိုင်ဖွယ် မရှိပေဘူး။ ဒါပေမယ့် မြန်မာနိုင်ငံမှာ မြွေဆိပ်တက်နေတဲ့သူကို ဂါထာမန္တန်နဲ့ မန်းမှုတ်ပြီး ကုသရုံနဲ့ ပျောက်သွားတာ တွေမြင်ဖူးတဲ့ လူတွေအဖို့မှာတော့ ယုံမှားဖွယ်မရှိပါဘူး။

ရောဂါတို့လဲ ဖျောက်ခွေနိုင်တယ်

သစ္စာစကားကြောင့် ရောဂါလဲ ပျောက်တဲ့အကြောင်းကို ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာ ပြဆိုထားတာ ရှိပါတယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုရင် သာသနာတော်အနှစ် ၄၀၀-လောက်အတွင်းက သီဟိုဠ်ကျွန်းမှာ မဟာမိတ္တမထေရ်ဆိုတာ ရှိခဲ့တယ်။ အဲဒီမထေရ်၏ မယ်တော်မှာ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဆိုတဲ့ ရောဂါဖြစ်တယ်။ ရင်သားပတ်ဝန်းကျင်မှာ ဖြစ်တဲ့အနာလို့ ဆိုပါတယ်။ ဆိပ်အိုင်းနာလို့ မြန်မာပြန်ကြတယ်။ ကင်ဆာနာတစ်မျိုး ဖြစ်ဟန်တူပါတယ်။ အဲဒီတော့ မယ်တော်ကြီးက သူ့သမီးဘိက္ခုနီမကို သားတော်မထေရ်ထံ ဆေးတောင်းဖို့ လွှတ်လိုက်တယ်။ အဲဒီဘိက္ခုနီမက သူ့အစ်ကိုမထေရ်ထံ သွားပြောတဲ့အခါ မဟာမိတ္တမထေရ်က

(၁၈၀)

တရားဆေးတစ်မျိုးပေါ့

ဒီလိုပြောလိုက်ပါတယ်။ "ငါက ဆေးမြစ်စသည်ကို ဖော်စပ်ကျိချက်တဲ့ ဆေးနည်းကို တော၊ နားမလည်ဘူး၊ သစ္စာဆေး ပြောလိုက်ရမှာပဲ၊ ငါဟာ ရဟန်းပြုလာကတည်းက တပ်မက်သာယာတဲ့စိတ်ဖြင့် မာတုဂါမကို မကြည့်ဖူးဘူး၊ ဒီမှန်ကန်တဲ့ သစ္စာစကား ကြောင့် ငါ့မယ်တော် ရောဂါပျောက်၍ ချမ်းသာပါစေ၊ ကဲ သွားတော့ ဒီအတိုင်းဆိုပြီး မယ်တော်ကြီး၏ ကိုယ်ကိုပွတ်သပ်ပေးလေ"လို့ ပြောလိုက်ပါတယ်။ ဘိက္ခုနီမ မယ်တော် ကြီးထံ ပြန်သွားပြီး မှာလိုက်တဲ့အတိုင်း သစ္စာဆိုပြီး ပွတ်သပ်ပေးလိုက်တဲ့အခါ မယ်တော်ကြီး၏ အနာရောဂါဟာ တစ်ခဏချင်းကြေပြီး ပျောက်သွားပါသတဲ့၊ (အဲဒါ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ပထမတွဲ စာမျက်နှာ (၃၈) မှာ ရှိပါတယ်။)

တရားဆေးတစ်မျိုးပေါ့

ဒါကိုလဲ ယခုခေတ် ဆရာဝန်တွေ အနေနဲ့တော့ ယုံချင်မှ ယုံမယ်၊ ဘာဖြစ်လို့ လဲဆိုရင် သူတို့က သင်လျှော်တဲ့ ဆေးနဲ့မှ ရောဂါပျောက်တာကို တွေ့ဖူးတယ်၊ ရောဂါပိုးတွေ ဆိုတာကိုလဲ သူတို့က တွေ့ထားတယ်၊ ဒီပိုးတွေ အလိုလို ပျောက်သွား တယ်ဆိုတာ သူတို့အနေနဲ့ ယုံကြည်ဖို့ခက်နေကောင်း ခက်နေပါလိမ့်မယ်၊ ဒါကြောင့် ပါပဲ၊ ဒါပေမယ့် ဒီလိုသစ္စာနဲ့ ပျောက်တယ်ဆိုတာကလဲ ကမ္ဘာပေါ်မှာ ကုနည်းအမျိုး မျိုးထဲက ကုနည်းတစ်မျိုးလို့ မှတ်ယူသင့်ပါတယ်၊ တရားဆေးတစ်မျိုးပေါ့၊ ဘုန်းကြီး တို့ ကမ္မဋ္ဌာန်းဌာနတွေမှာ ဒုက္ခဝေဒနာတွေကို ရှုမှတ်ပြီး ရောဂါပျောက်သွားကြတဲ့ သူတွေ တော်တော်များများ ရှိပါတယ်၊ တချို့က ရောဂါရှိလို့ ဆရာဝန်ကိုသွားပြတယ်၊ ဆရာဝန်က ခွဲစိတ်ကုသရမယ်လို့ ညွှန်ကြားလိုက်တော့ ခွဲစိတ်ကုတဲ့အခါ အားကိုးရာ ရအောင်ဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ ဘုန်းကြီးတို့ရိပ်သာမှာ လာပြီးအားထုတ်တယ်၊ တရားအားထုတ်နေရင်း သမာဓိဉာဏ်က ထက်သန်လာတော့ ရောဂါက သူ့အလိုလို ပျောက်သွားတယ်၊ ဒါပေမယ့် တကယ်ပျောက်တာ ဟုတ်မဟုတ် သိရအောင်လို့ ပထမက ကြည့်ရှုဖူးတဲ့ ဆရာဝန်ထံ သွားပြတယ်၊ ဒီတော့ ဆရာဝန်က ကြည့်ရှု စမ်းသပ်ပြီးတော့ ရောဂါမရှိကြောင်း ပြောပြပြီး ဘယ်လိုကုလို့ပျောက်သွားတယ် ဆိုတာ မေးတယ်၊ ဘယ်လိုမှ မကုပါဘူး၊ တရားအားထုတ်ရင်း ပျောက်သွားတာ ပါပဲလို့ ပြန်ပြောတော့ ဆရာဝန်က အံ့သြနေသတဲ့၊ ပျောက်ဖူးတဲ့ရောဂါတွေကတော့ တော်တော်စုံပါပြီ၊ တချို့မှာ လေနာပျောက်တယ်၊ တချို့မှာ ဗိုက်အောင်နေတာ ပျောက်တယ်၊ တချို့မှာ သွေးတိုးရောဂါပျောက်တယ်၊ တချို့မှာ ခေါင်းကိုက်နာပျောက် တယ်၊ တစ်ဦးမှာတော့ နှစ်ပေါင်းများစွာက နားပင်းနေတာပျောက်တယ်၊ တစ်ဦးမှာ တော့ အနှစ် ၂၀-လောက် နာခေါင်းပိတ်နေတာ ပျောက်တယ်၊ အရှင်မဟာကဿပ

အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်တို့မှာတော့ ဗောဇ္ဈင်တရားနာရုံနဲ့တောင် ရောဂါပျောက်ဖူးတယ်၊ မြတ်စွာဘုရားမှာတော့ ပရိနိဗ္ဗာန် စံလောက်အောင် ပြင်းထန်တဲ့ရောဂါတောင်မှ ဝိပဿနာရှုတာနဲ့ ပျောက်သွားတယ်၊ ဒါကြောင့် ဆေးမပါဘဲ အခြားနည်းဖြင့် ရောဂါ ပျောက်တာလဲရှိတယ်ဆိုတာကို ယုံကြည်သင့်ပါတယ်။

မိုးကိုလဲ ရွာစေနိုင်တယ်

နောက်တစ်ခုကတော့ သစ္စာစကားဖြင့် မိုးကိုလဲ ရွာစေနိုင်ပါတယ်တဲ့၊ (သံဃ၊ ၁၊ ၃၀၁) အဲဒါကတော့ ငါးရံမင်းပရိတ်ဖြင့် ထင်ရှားနေပါပြီ၊ ဒီနေရာမှာ သစ္စာစကား ဖြင့် အဆိပ်ကို ပျောက်စေနိုင်တယ်၊ ရောဂါကို ပျောက်စေနိုင်တယ်၊ မိုးကို ရွာစေနိုင်တယ် ဆိုတာတွေဟာ မုသာဝါဒမှ ကြဉ်ရှောင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့်သာ ဆိုင်တယ်၊ အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်များက မိမိမှာရှိတဲ့ အကြောင်းအရာထူးကို ထုတ်ဖော်ပြီး သစ္စာဆိုမှ သစ္စာ၏အစွမ်းအာနုဘော်က ထင်ရှားပေါ်လာနိုင်တယ်ဆိုတာကိုလဲ သတိပြုထားကြ ရမယ်။

သုတသောမဓိး

မုသာဝါဒမှ ကြဉ်ရှောင်မှုနှင့် စပ်ပြီး သုတသောမဓိး၏ သစ္စာစောင်ပုံဟာ အင်မတန် စိတ်ဝင်စားစရာ ကောင်းတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒါကို ဒီနေရာမှာ အကျဉ်း ချုပ်ထည့်ပြီး ပြောရဦးမယ်၊ သုတသောမဆိုတာ ဇာတ်တော်ထဲမှာ ၂-ဦး ရှိတယ်၊ အခုပြောမယ် သုတသောမဓိးဆိုတာကိုတော့ အခြားသုတသောမကို ထောက်ပြီးတော့ မဟာသုတသောမလို့ ခေါ်တွင်ပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် ဒီမှာတော့ မဟာကို ဖြုတ်ပြီး သုတသောမလို့ပဲ ပြောသွားမယ်။

သမုလူတွေ့တာလဲ အသားကြိုက်ကြတယ်

ပေါရိသာဒဆိုတာ အများက ကြားဖူးကြပါတယ်၊ တချို့မှာ ပေါရိသာဒရုပ် တောင် ဆေးထိုးထားကြသေးတယ်၊ သူဟာ မူလကတော့ ကာသီတိုင်းပြည် ဗာရာဏသီမြို့က ဗြဟ္မဒတ်မင်းဆိုတဲ့ မင်းပါပဲ၊ သူက ဘီလူးဘဝတွေမှာ အဖြစ် များခဲ့လို့ အသားကို ကြိုက်နေတယ်၊ အသားဟင်းမပါလျှင် ထမင်းမစားဘူးတဲ့၊ ယခုခေတ်လူတွေလဲ အများအားဖြင့် အသားကိုကြိုက်ကြတာပဲ၊ ကမ္ဘာပေါ်မှာ လိုက်ကြည့်ရင် အသားမစားတဲ့လူက အနည်းသားပဲ၊ အိန္ဒိယတစ်ဝိုက်က ဇာတ်မြင့် ဟိန္ဒူတွေလောက်ပဲ အစုလိုက်အားဖြင့် ထင်ရှားတယ်၊ တခြားအရပ်တွေမှာတော့ သက်သတ်လွတ်စားတဲ့သူက အလွန်နည်းပါတယ်၊ ဆရာဝန်တွေကလဲ အာဟာရ

(၁၈၂)

လူသားစားလို့ ပေါရိသားခေါ်တယ်

စာတ်ပြည့်အောင် အသားစားဖို့ ညွှန်ကြားတတ်တယ်။ လူတွေကလဲ အသားကြိုက် နေကြတာနဲ့တော့ အံ့ကျကိုက်နေတာပဲ။

လူသားစားလို့ နှင်ထုတ်ခံရတယ်

အဲဒီ ဗာရာဏသီမင်းက အသားမပါရင် ထမင်းမစားတဲ့အတွက် ရသက ဆိုတဲ့ စားတော်ချက်က အမြဲတမ်း အသားဟင်းချက်ပြီးတော့ ဆက်နေရတယ်။ တစ်နေ့သောအခါ မဃာတခေါ်တဲ့ သားငါးမသတ်ရတဲ့နေ့ ဖြစ်တဲ့အတွက် အသားမရဘဲ ရှိနေတယ်။ အသားဟင်းမပါရင် အပြစ်ဒဏ်ပေးမှာကို ရသက ကကြောက်ရှာတယ်။ ဒါကြောင့် သူကသုသာန်သွားပြီးတော့ လတ်လတ်ဆတ်ဆတ် လူသေကောင်မှ အသားကို ယူလာပြီး ချက်တယ်။ အိန္ဒိယမှာ လူသေရင် ကြာကြာမထားရဘူး။ နေ့ချင်းပဲ သုသာန်ပို့ရတယ်။ ဒါကြောင့် သေပြီးခါစ လောလောလတ်လတ် လူသေကောင်တွေက ရလွယ်ပါတယ်။ ရသက က အဲဒီ လူသားကို ချက်ပြီး မင်းအား စားတော်ဆက်တယ်။ ဗြဟ္မဒတ်မင်းက အဲဒီလူသားဟင်းကို စားမိတဲ့အခါ အလွန် မြိန်ရှက်ပြီး အရသာတွေ့သွားသတဲ့။ ဒါကြောင့် ဒီအသားမျိုးသာ စားလိုတဲ့အတွက် ဘာသားလဲလို့ မေးတယ်။ ရသက-က မပြောဝံ့၍ မပြောဘဲနေတယ်။ မပြောရင် သတ်မယ်လို့ ငြိမ်းခြောက်တယ်။ ဒီတော့မှ လူသားဖြစ်ကြောင်း ပြောတယ်။ အဲဒီ အခါကစပြီး လူသားကိုသာချက်ပြီး ဆက်သဖို့ ရသကအား အမိန့်ပေးလိုက်တယ်။ ရသက-က ထောင်ထဲက သေဒဏ်အပြစ်ရှိတဲ့ လူတွေကို သတ်ပြီး ချက်ပြုတ်ဆက်သရတယ်။ သေဒဏ်အပြစ်ရှိတဲ့ လူတွေကုန်တော့ ညအခါ လူတစ်ယောက်ယောက် ကို သတ်ပြီး ချက်ပြုတ်ဆက်သတယ်။ နောက်ဆုံးကျတော့ လူသားစားတဲ့ အမှုက ပေါ်လို့ စစ်သူကြီးနှင့်တကွ တိုင်းသူပြည်သားတွေက ဗြဟ္မဒတ်မင်းကို တိုင်းပြည်မှ နှင်ထုတ်လိုက်ကြတယ်။

လူသားစားလို့ ပေါရိသားခေါ်တယ်

ဒါကြောင့် ဗြဟ္မဒတ်မင်းဟာ ရသက-ဆိုတဲ့ စားတော်ချက်နှင့်တကွ အဲဒီ တိုင်းပြည်နယ်ပယ်မှ ထွက်ပြီးတော့ တစ်ခုသော တောအရပ်မှာ ညောင်ပင်ကြီးတစ်ခု ကို အမှီပြုပြီးနေတယ်။ တောလမ်းမှာ လာတဲ့လူကို ဖမ်းသတ်ပြီးတော့ ရသကအား ချက်ခိုင်းပြီး လူသားကို စားနေတယ်။ ဒါကြောင့် သူ့ကို ပေါရိသားလို့ ခေါ်တယ်။ ပေါရိသ-ဆိုတာက လူ၏အသား၊ အဒ-ဆိုတာက စားသူ၊ အဲဒီ ၂-ခုအပေါင်း ပေါရိသားဆိုတာက လူသားစားသူလို့ အနက်ရတယ်။

သလ္လောသုတ် တရားတော်ကြီး

(၁၈၃)

ဓရလှ ရသကဗျိုင်

တစ်နေ့သောအခါ ပေါရိသာဒဟာ အသားကို မရဘဲ ပြန်လာပြီးတော့ ရသကကို မီးဖိုမှာ ဟင်းအိုး အတည်ခိုင်းတယ်။ အရှင်မင်းကြီး အသားက ဘယ်မှာလဲ လို့ ရသက-ကမေးတော့ အသားရမှာပေါ့ အိုးသာ တည်လိုက်လို့ အမိန့်ပေးတယ်။ ဒီတော့ ရသကသမ္မာမှာ ဒီကနေတော့ ငါ့အလှည့်ကျပြီလို့ တွေးတောပြီး ကြောက် ကြောက်လန့်လန့် တုန်တုန်ယင်ယင်နဲ့ မီးထည့်ပြီး ဟင်းအိုးကို တည်ရရှာတယ်။ ဟင်းအိုးတည်ပြီးသောအခါ ပေါရိသာဒက ရသကကို သတ်ပြီး ချက်စားလိုက်ပါ ရောတဲ့၊ အဲဒါကို အကြောင်းပြုပြီးတော့ မရလှတော့ ရသကချိုင့်တယ်လို့ ပြောစမှတ် တွင်နေတာပဲ။

ဧညာဉ်စောဓ်နုတ် ကိုးတယ်

အဲဒီကနောက်တော့ ပေါရိသာဒဟာ ခိုင်းစရာ တပည့်မရှိတော့ဘူး၊ အဲဒီ တောလမ်းလာတဲ့သူတွေထဲက ကြိုက်ရာကို ဖမ်းသတ်ပြီး သူ့ဟာသူပဲ ချက်ပြုတ် စားနေတယ်။ တစ်နေ့သောအခါမှာ အစောင့်အရှောက်တွေ များစွာနဲ့ လာတဲ့ ပုဏ္ဏား တစ်ယောက်ကို ဖမ်းယူလာတယ်။ အစောင့်အရှောက်တွေက အရဲစွန့်ပြီး လိုက်ကြတော့ သူက စည်းရိုးတစ်ခုကို ခုန်ကျော်လိုက်တဲ့အခါမှာ ရှားငုတ်ပေါ်ကျပြီး သူ့ခြေထောက် ကို စူးသွားတယ်။ အကြီးအကျယ် အနာတရဖြစ်တာနဲ့ ဖမ်းလာတဲ့ ပုဏ္ဏားကို စွန့်ပစ်ထားခဲ့ပြီးတော့ သူ့နေမြဲနေရာ ညောင်ပင်အောက်မှာခွေပြီး အိပ်နေတယ်။ အဲဒီလို ခွေပြီး အိပ်နေရင်းက သူကညောင်ပင်စောင့်နုတ်ကို "အနာပျောက်အောင် ကုသပေးပါ။ အနာပျောက်ရင် အရှင်နတ်မင်းကို ၁၀၁-ပါးသောမင်းတွေရဲ့ လည်ချောင်း သွေးနဲ့ ပူဇော်ပါမည်" လို့ ကိုးသတဲ့၊ နတ်ကိုးတယ်ဆိုတာ ကလေးအရွယ်တုန်းက ဘုန်းကြီးကြားရ တွေ့ရဖူးတယ်။ တောရွာက အမျိုးသမီးကြီးတွေဟာ ဘိုးတော်ကြီး အရှင်ကြီး ကျွပ်သားကလေးရောဂါကို ကုပေးပါ။ ပျောက်တဲ့အခါ ပူဇော်ပသပါမယ် နတ်ဘုန်းသီး လဲပေးပါမယ်" စသည်ဖြင့် နတ်ကိုးတာတွေကို ကြားဖူးတယ်။ တကယ် ဆိုတော့ နတ်ကလဲ ကုပေးနိုင်မှာ မဟုတ်ပါဘူး၊ ဒါပေမယ့် မိရိုးဖလာအစွဲအလမ်း ရှိတဲ့အတိုင်း တောရွာက အမျိုးသမီးတွေဟာ ဒီလိုပဲ ကိုးလေ့ရှိကြပါတယ်။ အကြား အမြင်သုတနဲ့ အမြော်အမြင် ခေါင်းပါးရှာကြလို့ပါပဲ။

ယင်ပူဇော်ရိုစမ်းတွေဝမ်းတယ်

ပေါရိသာဒမှာ စားစရာမရှိလို့ အစာမစားရတာနဲ့ ဒဏ်ရာက ခြောက်ပြီး

(၁၈၄)

ယဇ်ပူဇော်ဖို့ မင်းတွေဖမ်းတယ်

ခုနစ်ရက်လောက်ကြာတော့ ပျောက်သွားတယ်။ အဲဒါကို သူကညောင်ပင်စောင့်နုတ် ကုလို့ပျောက်တယ်ထင်ပြီး သူကိုးထားတဲ့အတိုင်း ပူဇော်ဖို့ မင်းတွေကို ဖမ်းလာတယ်။ လက်ဝါးကိုဖောက်ပြီး နွယ်ကြီးနဲ့သိကာ ညောင်ပင်ရင်းမှာ ချည်နှောင်ထားတယ်။ သုတသောမမင်းမှ တစ်ပါးသောမင်းတစ်ရာကို ခုနစ်ရက်အတွင်းမှာ ဖမ်းယူလာပြီး အဲဒီညောင်ပင်ရင်းမှာ စုထားတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ဇမ္ဗူဒီပါလို့ခေါ်တဲ့ အိန္ဒိယနိုင်ငံဟာ အရှေ့အနောက်တောင်မြောက် မိုင်ပေါင်းနှစ်ထောင်ကျော် သုံးထောင်ကျယ်ပါတယ်။ ဒါလောက်ဝေးတဲ့ခရီးကို သူတစ်ယောက်တည်းနဲ့ မင်းတစ်ပါးကို ဖမ်းယူလိုက်တစ်ခါပြန်သွားလိုက် အခြားမင်းတစ်ပါးကို ဖမ်းယူလာလိုက်နဲ့ ဒီလိုအခေါက်ပေါင်းတစ်ရာလောက် လုပ်ရလိမ့်မယ်။ ခုနစ်အရက်အတွင်းဆိုတော့ နာရီတွက်ကြည့်လိုက်ရင် အလုပ်လုပ်ချိန်ဟာ နာရီပေါင်း ၁၆၈-နာရီလောက်ပဲရှိတယ်။ မင်းတစ်ရာနဲ့ ဝေကြည့်လိုက်ရင် ပျမ်းမျှအားဖြင့် တစ်ပါးအတွက် အသွားအပြန် ၂-နာရီလောက်သာ ရနိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် အိန္ဒိယတစ်နိုင်ငံလုံးက မင်းတစ်ရာဆိုရင် ခုနစ်ရက်အတွင်း ပြီးဖို့ ခက်ပါတယ်။ အနီးပတ်ဝန်းကျင်က မင်းတွေလောက်သာ ဖြစ်နိုင်စရာ ရှိပါတယ်။

အဲဒီလို မင်းတွေကို ဖမ်းထားပြီးတော့ ပေါရိသာဒ စဉ်းစားတယ်။ သုတသောမ မင်းကတော့ ပညာသင်စဉ်က ငါ့ဆရာဖြစ်နေတယ်။ သူတော့ သွားဖမ်းလို့ မတော်ဘူး။ ယခုဖမ်းထားပြီး မင်းတွေရဲ့ သွေးနဲ့ပဲ ညောင်ပင်စောင့်နုတ်ကို ပူဇော်တော့မယ်လို့ စဉ်းစားမိသတဲ့။ အဲဒီအခါ ညောင်ပင်စောင့်နုတ်ကလဲ ပေါရိသာဒအနာဟာ ငါကုလို့ ပျောက်တာလဲ မဟုတ်ဘူး။ မင်းတွေကို သတ်ပြီး သူတို့ရဲ့ သွေးတွေနဲ့ ပူဇော်ရင် ငါ့ညောင်ပင်လဲ ညစ်ပေနေတော့မှာပဲ။ အဲဒီ မင်းတွေလဲ အချည်းနှီး အသက်ဆုံးရှုံးကြမယ်။ ဘယ်လိုလုပ်ပြီး တားမြစ်ရပါမလဲလို့ စဉ်းစားပြီးတော့ နတ်မင်းကြီးတွေထံ သွားပြီး အကြံဉာဏ်တောင်းတယ်။ သုတသောမမင်းကိုပါ ဖမ်းပြီး ပူဇော်မှ လက်ခံမယ်လို့ ပြောဖို့ အဲဒီက အကြံဉာဏ်ပေးလိုက်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ညောင်ပင်စောင့်နုတ်က ကိုယ်ထင်ရှားပြပြီး ပေါရိသာဒကို ဒီလို ပြောတယ်။ ဟေ့-ပေါရိသာဒ သင်ဟာ ဝန်ခံတုန်းက ဇမ္ဗူဒီပင် မင်းတွေ အကုန်လုံးဖမ်းပြီး ပူဇော်ပါမယ်လို့ ပြောခဲ့တယ်။ ယခုတော့ ဂုဏ်သိန်မရှိတဲ့ အသေးအနပ်ကလေးတွေသာ ဖမ်းလာခဲ့တယ်။ ဒါနဲ့တော့ ငါလက်မခံနိုင်ဘူး။ ထင်ရှားကျော်စောတဲ့ သုတသောမမင်းကိုပါ ဖမ်းလာမှ လက်ခံနိုင်မယ်လို့ ပြောသတဲ့။ ဒီတော့ ပေါရိသာဒက ညောင်ပင်စောင့်နုတ်ကိုလဲ ထင်ရှားတွေ့ရတဲ့အတွက် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာနဲ့ အရှင်မင်းကြီး ဒီအတွက် မနိုးရိမ် ပါနဲ့ သုတသောမမင်းကိုလဲ ဖမ်းယူခဲ့ပါမယ်လို့ ဝန်ခံပြီး ဖမ်းဖို့ရာ ကြံစည်တယ်။

သုတသောမမင်းတို့ ဓမ္မိန့်

အဲဒီနေ့ရဲ့ နောက်တစ်ရက်ကလဲ ဖုဿနက္ခတ်နှင့် စန်းယဉ်တဲ့နေ့ ဖြစ်နေတဲ့ အတွက် သုတသောမမင်း ခေါင်းဆေးမင်္ဂလာပြုမည့် အကြောင်းကို ပေါရိသာဒက သိတယ်။ ဖုဿနက္ခတ်နှင့် စန်းယဉ်တဲ့နေ့ဆိုတော့ ပြာသိုလပြည့်နေ့ ဖြစ်မှာပေါ့၊ ဒါကြောင့် အဲဒီနေ့မှာ သုတသောမမင်း၏ အစောင့်အရှောက်တွေ စစ်တပ်တွေ ရဲတွေ မရောက်သေးမီကတည်းက ပေါရိသာဒဟာ ကုရုတိုင်း ဣန္ဒပတ္တမြို့အနီးက ဥယျာဉ်တော်အတွင်း မင်္ဂလာရေကန်ထဲမှာ ဆင်းပြီးတော့ ကြာဖက်အောက်က ပုန်းနေ နှင့်တယ်။ သုတသောမမင်း၏ စစ်သည်တွေ ရဲတွေကလဲ နံနက်စောစောကတည်းက နေရာယူပြီး စောင့်နေကြတယ်။ ဥယျာဉ်တော်အတွင်းနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်မှာ ဆင်တပ်တွေ မြင်းတပ်တွေ ရထားတပ်တွေ ခြေလျင်တပ်တွေ အထပ်ထပ် ပြည့်နေအောင် နေရာ ယူပြီး စောင့်နေကြတယ်။ အဲဒါဘယ်လောက်ကြီးကျယ်သလဲဆိုရင် အဲဒီအစောင့် အရှောက်တွေ ချထားတဲ့နေရာဟာ သုံးယူဇနာရှိတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

သုတသောမမင်းလဲ အချိန်ကျတဲ့အခါမှာ ဆင်တော်ကိုစီးပြီး စစ်သည်တော် အခြံအရံနှင့်တကွ ဣန္ဒပတ္တမြို့တော်က ထွက်လာတယ်။ တံခါးဝရောက်တဲ့အခါ နန္ဒဆိုတဲ့ ပုဏ္ဏားက အမြင်တစ်နေရာကရပ်ပြီး အောင်ဆုပေးနေတာကို တွေ့ရလို့ မေးကြည့်အခါမှာ တစ်ဂါထာမှာ တစ်ရာတန်တဲ့ တရားဂါထာ ၄-ပုဒ်ကို ဟောဖို့ လာတဲ့အကြောင်း ကြားသိရတယ်။ ဒါနဲ့ အဲဒီပုဏ္ဏားအား သင်လျှော်တဲ့နေရာကို ပေးစေပြီးတော့ ဥယျာဉ်တော်က ပြန်လာတဲ့အခါကျမှ တရားဂါထာများကို နာမည် အကြောင်း ပြောကြားပြီးတော့ ဥယျာဉ်တော်ကို ဆက်သွားတယ်။ ဥယျာဉ်တော် ရောက်တော့ ဆံမုတ်ဆိတ်များကို ပြုပြင်စေပြီးတော့ မင်္ဂလာရေကန်ထဲဆင်းပြီး ရေချိုးတယ်။ ရေချိုးပြီးလို့ ပြန်တက်လာတဲ့အခါ ဝတ်လဲတော်ကို ဝတ်တယ်။ အဲဒီကနောက် ကိုယ်ရုံတော်နဲ့ မင်းတို့၏ အဆင်တန်ဆာတွေ ပန်းနံ့သာတွေကို ဆက်သကြတယ်။

အဲဒီအခါမှာ "ကိုယ်ရုံတော်တွေ အဆင်တန်ဆာတွေ ဆင်ပြီးတဲ့အခါမှ ဖမ်းယူရင် တမ်းရတာ လေးလိမ့်မယ်။ ယခုနေအခါ ဖမ်းယူမှတော်မယ်"လို့ စဉ်းစား ပြီးတော့ ပေါရိသာဒက သန်လျက်ကိုလဲဝင်ပြီး အလွန်စူးရှပြင်းထန်တဲ့ အသံနဲ့ "ငါပေါရိသာဒဟော့"လို့လဲ ဟစ်အော်ပြီး ရေကန်ထဲက ခုန်တက်လာတယ်။ "ပေါရိသာဒ ဟော့"ဆိုတဲ့ အသံကိုကြားတာနဲ့ အစောင့်အရှောက် စစ်တပ်တွေဟာ ဖရိုဖရဲဖြစ်ပြီး ထွက်ပြေးကုန်သတဲ့၊ ဆင်ပေါ်က စစ်သူရဲတွေတောင် လိမ်ကျကြတယ်လို့လဲ ဆိုပါတယ်။

(၁၈၆)

ဝန်ခံချက်ပျက်မှာတော့ စိုးရိမ်တယ်

ဟိုဘက်တုန်းက လူစွမ်းကောင်းကို အလေးပေးတဲ့ ခေတ်ဖြစ်တဲ့အတွက် အကြောက် လွန်ကုန်ကြတာပါပဲ။ ဒါကြောင့် အဲဒီခေတ်တုန်းက လူစွမ်းကောင်း တစ်ယောက် တည်းနဲ့ပေမယ့် ရန်သူအများကြီးကို အောင်နိုင်ပေတာပဲ။ ယခုခေတ်မှာတော့ အဲဒီလို မဟုတ်တော့ပါဘူး။ လူစွမ်းကောင်း တစ်ယောက်တည်းနဲ့ မအောင်မြင်နိုင်ဘူး။ လက်နက်ကောင်း အကြံဉာဏ်ကောင်းနဲ့ လူများစုဖြင့်သာ အောင်မြင်နိုင်တယ်။ ဟိုရှေးခေတ်တုန်းကတော့ လက်နက်ကလဲ ကိုယ်လိုသူလို ထူးကြတာမဟုတ်ဘူး။ ခွန်အားဗလနဲ့ အစွမ်းသတ္တိ ကောင်းတဲ့သူကို ကြောက်ကြရတယ်။ ဒါကြောင့် ပေါရိသာဒအသံကို ကြားရုံနဲ့ ကစဉ့်ကရဲ ထွက်ပြေးကုန်ကြတာပါပဲ။ အဲဒီအခါ ပေါရိသာဒက သုတသာမမင်းကို ပွေ့ချီပြီး ပခုံးနဲ့ထမ်းကာ တစ်ဟုန်တည်း လျင်မြန်စွာ ယူဆောင်ပြေးသတဲ့။ အစောင့်အရှောက်တွေက လိုက်ပြီး ရန်မူမှာ ကြောက်လို့ ပြေးတာပါပဲ။ သူလဲ ကြောက်သေးတာပါပဲ။ အဲဒီတုန်းက လူများစုက ဝိုင်းပြီး ခဲနှင့်ထုရင်တောင် ပေါရိသာဒဟာ သေသွားနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် သူလဲအတင်းပြေးပြီး တော၊ လွတ်လောက်ရာရောက်မှ ပြန်လှည့်ကြည့်တယ်။ တစ်စုံတစ်ယောက်မျှ လိုက်လာတာကို မမြင်ရတော့မှ ဖြည်းဖြည်းသက်သာသွားတယ်။ တခြားမင်းတွေ ဖမ်းတဲ့အခါတုန်းကဆိုရင် ပေါရိသာဒ ဟာ ခြေထောက်ကကိုင်ပြီး ဇော်ထိုးတဲ့လောင်း ဆွဲယူလာတယ်။ သုတသောမမင်းကိုတော့ ဆရာဖြစ်ခဲ့ဖူးတဲ့အတွက် ပခုံးနဲ့ထမ်းပြီး ယူလာတယ်။ အဲဒီလိုယူလာရာမှာ ရေချိုးပြီးခါစမို့ ဆံပင်မှ ရေတွေက ပေါရိသာဒ ကိုယ်ပေါ်ကျနေတယ်။ အဲဒါကို ပေါရိသာဒက မျက်ရည်ကျတယ်လို့ ထင်မှတ်ပြီးတော့ ဒီလို ပြောဆိုမေးမြန်းတယ်။ “ဆရာ ပညာရှိဆိုတာ ငိုရိုးထုံးစံမရှိဘူး။ သေရမှာ ကြောက်လို့ငိုတာလား။ သားမယား စသည်အတွက် စိုးရိမ်လို့ ငိုတာလား”လို့မေးတယ်။

ဝန်ခံချက်ပျက်မှာတော့ စိုးရိမ်တယ်

ဒီတော့ သုတသောမမင်းက ပြန်ပြောတယ်။ “ပေါရိသာဒ-ငါမငိုပါဘူး။ သင် ကိုယ်ပေါ်ကျတဲ့ရေတွေက မျက်ရည်မဟုတ်ပါဘူး။ ဆံပင်က ရေတွေပါ။ ငါဟာ သေရမှာလဲ မကြောက်ဘူး။ သားမယားစသည်တွေ အတွက်လဲ မစိုးရိမ်ဘူး။ ဒါပေမယ့် စိုးရိမ်ပူပန်တာ တစ်ခုတော့ရှိတယ်။ ဥယျာဉ်တော်ထွက်လာစဉ်က နန္ဒပုဏ္ဏားနှင့် ချိန်းဆိုထားခဲ့တာ ရှိတယ်။ အဲဒီ ချိန်းဆိုထားတဲ့ စကားပျက်ကွက်မှာတော့ စိုးရိမ်တယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီပုဏ္ဏားနှင့်တွေ့ပြီး အဲဒီအချိန်အချက်ကိစ္စကို ဖြေရှင်းပြီးတော့ သစ္စာ စကားစောင့်သောအားဖြင့် သင့်ထံပြန်လာပါမယ်”လို့ ပြောတယ်။

“ဟာ-ဆရာနှယ် ဘယ်နှယ်ပြောပါလိမ့်၊ သေမင်းလက်က လွတ်သွားတဲ့

သလ္လောသုတ် တရားတော်ကြီး

(၁၈၇)

သူဟာ သေမင်းထံ ပြန်လာမယ်ဆိုတာ ကျွန်ုပ်မယုံနိုင်ဘူး၊ ဆရာဟာ ကိုယ်နန်းတော် ပြန်ရောက်ပြီး သားမယားစသည် အခြွေအရံတွေနဲ့ ချမ်းချမ်းသာသာနေရာက ရန်သူထံ ပြန်လာမယ်ဆိုတာ မဖြစ်နိုင်ဘူး၊ စစ်တပ်အစောင့်အရှောက်တွေ အလယ်မှာနေတဲ့ ဆရာကို ကျွန်ုပ်ကလဲ တစ်ဖန်လာပြီး ဖမ်းယူနိုင်မှာ မဟုတ်ဘူး"လို့ ပေါရိသာဒက ပြန်ပြောတယ်။

အဲဒီတော့ သုတသောမမင်းက "ပေါရိသာဒ သင်ဟာ ပညာသင်စဉ်က ငါ့နင်အတူ အကြာကြီး နေဖူးတာပဲ၊ လေတိုက်လို့ တောင်ကြီးသာ လိမ်သွားရင် သွားနိုင်မယ်၊ ငါကတော့ ဘယ်နည်းနဲ့မှ လိမ်မပြောနိုင်ဘူး၊ ဒီလို ဝန်ခံပြောဆိုယုံနဲ့ မယုံသေးရင် ငါကျိန်ဆိုပြမယ်၊ သန်လျက်ဓားကိုလဲ သုံးသပ်ပါမယ်၊ လှံကိုသုံးသပ် ပါမယ်၊ ငါဟာပြန်မလာလို့ရှိရင် သန်လျက် ဓား လှံ ဘေးဒဏ်သင်ပြီး သေရပါစေလို့" ကျိန်ဆိုပြီး ခွင့်တောင်းလိုက်ပါတယ်။

ဒီတော့ ပေါရိသာဒက စဉ်းစားတယ်၊ "မင်းဆိုတာ သန်လျက်ဓားလှံနှင့် စပ်ပြီး ကျိန်ဆိုလေ့ရှိဘူး၊ သုတသောမမင်းဟာ အလွန်ကြမ်းတမ်းတဲ့ အလွန်ကြောက်ဖွယ်ကောင်းတဲ့ ကျိန်ဆိုခြင်းကိုတောင် ပြုပေတယ်၊ ပုဏ္ဏားနှင့်တွေ့ဆုံမယ်ဆိုတဲ့ ဝန်ခံချက် ပျက်သွားမှာ အလွန်စိုးရိမ်ပူပန်နေလို့ ဖြစ်မှာပဲ"လို့ ယုံကြည်ယူဆပြီး သုတသောမမင်းကို လွှတ်လိုက်ပါတယ်၊ ဝန်ခံချက်ကိစ္စပြီးတဲ့အခါ သစ္စာစကားကို စောင့်သောအားဖြင့် ဆက်ဆက်ပြန်လာခဲ့ရမယ်-လို့လဲ မှာလိုက်သေးတယ်။

တစ်ရာတန် ဝါထာများ

သုတသောမမင်းဟာ ပြန်လာတဲ့အခါ မြို့ပြင်က စောင့်နေကြတဲ့ မူးမတ် စစ်သည် အခြွေအရံတွေနဲ့ တွေ့တယ်၊ အဲဒီ အခြွေအရံတော်တွေနဲ့ နန်းတော်ရောက်တဲ့အခါ နန္ဒပုဏ္ဏားရဲ့ တရားကိုနာဖို့ အရေးတကြီး အလျင်အမြန် စီစဉ်တယ်၊ အဲဒီ တရားဂါထာ ၄-ပုဒ်က ဒီကနေ့အတွက် မှတ်သားဖွယ်အထူးတစ်ရပ်ပဲ၊ နန္ဒပုဏ္ဏားက ဟောမည့်တရားဖြစ်ပေမယ် မူလကတော့ ကဿပမြတ်စွာဘုရားဟောခဲ့တဲ့ တရားဂါထာများ ဖြစ်တယ်၊ ဒါကြောင့် သုတသောမမင်းက နန္ဒပုဏ္ဏားကို မြင်တဲ့ နေရာမှာ နေစေတယ်၊ မိမိက နိမ့်တဲ့နေရာက ထိုင်ပြီး တရားနာပါတယ်၊ အဲဒီအခါ နန္ဒပုဏ္ဏားက ဒီလိုဟောပါတယ်။

- (၁) သက်ဒေဝ သုတသောမ၊ သတ္တိ ဟောတိ သမာဂမော။
သာ နံ သင်္ဂတိ ပါလေတိ၊ နာသတ္တိ ဗဟုသင်္ဂမော။

(၁၈၈)

တစ်နိပါတ် ဂါထာများ

သုတသောမ-အရှင်သုတသောမမင်း၊ သဒ္ဓိ-သူတော်ကောင်းတို့နှင့် သမာဂမော-ပေါင်းဆုံခြင်းသည်၊ သင်္ကဒေဝ-တစ်ကြိမ်သာလျှင်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ ဝါ-တစ်ကြိမ်သာလျှင် ဖြစ်စေကာမူ၊ သာသင်္ဂတိ-တစ်ကြိမ်ပေါင်းဆုံရ တွေ့ရခြင်းသည်၊ နံ-သူတော်ကောင်းတို့နှင့် ပေါင်းဆုံရ တွေ့ရသော ထိုသူကို၊ ပါလေတိ-အကျိုးမဲ့၊ ပယ်ရှားအကျိုးများအောင် ရွက်ဆောင် စောင့်ရှောက်တတ်ပေ၏၊ အသဒ္ဓိ-သူယုတ်မာတို့နှင့်၊ ဗဟုသင်္ဂမော-အကြိမ်များစွာ ပေါင်းဆုံရခြင်းသည်၊ ဝါ-အကြိမ်များစွာ ပေါင်းဆုံရစေကာမူ၊ နပါလေတိ-အကျိုးများအောင် မရွက်ဆောင် မစောင့်ရှောက်တတ်ပေ။

သူတော်ကောင်းဆိုတာ မိမိအကျိုး သူတစ်ပါးအကျိုး ပျက်အောင် မပြုတတ်ဘူး၊ မိမိအကျိုး သူတစ်ပါးအကျိုးဖြစ်အောင်သာ ကြံတတ်တယ်၊ ပြောတတ်တယ်၊ ပြုတတ်တယ်၊ အဲဒီလို သူတော်ကောင်းနဲ့ တစ်ကြိမ်တစ်ခါလောက် တွေ့ဆုံရပေါင်းဆုံရတယ်ဆိုရင်ကို အဲဒီလို တစ်ကြိမ်တစ်ခါ တွေ့ဆုံပေါင်းသင်းရခြင်းက အဲဒီတွေ့ဆုံပေါင်းသင်းရတဲ့သူကို အကျိုးမဲ့ မဖြစ်ရအောင် အကျိုးစီးပွားဖြစ်ရအောင် ကျေးဇူးပြုတတ် စောင့်ရှောက်တတ်ပါတယ်၊ မိမိအကျိုး သူတစ်ပါးအကျိုးကို ပျက်အောင် ကြံတတ် ပြောတတ်တဲ့ သူယုတ်မာနဲ့ဆိုရင်တော့ အကြိမ်များစွာ တွေ့ဆုံပေါင်းသင်းရပေမယ့် အဲဒီတွေ့ဆုံပေါင်းသင်းရခြင်းက အကျိုးများအောင် မဆောင်ရွက်တတ်ဘူး၊ အကျိုးမဲ့ကို သာ ဖြစ်စေတတ်တယ်-လို့ဆိုလိုပါတယ်၊ အဲဒါကို အလွယ်တကူ မှတ်ထားရအောင် ဆောင်ပုဒ် ၂-ခုစီထားပါတယ်၊ သပ္ပရိသ တစ်ကြိမ်မျှ တွေ့က စောင့်ရှောက်သည် တဲ့၊ သပ္ပရိသဆိုတဲ့ ပါဠိတော်ကတော့ မြန်မာစကား ဖြစ်နေပါပြီ၊ ဒါကြောင့် တရားနာဖိတ်တဲ့အခါမှာ "သပ္ပရိသအပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့" ကြွေးကြော်လေ ရှိကြပါတယ်၊ ကဲ-အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

“သပ္ပရိသ၊ တစ်ကြိမ်မျှ၊ တွေ့က စောင့်ရှောက်မည်” (ဆို)

ဒုတိယဆောင်ပုဒ်ကတော့ “သူယုတ်မာအား အကြိမ်များ တွေ့ငြား မစောင့်ကြံ” တဲ့၊ သူယုတ်မာကို အကြိမ်များစွာ တွေ့ဆုံပေါင်းသင်းရသော်လည်း အဲဒါကတော့ မစောင့်ရှောက်တတ်ဘူးလို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

“သူယုတ်မာအား၊ အကြိမ်များ၊ တွေ့ငြား မစောင့်ကြံ” (ဆို)

အဲဒီလို ပထမဂါထာကို ဟောပြီးတော့ နန္ဒပုဏ္ဏားက ဒုတိယဂါထာကို နိလိဟောပါတယ်။

သလ္လောသုတ် တရားတော်ကြီး

(၁၈၉)

(၂) သမ္ဘိရေဝ သမာသေထ၊ သမ္ဘိကု ဗ္ဗေထ သန္တဝံ။
သတံ သဒ္ဓမ္မ မညာယ၊ သေယျော ဟောတိ န ပါပိယော။

သမ္ဘိရေဝ-သူတော်ကောင်းတို့နှင့်သာလျှင်၊ သမာသေထ-အတူတကွ နေထိုင်ရာ၏။ သမ္ဘိ-သူတော်ကောင်းတို့နှင့်၊ သန္တဝံ-ပေါင်းဖက်ယှဉ်တွဲ မှီဝဲဆည်းကပ်ခြင်းကို၊ ကုဗ္ဗေထ-ပြုရာ၏။

သူတော်ကောင်းနှင့်သာ အတူတကွ နေထိုင်ရမယ်၊ သူတော်ကောင်းနှင့် အတူနေရင် အဲဒီသူတော်ကောင်း၏ ပြောဆိုပုံ ပြုလုပ်ပုံတွေကို တွေ့မြင်ကြားသိရပြီးတော့ ကောင်းတဲ့ အမူအရာတွေကို အတုလိုက်ပြီး ပြောတတ်ပြောတတ်တယ်၊ ဒါကြောင့် သူတော်ကောင်းထံ ဆည်းကပ်မှု မရှိနိုင်ဦးတော့၊ အတူတကွနေထိုင်ရုံမျှပင် ကျေးဇူးများလှပေပြီ၊ ဒါပေမယ့် အဲဒါလောက်နဲ့ အားရမနေဘဲ သူတော်ကောင်းကို ဆည်းကပ်ပေါင်းသင်းရမယ်တဲ့၊ ဆရာတင်ပြီး ဆည်းကပ်မှီဝဲတာကို ဆိုတာပါပဲ၊ အဲဒီ ၂-ပိုဒ်ကို ပေါင်းပြီး ဆောင်ပုဒ်တစ်ခုတည်းပဲ စီထားတယ်၊ "သူတော်ကောင်းသာ၊ ပေါင်းသင်းရာ၊ မြတ်စွာမိန့်ခဲ့သည်"တဲ့၊ အဲဒီဂါထာကို သုတသောမဇင်းအား နန္ဒပုဏ္ဏားက ဟောတာဖြစ်ပေမယ်၊ မူလကတော့ ကဿပမြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်တိုင်ဟောခဲ့တဲ့ ဂါထာဖြစ်ပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် သာသနာရဲ့အပြင်ပက ပုဂ္ဂိုလ်တွေက ယူပြီး အဆက်ဆက် ဟောပြောလာကြတဲ့အတွက် အဲဒီအခါမှာ နန္ဒပုဏ္ဏားလက်ထဲ ရောက်နေခြင်း ဖြစ်ပါတယ်၊ ယခုလဲ မြတ်စွာဘုရားဟောခဲ့တဲ့ တရားဂါထာအချို့ကို အိန္ဒိယက ဗြာဟ္မဏတွေက သူတို့ရဲ့ကျမ်းတွေထဲ ထည့်သွင်းထားခဲ့ကြလို့ သူတို့ရဲ့ ကျမ်းရင်းက တရားလိုလို ဖြစ်နေတာတွေ တော်တော်များများ ရှိနေပါတယ်၊ အဲဒီလို တရားဂါထာတွေဟာ ဗုဒ္ဓသာသနာတော် ကွယ်သွားပေမယ့် သူတို့ရဲ့ကျမ်းတွေထဲမှာ ရှိနေမှာပဲ၊ ယခု နန္ဒပုဏ္ဏားဟောတဲ့ ဂါထာတွေဟာလဲ အဲဒီနည်းဖြင့် သာသနာပမှာ တည်ရှိနေတာပါ၊ မူလကတော့ ဘုရားဟောပါပဲ၊ ဒါကြောင့် "မြတ်စွာမိန့်ခဲ့သည်" လို့လဲ ဆောင်ပုဒ်ထဲမှာ ထည့်ထားပါတယ်၊ ကဲ-အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

"သူတော်ကောင်းသာ၊ ပေါင်းသင်းရာ၊ မြတ်စွာမိန့်ခဲ့သည်။" (ဆို)

သီလျှစ် သီရသဇ္ဇောကံ ဖြစ်ခြတ်လာသည်

သတံ-သူတော်ကောင်းတို့၏၊ သဒ္ဓမ္မ-သူတော်ကောင်းတရားကို၊ အညာယ-သိ၍၊ ဝါ-သိသည်ရှိသော်၊ သေယျော-ရှေးကထက်တိုး၍ တစ်မျိုးမြင့်မြတ်သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ နပါပိယော-ယုတ်ညံ့သွားသည်ကား မဟုတ်ပေ။

(၁၉၀)

မိဘကြောင့် မြင်မြတ်လာပုံ

သူတော်ကောင်းတို့နှင့် ပေါင်းသင်းတော့ သူတော်ကောင်းတရားကို သိရတယ်။ သူတော်ကောင်းတရားကို သိရတော့ ရှေးကထက်ပိုပြီး တစ်မျိုးတစ်မည် မြင်မြတ်လာပါတယ်တဲ့။ သူတော်ကောင်းတရားကို တစ်လုံးတစ်ပါးမျှ သိရရင် အဲဒီ တစ်လုံးတစ်ပါးအတွက် မြင်မြတ်လာတာပဲ။ နှစ်လုံး သုံးလုံး စသည်သိရရင် အဲဒီသိရသလောက် မြင်မြတ်လာတာပဲ။ နည်းနည်းသိရင် နည်းနည်းတော့ မြင်မြတ်လာတာပဲ။ များများသိရင် များများမြင်မြတ်လာတာပဲ။ ယခုဗုဒ္ဓသာသနာတော်မှာ သူတော်ကောင်းဖြစ်တဲ့ မိဘဆရာသမားတွေထဲမှ ဘုရားစစ် ဘုရားမှန် အကြောင်းကို ကြားနာပြီး သိကြရတယ်။ အရဟံအစရှိသော ဂုဏ်တော်တွေထဲက တစ်ပုဒ်လောက် သိရရင် အဲဒီတစ်ပုဒ်ကို သိရတဲ့အတွက် မြင်မြတ်လာတာပဲ။ ဥပမာ-ကိလေသာတို့မှ ကင်းဝေးစင်ကြယ်တယ်ဆိုတဲ့ အရဟံဂုဏ်တော်အရ မြတ်စွာဘုရားမှာ လိုချင်တပ်မက်တဲ့ လောဘမရှိဘူး၊ စိတ်ဆိုးတယ် ပြစ်မှားတတ်တဲ့ ဒေါသမရှိဘူး၊ အမှန်ကိုမသိရင် အလွဲအမှားကို သိတတ်တဲ့ မောဟမရှိဘူးဆိုတာကို သိရရင် အဲဒီလိုသိပြီး ဘုရားစစ် ဘုရားမှန်ကို ကြည်ညိုတတ်တဲ့အတွက် မြင်မြတ်လာတာပဲ။ ဗုဒ္ဓဂုဏ်တော်အရ မြတ်စွာဘုရားဟာ တရားအလုံးစုံကို အကုန်သိတယ်။ မသိတာရယ်လို့ မရှိဘူးဆိုတာကို သိရရင်လဲ ဘုရားစစ် ဘုရားမှန်ကို ကြည်ညိုတတ်တဲ့အတွက် မြင်မြတ်လာတာပဲ။ တရားနဲ့ စပ်ပြီးတော့လဲ တရားတော်ဟာ လိုက်နာပြီး ကျင့်တဲ့သူကို အပါယ်လေးပါးမှ လွတ်စေတယ်။ လွေ့ချမ်းသာ နတ်ချမ်းသာ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို ရစေတတ်တယ်လို့ သိရရင်လဲ မြင်မြတ်လာတာပဲ။ လိုက်နာကျင့်ကြံရင် ကိုယ်တိုင်တွေ့နိုင်တဲ့ တရားတော်ပဲ။ ကျင့်နေဆဲမှာပင် ချက်ချင်းအကျိုးပေးတတ်တဲ့ တရားတော်ပဲလို့ သိရရင်လဲ မြင်မြတ်လာတာပဲ။ သံဃာတော်နဲ့စပ်ပြီးတော့လဲ လောဘ ဒေါသ မောဟကင်းအောင် သီလ သမာဓိ ပညာအကျင့်တွေကို ကောင်းမွန်စွာ ကျင့်နေတဲ့ သံဃာတော်ပဲလို့ သိရရင် မြင်မြတ်လာတာပဲ။ သံဃာတော်ကို လက်အုပ်ချီမိုး ရှိခိုးရင် အသက်ရှည်ခြင်း အနာကင်းခြင်းစသော ကောင်းကျိုးတွေကို ရနိုင်တယ်လို့ သိရရင်လဲမြင်မြတ်လာတာပဲ။

မိဘကြောင့် ဖြစ်မြတ်လာပုံ

ကလေးသူငယ်ကလေးတွေဟာ အစက ဘုရား တရား သံဃာဆိုတာ ဘာမျှ မသိသေးဘူး။ အဲဒီတုန်းက အနိမ့်ဆုံးအခြေအနေမှာ ရှိနေတယ်။ နောက်စကား ပီ နားလည်သိတတ်တဲ့ အရွယ်ရောက်လာတော့ လိမ္မာတဲ့ မိဘများက ဘုရားကို ရှိခိုးဖို့ သံဃာတော်ကို ရှိခိုးဖို့ သင်ကြားပေးတယ်။ ရှိခိုးရင် ကုသိုလ်ရတယ် အသက်ရှည်တယ် အနာကင်းတယ် စသည်ဖြင့် ရှိခိုးချင်အောင်လဲ ပြောပြပေးတယ်။ အဲဒီလို

သလ္လောသသုတ် တရားတော်ကြီး

(၁၉၁)

ပြောပြလို သိနားလည်လာရင် အဲဒီကလေးသူငယ်ဟာ မူလအခြေအနေထက် မြင့်
 မြတ်လာတာပဲ၊ အဲဒီကနောက် ဗုဒ္ဓ သရဏဂစ္ဆာမိ-မြတ်စွာဘုရားကို ကိုးကွယ်ရာဟု
 ဆည်းကပ်ပါ၏။ ဓမ္မသရဏံ ဂစ္ဆာမိ-တရားတော်ကို ကိုးကွယ်ရာဟု ဆည်းကပ်ပါ၏။
 သံဃံသရဏံ ဂစ္ဆာမိ-သံဃာတော်ကို ကိုးကွယ်ရာဟု ဆည်းကပ်ပါ၏ဆိုတဲ့ သရဏဂုံ
 ဆောက်တည်ပုံတွေကို သင်ပေးပြီး သရဏဂုံဆောက်တည်စေတယ်။ အဲဒီတော့
 ရှေးက မသိရသေးတဲ့ သရဏဂုံဆောက်တည်ပုံတွေကို သင်ပေးပြီး သရဏဂုံဆောက်
 တည်ပုံကိုလဲ သိရတယ်။ သရဏဂုံတည်တဲ့ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင် ပုဂ္ဂိုလ်လဲ ဖြစ်လာတယ်။
 အဲဒါမြင်မြတ်လာတာပဲ၊ အဲဒီလို သရဏဂုံတည်တဲ့သူဖြစ်ရင်ကို အပါယ်လေးပါးမှ
 လွတ်မြောက်နိုင်တယ်။ အဲဒီကနောက် ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိသိက္ခာပဒံ သမာဓိယာမိ
 စသည်ဖြင့် ငါးပါးသီလဆောက်တည်ပုံကို သင်ပေးတယ်။ သီလကိုလဲ ဆောက်တည်
 စေတယ်။ အဲဒီတော့ သီလရှိသူအဖြစ်ကို ရောက်လာတယ်။ အတော်ကို မြင်မြတ်
 လာပြီ၊ အဲဒါဟာ သူတော်ကောင်းတရားကို သိပြီး မြင်မြတ်လာပုံ အခြေခံတွေပါပဲ၊
 တတ်သိလိမ္မာတဲ့ မိဘတွေကို အမှီပြုပြီး ကလေးသူငယ်ဘဝကတည်းက မြင်မြတ်
 လာပုံပါပဲ။ ဒီလို ဘာသာရေး သာသနာရေးနှင့်စပ်ပြီး သိသင်သိထိုက်တာတွေကို
 မိဘများက သင်ကြားပေးရတယ်။ ကိုယ်တိုင်က နားမလည်ရင်လဲ ဆရာကောင်းများ
 ထံ အပ်နှံပြီး သင်ပေးစေရတယ်။ ဒီပြင်လဲ ဩကာသဘုရားရှိခိုးတို့၊ နမောတဿ
 ဘုရားရှိခိုးတို့၊ ဣတိပိသော-ဂုဏ်တော်ပါဠိတို့ ဒီလိုဟာတွေလဲ ကလေးများကို
 သင်ပေးရတယ်။ အဲဒါဟာ အတိုင်းမသိအဖိုးတန်တဲ့ ဘာသာရေးအမွေတွေကို
 ပေးတာပဲ။

ဘုရားဟောနှင့်ညီစု ဖြစ်မြတ်သည်

အဲ ယခုပြောခဲ့တာတွေဟာ မိဘတွေက သားသမီးတွေကို ငယ်စဉ်ကပင်
 မြင်မြတ်သူဖြစ်အောင် ဆောင်ရွက်ပေးပုံတွေပဲ၊ အရွယ်ရောက်လို့ ကြီးလာတဲ့ အခါကျ
 တော့ သရဏဂုံသီလ၌ တည်သည့်ပြင် ဒါနကုသိုလ်တွေ ပြုလုပ်ပုံလဲ သိရပြီး
 စွမ်းနိုင်သလောက် ပေးကမ်းလှူဒါန်းတယ်။ မြင်မြတ်လာတာပဲ၊ ရှစ်ပါးသီလ
 ဆောက်တည်ပုံကို သိရပြီး ဥပုသ်သီလ ဆောက်တည်ကျင့်သုံးတယ်။ မြင်မြတ်လာတာပဲ၊
 ဘုရားဟော တရားတော်နှင့်အညီ ဘာဝနာတရားကို ကြားနာရပြီးတော့ ဘာဝနာ
 အလုပ်ကို နည်းလမ်းမှန်စွာ အားထုတ်တယ်။ မြင်မြတ်လာတာပဲ၊ အဲဒီမှာ ဘုရားဟော
 တရားတော်နှင့်အညီ ဆိုတဲ့စကား နည်းလမ်းမှန်စွာဆိုတဲ့ စကားများကို အထူးသတိပြု
 ကြရမယ်။ ဘုရားဟောတရားနှင့် မညီညွတ်ဘဲ ထင်ရာ မြင်ရာ ဟောနေတဲ့တရားတွေ

(၁၉၂)

ဝိသုဒ္ဓိနှင့် ဉာဏ်စဉ်မြင် မြင်မြတ်ပုံ

ကလဲ ရှိတယ်၊ နည်းလမ်းမမှန်ဘဲ အားထုတ်နေကြ တာတွေကလဲရှိတယ်၊ အဲဒီလို ဘုရားဟောနှင့်မညီဘဲ အလွဲအမှားတွေကို လေ့လာ အားထုတ်နေရင်တော့ မမြင် မြတ်ဘူး၊ တရားမှန်တွေကို အထင်မှား ဖြစ်မှားပြီး ယုတ်ညံ့တောင် သွားတတ်သေး တယ်၊ ဘုရားဟောနှင့်အညီ နည်းမှန်အတိုင်း အားထုတ်ရင်တော့ သမထဘာဝနာကို အားထုတ်ရင်လဲ မြင်မြတ်တာပဲ၊ တချို့က သမထကို အားမထုတ်ကောင်း သယောင်ယောင် ရွတ်ချပြီး ပြောတတ်ကြတယ်၊ အဲဒါ မသိနားမလည် ပြောတာပဲ၊ အဲဒီဈာန်ကို အခြေတည်ပြီး ဝိပဿနာရှုရင်တော့ အကောင်းဆုံး အမြတ်ဆုံးပဲ၊ အဲဒါဟာ မြတ်စွာဘုရားနှင့် အဂ္ဂသာဝက မဟာသာဝကတွေ အားထုတ်သွားတဲ့ ပထမတန်းလမ်းစဉ်ပဲ၊ ဒါကြောင့် သမထကို အားထုတ်ရင်လဲ မြင်မြတ်တယ်၊ ဝိပဿနာကို အားထုတ်ရင်တော့ သာပြီးမြင်မြတ်တယ်၊ ဒါကြောင့်

သတိသုတေတကောင်းတို့၏၊ သဒ္ဓမ္မ-သု-ဟ်ကောင်းတရားကို၊ အညာယ- သိ၍၊ ဝါ-သိသည်ရှိသော်၊ သေယျာ-ရှေးကထက်တိုး၍ တစ်မျိုးမြင်မြတ်သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ နပါဝိယော-ယုတ်ညံ့သွားသည်ကား မဟုတ်ပေ-လို့ ဟောထား ပါတယ်၊

ဝိသုဒ္ဓိနှင့် ဉာဏ်စဉ်မြင်မြင်မြတ်ပုံ

အဲဒါကို ဘုန်းကြီးက ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ "သုတေတကောင်းတရား၊ သိမြင်ငြား၊ တိုးပွားမြင်မြတ်သည်"တဲ့၊ ယခုဒီသာသနာရိပ်သာမှာ တရားအားထုတ် ကြတဲ့ သူတွေဟာ မူလကတော့ ဝိပဿနာ ရှုပ်ရှက်နည်းကို ကောင်းကောင်းမသိဘူး၊ တချို့ကတော့ လုံးလုံးကို မသိကြပါဘူး၊ ရင်းနှီးတဲ့ ယောဂီဟောင်းများထံမှ ကြားရလို့ ဖြစ်စေ စာအုပ်ကို ကြည့်ရှုရလို့ဖြစ်စေ တရားနာရလို့ဖြစ်စေ အားထုတ်ပုံ အားထုတ် နည်းကို သိလာတယ်၊ ဝိပဿနာဉာဏ် ဖြစ်ပုံတွေကို သိလာတယ်၊ အဲဒါဟာ မြင်မြတ်လာတာပဲ၊ အဲဒီကနောက် ရိပ်သာကို လာရောက်ပြီး အားထုတ်တဲ့အခါမှာ ရှစ်ပါးသီလယူလိုက်ရုံနှင့်လဲ မြင်မြတ်လာတာပဲ၊ ရှုမှတ်လို့ တစ်ည တစ်ရက် စသည် ကြာတဲ့အခါ စိတ်တည်ကြည်မှု သမာဓိ ဖြစ်လာတယ်၊ တစ်ခြားတစ်ပါး ထွက်သွား တဲ့စိတ် မရှိတော့ဘူး၊ ရှုမှတ်တဲ့ စိတ်ချည်း တစဉ်တစ်တန်းတည်း ဖြစ်နေတယ်၊ အဲဒါဟာ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိစခန်းပဲ၊ မြင်မြတ်လာတာပဲ၊ အဲဒီကနောက် မှတ်သိရတဲ့ရုပ်နဲ့ မှတ်သိတဲ့နာမ် ဒီ ၂-ခုကိုသာ တွေ့ရတယ်၊ ဒီဦးစိ သုဒ္ဓိစခန်းပဲ၊ မြင်မြတ်လာတာပဲ၊ အဲဒီကနောက် အကြောင်းနှင့်အကျိုး ဆက်စပ်ပြီး ဖြစ်နေတာကို တွေ့ရတယ်၊ ဒီဝိတရုဏ်ဝိသုဒ္ဓိစခန်းပဲ၊ မြင်မြတ်လာတာပဲ၊ စူဠသောတာပန်ဖြစ်ပြီး ဂတိမြဲပြီလို့

သလ္လောသုတ် တရားတော်ကြီး

(၁၉၃)

ဝိသုဒ္ဓိမဂ်က အဆုံးအဖြတ် ပေးထားပါတယ်။ အဲဒီကနောက် အဖြစ်အပျက်ကိုသိပြီး အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောကို မြင်လာတယ်။ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်စခန်းလဲရောက်ပြီး အရောင်အလင်း ဝီတိ သုခ အစရှိသော ဝမ်းမြောက် ဖွယ်တွေကို အကြီးအကျယ် တွေ့ရတယ်။ မြင်မြတ်လာတာပဲ။ အဲဒီကနောက် မှတ်ရ တဲ့အာရုံရော မှတ်သိတဲ့စိတ်ရော အတွဲလိုက် အတွဲလိုက် ပျက်ပျက်သွားတာကို ရှုတိုင်း မှတ်တိုင်း တွေ့နေရတယ်။ ဘင်္ဂဉာဏ်စခန်းပဲ။ မြင်မြတ်လာတာပါပဲ။ အဲဒီ ကနောက် မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း ကြောက်ဖွယ်ထင်လာတယ်။ ဘယဉာဏ်ပဲ။ အပြစ် မြင်လာတယ်။ အာဒိနဝဉာဏ်ပဲ။ ပြီးငွေ့လာတယ်။ နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်ပဲ။ စွန့်လွှတ်ချင်လာတယ်။ မုဉ္ဇိတုကမျှတာဉာဏ်ပဲ။ စွန့်လွှတ်နိုင်အောင် တစ်ဖန်ရှုပြီး အထူးသိလာတယ်။ ပဋိသင်္ခါ ဉာဏ်ပဲ။ မြင်မြတ်လာတာတွေချည်းပါပဲ။ အဲဒီကနောက် အာရုံ အဆိုးအကောင်းတွေကို အညီအမျှရှုနိုင်တဲ့ သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်ဖြစ်လာတယ်။ မြင်မြတ်လာတာပဲ။ တောင်ပေါ် တက်ရာမှာ တောင်ထိပ်အနီး ရောက်လာသလို အများကြီးကို မြင်မြတ်လာပြီး အဲဒီကနောက် မကြာတော့ဘူး။ အထူးလျင်မြန်တဲ့ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ ဝိပဿနာဉာဏ် အသိများ ဖြစ်ပေါ်လာပြီးတော့ ရုပ်နာမ်သင်္ခါရ ချုပ်ငြိမ်းတဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို မဂ် ၄-ပါး ပိုလ် ၄-ပါးဖြင့် မျက်မှောက်တွေ့သွားလိမ့်မယ်။ အဲဒါကတော့ အမြင်အမြတ် အဆုံး ခေါင်ထိပ် ရောက်သွားတာပဲ။ အဲဒီလို သူတော်ကောင်းတရားကိုသိရင် တစ်ဆင့်ထက် တစ်ဆင့် မြင်မြတ်သွားပါတယ်။ ဒါကြောင့် "သူတော်ကောင်းတရား၊ သိမြင်ငြား၊ တိုးပွားမြင်မြတ်သည်"လို့ ဆိုထားပါတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

"သူတော်ကောင်းတရား၊ သိမြင်ငြား၊ တိုးပွားမြင်မြတ်သည်။" (ဆို)

တစ်ရာတန်ဂါထာ ၂-ပုဒ် ပြီးသွားပြီ။ တတိယဂါထာကတော့-

ဇီရန္တိ ဝေ ရာဇေယာ သုစိတ္တာ၊ အထော သရိရပ္ပိ ဇေရုဥပေတိ။

သတဉ္စ ဓမ္မော န ဇေရု ဥပေတိ၊ သန္တော ဟဝေ သဒ္ဓိ ပဝေဒယန္တိ-တဲ့။

သုစိတ္တာ-အလွန်ဆန်းကြယ်၍ တင့်တယ်လှပကုန်သော၊ ရာဇေယာ-မင်းစီး ယာဉ်ရထားတို့သည်။ ဝေ-စင်စစ်၊ ဇီရန္တိ-ဆွေးမြည့်ယိုယွင်း အိုမင်းကြလေကုန်၏။

တော်ဝင်ရထားတွေလဲ အိုမင်းသွားသည်

ရှေးတုန်းက ရှင်ဘုရင်ဆိုတဲ့ အဓိပတိမင်းတွေစီးတဲ့ ရထားတွေဆိုတာ သူ့ခေတ်အလိုက် အင်မတန်လှပ အင်မတန်ဆန်းကြယ်ပြီး အင်မတန်ကောင်းမှာပေါ့၊ ဒါပေမယ့် ယခုကာလ မော်တော်ကားမျိုးတော့ မဟုတ်ဘူး၊ မော်တော်ကားပေါ်လာ

တာက အနှစ်တစ်ရာလောက်ပဲ ရှိသေးတယ်။ အဲဒီအလျင်ကတော့ မြင်းကတဲ၊ ရထားတွေသာ ရှိခဲ့ပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြင်းရထားတွေပါပဲ။ အဲဒီ ရှင်ဘုရင်မင်းများစီး တဲ့ ရထားတွေဟာ အင်မတန် ဆန်းကြယ်ပြီး တင့်တယ်လှပပေါ့လိမ့်မယ်။ သစ်သစ် လွင်လွင်ဆိုရင် လူအများက တအံ့တဩ ငေးမောကြည့်ရလောက်အောင် လှပပေါ့ လိမ့်မယ်။ အဲဒီလို ဆန်းကြယ်လှပပေမယ့် ပထမမင်းလက်ထက်က ရထားဟာ ဒုတိယမင်းလက်ထက်ကျတော့ အိုမင်းသွားတာပဲ။ တတိယမင်းလက်ထက် စသည်ကျ တော့ သုံးလို့မရလောက်အောင်လဲ အိုမင်းပျက်စီးသွားလိမ့်မယ်။ တချို့မင်းက အနှစ် ပေါင်းလေးငါးခြောက်ဆယ် အသက်ရှည်နေတာလဲ ရှိတယ်။ အဲဒီလို နန်းသက်ရှည်တဲ့ မင်းများမှာတော့ နန်းတက်ခါစက ရထားတွေဟာ ၁၅-နှစ် အနှစ် ၂၀ စသည်ကြာတဲ့ အခါ အိုမင်းကုန်မှာပဲ။ ယခုခေတ်မှာ မင်းစီးရထားယာဉ်တွေက ဒီလိုပါပဲ။ ကြာရင် အိုမင်းကုန်တာပါပဲ။ တချို့မော်တော်ကားများဟာ ပေါ်လာခါစတော့ လှလိုက်တာ လှလိုက်တာနဲ့ ဝိုင်းပြီး ကြည့်နေကြတယ်။ နောက် အနှစ်အစိတ် သုံးဆယ်လောက် ကြာတဲ့အခါကျတော့ ကားအိုကလေး ဖြစ်သွားတယ်။ နောက်ထပ် ပေါ်လာတဲ့ ပုံသစ် ကားသစ်တွေနဲ့ ယှဉ်ကြည့်ရင် ကြည့်ရှုလို့ မကောင်းအောင်လဲ အိုနေတတ်တယ်။ ဒါကြောင့် အရာရှိသားသမီးတွေ ပစ္စည်းရှင် သားသမီးတွေက အဲဒီလို ကားအိုကို မစီးချင်ကြတဲ့အတွက် မိဘများက ကားအသစ်ဝယ်ပေးရတယ်လို့တောင် ကြားရဖူး ပါတယ်။ ရထားတွေ ကားတွေသာ မဟုတ်သေးဘူး။ အိမ်တွေ တိုက်တွေလဲ ဆောက်လုပ်ပြီးခါစတော့ လှပတင့်တယ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အနှစ်လေးငါးခြောက်ဆယ် စသည်ကြာတဲ့အခါမှာ အိုမင်းကုန်တာပဲ။ ဘုရားလက်ထက်တော်ကာလက အိန္ဒိယနိုင်ငံ မှာ ရာဇဂြိုဟ်မြို့ သဝတ္တိမြို့ဆိုတာတွေဟာ အင်မတန်ကြီးကျယ်တဲ့ မြို့ကြီးတွေပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ယခုနေအခါမှာတော့ အဲဒီမြို့တွေဟာ သစ်ပင်တွေ ချုံပုတ်တွေနဲ့ တော ဖြစ်နေတယ်။ အိမ်တို တိုက်တိုဆိုတာ တစ်ခုမျှ မရှိတော့ဘူး။ မြန်မာပြည်မှာလဲ ရှေးကကြီးကျယ်ခဲ့တဲ့ ပုဂံမြို့ အင်းဝမြို့ဆိုတာတွေဟာ ရွာငယ်ကလေးလောက်ပဲ ရှိတော့တယ်။ အဲဒီမှာ ကြီးကျယ်ခဲ့တဲ့ အဆောက်အအုံတွေဟာ အိုမင်းရာက ပျက်စီး ကုန်တာပဲ။ အဲဒါ မင်းစီးရထားတွေ အိုမင်းဆွေးမြည့် သွားကြတယ် ဆိုရာမှာ အလားတူ အိုမင်းဆွေးမြည့်ပျက်စီး တတ်ကြတယ်ဆိုတာကို နည်းမှီးပြီး ဆင်ခြင် ရအောင်လို့ အစဖော်ပေးတာပါပဲ။ အဲဒီမှာ ဆောင်ပုဒ်ကတော့ "မင်းစီးရထား လွန် ဆန်းပြား။ အိုသွားကြလေသည်"တဲ့။ ကဲ-အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

"မင်းစီးရထား လွန်ဆန်းပြား အိုသွားကြလေသည်။" (ဆို)

ဒာထော-ထိုမှတစ်ပါး၊ သရီရဗြိ-လူ၏ ခန္ဓာကိုယ်သည်လည်း၊ ဧရ-အိုမင်းဆွေးမြည်ခြင်းသို့၊ ဥပေတိ-ကပ်ရောက်လေတော့၏။

ခန္ဓာကိုယ်လဲ အိုမင်းသွားသည်

အခုတင်ကပြောခဲ့တဲ့ မင်းစီးရထားတွေ အိမ်တွေတိုက်တွေမြို့ရွာအဆောက်အအုံတွေ အိုမင်းဆွေးမြည် သွားကြတယ်ဆိုတာက ဥပမာအနေနဲ့ ပြောခဲ့တာပဲ။ အဲဒါတွေလိုပဲ လူ့ခန္ဓာကိုယ်လဲ အိုမင်းဆွေးမြည်သွားတာပဲ-တဲ့။ အဲဒီ ပါဠိအတွက် ဆောင်ပုဒ်ကတော့ "ခန္ဓာကိုယ်လဲ၊ နည်းတူပဲ၊ မလွဲအိုရသည်"တဲ့။ အဲဒါကတော့ ယခုအသက် ၆၀-ကျော် ၇၀-ကျော်ရှိတဲ့ အဘိုးကြီး အဘွားကြီးပိုင်း ပုဂ္ဂိုလ်တွေက ကိုယ်တွေဖြစ်နေပါတယ်။ အဲဒီလို အရွယ်ကြီးတဲ့သူတွေက ကိုယ်ကိုယ်ကို စဉ်းစားကြည့်ရင် ရှေးကလို မဟုတ်တော့ဘဲ အိုမင်းဆွေးမြည်နေတာကို ထင်ရှားတွေ့ရတယ်။ တချို့မှာ ဆံပင်တွေကဖြူလို့၊ တချို့မှာ သွားတွေကလဲကျိုးလို့ အိုရုပ်ပေါ်နေတာကို တွေ့ရတယ်။ အဲဒီမှာ တချို့လို့ ခြွင်းချက်နဲ့ ပြောရတာကတော့ ကံထူးတဲ့ တစ်ဦးတစ်လေမှာ အသက် ၇၀-ကျော်အထိ ဆံဖြူ သွားမကျိုးတာလဲ ရှိတတ်သေးလို့ပါပဲ။ ဒါပေမယ့် အဲဒီအရွယ်မှာ ဆံဖြူသွားကျိုးတွေပဲ များပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ အသက် ၅၀-လောက်ကတည်းကစပြီး အရေတွေ တွန့်နေတာကိုလဲ တွေ့ကြရတယ်။ အသက် ၃၀-လောက် အတွင်းဆီကတော့ မျက်နှာကအရေတွေဟာ ပြောင်ချောလို့ တင်းနေတယ်။ လက်မောင်း စသည်မှာလဲ ပြောင်းနေတယ်။ ၅၀-ကျော် ၆၀-ကျော်ကျတော့ မျက်နှာကလဲ ရှုံတွတွ ဖြစ်နေတယ်။ လက်မောင်း စသည်မှာလဲ ရှုံတွတွ ဖြစ်နေတယ်။ တချို့မှာဆိုရင် အသားတွေက လျော့ပါးပြီး အကြောတွေက ပြိုင်းပြိုင်းထလို့ အရိုးတွေက ငေါငေါ ပေါ်နေတယ်။ ကြည့်ရှုလို့ကို အဆင်မပြေတော့ပါဘူး။ တချို့မှာ မျက်စိကလဲမွန် နားကလဲထိုင်း ခါးကလဲကိုင်လို့ အားကလဲမရှိဘဲ ဖြစ်နေတတ်သေးတယ်။ အဲဒါ အရွယ်ကြီးသူတွေ ကိုယ်တွေပဲ၊ ကဲ-ဆိုကြရမယ်။

"ခန္ဓာကိုယ်လဲ၊ နည်းတူပဲ၊ မလွဲအိုရသည်" (ဆို)

အဲဒီလို ကြည့်ရှုမကောင်း နေထိုင်သွားလာ မကောင်းအောင် အိုမင်းနေတဲ့ ခန္ဓာကိုယ်တွေဟာ လွန်ခဲ့တဲ့ အနှစ် သုံးလေးဆယ်ကျော်ကာလကဆိုရင် ပျိုပျို ရွယ်ရွယ် တင့်တင့်တယ်တယ်ပဲ ရှိခဲ့ပါတယ်။ ယခု ၁၅-နှစ်အရွယ် ၂၀-အရွယ် အမျိုးသားကလေးတွေ အမျိုးသမီးကလေးတွေလိုပဲ ရှိခဲ့ပါတယ်။ ပြည်ပြည်ဝဝ စိုစိုပြည်ပြည်နဲ့ မိမိတို့ကိုယ်ကို တာသသနဲ့ ပြင်ဆင်နေခဲ့ ကြပါတယ်။ ပြန်လှန်ကြည့်

(၁၉၆)

၁နွာကိုယ်လဲ အိုမင်းသွားသည်

လိုက်ရင် အဲဒီအခြေအနေတွေကို မြင်နိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ယခုတော့ အဲဒီတုန်းက အခြေအနေတွေ မရှိတော့ဘူး။ အိုမင်းကုန်ပြီ။ ယခု ၁၅-နှစ် အနှစ် ၂၀-၃၀ အရွယ်တွေဟာလဲ နောင်အနှစ်သုံးလေးဆယ်လောက်ကြာတဲ့အခါ ဒီလို အိုမင်းကုန်ကြမှာပဲ။ ဒါကြောင့် ယခုငယ်ရွယ်နေသေးတဲ့သူတွေကလဲ တစ်နေ့ကျတော့ ငါတို့လဲ ယခုတွေမြင်နေကြရတဲ့ အဘိုးအို အဘွားအိုများလို အိုရဦးမယ်ဆိုတာ နှလုံးသွင်းဆင်ခြင်ကြည့်ကြရမယ်။ မင်္ဂလာမရှိဘူးလို့ မအောက်မေ့ကြနဲ့၊ ဆောင်ပုဒ်ကတော့ မလွဲအိုရသည် ဆိုမည်အစား မလွဲအိုရမည်-လို့ ဆိုကြရမယ်။ ကဲ-ဆိုကြ။

“၁နွာကိုယ်လဲ နည်းတူပဲ မလွဲအိုရမည်။” (ဆို)

အိုတတ်တဲ့ ရုပ်တွေကို အထည်ကိုယ် လုပ်နေရတော့ သူ့အချိန်ကျရင် အိုရမှာပဲ။ ပဋိသန္ဓေတည်ခါစ ကလလရေကြည်ဆိုတဲ့ ရုပ်ကစပြီး ဖြစ်လာခဲ့တယ်။ အနောက်တိုင်းဆရာဝန်တွေရဲ့ စမ်းသပ်တွေ့မြင်ချက်အရ ဆိုရင်တော့ သားဥနှင့် သုတ်ဓာတ် ဒီ ၂-ခုစပ် ရုပ်ကစပြီး ဖြစ်လာတယ်လို့ ဆိုရပေလိမ့်မယ်။ အဲဒါကလဲ ကလလရေကြည်က စဖြစ်တာနှင့် သဘောအားဖြင့် အတူတူပါပဲ။ အဲဒီရေကြည်ရုပ်က ရင်ပြီး အမြှပ်ဆိုတာ ဖြစ်လာတယ်။ အဲဒီက ရင်ပြီး အသားတစ်ဆိုတာ ဖြစ်လာတယ်။ အဲဒီက ရင်ပြီး အစိုင်အခဲကလေး ဖြစ်လာတယ်။ အဲဒီက ရင်ပြီး ခေါင်း လက် ခြေ ဆိုတဲ့ အစိတ်အပိုင်းတွေဖြစ်ဖို့ ခက်မငါးဖြာ အဖုငါးခု ထွက်လာတယ်။ အဲဒီမှာလဲ ခေါင်းပိုင်းက ကြီးပြီး ကိုယ်ပိုင်းက သေးနေတယ်လို့ လက်တွေ့ဆရာတွေက ဆိုကြတယ်။ အဲဒီကနောက် လက် ခြေ အဖု ကလေးတွေက ရှည်ထွက်ပြီး လက်ပုံ ခြေပုံ ဖြစ်လာတယ်။ ခေါင်းပိုင်း ကလဲ မျက်စိ နား နှာခေါင်း စသည်ပေါ်လွင်ပြီး ထင်ရှားလာတယ်။ ယောက်ျားပုံ မိန်းမပုံ ရုပ်လုံးပေါ်လာတယ်။ အဲဒီကနောက် တဖြည်းဖြည်းကြီးထွားလာပြီးတော့ ၉-လကျော်ပြီး ၁၀-လကြာတဲ့အခါ မွေးဖွားလာတယ်။ အဲဒီကနောက် မိဘတွေက နို့ရည်စသည် တိုက်ကျွေးပြီး ပြုစုစောင့်ရှောက်လာလို့ ကြီးပြင်းလာတယ်။ တစ်ဆယ် သုံးလေးနှစ်လောက်အထိတော့ ကလေးသူငယ်အနေပဲ ရှိပါသေးတယ်။ ဒါပေမယ့် မွေး၁စကရုပ်နှင့် နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ရင်တော့ ကြီးရင့်တဲ့သဘော ထင်ရှားပါတယ်။ ၁၄-နှစ်ကျော်ကျော် ၁၅-နှစ်အရွယ် လောက်က စပြီး ပျိုပျိုရွယ်ရွယ် ဖြစ်လာတယ်။ ဘေးက ပုဂ္ဂိုလ်အနေနဲ့ဆိုရင်လဲ ကြည့်လို့ကောင်းတယ် လှတယ် တင့်တယ်တယ်-လို့ ထင်ရတယ်။ ကိုယ်ဟာကိုယ်လဲ လှတယ် တင့်တယ်တယ်-လို့ ထင်ပေလိမ့်မယ်။ အဲဒီ အခြေအနေဟာ အနှစ် ၂၀-ကျော် ၃၀-လောက်ထိအောင်တော့ အခြေမပျက်ဘဲ တည်နေတတ်ပါတယ်။

သလ္လောသုတ် တရားတော်ကြီး

(၁၉၇)

အဲဒီကနောက်တော့ တချို့ပုဂ္ဂိုလ်မှာ အခြေပျက်လာတတ်တယ်။ အများအားဖြင့် အသက် ၅၀-ကျော်လာရင် အိုရုပ်တွေ ပေါ်လာကြတော့တာပဲ။ အသက် ၆၀-ကျော်ဆိုတော့ တယ်နေရာမကျတော့ပါဘူး။ အဘိုးကြီးတွေ အဘွားကြီးတွေ ဖြစ်ကုန်ပါပြီ။ ဒီတော့ မအိုသေးတဲ့သူတွေကလဲ တစ်နေ့ကျရင် ဒီလိုပဲ အိုကြရလိမ့်မယ်ဆိုတာ ဆင်ခြင်ပြီး စောစောကတည်းက အားကိုးစရာ ရှာထားဖို့ လိုပါတယ်။ အိုနေတဲ့သူတွေကလဲ နောင်တစ်ဖန်မအိုရအောင် မအိုတဲ့တရားရှာဖို့ လိုပါတယ်။ အဲဒီမအိုတဲ့တရားက ဘယ်ဟာလဲဆိုရင်-

သတန္တဓမ္မာ-သူတော်ကောင်းတို့၏ တရားသည်ကား။ ဧရုံ-အိုမင်းခြင်းသို့၊ နဥပေတိ-မရောက်တတ်၊ ဣတိ-ဤသို့၊ သန္တော-သူတော်ကောင်းတို့သည်၊ သန္တိ-သူတော်ကောင်းတို့နှင့်၊ ဟဝေဝေဒယန္တိ-စင်စစ်အားဖြင့် ပြောကြားဆွေးနွေးကြလေကုန်၏။

မအိုတဲ့ တရားဆိုတာ သူတော်ကောင်းတို့ သိထားတဲ့ တရားပါပဲ-တဲ့။

သာမန်သူတော်ကောင်းတွေ သိတဲ့တရားတော့ မဟုတ်ဘူး။ ဘုရား ရဟန္တာ အရိယာသူတော်ကောင်းတွေ သိထားတဲ့တရားကို ဆိုပါတယ်။ ဘယ်ဟာလဲဆိုရင် နိဗ္ဗာန်တရားပါပဲ။ အဲဒီ နိဗ္ဗာန်တရားကို အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်နှင့်သိရင်တော့ ဘဝတစ်ဖန် မဖြစ်ရတဲ့အတွက် တစ်ဖန်မအိုရတော့ဘူး။ မအိုရုံတွင် မဟုတ်သေးဘူး။ နာလဲမနာရတော့ဘူး။ သေလဲ မသေရတော့ဘူး။ ဒါကြောင့် နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ သူတော်ကောင်းတရားဟာ အိုခြင်း နာခြင်း သေခြင်း ကင်းတဲ့ တရားပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ဒီဂါထာမှာတော့ သိလွယ်တဲ့ ရထားတွေ အိုမင်းဆွေးမြည့်တာကို ဥပမာပြုပြီး အိုခြင်းကင်းတဲ့ ဂုဏ်ကိုသာ ဖော်ပြထားတယ်။ အိုခြင်းကင်းတယ်ဆိုရင် နာခြင်း သေခြင်းလဲ ကင်းတော့တာပါပဲ။

သတ္တဝါတွေဟာ ဘဝအသစ် ဖြစ်ဖြစ်ပြီးတော့ အိုနာပြီး သေလာခဲ့ရတာတွေ မရေမတွက်နိုင်အောင် များလှပြီ။ ဒါကြောင့် မအို မနာ မသေတဲ့ တရားကိုရှာဖို့ရာ (၁) သင့်လှပြီ၊ မြတ်စွာဘုရားအလောင်းတော်ဟာ ဒီအိုခြင်း နာခြင်း သေခြင်းကင်းတဲ့ တရားကို လေးသင်္ချေနှင့် ကုဋေတစ်သိန်းထက်စပြီး ရှာလာခဲ့တယ်။ ယခုနောက်ဆုံး ဘဝမှာလဲ ထီးနန်းနှင့်တကွ လောကီစည်းစိမ်တွေကို အကုန်စွန့်ပြီး ရဟန်းပြုကာ ရှာလာခဲ့တယ်။ လွန်ခဲ့တဲ့ ၂၅၅၉-ခုမြောက်နှစ်ကမှ အိုခြင်း နာခြင်း သေခြင်းကင်းတဲ့ ဒီနိဗ္ဗာန်တရားကို လူနတ်ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတွေသိပြီး အိုခြင်း နာခြင်း သေခြင်း ကင်းကြရအောင် ဆင်းရဲသပ်သိမ်း ငြိမ်းကြရအောင် ၄၅-နှစ်ပတ်လုံး ဟောကြား ညွှန်ပြတော်မူခဲ့ပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူတဲ့အတိုင်း လိုက်နာပြီး ကျင့်တဲ့

(၁၉၈)

တရားရှာပုံအားကျဖွယ်

ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ အိုခြင်း နာခြင်း သေခြင်းကင်းတဲ့ အဲဒီနိဗ္ဗာန်တရားကို ရကြတာပဲ။ ယခု ဒီသာသနာရိပ်သာမှာ အားထုတ်နေကြတဲ့ ယောဂီတွေလဲ ဒီနိဗ္ဗာန်တရားကို ရဖို့ အားထုတ်နေကြတာပဲ။ သမာဓိဉာဏ် ရင့်သန်ပြည့်စုံတဲ့အခါကျတော့ အဲဒီ နိဗ္ဗာန်တရားကို ကိုယ်တိုင်တွေ့ကြရပါလိမ့်မယ်။

တရားရှာပုံအားကျဖွယ်

ဒီနေရာမှာ အရှင်သာရိပုတ္တရာအလောင်း ဥပတိဿနှင့် အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန် အလောင်း ကောလိတတို့၏ တရားရှာပုံဟာ အလွန်စိတ်ဝင်စားစရာ ကောင်းတယ်။ သူတို့ ၂-ဦးဟာ ငယ်ရွယ်စဉ်ကတည်းက သွားအတူ လာအတူ အလွန်ရင်းနှီးတဲ့ သူငယ်ချင်း မိတ်ဆွေများ ဖြစ်ကြတယ်။ တစ်နေ့သောအခါမှာ ပွဲကြည့်နေရင်း ဒီလို ဖိတ်ကူးပေါ်လာတယ်။ ယခုပွဲကြည့်နေကြတဲ့လူတွေ ပွဲကပြနေကြတဲ့လူတွေ အားလုံးဟာ နောင်အနှစ်တစ်ရာလောက်ရှိတဲ့အခါ ဘယ်သူတစ်ယောက်မျှ ရှိကြမှာ မဟုတ်ဘူး၊ အကုန်လုံး အိုနာပြီး သေကုန်ကြမှာပဲ။ ဒါကြောင့် ငါတို့ဟာ မအို မနာ မသေတဲ့တရားကို ရှာရရင် ကောင်းမှာပဲလို့ စိတ်ကူးကြံစည်မိကြတယ်။ အဲဒီလို ကြံစည်ပြီးတော့ သူတို့ ၂-ဦးလုံး ပရိဗိုဇ် ရဟန်းပြုကြတယ်။ မအို မနာ မသေတဲ့ တရားကို ဇမ္ဗူဒိပ် (အိန္ဒိယ) တစ်ခွင်မှာ အနှံ့အပြား လိုက်ရှာကြတယ်။ ဘယ်မှာမှ အဲဒီတရားကို မတွေ့ကြရဘူး၊ နောက်ဆုံးကျတော့ အရှင်အဿဇီနဲ့ တွေ့ရတယ်။ အဲဒီအခါ အရှင်အဿဇီဟောတဲ့ ဂါထာတစ်ပုဒ်တရားကိုနာပြီး အရှင်သာရိပုတ္တရာ အလောင်း ဥပတိဿ သောတာပန်ဖြစ်တယ်။ အရှင်မောဂ္ဂလာန်အလောင်း ကောလိတ လဲ ဥပတိဿဟောတဲ့ အဲဒီဂါထာတစ်ပုဒ် တရားကိုနာပြီး သောတာပန်ဖြစ်တယ်။ အဲဒီက နောက် မြတ်စွာဘုရားထံ သွားရောက်ပြီး ရဟန်းအဖြစ်ခံယူကြတယ်။ အရှင်မောဂ္ဂလာန် က ၇-ရက်၊ အရှင်သာရိပုတ္တရာက ၁၅-ရက်၊ တရားအားထုတ်ပြီး ရဟန္တာဖြစ်ကြတယ်။ အဲဒီ အဂ္ဂသာဝက အရှင် ၂-ပါးဟာ မြတ်စွာဘုရား ထင်ရှားရှိစဉ်ကပဲ ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံတော်မူသွားကြပါပြီ။ အိုခြင်း နာခြင်း သေခြင်း လုံးဝကင်းတော်မူသွားပါပြီ။ လုံးဝ ကင်းတော်မူသွားပါပြီ။ အဲဒါဟာ အိုခြင်း နာခြင်း သေခြင်း ကင်းတဲ့ တရားတွေက စောင့်ရှောက်သည်*ဆိုတဲ့ တရားဆောင်ပုဒ်နှင့်အညီ တရားစစ် တရားမှန်ကို ဟောပြနိုင်တဲ့ အရှင်အဿဇီနဲ့ တစ်ကြိမ်မျှတွေ့ရတာနဲ့ အကျိုးပြီးသွားပုံလဲ ဖြစ်ပါတယ်။ "သူတော်ကောင်းများ သိတရား အိုသွားမရှိပြီ" ဆိုတာနဲ့ အညီပါပဲ။ ကဲ-အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

*သူတော်ကောင်းများ၊ သိတရား၊ အိုသွားမရှိပြီ။ (ဆို)

သူတော်ကောင်းများ သိထားတဲ့ နိဗ္ဗာန်တရားဟာ အိုမင်းဆွေးမြည်ခြင်း မရှိဘူး၊ ပျက်စီးခြင်းမရှိဘဲ အမြဲတည်နေတယ်၊ အဲဒီတရားကို အပြည့်အစုံသိတဲ့ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မှာလဲ ပရိနိဗ္ဗာန်စံသည်မှ နောက်ကြာလ၌ အိုခြင်းမရှိဘူး၊ နာခြင်း သေခြင်းလဲ မရှိဘူးလို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ တစ်ရာတန် ၃-ဂါထာပြီး သွားပြီး၊ နောက်ဆုံး ဂါထာကတော့ -

အဝေးကြီး ၄-ပါး

- (၄) နဘဉ္စ ဒူရေ ပထဝီ စ ဒူရေ၊
- ပါရံ သမုဒ္ဒဿ တဒါဟု ဒူရေ။
- တတော ဟဝေ ဒူရတရံ ဝဒန္တိ၊
- သတဉ္စ ဓမ္မော အသတဉ္စ ရာဇ။

ရာဇ-အရှင်သုတသောမမင်းမြတ်၊ နဘဉ္စ-ကောင်းကင်အရပ်သည်လည်း၊ ဒူရေ -ကမ္ဘာမြေကြီးမှ ဝေးလှ၏၊ ပထဝီစ-ကမ္ဘာမြေကြီးသည်လည်း၊ ဒူရေ-ကောင်းကင်မှ ဝေးလှ၏။

ကောင်းကင်ဆိုတာ ဟင်းလင်းပြင်အရပ်ကို ခေါ်တယ်၊ မြေကြီးမှ တစ်လက်မ တစ်ပေ တစ်တောင် လူတစ်ရပ်စာ စသည်လွတ်နေတဲ့ အရပ်ကိုလဲ ကောင်းကင်လို့ ဆိုနိုင်တာပဲ၊ ဝါးတစ်ပြန့် ထန်းတစ်ဖျားအမြင့်ကိုလဲ ကောင်းကင်လို့ ဆိုနိုင်တာပဲ၊ ဒါပေမယ့် အဲဒီ ဟင်းလင်းအရပ်တွေကတော့ မြေကြီးနဲ့မဝေးသေးဘူး၊ အဲဒီလောက် အမြင့်ကို ဆိုလိုတာမဟုတ်ဘူး၊ မျက်စိတစ်ဆုံးလောက် မြင်နေတဲ့ အရပ်မျိုးကိုသာ ဒီနေရာမှာ ကောင်းကင်လို့ဆိုလိုတယ်၊ အဲဒီကောင်းကင်ကို ရှေးရှေးက လူတွေဟာ အမျိုးမျိုးအထွေထွေ ကြံခဲကြတယ်၊ တချို့က ဒယ်အိုးကြီးများလို ခုံးခုံးအမိုးကြီး ရှိပြီး အဲဒီမှာ ကြယ်တွေကို မီးအိမ်တွေ ဆွဲထားတဲ့အနေနဲ့လဲ ကြံခဲကြတယ်၊ ဘုရားသခင်က ကောင်းကင်နဲ့ မြေကြီးကို ရှေးဦးစွာ ဖန်ဆင်းတယ်လို့လဲ ယူဆခဲ့ ကြတယ်၊ အမှန်ကတော့ မျက်စိနဲ့မြင်နိုင်ကောင်းတဲ့ အထည်ခြပ်တွေမရှိဘဲ ဟာလာ ဟင်းလင်းပြင်အရပ်ကြီးပါပဲ၊ မျက်စိနဲ့ကြည့်လိုက်ရင် မြင်စရာမရှိလို့ မည်းမှောင်နေတဲ့ အခြေအနေကိုသာ တွေ့ရတယ်၊ ညအခါဆိုရင် အဲဒီဟင်းလင်းပြင်ထဲမှာ ဝင်းလက် နေတဲ့ ကြယ်တွေကို တွေ့ရတယ်၊ လကိုလဲတွေ့ရတယ်၊ နေအခါဆိုရင်တော့ နေကြီး ကို တွေ့ရတယ်၊ အဲဒီမျက်စိတစ်ဆုံးဝေးကွာတဲ့ ဟင်းလင်းပြင်အရပ်ကို ရည်ပြီးတော့ "ကောင်းကင်က မြေကြီးနှင့်ဝေးသည်၊ မြေကြီးကလဲ ကောင်းကင်နှင့်ဝေးသည်"လို့ ဆိုထားပါတယ်၊ အဲဒါဟာ အဝေးကြီး ၄-ပါးထဲက အဝေးကြီး ၂-ပါးပဲ၊ ကောင်းကင်

တတွေ၊ ကမ္ဘာမြေ ဒူရေ-ဆိုတဲ့ ပါဠိနဲ့ ဝေးလှသည် ဆိုတဲ့ မြန်မာစကားဟာ အရတူပါပဲ၊ ကဲ-အဲဒီဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

“ကောင်းကင်တတွေ၊ ကမ္ဘာမြေ၊ ဒူရေ ဝေးလှသည်။” (ဆို)

သမုဒ္ဒဿ-သမုဒ္ဒရာ၏၊ ပါရ်-ဟိုဘက်ကမ်းသည်၊ အတ္တိ-ရှိ၏၊ တံ-ထိုသမုဒ္ဒရာ ဟိုဘက်ကမ်းကို၊ ဒူရေ-ဝေးသည်ဟူ၍၊ အာဟု-ဆိုကုန်၏။

သမုဒ္ဒရာ၏ ဟိုဘက်ကမ်းဆိုတာ ဒီဘက်ကမ်းမှ မျှော်ကြည့်ရင် ဝေးတယ်၊ ဒါပေမယ့် ရေလက်ကြားကလေးလောက်ဆိုရင်တော့ မဝေးဘူး၊ အဲဒီလိုနီးတဲ့ ကမ်းခြေ ကိုတော့ ဒီမှာ မဆိုလိုပါဘူး၊ ဆိုလိုတာကတော့ မြန်မာပြည်ပင်လယ်ကမ်းခြေကနေပြီး ကိုကိုးကျွန်း ကွဉ်လီကျွန်း သီဟိုဠ်ကျွန်းတို့လို ဥရောပကမ်းခြေကနေပြီး အမေရိကတိုက် ကမ်းတို့လို ဟိုဘက်ကမ်းကိုသာ ဆိုလိုပါတယ်၊ အဲဒီလို ဟိုဘက်ကမ်းတွေကတော့ အလွန်ဝေးပါတယ်၊ မျက်စိနဲ့ မျှော်ကြည့်လို့ မမြင်နိုင်ဘူး၊ အဲဒါကို “သမုဒ္ဒရာ ဟိုကမ်းတော့ ဝေးကွာလှချေသည်”လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ ကဲ-ဆိုကြရမယ်။

“သမုဒ္ဒရာ၊ ဟိုကမ်းဟာ၊ ဝေးကွာလှချေသည်။” (ဆို)

အဝေးတကာ အဝေးဆုံး

တတော ဟဝေ ဒူရတရံ ဝဒန္တိ၊
သတဉ္စ ဓမ္မော အသတဉ္စ ရာဇ။

ရာဇ-အရှင်သုတသောမမင်းမြတ်၊ သတဉ္စ-သူတော်ကောင်းတို့၏ တရားသည် လည်းကောင်း၊ အသတဉ္စ ဓမ္မော-သူယုတ်မာတို့၏ တရားသည်လည်းကောင်း၊ အတ္တိ-ရှိ၏၊ တဒုဘယံ-ထိုတရားနှစ်ပါးကို၊ တတော-ထိုဆိုးသော အဝေးကြီး ၃-မျိုးထက်၊ ဟဝေ-စင်စစ်၊ ဒူရတရံ-သာလွန်၍ ဝေးသည်ဟု၊ ဝဒန္တိ-ပညာရှိတို့က ပြောဆိုကြကုန်ပြီ။

ကောင်းကင်ဟာ မြေကြီးနဲ့ ဝေးတယ်၊ မြေကြီးကလဲ ကောင်းကင်နဲ့ ဝေးတယ်၊ သမုဒ္ဒရာ၏ ဟိုဘက်ကမ်းလဲဝေးတယ်၊ အဲဒီသုံးမျိုးထက် သူတော်ကောင်း တရားနဲ့ သူယုတ်မာတရားက သာလွန်ပြီးဝေးပါတယ်-တဲ့၊ သူတော်ကောင်းတရား ဆိုတာ ကုသိုလ်တရားပဲ၊ သူယုတ်မာတရားဆိုတာ အကုသိုလ်တရားပဲ၊ ဒီသလ္လော သုတ်နဲ့ ပြောရရင် ဝိဟိသာ-ညှဉ်းဆဲခြင်း၊ ပါဏာတိပါတသတ္တဝါကို သတ်ခြင်း အစရှိတဲ့ အကုသိုလ်တရား ၄၄-ပါးဟာ သူယုတ်မာတရားတွေပါပဲ၊ မညှဉ်းဆဲခြင်း မသတ်ခြင်း အစရှိတဲ့ ကုသိုလ်တရား ၄၄-ပါးဟာ သူတော်ကောင်းတရားတွေပါပဲ၊

အဲဒီသူတော်ကောင်းတရားတွေက မြင်မြတ်တယ်၊ သူယုတ်မာတရားတွေက ယုတ်ညံ့တယ်၊ ဒါပေမယ့် သူယုတ်မာတရား ၄၄-ပါးလုံး ယုတ်ညံ့ပုံချင်း ညီတူညီမျှပဲလို့ မမှတ်ရဘူး၊ ဒုစရိုက်ဆယ်ပါး အစရှိသော အချို့အကုသိုလ်တရားတွေက အလွန် ယုတ်ညံ့တယ်၊ ထိန် မိဒ္ဓ ဥဒ္ဓစ္စတို့လို သာမန်အကုသိုလ်တွေကတော့ အဲဒါတွေ လောက်မယုတ်ညံ့ဘူး၊ ကုသိုလ်တရားတွေကတော့ အမြင်မြတ်ချည်းပါပဲ၊ ဒါပေမယ့် အဲဒီမှာလဲ သာမန်ကုသိုလ်ထက် မဂ်၏အကြောင်းဖြစ်တဲ့ ကုသိုလ်က သာပြီး မြင် မြတ်တယ်၊ "ဣဒံ မေ ပုညံ အာသဝက္ခယာဝဟံ ဟောတု၊ ဣဒံ မေ ပုညံ နိဗ္ဗာနဿ ပစ္စယော ဟောတု"လို့ ဆုတောင်းပြီးပြီတဲ့ ဒါန သီလ ဘာဝနာ ကုသိုလ်တွေ ယခုရှုမှတ်နေကြတဲ့ ဝိပဿနာကုသိုလ်တွေ ဒါနတွေဟာ အဲဒီသာပြီး မြင်မြတ်တဲ့ ကုသိုလ်တွေပါပဲ၊ အဲဒါထက် မဂ် ၄-ပါး ကုသိုလ်တွေက သာပြီး မြတ်တယ်။

ဒါကြောင့် သာမန်ယုတ်ညံ့တဲ့ အကုသိုလ်ပွားစေတဲ့သူဟာ သာမန်ယုတ်ညံ့တဲ့သူမည်တယ်၊ သူတစ်ပါးကို ညှဉ်းဆဲခြင်း သတ်ဖြတ်ခြင်း သူ့ဥစ္စာကို လုယက် ခိုးယူခြင်း စသည်ဖြင့် အလွန်ယုတ်ညံ့တဲ့ အကုသိုလ်တွေကို ပြုလုပ်နေတဲ့သူဟာ အလွန်ယုတ်ညံ့တဲ့သူ မည်တယ်၊ အဲဒီလို ယုတ်ညံ့တဲ့သူတွေဟာ သူတို့ပြုလုပ်နေကြ သူယုတ်မာတရားထဲမှာသာ စိတ်ဝင်စားနေတယ်၊ အဲဒီ အကုသိုလ်အလုပ်တွေမှ ကြဉ်ရှောင်ရတဲ့ ကုသိုလ်အလုပ်ကို စိတ်မဝင်စားနိုင်ဘူး၊ သူတော်ကောင်းတွေကလဲ ကုသိုလ်အလုပ်မှာသာ စိတ်ဝင်စားနေကြတယ်၊ အကုသိုလ်အလုပ်မှာ စိတ်မဝင်စားနိုင်ဘူး၊ ဒီလိုလဲ ဆန့်ကျင်ပြီး ဝေးကွာနေတယ်၊ အကုသိုလ်က အကျိုးမဲ့ကို ဖြစ်စေတတ်တယ်၊ ညစ်နွမ်းတဲ့ ကုသိုလ်က အကျိုးစီးပွားကို ဖြစ်စေတတ်တယ်၊ ဖြူစင်တယ်၊ ဒီလိုလဲ ဆန့်ကျင်ဝေးကွာနေတယ်၊ တောင်နှင်မြှောက် အရှေ့နှင်အနောက်လို ပြောင်းပြန်ဖြစ်ပြီး ဝေးကွာနေပါတယ်၊ ဒါကြောင့် သူတော်ကောင်း တရားနဲ့ သူယုတ်မာတရားကို သာပြီးဝေးတယ်လို့ ဆိုပါတယ်၊ အဲဒါကို "သူတော် သူညစ် တရားနှစ်၊ စင်စစ် ဝေးလှသည်"လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ အဲဒီမှာ တရားနှစ် ဆိုတာက တရားနှစ်မျိုးလို့ ဆိုလိုတယ်၊ ကဲ-အဲဒီဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

"သူတော် သူညစ်၊ တရားနှစ်၊ စင်စစ် ဝေးလှသည်။" (ဆို)

ရာတနိတ ထောင်တန်ခြစ်သည်

နန္ဒပုဏ္ဏားဟောတဲ့ တရားဂါထာ ၄-ပုဒ် ပြည့်စုံသွားပါပြီ၊ အဲဒီဂါထာ ၄-ပုဒ်ကို ဟောပြီးတဲ့အခါ သုတသောမမင်းက မေးပါတယ်၊

(၂၀၂)

သစ္စာစောင်ပုံ

ဆရာပုဏ္ဏား အခြားမင်းတွေကို ဒီဂါထာများဟောတဲ့အခါ ဘယ်လောက် ရပါသလဲ။

အရှင်မင်းမြတ် တစ်ဂါထာ တစ်ဂါထာမှာ တစ်ရာတစ်ရာ ရပါတယ်။ ဒါကြောင့် (သတာရဟ) ရာတန်ဂါထာ မည်ပါတယ်။

ဆရာပုဏ္ဏား ဆရာဟာ ကိုယ်ပစ္စည်းရဲ့ တန်ဖိုးကို မသိဘဲကိုး၊ ဒီဂါထာတွေဟာ ရာတန်မဟုတ်ဘူး၊ ထောင်တန်တွေပဲလို့ ပြောပြီး၊ နန္ဒပုဏ္ဏားအား တရားပူဇော်တဲ့ အနေနဲ့ ငွေလေးထောင် ပေးစေပါတယ်။ ယာဉ်ငယ်တစ်ခုကိုလဲ ပေးပြီး ပူဇော်ချီး မြှောက်လိုက်ပါတယ်။ အဲဒီကနောက် မယ်တော် ခမည်းတော်များကို ရှိဦးကန်တော့ ပြီးတဲ့အခါ သုတသောမမင်းက "တရားနာခြင်းကိစ္စပြီးရင် ပြန်လာခဲ့ပါမယ်လို့" ဝန်ခံ ခဲ့တဲ့အတိုင်း "ပေါရိသာဒထံ ပြန်သွားတော့မယ်"လို့ ပြောကြားလိုက်တယ်။ ဒီတော့ မယ်တော် ခမည်းတော်များကရော အခြွေအရံများကရော "ပေါရိသာဒ လူဆိုးကြီးကို စစ်တပ်နဲ့ဖမ်းမယ်၊ ပေါရိသာဒထံ မသွားပါနဲ့" တောင်းပန်ကြတယ်။ နန်းတွင်းသူတွေ ကလဲ ငိုကြွေးပြီး တောင်းပန်ကြတယ်။

သစ္စာစောင်ပုံ

ဒီတော့ သုတသောမမင်းက ဒီလိုရှင်းလင်းပြောပြပါတယ်။ "ဝန်ခံချက်အတိုင်း မှန်ကန်စွာ ဆောင်ရွက်တာဟာ သူတော်ကောင်းတို့၏ အလေ့အကျင့် ဖြစ်တယ်။ ပေါရိသာဒဟာ ငါ့ကို ယုံကြည်၍ လွှတ်လိုက်တယ်။ သူက လွှတ်လိုက်ပေလို့ နန္ဒ ပုဏ္ဏားထံ တရားနာဖို့ ဝန်ခံထားတဲ့ ပဋိညာဉ်လဲ ပြေလည်သွားတယ်။ အဲဒါဟာ သူ့ကျေးဇူးပဲ။ အဲဒီ သူ့ကျေးဇူးကို သိသောအားဖြင့်လဲ သွားရမယ် သူထံပြန်မသွား ရင် ဝန်ခံချက်ပျက်ပြီး မုသာဝါဒသဘော သက်ရောက်လိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့်လဲ သူထံ ပြန်သွားမယ်"လို့ ရှင်းလင်းပြောပြပြီးတော့ မြို့တော်ကထွက်ပြီး ပေါရိသာဒထံသို့ ပြန်သွားပါတယ်။ အဲဒီမှာ ဝန်ခံချက်ပျက်ရင် မုသာဝါဒသဘော သက်ရောက်တယ်" ဆိုတာက မူလက စေတနာရီးနဲ့ ဝန်ခံခဲ့ပြီးတော့ အကြောင်းမညီညွတ်လို့ ပျက်ကွက် သွားတာမျိုးပါပဲ။ အဲဒါမျိုးကတော့ မုသာဝါဒကံ မထိုက်ပါဘူး။ ကတိသစ္စာ ပျက်ကွက် ရုံလောက်ပဲ ရှိပါတယ်။ မူလကတည်းက မရိုးသားတဲ့စေတနာနဲ့ ဝန်ခံရင်တော့ အဲဒီလို ဝန်ခံကတည်းက မုသာဝါဒကံလဲ ထိုက်ပါတယ်။ ဝန်ခံတဲ့အတိုင်း မဆောင် ရွက်တဲ့အတွက် ကတိသစ္စာလဲ ပျက်ကွက်ပါတယ်။

အဲဒီအခါ ပေါရိသာဒက "သုတသောမမင်း မလာရင်လဲ အခြားမင်းတွေရဲ့

သလ္လောသုတ် တရားတော်ကြီး

(၂၀၃)

အသားအသွေးဖြင့် ရုက္ခစိုနတ်မင်းအား ပူဇော်တော့မယ်"လို့ကြံပြီး မီးကိုမွှေး တံခိုများကိုလဲ ချွန်နေတယ်။ အဲဒီလို လုပ်နေတုန်း သုတသောမမင်း ရောက်လာတာကို တွေ့ရတော့ "ကိစ္စလုံးစုံ ပြီးခဲ့ပြီလားလို့" မေးတယ်။ သုတသောမမင်းက "တရားလဲ နာခဲ့ပြီ တရားလည်းပူဇော်ခဲ့ပြီ ကိစ္စအားလုံးပြီးတဲ့အတွက် ယခုပြန်လာခဲ့တယ်။ ငါ့ကိုသတ်ပြီး ယဇ်ပူဇော်ချင်ရင်လဲ ပူဇော်ပါ။ ငါ့အသားကို စားချင်လဲစားပါ" လို့ ရဲရဲရင်ရင် ပြန်ကြားပြောဆိုလိုက်ပါတယ်။ ဒီတော့ ပေါရိသာဒက စဉ်းစားတယ်။ သုတသောမမင်းဟာ သေရမှာကို မကြောက်ဘူး။ အဲဒါဟာ တရားဂါထာတွေကို နာခဲ့ရလို့ ဖြစ်မှာပဲ။ ငါလဲ အဲဒီတရားနာပြီး မကြောက်မရွံ့ရဲရင့်ချင်တယ်"လို့ ကြံပြီး တော့ အဲဒီတရားဂါထာတွေကို သူ့အားဟောဖို့ တောင်းပန်တယ်။

ပေါရိသာဒ ချွတ်ခန်း

ဒီတော့ သုတသောမမင်းက ဟေ့-ပေါရိသာဒ၊ သင်ဟာ လူတွေကိုသတ်စားနေတဲ့လူပဲ၊ တရားမစောင့်ဘူး၊ သင်မှာ သစ္စာလဲမရှိဘူး၊ တရားလဲမသိဘူး၊ သင်မှာ တရားနာလို့ ဘာအကျိုးရှိမလဲ၊ အလာကားဖြစ်မှာပဲလို့ ရှုတ်ချပြီး ပြောလိုက်တယ်။ ရှက်ပြီး သံဝေဂ ရစေချင်လို့ ဒီလို သပ်ကြမ်းကြမ်း ပြောလိုက်တာပါပဲ။ ဒီလို ပြောလိုက်တော့ ပေါရိသာဒက သာပြီး တရားနာချင်စိတ်ရှိလာတယ်။ ဒါကြောင့် သူက ဆရာရယ် တရားကိုနာပြီးမှ ကောင်းမှု မကောင်းမှုကို သိရမယ် မဟုတ်လား၊ အဲဒီဂါထာများကို နာရရင် ကျွန်ုပ်စိတ်ဟာ တရားထဲမှာ ပျော်မွေ့သက်ဝင်သွားချင်သွားပါလိမ့်မယ်၊ ဒါကြောင့် ဟောပါလို့ ထပ်ပြီး တောင်းပန်ပြန်တယ်။ အဲဒီတော့ သုတသောမမင်းက သူ့အခြေအနေကြည့်ပြီးတော့ ဟောသင့်တယ်လို့ ဆင်ခြင်ပြီး အဲဒီတရားဂါထာ ၄-ပုဒ်ကို ပေါရိသာဒအား ဟောပြောလိုက်ပါတယ်။ ဒီနေရာမှာ ဟောပုံကို ပါဠိဂါထာတွေ ရွတ်ပြီးအနက်ပေးပြနေလျှင် အချိန်ကုန်နေလိမ့်မယ်၊ လုံးလုံးမဖော်ပြဘဲ ချန်ထားရင်လဲ တရားနာပြီး ပေါရိသာဒ ကျွတ်သွားပုံဟာ မပေါ်လွင် မထင်ရှားဘဲ ဖြစ်သွားလိမ့်မယ်၊ ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးက ဆောင်ပုဒ်ကိုသာ ဖြည်းဖြည်းချင်း ရွတ်ပြသွားမယ်၊ သုတသောမမင်းက ဟောနေပုံ၊ ပေါရိသာဒက ရိုသေစွာ တရားနာနေပုံတွေကို မျှော်တွေးပြီး နာကြရမယ်။

၁။ "သဗ္ဗရိသ၊ တစ်ကြိမ်မျှ၊ တွေ့က စောင့်ရှောက်သည်။"

"သူယုတ်မာအား၊ အကြိမ်များ၊ တွေ့ငြား မစောင့်ပြီ။"

၂။ "သူတော်ကောင်းသာ၊ ပေါင်းသင်းရာ၊ မြတ်စွာမိန့်ခဲ့သည်။"

"သူတော်ကောင်းတရား၊ သိမြင်ငြား၊ တိုးပွားမြင်မြတ်သည်။"

(၂၀၄)

ပေါရိသာဒချွတ်ခန်း

- ၃။ "မင်းစီးရထား၊ လွန်ဆန်းပြား၊ အိုသွားကြလေသည်။"
 "ခန္ဓာကိုယ်လဲ၊ နည်းတူပဲ၊ မလွဲအိုရသည်။"
 "သူတော်ကောင်းများ၊ သိတရား၊ အိုသွားမရှိပြီ။"
- ၄။ "ကောင်းကင်တတွေ၊ ကမ္ဘာမြေ၊ ဒုရေဝေးလှသည်။"
 "သမုဒ္ဒရာ၊ ဟိုကမ်းဟာ၊ ဝေးကွာလှချေသည်။"
 "သူတော် သူညစ်၊ တရားနှစ်၊ စင်စစ်ဝေးလှသည်။"

ပေါရိသာဒဟာ ဘဝအဆက်ဆက်က အလေ့အလာကြောင့် ကြမ်းကြုတ်နေပေမယ်လို့ တရားနဲ့တော့ တယ်မဝေးဘူး၊ ဒါကြောင့် သုတသောမမင်းဟောတဲ့ အဲဒီဂါထာတရားကိုနာရင်း သူ့ကိုယ်ထဲမှာ ဖြိုးဖြိုးဖျဉ်းဖျဉ်းနဲ့ နှစ်သိမ့်ဝမ်းမြောက်တဲ့ ပီတိတွေ အနှံ့အပြား ဖြစ်နေသတဲ့၊ အဲဒီလိုဖြစ်ပုံကို အဋ္ဌကထာက "သုဏန္တဿဝ-တရားဂါထာတို့ကို နာစဉ်ပင်လျှင်၊ သကလသရီရ်-တစ်ကိုယ်လုံးကို၊ ပဉ္စဝဏ္ဏာယ ပီတိယာ ငါးမျိုးသောပီတိဖြင့်၊ ဟရိပူရိပြည့်လေပြီလို့"ပြဆိုထားပါတယ်။ အဲဒီလို ပီတိဖြစ်ပြီး ကြည်ညိုလာတော့ အဲဒီတရားကို သူက ပူဇော်ချင်တယ်၊ ဒါကြောင့် သူက ဒီလိုပြော ပါတယ်၊ ဆရာ ဆရာကို ပူဇော်ချင်တယ်၊ ရွှေငွေဆိုတာတော့ ပေးစရာမရှိဘူး၊ တစ်ဂါထာ တစ်ဂါထာအတွက် "ဝရ" ခေါ်တဲ့ ဆုတစ်ခုတစ်ခု ပေးချင်ပါတယ်လို့ ပြောတယ်။ ရှေးတုန်းက မင်းများဟာ ဆုပေးတယ်ဆိုရင် ဘယ်ဟာမဆို တောင်းနိုင်တယ်၊ တောင်းတဲ့ဟာကို မငြင်းဘဲ ပေးရတယ်၊ ဒီလို စည်းကမ်းရှိနေတယ်။ ဒီသော သုတသောမမင်းက သူပေးမည့်ဆုကို ခိုင်မြဲစေလိုတဲ့အတွက် ဟေ့ ပေါရိသာဒ၊ ကိုယ်အကျိုးစီးပွားကိုတောင်မသိတဲ့ သင်လိုလူဆိုးကြီးက ဘယ်လိုဆုကို ပေးမှာလဲကွယ်လို့ ရှုတ်ချပြီး ပြောလိုက်တယ်။ ဆရာ ကျွန်ုပ်က တကယ်ပြောတာပါ။ အသက်ကို စွန့်ရစေကာမူ ဆရာအလိုရှိတဲ့ဆုကို ပေးပါမယ်၊ အလိုရှိတဲ့ဆုကို ယူပါလို့ ပေါရိသာဒက ထပ်ပြီး ပြောပြန်တယ်။ အဲဒီတော့ သုတသောမမင်းက ရှေးဦးစွာ ဒီလိုဆုကို တောင်းယူလိုက်ပါတယ်။

အဆွေ ပေါရိသာဒ၊ သူမြတ် သူမြတ်ချင်း ပညာရှိ ပညာရှိခြင်း အဆွေ ခင်ပွန်းဖြစ်တာဟာ ညီညွတ်ကောင်းမြတ်တယ်၊ ငါဟာသင်ကို အသက်တမ်းပြည့် အနှစ်တစ်ရာပတ်လုံး အနာရောဂါမရှိဘဲ ကျန်းမာနေတာ မြင်ချင်ပါတယ်-လို့ တောင်းယူလိုက်ပါတယ်။

ဒီဆုတောင်းပုံကတော့ ပေါရိသာဒ၏ အကျိုးကို မျှော်လင့်သလိုလိုနဲ့ အမှန်ကတော့ သုတသောမမင်းက "ငါ့ကိုမသတ်ပါနဲ့လို့" ဆုတောင်းလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

မသတ်ပါမှ အနှစ်တစ်ရာပတ်လုံး တွေ့မြင်ခွင့် ရမယ်မဟုတ်လား၊ ဒါကြောင့် ဒီလို စကားမျိုးကတော့ ကိုယ့်အကျိုးလဲပြီးအောင် သူတစ်ပါးလဲ နားဝင်ချို့အောင် ပြောတဲ့ ပညာရှိ စကားဖြစ်တယ်၊ နည်းယူထိုက်တဲ့ စကားပါပဲ၊ ပေါရိသာဒက အဲဒီစကားကို ကြားရတော့ ငါကသူ့ကို သတ်ဖို့ ဖမ်းပေမယ် သူကတော့ ငါ့အပေါ်မှာ မေတ္တာ မပျက်ဘူး၊ ငါ့အကျိုးကိုတောင် အလိုရှိနေပေသေးတယ်လို့ ဆင်ခြင်ပြီး ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာနဲ့ အဲဒီဆုကို ပေးလိုက်ပါတယ်။

အဲဒီကနောက် ဖမ်းထားတဲ့ မင်းတွေကို မသတ်ဖို့ ဒုတိယဆုနှင့် မင်းတွေကို သူတို့တိုင်းပြည် အသီးသီးသို့ ပြန်ပို့ဖို့ တတိယဆုများကို တောင်းယူလိုက်ပါတယ်၊ ပေါရိသာဒကလဲ အဲဒီဆုများကို အလွယ်တကူနဲ့ပဲ ပေးလိုက်ပါတယ်။

နောက်ဆုံးစတုတ္ထဆုကိုတော့ "အဆွေပေါရိသာဒ သင်ဟာ လူသားစားခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ပါ၊ အဲဒါကို နောက်ဆုံး စတုတ္ထဆုအဖြစ်ဖြင့် တောင်းယူပါတယ်"လို့ သုတသောမမင်းက ဆုတောင်းလိုက်ပါတယ်၊ အဲဒီတော့ ပေါရိသာဒက ဆရာ ကျွန်ုပ်ဟာ လူသားကြိုက်လို့ တိုင်းပြည်ကို စွန့်ပြီး ဒီတောထဲမှာ လာနေရပါတယ်၊ ဒါကိုတော့ မကြဉ်ရှောင်နိုင်ဘူး၊ အခြားဆုကို ပြောင်းလဲယူပါလို့ ဆိုတယ်။

သုတသောမမင်းကလဲ ပေါရိသာဒအား တရားဟောပြီး လူသားစားခြင်းမှ ကြဉ်ရှောင်ဖို့ ဆုကိုသာပေးပါ၊ အခြားဆုကိုတော့ မယူလိုပါဘူးလို့ အတင်းအကျပ် တောင်းဆိုတယ်၊ ဒီတော့ ပေါရိသာဒမှာ အကျပ်ကျနေတယ်၊ အသက်ကို စွန့်ပြီးတော့ တောင် တောင်းတဲ့ဆုကို ပေးပါမယ်လို့ ဝန်ခံထားပြီးလဲ ဖြစ်နေတယ်၊ နောက်ပြီးတော့ မင်းဆိုတာ ဆုပေးမယ်လို့ ဝန်ခံထားရင် အဲဒီဆုကို မငြင်းပယ်ဘဲ ပေးရတဲ့ စည်းကမ်း ကလဲ ရှိနေတယ်၊ လူသားကို ကြဉ်ရှောင်ဖို့ဆိုတာကလဲ သူ့မှာအလွန်ခက်ခဲနေတယ်၊ ဘယ်လောက်ခက်မယ်ဆိုတာဟာ ထီးနန်း စည်းစိမ်တွေ သားမသား အစရှိတဲ့ ကာမဂုဏ်တွေကို စွန့်ပြီးတော့ တောထဲမှာ အဆင်းရဲခံပြီး နေခြင်းဖြင့် အလွန် ထင်ရှားပါတယ်၊ နောက်ပြီးတော့ မိမိတို့၏ ကိုယ်တွေနဲ့ စဉ်းစားကြည့်ရင်လဲ ထင်ရှား နေပါတယ်၊ ယခုလူတွေဟာ အများအားဖြင့် အသားဟင်းကို ကြိုက်ကြတယ်၊ အဲဒီအသားဟင်းကြိုက်နေတဲ့လူတွေကို သက်သတ်လွတ် စားရမယ် ဆိုရင် လက်ခံဖို့ မခက်ကြပေဘူးလား၊ ယခုဒီမှာ တရားနာနေတဲ့ လူတွေကို ဘုန်းကြီးက သက်သတ် လွတ်စားဖို့ အလွန်ရင် လွန်ကြပါမလား၊ အင်း-ခက်ကြမှာပါပဲ၊ လူတွေထက် ဘုန်းကြီးတွေက သာပြီးခက်လိမ့်မယ်ထင်တယ်၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် သက်သတ်လွတ် ဆွမ်းကျွေးရင် တယ်မလိုက်ချင်ကြဘူးဆိုတာ ကြားသိရတယ်၊ နောက်ပြီးတော့

သက်သတ်လွတ်စားတာကို ဘုန်းကြီးတွေက ဒေဝဒတ်အကျင့်လိုလဲ ကဲရဲရှုတ်ချတာ
ကိုလဲ ကြားဖူးတယ်၊ ချေပတာကိုလဲ ကြားဖူးတယ်၊ မှန်ပေတယ်၊ ပစ္စဝေက္ခဏာ
ဆင်ခြင်မှု ရှုမှတ်မှု မရှိဘဲ စားနေရင် သာယာတဲ့ လောဘဖြစ်တာကတော့ တူပေ
လိမ့်မယ်၊ ဒါပေမယ့် လောဘဖြစ်ပုံခြင်းကတော့ မတူပေဘူး၊ အဲဒါဟာ
သက်သတ်လွတ် စားပါဆိုရင် မစားနိုင်ကြတာက သက်သေခံနေပါတယ်၊ တချို့က
အသားဟင်းတွေထဲမှာတောင် ကြက်သား ဝက်သား ဆိတ်သား ဘဲသားတို့မပါရင်ဘဲ
ငါးခြောက် ဟင်းလောက်ဆိုရင် တယ်မကြိုက်ချင်ကြဘူး၊ အဲဒါဟာ အသားဟင်းကို
သာယာစွဲလမ်းမှု အားကြီးနေလို့ပါပဲ၊ ဒီလိုဖြစ်ပုံတွေကို ထောက်ဆကြည့်ရင် ပေါရိသာဒ
မှာ လူသားမစားဘဲ ကြဉ်ရှောင်ရန်အတွက် အလွန်ခက်ရှာပေလိမ့်မယ် ဆိုတာ
သိနိုင်ပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ပေါရိသာဒက တခြားဆုကို ယူဖို့ရာ ငိုယိုပြီးတော့လဲ
တောင်းပန်ပါတယ်၊ သုတသောမမင်းကလဲ တခြားဆုကို မယူနိုင်ဘူး၊ ဒီဆုကိုပဲ
ပေးပါလို့ အတင်းအကျပ် တောင်းတယ်၊ ဒါနဲ့ နောက်ဆုံးကျတော့ ပေါရိသာဒဟာ
မတိမ်းမရှောင်သာတဲ့အတွက် မျက်ရည်တွေကျလျက် ငိုနေရင်း ဒီလို ဆုပေးလိုက်
ပါတယ်။

အဆွေ သုတသောမမင်းမြတ် ကျွန်ုပ်ဟာ လူသားကြိုက်လွန်းလို့ တိုင်းပြည်ကို
စွန့်ပြီး တောထဲမှာ လာနေခဲ့ပါတယ်၊ ဒီလောက် မြတ်နိုးနေပေမယ့် အဆွေတောင်း
တဲ့အတိုင်း လူသားစားခြင်းမှ ကြဉ်ရှောင်ဖို့ဆိုတဲ့ ဆုကိုလဲ ပေးပါတယ် လို့၊

ဆိုပြီး အဲဒီနောက်ဆုံးဆုကိုလဲ ပေးလိုက်ပါသတဲ့၊ အဲဒါဟာ အားကျစရာ
နည်းယူစရာ အလွန်ကောင်းပါတယ်၊ ပေါရိသာဒ လူကြမ်းတောင်မှ သူအလွန်
ကြိုက်နှစ်သက်တဲ့ လူသားကို ရှောင်နိုင်သေးတာပဲ၊ ငါတို့ဟာ ဘာကြောင့် အကုသိုလ်
ဒုစရိုက်မှုတွေကို မရှောင်ကြဉ်နိုင်ပဲ ရှိပါ့မလဲ၊ ပေါရိသာဒဟာ ဘုရားအလောင်းမျှသာ
ဖြစ်တဲ့ သုတသောမမင်း၏ စကားကို ဘာကြောင့် မလိုက်နာနိုင်ဘဲ ရှိပါ့မလဲ
စသည်ဖြင့် အားကျပြီး မကောင်းမှုဟူသမျှကို ကြဉ်ရှောင်သင့်ပါတယ်၊ ကောင်းမှု
ဟူသမျှကိုလဲ ပြုနိုင်အောင် ကြိုးစားသင့်ပါတယ်။

ယခု ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ပေါရိသာဒက နောက်ဆုံး စတုတ္ထဆုကို ပေးပြီးတဲ့
အခါ သုတသောမမင်းက ပေါရိသာဒအား ငါးပါးသီလကိုလဲ ဆောက်တည်ကျင့်သုံး
စေပါတယ်၊ အဲဒီကနောက် ဖမ်းထားတဲ့ မင်းတွေကိုလဲ လွှတ်စေပြီးတော့ အားအင်
ပြည့်အောင် ပြုစုစေပါတယ်၊ အသီးအသီးသော တိုင်းပြည်များသို့ပို့ရန်လဲ စီမံပါတယ်၊
ရှေးဦးစွာ ပေါရိသာဒကို သူတိုင်းပြည်သို့ ပြန့်ရန် တိုက်တွန်းပါတယ်၊ အစပထမ

သလ္လေသသုတ် တရားတော်ကြီး

(၂၀၇)

မှာတော့ တိုင်းပြည်ကို မပြန်တော့ဘူး၊ အဲဒီတော့အရပ်မှာပဲ သစ်သီးသစ်မြစ်များကို စားပြီး နေတော့မယ်၊ လူသားမစားရရင် အသက်လဲ ရှည်မှာ မဟုတ်တော့ပါဘူး၊ မလိုက်တော့ပါဘူး စသည်ဖြင့် ငြင်းနေပါသေးတယ်၊ နောက်ဆုံးကျတော့ သုတသောမမင်း၏ တရားစကားကြောင့် သုတသောမမင်းနှင့် အတူလိုက်ပါလာတယ်၊ အဲဒီ ပေါရိသာဒကို သုတသောမမင်း ဆုံးမတဲ့အရပ်ဟာ သတိပဋ္ဌာနသုတ် ဟောရာဌာန ကမ္မာသဒ္ဓမ္မ (ကမ္မာသမဓမ္မ) ဆိုတဲ့အရပ်ဖြစ်ကြောင်း သတိပဋ္ဌာနသုတ် အဋ္ဌကထာမှာ ပြဆိုထားပါတယ်၊ ယခုအိန္ဒိယနိုင်ငံမှာ ဒေလီမြို့ဆိုတဲ့အရပ်ဟာ ရှေးက ကုရတိုင်း ကုန္ဒပတ္တမြို့အရပ် ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုကြပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ပေါရိသာဒကို ဆုံးမရာ အရပ်ဟာ အဲဒီဒေလီမြို့နယ်အတွင်းက တစ်နေရာ ဖြစ်ဖွယ်ရှိပါတယ်။

ပြည်တော်မြန်မန်း

သုတသောမမင်းဟာ သူ့ပိုင်နက်ဖြစ်သော ကုန္ဒပတ္တမြို့တော်မှ မှူးမတ်စစ်သည် အခြွေအရံများနှင့်တကွ ရှေးဦးစွာ ဗာရာဏသီမြို့သို့သွားပြီး ပေါရိသာဒကို ပို့ပါတယ်၊ အဲဒီမှာ မူလက နှင်ထုတ်လိုက်တဲ့ စစ်သေနာပတိကြီး ကာဠဟတ်က ပေါရိသာဒကို လက်မခံနိုင်ပါဘူးလို့ အပြင်းအထန် ငြင်းဆိုနေတဲ့အတွက် သုတသောမမင်းက အကြီးအကျယ် ဟောပြောနားချပြီး အပ်ရတယ်၊ အဲဒီကနောက် အခြားမင်းတွေကိုလဲ သူတို့ တိုင်းပြည်ကို ပြည်ပို့ပြီး သုတသောမမင်းလဲ သူတိုင်းပြည် ကုန္ဒပတ္တမြို့တော်သို့ ပြန်ပါတယ်။

ဇာတ်ပေါင်းခန်း

အဲဒီအခါတုန်းက ပေါရိသာဒဟာ ဘုရားလက်ထက်မှာ အင်္ဂုလိမာလမထေရ် ဖြစ်လာတယ်၊ ကာဠဟတ်ဆိုတဲ့ စစ်သူကြီးက အရှင်သာရိပုတ္တရာ ဖြစ်လာတယ်၊ နန္ဒပုဏ္ဏားက အရှင်အာနန္ဒာ ဖြစ်လာတယ်၊ ညောင်ပင်စောင်နတ်က အရှင်မဟာ ကဿပ ဖြစ်လာတယ်၊ သုတသောမမင်းက ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား ဖြစ်တော်မူပါတယ်၊ အားလုံး ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံကုန်ကြပါပြီ။

လိုရင်းတောတ်နတ်ချုတ်

အဲဒီ ဇာတ်ဝတ္ထု အကြောင်းအရာထဲက ဒီမှာပြောလိုရင်းကတော့ သုတ သောမမင်း မုသာဝါဒကြဉ်ရှောင်ပုံ သစ္စာစောင့်ပုံပါပဲ၊ ဥယျဉ်တော်က ပြန်လာတဲ့အခါ နန္ဒပုဏ္ဏား၏ တရားကို နာမယ်လို့ ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း မပျက်မကွက် တရားနာနိုင်အောင် အားထုတ်ခဲ့တယ်၊ တရားနာပြီးတဲ့အခါ ပြန်လာပါမယ်လို့ ဝန်ခံခဲ့တဲ့အတိုင်း အသက်ကို

(၂၀၈)

အမျှဝေ တရားသိမ်း နိဂုံးချုပ်

မင်းဘဲ ပေါရိသာဒထံ ပြန်လာခဲ့တယ်။ အဲဒါတွေဟာ ဒီသလ္လောသုတ်မှာ "သူများတွေက လိမ်လည်ကြမည့်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ လိမ်လည်မှု ကင်းစေမည်"ဆိုတဲ့ အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်အရ ကျင့်ရန်အတွက် အတုယူစရာတွေပါပဲ။ ကဲ-အဲဒီဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုလိုက်ကြစို့။

"သူများတွေက လိမ်လည်ကြမည့်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ လိမ်လည်မှု ကင်းစေမည်။ ကိလေသာပါးစေတဲ့ အကျင့်ကိုကျင့်မည်။ ဒီလိုစိတ်မျိုးကို ဖြစ်စေမည်။ လိမ်လည်မှုကို သစ္စာစကားနဲ့ ရှောင်လွှဲမည်။ သစ္စာစကားနဲ့ အဆင်အတန်းတက်မည်။ လိမ်လည်မှု ကိလေသာမီးကို သစ္စာစကားနဲ့ ငြိမ်းသတ်မည်။"

ယနေ့ ဒီတွင်ပဲ အမျှဝေပြီး တရားသိမ်းကြစို့။

အမျှဝေ တရားသိမ်း နိဂုံးချုပ်

ယနေ့အဖို့ ကျွန်ုပ်ပြုစုပွားများအားထုတ်အပ်သော ဒါနကုသိုလ်။။ ကိုယ်စိတ် နှစ်ဖြာ ချမ်းသာကြသည် ဖြစ်ပါစေကုန်သတည်း။

အမျှ အမျှ အမျှ ယူတော်မူကြပါကုန်လော့။

သာဓု သာဓု သာဓု

သလ္လောသုတ်တရားတော် ပဉ္စမပိုင်း ဤတွင်ပြီး၏။

သလ္လောသသုတ် တရားတော်ကြီး

သလ္လောသသုတ်တရားတော်ကြီး

ဓမ္မမပိုင်

၁၃၃၂-ခုနှစ် တော်သလင်းလပြည့်နေ့ဟောသည်။

တရားအနုသန္ဓေ

သလ္လောသသုတ်တရားတော်ကို ဟောလာခဲ့တာဟာ ၅-ကြိမ်ရှိပြီ။ အဲဒီ ၅-ကြိမ်ထဲက တစ်ကြိမ်တစ်ကြိမ်မှာ သလ္လောသတရား တစ်ပါးတစ်ပါးသာ ပြီးခဲ့တယ်။ ၁။ ဝိဟိသာတရား ခေါင်းပါးစေတဲ့ အကျင့်ကတစ်ပါး၊ ၂။ ပါဏာတိပါတကို ခေါင်းပါးစေတဲ့အကျင့်ကတစ်ပါး၊ ၃။ အဒိန္နာဒါန်ကို ခေါင်းပါးစေတဲ့ အကျင့်ကတစ်ပါး၊ ၄။ အဗြဟ္မစရိယကို ခေါင်းပါးစေတဲ့အကျင့်က တစ်ပါး၊ ၅။ မုသာဝါဒကို ခေါင်းပါးစေတဲ့ အကျင့်ကတစ်ပါး၊ ဒီ ၅-ပါးပါပဲ ပြီးခဲ့သေးတယ်။ သလ္လောသသုတ်တရား ၄၄-ပါးထဲမှ အဲဒီ ၅-ပါးကို နုတ်လိုက်ရင် ဟောဖို့ရာ ၃၉-ပါးကျန်သေးတယ်။ ဒါကြောင့် "ဝိဟိသာပါတ အဒိန္နနှင့် အဗြဟ္မစရိယာ မုသာ ပိသု ဖိရု သမ္မာ အဘိဇ္ဇ ဗျာနင် စသည်ဖြင့် ဆိုထားတဲ့ ခေါင်းစဉ်ဆောင်ပုဒ်ကြီးထဲမှာ မုသာရဲနောက် ပိသု ဆိုတဲ့ ခေါင်းစဉ်ကို ဟောဖို့ရာ အလှည့်ကျနေတယ်။ အဲဒါက စပြီး ဒီကနေ့ ဟောရမယ်။"

ပိသုဏဝါစာ

ပရေ ပိသုဏဝါစာ ဘဝိဿန္တိ၊ မယမေတ္တာ ပိသုဏာယ ဝါစာယ
ပဋိဝိရတာ ဘဝိဿာမာတိ သလ္လောခေါ ကရဏီယော။

ပရေ-သလ္လောသအကျင့်ကို မကျင့်နိုင်ကြသော သူတစ်ပါးတို့သည်၊ ပိသုဏဝါစာ-ကုန်းတိုက်စကားကို ပြောဆိုနေကြကုန်သည်။ ဘဝိဿန္တိ-ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့၊ ဧတ္ထ-ဤသို့ကုန်းတိုက်ပြောဆိုရာ၌၊ မယံ-ငါတို့သည်၊ ပိသုဏာယ ဝါစာယ-ကုန်းတိုက်ပြောဆိုခြင်းမှ၊ ပဋိဝိရတာ-ကြဉ်ရှောင်ကြကုန်သည်။ ဘဝိဿာမ-ဖြစ်ကုန်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့၊ သလ္လောခေါ-ကိလေသာခေါင်းပါးစေသော အကျင့်ကို၊ ကရဏီယော-ပြုကျင့်အပ်၏။

တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ရင်းရင်းနှီးနှီးဖြစ်ပြီး ချစ်ခင်ကြည်ညိုနေကြရာမှာ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်အချင်းချင်း မရင်းနှီးအောင် မချစ်ခင်အောင် မုန်းတီးအောင် အကြည်ညိုပျက်အောင် တစ်ဦး၏ အပြစ်အနာအဆာကို အခြားသူတစ်ဦးထံ သွားပြောတာကို ပိသုဏဝါစာလို့ ခေါ်တယ်။ မြန်မာလိုကတော့ ကုန်းတိုက်တယ် ကုန်းချောတယ်လို့

(၂၁၀)

ဘောဒဉ္စပါယ်

ခေါ်တယ်။ ပါဠိသဒ္ဒါနည်းဖြင့် ခွဲပြုရလျှင်တော့ ပိယ-ချစ်သူနှစ်ဦးတို့၏ ချစ်ခင်ကြည်ညိုခြင်းကို သုည-ဆိတ်သုဉ်းပျက်စီးစေတတ်တဲ့စကားလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ မျက်ကွယ်မှာ သူတစ်ပါး၏ အတင်းအဖျင်းစကားကို ပြောတာလဲ ဒီပုသုဏ္ဍဝါစာထဲမှာ ပါဝင်တယ်လို့မှတ်ရမယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုလျှင် အဲဒီလိုပြောတဲ့ အတင်းအဖျင်းစကားကို ကြားရတဲ့ သူတွေဟာ အဲဒီအတင်းအဖျင်းနဲ့ စပ်ဆိုင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ပေါ်မှာ မူလက ကြည်ညိုရင်းရှိနေပေမယ့် အကြည်ညိုမဲ့သွားတတ်ကြတယ်။ အဲဒါကြောင့်ပါပဲ။

ဒီပိသုဏ္ဍဝါစာကို မြတ်စွာဘုရား ဝေဖန်ပြပုံကတော့ ဒီကလူတွေနှင့် ဟိုကလူတွေ ကွဲပြားကုန်အောင် ဒီကစကားကို ဟိုသွားပြောတယ်။ ဟိုကစကားကို ဒီမှာလာပြောတယ်။ ဒီလိုပြောခြင်းဖြင့် (သမဂ္ဂါနံ ဝါဘောတ္တာ) ညီညွတ်နေတဲ့ သူတွေကိုလဲ ခွဲတတ်တယ်။ (ဘိန္နာနံဝါအနုပ္ပဒါတာ) ကွဲပြားနေတဲ့သူတွေကိုလဲ တိုးပြီးကွဲအောင် အားပေးအားမြှောက် ပြုတတ်တယ်။ (ဝဂ္ဂါရာမော ဝဂ္ဂရတော ဝဂ္ဂနန္တိ) အဲဒီလို ကုန်းတိုက်တဲ့ သူတွေက ကွဲပြားနေတာကို နှစ်သက်တယ်။ သူများတွေ ကွဲပြားနေမှ သူကပြောတယ်။ ဒါကြောင့် သူက (ဝဂ္ဂကရဏီဝါစံဘာသိတာဟောတိ) ကွဲပြားကြောင်း စကားကို ပြောတတ်တယ်လို့ ဝေဖန်ပြထားပါတယ်။

လောကမှာ ဒီလိုကုန်းတိုက်စကားကို ပြောနေကြတာကလဲ တော်တော်များပါတယ်။ သူတစ်ပါး၏ အပြစ်အနာအဆာ အတင်းအဖျင်းတွေကို ပြောရတာနားထောင်ရတာ တစ်ဆင့်ပြောရတာတွေကို အများက ကြိုက်တတ်ကြတယ်။ သတင်းထူးအနေနဲ့ သဘောကျတတ်ကြတယ်။ သူတော်ကောင်းတရားနဲ့ မွေ့လျော်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေသာ ဒီလိုဒုစရိုက်စကားတွေမှ ကင်းကြတယ်။ ဒါကြောင့် သူတော်ကောင်းတရားကိုလိုလား ကြတဲ့သူတွေဟာ ဒီသလ္လောသသုတ် တရားတော်နှင့်အညီ ကျင့်ကြရမယ်။ သူများတွေက ကုန်းချောစကား ပြောကြမည်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ ကုန်းချောစကားကင်းစေမယ်လို့ နှလုံးသွင်းဆောက်တည်ပြီး ကျင့်ကြရမယ်။

ဘောဒဉ္စဝါယ်

ဒီလို ဝစီဒုစရိုက်ကင်းအောင် ကျင့်နေနိုင်တာဟာ တရားဘက်ကနေ ကြည့်ရင် အင်မတန် မွန်မြတ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် လောကဘက်ကနေ ကြည့်ရင်တော့ ဒီလိုကုန်းတိုက်စကားကလဲ သူ့နေရာသူ့ကာလအားလျော်စွာ ပြုသင်ပြုထိုက်တဲ့အနေနဲ့ ထင်မြင်ယူဆနေကြတယ်။ ရှေးရှေးကမင်းများဟာ ညီညွတ်နေတဲ့ တစ်ဘက်သား ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို ဘောဒဉ္စပါယ်ဖြင့် ကွဲပြားအောင်လုပ်ပြီး အနိုင်ယူတတ်ကြတယ်။ ယူပုံကတော့ အဓာတသတ်မင်းဟာ ညီညွတ်နေတဲ့ ဝေသာလီမင်းတွေကို ကုန်းတိုက်

ခြင်းဆိုတဲ့ ဒီဘောဒဉ္ဇပါယ်ဖြင့် ကွဲပြားအောင်လုပ်ပြီး အနိုင်ယူခဲ့တယ်။ ယူပုံကတော့ အဇာတသတ်မင်းက ဝဿကာရဆိုတဲ့ ပုဏ္ဏားကြီးကို ပြည်နှင့်ဒဏ်ပေးဟန်ဆောင်ပြီး နှင်ထုတ်လိုက်တယ်။ အဲဒီ ပုဏ္ဏားကြီးက ဝေသာလီပြည်သို့ ထွက်သွားတယ်။ ဝေသာလီပြည်က လိစ္ဆဝီမင်းအချို့က "ဒီဝဿကာရပုဏ္ဏားကြီးဟာ အလွန်ကောက်ကျစ်တယ်။ ဒါကြောင့် ဒီပုဏ္ဏားကြီးကို လက်မခံသင့်ဘူး"လို့ ကန့်ကွက်ကြတယ်။ ဒါပေမယ့် လိစ္ဆဝီမင်းအများစုက "ဒီပုဏ္ဏားကြီးနှင်ထုတ်ခံရတာဟာ ငါတို့အကျိုးအတွက် ငါတို့အကျိုးက ပြောမိလို့ နှင်ထုတ်ခံရတာဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် လက်ခံသင့်တယ်"လို့ ထောက်ခံပြောဆိုပြီး လက်ခံကြတယ်။ မင်းသားကလေးတွေကို ပညာသင်ပေးဖို့ ရာထူးကိုလဲပေးပြီး ချီးမြှောက်ထားကြတယ်။

ဝဿရ၏ ကုန်းတိုတိတုံ

ဒီပုဏ္ဏားကြီးကအစမှာတော့ အများယုံကြည်အောင် မင်းသားကလေးတွေကို ပညာကောင်းကောင်းသင်ပေးတယ်။ မင်းသားကလေးတွေက ဆရာကြီး ဆရာကြီးနဲ့ အလေးအမြတ်ပြုပြီး ယုံကြည်အားကိုးနေကြတယ်။ အဲဒီအခါမှာ သူက မင်းသားတွေအချင်းချင်း ကွဲပြားအောင် ကုန်းတိုက်တယ်။ သူကုန်းတိုက်ပုံက ယဉ်ယဉ်ကလေးပါပဲ။ မင်းသားတစ်ယောက်ကိုခေါ်ပြီး နှစ်ကိုယ်ကြား တိုးတိုးကလေးမေးတယ် "ထမင်းစားပြီးခဲ့ပြီလား၊ ဘာဟင်းနဲ့စားခဲ့သလဲ"တဲ့။ အဲဒါဟာ သူများမယုံသင်္ကာဖြစ်အောင် မေးပုံပါပဲ။ နောက်တစ်ယောက်ကိုလဲ "သင်တို့အဖေ လယ်ထွန်တာ နွားနှစ်ကောင်နဲ့ တပ်ပြီး ထွန်သလား"လို့ တိုးတိုးတိတ်တိတ် မေးပြန်တယ်။ ဒီနည်းဖြင့် လျှို့ဝှက်ဖွယ် မဟုတ်တဲ့ စကားကို လျှို့ဝှက်ပြီး မေးမြန်းပြောဆိုတယ်။ ဒီတော့ အခြားမင်းသားတွေက အရေးကြီးတဲ့စကားကို တိတ်တဆိတ် လျှို့ဝှက်ပြောတယ်ထင်ပြီး အချင်းချင်း မေးကြတယ်။ အမေးခံရတဲ့မင်းသားက အမှန်အတိုင်း ပြောပြတဲ့အခါ မေးတဲ့မင်းသားတွေက မယုံကြဘူး။ "ဘာဟင်းနဲ့စားခဲ့သလဲ၊ နွားနှစ်ကောင်တပ်ပြီး လယ်ထွန်သလား"ဆိုတဲ့ စကားမျိုးကိုတော့ လျှို့ဝှက်ပြီး ပြောနေဖို့ မလိုဘူး။ အရေးကြီးတဲ့ အခြားစကားတစ်ခုခုဖြစ်လိမ့်မယ်။ အဲဒါကို လျှို့ဝှက်ထားတယ်လို့ ထင်မြင်ပြီး အချင်းချင်း မယုံမကြည် ဖြစ်ကုန်ကြတယ်။ အဲဒီအခါမှာ မင်းသားတစ်ယောက်ကိုခေါ်ပြီး "သင်ဟာ ကြောက်တတ်တယ်ဆိုတာ ဟုတ်သလား"လို့ မေးတယ်။ ဘယ်သူက ပြောသလဲလို့ ပြန်မေးတဲ့အခါ သင့်သူငယ်ချင်း မည်သူကပြောတယ်လို့ ပုဏ္ဏားကြီးက လိမ်ပြောတယ်။ ဒီတော့ အမေးခံရတဲ့မင်းသားက "ငါ့ကို မဟုတ်မမှန်ဘဲ လုပ်ကြံပြီး ပြောရမလား"လို့ အမျက်ထွက်ပြီး သူ့သူငယ်ချင်းမင်းသားနဲ့ စိတ်ဝမ်းကွဲသွားတယ်။ ဒီပုံဒီနည်းဖြင့်

(၂၁၂)

ပိသုဏဝါစာကို ပယ်ပုံ

ဝဿကာရပုဏ္ဏားကြီးက ကုန်းတိုက်လိုက်တာဟာ သုံးနှစ်အတွင်းမှာပဲ လိစ္ဆဝီမင်းတွေ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး မျက်နှာချင်းဆိုင် မတွေ့ချင်အောင် အကွဲကြီးကွဲ ကုန်ပါသတဲ့။

အဲဒီအခါမှာ ဝဿကာရပုဏ္ဏားကြီးက ဝေသာလီပြည်ကို သိမ်းယူဖို့ရာ အချိန်တန်တဲ့အကြောင်း အဇာတသတ်မင်းထံ လျှို့ဝှက်စာ ပေးလိုက်တယ်။ အဇာတသတ်မင်းက စစ်တပ်တွေနဲ့ ဝေသာလီပြည်ကို ချီတက်လာတယ်။ ဝေသာလီ ပြည် စစ်ဌာနက ခုခံကာကွယ်ဖို့ရာ စစ်စည်တီးပြီး နိုးဆော်တယ်။ လိစ္ဆဝီမင်းတွေက စိတ်ဝမ်းကွဲနေကြတဲ့အတွက် ဘယ်သူမှ မထွက်လာကြဘူး။ သင်တို့သူရဲကောင်းတွေ သာထွက်ပြီး တိုက်ကြပေတော့လို့ဆိုပြီး ကိုယ်အိမ်မှာသာ နေမြဲနေကြသတဲ့။ ဒါကြောင့် အဇာတသတ်မင်းမှာ ခုခံမည့်သူမရှိဘဲ အလွယ်တကူနဲ့ ဝေသာလီပြည်ကို သိမ်းပိုက် နိုင်ပါသတဲ့။ အဲဒါဟာ ဘောဒုပါယ်ဖြင့် ကုန်းတိုက်ပြီး အနိုင်ယူပုံပါပဲ။ သံဝေဂ ယူစရာ သတိပြုစရာ အလွန်ကောင်းတဲ့ သာဓက တစ်ခုပါပဲ။

ယခုခေတ်မှာကလဲ လောကဓား နိုင်ငံရေးဘက်ကလူတွေ ဒီဘောဒုပါယ် ကို သုံးနေကြတယ်။ ဝါဒဖြန့်တယ်ဆိုတာတွေထဲမှာ တစ်ဘက်သား ပုဂ္ဂိုလ်တွေ အပေါ်ကြည်ညိုပျက်အောင် ပြောတာတွေက တော်တော်များများ ပါနေတတ်တယ်။ သာသနာရေးတရားဘက်မှာတောင် တချို့က ဒီလို အထိအခိုက် စကားတွေကို ထည့်သွင်းပြီး ပြောတတ်ကြသေးတယ်။ တစ်ဦးတစ်ယောက်အပေါ်မှာဖြစ်စေ၊ အများ အပေါ်မှာဖြစ်စေ အကြည်ညိုပျက်အောင် မုန်းတီးအောင် ပြောတဲ့စကားဆိုရင် ပိသုဏဝါစာတွေချည်းပါပဲ။ ဒါပေမယ့် မကြည်ညိုသင့်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ကြည်ညိုနေလို့ အကျိုးမဲ့ဖြစ်ဖွယ်ရှိတဲ့အတွက် အဆုံးအမဩဝါဒပေးတဲ့အနေနဲ့ ပြောတာကတော့ ပိသုဏဝါစာလဲ မဖြစ်ပါဘူး။ အပြစ်လဲမရှိပါဘူး။

ပိသုဏဝါစာကို ပယ်ပုံ

အကြည်ညိုပျက်အောင် ကွဲပြားအောင် ပြောတဲ့စကားမျိုးကိုတော့ မပြော မဆိုဘဲ ကြဉ်ရှောင်ရမယ်။ ကြဉ်ရှောင်ရုံတွင်တောင် မဟုတ်သေးဘူး။ ကြည်ညိုသင့် တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ကြည်ညိုအောင် အကြည်ညိုမပျက်အောင် ကွဲပြားစပြုနေတဲ့သူတွေကို မကွဲပြားအောင် ညီညွတ်အောင် ပြောဆိုရမယ်။ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက်ကို အထင် လွဲပြီး အပြစ်ပြောသံကို ကြားရလျှင် တားမြစ်ရမယ်။ "ဒီပုဂ္ဂိုလ်က ဒီလိုစကားမျိုးကို မပြောပါဘူး။ အကျိုးမဲ့ဖြစ်အောင် ပြောတာမဟုတ်ပါဘူး။ ကောင်းစေလိုလို့ ပြောတာပါ" စသည်ဖြင့် ဖျောင်းဖျဖြေရှင်းပြီး ပြောရမယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက ပိသုဏ ဝါစာမှ ကြဉ်ရှောင်ပုံကို ဒီလို ဝေဖန်ပြတော်မူပါတယ်။

ဒီကလူတွေနှင့် ဟိုကလူတွေ ကွဲပြားအောင် ဒီကစကားကို ဟိုသွားမပြောဘူး၊ ဟိုကစကားကိုလဲ ဒီမှာလာပြီး မပြောဘူး၊ ဒီလိုမပြောခြင်းဖြင့် (ဘိန္နာနဝါသန္နတာ) ကွဲပြားနေတဲ့သူတွေကိုလဲ စေ့စပ်ပေးတတ်တယ်၊ (သဟိတာနဝါအနုပ္ပဒါတာ) ညီညွတ်နေတဲ့သူတွေကိုလဲ တိုးပြီး ညီညွတ်အောင် အားပေးစကား ပြောတတ်တယ်၊ (သမဂ္ဂါရာမော သမဂ္ဂရတော သမဂ္ဂနန္ဒိ) သူများတွေ ညီညွတ်နေတာကို မြင်ရလျှင် ပျော်မွေ့တယ်၊ ညီညွတ်နေတာကို နှစ်သက်တယ်၊ (သမဂ္ဂါရမော သမဂ္ဂရတောသမဂ္ဂနန္ဒိ) သူများတွေ ညီညွတ်နေတာကို မြင်ရရင် ပျော်မွေ့တယ်၊ ညီညွတ်နေတာကို နှစ်သက်နေတယ်၊ (သမဂ္ဂကရဏီ ဝါစံ ဘာသိတာ ဟောတိ) ဒါကြောင့် သူက ညီညွတ်ကြောင်း စကားကိုသာ ပြောတတ်တယ်လို့ ဝေဖန်ပြတော်မူပါတယ်။

ဒါကြောင့် တစ်ဦးထံက ပြောမှားဆိုမှားတဲ့ အကျိုးမဲ့စကားကို သက်ဆိုင်တဲ့ အခြားတစ်ဦးထံ သွားမပြောရဘူး၊ တစ်ဦး၏ အပြစ်ကို အခြားတစ်ဦးထံ သွားမပြောရဘူး၊ အကျိုးရှိတဲ့စကား ကောင်းတဲ့စကားကိုသာ ပြောရတယ်၊ ခင်ဗျားရဲ့ မိတ်ဆွေက ခင်ဗျားရဲ့ ရိုးသားမြောင်မတ်ပုံ စိတ်သဘောထားကြီးပုံ လုပ်ရည်ကိုင်ရည်ရှိပုံတွေကို ခဏခဏ ချီးမွမ်းတယ် စသည်ဖြင့် ဒီလို ညီညွတ်ရေး စကားမျိုးကိုသာ ပြောရတယ်၊ လူတစ်ယောက်က လူတစ်ယောက်ရဲ့အပြစ်ကို ပြောသံကြားရရင် "ဟာ ဒီလိုမဟုတ်ပေဘူး၊ အကြားမှားလို့ အပြောမှားလို့ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်၊ ဒီလူက စိတ်သဘောထား အလွန်ကောင်းပါတယ်၊ ဒီလို အကျိုးမဲ့စကားကို မပြောတန်ပါဘူး" စသည်ဖြင့် ဖြေဖျောက်ပြီးပြောရတယ်၊ အဲဒီလို အပြစ်တင်စကားမျိုးကို မထောက်ခံရဘူး၊ အားမပေးရဘူး၊ တတ်နိုင်ရင် ဖြေသာဖြေဖျောက်ပြီး ပြောရတယ်၊ အဲဒီလို ဖြေဖျောက်ပြီးပြောရင် ကွဲမယ်လူတွေလဲ မကွဲဘဲ ညီညွတ်သွားတတ်တယ်၊ ကွဲနေတဲ့လူတွေတောင် ပြန်ပြီး စေ့စပ် ညီညွတ်သွားတတ်ပါသေးတယ်၊ ဒါကြောင့် ဒီသလ္လောသုတ်မှာ -

ဧတ္ထ-ဤသို့ သူတစ်ပါးတို့က ကုန်းတိုက်ပြောဆိုကြမည်နေရာ၌၊ မယံ-ငါတို့သည်၊ ပိသုဏယဝါစာယ-ကုန်းတိုက်ပြောဆိုခြင်းမှ၊ ပဋိဝိရတာ-ကြဉ်ရှောင်ကုန်သည်၊ ဘဝိဿာမ-ဖြစ်ကုန်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့၊ သလ္လောခေါ-ကိလေသာခေါင်းပါးစေသောအကျင့်ကို၊ ကရဏီယော-ပြုကျင့်အပ်၏လို့-ဟောထားပါတယ်။

အဲဒါက သလ္လောဝါရမှာ ဟောပုံပဲ၊ စိတ္တုပ္ပါဒဝါရကျတော့ ဣတိ စိတ္တံ-ဤသို့သောစိတ်ကို၊ ဥပ္ပါဒေတမ္ဘံ-ဖြစ်စေအပ်၏-လို့ ဟောတော်မူပါတယ်၊ သူများတွေက ကုန်းတိုက်ပြောဆိုကြမည်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ ကုန်းတိုက်ပြောဆိုခြင်းမှ ကြဉ်ရှောင်

(၂၁၄)

မယ်လို့ ဒီလိုစိတ်မျိုးကို ဖြစ်စေရမယ်တဲ့၊ ယိုက္ကမနဝါရကျတော့ ပိသုဏ္ဍာယ ဝါစာယ ဝေရမဏီ-ကုန်းတိုက်ပြောဆိုခြင်းမှ ကြဉ်ရှောင်မှုသည်၊ ယိုက္ကမနာယ ဟောတိ- ကုန်းတိုက်ပြောဆိုခြင်းဟူသော လမ်းဆိုးကို ရှောင်လွှဲရန် ဖြစ်ပေသည်-လို့ ဟောထားပါတယ်၊ ကုန်းချောစကားပြောဆိုခြင်းဆိုတဲ့ လမ်းဆိုးက မသွားချင်ရင် ကုန်းချောစကားမပြောဘဲ ကြဉ်ရှောင်ခြင်းဆိုတဲ့ လမ်းကောင်းနဲ့ ရှောင်လွှဲသွားရုံပါပဲ-တဲ့၊ ဥပရိဘာဂဝါရကျတော့လဲ ပိသုဏ္ဍာယဝါစာဝေရမဏီ-ကုန်းတိုက်ပြောဆိုခြင်းမှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်းသည်၊ ဥပရိဘာဂါယ ဟောတိ-အထက်အဖို့သို့ တက်သွားရန် ဖြစ်ပေသည်-လို့ ဟောထားပါတယ်၊ ကုန်းတိုက်ပြောဆိုခြင်းမှ ကြဉ်ရှောင်တာဟာ လူ့ဘဝ နတ်ဘဝ အဆင့်ဆင့်နဲ့ ဉာဏ်အဆင့်ဆင့် တက်သွားဖို့ ဖြစ်ပါတယ်တဲ့၊ ဒီတော့ အဆင့်အတန်း တက်ခြင်းကြရင် ကုန်းတိုက်စကား ပြောဆိုခြင်းမှ ကြဉ်ရှောင်ကြရုံပါပဲ၊ နောက်ဆုံး ယိုနိဗ္ဗာနဝါရကျတော့လဲ ပိသုဏ္ဍာယဝါစာယ ဝေရမဏီ-ကုန်းတိုက် ပြောဆိုခြင်းမှ ကြဉ်ရှောင်ခြင်းသည်၊ ယိုနိဗ္ဗာနာယဟောတိ-အချင်း ခပ်သိမ်း ငြိမ်းရန်အလိုငှာ ဖြစ်ပေသည်-လို့ ဟောထားပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ပိသုဏ္ဍာယ အကုသိုလ်တရားကို လုံးဝကင်းငြိမ်းစေချင်ရင် ကုန်းတိုက်ပြောဆိုခြင်းမှ ကြဉ်ရှောင် သွားရုံပါပဲ။

ဒီနေရာမှာ ကုန်းတိုက်ပြောဆိုခြင်းမှ ယကတိ ပင်ကိုသဘောအားဖြင့် ကင်းရှင်းနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များလဲ ရှိပေလိမ့်မယ်၊ သီလဆောက်တည်ပြီး ရှိရှိသေသေ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်နေလို့ ကင်းရှင်းနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များကလဲ ရှိပေလိမ့်မယ်၊ အဲဒါကတော့ ယကတိသီလ ဆောက်တည်ထားတဲ့သီလဖြင့်၊ ဝီတိက္ကမခေါ်တဲ့ နှုတ်ဖြင့်၊ ကျူးလွန်မှု ကိလေသာ ကင်းငြိမ်းနေတာပါပဲ၊ အဲဒီလို ကင်းငြိမ်းနေတာလဲ အလွန်ကောင်းပါတယ်၊ ဝမ်းသာစရာပါပဲ၊ အဲဒီလို သီလဖြင့် ကင်းငြိမ်းဖို့ရာကိုလဲ ဒီသလ္လေခသုတ်က ညွှန်ပြပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် အဲဒါလောက်နဲ့တော့ အားရနေဖို့ မဟုတ်ပါဘူး၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် အဲဒီသီလဖြင့် ကင်းငြိမ်းတယ်ဆိုတာက ယခုကင်းငြိမ်းနေပေမယ့် တော်တော်ကြာရင် ကင်းချင်မှကင်းမယ်၊ မသေချာဘူး မခိုင်မြဲဘူး၊ ဒါကြောင့် အရိယမဂ်ဖြင့် အမြစ်ပြတ် ကင်းငြိမ်းသွားအောင် ကျင့်ဖို့လိုပါတယ်၊ အဲဒီလို အရိယမဂ်ဖြင့် အမြစ်ပြတ် ငြိမ်းသွားတာကို ဝိရတိသုံးပါးထဲမှာ သမုစ္ဆေဒဝိရတိလို့ ခေါ်တယ်၊ ဝိရတိသုံးပါး အကြောင်းကိုတော့ တတိယပိုင်းတုန်းက ပြောခဲ့ပါပြီ၊ အဲဒီ သမုစ္ဆေဒဝိရတိအထိ ပြည့်စုံအောင် အားထုတ်ထားဖို့ရာ ဒီသုတ်မှာ ဝါရငါးပါးဖြင့် ဟောကြားတော်မူပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ယခု အဲဒီဝါရငါးပါးနှင့်အညီ အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြစို့။

အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်မုဒိ

(၅) "သူများတွေက ကုန်းချောစကားပြောကြမည်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ ကုန်းချောစကားကင်းစေမည်၊ ကိလေသာပါးစေတဲ့ အကျင့်ကို ကျင့်မည်၊ ဒီလို စိတ်မျိုးကို ဖြစ်စေမည်၊ ကုန်းချောစကား ပြောဆိုမှုကို မပြောဆိုမှုနှင့် ရှောင်လွှဲမည်၊ ကုန်းချောစကားပြောဆိုမှုနှင့် အဆင်အတန်းတက်မည်၊ ကုန်းချော စကားပြောဆိုမှု ကိလေသာမီးကို မပြောဆိုဘဲ ရှောင်ကြဉ်မှုဟူသော ကုသိုလ်ရေစင်ဖြင့် ငြိမ်းသတ်မည်။"

အဲဒီ အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်အတိုင်း ကျင့်သွားကြဖို့ပါပဲ၊ အဲဒီလို ကျင့်သွားရင် အင်မတန်အကျိုးများပါတယ်၊ ဘယ်လိုလဲဆိုရင် -

အပြစ်နှင့်အတို:

အင်္ဂုတ္တရပါဠိတော် တတိယတွဲ စာမျက်နှာ ၇၈-မှာ ဟောထားတဲ့စကားတော် နှင့်အညီ ဒီမှာ အကျဉ်းချုံးပြီး ဆောင်ပုဒ်ကလေးစီထားတယ် "ကုန်းချောပါယ်ကျ၊ လူဖြစ်က၊ ကွဲရမိတ်ဆွေများ"တဲ့၊ ကုန်းချောစကားပြောတဲ့ သူဟာ အပါယ်လေးပါး ကျရောက်တတ်တယ်၊ အဲဒီအပါယ်မှ လွတ်ပြီး လူ့ဘဝရောက်လာရင်လဲ မိတ်ဆွေ သင်္ဂဟတွေ ဆွေမျိုးဉာတိတွေနဲ့ ကွဲပြားတတ်တယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်၊ အဲဒီမကောင်းကျိုး တွေဟာ ကုန်းချောစကားကို များများကြီးပြောတတ်တဲ့သူမှာ များများကြီး (မကောင်း ကျိုးနဲ့) တွေ့ရတတ်တယ်၊ သီလအစရှိတဲ့ ဂုဏ်ရှိတဲ့သူတွေကို ကွဲပြားအောင်ပြောရင် မကောင်းကျိုးတွေနဲ့ များများကြီးတွေ့ရတတ်တယ်၊ ကုန်းချောစကားမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းရဲ့ အကျိုးကိုတော့ ယခုပြောခဲ့တဲ့ အပြစ်တွေမှ ပြောင်းပြန်လှန်ပြီး ယူရုံပါပဲ၊ ကုန်းချော စကားကို မပြောဘဲ ကြဉ်ရှောင်တဲ့သူဟာ နောက်ဘဝများမှာ နတ်ရွာသူဂတိ ရောက်ပြီး နတ်စည်းစိမ်ချမ်းသာတွေကို ခံစားရတယ်၊ လူ့ဘဝပြန်ရောက်ရင်လဲ မိတ်ဆွေသင်္ဂဟ ဆွေမျိုးဉာတိတွေနဲ့ ကွဲပြားခြင်းမရှိဘဲ ညီညီညွတ်ညွတ် စည်းစည်းလုံးလုံးနဲ့ ချမ်းသာစွာ နေရတယ်လို့ ယူရုံပါပဲ၊ ကဲ-အဲဒီဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

"ကုန်းချောပါယ်ကျ၊ လူဖြစ်က၊ ကွဲရ မိတ်ဆွေများ။" (ဆို)

ကုန်းချောစကားပြောတဲ့အတွက် အပါယ်ကျပြီးတော့ လူဖြစ်လာတဲ့အခါမှာလဲ မိတ်ဆွေသင်္ဂဟ အပေါင်းအဖော်တွေနဲ့ ကွဲရတယ်ဆိုတဲ့ မကောင်းကျိုးပေးပုံကို ထင်ရှားပေါ်အောင် သာဓကဝတ္ထုကလေးတစ်ခုကို အကျဉ်းချုံးပြီး ပြောရဦးမယ်၊ ဒီဝတ္ထုက အမျိုးသားတွေနဲ့ဆိုင်တယ်၊ အမျိုးသမီးတွေနဲ့လဲ ဆိုင်တယ်၊ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်

တည်းနဲ့ နှစ်ဘက်လုံးအတွက်ပြုပြီး ဖြစ်သွားမယ်၊ မှတ်သားစရာ အင်မတန် ကောင်းတယ်။

ဣသိဒါသီထေရီဝတ္ထု

မြတ်စွာဘုရား၏ လက်ထက်တော်ကာလကရော မြတ်စွာဘုရား ဟရိနိဗ္ဗာန်စံပြီးတဲ့နောက် နှစ်ပေါင်းတစ်ထောင်နီးပါး ကာလအတွင်းကရော ဘိက္ခုဆိုတဲ့ အမျိုးသားရဟန်းများလို ဘိက္ခုနီဆိုတဲ့ အမျိုးသမီးရဟန်းမတွေလဲ ရှိခဲ့တယ်။ ယခုပြောရမည့် ဣသိဒါသီဝတ္ထုကတော့ ပါဠိလိပုတ်ဖြို့မှာလို့ ဖော်ပြထားတဲ့အတွက် ဘုရားဟရိနိဗ္ဗာန်စံပြီးတဲ့ နောက်ကာလမှာ ဖြစ်တယ်လို့ သိရပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် ပါဠိလိပုတ်ဖြို့ဆိုတာဟာ ဘုရားဟရိနိဗ္ဗာန်စံကာနီးမှ တည်ထောင်ပြီး ဘုရားဟရိနိဗ္ဗာန်စံပြီးတဲ့ နောက်ကာလကျမှ ထင်ရှားတဲ့ ဖြို့ဖြစ်တဲ့ အတွက်ကြောင့်ပါပဲ။ ဒါပေမယ့်လို့ ဒီဝတ္ထုက သင်္ဂါယနာတင်ပီဋ္ဌိတော်ထဲမှာ ပါဝင်နေတဲ့အတွက် ဒုတိယသင်္ဂါယနာမတင်မီက ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ဟန် ရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဘုရားဟရိနိဗ္ဗာန်စံပြီးတဲ့နောက် အနှစ်တစ်ရာအတွင်းက ဖြစ်ခဲ့တယ်လို့ ယူသင့်ပါတယ်။

ဒီဝတ္ထုမှာ အခြေခံအနုသန္ဓေက ၅-ဂါထာ၊ ဣသိဒါသီထေရီက ပြန်ပြောတာက ၄၂-ဂါထာ၊ အားလုံးပေါင်း ၄၇-ဂါထာရှိပါတယ်။ သာမန်ဝတ္ထုကြောင်းကိုတော့ ပါဠိမဂ္ဂုတ်ဘဲ မြန်မာသက်သက်နဲ့ လိုရင်းကိုသာ ပြောသွားမယ်။ အထူးမှတ်ဖွယ်ကောင်းတဲ့ အရေးကြီးတဲ့ စကားအချို့ကိုတော့ သူ့ပါဠိရင်းပါ ရွတ်ပြီး ပြောသွားမယ်။

တစ်နေ့သောအခါမှာ ဣသိဒါသီဆိုတဲ့ ထေရီမနှင့် ဗောဓိထေရီဆိုတဲ့ ထေရီမတို့ဟာ ပါဠိလိပုတ်ဖြို့အနီးက ဂင်္ဂါမြစ်ထဲရှိ ဖြူစင်သန့်ရှင်းတဲ့ သံသောင်ပြင်ပေါ်မှာ ခေတ္တထိုင်နေကြတယ်။ နှစ်ပါးလုံး အာသဝေါကုန်ခန်းပြီး ရဟန္တာမချည်းပါပဲ။ အဲဒီမှာ အေးချမ်းသာယာတဲ့ လေကိုလဲ ရှုဂိုက်ရင်း တသွင်သွင်နဲ့စီးသွားနေတဲ့ ကြည်လင်အေးမြတဲ့ ဂင်္ဂါမြစ်ရေကိုလဲ ကြည့်ရှုရင်း တရားကိုလဲ နှလုံးသွင်းလျက် ခေတ္တထိုင်နေကြဟန် ရှိပါတယ်။ အဲဒီလို ထိုင်နေရင်း ဗောဓိထေရီက ဣသိဒါသီထေရီကို ကြည့်လိုက်တဲ့ အခါ ရုပ်ရည်ကလဲ အင်မတန်လှပပြီး အသက်အရွယ် နုနယ်နေတာကို မြင်ရတော့ ဒီလိုအခြေအနေနဲ့ ဒီလိုအရွယ်မှာ ရဟန်းပြုလာတာဟာ ထူးတဲ့အကြောင်းတော့ ရှိလိမ့်မယ်လို့ တွေးတောပြီးတော့ ဒီလိုမေးမြန်းလိုက်ပါတယ်။

ပါသာဒိကာသိ အယျေ။ ဣသိဒါသိ ဝယောပိ တေ အဟိဟီနော။

ကိဒိသွာန ဗျာလိကံ၊ အထာသိ နေက္ခမ္မ မနယုတ္တာ။

အယျေက္ကသိဒါသိ-ရှင်မက္ကသိဒါသိရေ၊ တွံ-သင်သည်၊ ပါသာဒိကာ-ရုပ်ရည် အဆင်းလှပခြင်းကြောင့်၊ ရွှာင်းသပ္ပာယ်အလွန်တင့်တယ်၍ ကြည်ညိုဖွယ် ရှိသည်၊ အသိ-ဖြစ်ပါပေ၏၊ တေ-သင်၏၊ ဝယောပိ-အရွယ်သည်လည်း၊ နပရိဟိနော-မဆုတ် ယုတ်သေးဘဲ ပျိုမြစ် ပျိုနုလျက် ရှိပါသေး၏၊ အထ-ထိုသို့၊ ပျိုမျစ်နုနယ် တင့်တယ် လှပသူ ဖြစ်ပါလျက်၊ ကိဗျာလိကံ-လူ့ဘောင်လောက၌ အဘယ်သို့သော အဆင်မ ပြေသည့် အပြစ်ဒေါသကို၊ ဒိသ္မာန-ရှောင်တိမ်းမရ တွေ့မြင်ရသောကြောင့်၊ နေက္ခမ္ပ- ရဟန်းပြုငြား ရဟန်းတရားကို၊ အနယုတ္တာ-အားထုတ်နေသည်၊ အသိ-ဖြစ်ပါသနည်း- လို့ မေးလိုက်ပါတယ်။

သူ့အမေးက ရှင်းလင်းပြတ်သားပါတယ်၊ လောကမှာ ရုပ်ရည်အဆင်းကလဲ ပြည့်စုံနေတယ်၊ အသက်အရွယ်ကလဲ ပျိုနုနေတယ်ဆိုရင် လူ့ဘောင်မှာပဲ ကာမဂုံ အာရုံတွေနဲ့ ပျော်မွေ့နေကြစမြဲပဲ၊ ကျောင်းကန်ဘုရားဆီကို မျက်နှာလှည့်ခဲ့ပါတယ်၊ လာရောက်ခဲ့ပါတယ်၊ သင်္ကန်းဝတ်ဖို့ ရဟန်းပြုဖို့ဆိုတာကတော့ သာပြီးခဲယဉ်းတာပဲ၊ ဒါကြောင့် ဗောဓိထေရီက ကူသိဒါသီကို ကြည့်ပြီးတော့ "ရှင်မက္ကသိဒါသီရေ၊ သင်မှာ ရုပ်ရည်အဆင်းကလဲ အလွန်လှပတင့်တယ်ပြီး ရှုချင်ဖွယ် ကြည်ညိုဖွယ် ကောင်းလိုက် တာကွယ်၊ အရွယ်ကလဲ ပျိုပျိုရွယ်ရွယ် အငယ်ကလေး ရှိသေးတာပဲ၊ ဒီလို ရုပ်ရည် အဆင်းနဲ့ ဒီလိုအရွယ်ဆိုတော့ လူ့ဘောင်လောကမှာ ပျော်မွေ့နေစရာပဲကွဲ့၊ သို့ဖြစ် ပါလျက် သင်ရဟန်းပြုလာတာဟာ အဆင်မပြေတဲ့ အကြောင်းတော့ ရှိရမယ်၊ ဘယ်လိုအပြစ်ဒေါသကို တွေ့မြင်ရလို့ ရဟန်းပြုလာပါသလဲ-လို့ မေးလိုတာပါပဲ။

ဒီတော့ ကူသိဒါသီထေရီမက သူ့အကြောင်းမှန်ကို "အရှင်မ ဗောဓိထေရီ ဘုရားတပည့်တော်မဟာ ဥဇ္ဇေနိပြည်မှာ သီတင်းသီလနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ သူဌေးကြီး တစ်ဦး၏သမီး ဖြစ်ပါတယ်၊ မိဘနှစ်ပါးတို့က အလွန်ချစ်ခင်မြတ်နိုးတဲ့ သမီးဖြစ်ပါ တယ်"စသည်ဖြင့် ဖြေကြားပါတယ်။

အဲဒီမှာ ဥဇ္ဇေနိပြည်ဆိုတာ အိန္ဒိယပြည် အလယ်ပိုင်း အနောက်ပိုင်းမှာ ရှိပါတယ်၊ ဘိုပေါနယ်ထဲကပေါ့၊ မြေပုံထဲမှာ ဥဂျိန်းလို့ ဖော်ပြထားတယ်၊ သီဟိုဠ် သာသနာပြု အရှင်မဟိန္ဒ၏ မယ်တော်နေရပ်ပါပဲ၊ ယခုအခါ ဆန်ချိုလို့ ထင်ရှားတဲ့ စေတီတော်နဲ့လဲ သိပ်မဝေးလှဘူး၊ အဲဒီဥဇ္ဇေနိပြည်က သီတင်းသီလနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ သူဌေးကြီး၏ တစ်ဦးတည်းသော သမီးဖြစ်ပါတယ်တဲ့၊ တစ်ဦးတည်းသောသမီးဆိုတော့ မိဘတွေက အလွန် အလေးအမြတ်ပြုကြ ယုယုယယနဲ့ ချစ်ခင်ကြတာပေါ့၊ အဲဒီလို ယုယုယယနဲ့ မွေးမြူပြုစုလို့ အရွယ်ရောက်လာတဲ့ အခါကျတော့ အိန္ဒိပြည် အလယ်ပိုင်း

(၂၁၈)

က္ကသိဒါသီထေရီဝတ္ထု

မြောက်ပိုင်း မှာရှိတဲ့ သာဓကတဖြူက ပစ္စည်းဥစ္စာ ပြည့်စုံကြွယ်ဝတဲ့ သူဌေးကြီးက သူ့သားနဲ့ ထိမ်းမြားလက်ထပ်ဖို့ တောင်းရမ်းလာတယ်။ ဥဇ္ဇေနီနဲ့ သာဓကတဖြူဟာ တော်တော် ဝေးပါတယ်။ ရန်ကုန်နဲ့ မန္တလေးလောက်တောင် မကပါဘူး။ ရှေးတုန်းက လှည်းနဲ့ မြင်းရထားနဲ့ သွားရတာဟာ ၂-လ ၃-လလောက် ကြာကောင်း ကြာပါလိမ့်မယ်။

အဲဒီလို လာရောက်တောင်းရမ်းတဲ့အခါ အမျိုးဂုဏ်သိန်စည်းစိမ်ဥစ္စာချင်း တူညီတဲ့အတွက် က္ကသိဒါသီကို သူ့မိဘများက သာဓကတ သူဌေးသားနဲ့ ထိမ်းမြား လက်ထပ်ပေးလိုက်ပါတယ်။ ထိမ်းမြားလက်ထက်ပြီးတယ်ဆိုရင် မင်္ဂလာဆောင် သတို့ သမီးဟာ အိန္ဒိယထုံးစံအရ မင်္ဂလာဆောင် သတို့သားရဲ့ မိဘအိမ်ကို လိုက်ပြီး နေရတယ်။ ဒါကြောင့် က္ကသိဒါသီဟာ သာဓကတဖြူ ယောက္ခမမိဘအိမ်ကို လိုက် သွားရတယ်။ အဲဒီရောက်တော့ က္ကသိဒါသီဟာ မိဘများ၏အဆုံးအမကို ရထားတဲ့ မိကောင်းဖခင်သမီး ဖြစ်တဲ့အတိုင်း ယောက္ခမများကိုလဲ မိဘများလိုပင် အရိုအသေ ပြုပါတယ်။ ယောက္ခမမိဘများကို ညနေတစ်ကြိမ် နံနက်တစ်ကြိမ် နေ့စဉ်ရှိခိုးပါတယ် တဲ့။ ဒါကြောင့် "သဿုယာ စ-ယောက္ခမ မိခင်၏လည်းကောင်း၊ သဿုရဿ စ ယောက္ခမဖခင်၏လည်းကောင်း၊ ပါဒေ-ဪတို့ကို၊ သာယံ-ညနေချမ်း၌လည်းကောင်း၊ ပါတံ-နံနက်ခင်း၌လည်းကောင်း၊ ဥပဂမ္မ-ချဉ်းကပ်၍၊ သီရဿ-ဦးခေါင်းဖြင့်၊ ပဏာမံ ကရောမိ-ရှိခိုးခြင်းကို ပြုပါတယ်လို့ ပြဆိုထားပါတယ်။ အဲဒီလို ရှိခိုးတာကလဲ မိဘများ သင်ကြားဆုံးမထားတဲ့အတိုင်း ရှိခိုးခြင်းဖြစ်ပါတယ်တဲ့။ ဒါကြောင့် ယထာမှီ အနုသိဋ္ဌာ-မိဘများက သင်ကြားဆုံးမထားသည့်အတိုင်း၊ ဝန္နာမိ-ရှိခိုးပါတယ်-လို့လဲ ပြဆိုထားပါသေးတယ်။

အိန္ဒိယမှာ မိဘတွေ ယောက္ခမတွေ အရွယ်ကြီးသူတွေကို ရှိခိုးတယ်ဆို တာဟာ ပြုရိုးပြုစဉ်ပါပဲ။ သူတို့မှာ ပြုနေကျမို့ ဘာမျှ မဆန်းပါဘူး။ ဘုန်းကြီးတို့ သင်္ဂါယနာကိစ္စနဲ့ အိန္ဒိယမှ သီဟိုဠ်သို့ သွားစဉ်က မဒရပ်မြို့ရောက်တော့ ကုလား သူဌေးကြီးတစ်ဦးအိမ်ကို အကြောင်းအားလျော်စွာ ရောက်သွားတယ်။ အိမ်ရှင် ကုလားသူဌေးကြီးက အပြင်ထွက်သွားနေခိုက်ဖြစ်လို့ ငေတ္တာစောင့်နေကြတယ်။ ၁၅- မိနစ်လောက်ကြာတော့ အဲဒီအိမ်ရှင်သူဌေးကြီးက ပြန်ရောက်လာတယ်။ အဲဒီအခါမှာ အိမ်ရှင်မနှင့်တကွ အိမ်သူအိမ်သားအားလုံးက အဲဒီအိမ်ရှင်သူဌေးကြီးကို လက်အုပ် ချီပြီး အရိုအသေပြု ရှိခိုးကြတယ်။ သူတို့ထုံးစံအတိုင်း နှုတ်ဆက်တဲ့သဘောပါပဲ။ သူတို့ဆီမှာ လူကြီးအချင်းချင်း နှုတ်ဆက်တဲ့အခါလဲ ဒီလိုပဲ လက်အုပ်ချီပြီး နှုတ်ဆက်

လေ့ရှိကြတယ်။ မြန်မာပြည်မှာတော့ ဒီလို ဓလေ့ထုံးစံက မရှိတော့။ လူကြီးမိဘများကို လက်အုပ်ချီပြီး ရှိခိုးဖို့ရာ ဝန်လေးနေကြတယ်။ ဘုရားဆင်းတုတော် စေတီတော်တို့ ရဟန်းသံဃာတို့လောက်ပဲ လက်အုပ်ချီရှိခိုးဖို့ လွယ်ကူတတ်ကြတယ်။ နတ်ကိုးကွယ်တဲ့ သူတွေမှာတော့ နတ်ကိုလဲ ရှိခိုးဖို့ရာ လွယ်ကူပါရဲ့။ လူလူချင်းတော့ လက်အုပ်ချီပြီး အရှိအသေပြုဖို့ရာ ခဲယဉ်းနေကြတယ်။ အဲဒါဟာ ငယ်ငယ်က အလေ့အထ မလုပ်ဆဲမိလို့ ပါပဲ။ တချို့က မိဘကိုတောင် ရှိခိုးရမှန်းမသိကြဘူး။ သီတင်းကျွတ်လ အသက်ကြီးသူ တွေကို ကန်တော့တဲ့အခါမှာဖြင့် ရှိခိုးရမှန်းသိကြသေးရဲ့။ တတ်သိလိမ္မာတဲ့ အချို့မိဘ များက သားသမီးများကို ငယ်ငယ်ကတည်းက မိဘများ လူကြီးများကို ရှိခိုးဖို့သင်ပေး ထားတယ်။ အဲဒီလို လူကလေးတွေကတော့ မိဘများ လူကြီးများကို ရှိခိုးဖို့ရာ ဝန်မလေးကြဘူး။ အင်မတန်ကောင်းတဲ့ ယဉ်ကျေးမှု တစ်ရပ်ပါပဲ။ မိဘတိုင်း မိဘတိုင်းက သားသမီး ကလေးသူငယ်များကို လူကြီးမိဘ များ ရှိသေတတ်အောင် သင်ကြားပေးထားသင့်ပါတယ်။ ဣသိဒါသီမှာတော့ ငယ်ငယ်ကတည်းက မိဘများ၏ အဆုံးအမကို ရလှာလို့ ယောက္ခမ မိဘများကို လက်အုပ်ချီပြီး ရှိခိုးတယ်။ အရှိအသေပြုတယ်။

နောက်ပြီးတော့ သူ့ခင်ပွန်းရဲ့ညီတွေ ညီမတွေ အရွယ်တူတွေကိုလဲ သူထံ ရောက်လာရင် နေရာဖယ်ပေးတယ်။ စားဖွယ် သောက်ဖွယ် စသည် ပေးသင့်သမျှကိုလဲ ပေးကမ်းတယ်။ စပ်ဆိုင်ရာတွေကို ဒီလိုယဉ်ယဉ်ကျေးကျေး ဆက်ဆံပါတယ်။ သူ့ ခင်ပွန်းထံ သွားချိန်တန်ရင် လက်ငြေများကို သန့်သန့်ပြန့်ပြန့် ဆေးကြောသုတ်သင် ပြီး လက်အုပ်ကလေးချီလို့ ရှိရှိသေသေနဲ့ သူ့ခင်ပွန်းထံ ချဉ်းကပ်တယ်။ သူ့ခင်ပွန်းကို ခေါင်းပြီးပေးတယ်။ ကြည့်မှန်ကို ယူပေးပြီး ကုလားထုံစံအတိုင်း မျက်စိကိုလဲ မျက်စဉ်းညိုနဲ့ ကွင်းပေးတယ်။ အစေခံ ကျွန်မလိုပဲ သူ့ခင်ပွန်းကို အဝတ်တန်ဆာ များနဲ့လဲ ပြင်ဆင်ပေးတယ်။ ထမင်းဟင်း စားသောက်ဖွယ်ဆိုရင်လဲ သူဌေးသမီး ဖြစ်ပေမယ့် အိမ်ဖော်တွေ အခြားသူတွေကို မျက်နှာလွှဲ မခိုင်းဘူး။ သူ့ကိုယ်တိုင်ပဲ ချက်ပြုတ်ပြုပြင်ပြီး ကျွေးမွေးပါတယ်တဲ့။ သူ့ခင်ပွန်းစားတဲ့ ပန်းကန်ခွက်ယောက်များ ကိုလဲ သူ့ကိုယ်တိုင်ပဲ ဆေးကြောတယ်။ ကုန်ကုန်ပြောရမယ်ဆိုရင် တစ်ဦးတည်းသော သားကလေးကို မိခင်က ပြုစုသလိုပဲ။ သူ့ခင်ပွန်းကို ယုယုယယ ပြုစုလုပ်ကျွေး ပါတယ်တဲ့။ ဣသိဒါသီ လင်ဝတ္တရားကျေပွန်ပုံကတော့ အမျိုးသားတွေဘက်က အလွန်ပဲ အားရစရာ ကျေနပ်စရာ ကောင်းပါပေတယ်။

ဝတ္တရား ကျေပွန်ရုံမကဘဲ ဒီလို ကျိုးကျိုးနွံနွံ ရှိရှိသေသေ ပြုစုလုပ်ကျွေး

(၂၂၀)

ကုသိဒါသီထေရီဝတ္ထု

နေပေမယ့် ကံမကောင်း အကြောင်းမသင့်ချင်တော့ တစ်လလောက်ကြာတဲ့အခါ သူ့ခင်ပွန်းက သူ့အပေါ်မှာ အကြီးအကျယ်မုန်းတီးပြီး မေတ္တာတွေ ပျက်သွားတယ်။ ဒါကြောင့် သူ့ခင်ပွန်း သူဌေးသားက သူ့မိဘများကို ဒီလိုပြောတယ်။ အမေတို့ အဖေတို့ ကျွန်တော်ဟာ ကုသိဒါသီနှင့် အတူမနေနိုင်တော့ဘူး၊ ဒီအိမ်မှာ ကုသိဒါသီ ရှိနေမယ်ဆိုရင် ယခု ကျွန်တော်ပန်ကြားပါတယ်၊ ကျွန်တော် ဒီအိမ်က ထွက်ခွာ သွားပါတော့မယ်လို့ ပြောတယ်။

ဒီတော့ သူ့မိဘများက “ချစ်သားရယ် ဒီလိုမပြောနဲ့ကွယ်၊ ကုသိဒါသီဟာ လိမ္မာတယ်ကွဲ့၊ တတ်သိနားလည်တယ်၊ ထကြွလုံလရှိတယ်၊ သူ့ဝတ္တရားတွေကို မပျင်းမရှိ ကျေကုန်အောင် ရွက်ဆောင်တတ်တယ်ကွဲ့၊ ချစ်သားရယ် သင်မှာ ဘာများ မကြိုက်လို့လဲကွယ်၊ မကျေနပ်စရာ မရှိပါဘူး” စသည်ဖြင့် ချောမောနားချပြီး ပြော ကြတယ်။

ကျွန်တော်ကိုတော့ သူကဘာမှ နှိပ်စက်ခြင်း မရှိပါဘူး၊ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်က ကုသိဒါသီနဲ့ အတူမနေချင်တာပါပဲ၊ မချစ်နိုင်ပဲ သက်သက်မုန်းနေ တာပါပဲ၊ သူ့ကိုတော့ အလိုမရှိတော့ပါဘူး၊ အကယ်၍ အမေအဖေတို့က ကုသိဒါသီနှင့် အတူနေရမယ်လို့ဆိုရင်တော့ ကျွန်တော်ဟာ မပန်ကြားဘဲနဲ့ ဒီအိမ်က ထွက်သွား ရပါလိမ့်မယ်လို့ သူဌေးသားက သူ့မိဘများကို အကျပ်ကိုင်ပြီး ပြောတယ်။

ဒီတော့ သူဌေးကြီးနဲ့ သူဌေးကတော်ကြီးများက ကုသိဒါသီကို မေးမြန်း ကြတယ်၊ ချစ်သမီး ကုသိဒါသီရေ၊ မင်းတို့ဇနီးမောင်နှံ ဘယ်လိုများ ဖြစ်ကြတာလဲ ကွယ်၊ သမီးက ငါ့သားကို ဘယ်လိုများ ပြောဆိုပြစ်မှားမိသလဲကွယ်၊ စိုးရိမ်ကြောက် ရွံခြင်းမရှိဘဲ ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းသာ ပြောပါကွယ်-လို့ မေးကြတယ်။

ကျွန်မကဖြင့် သူ့ကိုဘာမျှမပြစ်မှား မပြောဆိုမိပါဘူး၊ ညဉ့်ဆဲမိတာလဲ မရှိပါဘူး၊ နားမချမ်းသာ စကားဆိုးကိုလဲ မပြောမိပါဘူး၊ ချစ်ချစ်ခင်ခင် ရိုရိုသေသေ နဲ့ပဲ ပြုစုနေပါတယ်၊ ဒီအထဲက ကျွန်မကို သူက မုန်းတီးတာကိုတော့ ကျွန်မလဲ ဘယ်လိုမှ မပြုပြင်နိုင်တော့ပါဘူးလို့ ကုသိဒါသီက ဝမ်းနည်းကာ မျက်နှာမကြည် မသာနှင့် ပြောရှာတယ်။

ဒီလို ချွေးမဘက်က အပြစ်မရှိပေမယ့် လူတွေဆိုတာ ကိုယ့်သားမှ သားလို့ ထင်ကြတာ၊ ဒါကြောင့် ငါတို့၏ သားတခြားကို ထွက်သွားရင် ခက်ရချေရဲ့လို့ တွေးတောပြီးတော့ ကုသိဒါသီကို သူ့မိဘအိမ် ပြန်ပို့လိုက်ကြတယ်၊ ပြန်ပို့တဲ့အခါမှာ

သားဖြစ်သူကို ငဲ့လိုသာ ပြန်ပို့ရတယ်။ သူတို့ရဲ့ ချွေးမကလေးကိုတော့ အင်မတန် နှမြောကြပါတယ်။ အင်မတန် နှလုံးမသာယာခြင်း စိတ်ဆင်းရဲခြင်း ဖြစ်နေရှာကြပါတယ်။ အင်မတန် နှလုံးမသာယာခြင်း စိတ်ဆင်းရဲခြင်း ဖြစ်နေရှာကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် (ဇီတာမှသေ ရူပိနီ လက္ခိ) မယ်-ငါတို့သည်၊ ရူပိနီ-ရုပ်ရည်အဆင်း လှပခြင်းအင်္ဂါ တင်တယ်သော လက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံသော၊ လက္ခိ-သိရိနတ်သမီးပမာ ကျက်သရေ ရှိလှစွာသော ချွေးမကလေးကို၊ ဇီတာ-ဆုံးရှုံးကြရကုန်သည်။ အမှသေ-ကံအကြောင်း မသင့်လှ၍ ဖြစ်ရချေသည်တကား-လို့ နှုတ်ကတတွတ်တွတ်နဲ့ ရွတ်ဆိုသည်းညူပြီး သူ့မိဘများထံ ပြန်အပ်ကြပါသတဲ့။

အဲဒီမှာ ကူသိဒါသီကို ဘာမှအပြစ်မရှိပါပဲနဲ့ သူဌေးသားက မချစ်နိုင်ဘူး မုန်းတယ်ဆိုတာဟာ ကူသိဒါသီရဲ့ ရှေးကပြခဲ့တဲ့ မကောင်းမှု အကုသိုလ်ကံကြောင့် ဖြစ်ကြောင်း နောက်ပိုင်းကျတော့ ဖော်ပြထားပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သူ့အပြစ်ချည်းလဲ မဟုတ်ပေဘူး။ အဲဒီသူဌေးသားမှာလဲ ဒီလိုအမျိုးကောင်းသမီး မိန်းမမြတ်နှင့်အတူ နေထိုက်တဲ့ကံက မရှိတဲ့အတွက်ကြောင့်လို့လဲ ဆိုသင့်ပါတယ်။ နောက်နားကျမှ သာဓကနှင့်တကွ ရှင်းပြပါမယ်။

အဲဒီတော့ ကူသိဒါသီရဲ့ဖခင်သူဌေးကြီးက ရုပ်ရည်အလိမ္မာ အစစအရာရာ နှင့် ပြည့်စုံနေတဲ့ ငါ့သမီးကို သူတို့က ပြန်ပို့ကြတယ်။ ရှိပါစေတော့ ငါ့သမီးမှာ လင်ကောင်းတစ်ယောက်တော့ ရနိုင်ပါတယ်လို့ ကြံစည်ပြီးတော့ ပစ္စည်းဥစ္စာ အတော် အတန်ကြွယ်ဝတဲ့ ဒုတိယတန်းသူဌေးသားတစ်ဦး၏ သားနဲ့ လက်ထပ်ထိမ်းမြား ပေးပြန်တယ်။ အဲဒီမှာလဲ ကူသိဒါသီက သူဌေးသားကို အိမ်ဦးနတ်ပမာ ရိုရိုသေသေ ပြုစုလုပ်ကျွေးနေပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီသူဌေးသားကလဲ တစ်လလောက်ကြာတော့ ကူသိဒါသီနှင့်အတူမနေနိုင်တော့ဘူးလို့ ဆိုပြန်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီသူဌေးကလဲ ကူသိဒါသီကို သူ့မိဘအိမ် ပြန်ပို့ပြန်တယ်။

ဒီတော့ ကူသိဒါသီရဲ့ ဖခင်သူဌေးကြီးက စဉ်းစားဆင်ခြင်ကြည့်တယ်။ အလိမ်မာရော ရုပ်ရည်ရော အဘက်ဘက်က ပြည့်စုံနေတဲ့ ငါ့သမီး သူတို့ ပြန်ပို့ ကြတာဟာ ပစ္စည်းရှင်တွေဖြစ်တဲ့အတွက် ပစ္စည်းမာန်တက်ပြီး ပြန်ပို့ကြတာ ဖြစ်မှာပဲ။ ပစ္စည်းမဲ့ ရုပ်ရည်သင့်တော်တဲ့ လူရွယ်ကောင်းနဲ့ဆိုရင်တော့ မြဲလောက်စရာရှိတယ် လို့ ဆင်ခြင်ပြီးတော့ သင့်တော်မည့်သူကို ကြည့်ရှုနေတယ်။ အဲဒီအခါမှာ ခွက်လက် စွဲပြီး တောင်းစားနေတဲ့ အရွယ်ကောင်း ရုပ်ရည်သင့်တော်တဲ့ သူတောင်းစား တစ်ယောက်က သူ့အိမ်ကို ရောက်လာတယ်။ ဒီတော့ သူဌေးကြီးက အဲဒီသူတောင်းစား

ကိုသောပြီး အဝတ်တွေကို လဲလှယ်ပေးတယ်။ သူတော်စားရဲ့ ခွက်ကိုယူပြီး သူ့အိမ်မှာပဲ သားသမက်ဖြင့် ချမ်းသာစွာနေဖို့လဲပြောပြီး သူ့သမီးနှင့် လက်ဆက်ပေးတယ်။ အဲဒီသူတောင်းစား ကလဲ ၁၅-ရက်လောက်ကြာတော့ စိတ်ပြောင်းလာတယ်။ ဒါကြောင့် သူက "အရှင် သူဌေးကြီး ကျွန်တော်ရဲ့ အဝတ်ဟောင်းနဲ့ ခွက်ကို ပြန်ပေးပါ။ ရှေးကလိုပဲ တစ်ဖန် လှည့်လည်တောင်းစားပါတော့မယ်"လို့ သူဌေးကြီးကို ပြောတယ်။

ဒီတော့ ကူသီဒါသီရဲ့ မိဘဆွေမျိုးတွေက "လူကလေးမင်းမှာ ဘာများ အလိုမပြည့်တာ ရှိသလဲ ပြောပါကွယ်၊ အားမနာပါနဲ့၊ ငါတို့က ပြုပြင်ဆောင်ရွက် ပေးပါမယ်၊ တခြားကိုတော့ မသွားပါနဲ့"လို့ ဝိုင်းပြီးတောင်းပန် ပြောဆိုကြတယ်။ ဘာမှလိုတာမရှိပါဘူး၊ ကူသီဒါသီနဲ့တော့ တစ်အိမ်တည်း အတူမနေနိုင်တော့ပါဘူး၊ ကျွန်တော်ကို သွားခွင့်ပြုကြပါလို့ ပြောဆိုပြီး အဲဒီသူတောင်းစားကလဲ ကူသီဒါသီကို စွန့်ပစ်သွားသတဲ့၊ ကံအကျိုးပေးပုံများ သိပ်အံ့သြစရာကောင်းတာပဲ၊ ဒါပေမယ့် ဒီသူတောင်းစားက သူဌေးအိမ်မှာ သားသမက်အဖြစ်နဲ့ ချမ်းချမ်းသာသာ မနေနိုင် တာကတော့ အဲဒီသူတောင်းစားမှာလဲ အဲဒီလိုနေထိုင်တဲ့ ကုသိုလ်ကံ မပြည့်စုံ လို့လဲ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုရင် မဟောသမာဓာတ်ထဲက ဥဒုမ္မရဒေဝီကို စွန့်ပြေးတဲ့ လူလိုပေါ့။

ဥဒုမ္မရဒေဝီအကြောင်း

ဝိဒေဟတိုင်းပြည် မိတ္ထီလာမြို့က ပိဂုံတ္တရဆိုတဲ့ လူငယ်တစ်ယောက်ဟာ တက္ကသိုလ်ဖြိုးသွားပြီး ဒီသာပါမောက္ခဆရာကြီးထံမှာ ပညာသင်နေတယ်။ သူက ဉာဏ်ကောင်းတဲ့အတွက် ပညာကိုမကြာခင်ဘဲ သင်ယူတတ်မြောက်သွားတဲ့အတွက် မိမိနေရပ်ပြန်ဖို့ရာ ဆရာကြီးကို ပန်ကြားတယ်။ အဲဒီဆရာကြီးရဲ့ အမျိုးဓလေ့က ဒီလိုရှိပါတယ်။ အရွယ်ရောက်နေတဲ့ သမီးရှိရင် တပည့်ကြီးနဲ့ လက်ထပ်ပေးရတဲ့ ဓလေ့ပါပဲ။ ဆရာကြီးမှာလဲ အဲဒီအခါက အရွယ်ရောက်နေတဲ့ သမီးတစ်ယောက် ရှိတယ်။ (ဒေဝစ္ဆရပဋိဘာဂါ) နတ်သမီးတမျှ လှပတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီသမီးကို ဆရာကြီးက တပည့်ကြီးဖြစ်သူ ပိဂုံတ္တရနှင့် လက်ထပ်ပေးလိုက်တယ်။ ဒါပေမယ့် ပိဂုံတ္တရလှလင်က ဘုန်းကံနည်းတဲ့သူဖြစ်ပြီး သတို့သမီးက ဘုန်းကံကြီး တဲ့သူ ဖြစ်တဲ့အတွက် ပိဂုံတ္တရက အဲဒီသတို့သမီးကို ချစ်တဲ့စိတ် လုံးဝမရှိဘူး၊ ဆရာကြီးကို အားနာရီသေလိုသာ လက်ခံထားလိုက်ရသတဲ့။

ည အိပ်ရာဝင်တဲ့အခါကျတော့ မင်္ဂလာတိုက်ခန်း မင်္ဂလာခုတင်ပေါ်ကို သတို့သမီးက တက်လာရင် ပိဂုံတ္တရက မြေပြင်ကြမ်းပြင်ကို ဆင်းပြီး အိပ်တယ်။

တစ်ဖန် သတို့သမီးက သူ့တာဝန်ဝတ္တရားအရ ကြမ်းပြင်ပေါ် လိုက်အိပ်ပြန်ရင် ပိဂုံတ္တရက ခုတင်ပေါ် တက်အိပ်တယ်။ တစ်ဖန်သတို့သမီးက ခုတင်ပေါ် လိုက်အိပ် ပြန်ရင် ပိဂုံတ္တရက ကြမ်းပြင်သို့ ဆင်းအိပ်တယ်။ ဒီနည်းဖြင့် ၇-ရက်ပတ်လုံး သတို့သမီးက ခုတင်ပေါ်မှာ အိပ်တယ်။ ပိဂုံတ္တရက မြေပြင်ကြမ်းပြင်မှာ အိပ်ရသတဲ့။ အဲဒါဟာ သူယုတ်နဲ့ ကျက်သရေ အတူမနေတဲ့ သဘောပါပဲ။ အဲဒီလို ၇-ရက်နေ ပြီးတော့ ပိဂုံတ္တရလုလင်ဟာ ဆရာကြီးကို ကန်တော့ပြီး သတို့သမီးနှင့်အတူ တက္ကသိုလ်မှ ထွက်ခွာလာခဲ့တယ်။ လမ်းတစ်လျှောက်လုံးမှာ အချင်းချင်းစကား ပြောဆိုခြင်းတောင် မရှိဘူးတဲ့။ မိထိလာမြို့အနီးရောက်တော့ အသီးတွေမှည့်နေတဲ့ ရေသဖန်းပင်ကို တွေ့ရလို့ ပိဂုံတ္တရလုလင်က အဲဒီသဖန်းပင်ပေါ်တက်ပြီး သဖန်းသီး တွေကို စားနေတယ်။ အဲဒီအခါ သူ့ဇနီးက သဖန်းသီးများကို ချွေချပေးဖို့ တောင်းပန် တယ်။ "နင့်မှာ လက်တွေ ခြေတွေ ရှိနေတာပဲ။ ကိုယ်ဟာကို တက်စားပေါ့"လို့ ပိဂုံတ္တရက ပြောတဲ့အတွက် သူ့ဇနီး တက္ကသိုလ်ပြည်သူက သဖန်းပင်ပေါ်တက်ပြီး သဖန်းသီးတွေကို စားနေတယ်။ အဲဒီလို စားနေတုန်းမှာ ပိဂုံတ္တရက သဖန်းပင်ပေါ်မှ ဆင်းပြီးတော့ သဖန်းပင်ရင်းမှာ ဆူးခက်တွေနဲ့ ခြံရံပိတ်ဆိုပြီး ထွက်ပြေးတယ်။ တော်တော်ရက်စက်တဲ့လူလို့ ဆိုစရာပဲ။ ဒါပေမယ့် သူ့မျှာ မထိုက်တန်လို့ စွန့်ပြေး ရှာတာပါပဲ။

အဲဒီကနောက် များမကြာမီမှာပဲ ဝိဒေဟရာဇ်မင်းကြီးက အဲဒီသဖန်းပင် အနီးကို ရောက်လာတယ်။ သဖန်းပင်ပေါ်မှာ ရုပ်ရည်အလွန်လှပတဲ့ တက္ကသိုလ် ပြည်သူအမျိုးသမီးပျိုကို တွေ့မြင်ရတဲ့အခါ ဝိဒေဟရာဇ်မင်းကြီးက တပ်မက်စွဲလမ်း သွားတယ်။ ဒါကြောင့် ပိုင်ရှင်လင်ရှိ မရှိ အကြောင်းကို မေးစေတယ်။ တက္ကသိုလ် ပြည်သူက မိမိမှာ တက္ကသိုလ်ပြည်က ဒိသာပါမောက္ခကြီး၏ သမီးဖြစ်ကြောင်း မိမိ၏ဖခင်က တပည့်ဖြစ်သူ ပိဂုံတ္တရလုလင်နှင့် လက်ထပ်ပေးလိုက်သဖြင့် မူလက ပိုင်ရှင် လင်ရှိကြောင်း အဲဒီယောက်ျားက သဖန်းပင်ရင်းမှာ ဆူးခက်တွေနဲ့ ခြံရံပြီး ပစ်ပြေးကြောင်း ယခုထိုယောက်ျား ဘယ်ရောက်နေသည်ဟု မသိရကြောင်း မိမိမှာ သစ်ပင်ပေါ်မှ မဆင်းနိုင်ဘဲ ဒုက္ခရောက်နေရကြောင်း"များကို ပြန်ကြားပြောဆိုလိုက် တယ်။ အဲဒီအခါ ဝိဒေဟရာဇ်မင်းကြီးက "ဒီလိုဆိုရင် ပိုင်ရှင် လင်မရှိတဲ့ အမျိုးသမီး ပဲ"ဆိုပြီးတော့ အဲဒီတက္ကသိုလ်ပြည်သူကို သိမ်းပိုက်သွားတယ်။ ရေသဖန်းပင်ပေါ်က ရတဲ့အတွက် ဥဒုမ္မရဒေဝီ (ရေသဖန်းမိဖုရား)လို့ အမည်ပေးပြီး မိဖုရားကြီး အဖြစ် ချီးမြှောက်လိုက်ပါတယ်။

တစ်နေ့သောအခါမှာ ဘုရင်မင်းမြတ် ဥယျာဉ်ထွက်ရန်အတွက် မြို့တံခါးအနီး ရွာသားတွေကို လမ်းပြင်ဆင်ရန် အမိန့်ပေးလိုက်တယ်။ ပိဂုံတ္တရဆိုတဲ့လူကလဲ ခါးတောင်းကျိုက်ပြီး ပေါက်တူးဖြင့် လမ်းကို ပြင်နေပါတယ်။ အဲဒီလို ပြင်နေတုန်း မှာပဲ ဝိဒေဟရာဇ်မင်းကြီးက ဥဒုဗ္ဗရဒေဝီနှင့်အတူ မင်းစီးယာဉ်ရထားကိုစီးပြီး နောက်ပါ မှူးမတ်အခြွေအရံတွေနှင့်တကွ အဲဒီလမ်းကို ထွက်လာပါတယ်။ အဲဒီအခါ ခါးတောင်း ကျိုက်ပြီး ပေါက်တူးဖြင့် လမ်းပြင်နေတဲ့ ပိဂုံတ္တရလူလင်ကို မြင်ရတော့ ဥဒုဗ္ဗရဒေဝီက မအောက်နိုင်လို့ ပြုံးရယ်မိသတဲ့၊ ဒီတော့ မင်းကြီးက "ရှင်မိဖုရား ဘာကြောင့် ပြုံးရယ်ရသလဲ"လို့ မေးတယ်။ "အရှင်မင်းကြီး၊ ဟောဟိုက ခါးတောင်းကျိုက်နဲ့ ပေါက်တူးကိုင်ပြီး လမ်းပြင်နေတဲ့လူဟာ ကျွန်မရဲ့ ပထမ လင်ယောက်ျား ဖြစ်ပါတယ်။ သူဟာ ကျွန်မကို သဖန်းပင်ပေါ်မှာ ဆူးခက်တွေနဲ့ ခြံရံပြီး စွန့်ပြေးခဲ့ပါတယ်။ သူဟာ ဒီလို (ကျွန်မလို) ကျက်သရေကို မဆောင်နိုင်တဲ့ သူယုတ်ပဲလို့ ဆင်ခြင်မိ တဲ့အတွက် ပြုံးရယ်မိပါတယ်"လို့ ဥဒုဗ္ဗရဒေဝီက ပြောတယ်။ အဲဒါကို မင်းကြီးက မယုံဘူး၊ ဒါကြောင့် မင်းကြီးက "နင်ငါ့ကို လိမ်တာပဲ၊ အခြားယောက်ျား တစ်ယောက် ယောက်ကို မြင်ပြီး ကြိုက်လို့ ပြုံးရယ်တာ ဖြစ်မှာပဲ နင်ကိုသတ်မယ်"လို့ ဆိုပြီး သန်လျက်စားကို ဆွဲကိုင်လိုက်ပါသတဲ့၊ ဒီတော့ ဥဒုဗ္ဗရဒေဝီက ကြောက်ရှာလွန်းလို့ ပညာရှိအမတ်ကြီးတွေ မေးကြည့်ဖို့ ပြောတယ်။ ဒီတော့ မင်းကြီးက သေနက အမတ်ကြီးကို မေးပါတယ်။ သေနကအမတ်ကြီးက "ဒီလိုလှပတဲ့ မိန်းမရတနာကို ဘယ်လို ယောက်ျားမှ စွန့်ပစ်ပြေးမည် မဟုတ်ပါ၊ ဒါကြောင့် ကျွန်တော်မျိုး မယုံ ကြည်ပါ"လို့ လျှောက်ကြားတယ်။ အဲဒီသေနက လျှောက်ချက်ကို ကြားရတော့ ဥဒုဗ္ဗရဒေဝီဟာ အလွန်အလွန် ကြောက်သွားရှာပါသတဲ့၊ ဒါပေမယ့် မင်းကြီးက စဉ်းစားပြန်တယ်။ "သေနကဟာ အမှန်ကို သိမှာ မဟုတ်ပါဘူး၊ မဟောသဓာပညာရှိကို မေးဦးမှပါပဲ"လို့ စဉ်းစားပြီးတော့ "ချစ်သား မဟောသဓာ၊ မိန်းမတစ်ယောက်ဟာ ရုပ်အဆင်းလဲလှပတယ်၊ ကိုယ်ကျင့်သီလလဲ ကောင်းတယ်၊ ဒီလိုမိန်းမကို ယောက်ျားက အလိုမရှိဘူး စွန့်ပစ်သွားတယ်ဆိုတယ်ဆိုတာ သင်ယုံကြည်ရဲ့လား"လို့ မေးဝါတယ်။ အဲဒီအခါ မဟောသဓာက -

မဟာရာဇာ-မြတ်သောမင်းကြီး၊ ပုရိသော-ရုပ်ရည်အဆင်းလှပ၍ ကိုယ်ကျင့် သီလကောင်းသော မိန်းမကို စွန့်ပစ်သွားသော ယောက်ျားသည်၊ ဒွဗ္ဗဂေါ-ဘုန်းကံ နည်းသူသည်၊ သိယာ-ဖြစ်ရာ၏၊ တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ သဒ္ဒဟာမိ-ရုပ်ရည်အဆင်းလှပ၍ ကိုယ်ကျင့်သီလကောင်းသော မိန်းမကို ယောက်ျားက အလိုမရှိ-ဟူသောစကားကို ကျွန်ုပ်ယုံကြည်ပါ၏။ သိရီစ-ဘုန်းကံကျက်သရေသည်လည်းကောင်း၊ ကာလကဏ္ဍိစ

-ဘုန်းကံမဲ့သော သူယုတ်သည်လည်းကောင်း၊ ကုဒါစနံ-တစ်ခါတစ်ရံမျှ၊ နသမေန္တိ-အတူတကွ မတည်ကြည်ကြပါ။ ဝါ-အတူတကွ တည်နေကြရိုးမရှိပါ အရှင်မင်းကြီး လို့ ဖြေကြားလိုက်ပါတယ်။

ဒီလိုမဟောသစာက ဖြေကြားလိုက်တော့မှ မင်းကြီးက ဥဒုမ္မရဒေဝီရဲ့ စကားကို ယုံကြည်ပြီး ဥဒုမ္မရဒေဝီကို ချစ်မြတ်နိုးမြဲ ချစ်မြတ်နိုးသွားပါသတဲ့၊ ဒါတွင်တောင် မကသေးဘူး၊ "အကယ်၍ မဟောသစာပညာရှိသာ မရှိခဲ့ပါမူ သေနကအမတ်မှိုက်၏ စကားကြောင့် ဒီလိုမိဖုရားရတနာ ဆုံးရှုံးရချေတော့မယ်၊ မဟောသစာပညာရှိကို အမှီပြုပြီး ဒီမိဖုရားကို ရမြဲရနေပေတယ်"လို့ ကျေးဇူးတင်ပြီးတော့ မဟောသစာအား ဆုတော်ငွေတစ်သိန်းလဲ ချီးမြှင့်လိုက်ပါသေးတယ်၊ အဲဒီအဖြေစကား ၂-ရပ်ထဲမှာ သေနကအမတ်ရဲ့ အဖြေကတော့ မဟုတ်မမှန်တဲ့ စကားလဲ ဖြစ်တယ်၊ မင်းကြီးက မသင်္ကာလို့ မိဖုရားနှင့် ကွဲပြားမည့် အခြေအနေရောက်နေတဲ့အထဲမှာ ကွဲပြား သထက်ကွဲပြားအောင် တစ်ဆင့်အားပေးတဲ့ ကုန်းတိုက်စကားမျိုးလဲ ဖြစ်တယ်၊ ဒီလိုစကားမျိုးကို အကြံပေး ဉာဏ်ပေး ပုဂ္ဂိုလ်များက မပြောကောင်းဘူး၊ မဟောသစာရဲ့ အဖြေကတော့ သဘာဝကျပြီး ဟုတ်မှန်တဲ့ စကားလဲ ဖြစ်တယ်၊ ကွဲပြားချင်နေတဲ့ မင်းကြီးကို မကွဲပြားအောင် ညီညွတ်မြဲ ညီညွတ်အောင် အားပေး တဲ့ စကားလဲ ဖြစ်တယ်၊ အဲဒါဟာ ပိသုဏ္ဍဝါစာရဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်တဲ့ သူတော်ကောင်း စကားပဲ၊ အကြံပေး ဉာဏ်ပေး ပုဂ္ဂိုလ်များဟာ ဒီလိုစကားကောင်းကို ပြောမိအောင် ကြိုးစားသင့်ပါတယ်။

အဲဒီ ဥဒုမ္မရဒေဝီဝတ္ထုထဲမှာ ပိနုတ္တရလုလင်က စွန့်ပစ်သွားတာဟာ ဥဒုမ္မရဒေဝီ က ကံဆိုးလို့ မဟုတ်ကြောင်း ပိနုတ္တရက ဘုန်းကံနည်းလို့ ဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှား ပါတယ်၊ အဲဒါလိုပဲ ကူသီဒါသီကို စွန့်ပစ်သွားတဲ့ သူတောင်းစားဟာလဲ သူမှာ သူဌေးအိမ်၌ ချမ်းချမ်းသာသာနဲ့ နေဖို့ ကံမရှိတဲ့အတွက် စွန့်ပစ်သွားခြင်းလဲ ဖြစ်သင့် ပါတယ်၊ နောက်ပြီးတော့ ပထမ ဒုတိယ သူဌေးသားတွေက ကူသီဒါသီကို စွန့်ပစ် ကြတာဟာလဲ ကူသီဒါသီရဲ့ အကုသိုလ်ကံကြောင့်ချည်း မဟုတ်ဘဲ သူတို့မှာ ဒီလို အမျိုးကောင်းသမီးနှင့် အတူနေဖို့ကံ မပြည့်စုံတဲ့အတွက်ကြောင့်လဲ ဖြစ်စရာရှိပါတယ်။

ကူသီဒါသီထေရီအကြောင်း

ယခု ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း သူတောင်းစားကတောင် စွန့်ပစ်သွားတဲ့အခါ သူဌေးကြီးလဲ သူ့သမီးအတွက် အိမ်ထောင်ရေးကို ဆက်လက်မကြံနိုင်တော့ဘူး၊ ကူသီဒါသီလဲ အရှက်လဲရ ဝမ်းလဲနည်းပြီး တစ်ကိုယ်တည်း ဒီလိုကြမိသတဲ့၊ "ဘယ်လို

ဆိုရှားတဲ့ ရှေးကံက အကျိုးပေးနေသလဲ မသိပါဘူး၊ လူ့လောကမှာ နေစရာတောင် မကောင်းတော့ပါဘူး၊ မိဘများကို ပန်ကြားပြီး ထွက်ခွာသွားမှပါပဲ၊ သေရင်လဲ သေပါစေတော့၊ ဒီလိုမှ မဟုတ်ရင်လဲ ရဟန်းပြုမှ ကောင်းမှာပဲ"လို့ ကြံစည်မိတယ်၊ ဒီလိုကြံစည်နေတုန်းမှာပဲ စိန်ဒတ္တာဆိုတဲ့ ထေရီမကြီးက အဲဒီ သူဌေးအိမ်ကို ဆွမ်းခံ ကြွလာတယ်၊ အဲဒီ ထေရီမကြီးကို တွေ့မြင်ရတော့ ကုသိဒါသီဟာ နေရာလဲ ခင်ကျင်းပေးတယ်၊ ရိုရိုသေသေရှိခိုးပြီး ဆွမ်း ခံဖွယ် ဘောဇဉ်များကိုလဲ ကပ်လှူတယ်၊ အဲဒီလို ဆွမ်းကပ်လှူပြီးတော့ ကုသိဒါသီက "တပည့်တော်မ ရဟန်းပြုလိုပါတယ်၊ တပည့်တော်မကို ရဟန်းပြုပေးပါ ထေရီအရှင်မကြီးဘုရား"လို့ လျှောက်ထားတောင်း ပန်တယ်။

ဒီတော့ ဖခင်သူဌေးကြီးက ချစ်သမီးရေ ဘယ်ကိုမှ မသွားပါနဲ့ကွယ်၊ ဒီအိမ်မှာပဲ ချမ်းသာစွာနေပါ၊ လူ့ဘောင်မှာပဲ ကုသိုလ်တရားကို ကျင့်ပွားနေတာပေါ့၊ ရဟန်းသူမြတ်များအား ထမင်း အဖျော် စသည်ကို ပေးလှူပြီးနေတာပေါ့၊ ဘယ်မှ မသွားပါနဲ့"လို့ တားမြစ်တယ်၊ အင်း...တစ်ဦးတည်းသော သမီးကလေးဆိုတော့ မခွဲချင်ကြပေဘူး၊ အဲဒီတော့ ကုသိဒါသီက သူ့ဖခင် သူဌေးကြီးကို လက်အုပ်ချီပြီး ငိုယိုရင်းတောင်းပန်ရှာတယ်၊ (ပါပံဟိ မယာ ပကတံ၊ ကမ္မံ တံ နိဇ္ဇရေဿာမိ) တာတ-ဖခင်၊ မယာ-ကျွန်တော်မသည်၊ ပါပံ ကမ္မံ-ယုတ်မာသော မကောင်းမှုကို၊ ပကတံ-အလွန်အကျွံပြုခဲ့ဖူးသည်၊ ဘဝေယျ-ဖြစ်ရာပါသည်၊ တံကမ္မံ-ထိုယုတ်မာ သော မကောင်းမှုကို၊ ပကတံ-အလွန်အကျွံပြုခဲ့ဖူးသည်၊ ဘဝေယျ-ဖြစ်ရာပါသည်၊ တံကမ္မံ-ထိုယုတ်မာသော မကောင်းမှုကို၊ နိဇ္ဇရေဿာမိ-ရဟန်းပြုလျက် တရားဖက်၍ ပယ်ဖျက်ချေမှုန်းလိုက်ပါတော့အံ့-တဲ့၊ ကျွန်မမှာ ယခုလို အဆင်မပြေဖြစ်ရတာဟာ ရှေးဘဝတစ်ခုခုက လွန်လွန်ကျွံကျွံပြုခဲ့ဖူးတဲ့ မကောင်းမှုကံကြောင့် ဖြစ်ပါလိမ့် မယ်၊ အဲဒီမကောင်းမှုကံ ကျေပျက်ပပျောက်သွားအောင် ရဟန်းပြုပါရစေ၊ ရဟန်းတရား ကျင့်သုံးပြီး အဲဒီမကောင်းမှုကံကို ပယ်ဖျောက်ချေမှုန်းပါရစေ-လို့ ကုသိဒါသီက တောင်းပန်တယ်၊ ဒီတော့ ဖခင်သူဌေးကြီးကလဲ တားမြစ်ရန်မသင့်တာနဲ့ ခွင့်ပြုလိုက် ရတယ်၊ ဒီလိုလဲ ဆုမွန်ကောင်း တောင်းလိုက်ပါသေးတယ်။

ဒွိပဒသေဋ္ဌော-နတ်လူတို့ထက် မြတ်သော ဘုရားသခင်သည်၊ ယံ-အကြင် မင်္ဂလိန်နိဗ္ဗာန်ကို၊ သစ္စိကရီ-မျက်မှောက်ပြုတော်မူလေပြီ၊ တံ-ထိုသို့သော၊ ဗောဓိဉ္စ- အရိယမဂ်ဉာဏ်သို့လည်းကောင်း၊ အဂ္ဂဓမ္မဉ္စ-အမြတ်ဆုံးတရား အရဟတ္တဖိုလ်သို့ လည်းကောင်း၊ ပါပုဂ္ဂ-ရောက်ပါစေသတည်း၊ နိဗ္ဗာနဉ္စ-နိဗ္ဗာန်ကိုလည်း၊ လဘဿု-

ရပါစေသတည်း-လို့ အဲဒီလိုလဲ ဆုမွန်ကောင်း တောင်းလိုက်ပါသေးတယ်။

အဲဒီလို ဖခင်ကြီးက ကျေကျေနပ်နပ် ခွင့်ပြုလိုက်တဲ့အခါ ကူသိဒါသီဟာ မိခင် ဖခင်များကိုရော ဆွေမျိုးထဲက လူကြီးများကိုရော ရှိခိုးကန်တော့ပြီး ဇိနဒတ္တာ ထေရီမကြီးထံမှာ ရဟန်းပြုပါတယ်။ ရဟန်းပြုပြီးတော့လဲ မကြာဘူး သူက ပါရမီထူး ရှိနေတဲ့အတွက် ခုနစ်ရက်အတွင်းမှာပဲ ဝိဇ္ဇာသုံးပါးနှင့် ပြည့်စုံတဲ့ ရဟန္တာမ ဖြစ်သွား တယ်။ ဒါကြောင့် သတ္တာဟံ ဗုဒ္ဓဇိတာ-ရှင်ရဟန်းပြု၍ ခုနစ်ရက်ရှိလတ်သော်၊ တိဿော ဝိဇ္ဇာ-သုံးပါးသော ဝိဇ္ဇာဉာဏ်ထူးတို့ကို၊ အပဿယိ-တွေမြင်ရရှိခဲ့လေပြီ-လို့ သူကိုယ် တိုင် ဖော်ပြဝန်ခံထားပါတယ်။

ရဟန်းတရားအားထုတ်တာ ခုနစ်ရက်နဲ့ ရဟန္တာဖြစ်တယ်ဆိုတော့ ပါရမီထူး ရှိလို့ပါပဲ။ ယခုဒီမှာ အားထုတ်ကြတဲ့ ယောဂီတွေထဲမှာ ခုနစ်ရက်နဲ့ မဂ်ဖိုလ်တရားထူး ရတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်က အလွန်ရှားပါတယ်။ တစ်ရာမှာ တစ်ဦးတောင် ရှိခဲ့ပါတယ်။ နေ့ရော ညဉ့်ပါ မပြတ်မစဲလဲ ကြိုးကြိုးစားစား အားထုတ်လို့ ဉာဏ်လဲ အထူးထက်မြက်တဲ့ သူဆိုရင် အဲဒီခုနစ်ရက်အတွင်းမှာ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ဘင်္ဂဉာဏ်လောက်ပဲ အများအား ဖြင့် ရောက်တတ်ကြပါတယ်။ ကူသိဒါသီမှာတော့ ခုနစ်ရက်တည်းနဲ့ ဝိဇ္ဇာသုံးပါးကိုလဲ ရတယ်။ ဝိဇ္ဇာသုံးပါးဆိုတာ သုံးပါးဝိဇ္ဇာ၊ ပု-ဒိ-အာဆိုတဲ့အတိုင်း ၁။ ရှေးရှေးဘဝ ဟောင်းတွေကို ပြန်ပြီးဆင်ခြင် သိမြင်နိုင်တဲ့ ပုဗ္ဗနိဝါသဉာဏ်ကတစ်ပါး၊ ၂။ ဟုတိ မျက်စိဖြင့် မမြင်နိုင်တဲ့ နတ်ပြည် ရဲပြည် အခြားအရပ်က လူပြည်ဆိုတာတွေကို စိတ်နဲ့မှန်းကြည့်လိုက်ရုံနဲ့ မြင်နိုင်တဲ့ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်ကတစ်ပါး၊ ၃။ အာသဝေါကီလေသာ တွေကို ကုန်ခန်းစေနိုင်တဲ့ အရဟတ္တ မဂ်ဉာဏ်ဆိုတဲ့ အာသဝက္ခယဉာဏ်ကတစ်ပါး၊ ဒီဉာဏ်သုံးပါးပါပဲ။

အဲဒီဉာဏ်သုံးပါးထဲက အာသဝက္ခယဆိုတဲ့ အရဟတ္တ မဂ်ဉာဏ်ကိုရရင် အရဟတ္တဖိုလ်ရောက်ပြီး ရဟန္တာဖြစ်သွားတော့တာပါပဲ။ ကူသိဒါသီဟာ လင်တွေက ပစ်ပစ်သွားလို့ သံဝေဂရပြီး ရဟန်းပြုလိုက်တော့ ခုနစ်ရက်အတွင်းမှာ ရဟန္တာ ဖြစ်သွားတယ် ဆိုတာကို ဆင်ခြင်ကြည့်ရင် လင်တွေက ပစ်ပစ်သွားတာကို ကျေးဇူး တင်ရဦးမှာလို ဖြစ်နေတယ်။ အကယ်၍သာ ပထမသူဌေးသားနှင့် မြနေရင်တယ် ဆိုရင် ဒုတိယသူဌေးသားထံတောင် ရောက်မှာမဟုတ်ဘူး၊ ဒုတိယသူဌေးသားနဲ့ မြနေရင်လဲ ထို့အတူနေမှာပဲ။ သူတောင်းစားနဲ့ မြနေတောင်မှ ရဟန်းပြုဖြစ်ချင်မှ ပြုဖြစ်မယ်။ ယခုဖြစ်ပုံကတော့ သူတို့သုံးဦးစလုံးက ပစ်သွားတဲ့အတွက်လောကကြီးကို စိတ်နာပြီး ရဟန်းပြုခဲ့တယ်။ အဲဒီလို ရဟန်းပြုလိုက်တော့ ခုနစ်ရက်အတွင်း ရဟန္တာမ

(၂၂၈)

ဣသိဒါသီထေရီအကြောင်း

ဖြစ်သွား တယ်၊ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ အပြီးတိုင် လွတ်မြောက်သွားတယ်၊ ဒါကြောင့် ဣသိဒါသီရဲ့ ဖြစ်ပုံကတော့ လင်တွေက ပစ်ပစ်သွားတာကို ကျေးဇူးတင်ရဦးမှာလို ဖြစ်နေတယ်လို့ ပြောရတာပဲ၊ အဲဒါဟာ ယောနိသောမနသိကာရနဲ့ သင့်လျော်အောင် စဉ်းစားပုံပဲ၊ အကုသိုလ်က မကောင်းကျိုးပေးလို့ ဒုက္ခနဲ့တွေ့ရပေမယ့် တစ်ဘက်ကနေ ကြည့်ရင် ရဟန္တာမဖြစ်သည်အထိ ကောင်းကျိုးတွေကို ရသွားတယ်ဆိုတော့ ဣသိဒါသီ အဖို့မှာ ဝမ်းသာစရာအလွန်ကောင်းနေပါတယ်၊ ဒါကြောင့် အဆိုးနဲ့တွေ့ရတဲ့အခါမှာ အဆိုးဘက် ကချည်းကြည့်ပြီး စိတ်ပျက်မနေရဘူး၊ အကောင်းဘက်ကလဲ လှည့် ပြီး ကြည့်တတ်ရတယ်၊ အဲဒီလို စိတ်သက်သာရာရအောင် ကုသိုလ်ဖြစ်အောင် ကြည့်တာမျိုးကို ယောနိသောမနသိကာရ ခေါ်တာပဲ၊ ဒါပေမယ့် ဣသိဒါသီလို လင်တွေက ပစ်သွားတယ် ဆိုတာမျိုးကိုတော့ ဘယ်အမျိုးသမီးမှ မလိုလား မတောင်တသင့်ပေဘူး၊ ဘာကြောင့် လဲဆိုတော့ ဣသိဒါသီမှာ ရဟန္တာဖြစ်သည်အထိ အကျိုးများသွားပေမယ်လို့ အခြား အမျိုးသမီးတွေမှာတော့ အဲဒီလို အကျိုးထူးတွေကို ရဖို့ရာ ခဲယဉ်းပါလိမ့်မယ်၊ ဒါကြောင့်ပါပဲ။

ဣသိဒါသီဟာ ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း သူရထားတဲ့ ပု-ဒိ-အာ ဆိုတဲ့ ဝိဇ္ဇာသုံးပါးထဲက ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်ဖြင့် ရှေးဘဝဟောင်းတွေကို ပြန်ကြည့်တဲ့အခါမှာ လွန်ခဲ့တဲ့ ခုနစ်ခုမြောက် ဘဝကစပြီး မကောင်းမှုကို ပြုမိခဲ့လို့ ဆင်းရဲဒုက္ခ မကောင်းကျိုး တွေကို ခံစားလာရတယ်ဆိုတာကို တွေ့မြင်ရတယ်၊ အဲဒီခုနစ်ဘဝထဲမှာ ၁။ ပထမ ဘဝက ဧရကစ္ဆဆိုတဲ့မြို့မှာ ရွှေပန်းထိမ်သည် ဖြစ်ခဲ့တယ်၊ ရွှေပန်းထိမ်သည်ဆိုတော့ အမျိုးသမီးတွေနဲ့ နီးစပ်တဲ့အပြင် အရွယ်ကလဲ ကောင်းတုန်းမို့ အရွယ်မာန်ယစ်ပြီး သူတစ်ပါး၏ မယားကို ပြစ်မှားကျူးလွန်ခဲ့မိပါသတဲ့၊ အဲဒီဘဝက သေတဲ့အခါမှာ အဲဒီကာမေသုမိစ္ဆာစာရကံကြောင့် ၂။ ဒုတိယဘဝမှာ ငရဲကျပြီး ကြာမြင့်စွာ ငရဲဆင်းရဲ တွေကို ခံစားရတယ်၊ အဲဒီငရဲမှ လွတ်လာတဲ့အခါ ၃။ တတိယဘဝမှာ မျောက်မျိုး၌ ဖြစ်ခဲ့ရတယ်၊ မွေးပြီးလို့ ခုနစ်ရက်ကြာတဲ့အခါ မျောက်အကြီးဆုံးက မျောက်ထီးကို အလိုမရှိတဲ့အတွက် အဲဒီမျောက်ကလေးရဲ့ ဝှေ့စေ့များကို သွားနဲ့ကိုက်ပြီး သင်းကွပ် လိုက်တယ်၊ အဲဒါဟာ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရကံရဲ့အကျိုးပဲ၊ အဲဒီမျောက်ဘဝက သေတဲ့ အခါ ၄။ စတုတ္ထဘဝမှာ ဧဋ္ဌဆိုတဲ့ သိုးဖြစ်ရတယ်၊ အဲဒီ ဧဋ္ဌကပုဒ်ကို အဋ္ဌကထာကအဇ-လိဖွင့်ထားတယ်၊ အဇ-ဆိုတော့ ဆိတ်လို့ အနက်ရတယ်၊ (ဘုန်းကြီးတို့ငယ်ငယ်တုန်းက သဒ္ဓါကျမ်းသင်တဲ့အခါ (အဇော စ-ဆိတ်မြန်မာလည်း၊ ဧဋ္ဌကောစ ဆိတ်ကုလားလည်း၊ အဇေလကံ-ဆိတ်မြန်မာ ဆိတ်ကုလား)လို့ ကျက် မှတ်ခဲ့ရတယ်၊ ယခုထက်ထိ နှုတ်တက်နေတုန်း ရှိသေးတယ်၊ အဲဒီမှာ အဇ-ဆိတ်

မြန်မာဆိုတာ ယခုဆိုတ်လိုခေါ်နေကြတဲ့ အကောင်ပါပဲ။ ဧဋ္ဌက-ဆိတ်ကုလားဆိုတာ ယခုသုံးလိုခေါ်နေကြတဲ့ အကောင်ပါပဲ။ ဒီတော့ အဲဒီ သဒ္ဒါကျမ်း အဘိဓာန်ကျမ်းများ အလိုအားဖြင့်ဆိုရင် ဧဋ္ဌက-ဆိုတာ သုံးပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ဒီနေရာမှာ အဋ္ဌကထာက အဇ-လို့ ဖွင့်ထားတဲ့အတွက် ဆိတ်လို့ပဲဆိုကြပါစို့။ အဲဒီဆိတ်ဘဝမှာလဲ သင်းကွပ် ခံရတယ်။ ဆိတ်ဆိုတာ လူတွေရဲ့ ဟင်းမျိုးဖြစ်တဲ့အတွက် အဲဒီဘဝမှာလဲ ဟင်းလုပ်ဖို့ အသတ်ခံရမှာပဲ။ အဲဒီဘဝက သေတဲ့အခါ ၅။ ပဉ္စမဘဝမှာ နွားဖြစ်ရတယ်။ အဲဒီ နွားဘဝမှာလဲ သင်းကွပ်ခံရပြီး ထွန်တို့ ထယ်တို့ လှည်းတို့ကို ရုန်းနေရတယ်။ ဒါလဲ ကာမေသုမိစ္ဆာကံ၏အကျိုးပဲ နွားဆိုတာ နွားသိုးအတိုင်းဆိုရင် အခိုင်းရ ခက်လို့ သင်းကွပ်လေ့ရှိကြတယ်။ ဘုန်းကြီးတို့ ကလေးဘဝတုန်းက နွားသင်းကွပ် တာ တွေ့မြင်ရဖူးတယ်။ သိပ်ကြောက်စရာကောင်းတာပဲ။ နွားကို ကြီးနဲ့ချည်တုပ်ပြီး ဝှေးစေ့ကို ထွန်သွားလို သစ်သားနဲ့ ထုကြ ရိုက်ကြတာပဲ။ အင်မတန် နာရှာမှာပါပဲ။ သုံးလေးရက်လောက်အတွင်းမှာ ဒီနွားဟာ အစာကို ကောင်းကောင်းမစားနိုင်ရှာဘူး။ နောက်ပြီးတော့ အဲဒီနွားကို သန်စွမ်းနေသမျှ ကာလပတ်လုံး ထွန်ယက်ဖို့ ဝန်ရုန်းဖို့ ခိုင်းကြတယ်။ နေပူမိုးရွာမရှောင် ဝန်ကိုရုန်းနေရတယ်။ နေမကောင်းလို့လဲ မပြော နိုင်ရှာဘူး။ သနားစရာပါပဲ။ နောက်ဆုံး အိုမင်းတဲ့အခါကျတော့ နွားရှင်က နွားဖိုး မဆုံးရအောင်လို့ နွားသတ်သမားလက်ထဲ ရောင်းလိုက်တယ်။ တစ်သက်ပတ်လုံး ဝန်ရုန်းပြီး ကျေးဇူးပြုနေတဲ့ ကျေးဇူးရှင်ကို သူသတ်သမားလက်ထဲ အပ်လိုက်တာ ပါပဲ။ အဲဒီအခါကျတော့ နွားခမျာမှာ ဘယ်သူမှ အားကိုးစရာ မရှိရှာဘူး။ နွားသတ် သမား လက်ချက်ဖြင့် အသက်ထွက်ရရှာရတော့တာပဲ။ အဲဒါဟာ သေသေချာချာ စဉ်းစားကြည့်ရင် ဝမ်းနည်းစရာ အသည်းနာစရာ သိပ်ကောင်းတာပဲ။ အဲဒီနွားဘဝက မရှုမလှသေရတဲ့အခါ ၆။ ဆဋ္ဌမဘဝမှာ ကျွန်မရဲ့ဝမ်းမှာ ဖြစ်ရတယ်။ မွေးကတည်းက အိမ်ပေါက်ကျွန် ဖြစ်တော့တာပဲ။ အဲဒါထက် ဆိုးတာကတော့ သူ့မှာ မွေးကတည်းက အထီးအမ အင်္ဂါမပါဘူး။ နပုန်းပဏ္ဍုက် ဖြစ်ရတယ်။ ရှက်စရာသိပ်ကောင်းတာပဲ။ အဲဒါဟာ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရကံ၏ အကျိုးပဲ။

အဲဒီနပုန်းပဏ္ဍုက်ဘဝမှာ အနှစ်သုံးဆယ်ပတ်လုံး ဒုက္ခတွေခံစားပြီးတော့ သေတဲ့အခါ ၇။ သတ္တမဘဝမှာ အလွန်ဆင်းရဲမွဲပြာကျနေတဲ့ ဆင်းရဲသားလှည်းသမား၏ သမီးဖြစ်ရတယ်။ လှည်းမှူးကြီး၏ အတိုးနှင်တကွ အကြွေးကို ပြန်မဆပ်နိုင်တဲ့အတွက် အဲဒီလှည်းမှူးကြီးက ကျွန်အစေခံအဖြစ်နဲ့ ခိုင်းဖို့ အဲဒီသူငယ်မလေးကို သိမ်းယူတယ်။ အဲဒီသူငယ်မကလေးဟာ အဲဒီလှည်းမှူးကြီးရဲ့အိမ်မှာ စေခိုင်းသမျှ အမှုကိုစွဲတွေကို လုပ်ကိုင်နေရရှာတယ်။ အဲဒီလို လုပ်ကိုင်နေရင်းထဲက သူ့မှာ ကုသိုလ်ကံအားလျော်စွာ

(၂၃၀)

က္ကသိဒါသီထေရီအကြောင်း

ရုပ်ရည်ကလေးက သပ်သပ်ရပ်ရပ်ရှိတဲ့အတွက် အရွယ်ရောက်တဲ့အခါ လှည်းမှူးကြီး၏ သား ဂိရိဒါသက သူ့ကို မယားငယ်အဖြစ်နဲ့ ယူလိုက်တယ်။ မယားငယ်ဆိုတာ မယားကြီး၏ အကျိုးမဲ့ကို လုပ်တတ်တယ်။ မယားကြီးကလဲ မယားငယ်ရဲ့အကျိုးမဲ့ ကို လုပ်တတ်တာပဲ။ အဲဒါဟာ ယေဘုယျအားဖြင့် ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ်လို့ ဆိုရမှာပဲ။ ဒါကြောင့် အဲဒီဂိရိဒါသ၏ မယားငယ်ဖြစ်တဲ့ မိန်းမငယ်က ဂိရိဒါသကို မယားကြီးနဲ့ စိတ်ဝမ်းကွဲအောင် ကုန်းတိုက်တယ်။ အဲဒီ မယားကြီးဖြစ်တဲ့ အမျိုးသမီးကြီးကလဲ သီလနဲ့ ပြည့်စုံတယ်။ သူတော်ကောင်းစိတ်ရှိတယ်။ အဲဒီလို သီလစသော ဂုဏ်ကျေးဇူးနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ မယားကြီးနဲ့ စိတ်ဝမ်းကွဲအောင် ကုန်းတိုက်မိတာဟာ အင်မတန် ကြီးလေးတဲ့ အကုသိုလ်ကံ ဖြစ်သွားတယ်။ နုရာဝဲစွဲ လဲရာသူဦးထောင်း ဆိုတာလိုပဲ။ ပထမက သူတစ်ပါး၏မယားကို ပြစ်မှားကျူးလွန်မိတဲ့ အကုသိုလ်ကံကြောင့် ယုတ်ညံ့တဲ့ မိန်းမဘဝရောက်နေရာမှာ ကုန်းတိုက်တဲ့ အကုသိုလ်ကံကို ထပ်ပြီး ကျူးလွန်မိပြန်တယ်။ ဒါကြောင့် (တဿာဟံ ဝိဒ္ဓေသနမကာသိ) အဟံ-ဟိုတုန်းက ဂိရိဒါသ၏ မယားငယ် ဖြစ်ခဲ့သော ငါသည်၊ တဿာ-ထိုမယားကြီးကို၊ ဝိဒ္ဓေသန-မုန်းတီးကြောင်းဖြစ်သော ကုန်းတိုက်စကားကို၊ အကာသိ-ပြုခဲ့မိ၊ ပြောဆိုခဲ့မိလေပြီ-လို့ ဖော်ပြထားပါတယ်။ (တဿေတံ ကမ္မဖလံ) တော်-ကျွန်မပမာ ရှိသေစွာ ပြုစုလုပ်ကျွေးနေသော ငါ့ကို ခင်ပွန်းဖြစ်သူတို့က မချစ်နိုင်သဖြင့် စွန့်ပစ်ခြင်းသည်၊ ဝါ-စွန့်ပစ်ခြင်းခံရခြင်းသည်၊ တဿ-ထိုမုန်းတီးအောင် ပြောဆိုသော ကုန်းဟိုက်ခြင်း ပိသုဏဝါစာ၏၊ ကမ္မဖလံ-အကုသိုလ်ကံ၏ အကျိုးပေတည်း-လို့လဲ ဖော်ပြထားပါတယ်။

လှည်းမှူးကြီး၏ သားဖြစ်တဲ့ ဂိရိဒါသ၏ မယားငယ်ဘဝတုန်းက ကုန်းတိုက် ခဲ့တဲ့ အကုသိုလ်ကံကြောင့် သူတောင်းစားကတောင် မချစ်နိုင်ဘဲ မုန်းပြီး သူ့ကို စွန့်ပစ်သွားကြပါတယ်တဲ့။ တဿပိ-ထိုပိသုဏဝါစာ မကောင်းမှုကံ၏လည်း၊ အန္တော- ကုန်ဆုံးသွားခြင်းဟူသော အပိုင်းအခြားကို၊ မယာ-အကျွန်ုပ်သည်၊ ကတော- အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် နိဗ္ဗာန်ရောက်အောင် ထွင်းဖောက်သိမြင် အကျင့်လမ်းစဉ်ဖြင့် သုတ်သင်ပယ်နုတ် ပြုလုပ်အပ်ပါပြီ-တဲ့၊ အဲဒါက အရေးအကြီးဆုံးပဲ။ အရဟတ္တဖိုလ် ရောက်လို့ ရဟန္တာ ဖြစ်သွားတယ်ဆိုရင် ရှေးကပြုဖူးတဲ့ မကောင်းမှုကံတွေဟာ အကျိုးမပေးနိုင်တော့ဘဲ အစွမ်းသတ္တိ ကုန်သွားကြတာပဲ။ ကုသိုလ်တွေလဲ ထိုအတူ ကုန်သွားကြတော့တာပဲ။ နောင်ဘဝတစ်ဖန်ထပ်ပြီး အကျိုးမပေးနိုင်ကြတော့ဘူး။ အဲဒီနောက်ဆုံးဘဝမှာ အသက်ရှည်နိုင်တဲ့ အချိန်ကာလကုန်တဲ့အခါ ယရိနိဗ္ဗာန် ပြုရုံပဲရှိတော့တယ်။ ယရိနိဗ္ဗာန်ပြုပြီးတဲ့ နောက်မှာတော့ ဘဝအသစ် ရုပ်နာမ်ထပ်ဖြစ်ဖို့ မရှိတော့ဘူး။ ဒါကြောင့် အဲဒီ က္ကသိဒါသီထေရီမဟာ အသက်အတိုင်းနေပြီး အဲဒီ

ခေတ်တုန်းကပဲ ဟန်နီဗ္ဗာန်ခံသွားပါပြီ။ ဆင်းရဲဇာတ်သိမ်းပြီး လုံးဝငြိမ်းသွားပါပြီ။

တောတန်ခတ်ချတ်

အဲဒီဝတ္ထုဟာ အမျိုးသားတွေနဲ့လဲ ဆိုင်တယ်၊ အမျိုးသမီးတွေနဲ့လဲ ဆိုင်တယ်၊ ပထမ ရွှေပန်းထိမ်သည်ဖြစ်စဉ်က သူတစ်ပါး၏ မယား၌ ကျူးလွန်ခဲ့တဲ့ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရကံကြောင့် ငရဲကျရတယ်၊ ငရဲမှလွတ်တော့ မျောက်ဖြစ်ပြီး သင်းကွပ် ခံရတယ်၊ တစ်ဖန် ဆိတ်ဖြစ်ပြီးတော့လဲ သင်းကွပ်ခံရ ပြန်တယ်၊ အဲဒီကနောက် နွားဖြစ်ပြီးတော့လဲ သင်းကွပ်ခံရပြန်တယ်၊ အဲဒီကနောက် ကျွန်မရဲ့ ဝမ်းထဲမှာဖြစ်ပြီး နပုန်းပဏ္ဍုက် ဖြစ်ရတယ်၊ ဒါတွေဟာ ခေတ္တခဏမျှ ပျော်မွေ့ရတဲ့ ကာမေသု မိစ္ဆာစာရကံရဲ့ မကောင်းကျိုးတွေပဲ၊ အဲဒီကနောက် ဆင်းရဲသား လယ်သမားရဲ့ သမီးဖြစ်ပြီး အစောင့်ဘဝရောက်ရာက လှည်းမှူးရဲသား ဂိရိဒါသ၏ မယားငယ်ဖြစ်ရတယ်၊ အဲဒီလို ကာမေသုမိစ္ဆာစာရကံ၏ မကောင်းကျိုးတွေကို ခံစားနေရတုန်းမှာပဲ သီတင်း သီလနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ အမျိုးကောင်းသမီး မယားကြီးဖြစ်သူနဲ့ သူ့ယောက်ျားဂိရိဒါသကို စိတ်ဝမ်းကွဲအောင် ကုန်းတိုက်ပြန်တယ်၊ ဘယ်လောက်အထိ ကွဲပြားပြီး ဒုက္ခရောက် တယ်ဆိုတဲ့ အကြောင်းတော့ စာထဲမှာ မပါလို့ တိတိကျကျ မပြောနိုင်ဘူး၊ အကြီး အကျယ်ကွဲပြားပြီး အကြီးအကျယ် ဒုက္ခရောက်ကုန်ကြဟန် တူပါတယ်၊ အဲဒါဟာ မယားငယ်တွေ မယားကြီးတွေ မယားအငယ် အနှောင်းယူတဲ့သူတွေ အထူးသတိ ပြစရာပါပဲ၊ အဲဒီ ကုန်းတိုက်တဲ့ မကောင်းမှုကံကြောင့် နောက်ဆုံးဘဝမှာ ဣသိဒါသီ ဆိုတဲ့ သူဌေးသမီးဖြစ်ရသော်လည်း သူတောင်းစားကတောင် မချစ်နိုင်အောင်ရှိပြီး ခင်ပွန်းဖြစ်သူတွေက သုံးကြိမ်အထိ အစွန့်အပယ် ခံရတယ်၊ အဲဒါတွေဟာ ကုန်းတိုက် တဲ့အကုသိုလ်ကံ၏ မကောင်းကျိုးတွေပါပဲ၊ ဒါကြောင့် "ကုန်းချောပါယ်ကျ လူဖြစ်က ကွဲရ မိတ်ဆွေများ"လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

"ကုန်းချောပါယ်ကျ၊ လူဖြစ်က၊ ကွဲရ မိတ်ဆွေများ။" (ဆို)

ပိသုဏဝါစာနဲ့ စပ်ပြီး ပြောစရာကတော့ တော်တော်စုံသွားပါပြီ၊ ယခု ဖရုသဝါစာကို ပြောကြစို့။

ဖရုသဝါစာ

ပရေ ဖရုသဝါစာ ဘဝိဿန္တိ၊ မယမေတ္တ ဖရုသာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတာ ဘဝိဿာမာတိ သလ္လောခေါ ကရဏီယော။

ပရေ-တစ်ပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဖရုသဝါစာ-ကြမ်းတမ်းသော စကားကို

၃၃၄

ပြောဆိုကြကုန်သည်။ ဘဝိဿန္တိ-ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့၊ ဧတ္ထ-ဤအရာ၌၊ မယံ-ငါတို့သည်၊ ဖရဿာယ ဝါစာယ-ကြမ်းတမ်းသော စကားကို ပြောဆိုခြင်းမှ၊ ပဋိဝိရတာ-ကြဉ်ရှောင်ကြကုန်သည်။ ဘဝိဿာမ-ဖြစ်ကုန်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့၊ သလ္လေခေါ-ကိလေသာ ခေါင်းပါးစေသောအကျင့်ကို၊ ကရဏီယော-ပြုကျင့်အပ်၏။

ဖရသဝါစာဆိုတာ ဆဲရေးခြင်း ကြိမ်းမောင်းခြင်း ကျိန်ဆိုခြင်း ဆိုတဲ့ ကြမ်းကြုတ်တဲ့စကားတွေပါပဲ။ အဲဒီစကားမျိုးကို ကြားရရင် သက်ဆိုင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မှာ အလွန် စိတ်မချမ်းမသာ ဖြစ်ရတယ်။ မသက်ဆိုင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မှာတောင် အဲဒီလို စကားကို ကြားရရင် နားမချမ်းသာဘူး။ လူတိုင်း လူတိုင်း မကြားချင်တဲ့စကားပါပဲ။ ပညာရှိ သူတော်ကောင်းတွေဆိုရင် အလွန်စက်ဆုပ်ရွံရှာတဲ့ စကားပါပဲ။ အဲဒီစကားမှာ အင်္ဂါ ၃-ပါးရှိတယ်။ ၁။ အဆဲအဆိုခံ ပုဂ္ဂိုလ်လဲရှိရမယ်၊ ၂။ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်အပေါ်မှာ အမျက်ထွက်တဲ့စိတ်လဲ ရှိရမယ်၊ ၃။ ဆဲရေးကျိန်ဆိုခြင်းလဲ ရှိရမယ်၊ ဒီအင်္ဂါ ၃-ပါးညီလျှင် ဖရသဝါစာဝစီကံ မြောက်တယ်။ ဒါပေမယ့် စိတ်ထဲက တကယ်ဆင်းရဲစေလိုတဲ့ စိတ်ကြမ်းမရှိရင်တော့ ကံမမြောက်ဘူး။ တစ်ခါက သူငယ်တစ်ယောက်ဟာ မိခင်စကားကို နားမထောင်ဘဲ တောထဲထွက်သွားတယ်။ မိခင်ဖြစ်သူက ဒေါသဖြစ်ပြီး "နင့်ကိုကျွဲခတ်လို့သေပါစေ"လို့ ကျိန်ဆဲလိုက်သတဲ့။ အဲဒီသူငယ် တောထဲ ရောက်တဲ့အခါ သူ့အမေက ကျိန်ဆိုလိုက်တဲ့အတိုင်း ကျွဲမတစ်ကောင်က ခတ်ဖို့ ထလာသတဲ့။ အဲဒီအခါ သူငယ်က "ငါ့အမေနှုတ်က ဆိုလိုက်တဲ့အတိုင်း မဖြစ်ပါစေနဲ့၊ စိတ်ထဲက အလိုရှိတဲ့အတိုင်း ကြံစည်တဲ့အတိုင်းသာ ဖြစ်ပါစေ"လို့ သစ္စာပြုလိုက်သတဲ့။ အဲဒီအခါ ကျွဲမဟာ ရှေ့သို့ တိုးမလာဘဲ ရပ်တံ့ တည်နေပါသတဲ့။ မိဘတွေဆိုတာ သားသမီးတွေကို ပြောဆိုလို့မရရင် ကျွဲခတ်ပါစေ မြွေကိုက်ပါစေ သေခြင်းဆိုးနဲ့သေပါစေ စသည်ဖြင့် ကျိန်ဆိုတတ်ကြတယ်။ ဒါပေမယ့် စိတ်ထဲကတော့ သားသမီးများအပေါ်မှာ ကြာပန်းဖက်ကလေးကျတာကိုတောင် အလိုမရှိကြပါဘူး။ ဆရာသမားများကလဲ တပည့်တွေကို ပြောလိုရှိရင် နင်တို့သွားကြ၊ ငါ့ဆီမှာ မနေကြနဲ့၊ နင်တို့ဟာ နင်တို့ ဖြစ်ချင်သလို ဖြစ်ကြပါစေ စသည်ဖြင့် မာန်မဲ ပြောဆိုတတ်ကြပါတယ်။ ဒါပေမယ့် စိတ်ထဲကတော့ အဲဒီတပည့်တွေ သီလစသည် ကြီးပွားတိုးတက်ခြင်းကိုသာ အလိုရှိကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီလို အပြောအဆိုမျိုးကတော့ နှုတ်ထွက်က ကြမ်းပေမယ့် စိတ်ထဲက မကြမ်းတဲ့အတွက် ဖရသဝါစာကံ မမြောက်ဘူးလို့ မှတ်ရမယ်။ နှုတ်ထွက်ကကြမ်းပေမယ့် စိတ်ထဲက မကြမ်းတဲ့အတွက် ဖရသဝါစာကံ မမြောက်ဘူးလို့ မှတ်ရမယ်။ နှုတ်က နူးညံ့ပေမယ့် စိတ်က ကြမ်းရင်တော့ အဲဒီကံ မြောက်တာပဲ။ မင်းများဟာ သေဒဏ်ထိုက်သူကို ကဲ-ဒီလူကို ချမ်းသာစွာ အိပ်ပါစေကွယ်လို့ ချိုချိုသာသာနဲ့

ပြောပေမယ်၊ စိတ်ထဲက သေစေ-လို့ ကြမ်းတမ်းတဲ့စေတနာ ရှိနေတဲ့အတွက် အဲဒီလို စကားကတော့ ဖရုသဝါစာ ဝစီကံမြောက်တာပဲ။

ဒါကြောင့် သူတစ်ပါးတွေက ကြမ်းကြုတ်တဲ့ စိတ်စေတနာဖြင့် ဆဲရေးကျိန်ဆို ကြမည်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ အဲဒီလို ဆဲရေးကျိန်ဆိုမှုကို မပြုဘဲ ကြည်ရှောင်မယ်၊ စိတ်ကောင်းနုလုံးကောင်းနဲ့ နူးညံ့သိမ်မွေ့တဲ့စကား နားချမ်းသာတဲ့စကား နားဝင်ချို့ တဲ့စကား နှစ်သက်ဖွယ် စကားမျိုးကိုသာ ပြောဆိုမယ်လို့ နှလုံးသွင်းဆောက်တည်ပြီး စကားကြမ်းတွေကို ရှောင်ရမယ်၊ ချို့သာယဉ်ကျေးတဲ့ စကားကိုသာ ပြောရမယ်၊ ဖရုသာယဝါစာယ (ကြမ်းတမ်းသောစကားမှ) ဝေရမဏိသိက္ခာပဒံ (ကြည်ရှောင်ကြောင်း ဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ်ကို) သမာဒိယာမိ (ဆောက်တည်ပါ၏) လို့ တိုက်ရိုက်ဆောက် တည်ပြီးတော့ ဖြစ်စေ၊ မုသာဝါဒါဝေရမဏိသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ-လို့ ဆောက်တည် မှုထဲမှာ အတင်းသွင်းပြီး ဆောက်တည်၍ဖြစ်စေ သီလဖြင့်လဲ ဒီလိုစကားကြမ်းတွေကို ပယ်ရမယ်၊ သမထအာရုံတစ်ခုခုကို နှလုံးသွင်းရှုမှတ်ပြီး သမာဓိဖြင့်လဲ ပယ်ရမယ်၊ အနိဋ္ဌာရုံတွေကို တွေ့ရတဲ့အခါ ဝိပဿနာ ရှုခြင်းဖြင့်လဲ ပယ်ရမယ်၊ အလိုမရှိအပ်တဲ့ အနိဋ္ဌာရုံတွေကို မြင်ရ ကြားရ ထိရ သိရတဲ့အခါ ဒေါသဖြစ်ပြီး အဲဒီလို စကားကြမ်း တွေကို ပြောမိတတ်တယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီလို အာရုံဆိုးတွေနဲ့ တွေ့ရတဲ့အခါ ရှုမှတ်ပြီး ပယ်ရမယ်၊ အထူးအားဖြင့် ကိုယ်မကြိုက်တဲ့ စကားကို ကြားရတဲ့အခါ နှုတ်က စကားကြမ်းတွေကို ပြောမိတတ်တယ်၊ ဒါကြောင့် မကြားချင်တဲ့စကားတွေကို ကြားရတဲ့အခါ အထူးဂရုစိုက်ပြီး ရှုမှတ်ဖို့ လိုပါတယ်။

ရှုမှတ်ခြင်းဖြင့် ဓရသဝါစာတို့ ပယ်နိုင်မုံ သာဓက

ဘုန်းကြီး၏ ဇာတိအရပ် ရွှေဘို ဆိပ်ခွန်ရွာမှာ အထူး အမှတ်ကောင်းတဲ့ ယောဂီဟောင်းတစ်ဦးရှိတယ်၊ သူက ယခုတော့ ရဟန်းဖြစ်နေလို့ ဝါ ၂၀-ကျော် တောင် ရှိနေပါပြီ၊ သူ့မှာ လူဝတ်နဲ့နေစဉ်တုန်းက သူ့ယောက္ခမမသင်ကြီးက အပြစ်တင် ပြောဆိုနေတဲ့အခါ အဲဒီ အပြစ်တင်ပြောဆိုတဲ့ စကားတွေကို ကြားတိုင်း ကြားတိုင်း "ကြားတယ် ကြားတယ်" လို့ သူက မပြတ် ရှုမှတ်နေသတဲ့၊ အဲဒီလို ပြောဆိုနေတာဟာ ၁၀-မိနစ်လောက် ကြာဟန် ရှိပါတယ်၊ ဒါပေမယ် သူ့မှာတော့ ကြားရတဲ့အသံရော ကြားသိတာရော ကြားသိရင်း ပျောက်သွားရင်းနဲ့ ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုချည်း တွေ့နေရတယ်၊ ဘာပြောတယ် ဘာဆိုတယ်တို့ တစ်လုံးတစ်ပါးမျှ မသိလိုက်ရဘူးတဲ့၊ ဒါကြောင့် သူ့မှာစိတ်လဲမဆိုးရဘူး၊ ပြန်ပြီးချေပ ပြောဆိုလိုတဲ့ စိတ်လဲ မဖြစ်ရဘူးတဲ့၊ အကယ်၍သာ အဲဒီအပြစ်ပြောတဲ့ စကားတွေကို မရှုမမှတ်ဘဲ နားထောင်နေရင်

(၂၃၄)

အပြစ်နှင့်အကျိုး

မခံချင်တဲ့စိတ်တွေဖြစ်ပြီး စိတ်ဆိုးလိမ်မယ်၊ ပြန်လည်ချေပတဲ့အနေနဲ့ ရန်ရှင်းကြမ်းတမ်းတဲ့ စကားတွေကိုလဲ ပြောမိလိမ်မယ်၊ အဲဒီတုန်းက သူ့မှာ ကြားတိုင်း ကြားတိုင်း မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့အတွက် အမှတ်အသိကလဲ ကောင်းနေတဲ့အတွက် အဲဒီလို ဖြစ်ရမယ်ဟာတွေ မဖြစ်ရဘဲ ငြိမ်းသွားတယ်၊ ဒါဟာ ရှုမှတ်မှု ဝိပဿနာဖြင့် ဖရုသဝါစာကိုယ်တာ ငြိမ်းစေတာပါပဲ၊ ဒီပြင် ပုဂ္ဂိုလ်တွေလဲ ဒီလိုအရေးကြီးတဲ့အခါ ဒီနည်းအတိုင်း ရှုမှတ်ပြီး ပယ်နိုင်ပါတယ်၊ အလွန်ကောင်းတဲ့ ပယ်ပုံပယ်နည်းပါပဲ၊ အဲဒီလို အနိဋ္ဌာရုံတွေ ပေါ်လာတဲ့အခါ မပြတ်ရှုမှတ်နေရင် ဖရုသဝါစာကို ပယ်နိုင်ရုံတွင်မကဘူး၊ မခံချင်တဲ့စိတ် ဒေါသစိတ်တွေကိုလဲ ပယ်နိုင်ပါတယ်၊ အလွန်ကျေးဇူးများပါတယ်၊ ဝိပဿနာ ဉာဏ်ရင့်လို့ အရိယမဂ်များ ရောက်သွားတဲ့အခါကျတော့ အဲဒီဖရုသဝါစာကို အမြစ်ပြတ် လုံးဝကင်းစေနိုင်ပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် ပိသုဏဝါစာနှင့် ဒီဖရုသဝါစာကတော့ ဒေါသနှင့် ယှဉ်ပြီးဖြစ်တဲ့ အကုသိုလ်ဖြစ်တဲ့အတွက် အနာဂါမိမဂ်ကျမှ အကုန်ကင်းစင်နိုင်တယ်၊ သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့်ဆိုရင် အပါယ်ကျစေနိုင်တဲ့ ပိသုဏဝါစာ ဖရုသဝါစာကိုသာ ကင်းစေနိုင်တယ်၊ သကဒါဂါမိမဂ်ဖြင့်ဆိုရင် အပါယ်မကျစေနိုင်တဲ့ ပိသုဏဝါစာ ဖရုသဝါစာထဲက ရန်ရှင်းကြမ်းတမ်းတဲ့ အကုသိုလ်ကိုသာ ကင်းစေနိုင်တယ်၊ သိမ်မွေ့တဲ့ ပိသုဏဝါစာနှင့် ဖရုသဝါစာကိုတော့ ကင်းစေနိုင်သေးဘူး၊ အဲဒီလို သိမ်မွေ့တဲ့ ပိသုဏဝါစာနှင့် ဖရုသဝါစာတွေကတော့ အနာဂါမိမဂ်ရောက်မှ လုံးဝအကုန် ကင်းပြတ်သွားကြတယ်၊ ဒါကြောင့် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာ “ပိသုဏဝါစာ ဖရုသဝါစာ ဗျာပါဒဟူသော အကုသိုလ် ကမ္မပထသုံးပါးတို့သည်၊ (တတိယဉာဏဝဇ္ဇာ) အနာဂါမိ မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် ပယ်သတ်အပ်သော တရားတို့ပေတည်း”လို့ မိန့်ဆိုထားပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့ ပိသုဏဝါစာနှင့် ယခုပြောနေဆဲ ဖရုသဝါစာဆိုတဲ့ အကုသိုလ် တွေကို လုံးဝပယ်နိုင်အောင် အဲဒီအနာဂါမိမဂ်အထိ အားထုတ်သွားဖို့ပါပဲ။

အပြစ်နှင့်အကျိုး

ဆဲရေးကျိန်ဆိုတဲ့ ဖရုသဝါစာကို ပြောဆိုရင် ဘယ်လို အပြစ်ရှိသလဲလို့ ဆိုတော့ အပါယ်ကျတတ်တဲ့အကြောင်း၊ လူ့ဘဝရောက်လာပြန်ရင်လဲ ဆဲရေးကြိမ်းမောင်းသံဆိုတဲ့ အသံဆိုးများကို များစွာ ကြားရတတ်ကြောင်းများကို အင်္ဂုတ္တရ ပါဠိတော်မှာ ပြဆိုထားပါတယ်၊ အဲဒါကို ဘုန်းကြီးက “ဆဲဆိုပါယ်ကျ လူဖြစ်က ကြားရသံဆိုးများ”လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်၊ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

“ဆဲဆိုပါယ်ကျ၊ လူဖြစ်က၊ ကြားရသံဆိုးများ။” (ဆို)

တချို့က “ငါ့ဥစ္စာ ခိုးတဲ့သူ ယူတဲ့သူဟာ သေခြင်းဆိုးနဲ့ သေပါစေ၊

ရေကျပါစေ" စသည်ဖြင့် သူတစ်ပါးကို ကျိန်ဆိုတတ်ကြတယ်။ အိန္ဒိယကုလားရသေ့ ကုလားဘုန်းကြီးတွေ မှာ ဒီလိုကျိန်ဆိုတတ်တဲ့ ဓလေ့ထုံးစံရှိတယ်။ သူတို့အလွှာတာကို မလှူရင်လဲ ကျိန်တတ်ကြတယ်။ အကျိန်ခံရတဲ့သူမှာ အဲဒီလို ကျိန်တဲ့အတိုင်း ဘေးသင့် တတ်တယ်လို့လဲ အဲဒီမှာ လူတော်တော်များများက ယုံကြည်နေကြတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီလို ယုံကြည်တဲ့ သူတွေက အကျိန်ခံရမှာ အလွန်ကြောက်ကြတယ်။ သူတို့ ကြောက်ခြင်း၏ အကြောင်းရင်းကတော့ သူတို့အလေးပြုတဲ့ ပုရာဏ်ကျမ်းတွေထဲမှာ အဲဒီလို ရသေ့ကြီးတွေက ကျိန်ဆိုလို့ ကျိန်စာသင်ပြီး ဒုက္ခရောက်ပုံတွေ ပြထားတာ တော်တော်များများ ရှိတယ်။ အဲဒါတွေကို ကြားသိရတဲ့အတွက် ကြောက်ကြတာနဲ့ တူပါတယ်။ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင် ရဟန်းတော်များမှာတော့ အဲဒီလို သူတစ်ပါးကိုလဲ မကျိန်ရဘူး၊ မိမိကိုယ်ကိုလဲ မကျိန်ရဘူး၊ ဗုဒ္ဓတရားတော်အရအားဖြင့်ဆိုရင် အကုသိုလ်ကံကြောင့်သာ မကောင်းကျိုး ရောက်နိုင်တယ်။ ကျိန်ဆိုမှု သက်သက် ကြောင့်တော့ မကောင်းကျိုး မရောက်နိုင်ပါဘူး၊ အမှန်ကတော့ သူတစ်ပါးကို မကောင်းကျိုးရောက်အောင် ကျိန်ဆိုရင် သူတစ်ပါးဆီ မရောက်ဘဲ ကိုယ်ဆီကိုသာ ပြန်လာတတ်တယ်။ အဲဒီလို ပြန်လာတတ်ပုံကို ပေတဝတ္ထု ပါဠိတော်မှာ ပြထား တာတွေရှိတယ်။ ယခုကျိန်ဆိုမှု ဆဲရေးမှုကြောင့် ပြိတ္တာဖြစ်ရပုံကို အဲဒီပေတဝတ္ထု ပါဠိတော်မှ ထုတ်ပြီးအကျဉ်းချုပ် ပြဦးမယ်။

ကျိန်ဆဲလို့ ပြိတ္တာဖြစ်သည်

ဘုရားလက်ထက်တော်ကာလက ယက္ကန်းသည် အိမ်ထောင်စု ၁၁-အိမ်သာ ရှိတဲ့ တောရွာတစ်ခုမှာ ရဟန်းတော် ၁၂-ပါး ဝါကပ်သီတင်းသုံးနေကြတယ်။ အကြီး အကဲ ယက္ကန်းသည်ကြီးဇာ ရဟန်းတော် ၂-ပါးကို ပစ္စည်း ၄-ပါးဖြင့် လှူဒါန်းပြု စုတယ်။ အခြား ၁၀-အိမ်က တစ်ပါးစီ တာဝန်ယူပြီး လှူဒါန်းပြုရကြတယ်။ ယက္ကန်း သည်ကြီး၏ ဇနီးကတော့ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအယူရှိတယ်။ သဒ္ဓါတရားမရှိဘူး၊ ဒါကြောင့် တာဝန်ယူထားတဲ့ ရဟန်း ၂-ပါးကို ရိုရိုသေသေ ပြုစုမလုပ်ကျွေးဘူးတဲ့ အဲဒီလို ရိုရိုသေသေ မပြုစုတာကိုမြင်တော့ ယက္ကန်းသည် ကြီးက သဒ္ဓါတရားနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ အခြားအမျိုးသမီးကို လက်ထပ်ပြီး ပစ္စည်းဥစ္စာ တွေကို အကုန်လွှဲအပ်ထားတယ်။ အဲဒီဇနီးအငယ်ကတော့ သဒ္ဓါတရားနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့အတွက် ရိုရိုသေသေ ပြုစုလုပ်ကျွေး တယ်။ သူကလဲ တခြားက မဟုတ်ပါဘူး၊ ဇနီးအကြီးရဲ့ ညီမပါပဲတဲ့၊ ဝါကျွတ်တဲ့အခါ ကျတော့ ရဟန်းတော်တစ်ပါးတစ်ပါးအား သင်္ကန်းလျှာအဝတ်တစ်ထည်စီ လှူကြတယ်။ အဲဒီမှာ ယက္ကန်းသည်ကြီး၏ ဇနီးအကြီးက သူ့သင်ပွန်းကို စိတ်ဆိုးပြီးတော့ ဒီလိုကျိန်ဆဲ

(၂၃၆)

ကျိန်ဆဲလိုပြိတ္တာဖြစ်သည်

လိုက်ပါသတဲ။

"သာကီဝင်နွယ် ရဟန်းများအား သင်လူတဲ့ ထမင်းအဖျော်တွေဟာ နောင်ဘဝ ကျတော့ သင်မှာ ကျင်ကြီး ကျင်ငယ်တွေ ပြည်တွေ သွေးတွေ ဖြစ်ပါစေ၊ လူတဲ့ အဝတ်တွေလဲ ရဲရဲတောက်သော သံပြားတွေ ဖြစ်ပါစေ"-လို့ ကျိန်ဆို လိုက်ပါသတဲ။

အသက်အတိုင်းနေပြီး သေကြတဲ့အခါ ယက္ကန်းသည်ကြီးဟာ ဝိဇ္ဇာတောမှာ ရုက္ခစိုးနတ်ကြီး ဖြစ်ပြီး နေပါသတဲ။ ကျိန်ဆဲတဲ့ သူ့ဇနီးကတော့ အဲဒီရုက္ခစိုးနတ် ကြီးရဲ့ ဗိမာန်အနီးမှာပဲ ပြိတ္တာမကြီး ဖြစ်နေရှာပါသတဲ။ အဲဒီပြိတ္တာမကြီးမှာ အဝတ် လဲမရှိရှာဘူး။ အကြောင်းက ရုက္ခစိုးနတ်ကြီးထံလာပြီးတော့ အရှင် ဂျွန်မမှာ အဝတ်လဲ မရှိဘူး။ အလွန်က ဆာလောင်မွတ်သိပ်ပြီး ဒုက္ခရောက်နေပါတယ်။ အဝတ်နဲ့ ထမင်းအဖျော်များကို ပေးကမ်းမစတော်မူပါ"လို့ တောင်းတယ်။ ဒီတော့ ရုက္ခစိုးနတ် ကြီးက သနားတာနဲ့ နတ်တို့အသုံးအဆောင်ဖြစ်တဲ့ ထမင်း အဖျော်တွေကို ပေးလိုက် တယ်။ အဲဒီ ထမင်း အဖျော်တွေဟာ ပြိတ္တာမကြီး လက်ထဲရောက်တော့ ကျင်ကြီး ကျင်ငယ်တွေ ပြည်တွေ သွေးတွေ ဖြစ်သွားသတဲ။ နတ်တို့အဝတ်ကို ပေးလိုက်ပြန် တော့လဲ အဲဒီအဝတ်က ပြိတ္တာမကြီးမှာ ဝတ်ရုံလိုက်သည်နဲ့ တပြိုင်နက် ရဲရဲတောက် တဲ သံပြားဖြစ်သွားသတဲ။ ဒီတော့ ပြိတ္တာမကြီးဟာ သံပြားအပူလောင်ပြီး ကြီးစွာသော ဆင်းရဲကို ခံစားရတဲ့အတွက် အဲဒီသံပြားအဝတ်ကို စွန့်ပစ် ငိုယိုမြည်တမ်း ပြေးရှာ သတဲ။ အဲဒါဟာ သူ့ကျိန်စာနဲ့ သူပြန်ထိတာပါပဲ။

ဒါပေမယ့် နောင်အချိန်ကျတော့ ရဟန်းတစ်ပါးက အဲဒီတောအရပ်ကို ရောက်လာလို့ အဲဒီဖြစ်ပုံတွေကို တွေ့မြင်ရပြီးတဲ့အခါ အဲဒီရဟန်းရဲ့ ညွှန်ကြားချက် အရ ရုက္ခစိုးနတ်မင်းကြီးက အဲဒီရဟန်းအား နတ်တို့၏ မွန်မြတ်သော ထမင်းအဖျော် တွေကို လှူပြီး အဲဒီပြိတ္တာမကြီးအား အမျှပေးဝေတယ်။ အဲဒီအခါ ပြိတ္တာမကြီး ဟာ နတ်တို့၏အစာကို စားပြီး နတ်သမီးလိုပင် ပြည့်ဖြိုး ပြည့်စုံသွားပါသတဲ။ နောက်ပြီးတော့ နတ်အဝတ်တစ်စုံကိုလဲ မြတ်စွာဘုရားအား လှူဖို့ အဲဒီရဟန်းထံမှာ အပ်ပြီးတော့ ပြိတ္တာမကြီးအား အမျှပေးဝေပြန်တယ်။ အဲဒီအခါမှာ ပြိတ္တာမကြီးဟာ နတ်တို့၏ အဝတ်တန်ဆာများကို ဝတ်ဆင်ရပြီး နတ်သမီးတမျှ လှပတင့်တယ်သွား တယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဒီလိုဆိုတော့ ကျိန်စာသင်လို့ ဒုက္ခရောက်နေရပေမယ့် ကုသိုလ်နဲ့ ကုစားနိုင်တဲ့အတွက် ဟော်သေးရဲလို့ ဆိုရမှာပဲ။

ဆဲရေးလို့လဲ ပြိတ္တာဖြစ်တတ်တယ်

မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်က သာဝတ္ထိမြို့အနီးက ရွာငယ်တစ်ခုမှာ နန္ဒိသေနဆိုတဲ့ ဥပါသကာတစ်ယောက် ရှိတယ်။ သဒ္ဓါတရားနဲ့ ပြည့်စုံတယ်။ သူဇနီးကတော့ နန္ဒာတဲ့။ သဒ္ဓါတရားမရှိဘူး။ ကြမ်းတမ်းတယ် ခင်ပွန်းလင်ကိုလဲ မရှိသေးဘူး။ ဆဲရေးတတ်တယ်။ ယောက္ခမမိခင်ကိုလဲ သူခိုးမလို့ ဆဲဆိုတယ်။ အဲဒီ နန္ဒာဟာ သေတဲ့အခါ ပြိတ္တာမကြီးဖြစ်ပြီး အဲဒီရွာအနီးမှာပဲ သွားလာကျက်စားနေတယ်။ တစ်နေ့ သောအခါ နန္ဒိသေန ဥပါသကာကြီးက ရွာအပြင်ထွက်ခိုက်မှာ သူက ကိုယ်ထင် ပြတယ်။ ဒီတော့ နန္ဒိသေနက "ဟဲ့ အသားအရောင်ကလဲ နက်ပါသိနဲ့ အရုပ်ဆိုးလှ ပါကလား။ နင်ဟာ လူတော့ ဟုတ်ဟန်မတူဘူး။ ဘာလဲ ဘယ်လိုမကောင်းမှုကြောင့် ဒီလိုဖြစ်နေရသလဲ"လို့ မေးတယ်။ ဒီတော့ ပြိတ္တာမကြီးက သင်၏ဇနီး နန္ဒာပါပဲလို့ ပြောပြီးတော့-

အဟံ-အကျွန်ုပ်သည်၊ စက္ခုစ-အပြုအမူ ကြမ်းတမ်းသည်လည်းကောင်း၊ ဖရဿစ-အပြောအဆို ကြမ်းတမ်းသည်လည်းကောင်း၊ အာသိ-ဖြစ်ခဲ့ပါသည်၊ တယိဝိ-ခင်ပွန်းဖြစ်သော သင်အပေါ်၌လည်း၊ အဂါရဝါ-ရှိသေခြင်းမရှိသည်၊ အာသိ-ဖြစ်ခဲ့ပါသည်၊ တံ-ခင်ပွန်းဖြစ်သောသင်ကို၊ ဒုရတ္တံဝတ္တာန-ဆဲရေးပြောဆိုသောကြောင့်၊ ပေတလောကံဂတာ-ပြိတ္တာလောကသို့ ရောက်နေရပါတယ်-လို့ ပြောကြားတယ်။

အဲဒါဟာ သီတင်းသီလနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့လင်ကို ကြမ်းကြမ်းတမ်းတမ်း ဆဲဆိုခဲ့လို့ ပြိတ္တာဖြစ်ရတာပဲ။ အဲဒီလို ပြောမှားဆိုမှားရှိခဲ့လို့ အပြစ်မှ လွတ်မြောက်ချင်ရင် ကန်တော့တောင်းပန်ရတယ်။ ကန်တော့တောင်းပန်လိုက်ရင် အဲဒီလို မကောင်းကျိုးတွေမှ လွတ်မြောက်နိုင်ပါတယ်။ နန္ဒဆိုတဲ့ မိန်းမကြီးကတော့ တောင်းပန်ရမှန်းလဲ သိဟန်မတူပါဘူး။ တောင်းပန်ခြင်းလဲ ရှိဟန်မတူပါဘူး။ ဒါကြောင့် သူဟာ ပြိတ္တာမကြီး ဖြစ်နေရတယ်။ အဲဒီအကြောင်းကို သိရတော့ နန္ဒိသေန ဥပါသကာကြီးက သူ့ကိုယ်ရုံအဝတ်ကို လှမ်းပေးလိုက်တယ်။ အဲဒါကို ဝတ်ပြီး "အိမ်လိုက်ခဲ့၊ အိမ်ကျတော့ အဝတ်ရော စားသောက်စရာရော ရမယ်"လို့လဲပြောတယ်။

အဲဒီအခါ ပြိတ္တာမကြီးက ဒီလိုအဝတ်အစားကို လက်ဆင့်ကမ်းပေးလို့ မရနိုင်ဘူး။ သီလနှင့် ပြည့်စုံတဲ့ ရဟန်းများကို လူပြီး အမျှဝေမှ ရနိုင်တယ်-လို့ ပြောတယ်။ အဲဒီလို ပြောတဲ့အတိုင်းပဲ နန္ဒိသေန ဥပါသကာကြီးက သီလနှင့် ပြည့်စုံတဲ့ ရဟန်းများကို ဆွမ်း ခဲဖွယ် အဝတ်အထည် စသည်တို့ကို လူပြီး အဲဒီ ပြိတ္တာမကြီးအား ရည်စူးအမျှပေးဝေတယ်။ အမျှပေးဝေလို့ သာဓုခေါ်လိုက်သည်နှင့်

(၂၃၈)

သမ္ဗုဒ္ဓလာပ

တပြိုင်နက် နတ်ပြည်လောက၌ဖြစ်သော စားဖွယ် သောက်ဖွယ် ဝတ်ဖွယ်စသည် တွေကိုရပြီး နတ်သမီးလိုပင် လှပတင့်တယ် သွားပါသတဲ့၊ ဒီပြိတ္တာမကြီးမှာလဲ ကုသိုလ်နဲ့ ပြုပြင်လို့ရတဲ့အတွက် တော်ပါသေးရဲ့။

ယခုပြောခဲ့တာတွေဟာ ဆဲဆိုမှု ဖရုသဝါစာကြောင့် အပါယ်ကျတတ်ပုံ သာဓကတွေပါပဲ။ ဒါကြောင့် "ဆဲဆိုပါယ်ကျ လူဖြစ်က ကြားရသံဆိုးများ"လို့ ဆောင်ပုဒ် က ဆိုထားပါတယ်။ အဲဒီ ဖရုသဝါစာမှ ကြဉ်ရောင်ပြီး ချို့သာတဲ့စကားကို ပြောခြင်း၏ အကျိုးကိုတော့ အဲဒီအကုသိုလ်၏ အကျိုးမှ ပြန်လှန်ပြီးယူရုံပါပဲ။ သူများက ဆဲဆို ပေမယ် မိမိက ပြန်လှန်ဆဲဆိုချေပခြင်း မပြုဘဲ၊ သည်းခံပြီး ချို့ချို့သာသာ စကားကိုသာ ပြောရင် နတ်ပြည်ရောက်တတ်တယ်၊ ဝိမာနဝတ္ထုတွေထဲမှာ ဒီလို အကျိုးပေးပုံတွေ ရှိပါတယ်။ လူ့ဘဝပြန်ရောက်ရင်လဲ သူတစ်ပါးက ချို့ချို့သာသာနဲ့ နားဝင်ချို့တဲ့ စကားကိုသာ ပြောကြတယ်။ အသံဆိုးကို မကြားရဘူး၊ အသံကောင်းကိုသာ ကြားရတယ်လို့ ဒီလို ပြန်လှန်ပြီး ယူရုံပါပဲ။ ဖရုသဝါစာကို ကြဉ်ရောင်ပြီး ချို့ချို့သာသာ ပြောဆိုခြင်း ကြောင့် ရတဲ့ကောင်းကျိုးကတော့ နောင်ဘဝကျမှသာ မဟုတ်ဘူး၊ ယခုဘဝတွင်လဲပဲ ထင်ရှားပါတယ်။ ချို့ချို့သာသာပြောတတ်တဲ့လူကို သက်ဆိုင်ရာ လူအားလုံးက ချစ်ခင် ကြည်ညိုကြတယ်။ အလေးအမြတ် ပြုကြတယ်။ မိတ်ဆွေတွေနဲ့ ကွဲပြားခြင်း မရှိဘူး၊ ဒါကြောင့် ချို့ချို့သာသာပြောတတ်အောင် အထူးသဖြင့်ကို လေ့လာကျင့်သုံးသင့်ပါတယ်။ စိတ်ဆိုးနေတဲ့အခါ ပြောစရာရှိပေမယ် မပြောနဲ့အုံး၊ စိတ်ဆိုးနေတာကို ပြောပျောက်သွားအောင် ရှုမှတ်ပြီး ပယ်လိုက်ပါအုံး၊ စိတ်ဆိုးနေတာကို ပြောပျောက်သွားအောင် ရှုမှတ်ပြီး ပယ်လိုက်ပါအုံး၊ အဲဒီစိတ်ဆိုးပြောသွားတဲ့အခါကျမှ ချို့ချို့သာသာပြောပါ။ ဒီအတိုင်းကျင့်နေရင် မျက်မှောက်မှာလဲ ကောင်းကျိုးတွေကို ရပါလိမ့်မယ်၊ ဖရုသဝါစာ အကြောင်းကတော့ ပြည့်စုံလှပါပြီ။ သမ္ဗုဒ္ဓလာပကို ပြောကြစို့။

သမ္ဗုဒ္ဓလာပ

ပရေသမ္ဗုဒ္ဓလာပီ ဘဝိဿန္တိ၊ မယမေတ္တာ သမ္ဗုဒ္ဓလာပါ ပဋိဝိရတာ
ဘဝိဿာမာတိ သလ္လေခေါ ကရဏီယော။

ပရေ-တစ်ပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ သမ္ဗုဒ္ဓလာပီ-အနှစ်မဲ့သော မဟုတ်တမ်း စကားကို ပြောဆိုလေ့ရှိကုန်သည်၊ ဘဝိဿန္တိ-ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့၊ စွေ-ဤအရာ၌၊ မယံ-ငါတို့သည်၊ သမ္ဗုဒ္ဓလာပါ-အနှစ်မဲ့စကားကို ပြောဆိုခြင်းမှ၊ ပဋိဝိရတာ-ကြဉ်ရောင် ကြကုန်သည်၊ ဘဝိဿာမ-ဖြစ်ကုန်အံ့၊ က္ကတိ-ဤသို့၊ သလ္လေခေါ-ကိလေသာ ခေါင်းပါး စေသော အကျင့်ကို၊ ကရဏီယော-ပြုကျင့်အပ်၏။

သလ္လောသသုတ် တရားတော်ကြီး

(၂၃၉)

သမ္ဗုပ္ပလာပဆိုတာ အဘူတ-တကယ်ဖြစ်ဖူးတဲ့ အကြောင်းအရာ မဟုတ်တဲ့ ဒဏ္ဍာရီစကား၊ အနတ္တ-အကျိုးစီးပွားနှင့် မစပ်ဆိုင်တဲ့စကား၊ အဓမ္မ-တရားနှင့် မစပ်ဆိုင်တဲ့စကား၊ အဝိနယ-အဆုံးအမနှင့် မစပ်ဆိုင်တဲ့စကား၊ အနိဓာနဝတီ-စိတ်နှလုံးထဲ၌ မှတ်စွဲသိမ်းပိုက်ထားရန် မသင့်တဲ့စကား၊ ဒီလိုစကားမျိုးပါပဲ။ လိုရင်းကတော့ တကယ်မဟုတ်တဲ့ အကြောင်းအရာတွေကို ဟုတ်သလိုလို လုပ်ပြီး ပြောတဲ့ ဒဏ္ဍာရီ စကားမျိုးပါပဲ။ သို့သော်လဲ လောကမှာ လူတွေက အဲဒီလို မဟုတ်တမ်းစကားတွေကို အကြိုက်များနေကြတယ်။ စာရေးဆရာတွေက စိတ်ကူးကောင်းကောင်းနဲ့ ဇာတ်လမ်းဝတ္ထုတွေကို ရေးထုတ်ကြတယ်။ အဲဒီလို ဝတ္ထုစာအုပ်တွေကို လူတွေက အကြိုက်များကြတယ်။ ထုတ်ဝေလိုက်တယ်ဆိုတာနဲ့ တစ်လအတွင်း လောက်မှာပဲ အဲဒီလို စာအုပ်တွေဟာ ကုန်သွားတတ်တယ်။ ရောင်းလိုက် လက်မလည်နိုင်ဘူး၊ ဘုန်းကြီးတို့ တရားဘက်က စာအုပ်တွေကျတော့ တော်တော်နဲ့မကုန်နိုင်ဘူး၊ လူကြိုက်နည်းတယ်။ အဲဒါဘာကြောင့်လဲဆိုရင် တရားစာအုပ်တွေက သမ္ဗုပ္ပလာပ စာအုပ်တွေလို ဆွဲဆောင်နိုင်စွမ်း မရှိတဲ့အတွက်ကြောင့်လို့ ဆိုရမှာပဲ။ အဲဒီ သမ္ဗုပ္ပလာပ စာအုပ်တွေက ဆွဲဆောင်နိုင်တာဟာလဲ လူတွေရဲ့အကြိုက်ကို လိုက်ပြီးတော့ ပျော်ရွှင်ခန်း လွမ်းခန်း ဆွေးခန်း စသည်တွေကို တကယ်ရှိတာ မဟုတ်ဘဲနဲ့ အမျိုးမျိုး အထွေထွေ တန်ဆာဆင်ပြီး ဖော်ပြထားတဲ့ အတွက်ကြောင့်ပါပဲ။ အဲဒီလို အနှစ်မဲ သမ္ဗုပ္ပလာပစကားတွေကို သူများတွေက ပြောဆိုကြ ရေးသားကြ ဖြန့်ဖြူးကြမည် နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ အဲဒါမျိုးတွေကို မပြောဆိုဘူး မရေးသားဘူး၊ မဖြန့်ဖြူးဘူးလို့ နှလုံးသွင်းဆောက်တည်ပြီး သလ္လောသအကျင့်ကို ကျင့်ရမယ်။

အဲဒီလို ကျင့်တဲ့သူဟာ ဘူတဝါဒီ-တကယ်ဖြစ်ဖူးတဲ့ အကြောင်းအရာမျိုးကိုသာ ပြောတတ်သူ ဖြစ်ရမယ်။ အတ္ထဝါဒီ-အကျိုးစီးပွားနှင့်စပ်တဲ့ စကားကိုသာ ပြောတတ်သူ ဖြစ်ရမယ်။ ဓမ္မဝါဒီ-တရားစကားကိုသာ ပြောတတ်သူ ဖြစ်ရမယ်။ ဝိနယဝါဒီ-အဆုံးအမစကားကိုသာ ပြောတတ်သူ ဖြစ်ရမယ်။ နိဓာနဝတီ-စိတ်နှလုံးထဲ၌ မှတ်စွဲသိမ်းပိုက်ထားသင့်သော စကားကိုသာ ပြောတတ်သူ ဖြစ်ရမယ်။ ဒီလို စကားကောင်းကို ပြောပေမယ် အချိန်အခါ မဟုတ်ရာမှာတော့ မပြောရဘူး၊ အတိုင်းအရှည်မရှိဘဲ အလွန်အကျွံတော့ မပြောရဘူး၊ ပြောသင့်တဲ့ အချိန်အခါမှသာ တော်သင့်ရုံလောက်သာ ချင်ချိန်ပြီး ပြောရမယ်။ ဒါကြောင့် တရားစကားပေမယ် အခြေအနေကြည့်ပြီး ပြောရတယ်။ တရားမနာချင်တဲ့လူကို ခဏခဏ သွားပြီးဟောနေရင် အဲဒီလူက တရားကို ကြောက် သွားတတ်တယ်။ တရားအားမထုတ်ချင်တဲ့လူကို ခဏခဏ တိုက်တွန်းရင်လဲ အဲဒီလူက အတွေ့မခံချင်ဘဲ ဖြစ်နေတတ်တယ်။ ဒါကြောင့်

(၂၄၀)

ဃဋီကာရ-ထုံး

အဲဒီလူက တရားကို ကြောက်သွားတတ်တယ်။ တရားအားမထုတ်ချင် တဲလူကို ခဏခဏ တိုက်တွန်းရင်လဲ အဲဒီလူက အတွေ့မခံချင်ဘဲ ဖြစ်နေတတ်တယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီလို လူရဲ့အခြေအနေကို ကြည့်ပြီး သင့်လျော်တဲ့ အချိန်အခါမှာ နည်းနည်းချင်း ပြောရ တိုက်တွန်းရတယ်။ သို့ပေမယ့် အလွန်ရင်းနှီးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုရင်တော့ ဃဋီကာရထုံးကို နှလုံးသွင်းပြီး သင့်လျော်တဲ့ အချိန်အခါမှာ အတင်းလဲ တိုက်တွန်း သင့်ပါတယ်။

ဃဋီကာရ-ထုံး

ကဿပမြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော် ကာလတုန်းက ဝေဂဋီဂီခေါ်တဲ့ နိဂုံးရွာကြီးမှာ ဃဋီကာရဆိုတဲ့ အိုးလုပ်သမား အနာဂါမ် ဥပါသကာ တစ်ယောက် ရှိတယ်။ တစ်နေ့သောအခါမှာ သူကမိတ်ဆွေရင်းဖြစ်တဲ့ ဇောတိပါလကို ကဿပ မြတ်စွာဘုရားအား အဖူးအမြော်သွားရန် သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် တိုက်တွန်းတယ်။ ဇောတိပါလကလဲ "ဦးပြည်းရဟန်းကို ဖူးမြော်လို့ ဘာမျှအကျိုးမရှိပါဘူး၊ မသွားလို့ ပါဘူး" လို့ချည်း သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် ရင်ရင့်သီးသီး ငြင်းပယ်တယ်။ ဇောတိပါလဆိုတာ သာမန်ပုဂ္ဂိုလ် မဟုတ်ဘူး၊ ဂေါတမမြတ်စွာဘုရား၏ အလောင်းလျာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် အဲဒီဘဝတုန်းက ပုဏ္ဏားမျိုးဖြစ်နေတဲ့အတွက် မြာဟူဏဝါဒအစွဲကြောင့် ကဿပ မြတ်စွာဘုရားကို သူကအထင်သေးပြီး အဲဒီလို မရှိမသေ ပြောဆိုငြင်းပယ်နေတယ်။ မိဘရိုးရာ အစွဲအလမ်းများဟာ သိပ်ကြောက်စရာကောင်းတာပဲ။ အဲဒီတော့ ဃဋီကာရ ဆိုတဲ့ အိုးလုပ်သမားက ဇောတိပါလကို မြစ်ဆိပ်သွားပြီး ရေချိုးဖို့ ခေါ်တယ်။ ကဿပမြတ်စွာဘုရားသီတင်းသုံးရာကျောင်းနဲ့ နီးတဲ့နေရာရောက်အောင်လို့ ပရိယာယ် ဖြင့် ဖြားယောင်းပြီးခေါ်တာပါပဲ။ အဲဒီလို ရေချိုးဖို့ဆိုတော့ ဇောတိပါလက လွယ်လွယ်ကူကူနဲ့ပဲ လိုက်လာတယ်။ အဲဒီမြစ်ဆိပ်မှာ ရေချိုးပြီးလို့ ခါးဝတ်ကိုဝတ်ပြီး ဆံပင်များ ရေခြောက်အောင် ခေတ္တရပ်နေတဲ့အခါ ဇောတိပါလကို ဃဋီကာရက ကဿပမြတ်စွာဘုရား၏ ကျောင်းတော်ဟာ အနီးတွင်ရှိတဲ့အကြောင်းပြောပြီး ဘုရားဖူးရန် သုံးကြိမ် တိုင်တိုင်တိုက်တွန်းပြန်တယ်။ ဇောတိပါလကလဲ သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် ရှေးနည်းအတိုင်းပင် ငြင်းပယ်နေတယ်။ ဒီတော့ ဃဋီကာရက ဇောတိပါလ၏ ခါးပုံကို ဆွဲကိုင်ပြီး ဘုရားထံသွားဖို့ တိုက်တွန်းပြန်တယ်။ ဇောတိပါလက ခါးပုံကို လွှတ်စေပြီး ငြင်းပယ်ပြန်တယ်။ ဒီတော့ ဃဋီကာရက ဆံပင်ကို ကိုင်ပြီး တိုက်တွန်းပြန်တယ်။ အဲဒီအခါ ဇောတိပါလမှာ အံ့အားသင့်သွားတယ်။ ဃဋီကာရက အိုးလုပ်သမား ဇာတ်နိမ့်သူပဲ၊ ဇာတ်မြင့် သူငါ၏ ဆံပင်ကိုတောင် ဆွဲကိုင်ပြီး တိုက်တွန်းတာဟာ

သိပ်အံ့ဩစရာ ကောင်းတာပဲ။ ယဋိကာရက ငါ့ဆံပင်ကို ကိုင်ဝံ့တာဟာ သူ့ဆရာ ဘုရားကို အားကိုးပြီး ကိုင်ဝံ့တာ ဖြစ်ပေလိမ့်မယ်လို့ အံ့သွားသင်ပြီး ကြံမိတယ်။ "အဆွေယဋိကာရ၊ ဆံပင်ကို ဆွဲကိုင်ရသည်တိုင်အောင်တောင်ဆိုတော့ အရေးကြီးလှပါ ကလား" လို့လဲပြောတယ်။ ယဋိကာရကလဲ အဆွေဇောတိပါလ။ ဆံပင်ကို ဆွဲကိုင် ရသည့်တိုင်အောင်ပဲ အရေးကြီး ပါတယ်-လို့ ပြောပြီး ဘုရားထံသွားဖို့ တိုက်တွန်း ပြန်ပါတယ်။ အဲဒီတော့ ဇောတိပါလက "ယဋိကာရဟာ ပထမက နှုတ်သက်သက်နဲ့ တိုက်တွန်းတယ်။ အဲဒီကနောက် ခါးပုံဆွဲ ကိုင်ပြီး တိုက်တွန်းတယ်။ နောက်ဆုံးမှာ ဆံပင်ကို ဆွဲကိုင်ပြီး တိုက်တွန်းပြန်တယ်။ ဒီတော့ ဒီကိစ္စဟာ ယုတ်ညံ့သေးနပ်တဲ့ကိစ္စ မဟုတ်ပေဘူး"လို့ စဉ်းစားပြီးတော့ ယဋိကာရ၏ တိုက်တွန်းချက်ကို လက်ခံလိုက် ပါတယ်။ လက်ခံပြီးတော့ ယဋိကာရနှင့် အတူ ကဿပဘုရားထံ လိုက်သွားတဲ့အခါ မြတ်စွာဘုရား၏တရားကို နာရတော့ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်မှာ ကြည်ညိုပြီး ရဟန်းပြုသွား ပါတယ်။

အဲဒီမှာ ယဋိကာရက ဇာတ်နိမ့်အမျိုးညံ့ထဲကဖြစ်ပြီး ဇောတိပါလက ဇာတ်မြင့် ဗြာဟ္မဏအမျိုး ဖြစ်ပေမယ် အကျိုးများမည်အမှု ဖြစ်တဲ့အတွက် နှုတ်နဲ့ တိုက်တွန်းလို့မရတဲ့အခါ ခါးပုံကို ဆွဲကိုင်ပြီးတော့လဲ တိုက်တွန်းတယ်။ ဇာတ်မြင့်တွေ က မထိကောင်းဘူးလို့ စွဲလမ်းထားတဲ့ အမျိုးညံ့ထဲက ဖြစ်ပါလျက်နဲ့ ဆံပင်ကို ဆွဲကိုင်သည်အထိ တိုးတက်ပြီးတော့ တိုက်တွန်းပါတယ်။ အဲဒါတွေဟာ ယဋိကာရ၏ တိုက်တွန်းတဲ့ထုံးပါပဲ။ အဲဒီလို တိုက်တွန်းတဲ့အတွက် ဇောတိပါလဟာ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားကို နာရပြီး အတိုင်းမသိ အကျိုးများသွားတယ်။ အဲဒီအခါကျတော့ ဇောတိပါလ က ယဋိကာရကို အများကြီး ကျေးဇူးတင်တယ်။ အဲဒီလိုပါပဲ ယခုအခါလဲ တချို့ ယောဂီတွေက မိတ်ဆွေဖြစ်သူကို အတင်းအကျပ် တိုက်တွန်းကြတယ်။ အဲဒီလို တိုက်တွန်းတဲ့အတွက် မိတ်ဆွေဖြစ်သူက စိတ်မပါပေမယ့် အားနာတာနဲ့ ဘုန်းကြီးတို့၏ ရိပ်သာတွေမှာ လာပြီးအားထုတ်တယ်။ အားထုတ်တဲ့အခါ သူ့ပါရမီအားလျော်စွာ တရားအရသာကို တွေ့ရတော့ တိုက်တွန်းတဲ့သူကို အများကြီးကျေးဇူးတင်တယ်။ ဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်တွေ များလှပါပြီ။ အဲဒါဟာ ယဋိကာရထုံးနှင့်အညီ အတင်းအကျပ် တိုက်တွန်းလို့ ကျေးဇူးများသွားကြပုံပါပဲ။ ဒါကြောင့် တရားတော်ကို ဟေိပဿိက- ဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံတယ်လို့ ချီးကျူးရပေတာပဲ။ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်ဟာ ဟေိပဿ-လာပါ ကြည်လှည်ပါ-လာကြည်စမ်းပါလို့ ဖိတ်ခေါ် တိုက်တွန်းထိုက်တဲ့ တရားပါ-တဲ့၊ အရသာကောင်းကို ဖိတ်ခေါ်ပြီး ကျွေးသင့်သလိုပါပဲ။ အရသာကောင်း

၂၄၂

အပြစ်နှင့်အကျိုး

များကို ဖိတ်ခေါ်ပြီး ကျွေးရင် စားရတဲ့သူက ကျေးဇူးတင်တယ်။ ဒါလိုပဲ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်ကို ကျင့်ဖို့ တိုက်တွန်းရင် လက်ခံပြီး ကျင့်တဲ့လူက တရားအရသာကို တွေ့ရတော့ အများကြီး ကျေးဇူးတင်တယ်။ ဒါကြောင့် ခင်မင် ရင်နှီးတဲ့သူများကိုတော့ သင်လျော်တဲ့ အချိန်အခါမှာ ယဇ္ဇိကာရထုံးကို နှလုံးသွင်းပြီး သတိပဋ္ဌာန်ဝိပဿနာအလုပ်ကို အားထုတ်ဖို့ အတင်းအကျပ်ပဲ တိုက်တွန်းရမယ်။

ယခုပြောခဲ့တဲ့ ပြောသင့်တဲ့ စကားကောင်းတွေထဲမှာ အတ္ထု-အကျိုးစီးပွား နှင့် စပ်တဲ့စကား၊ ဝိနယ-အဆုံးအမစကား ဆိုတာတွေကတော့ လောကရေးရာ အကျိုးစီးပွား အဆုံးအမတွေနဲ့လဲ ဆိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် လောကဘက်ကအကျိုး ဖြစ်ထွန်းစေမည့်စကား လောကရေးရာ အဆုံးအမစကား ဒီလိုစကားကောင်းတွေကိုလဲ ပြောသင့်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ရဟန်းများမှာတော့ ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်နဲ့ မလွတ်တဲ့ စကားကိုတော့ ကြဉ်ရှောင်ရတယ်။ ၃၂-ပါးသော တိရစ္ဆာန်ကထာဆိုတဲ့ စကားတွေကိုလဲ ကြဉ်ရှောင်သင့်တယ်။ လူဝတ်ကြောင်များမှာလဲ တရားအားထုတ်နေဆဲမှာတော့ အဲဒီ စကားမျိုးတွေကို ကြဉ်ရှောင်သင့်တာပဲ။ တိရစ္ဆာန်ကထာ-ဆိုတာ မင်္ဂလီလှိုင်နဲ့ဖိလာ ဖြစ်တဲ့စကားလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဘယ်လိုဟာတွေလဲဆိုရင် (ရာဇကထာ) မင်းနှင့် စပ်တဲ့စကား၊ (စောရကထာ) သူခိုးဓားမြသူပုန်နှင့် စပ်တဲ့စကား၊ (မဟာမတ္တကထာ) အမတ်ကြီး ဝန်ကြီးနှင့်စပ်တဲ့စကား၊ (သေနာကထာ) စစ်တပ်နှင့် စပ်တဲ့စကား၊ ထမင်းစကား၊ အဖျော်စကား၊ အဝတ်အထည်စကား၊ ဆွေမျိုးစကား၊ ယဉ်စကား၊ ရွာစကား၊ မြို့စကား မိန်းမအကြောင်း ယောက်ျားအကြောင်း စကား အစရှိတဲ့ ဒီလိုလောကရေးရာ စကားတွေပါပဲ။ အဲဒီလို စကားတွေဟာ သံဝေဂ-ထိတ်လန့်ခြင်း၊ နိဗ္ဗိဒ္ဓ-ပြီးငွေ့ခြင်းများနှင့် မစပ်ရင် သဒ္ဓါတရား သူတော်ကောင်း တရားနှင့် မစပ်ရင် သမ္မပ္ပလာပထမှာ ပါဝင်တယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီလို စကားတွေကိုလဲ ကြဉ်ရှောင်သင့် ပါတယ်။

အပြစ်နှင့်အကျိုး

သမ္မပ္ပလာပကိုပြောရင် ဘယ်လိုအပြစ်ရှိသလဲလို့ဆိုတော့ ဒီအမေးကို အင်္ဂုတ္တရ ပါဠိတော်မှာ ဖြေထားပြီးသား ရှိပါတယ်။ ပါဠိအသွားကတော့ အဒိန္နာဒါန်အရာမှာ ထုတ်ပြခဲ့တာမျိုးပါပဲ။ သမ္မပ္ပလာပကို ပြောတဲ့သူဟာ အပါယ်လေးပါးကျတတ်တယ်။ လူဖြစ်လာတဲ့အခါမှာလဲ သူ့စကားကို လူအများက မနာယူဘဲ ရှိတတ်တယ်။ အဲဒါကို ဘုန်းကြီးက "နှစ်မဲပြောမှာ ပါယ်လားက မနာသူ့စကားလို့" ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကိုဆိုကြရမယ်။

သလ္လောသုတ် တရားတော်ကြီး

(၂၄၃)

“နှစ်မဲ့ပြောမှာ၊ ပါယ်လားကာ၊ မနာသူစကား။” (ဆို)

အဲဒီလို အပါယ်ကျလောက်အောင် အပြစ်ကြီးတဲ့ သမ္မပ္ပလာပကတော၊ ဘာရတမင်းတို့၏ စစ်တိုက်ပုံကိုပြဆိုတဲ့ မဟာဘာရတကျမ်းလာစကား (ဒသင်္ခါရီခေါ်တဲ့) ရာဇဏာဘိလူးက သီတာဒေဝီကို ခိုးယူသွားပုံစသည်ကိုပြတဲ့ ရာဇာယန ကျမ်းလာ စကား၊ အဲဒီလိုဟာတွေကို အလေးအမြတ်ပြုပြီး ပြောတဲ့စကားကိုသာ ယူသင့်တယ်၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် အဋ္ဌကထာမှာ အဲဒီလို စကားတွေကိုသာ ယူသင့်တယ်၊ ဘာကြောင့် လဲဆိုရင် အဋ္ဌကထာမှာ အဲဒီလို စကားတွေကိုသာ သမ္မပ္ပလာပလို့ ပြထားတဲ့ အတွက်ကြောင့်ပါ။ မဟာဘာရကကျမ်းမှာ ပြထားပုံ အကျဉ်းချုပ်ကတော့-

ယမုနာမြစ်ကမ်း၌ တံငါမျိုးမင်း၏ သမီးသစ္စဝတီသည် ပရာသရသေါ် ရသေ့ကြီးနှင့် ဖက်စပ်၍ သားတစ်ယောက်ကို ကျွန်းငယ်တစ်ခု၌ ဖွားသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းသားကို ဒေပါယန(ကျွန်း၌ဖွားသူ)ဟုခေါ်သည်။ ထိုသားကို မွေးပြီးသောအခါ သစ္စဝတီသည် ရသေ့ကြီး၏ တန်ခိုးကြောင့် အပျိုစင်ပြန်ဖြစ်သွားသည်။ ဒေပါယနလည်း နောက်ကာလ၌ ရသေ့ပြုသွားသည်။ သူ့ကို ဗျာသဟုလည်း ခေါ်သည်။ မိခင်က တမ်းတလိုက်သောအခါ လာမည်ဟူ၍လည်း ကတိပေးသွားသည်။ နောက်ကာလ၌ ကုရုတိုင်း၏ဘုရင် သန္တနမင်းက သစ္စဝတီကို မိဖုရားအဖြစ် တင်မြှောက်သည်။ သား ၂-ယောက်ရသည်။ သားကြီးကို စိတြင်္ဂဒဟု၊ သားငယ်ကို စိတြဝိရိယဟု ခေါ်သည်။ သန္တနမင်း ကွယ်လွန်ပြီးနောက် စိတြင်္ဂဒလည်း ကွယ်လွန်သွားသည်။ စိတြဝိရိယ မင်းဖြစ်သည်။ ၎င်းလည်း ငယ်စဉ်မှာပင် ကွယ်လွန်သွားသည်။ သားသမီး မရှိ မိဖုရား ၂-ယောက် ကျန်ရစ်သည်။ ထိုအခါ သစ္စဝတီက မင်းမျိုးအဆက်မပြတ် စေရန် သားကြီး ဗျာသရသေ့ကိုခေါ်၍ ချွေးမများနှင့် ဆက်ဆံစေသည်။ ဗျာသရသေ့သည် အလွန်အရပ်ဆိုးသောကြောင့် မိဖုရားအကြီးထံသို့ ချဉ်းကပ်သောအခါ မကြည့်နိုင်၍ ထိုမိဖုရားက မျက်စိမှိတ်နေသည်။ ထိုသို့ မျက်စိမှိတ်နေသောကြောင့် မျက်မမြင် သားကို မွေးဖွားသည်။ ၎င်းကို ဓတရဋ္ဌဟု ခေါ်သည်။ မိဖုရားအငယ်ကမူ ချဉ်းကပ် လာသော ဗျာသရသေ့ကို ဖျော့တော့မှေးမှိန်သော မျက်စိဖြင့်ကြည့်နေသည်။ ထို့ကြောင့် ဖျော့တော့သော သားကိုရသည်။ ၎င်းကို ပဏ္ဍုဟု ခေါ်သည်။ မင်းသားကြီး ဓတရဋ္ဌသည် မျက်စိကွယ်နေသောကြောင့် ပဏ္ဍုမင်းသားကို မင်းမြှောက်သည်။ ဓတရဋ္ဌမင်းသားသည် ဂန္ဓာရဘုရင်၏သမီး ဂန္ဓာရီနှင့် လက်ထပ်သည်။ ၎င်းမှ သားတစ်ရာ မွေးဖွားသည်။ ဒုယောဓနသည် အကြီးဆုံးသားဖြစ်သည်။ တစ်နေ့သော အခါ ပဏ္ဍုမင်းသည် သမင် ဖိုမ ၂-ကောင် မိတ်လိုက်နေစဉ် လေးနှင့်ပစ်သတ်သည်။

(၂၄၄)

အပြစ်နှင့်အကျိုး

စင်စစ်မှာ သမင်ဖိုသည် တန်ခိုးကြီးသော ရသေ့ဖြစ်သည်။ ထိုရသေ့က ပဏ္ဍုကမင်းကို "အပျော်အပါးခံစားနေစဉ် သေပါစေ"ဟု ကျိန်ဆဲလိုက်သည်။ ပဏ္ဍုကမင်းသည် ထိုကျိန်စာကို မသင်စေရန်အတွက် ကာမဂုဏ်စပ်ယှက်ခြင်းမှ ကြဉ်ရှောင်ရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်သည်။ ၎င်းမှာ မိဖုရား ၂-ယောက်ရှိသည်။ တစ်ယောက်က ယဒုမမင်း၏ သမီးဖြစ်သည်။ ပိယာဟူ၍လည်းကောင်း၊ ကုန္တီဟူ၍လည်းကောင်း ခေါ်သည်။ အခြားတစ်ယောက်က မဒ္ဒဘုရင် သာလု၏နမ ဖြစ်သည်။ မဒ္ဒီဟု ခေါ်သည်။ နှစ်ယောက်လုံးမှာပင် သားမရှိချေ။ ထို့ကြောင့် ကုန္တီက အမွေခံသားရရန်အတွက် သစ္စာပြု ဆုတောင်းသည်။ ထိုဆုတောင်းမှုကြောင့် ဓမ္မနတ်နှင့်ဆက်စပ်၍ ကုန္တီသည် ယုဓိဋ္ဌိရမည်သော သားကိုလည်းကောင်း၊ လေနဝ်နှင့်စပ်၍ ဘီမမည်သော သားကိုလည်းကောင်း သိကြားနှင့်စပ်၍ အဇ္ဈနမည်သော သားကိုလည်းကောင်း ရသည်။ မဒ္ဒီသည် အဿဝီနတ် ၂-ဦးနှင့် ဆက်စပ်၍ နကုလနှင့် သဟဒေဝဟူသော သား ၂-ယောက်ကို အမြွှာဖွားမြင်သည်။ ပဏ္ဍုမင်းသည် မကြာမီပင် ကွယ်လွန်သွားသည်။ ထိုအခါ မျက်မမြင်အစ်ကို ဓတေရဋ္ဌက မင်းဖြစ်လေသည်။

ဓတေရဋ္ဌ၏သား ဒုယောဓန စသည်တို့ကို ကုရုအဆက်အနွယ်ဖြစ်သောကြောင့် ကောရဗျဟု ခေါ်သည်။ ယုဓိဋ္ဌိရ စသည်တို့ကို ပဏ္ဍု၏သား ဖြစ်သောကြောင့် ပဏ္ဍဝ ဟုခေါ်သည်။ (ပဏ္ဍု၏ သားအစစ်မဟုတ်ကြသော်လည်း ပဏ္ဍု၏မိဖုရားများမှ မွေးဖွားသောကြောင့် ထိုသို့ခေါ်ပေသည်။) နောက်ကာလ၌ ပဏ္ဍု၏သားတို့က လူစွမ်းကောင်းများ ဖြစ်ကြသောကြောင့် ဒုယောဓနစသည်တို့က ၎င်းတို့ကို မလိုလားကြ မုန်းကြသည်။ ထို့ကြောင့် ဒုယောဓနသည် သူ၏ညီငယ် ဒုဿသန၊ သူ၏ သူငယ်ချင်း ကဏ္ဏ၊ သူ၏ဦးလေး သကုဏီတို့နှင့် တိုင်ပင်၍ ယုဓိဋ္ဌိရတို့ကို တောအရပ် အိမ်တစ်ခု၌ ဝါရဏဝတေခေါ် ဆင်အကျင့်ကိုကျင့်ရန် ဓတေရဋ္ဌမင်း၏ အမိန့်ဖြင့် စေခိုင်းသည်။ သူ၏အကြံမှာ ထိုအိမ်ထဲ၌ ညဉ့်အခါ အိပ်ပျော်နေစဉ် အိမ်ကိုမီးရှို့၍ သတ်ပစ်ရန်ဖြစ်သည်။ သို့သော် ဝိဒုရခေါ် ပညာရှိက ကြိုတင်၍ သတိပေးထားသဖြင့် မိခင်ကုန္တီနှင့်တကွ မင်းသားငါးယောက်တို့သည် မီးမရှိမှီ ထိုအိမ်မှ ထွက်ပြေးကြ၍ သေဘေးမှ ထွက်သွားကြသည်။ သို့သော် မိခင်ကုန္တီနှင့်တကွ မင်းသားငါးယောက်တို့သည် တောစခန်း၌ လွန်စွာဆင်းရဲကြရသည်။ ထိုအတောအတွင်း၌ ဟိန္ဒီဘခေါ် လူသားစား ဘီလူးကိုလည်းကောင်း၊ ဗကခေါ် လူသားစား ဘီးလူးကိုလည်းကောင်း ဘီမ-က သတ်ပစ်ပုံကိုလည်း ပြထားသည်။ ထိုမှနောင်၌ ပဉ္စာလဘုရင် ဒြပ်ဒ၏သမီး ခြောပဒီ၏ ကြင်ယာတော်ရွေးပွဲသို့ ထိုမင်းသားငါးယောက်တို့သည် ပုဏ္ဏားအသွင်

ဖြင့် တက်ရောက်ကြသည်။ ၎င်းပွဲမှာ ကြိုက်သည့်သတို့သားကို ခြွေပဒါခေါ် ကဏ္ဍာဒေဝီက ပန်းကုံးစွပ်၍ ရွေးချယ်ရန် ဖြစ်သည်။ ထိုပွဲသို့ ဒုယောဓနတို့အဖွဲ့နှင့်တကွ ပတ်ဝန်းကျင်မှ မင်းများ မင်းသားများလည်း အရွေးခံရန် တက်ရောက်ကြသည်။ ပရိသတ်စုံသောအခါ ကဏ္ဍာ၏အစ်ကိုဖြစ်သူက တက်ရောက်လာကြသော မင်းသားတို့ကို ဒုယောဓနမှစ၍ အစဉ်အတိုင်း ကြေငြာ၍ ကဏ္ဍာအားသိစေသည်။ မိတ်ဆက်ပေးခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ပထမလေးကို တင်ရမည်ဖြစ်သောကြောင့် တစ်ဦးပြီးလျှင် တစ်ဦး လေးကိုတင်ကြသည်။ မည်သူမျှ မတင်နိုင်ကြ။ ဒုယောဓန၏ ဘက်တော်သားကဏ္ဍဆိုသူ ရထားမောင်းသမား၏ သားက လေးကိုတင်သည်။ တင်နိုင်၍ ပစ်ရမည်အမှတ်ကို ပစ်မည်ဖြစ်၍ ကဏ္ဍာက ကျယ်လောင်သောအသံဖြင့် "ရထားမောင်းသမားကို ရွေးချယ်မည်မဟုတ်"ဟု ဟစ်အော်ပြောလေသည်။ နောက်ဆုံး၌ ပုဏ္ဏားယောင်ဆောင်ထားသော အဇ္ဈနကထ၍ လေးကိုတင်ပြီးလျှင် ပစ်မှတ်ကို ထိမှန်အောင် ပစ်လိုက်သည်။ ကဏ္ဍာက အဇ္ဈနကို ပန်းကုံးစွပ်၍ ရွေးချယ်လိုက်သည်။ သို့သော် အဇ္ဈနက မိမိတစ်ယောက်တည်းအတွက်သာ မဖြစ်စေဘဲ မိသားစု ဓလေ့အရဟုဆိုကာ ညီအစ်ကိုငါးယောက်စလုံး၏ မယားအဖြစ်ဖြင့် လက်ထပ်စေသည်ဟုဆိုသည်။ ထူးဆန်းသည်။ ကုဏ္ဍာလဇာတ်ထဲက ကဏ္ဍာဒေဝီနှင့် ခပ်ဆင်ဆင်တူသည်။ နောက်ဆုံးကျသောအခါ ဒုယောဓနတို့လူစုနှင့် ယုဓိဋ္ဌိရတို့ လူစု စစ်တိုက်၍ အချင်းချင်း သတ်ဖြတ်ကြသည်။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် အလွန်ကျယ်ဝန်းစွာ စစ်တိုက်ပွဲကို ပြထားသည်။

အဲဒါတွေကို တကယ်အစစ်အမှန်လို့လဲ ယုံကြည်ဖို့ ထပ်ကာ ထပ်ကာလဲ ကြားနာဖို့ ညွှန်ကြားထားတယ်။ အဲဒီလို ယုံကြည်ပြီး ရွတ်ဖတ်ကြားနာတဲ့သူမှာ အကုသိုလ်အပြစ်ဟူသမျှတွေ ကင်းစင်ပြီး သေတဲ့အခါ ကောင်းကင်ဘုံ ရောက်တယ်လို့လဲ ဆိုထားပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ရာမာယနကျမ်းမှာလဲ ရာမ၏ကြင်ယာတော် သီတာဒေဝီကို ရာဝဏဘီလူးက သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ ခိုးယူသွားပုံ ရာမမင်းက ဟနုမန် မျောက်ကြီး၏ အကူအညီဖြင့် ရာဝဏဘီလူးကို စစ်တိုက်ပြီး သီတာဒေဝီကို ပြန်ယူလာပုံ စသည်တွေကို အလွန်ခမ်းနားစွာပြထားတယ်။ အဲဒါတွေကိုလဲ အစစ်အမှန်အနေဖြင့် ယုံကြည်ပြီး အဖန်ဖန်ရွတ်ဖတ်ကြားနာဖို့ ညွှန်ကြားထားတယ်။ အဲဒီလို ရွတ်ဖတ်ကြားနာခြင်းဖြင့် သေသောအခါ ကောင်းကင်ဘုံ နတ်ပြည်ကိုရောက်တယ်လို့လဲ ပြဆိုထားတယ်။ အမှန်စင်စစ်ကတော့ အဲဒီဘာရတမင်းတို့၏ စစ်တိုက်ပွဲ၊ သီတာဒေဝီကို ဆောင်ပုံ အကြောင်းအရာများဟာ (မိရိုးဖလာ ဟိန္ဒူဝါဒရှိသူ မဟုတ်လျှင်) ပညာရှိတိုင်းပင် အဲဒါတွေကို ဖတ်ကြည့်လျှင် ကြံဖန်ရေးထားသော ဒဏ္ဍာရီများသာ

(၂၄၆)

အဖြစ်နှင့်အကျိုး

ဖြစ်ကြောင်းထင်ရှားသိနိုင်ပါတယ်။ ယုတ္တိမရှိကြောင်း အလွန်ထင်ရှားပါတယ်။ အဲဒါတွေကို အစစ်အမှန်အနေဖြင့် ယုံကြည်စွဲလမ်းနေလျှင် တရားလမ်းမှန် အကျင့်ကို မကျင့်နိုင်ဘဲ အကျိုးမဲ့တွေများစွာ ဖြစ်သွားနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒါမျိုးတွေကို သူတစ်ပါးအား အစစ်အမှန်အနေဖြင့် ယုံကြည်အောင်ဟာ ပြောလျှင် အပါယ်လေးပါး ကျတတ်တယ်။ လူဖြစ်လာတဲ့အခါလဲ သူ့စကားကို သူများက မယုံကြည် မလေးစားဘဲ ရှိတတ်တယ်လို့ ယူရပါတယ်။ ဒါကြောင့် သမ္မပ္ပလာပကံ၏ အင်္ဂါကို အဋ္ဌကထာမှာ ဒီလိုပြထားပါတယ်။

တဿ-ထို သမ္မပ္ပလာပ၏။ သမ္ဘရာ-အကြောင်းအင်္ဂါတို့သည်။ ၁။ ဘာရတ ယုဒ သီတာဟရဏာဒိ နိရတ္ထကထာ ပုရေက္ခာရတ-ဘာရတမင်းတို့၏ စစ်တိုက်ခြင်း၊ သီတာဒေဝီကိုဆောင်ခြင်း အစရှိသော အကျိုးမဲ့ (အနက်မဲ့ အဖြစ်မှန် မဟုတ်သော စကားကို ရှေးရှုပြခြင်းလည်းကောင်း၊ ထိုသို့သော စကားကို ပြောဖို့ အလေးအမြတ် ရည်ရွယ်ခြင်းဟု ဆိုလို၏။) ၂။ တထာရူပီကထာကထနဉ္စ၊ ထိုသို့ သဘောရှိသော စကားကိုပြောဆိုခြင်းလည်းကောင်း၊ ကွတိ-ဤသို့၊ ဒွေ-နှစ်ပါးတို့ပေတည်းလို့ ပြဆိုထား ပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ အဲဒီလိုပြောတဲ့စကားကို နာယူသူ အစစ်အမှန်အနေဖြင့် ယုံကြည်မှသာ ကံမြောက်တယ်။ မယုံကြည်ရင်တော့ ကံမမြောက်ဘူးလို့ ဒီလိုလဲ ပြဆိုထားပါသေးတယ်။ နောက်ပြီးတော့ သမ္မပ္ပလာပကို အရဟတ္တမဂ်ကျမှ အကြွင်းမဲ့ ပယ်နိုင်တယ်-လို့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အစရှိသော အဋ္ဌကထာများမှာ ပြဆိုထားတယ်။ ဒါကြောင့် ၃၂-ပါးသော တိရစ္ဆာန်ကထာများကို အပါယ်လားကြောင်း မဟုတ်တဲ့ သာမန်သမ္မပ္ပလာပ စကားကတော့ သောတာပန် သကဒါဂါမိ အနာဂါမိများမှာလဲ လုံးဝမကင်းသေးဘူး-လို့ ဒီလိုလဲ မှတ်ထားသင့်ပါတယ်။

သမ္မပ္ပလာပကို ကြဉ်ရှောင်ပြီး အကျိုးရှိတဲ့ စကားကောင်းကို ပြောဆိုခြင်း၏ အကျိုးကိုတော့ ပြဆိုခဲ့တဲ့ မကောင်းကျိုးမှ ပြန်လှန်ပြီး ယူရုံပါပဲ။ အဲဒီလို စကားကောင်း ကို ပြောတဲ့သူဟာ နတ်ပြည်ရောက်တတ်တယ်။ လူဖြစ်လာတဲ့အခါမှာလဲ သူ့စကားကို လူအများက အလေးအမြတ်ပြုပြီး ယုံကြည်ကြတယ်လို့ ဒီလိုပြန်လှန်ပြီး ယူရုံပါပဲ။ ဝစီဒုစရိုက်ကတော့ ပြီးသွားပြီ၊ မနောဒုစရိုက်ပဲပြောဖို့ လိုတော့တယ်။

သလ္လေသသုတ် တရားတော်ကြီး

၂၂၄

အဘိဇ္ဈာ

ပရေ အဘိဇ္ဈာလူ ဘဝိဿန္တိ၊ မယမေတ္တ အနဘိဇ္ဈာ ဘဝိဿမာတိ သလ္လေခေါ ကရထိယော။

ပရေ-တစ်ပါးသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ အဘိဇ္ဈာလူ-သူစည်းစိမ်ရလိုသမှု ရှေးရှု ကြံစည်ကြကုန်သည်၊ ဘဝိဿန္တိ-ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့၊ ဧတ္ထ-ဤအရာ၌၊ မယံ-ငါတို့သည်၊ အနဘိဇ္ဈာလူ-သူစည်းစိမ်ကို ရလိုသမှု ရှေးရှုမကြံစည်ကြကုန်သည်၊ ဘဝိဿမ- ဖြစ်ကုန်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့၊ သလ္လေခေါ-ကိလေသာ ခေါင်းပါးစေသော အကျင့်ကို၊ ကရထိယော-ပြုကျင့်အပ်၏။

အဘိဇ္ဈာဆိုတာ သူတစ်ပါး၏ စည်းစိမ်ကို မတရားသဖြင့် မိမိအပိုင်ရဖို့ ကြံစည်တာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ဒီသုတ်မှာတော့ နိဝရဏမျှသာဖြစ်တဲ့ ကမမစ္ဆန္တကိုလဲ ဒီပုဒ်ထဲမှာပဲ ထည့်သွင်းပြီး ဟောထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒုစရိုက်ဖြစ်တဲ့ လောဘရော၊ ဒုစရိုက်မဖြစ်တဲ့ လောဘရော အကုန်ယူသင့်ပါတယ်။ ဒုစရိုက်အဘိဇ္ဈာကတော့ သူတစ်ပါးပိုင်တဲ့ ဥစ္စာကို ငါ့ဥစ္စာဖြစ်ရင် ကောင်းလေစွ၊ ငါ့ဥစ္စာ ဖြစ်ပါစေလို ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာအနေနဲ့ ကြံစည်တောင်တတာပါပဲ။ ဒါကလဲ တန်ရာတန်ဖိုးပေးပြီး ဝယ်ယူမည့် အနေမျိုးမဟုတ်ဘဲ မတရားသဖြင့် ပိုင်ဖို့ကြံစည်တာကိုသာ ဆိုလိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် သူတစ်ပါးဥစ္စာကို မတရားသဖြင့် အပိုင်စီးလိုမှု ရှေ့ရှုကြံစည်ကြမည့် နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ ထိုသို့သော ကြံစည်မှုကင်းစေမည် လို့ နှလုံးသွင်းဆောက် တည်ပြီး ကျင့်ရမယ်။

လိုချင်မှု ၄-မျိုး

နိဝရဏမျှဖြစ်တဲ့ အဘိဇ္ဈာကိုတော့ ၁။ သာမန်လိုချင်နှစ်သက်မှု၊ ၂။ ပါပိစ္ဆာ၊ ၃။ မဟိစ္ဆာ၊ ၄။ အတြိစ္ဆာ-လို့ ဒီလို ၄-မျိုး ခွဲခြားပြီး ယူသင့်ပါတယ်။ အဲဒီ ၄- မျိုးထဲမှာ ၁။ သာမန်လိုချင် နှစ်သက်မှုဆိုတာ မြင်ရ ကြားရ တွေ့ရလို့ ဖြစ်စေ၊ မမြင်ရ မကြားရ မတွေ့ရဘဲနဲ့ဖြစ်စေ တစ်စုံတစ်ခုကို လိုချင်နှစ်သက်တာ သာယာ တပ်မက်တာပါပဲ။ ဒီသာမန်လိုချင်နှစ်သက်မှုကိုတော့ အဓိဋ္ဌာန်ပြုပြီး ပယ်ဖို့ခက်ပါတယ်။ လောဘမကင်းသေးရင် ဒီလိုသာမန်လိုချင်နှစ်သက်မှုကတော့ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ ဖြစ်နေဦးမှာပဲ။ ဒါပေမယ့် ဝိပဿနာရှုဆဲ ပုဂ္ဂိုလ်မှာတော့ ဒီသာမန်လိုချင်နှစ်သက်မှုကိုလဲ မဖြစ်အောင် ရှုမှတ်နေမယ်လို့ နှလုံးသွင်း ထားရမယ်။ ဖြစ်ပေါ်လာရင်လဲ ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း ရှုမှတ်ပြီး ပယ်ရမယ်။

(၂၄၈)

လိုချင်မှု ၄-မျိုး

၂။ ပါပိစ္ဆာ ဆိုတာကတော့ ကိုယ်မှာမရှိတဲ့ဂုဏ်နဲ့ သူများ အထင်ကြီးစေချင်တာ ကြည်ညိုစေချင်တာပါပဲ။ သဒ္ဓါတရားမရှိဘဲနဲ့ သဒ္ဓါတရားရှိတယ်လို့ ထင်စေချင်တယ်။ သီလမရှိဘဲနဲ့ သီလရှိတယ်လို့ ထင်စေချင်တယ်။ သုတမရှိဘဲနဲ့ သုတများတယ်လို့ ထင်စေချင်တယ်။ စာမတတ်ဘဲနဲ့ စာတတ်တယ်လို့ ထင်စေချင်တယ်။ တရားအားမထုတ်ဘဲနဲ့ တရားအားထုတ်တယ်လို့ ထင်စေချင်တယ်။ ဈာန်မရဘဲနဲ့ ဈာန်ရတယ်လို့ ထင်စေချင်တယ်။ အဘိညာဉ်မရဘဲနဲ့ အဘိညာဉ်ရတယ်လို့ ထင်စေချင်တယ်။ အကြားအမြင် မပေါက်ဘဲနဲ့ အကြားအမြင် ပေါက်တယ်လို့ ထင်စေချင်တယ်။ ဝိပဿနာဉာဏ်မရှိဘဲနဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်ရှိတယ်လို့ ထင်စေချင်တယ်။ အရိယာမဟုတ်ဘဲနဲ့ အရိယာလို့ ထင်စေချင်တယ်။ ရဟန္တာမဟုတ်ဘဲနဲ့ ရဟန္တာလို့ ထင်စေချင်တယ်။ ရဟန္တာထင်အောင်လဲ ဟန်ဆောင်တတ်တယ်။ ရဟန္တာ-လို့ သူများက ချီးမွမ်းတာကိုလဲ မဟုတ်ဘဲနဲ့ သဘောတူ လက်ခံနေတတ်တယ်။ အဲဒီလို ကိုယ်မှာ မရှိတဲ့ ဂုဏ်နဲ့ အထင်ကြီးစေချင်တာ ကြည်ညိုစေချင်တာဟာ ပါပိစ္ဆာ-ယုတ်မာတဲ့ အလိုခေါ်ပါတယ်။ အဲဒီပါပိစ္ဆာနှင့်စပ်ပြီးတော့ "သူများတွေက ယုတ်မာတဲ့အလို ရှိကြမည့်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ ယုတ်မာတဲ့အလို ကင်းစေမည်"လို့ နှလုံးသွင်း ဆောက်တည်ပြီး ကိလေသာခေါင်းပါးစေတဲ့ အကျင့်ကိုကျင့်ရမယ်။ အဲဒီလို ကျင့်ဖို့ ရာက ဒီသလ္လောသုတ်မှာ အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။

၃။ မဟိစ္ဆာ ဆိုတာကတော့ အလိုကြီးတာ လောဘကြီးတာပါပဲ။ အဲဒီအလိုကြီးတဲ့သူက ရသမျှနဲ့ မရောင်ရဲနိုင်ဘူး။ များများလိုချင်တယ်။ ကောင်းသည်ထက် ကောင်းတာကို လိုချင်တယ်။ ဒီမဟိစ္ဆာနှင့် စပ်ပြီးတော့လဲ "သူများတွေက အလိုကြီးကြမည့်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ အလိုနည်းစေမယ်"လို့ နှလုံးသွင်း ဆောက်တည်ပြီး ကိလေသာခေါင်းပါးစေတဲ့အကျင့်ကို ကျင့်ရမယ်။ ဒါကလဲ ဒီသုတ်မှာ အရေးကြီးတာပဲ။

၄။ အတြိစ္ဆာ ဆိုတာကတော့ ဗစ္စည်းချင်းတူပေမယ့် ကိုယ်လက်ရှိထက် သူတစ်ပါးလက်ရှိက ပိုပြီးကောင်းတယ်ထင်ပြီးတော့ အဲဒီသူတစ်ပါးလက်ရှိကို လိုချင်တာပါပဲ။ ဒါလဲရတာနဲ့ မရောင်ရဲတဲ့ သဘောပါပဲ။ ဒီအတြိစ္ဆာနဲ့ စပ်ပြီးတော့လဲ "သူများတွေက ရပြီးဥစ္စာထက် မရသေးတာကို သာ၍ကောင်းသည်ထင်ပြီး လိုချင်ကြမည့်နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ ထိုသို့သော အလိုကင်းစေမည်"လို့ နှလုံးသွင်း ဆောက်တည်ပြီး ကိလေသာခေါင်းပါးစေတဲ့ အကျင့်ကိုကျင့်ရမယ်။ ဒါကလဲ ဒီသုတ်မှာ အရေးကြီးတာပဲ။ အသစ်အသစ်ကို ကောင်းနိုးနိုးထင်ပြီး ရှာဖွေနေကြတာ အဲဒီလို ရှာဖွေပြီး ဒုက္ခရောက်နေကြတာဟာ ဒီအတြိစ္ဆာကြောင့်ပဲ။ ဒါကြောင့် ဒီအလိုကို

ပယ်ဖို့ရာလဲ အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။

ဒီအဘိဇ္ဈာအပိုဒ်မှာ မူရင်းကတော့ ဒုစရိုက်အဘိဇ္ဈာပါပဲ၊ ဒါကြောင့် အဲဒီ ဒုစရိုက် အဘိဇ္ဈာနှင့်စပ်ပြီး နည်းနည်းထပ်ပြောဦးမယ်၊ အဘိဇ္ဈာဆိုတာ သူတစ်ပါး ဥစ္စာကို ကိုယ်ဥစ္စာအဖြစ်နဲ့ အပိုင်စီးချင်တဲ့ သဘောဖြစ်ကြောင်း ရှေးနားက ပြောခဲ့ပြီ၊ အဲဒီလို သူတစ်ပါးဥစ္စာကို မတရားရလိုတဲစိတ်တွေက ယခုခေတ်မှာ တော်တော်များ နေပုံ ပေါ်တယ်၊ သူတစ်ပါးဥစ္စာကိုရနိုင်တဲ့ဝါဒ နည်းလမ်းတွေကို ဟောပြောညွှန်ကြား နေတာလဲ ရှိတယ်၊ အဲဒါတွေကို ကြားရပြီးတော့ သူတစ်ပါးဥစ္စာကို ရနီးနီးနဲ့ မျှော်လင့်တောင်တနေတဲ့ သူတွေလဲ တော်တော်များနေပုံပေါ်တယ်၊ တကယ်ဆိုတော့ သူတို့ထင်တဲ့အတိုင်းလဲ ရကြမှာမဟုတ်ပါဘူး၊ ဒါပေမယ့် သူတစ်ပါးဥစ္စာကို အချောင် ရဖို့ ကြံစည်တိုင်း ကြံစည်တိုင်း အဘိဇ္ဈာဆိုတဲ့ မနောဒုစရိုက် အကုသိုလ်ကံကတော့ ဖြစ်ပွားနေတာပဲ၊ ဒါကြောင့် သလ္လောသအကျင့်ကို ကျင့်လိုတဲ့သူဆိုရင်တော့ အဲဒီလို အချောင်ရဖို့လမ်းကို မကြံစည်ရဘူး၊ မမျှော်လင့်ရဘူး၊ လိုချင်ရင် တရားသဖြင့် ရဖို့ရာသာ အားထုတ်ရတယ်၊ တန်ရာတန်ဖိုးပေးပြီး ဝယ်ယူဖို့ အဲဒီလို တန်ရာတန်ဖိုး ကို ပေးနိုင်အောင် တရားသဖြင့် လုပ်ကိုင်ရှာဖွေဖို့ရာသာ ကြံစည်ရတယ်။

အဲဒီလို မဟုတ်ပါဘဲနဲ့ သူတစ်ပါးဥစ္စာကို မတရားသဖြင့် အချောင်ရဖို့ရာ ကြံရင် ဒီအဘိဇ္ဈာဆိုတဲ့ ကံက မနောက်ဖြစ်တဲ့အတွက် အဲဒီလို ကြံစည်ရုံနဲ့ အကုသိုလ် ကံ မြောက်တော့တာပဲ၊ ထက်သန်အားကောင်းရင် အပါယ်ပဋိသန္ဓေအကျိုးကို ပေးနိုင် တော့တာပဲ၊ ခိုးဖို့အတင်းအဓမ္မလုယက်ဖို့ ကြံရင်တော့ အဒိန္နာဒိန္န၏ ပုဗ္ဗစေတနာတွေ ဖြစ်သွားတယ်၊ သာပြီးအပြစ်ကြီးတာပေါ့၊ တကယ်ခိုးယူရင် လုယက်ရင်တော့ အဒိန္နာ ဒိန္နကံမြောက်သွားတယ်၊ အဲဒါက သာပြီး အပြစ်ကြီးတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီလို ကြီးလေးတဲ့ အကုသိုလ်ကံတွေ မဖြစ်ရအောင် သီလဖြင့်လဲ ပယ်ရမယ်၊ "ငါ့ဥစ္စာကို သူတစ်ပါးက မတရားသဖြင့် ရယူဖို့ကြံရင် ငါကမကြိုက်ဘူး၊ ငါက သူတစ်ပါးဥစ္စာကို ကြံရင်လဲ သူတစ်ပါးက မကြိုက်ပေဘူး"စသည်ဖြင့် ဆင်ခြင်ပြီး တော့လဲ ပယ်ရမယ်၊ သူတစ်ပါးဥစ္စာကို ကြံစည်တဲစိတ် ဖြစ်ခွင့်မရအောင် သမထ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို မပြတ်နလုံး သွင်းတဲ့ သမာဓိဖြင့်လဲ ပယ်ရမယ်။

နောက်ပြီးတော့ သူတစ်ပါးဥစ္စာကို လိုချင်တယ်ဆိုတာဟာ လိုချင်စရာကောင်း တဲ့ သူတစ်ပါးဥစ္စာတွေကို မြင်ရလို့လဲ ဖြစ်တတ်တယ်၊ သတင်းစကားကြားရလို့လဲ ဖြစ်တတ်တယ်၊ နံရစားရတွေထိသုံးဆောင်ရလို့လဲ ဖြစ်တတ်တယ်၊ ဒါကြောင့် မြင်ခိုက်

(၂၅၀)

ဗျာပါဒ

စသည်မှာ မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ယောဂီမှာတော့၊ ဝိပဿနာဉာဏ်အားကောင်းနေတဲ့အခါမှာ မှတ်တိုင်းမှတ်တိုင်း ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုသာ တွေ့ရတဲ့အတွက် သူတစ်ပါး ဥစ္စာကို လိုချင်မှုဆိုတာ ဖြစ်ကိုမဖြစ်နိုင်တော့ဘူး၊ မတရားသဖြင့် ရယူဖို့ကြံစည်တာက သာပြီးဝေးတော့တာပဲ၊ ဒါကြောင့် ဝိပဿနာရှုမှတ်ခြင်းဖြင့်လဲ အဲဒီအဘိဇ္ဈာကို ပယ်ရမယ်၊ အရိယမဂ်ဉာဏ် ရောက်သွားရင်တော့ အဲဒီအဘိဇ္ဈာကို အမြစ်ပြတ်ပယ် နိုင်တယ်၊ သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့် ဒုစရိုက်အဘိဇ္ဈာကို အမြစ်ပြတ်ပယ်နိုင်တယ်၊ ပါပိစ္ဆာ ဆိုတဲ့ အလိုဆိုးကိုလဲ ပယ်နိုင်ပါတယ်၊ ကျန်တဲ့သာမန်အဘိဇ္ဈာ တွေကိုတော့ အထက်မဂ်သုံးပါးဖြင့် ထိုက်သည်အားလျော်စွာ ပယ်တယ်လို့ မှတ်ရမယ်၊ ဒါကြောင့် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာ အဘိဇ္ဈာကို အရဟတ္တမဂ်ကျမှ အကြွင်းမဲ့ ပယ်ကြောင်း ပြဆိုထားပါတယ်၊ အဲဒါဟာ သာမန်လောဘကိုလဲ အဘိဇ္ဈာထဲမှာလဲ ထည့်သွင်းပြဆိုထားတဲ့ အတွက်ကြောင့် အဲဒီလို ဆိုထားခြင်း ဖြစ်ပါတယ်၊ ဒါကြောင့် ဒုစရိုက် အဘိဇ္ဈာနှင့် ပါပိစ္ဆာကိုတော့ သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့် ပယ်တယ်လို့ မှတ်ရမယ်၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် အဲဒါတွေက အပါယဂမနိယ-အပါယ်လားစေနိုင်တဲ့ သဘောရှိ လို့ပါပဲ၊ ဒါကြောင့် အဘိဇ္ဈာကိုပယ်ဖို့ ညွှန်ကြားတဲ့ ဒီသလ္လေသသုတ်စကားဟာ အရိယမဂ်လေးပါးဖြင့် ပယ်သည်အထိ ကျင့်သွားဖို့ ရည်ရွယ်တော်မူတဲ့အတွက် အလွန်နက်နဲပါတယ်၊ က- အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်

"သူများတွေက သူ့ဥစ္စာကို ရလိုသမှု ရှေးရှုကြံစည်ကြမည့်နေရာမှာ ငါတို့ ကတော့ အဲဒီလို အကြံအစည်မျိုး ကင်းစေမည်၊ ကိလေသာပါးစေတဲ့ အကျင့်ကို ကျင့်မည်၊ ဒီလိုစိတ်မျိုးကို ဖြစ်စေမည်၊ သူ့ဥစ္စာကို ရလိုသမှု ရှေးရှုကြံစည်ခြင်းကို မကြံစည်ခြင်းနှင့် ရှောင်လွှဲမည်၊ မကြံစည်ခြင်းနှင့် အဆင်အတန်းတက်မည်၊ သူ့ဥစ္စာကို ရလိုသမှု ရှေးရှုကြံစည်ခြင်း ကိလေသာမီးကို မကြံစည်ခြင်းဟူသော ရေစင်ဖြင့် ငြိမ်းသက်မည်။"

အဘိဇ္ဈာအကြောင်းကတော့ တော်လောက်ပါပြီ၊ ဗျာပါဒအကြောင်းကို ဟောကြစို့။

ဗျာပါဒ

ပရေ ဗျာပါဒစိတ္တာ ဘဝိဿန္တိ၊ မယမေတ္တ အဗျာပန္နစိတ္တာ
ဘဝိဿာမာတိ သလ္လေခေါ ကရဏီယော။

ပရေ-တစ်ပါးသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဗျာပနစိတ္တာ-သုတစ်ပါးကို သေပျက်စေလိုသော စိတ်ရှိသည်။ ဘဝိဿန္တိ-ဖြစ်ကြကုန်လတ္တံ့၊ ဧတ္ထ-ဤအရာ၌၊ မယံ-ငါတို့သည်၊ အဗျာပနစိတ္တာ-သေပျက်စေလိုသောစိတ် ကင်းကုန်သည်။ ဘဝိဿာမ-ဖြစ်ကုန်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့၊ သလ္လောခေါ-ကိလေသာခေါင်းပါးစေသော အကျင့်ကို၊ ကရဏိယော-ပြုကျင့်အပ်၏။

ဗျာပါဒဆိုတာ သုတစ်ပါးကို သေပါစေ ပျက်ပါစေလို့၊ ပြစ်မှားကြံစည်တဲ့ သဘောပဲ၊ ဒါကြောင့် ဗျာပါဒပုဒ်၏ အဖွင့်ပါဠိတော်များမှာ "ဣမေသတ္တာ-ဤသတ္တဝါတို့သည်၊ ဟညန္တုဝါ-အနှိပ်စက်မှုလည်း ခံကြရပါစေ၊ ဝဇ္ဈန္တုဝါ-အသတ်မှုလည်း ခံကြရပါစေ၊ ဥစ္ဆိဇ္ဈန္တုဝါ-တစ်မျိုးလုံးမှုလည်း ပြတ်ကြပါစေ၊ ဝိနဿန္တုဝါ-ပျက်စီးမှုလည်း ပျက်စီးကြပါစေ၊ ဗာဝါအဟေသု-မရှိကြတော့ဘဲ ကင်းပျောက်မှုလည်း ကင်းပျောက်ကြပါစေ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ပဒုဋ္ဌမနသကံပေါ-ပြစ်မှားလျက် ပျက်စီးသော စိတ်အကြံရှိ၏"လို့ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် မုန်းတဲ့သူတစ်ဦးကိုဖြစ်စေ၊ အများကိုဖြစ်စေ "သတ်ဖြတ်ညှဉ်းဆဲခံရပါစေ၊ သေပါစေ၊ ပျက်ပါစေ"လို့ ကြံစည်တာဟာ ဗျာပါဒပဲ၊ အဲဒီလိုကြံရုံမျှနဲ့ ဒုစရိုက်မနောက်ဖြစ်ဟယ်၊ အယုတ်ဆိုးအားဖြင့်၊ ခြင်တို့ကြမ်းပိုးတို့ကို "သေကုန်ပါစေ ပျက်ကုန်ပါစေ"လို့ ကြံရင် ဗျာပါဒ အကုသိုလ်ကံ မြောက်တာပဲ၊ ဒါပေမယ့် အဲဒီအကောင်တွေက သီလစသောဂုဏ်မရှိလို့ အပြစ်တော့မကြီးလှပေဘူး၊ သီလအစသော ဂုဏ်ရှိတဲ့လူတွေ ရှင်ရဟန်းတွေကို "သေကြပါစေ ပျက်ကြပါစေ အမျိုးပြတ်ကြပါစေ"လို့ ပြစ်မှားကြံစည်ရင်တော့ အပြစ်ကြီးတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီသေစေလို့ ပျက်စေလိုတဲ့ ဗျာပါဒကို ပယ်ရမယ်၊ ဘယ်လိုပယ်ရမလဲဆိုရင် "အဝေရာဟောန္တု-ဘေးရန်ကင်းကြပါစေ၊ အဗျာပဇ္ဈာဟောန္တု-စိတ်ဆင်းရဲကင်းကြပါစေ၊ အနိဃာဟောန္တု-ကိုယ်ဆင်းရဲကင်းကြပါစေ၊ သုဒ္ဓိ အတ္တာနံ ယိုဟရန္တု-ချမ်းသာစွာနှင့် မိမိတို့ ခန္ဓာဝန်ကို ရွက်ဆောင်နိုင်ကြပါစေ"လို့ မေတ္တာပွားပြီး ပယ်ရမယ်၊ အဲဒါဟာ ဗျာပါဒဆိုတဲ့ လမ်းဆိုးကို မေတ္တာဆိုတဲ့ လမ်းကောင်းဖြင့် ရှောင်လွှဲလိုက်တာပဲ၊ အဲဒီလို မေတ္တာပွားနေရင် တစ်ဆင့်ထက်တစ်ဆင့် မြင့်ရာသို့ တက်သွားနိုင်တယ်၊ ဗျာပါဒ ကိလေသာမီးကို မေတ္တာရေစင်ဖြင့် ငြိမ်းလဲ ငြိမ်းစေနိုင်တယ်၊ ကဲ-အဓိဋ္ဌာန်ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

"သူများတွေက သေပျက်စေလိုကြမည့် နေရာမှာ ငါတို့ကတော့ သေပျက်စေလိုမှု ကင်းစေမည်၊ ကိလေသာပါးစေတဲ့ အကျင့်ကိုကျင့်မည်၊ ဒီလိုစိတ်မျိုးကို ဖြစ်စေမည်၊ သေပျက်စေမှု ဗျာပါဒကို မေတ္တာဖြင့် ရှောင်လွှဲမည်၊ မေတ္တာဖြင့်

အဆင့်အတန်းတက်မည်၊ ဗျာပါဒ ကိလေသာမီးကို မေတ္တာရေစင်ဖြင့် ငြိမ်းသတ်မည်။"

လောကမှာ မစောင့်စည်းကြတဲ့ သူတွေဟာ မုန်းတဲ့သူတွေကို သေပါစေ ပျက်ပါစေ-လို့ ပြစ်မှားပြီး ကြံစည်တတ်ကြတာပဲ၊ အဲဒီလို လောကထဲမှာ ငါတို့ကတော့ ပြစ်မှားတဲ့ ဗျာပါဒ ကင်းစေမည်၊ ချမ်းသာစေလိုတဲ့ မေတ္တာကို ပွားမည်လို့ ဒီလို နှလုံးသွင်းဆောက်တည်ပြီး ဗျာပါဒ ဒေါသကို ပယ်ရမယ်၊ ပြစ်မှားတဲ့ အကြံမျိုးကို မကြံရဘူး၊ ကြံမိရင်လဲ ရှုမှတ်ပြီး ပယ်ရမည်၊ အဲဒါဟာ သလ္လေခအကျင့်ပဲ။

နောက်ပြီးတော့ မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း ဝိပဿနာရှုမှတ် ခြင်းဖြင့် အဲဒီဗျာပါဒကို ပယ်နိုင်တယ်၊ ဘယ်လိုလဲဆိုရင် မမြင်ချင်တဲ့သူကို မြင်ရရင် မကြားချင်တဲ့အသံကို ကြားရရင် အထူးအားဖြင့် ဘယ်သူက အကျိုးမဲ့ဖြစ်အောင် ဘာလုပ်သလဲဆိုတာမျိုးကို ကြားရရင် မတွေ့ချင်တာ မသိချင်တာကို တွေ့ရ သိရရင် "ဒီကောင်သေပါစေ မြန်မြန်သေပါစေ"လို့ ကြံတဲ့ဗျာပါဒ ဖြစ်တတ်တယ်၊ ကြားတိုင်း ကြားတိုင်း စသည်ကို ရှုမှတ်နေရင် ပေါ်ပြီးချက်ချင်းပျောက်ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရတဲ့အတွက် အဲဒီလို ပြစ်မှားကြံစည်တဲ့ ဗျာပါဒဟာ မဖြစ်နိုင်တော့ပါဘူး၊ သာမန်စိတ်ဆိုးတဲ့ ဒေါသတောင် မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး၊ ဒါကြောင့် ပေါ်လာသမျှကို မပြတ်ရှုမှတ်နေရင် အဲဒီဗျာပါဒဟာ ဖြစ်ခွင့်မရဘဲ ငြိမ်းသွားတယ်၊ အဲဒါဟာ ဝိပဿနာအကျင့်ဖြင့် ဗျာပါဒကို ပယ်တာပဲ။

အဲဒီလို မရှုမှတ်ရင်လဲ မေတ္တာဘာဝနာဖြင့် ဗျာပါဒကို ပယ်နိုင်ပါတယ်၊ ဘယ်လိုလဲဆိုရင် မြင်သမျှ ကြားသမျှ တွေ့သမျှ သတ္တဝါတွေကို ချမ်းသာကြပါစေ ချမ်းသာကြပါစေ-လို့ မေတ္တာပို့ရမယ်၊ သွားရင်း လာရင်း အလုပ်လုပ်ကိုင်ရင်းလဲ မြင်သမျှ ကြားသမျှ ကို ချမ်းသာပါစေ ချမ်းသာပါစေ-လို့ နှလုံးသွင်းပြီး မေတ္တာပွားနေမယ်၊ အဲဒီလို မေတ္တာပွားနေရင် အဲဒီမြင်ရ ကြားရတဲ့ သူတွေအပေါ်မှာ ဗျာပါဒ ဒေါသ မဖြစ်ဘဲ ငြိမ်းတယ်၊ မမြင်ရ မကြားရတဲ့ သတ္တဝါတွေကိုလဲ စိတ်ဖြင့် အာရုံပြုပြီး မေတ္တာပွားရတယ်၊ အဲဒီလိုမေတ္တာပွားတဲ့စိတ်ကို နောက်ကလိုက်ပြီး ရှုမှတ်ရင် ဝိပဿနာလဲ ဖြစ်တယ်၊ ဒါကြောင့် မေတ္တာပွားလိုက် ရှုမှတ်လိုက် ရှုမှတ်လိုက်နဲ့ အားထုတ်သွားရင်တော့ ဒီဗျာပါဒကို လုံးဝကင်းငြိမ်းစေနိုင်ပါတယ်၊ သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်ရောက်ရင်ကို အပါယ်ကျစေနိုင်တဲ့ ဗျာပါဒကတော့ ကင်းငြိမ်းသွားပါပြီ၊ ဒါကြောင့် အောက်ထစ်ဆုံး အားဖြင့် အဲဒီသောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ် ရောက်အောင် အားထုတ်ပြီး ဒီဗျာပါဒကို ပယ်ဖို့ပါပဲ၊ ဒါထက် တက်နိုင်သေးရင်တော့ အနာဂါမိမဂ်ဖိုလ်ရောက်အောင် အားထုတ်ပြီး အဲဒီဗျာပါဒကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်ဖို့ပါပဲ။

သလ္လောသုတ် တရားတော်ကြီး

(၂၅၃)

ကဲ-ယခု တရားနာရင် မေတ္တာလဲပွား ဝိပဿနာလဲ ရှုကြရအောင် လိုက်ဆိုကြ
ဆိုတဲ့အတိုင်း စိတ်ထဲကလဲ အာရုံပြုကြ၊ အဲဒီဆိုတာ တွေရော စိတ်တွေရော
နောက်ကလိုက်ပြီး ရွတ်မှတ်ကြ။

အားလုံးသတ္တဝါတွေ ဘေးရန် ကင်းကြပါစေ၊

ကိုယ်ဆင်းရဲ ကင်းကြပါစေ၊

စိတ်ဆင်းရဲ ကင်းကြပါစေ၊

ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာစွာနှင့်

မိမိတို့ခန္ဓာဝန်ကို ရွက်ဆောင်နိုင်ကြပါစေ။

အဲဒီလို မေတ္တာပွားတဲ့အခါမှာ ဘေးရန်ကင်းကြပါစေ-စသည်ဖြင့် နှလုံးသွင်း
တဲ့စိတ်ရော ရွတ်ဆိုတဲ့စိတ်ရော ချက်ချင်းပဲ ပျောက်ပျောက်သွားတယ်၊ အဲဒီလို
ပျောက်ပျောက်သွားတာကို သိတဲ့စိတ်ကလဲ သိပြီးရင် ချက်ချင်းပဲ ပျောက်သွားတယ်၊
အဲဒီလို ပျောက်သွားတာဟာ မမြဲတဲ့တရားပေါ့၊ မမြဲတာတွေဟာ ဒုက္ခဆင်းရဲတွေ
မကောင်းတာတွေပေါ့၊ အဲဒီလို မေတ္တာပွားရင်း သိသိလိုက်နေတာဟာ ဝိပဿနာပဲ၊
ကဲ-အဲဒီလို မေတ္တာနဲ့ ဝိပဿနာ တွဲပြီး တစ်ခါပွားလိုက်ကြဦးစို့။

အားလုံးသတ္တဝါတွေ ဘေးရန်ကင်းကြပါစေ။ ပ ။

မိမိတို့ခန္ဓာဝန်ကို ရွက်ဆောင်နိုင်ကြပါစေ။

ကဲ-ဒီကနေ့ ဒီတွင်ရပ်ပြီး တရားသိမ်းကြစို့။

ယနေ့အဖို့၌ ကျွန်ုပ်တို့ ပြုစုပွားများ အားထုတ်အပ်သော ဒါနကုသိုလ်
သီလကုသိုလ် ဘာဝနာကုသိုလ် ဝေယျဝစ္စကုသိုလ် တရားဟောရသောကုသိုလ်
တရားနာရသောကုသိုလ် အစရှိသော ဤကောင်းမှုအပေါင်း၏အဖို့ဘာဂကို အဓိအာ
တို့အား အမျှပေးဝေပါကုန်၏၊ ဤအရပ်၌ ရောက်ရှိနေကြသော လူပရိသတ်
နတ်ပရိသတ် အပေါင်းတို့အား အမျှပေးဝေပါကုန်၏၊ သိကြားမင်းကြီးမှစ၍ အလုံးစုံ
သော နတ်အပေါင်း အလုံးစုံသော သတ္တဝါအပေါင်းတို့အား အမျှပေးဝေပါကုန်၏၊
အလုံးစုံသော သတ္တဝါအပေါင်းတို့သည် အမျှရကြ၍ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာကြသည်
ဖြစ်ပါစေကုန်သတည်း။

အမျှ အမျှ အမျှ ယူတော်မူကြပါကုန်လော့၊

သာဓု သာဓု သာဓု

(၂၅၄)

မေတ္တာပို့

သလ္လောသုတ်တရားတော် ဆဋ္ဌမပိုင်း ဤတွင်ပြီး၏။

သလ္လောသုတ်တရားတော် ပထမတွဲ ပြီး၏။

အထူးမှတ်စု- ဤတရားတော် ပဉ္စမပိုင်း နာ ၂၃၇ နှင့် မြေကြီးနှင့်ကောင်းကင်
ဝေးပုံကို နားလည်လွယ်သောနည်းဖြင့် ပြောထားသည်။
ဇာကတအဖွင့်၌ တည်ရာ ရှိ မရှိ ကိုင်တွယ်၍ ဖြစ် မဖြစ်
အားဖြင့် ကွဲပြားခြင်းကြောင့် တစ်စပ်တည်း ဖြစ်နေသော်လည်း
မရောခြင်း မကပ်ငြိတွယ်ခြင်း သဘောအားဖြင့် အချင်းချင်း
စေးသည် မည်ကြောင်း ဖွင့်ပြထားလေသည်။